อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรม ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

วชรินทร์ สุปัญโญ

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรม ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

วชรินทร์ สุปัญโญ

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

IDENTITY FISHER COMMUNE REFERRED TO DIGITAL ARCHITECTURAL MODEL IN THE PUBLIC PARK AT BANGSARAY BEACH FOR CONSERVATION

VACHARIN SUPANYO

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR DOCTOR DEGREE OF PHILOSOPHY
IN VISUAL ARTS AND DESIGN
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
BURAPHA UNIVERSITY
2025

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ได้พิจารณาดุษฎีนิพนธ์ของ วชรินทร์ สุปัญโญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวษา เรืองชีวิน)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ดร.ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์)

คณะกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวษา เรืองชีวิน)

..... กรรมการ

(ดร.ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรา อรุณศรีมรกต)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณสุชาติ เถาทอง)

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ้งเอี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

63810001: สาขาวิชา: ทัศนศิลป์และการออกแบบ; ปร.ด. (ทัศนศิลป์และการออกแบบ)
คำสำคัญ: อัตลักษณ์ชุมชน, แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรม, ชุมชนประมงบางเสร่, การอนุรักษ์อัตลักษณ์

วชรินทร์ สุปัญโญ : อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์. (IDENTITY FISHER COMMUNE REFERRED TO DIGITAL ARCHITECTURAL MODELIN THE PUBLIC PARK AT BANGSARAY BEACH FOR CONSERVATION) คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์: ภูวษา เรืองชีวิน, ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์ ปี พ.ศ. 2568.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทเชิงพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) และความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่ 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชน และ 3) สร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การสำรวจพื้นที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลลักษณะเฉพาะของพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการสำรวจ และสำรวจการใช้พื้นที่สวนสาธารณะด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยใช้แบบบันทึกในสนามวิจัย ส่วนที่ 2 การศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนที่นำไปสู่แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ชาวประมง, ผู้นำชุมชน, ปราชญ์ชาวบ้าน, ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่โดยไม่กำหนดกรอบอายุ, เจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่น จำนวนรวม 21 คน และกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชนนอกเขตเทศบาลตำบลบางเสร่และนักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการสวนสาธารณะชุมชน จำนวน 41 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเรื่องการประยุกต์อัตลักษณ์ของชุมชนบางเสร่ร่วมกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์ในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนด้วยโปรแกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนที่ 3. การวิจัยเชิงสร้างสรรค์เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่สำหรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการออกแบบ แบบจำลองสื่อดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ และส่วนที่ 4. การประเมินความพึงพอใจแบบจำลองสื่อดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั้งภายในและภายนอกชุมชนด้วยการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย พบว่า

1. อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน คือ อัตลักษณ์วิถีประมง 2) วัฒนธรรมด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ คือ อัตลักษณ์วัดหลวงพ่อทองอยู่ 3) วัฒนธรรมด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล คือ อัตลักษณ์วิวทะเล และ 4) วัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์ คือ อัตลักษณ์ค่ายลูกเสือและต้นยางนา (สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่) แต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันและสอดคล้องกับชุมทางท่องเที่ยวในชุมชน โดยเฉพาะวิวทะเลและพื้นที่ชายหาดที่มีกลุ่มต้นยางยืนต้นอยู่คู่กันในพื้นที่สวนสาธารณะซึ่งเป็นภูมิทัศน์ชุมชนของชาวบางเสร่

2. การวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและตอบสนองประโยชน์ใช้สอยของประชาชนในและนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยวนำสู่แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะบูรณาการร่วมกับการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวความคิดหลักในการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมใน 4 หลักการคือ 1) การควบคู่ธรรมชาติของชุมชน 2) คุณลักษณะของชุมชน 3) การอนุรักษ์ 4) การออกแบบสร้างสรรค์ สู่การประสานกันของรูปแบบชุดงานทางสถาปัตยกรรม และนำเสนอในรูปแบบองค์ประกอบทางทัศนศิลป์แทนอัตลักษณ์ชุมชนเชิงอนุรักษ์ ด้วยรูปแบบของเกล็ดปลาประสานกับรูปทรงของผลยางนาและลายเส้นของปีกผล

3. การสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้านของชุมชนบางเสร่เป็นการบูรณาการหลักการออกแบบทางทัศนศิลป์ร่วมกับการออกแบบทางสถาปัตยกรรม ด้วยการนำเสนอรูปแบบองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ของเกล็ดปลาประสานกับรูปทรงของผลยางนาและลายเส้นของปีกผล ถ่ายทอดลงในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ตอบสนองประโยชน์ใช้สอยพื้นที่สวนสาธารณะของประชาชนในและนอกชุมชน และจากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจแบบจำลองสื่อดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในระดับมากด้วยค่าระดับความพึงพอใจสูงกว่าค่าเฉลี่ย (Mean) และมีช่วงของดัชนีค่าทางสถิติส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน (SD) กระจายตัวในระดับน้อยมากจากระดับของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ

63810001: MAJOR: VISUAL ARTS AND DESIGN; Ph.D. (VISUAL ARTS AND DESIGN)
KEYWORDS: COMMUNITY IDENTITY, DIGITAL ARCHITECTURAL MODEL, BANG SALAY FISHING COMMUNITY, IDENTITY PRESERVATION

VACHARIN SUPANYO : IDENTITY FISHER COMMUNE REFERRED TO DIGITAL ARCHITECTURAL MODELIN THE PUBLIC PARK AT BANGSARAY BEACH FOR CONSERVATION. ADVISORY COMMITTEE: PUVASA RUANGCHEWIN, PAPATTARANAN KUNPHUNSUP 2025.

This research was the mixture of qualitative and quantitative research. The objectives were to 1) study the area-based context of Bang Salay Beach Public Park (Scout Camp) and the relationship between Bang Salay fishing community and the area, 2) analyze and synthesize guidelines for the public park management through architectural design that reflecting the community identity in the context of community cultural landscape preservation, and 3) create the digital architectural model that reflects the community identity in Bang Salay Beach Public Park management (Scout Camp). There were four parts of research conduct. Part 1: The survey of physical area and environment. It was to collect data regarding the specific characteristics and the use of the Public Park non-participatory observation using field notes. Part 2: The study of community identity that led to the guidelines for the Public Park management. Data were collected from the total of 21 key informants including the fishermen, community leaders, local wisemen, the residence of Bang Salay Municipality, and local administration officers and employees. In addition, data from 41 sample of non-residence of Bang Salay Municipality and tourists using the Public Park services were collected using interview method and a survey form regarding the application of the identity of Bang Salay community together with architectural and landscape concepts to the Public Park management using electronical program. Part 3: Creative research. It was an analysis and synthesis to create the model of Bang Salay community identity for applying as a designing guideline of digital architectural media that reflects the community identity in the Public Park management. Part 4: Satisfaction assessment concerning digital architectural media that reflects the community identity in the Public Park management. Data were collected from both community residences and non-residences using a survey form. Data were analyzed using Mean ($\bar{x}$) and Standard Deviation (S.D)

It was found from the research that:

1. There are 4 aspects of the identity of Bang Salay fishing community comprising 1) culture regarding folklores which is the identity of fishing way, 2) culture regarding sacred things and worship places which is the identity of Luang Po Tong Yu Temple, 3) culture regarding marine geography which is the identity of sea view, and 4) culture regarding landscape which is

the identity of scout camp and Yang trees (Bang Salay Beach Public Park). Each aspect is interrelated and cohesive to tourism lines in the community, particularly sea view and coastal area where the group of Yang trees stand along the Public Park area as being the community landscape to the Bang Salay locals.

2. The physical condition of the area based on the analysis and synthesis is appropriately responsive to the utilization of both the community residences and non-residences, as well as of the tourists. The condition as such is led to guidelines for the Public Park management through the integration with the 4 key concept of architectural design including 1) community-natured inclusion, 2) community characteristics, 3) preservation, and 4) creative design. The integration contributes to the binding of a model of architectural production set presented in the form of visual arts elements reflecting preservative community identity illustrated by fish scales interlacing with the shape of Yang trees and the line art of its fruit wings.

3. The creation of the digital architectural model reflecting the 4 identities of Bang Salay community is the integration of visual arts design the principle with the architectural design and presented the visual arts elements in the form of fish scales interlacing with the shape of Yang trees and the line art of its fruit wings. The form as such is transmitted into an architectural model appropriately responsive to the utilization of both the community residences and non-residences. The collected data showed that the satisfaction of the respondents with the digital architectural media that reflects the community identity in the Public Park management at a higher level than the Mean value, and the distribution of statistical standard deviation range at a significantly lower level than the level of Mean.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ข้าพเจ้าขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่งต่อบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญในการทำวิจัยและการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวษา เรืองชีวิน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นเสนอแนะต่างๆทางวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำวิจัย ท่านได้ให้มุมมองที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบคุณคณาจารย์ในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยให้กำลังใจและเป็นแรงสนับสนุนอย่างเต็มใจและต่อเนื่อง

ขอขอบคุณทุกๆท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัย ที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนตลอดระยะเวลาของการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่สนับสนุน ปลูกฝัง และส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเป็นผู้รักการเรียนรู้ และขอขอบคุณครอบครัว ที่คอยอยู่เคียงข้างและให้กำลังใจในทุกช่วงเวลาของชีวิต

วชรินทร์ สุปัญโญ

BURAPHA UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ..... ซ

สารบัญ ..... ฌ

สารบัญตาราง ..... ฎ

สารบัญภาพ ..... ฐ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

คำถามในการวิจัย 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย 5

ขอบเขตการวิจัย 6

วิธีดำเนินการวิจัย 6

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย 12

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย 12

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย 13

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 14

บริบทและสภาพแวดล้อมของชุมชนประมงบางเสร่ 14

หลักการ, แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 24

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 60

กรณีศึกษาโครงการการจัดการพื้นที่สาธารณะและงานสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้อง 67

บทที่ 3 บริบทของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่และวิถีวัฒนธรรมชุมชนประมงบางเสร่ 71

ชุมชนประมงบางเสร่ 71

บริบทของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 84

บริบทของวิถีชีวิตชุมชนประมงบางเสร่ 102
พื้นที่สวนสาธารณะกับชุมชนและนักท่องเที่ยว 111
บทที่ 4 อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นนำสู่การออกแบบ 115
อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่เชิงความสัมพันธ์กับบุคคล 115
อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่สู่รูปแบบทางสถาปัตยกรรม 122
พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับบริบทของสภาพแวดล้อม 155
พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับบริบทภายในพื้นที่ 162
อัตลักษณ์ชุมชนสู่การออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม 181
บทที่ 5 การออกแบบและการประเมินแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 184
แกนสาระในการออกแบบ (Theme design) 184
แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในพื้นที่สวนสาธารณะ 211
การประเมินแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 228
บทที่ 6 สรุปผล, อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 234
สรุปผลการวิจัย 234
อภิปรายผลการวิจัย 236
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 241
ข้อแสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 246
บรรณานุกรม 249
ภาคผนวก 255
ภาคผนวก ก 256
ภาคผนวก ข 287
ภาคผนวก ค 295
ภาคผนวก ง 298
ภาคผนวก จ 306
ภาคผนวก ช 328

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 330

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 แสดงแหล่งที่มาของข้อมูล..... 8
ตารางที่ 3.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่สำคัญของแต่ละหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ (เทศบาลตำบลบางเสร่, 2566) , ปรับปรุงโดยผู้วิจัย..... 79
ตารางที่ 4.1 สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่..... 121
ตารางที่ 4.2 แสดงวิธีการค้นหาต้นแบบจากแนวความคิดหลักของการออกแบบภาพกราฟิก..... 137
ตารางที่ 4.3 แสดงวิธีการค้นหาต้นแบบจากแนวความคิดหลักของการออกแบบภาพกราฟิก..... 139
ตารางที่ 4.4 การประเมินความพึงพอใจภาพกราฟิกต้นแบบแทนอัตลักษณ์ชุมชน..... 141
ตารางที่ 4.5 ความต้องการประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่ที่สอดคล้องตรงกัน ของชาวในชุมชนและนอกชุมชน..... 147
ตารางที่ 4.6 การวิคราะห์สิ่งปลูกสร้างที่เป็นอาคาร..... 168

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 5
ภาพที่ 1.2 ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 7
ภาพที่ 2.1 รูปภาพของต้นยางนาในอดีต 15
ภาพที่ 2.2 ลักษณะด้านภูมิศาสตร์ของ ต.บางเสร่ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี 16
ภาพที่ 2.3 ผังแบ่งประเภทที่ดินโครงการ EEC และเส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงพื้นที่ตำบลบางเสร่ 18
ภาพที่ 2.4 ลักษณะทางกายภาพและการเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 19
ภาพที่ 2.5 ผังกำหนดพื้นที่อนุรักษ์และแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว 21
ภาพที่ 2.6 Tree Failure จากปัจจัยแบบองค์รวม 33
ภาพที่ 2.7 Cindy Sherman Untitled Film Still#2, 1978 38
ภาพที่ 2.8 หลังคาของสำนักงานกฎหมายในเวียนนา; COOP Himmelblau, 1980-1990 39
ภาพที่ 2.9 กราฟิกแสดงหลักการออกแบบห้องนอนสำหรับผู้สูงอายุ 41
ภาพที่ 2.10 Hex Color Code ของสีไทยโทน 42
ภาพที่ 2.11 ความเป็นเอกภาพในงานสถาปัตยกรรม; 44
ภาพที่ 2.12 ความสมดุลแบบ Symmetrical ในงานสถาปัตยกรรม 44
ภาพที่ 2.13 ความสมดุลแบบ Asymmetrical ในงานสถาปัตยกรรม 44
ภาพที่ 2.14 จุดสนใจหรือการเน้นในงานสถาปัตยกรรม; 45
ภาพที่ 2.15 ความกลมกลืนแบบคล้อยตามกันในงานสถาปัตยกรรม 46
ภาพที่ 2.16 ความกลมกลืนแบบขัดแย้งกันในงานสถาปัตยกรรม 46
ภาพที่ 2.17 จังหวะในงานสถาปัตยกรรม 46
ภาพที่ 2.18 การเปรียบเทียบเชิงอุปมา อุปมัย (Analogy, metaphor) 51
ภาพที่ 2.19 การเปรียบเทียบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolism) อาคาร Nemo National Center for Science and 52
ภาพที่ 2.20 การออกแบบในสาระสำคัญ (essence) ,อาคารNational Assembly 53
ภาพที่ 2.21 ผังการบำบัดน้ำแสดงแนวคิดด้วยวิธีการตอบสนองและการแก้ปัญหา 53
ภาพที่ 2.22 แนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมอุดมคติ (Ideals) 54
ภาพที่ 2.23 ขั้นตอนของการออกแบบ (process design) สถาปัตยกรรมบนทำเลที่ตั้ง (Site) 54
ภาพที่ 2.24 การจัดลำดับที่ว่าง (Hierarchy of space) ในบริบทของความเป็นอินเดีย 55

ภาพที่ 2.25 ความสัมพันธ์ในเชิงของพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก (Inside-outside space) 56
ภาพที่ 2.26 สวนที่ออกแบบขึ้นมาใหม่บริเวณทางเข้าโปรเจค Villa Cecilia 56
ภาพที่ 2.27 ความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง 57
ภาพที่ 2.28 The Peix sculpture by Frank Gehry, 1992 58
ภาพที่ 2.29 Headquarters for Nationale Nederlanden Hungary LTD and ING Bank by Erick Van Egeraat,1992 ที่มา: www.asajournal.asa.or.th (2563) 58
ภาพที่ 2.30 Photo by Haydn Golden on Unsplash 58
ภาพที่ 2.31 Photo by Alex wong on Unsplash 59
ภาพที่ 2.32 สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับให้คนพิการ 60
ภาพที่ 2.33 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอเมืองระยองและอำเภอแกลง 61
ภาพที่ 2.34 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอเขาชะเมาและอำเภอวังจันทร์ 61
ภาพที่ 2.35 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอบ้านค่ายและอำเภอปลวกแดง 62
ภาพที่ 2.36 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอนิคมพัฒนาและอำเภอบ้านฉาง 62
ภาพที่ 2.37 แสดงวงจรแห่งวัฒนธรรมกับการสร้างอัตลักษณ์ของ Hall, s., & Du Gay 63
ภาพที่ 2.38 ขั้นตอนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) กิจกรรมการค้นหาอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ 64
ภาพที่ 2.39 อัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ 7 ด้าน 64
ภาพที่ 2.40 ภาพวาดแทนอัตลักษณ์ชุมชนและโลโก้ผลิตภัณฑ์กลุ่มพิมพ์ผ้าบางเสร่ 64
ภาพที่ 2.41 การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตกแต่งสวนที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทย 65
ภาพที่ 2.42 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของใบจาก พื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง 65
ภาพที่ 2.43 การนำอัตลักษณ์ของชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียนสู่แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม 66
ภาพที่ 2.44 โครงการคลองชองกเยซอน กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้และโครงการคลองโอ่งอ่าง กรุงเทพมหานคร 67
ภาพที่ 2.45 โครงการที่ทำการสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ (ล้านนา) 68
ภาพที่ 2.46 COFFEE SHOP,PUBLIC SPACE,FUKUOKA,JAPAN 69
ภาพที่ 2.47 โครงการอุทยานเรียนรู้ป่วย 100 ปีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 70
ภาพที่ 2.48 โครงการอุทยาน100ปีจุฬาฯ 70
ภาพที่ 3.1 เขตการปกครองของชุมชนในตำบลบางเสร่ 72
ภาพที่ 3.2 โครงข่ายเส้นทางการเข้าถึงชุมชนในตำบลบางเสร่ 74
ภาพที่ 3.3 รูปภาพชายหาดหน้าวัดบางเสร่คงคารามและสะพานปลากลุ่มประมงในอดีต 75

ภาพที่ 3.4 พื้นที่ในอดีตของหมู่ที่ 4 และ5 จะเป็นหาดดินปนทราย 75
ภาพที่ 3.5 ถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนบางเสร่เลียบชายทะเลและกลุ่มอาคารในหมู่ที่ 4 76
ภาพที่ 3.6 ถนนสายเลียบชายทะเลและกลุ่มอาคารที่มีรูปแบบทันสมัยในหมู่ที่ 5, บันทึกโดยผู้วิจัย. 76
ภาพที่ 3.7 ถนนสายเทศบาล 5 และกลุ่มอาคารที่มีรูปแบบผสมผสานในหมู่ที่ 1, บันทึกโดยผู้วิจัย .. 77
ภาพที่ 3.8 ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 2ที่ส่วนใหญ่เป็นทีโล่ง และอาคารสูงชายฝั่งทะเล 77
ภาพที่ 3.9 ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 8 ที่ส่วนใหญ่เป็นที่โล่ง และทำเกษตรกรรม 78
ภาพที่ 3.10 ถนนเทศบาลสาย 10 เข้าถึงพื้นที่หมู่ที่ 9 และลักษณะการใช้ที่ดินพักอาศัยในหมู่ที่9, บันทึกโดยผู้วิจัย..... 79
ภาพที่ 3.11 ย่านที่อยู่อาศัยและย่านชุมชนเก่า 80
ภาพที่ 3.12 แผนผังศูนย์รวมกิจกรรมทุกลำดับในเขตชุมชนบางเสร่ 82
ภาพที่ 3.13 เส้นทางสัญจรถนนเลียบชายทะเล 83
ภาพที่ 3.14 จุดหมายตาทางภูมิทัศน์และสิ่งปลูกสร้างจากเส้นทางบก, บันทึกโดยผู้วิจัย..... 83
ภาพที่ 3.15 จุดหมายตาทางภูมิทัศน์จากเส้นทางทางน้ำ, บันทึกโดยผู้วิจัย..... 84
ภาพที่ 3.16 สภาพแวดล้อมของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในรัศมี 500 เมตร..... 85
ภาพที่ 3.17 ภูมิประเทศพื้นที่ต่างระดับบริเวณชายหาด ถนนและสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย . 85
ภาพที่ 3.18 การเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่..... 86
ภาพที่ 3.19 มุมมองและจุดหมายตาจากถนนเทศบาลสาย 5และถนนเลียบชายทะเล,บันทึกโดยผู้วิจัย 87
ภาพที่ 3.20 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศเหนือของสวนสาธารณะ 88
ภาพที่ 3.21 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศเหนือของสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย..... 88
ภาพที่ 3.22 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศใต้ของสวนสาธารณะ 90
ภาพที่ 3.23 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตรทางทิศใต้ของสวนสาธารณะ,..... 90
ภาพที่ 3.24 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันออกของสวนสาธารณะ 91
ภาพที่ 3.25 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันออกของสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย..... 92
ภาพที่ 3.26 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันตกของสวนสาธารณะ .. 92
ภาพที่ 3.27 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันตกของสวนสาธารณะ,..... 93
ภาพที่ 3.28 ขอบเขตของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่..... 94
ภาพที่ 3.29 จำนวนทางเข้าสวนสาธารณะ 95
ภาพที่ 3.30 ลักษณะทางเข้าสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย..... 95

ภาพที่ 3.31 มุมมองและจุดหมายตาในสวนสาธารณะ 96
ภาพที่ 3.32 รูปมุมมองและจุดหมายตาในสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย 96
ภาพที่ 3.33 พื้นที่ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ 97
ภาพที่ 3.34 รูปภาพพื้นที่ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย 97
ภาพที่ 3.35 สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะ 98
ภาพที่ 3.36 รูปภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย 99
ภาพที่ 3.37 องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ 100
ภาพที่ 3.38 รูปองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย 100
ภาพที่ 3.39 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของสวนสาธารณะ 101
ภาพที่ 3.40 รูปภาพองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของสวนสาธารณะ), บันทึกโดยผู้วิจัย 102
ภาพที่ 3.41 ความเชื่อถือศรัทธาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวชุมชนบางเสร่, บันทึกโดยผู้วิจัย 104
ภาพที่ 3.42 การประกอบอาชีพของชาวประมงพาณิชย์, บันทึกโดยผู้วิจัย 105
ภาพที่ 3.43 การประกอบอาชีพของชาวประมงพื้นบ้าน, บันทึกโดยผู้วิจัย 107
ภาพที่ 3.44 งานประเพณีและความเชื่อถือศรัทธาของชุมชน 109
ภาพที่ 3.45 การฝึกซ้อมกลองยาวและการเต้นหางเครื่อง 109
ภาพที่ 3.46 กลุ่มอาชีพในชุมชนประมงบางเสร่ 110
ภาพที่ 3.47 การใช้พื้นที่สวนสาธารณะจัดงานประเพณีสงกรานต์, บันทึกโดยผู้วิจัย 113
ภาพที่ 3.48 ระดับของพื้นที่สวนสาธารณะสูงกว่าระดับชายหาดและกำแพงหินหน้าสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย 114
ภาพที่ 4.1 กลุ่มบุคคลภายในชุมชนประมงบางเสร่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก, บันทึกโดยผู้วิจัย 116
ภาพที่ 4.2 จำนวนร้อยละที่เลือกวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่จากคนภายในชุมชน .. 118
ภาพที่ 4.3 การสอบถามกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยว, บันทึกโดยผู้วิจัย 119
ภาพที่ 4.4 จำนวนร้อยละที่เลือกวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่จากคนภายนอกชุมชน 120
ภาพที่ 4.5 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่สู่รูปแบบทางสถาปัตยกรรม 123
ภาพที่ 4.6 อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่ 124
ภาพที่ 4.7 รูปแบบ (Pattern) ของเกล็ดปลา 127
ภาพที่ 4.8 ลายเส้นรูปทรงและสี (Outline figure and Color) ของผลต้นยางนา 128
ภาพที่ 4.9 การพิจารณาระบบสัญลักษณ์ในกรอบของ ทัศนธรรมและวัตถุธรรม 129
ภาพที่ 4.10 การพิจารณาสัญศาสตร์อย่างสัมพันธ์กับภาพ 130
ภาพที่ 4.11 ภาพแทนอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ ที่มา: พิลาภ พูลกระจ่าง (2564) 131

ภาพที่ 4.12 แผนผังการขยายความคิดแทนอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ 132
ภาพที่ 4.13 แผนผังความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งคงสภาพสู่สิ่งแปรเปลี่ยน 133
ภาพที่ 4.14 รูปวาดปลาที่ชาวบ้านวาดในแผ่นไม้บนผนังของร้านอาหารในตำบลบางเสร่, ... 136
ภาพที่ 4.15 การตัดทอนรายละเอียดของรูปวาดปลา 136
ภาพที่ 4.16 เส้นโครงร่างของปลาผนวกกับรูปแบบของเกล็ดปลา 136
ภาพที่ 4.17 สัญรูปแทนอัตลักษณ์วิถีประมง 137
ภาพที่ 4.18 สัญรูปแสดงอัตลักษณ์วิวทะเล 138
ภาพที่ 4.19 อัตลักษณ์ทางศาสนาแสดงด้วยการเว้นพื้นที่ว่างและขอบที่มี 138
ภาพที่ 4.20 สัญรูปแทนอัตลักษณ์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 139
ภาพที่ 4.21 ภาพกราฟิกแทนอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ 140
ภาพที่ 4.22 การปรับปรุงภาพต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ 140
ภาพที่ 4.23 ภาพต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่เพื่อการเก็บข้อมูลประเมินความพึงพอใจ .. 141
ภาพที่ 4.24 ภาพปรับปรุงต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่จากผลการประเมิน 144
ภาพที่ 4.25 ภาพวงจรการควบคู่ของพืชพื้นถิ่นบนชายหาดกับปลาท้องถิ่นในอ่าวบางเสร่ 144
ภาพที่ 4.26 ตัวอย่างภาพร่างสัญลักษณ์หรือดัชนีแสดงประโยชน์ของอาคาร ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 145
ภาพที่ 4.27 มิติของการประสานกันของเกล็ดปลาและผลต้นยางนา นำสู่แผนผัง 2 มิติเชิงสถาปัตยกรรม 146
ภาพที่ 4.28 รูปแบบร่างสถาปัตยกรรมของลานกิจกรรมทางสังคม 150
ภาพที่ 4.29 รูปแบบร่างจุดหมายเด่น (Landmark) บริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะ 152
ภาพที่ 4.30 รูปแบบร่างจุดหมายเด่น (Landmark) บริเวณด้านหน้าอาคารรับรองนักท่องเที่ยว ... 152
ภาพที่ 4.31 รูปแบบร่างบันไดเพื่อลดอุปสรรคการเข้าใช้พื้นที่ 153
ภาพที่ 4.32 รูปแบบร่างการเพิ่มพื้นที่ลานจอดรถจักรยานยนต์ในแผนผัง 2 มิติ 154
ภาพที่ 4.33 รูปแบบร่างสถานที่จัดจำหน่ายอาหารท้องถิ่น 155
ภาพที่ 4.34 ลักษณะทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของพื้นที่ตำบลบางเสร่; 156
ภาพที่ 4.35 สภาพภูมิประเทศของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตำบลบางเสร่ 157
ภาพที่ 4.36 ลักษณะทางภูมิอากาศท้องถิ่นของพื้นที่ตำบลบางเสร่; 158
ภาพที่ 4.37 โครงข่ายการสัญจรในการเข้าและออกจากพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่ 160
ภาพที่ 4.38 จินตภาพของพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่ 161
ภาพที่ 4.39 ช่องมองและเส้นขอบฟ้าของชุมชนประมงบางเสร่, บันทึกโดยผู้วิจัย 162
ภาพที่ 4.40 ลักษณะทางภูมิประเทศของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 164

ภาพที่ 4.41 ลักษณะภูมิอากาศภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 165
ภาพที่ 4.42 สิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่เดิมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 167
ภาพที่ 4.43 ตำแหน่งต้นยางนาและพรรณไม้อื่นในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 169
ภาพที่ 4.44 การวิเคราะห์พืชพรรณไม้ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่, ... 170
ภาพที่ 4.45 กลุ่มพื้นที่ใช้สอยและวงจรการเข้าใช้พื้นที่ภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 171
ภาพที่ 4.46 พื้นที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 174
ภาพที่ 4.47 ผังขอบเขตของพื้นที่และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ 177
ภาพที่ 4.48 การวางโครงร่างของพื้นที่ใช้สอยในแปลนและรูปถ่ายทางอากาศของสวนสาธารณะ .. 178
ภาพที่ 4.49 ผังสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยกับเส้นทางสัญจรทนำการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละพื้นที่ 179
ภาพที่ 4.50 รูปแบบร่างทางสถาปัตยกรรมลงสู่พื้นที่ที่เหมาะสม 180
ภาพที่ 4. 51 กรอบแนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม 181
ภาพที่ 5.1 อัตลักษณ์ชุมชนสู่แนวคิดและแกนความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม 185
ภาพที่ 5.2 การออกแบบพื้นระนาบจากเส้นโครงร่างของเกล็ดปลาและผลยางนา 187
ภาพที่ 5.3 การออกแบบการจัดจังหวะของพื้นระนาบเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนทางสถาปัตยกรรม 188
ภาพที่ 5.4 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่ว่าง 189
ภาพที่ 5.5 ออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรงลานกิจกรรม 190
ภาพที่ 5.6 การออกแบบพื้นระนาบจากเส้นโครงร่างของเกล็ดปลาและผลยางนา 191
ภาพที่ 5.7 การจัดจังหวะของพื้นระนาบเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนทางสถาปัตยกรรม 192
ภาพที่ 5.8 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพ 192
ภาพที่ 5.9 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรง 193
ภาพที่ 5.10 การออกแบบรูปทรงจากเส้นโครงร่างของยอดคลื่น 193
ภาพที่ 5.11 การออกแบบการจัดจังหวะสัดส่วนรูปทรงของยอดคลื่น 194
ภาพที่ 5.12 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพ 194
ภาพที่ 5.13 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรง จุดหมายเด่นตำแหน่งที่สอง 195
ภาพที่ 5.14 การออกแบบขั้นบันไดจากเส้นโค้งจากโครงร่างของเกล็ดปลา 196
ภาพที่ 5.15 การออกแบบการจัดจังหวะสัดส่วนของรูปทรงบันไดทางเข้า ด้านหน้าสวนสาธารณะ 196
ภาพที่ 5.16 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงบันไดบนพื้นที่ด้านหน้าสวนสาธารณะ 197
ภาพที่ 5.17 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่ผิวบันได 197

ภาพที่ 5.18 แบบผัง 2 มิติของการเพิ่มพื้นที่รองรับการจอดรถจักรยานยนต์ 198
ภาพที่ 5.19 การออกแบบผนังระนาบจากเส้นโค้งของลวดลายของเกล็ดปลา 199
ภาพที่ 5.20 การออกแบบการจัดจังหวะของเสา,ผนังและหลังคาเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วน 200
ภาพที่ 5.21 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้ากับพื้นที่เพื่อใช้เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้า 201
ภาพที่ 5.22 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่ผิวรูปทรงสถานที่จำหน่ายสินค้า 202
ภาพที่ 5.23 การจัดการพื้นที่ลานกิจกรรมทางสังคมด้วยประโยชน์ใช้สอยของชาวชุมชน 203
ภาพที่ 5.24 การจัดการพื้นที่ลานกิจกรรมทางสังคมด้วยประโยชน์ใช้สอยของชาวนอกชุมชน 204
ภาพที่ 5.25 การจัดการพื้นที่จุดหมายเด่นด้วยประโยชน์ใช้สอย 205
ภาพที่ 5.26 การจัดการพื้นที่บริเวณบันไดทางเข้าด้านหน้าด้วยประโยชน์ใช้สอย 206
ภาพที่ 5.27 การจัดการพื้นที่เพื่อเพิ่มจุดจอดรถจักรยานยนต์ 206
ภาพที่ 5.28 การจัดการพื้นที่ของสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น ด้วยประโยชน์ใช้สอย 207
ภาพที่ 5.29 การจัดการพื้นที่ด้วยรูปแบบอเนกประสงค์ด้านประโยชน์ใช้สอยเมื่อไม่มีหลังคาผ้าใบ 208
ภาพที่ 5.30 การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่ลานกิจกรรมด้วยเส้นทางสัญจร 209
ภาพที่ 5.31 การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่จุดหมายเด่นด้วยเส้นทางสัญจร 210
ภาพที่ 5.32 การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่ร้านจำหน่ายสินค้าด้วยเส้นทางสัญจร 210
ภาพที่ 5.33 องค์รวมการจัดการความสัมพันธ์ของทุกพื้นที่ด้วยเส้นทางสัญจรของผู้ใช้สอยทุกกลุ่ม 211
ภาพที่ 5.34 การออกแบบลานกิจกรรมทางสังคมด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก 212
ภาพที่ 5.35 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศเหนือ 213
ภาพที่ 5.36 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศใต้ 213
ภาพที่ 5.37 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศตะวันออก 214
ภาพที่ 5.38 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศตะวันตก 214
ภาพที่ 5.39 การออกแบบจุดหมายเด่นที่ 1 ด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก 215
ภาพที่ 5.40 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ 216
ภาพที่ 5.41 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ 216
ภาพที่ 5.42 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก 217
ภาพที่ 5.43 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก 217
ภาพที่ 5.44 การออกแบบจุดหมายเด่นที่ 2 ด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก 218
ภาพที่ 5.45 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ 218
ภาพที่ 5.46 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ 219
ภาพที่ 5.47 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก 219

ภาพที่ 5.48 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก 220
ภาพที่ 5.49 การออกแบบปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ 221
ภาพที่ 5.50 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ 221
ภาพที่ 5.51 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ 222
ภาพที่ 5.52 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก 222
ภาพที่ 5.53 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก 223
ภาพที่ 5.54 การออกแบบร้านจัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น 224
ภาพที่ 5.55 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ 224
ภาพที่ 5.56 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ 225
ภาพที่ 5.57 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก 225
ภาพที่ 5.58 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก 226
ภาพที่ 5.59 การปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้ประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าเป็นลานอเนกประสงค์ 226
ภาพที่ 5.60 ตำแหน่งของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ 227
ภาพที่ 5.61 ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลเป็นบุคคลภายในและภายนอกชุมชน 229
ภาพที่ 5.62 ผลการประเมินลานกิจกรรมทางสังคม 230
ภาพที่ 5.63 ผลการประเมินจุดหมายเด่นเพื่อบันทึกภาพตำแหน่งที่ 1 230
ภาพที่ 5.64 ผลการประเมินจุดหมายเด่นเพื่อบันทึกภาพตำแหน่งที่ 2 231
ภาพที่ 5.65 ผลการประเมินแบบปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ 231
ภาพที่ 5.66 ผลการประเมินร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น 232
ภาพที่ 6.1 องค์ความรู้จากการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมเชิงทัศนศิลป์ 240
ภาพที่ 6.2 องค์ความรู้จากความสัมพันธ์ของงานสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ชุมชน 240
ภาพที่ 6.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชน 243
ภาพที่ 6.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชน 245

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2561) ได้กำหนดแผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) หรือ EEC ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกรวมถึงพื้นที่หมู่บ้านชาวประมง ต.บางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และจากการมุ่งเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของแผนดังกล่าวทำให้เกิดธุรกิจหลากหลายที่หวังผลกำไรในพื้นที่ชุมชนบางเสร่ตามกระแสโลกาภิวัตน์ โดยมีเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการสื่อสารข้อมูลสู่สังคมในวงกว้างอย่างรวดเร็ว และเกิดการย้ายถิ่นของภาคธุรกิจ, แรงงานในประเทศและต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาในชุมชน รวมถึงการแสวงหาพื้นที่ดินในทำเลที่สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ส่งผลให้ชุมชนมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในชุมชนบางเสร่ทั้ง 3 บริบทโดย กนกวรรณ คชสีห์, เอกรินทร์ อนุกุลยุทธธน (2019) กล่าวถึงบริบทเหล่านี้ไว้คือ วิถีชีวิตชุมชน (Way of life), สัญลักษณ์ (Symbol) ของภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและพื้นที่ภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural landscape) ของชุมชนบางเสร่ ซึ่งสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน (2559) ระบุถึงบริบทดังกล่าวถูกผูกมัดรวมกันให้เกิดสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน กลายเป็นต้นทุนทางสังคมของชุมชน ในขณะที่บริบทของชุมชนบางเสร่ดำเนินไปตามปกติย่อมได้รับผลกระทบและอาจถูกลบเลือนด้วยกระแสพลวัตของการพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ ประกอบกับองค์การสหประชาชาติโดยความเห็นพ้องระหว่างประเทศสมาชิกทั่วโลกได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs : Sustainable Development Goals) แบ่งเป็น 17 เป้าหมายโดยในเป้าหมายที่ 11 เป็นการทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึงพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน (Make cities and human settlements inclusive ,safe ,resilient and sustainable) ดังนั้นการศึกษาถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของชุมชนเป็นประเด็นที่สมควรอย่างยิ่งในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษาและวิจัย

ผลจากการพัฒนาของภาครัฐ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนประมงบางเสร่ ในบริบทของสัญลักษณ์ชุมชนในด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural landscape) ที่เกิดจากนโยบายและแผนพัฒนาชุมชนต่างๆที่มีเป้าหมายในหลากหลายมิตินั้นทั้งในด้านกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชุมชนจากอดีตจนถึงสถานการณ์ปัจจุบัน

ในอดีตตำบลบางเสร่เป็นหมู่บ้านที่ขึ้นกับตำบลนาจอมเทียน ต่อมาหมู่บ้านบางเสร่ถูกตั้งขึ้นเป็นตำบลในปี พ.ศ.2523 มีพื้นที่ด้านทิศตะวันตกเป็นชายหาดติดฝั่งทะเลชื่อว่า หาดบางเสร่ ส่วนหนึ่ง

ของพื้นที่นี้เป็นสวนต้นยางนาอยู่ริมชายหาดของตำบลบางเสร่ จากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนมีความว่าสวนยางนาแห่งนี้ยืนต้นอยู่เป็นตำนานของชุมชนท้องถิ่นสืบเนื่องต่อมาจนถึงปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่าสวนยางนาแห่งนี้คือสัญลักษณ์ (Symbol) ของภูมิทัศน์ทางธรรมชาติหรืออีกนัยหนึ่งเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะทางกายภาพของชุมชน ในทุกเทศกาลงานประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญและจัดขึ้นทุกปีของชาวบางเสร่จะใช้สถานที่ของวัดบางเสร่คงคาราม ซึ่งพื้นที่บริเวณวัดแห่งนี้อยู่ใกล้กับสวนยางนาริมชายหาดดังกล่าว แต่ด้วยเหตุเพราะพื้นที่ของวัดไม่เพียงพอและสถานที่จัดงานของวัดอยู่ติดกับชายทะเลและสวนยางนา ผู้นำชุมชนจึงมีมติร่วมกันในการเริ่มใช้พื้นที่บริเวณชายหาดเป็นลานประเพณีรวมถึงการจัดงานทางวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยประชาชนในชุมชนจะใช้พื้นที่ถนนเลียบชายหาดและสวนยางนาเป็นพื้นที่จัดงานมาโดยสม่ำเสมอ จึงเปรียบเสมือนว่าสวนยางนานี้เป็นพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนตั้งแต่อดีต ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่แนบแน่น ระหว่างภูมิทัศน์ธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนประมงในท้องถิ่นนับเป็นพื้นที่สาธารณะของชุมชนที่มีบทบาทร้อยรัดกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชุมชนประมงบางเสร่มาอย่างยาวนาน ต่อมาเทศบาลตำบลบางเสร่ได้กำหนดให้ชายหาดบางเสร่และสวนยางนาแห่งนี้ เป็นสวนสาธารณะสำหรับชุมชน ในชื่อ สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) สำหรับรองรับกิจกรรมนันทนาการและสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น จึงเห็นได้ว่า บทบาทของพื้นที่สวนสาธารณะแห่งนี้นอกจากเป็นภูมิทัศน์ธรรมชาติของชุมชนแล้ว ยังใช้ประโยชน์เพื่อสืบสานประเพณีเพื่อดำรงวัฒนธรรมของไทยในลักษณะของภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural landscape) และยังถูกใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่นันทนาการสำหรับการพักผ่อน เล่นกีฬา สนทนาแลกเปลี่ยนจุดร่วมหรือจุดต่างทางความคิด ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นอย่างหนึ่ง รวมถึงเป็นพื้นที่ให้ประชาชนในและนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ศึกษาทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางสังคมซึ่งกันและกันในลักษณะพหุสังคมอีกด้วย บ่งบอกถึงความเป็นพื้นที่ที่แสดงอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนอย่างชัดเจน

แต่ด้วยความหลากหลายมิติของแผนปฏิบัติการพัฒนาของภาครัฐ เช่นกำหนดให้ชายหาดบางเสร่ ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในขณะเดียวกันก็กำหนดบทบาทของพื้นที่อำเภอสัตหีบ รวมทั้งพัทยาและระยองเป็นวงแหวนการท่องเที่ยวหลัก ทำการเร่งรัดสร้างเส้นทางคมนาคมเพื่อการเข้าถึงการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติของชายหาดบางเสร่ โดยขณะที่ภาคท้องถิ่นยังไม่สามารถเตรียมสภาพการณ์ของพื้นที่ให้รองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ทันส่งผลกระทบด้านสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะเช่น หาบเร่แผงลอยจำนวนมากมีการจับจองพื้นที่ชายหาดหน้าสวนสาธารณะขายอาหารเครื่องดื่มเพื่อบริการนักท่องเที่ยวและย่อมมีการทิ้งน้ำเสียปริมาณมากด้วยเช่นกัน แม้นในปัจจุบันอาจจะยังไม่สร้างปัญหากับชุมชนแต่มีแนวโน้มว่าปริมาณน้ำเสียจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวจนทำลายระบบนิเวศน์ทางทะเลที่เป็นแหล่งทำการประมง

และการท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนเป็นต้น ทำให้เกิดภาพลักษณ์ทางด้านลบต่อชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ของภูมิทัศน์ทางธรรมชาติของชุมชนประมงบางเสร่ และอัตลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะทางกายภาพที่ดีของชุมชน อาจถูกลบเลือนจากความทรงจำของผู้มาเยี่ยมเยือนหรือแม้กระทั่งชาวชุมชนบางเสร่ อีกทั้งในอีกมิติของแผนพัฒนายังส่งเสริมให้พื้นที่ชายหาดบางเสร่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ด้วยเหตุที่มีนักท่องเที่ยวหลายชาติ หลายภาษาและหลายวัฒนธรรมที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ ทำให้เกิดพฤติกรรมและวัฒนธรรมของแต่ละชาติในการเข้าใช้พื้นที่ ทำให้เกิดจุดด้อยในการส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชนไทยตามเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาส่งผลต่อการลดทอนบทบาทของพื้นที่สาธารณะในความผูกพันกับวัฒนธรรมชุมชนบางเสร่รวมถึงการปฏิบัติตามแผนพัฒนาในระยะแรกนั้นให้ความสำคัญที่การพัฒนาด้านโครงการพื้นฐานในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในศูนย์กลางระดับจังหวัดก่อน แล้วจึงจะบริหารจัดการพัฒนาระดับอำเภอและกระจายสู่ระดับตำบล เช่นตำบลบางเสร่ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการ ทำให้ชาวบางเสร่ไม่สามารถปรับสภาพชีวิตโดยเฉพาะในด้านค่าครองชีพได้ทันกับการพัฒนา ส่งผลกระทบในด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของสังคมชุมชนบางเสร่ (Way of life) ต้องเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมแบบชาวเมือง ซึ่งถือเป็นการแปรรูปอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนอย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าแผนพัฒนาชุมชนที่มีหลากหลายเป้าหมายทำให้เกิดผลลบกับบริบททั้ง 3ส่วนคือด้านสัญลักษณ์ (Symbol) ของภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ,วิถีชีวิต (Way of life) และภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural landscape) ของชุมชน ซึ่งแต่ละส่วนล้วนเป็นวงจรของการปฏิสัมพันธ์กัน กล่าวคือ พื้นที่สาธารณะมีความสัมพันธ์กับชุมชนในด้านกายภาพด้วยการใช้ประโยชน์ของพื้นที่สำหรับกระทำกิจกรรมร่วมกันทางวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น และเป็นผลส่งต่อถึงความสัมพันธ์ทางสังคมกับชุมชนที่ได้มีกิจกรรมร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดมิติด้านอัตลักษณ์ทั้งทางกายภาพและทางสังคมเฉพาะของชุมชนนั้นๆทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อพื้นที่สาธารณะซึ่งเป็นต้นทุนทางภูมิทัศน์และเอกลักษณ์ทางธรรมชาติของชุมชน

อย่างไรก็ตามในอีกมิติหนึ่งของแผนพัฒนาระดับท้องถิ่นฉบับทบทวน พ.ศ.2566-2570 ของเทศบาลตำบลบางเสร่ (กองยุทธศาสตร์และงบประมาณเทศบาลตำบลบางเสร่,2566) ที่มีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเสริมสร้างอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสินค้าและบริการในการสร้างรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับประชาชน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาประชาคม จึงอาจกล่าวได้ว่าทั้งภาคประชาชนและภาครัฐต่างก็ยังคำนึงถึง ผลกระทบกับวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิม (Way of life) ,ภาพสัญลักษณ์ (Symbol) ของภูมิทัศน์ (Landscape) ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของภูมิทัศน์วัฒนธรรม (Cultural landscape) ของชุมชนสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs : Sustainable Development Goals) ที่11.4 คือการเสริมความพยายามที่จะปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก ขององค์การสหประชาชาติ ที่มุ่ง

ให้ทุกชาติสมาชิกในโลกคำนึงถึงการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของแต่ละชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าแม้การพัฒนาชุมชนจะมาจากหลายภาคส่วนแต่มีแนวคิดเดียวกันในการจัดการพื้นที่ภูมิทัศน์วัฒนธรรมในชุมชนบางเสร่ ให้มีศักยภาพที่เพียงพอต่อการบริการภาคประชาชนและนักท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการสื่อความหมายภูมิทัศน์วัฒนธรรมวิถีชุมชน ด้วยการเสริมสร้างคุณค่าของอัตลักษณ์และวิถีชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Community Development) จึงสมควรศึกษาวิจัยถึง แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) ด้วยการออกแบบจำลองทางสถาปัตยกรรมด้วยสื่อดิจิทัลแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิทัศน์และวิถีวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่ รวมถึงการอาศัยพื้นที่สาธารณะแห่งนี้เป็นเครื่องมือสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับภาคสังคมในวงกว้างให้เข้าใจคุณค่าของอัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นเพื่อดำรงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนสืบเนื่องต่อไป

คำถามในการวิจัย

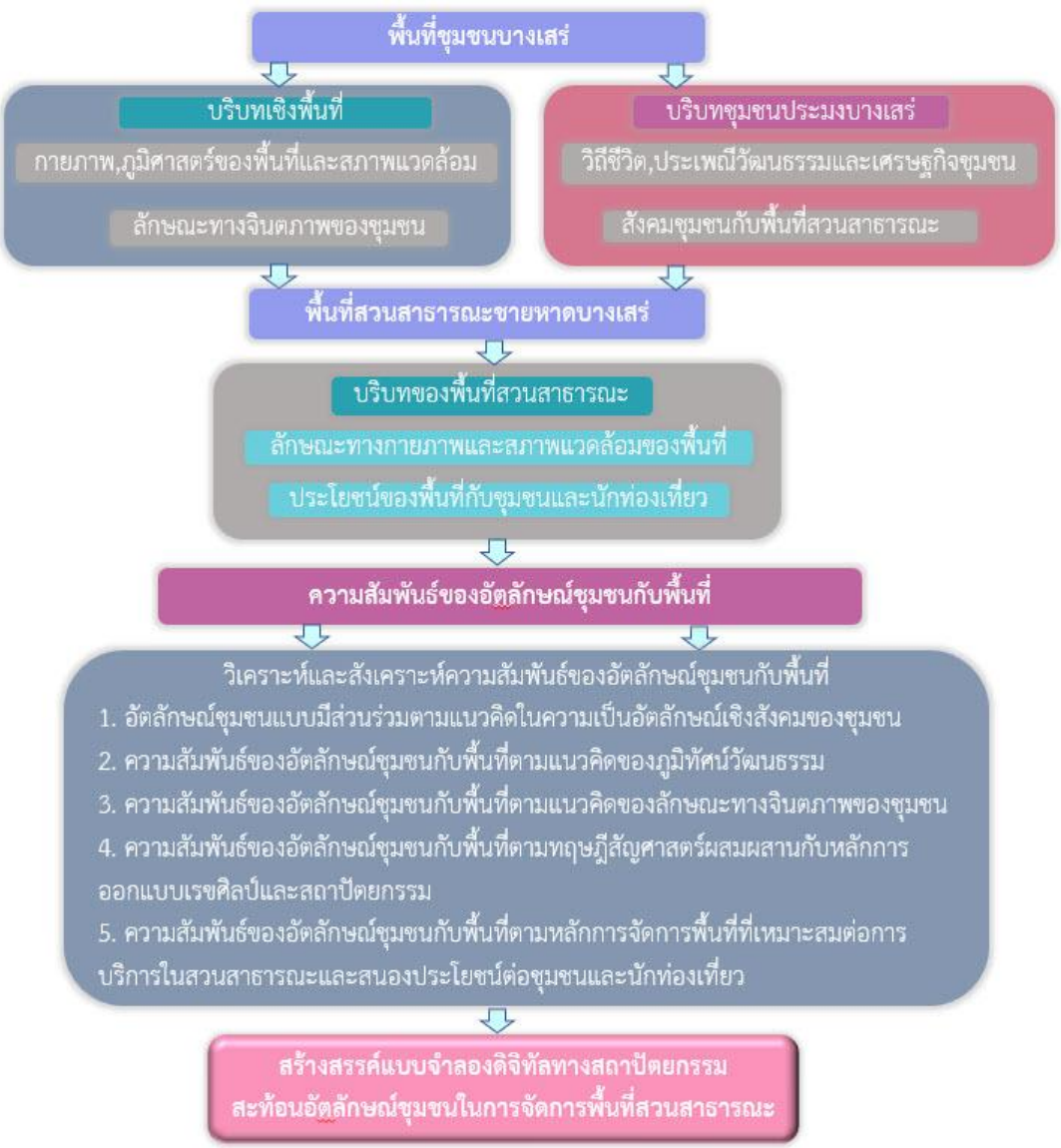
1. บริบทเชิงพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) เป็นอย่างไรและอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างไร
3. สร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงบริบทเชิงพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) และความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชน
3. สร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในด้านภูมิทัศน์,วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนประมง นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์อัตลักษณ์ร่วมพินิจกับชุมชน สู่การออกแบบสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมเพื่อจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนบางเสร่ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ภาพที่ 1.1)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา -บริบทสภาพแวดล้อมด้านกายภาพของพื้นที่,วิถีสังคมวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่และอัตลักษณ์ร่วมพินิจกับชุมชน ทฤษฎีการจัดการพื้นที่สาธารณะชุมชนและแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์เชิงสังคมชุมชนโดยใช้ทฤษฎีสัญศาสตร์ นำมาสู่การวิเคราะห์พื้นที่สวนสาธารณะและการจัดการพื้นที่ด้วยงานด้านสถาปัตยกรรม

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ –พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และบริบทโดยรอบ

3. ขอบเขตด้านเวลา-ระหว่างเดือนตุลาคม พศ.2565 - เดือนธันวาคม พศ.2567

4. ขอบเขตด้านการจัดการและการออกแบบ- ออกแบบอัตลักษณ์ร่วมพินิจกับชุมชนด้วยหลักการเรขศิลป์ประกอบกับทฤษฎีสถาปัตยกรรมบนเกณฑ์การอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชนประมงและเป็นแกนหลักในการออกแบบนำไปสู่การออกแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมแสดงอัตลักษณ์ชุมชนประมง ในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะค่ายลูกเสือ ชายหาดบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะค่ายลูกเสือชายหาดบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีโดยการออกแบบสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมแสดงอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจเชิงลึก (In-depth Understanding) ในบริบทและบทบาทของพื้นที่สวนสาธารณะรวมถึงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ในกรอบประเด็นที่ต้องการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. การสำรวจพื้นที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ -ผู้วิจัยทำการสำรวจพื้นที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในเบื้องต้นโดยการกำหนดรหัสของข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive coding) เพื่อเก็บข้อมูลความเหมือนหรือลักษณะร่วมบางอย่างของข้อมูล แล้วเอาลักษณะร่วมนั้นมาสร้างเป็นกลุ่มตามแนวทางของ Ladachart (2013) ในแบบสำรวจก่อนบันทึกในสนามวิจัย (Field note) เพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใน2 ลักษณะ คือ

1 การสำรวจทางกายภาพ เพื่อเก็บข้อมูลลักษณะเฉพาะของพื้นที่สวนสาธารณะ

2 การสำรวจการใช้พื้นที่สวนสาธารณะด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation)

นำข้อมูลจากการสำรวจมาทำการบันทึกข้อมูล และจัดระเบียบในสารระบบแบบตาราง เพื่อทำเป็นฐานข้อมูลปฐมภูมิสำหรับดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย

ส่วนที่ 2. การศึกษาวิจัยอัตลักษณ์ชุมชนนำไปสู่แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ ผู้วิจัยจำแนกระเบียบวิธีวิจัยโดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และกำหนดประชากร (Population) และกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ในการวิจัยเชิงปริมาณดังนี้

1. ประชากร

ประชากรเป็นชาวประมง, ผู้นำชุมชน, ปราชญ์ชาวบ้าน, ประชาชนในและนอกเขตเทศบาลตำบลบางเสร่, เจ้าพนักงานท้องถิ่น, เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ตามแนวทางของ Miles & Huberman (1994) กำหนดกลยุทธ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) , แบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ (Intensity Sampling) โดยประไพพิมพ์ สุชีวสินนนท์ (2559) ระบุถึงการกำหนดจำนวนตัวอย่างตามแนวทางของ Nastasi & Schensul (2005) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดย TSIS Team (2563) กำหนดจำนวนตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ ภาพที่ 1.1

TABLE 1
Table for Determining Sample Size from a Given Population

N	*S*	*N*	*S*	*N*	*S*
10	10	220	140	1200	291
15	14	230	144	1300	297
20	19	240	148	1400	302
25	24	250	152	1500	306
30	28	260	155	1600	310
35	32	270	159	1700	313
40	36	280	162	1800	317
45	40	290	165	1900	320
50	44	300	169	2000	322
55	48	320	175	2200	327

Note.—*N* is population size.
S is sample size.

ภาพที่ 1.2 ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ที่มา: Krejcie & Morgan (1970) ,ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มชาวประมง, ผู้นำชุมชน, ปราชญ์ชาวบ้าน, กลุ่มประชาชนในตำบลบางเสร่โดยไม่กำหนดกรอบอายุ, กลุ่มเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่น เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 21 คน ในการวิจัยถึงอัตลักษณ์ชุมชนและแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะเชิงคุณภาพ

2. กลุ่มประชาชนนอกตำบลบางเสร่โดยไม่กำหนดกรอบอายุและนักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 41 คน จากจำนวนประชากร 45 คน ในการวิจัยถึงอัตลักษณ์ชุมชนและแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะเชิงปริมาณ

3. แหล่งที่มาของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยข้อมูล 2 ระดับ คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังแสดงตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงแหล่งที่มาของข้อมูล

ระดับ		ข้อมูลปฐมภูมิ	ข้อมูลทุติยภูมิ	แหล่งที่มา
พื้นที่	แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ	--	ทบทวนวรรณกรรม	
	ลักษณะพื้นที่สาธารณะที่ดี	--	ทบทวนวรรณกรรม	
	ความเป็นพื้นที่ (Sense of place)	--	ทบทวนวรรณกรรม	
	ลักษณะทางกายภาพ องค์ประกอบ บทบาทและบริบทของพื้นที่สวนสาธารณะ สภาพแวดล้อมของพื้นที่สวนสาธารณะ	การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสำรวจโดยใช้แบบสำรวจ	--	

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ระดับ		ข้อมูลปฐมภูมิ	ข้อมูลทุติยภูมิ	แหล่งที่มา
บุคคล	ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ (Sense of place) และการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Sense of belonging)	การสนทนากลุ่ม	ทบทวนวรรณกรรม	
	ทัศนคติและการใช้พื้นที่สวนสาธารณะ	การสนทนากลุ่ม	--	
อัตลักษณ์ชุมชน	อัตลักษณ์ร่วมพินิจกับชุมชน	การสนทนากลุ่ม	ทบทวนวรรณกรรมรายงานวิจัย	ผศ.ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์
การจัดการพื้นที่	ความต้องการประโยชน์ใช้สอยในสวนสาธารณะของชาวในและนอกชุมชน	แบบสอบถาม	ทบทวนวรรณกรรม	

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลโดยตรง จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในการสำรวจภาคสนาม การสำรวจทางกายภาพและการถ่ายภาพพื้นที่ รวมถึงการใช้แบบสัมภาษณ์ทั้งกับผู้ที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมงานวิจัยของผู้อื่น

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือโดยการสัมภาษณ์และสนทนากับชาวชุมชนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักถึงสิ่งที่ชาวชุมชนมีความสนใจร่วมกัน มีประสบการณ์ร่วมกันและมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ และค้นหานิยามอัตลักษณ์ของชุมชนด้วยแบบสอบถามถึงมุมมองความเข้าใจในความเป็นชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนภายนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยวสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

นำข้อมูลอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนดังกล่าวมาคำนึงถึงหัวข้อปัญหาและวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่าต้องการข้อมูลชนิดใดโดยใช้รูปแบบอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลการสร้างแบบสัมภาษณ์และ

แบบสอบถามถึงแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเรื่องการประยุกต์อัตลักษณ์ของชุมชนบางเสร่ร่วมกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์ในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนด้วยโปรแกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้วิจัยใช้แนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมด้วยแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษา (Document search) และจากการสำรวจภาคสนามด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) ด้วยกล้องถ่ายภาพ แบบจดบันทึกและการบันทึกภาพนิ่ง นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามที่ Merriam (1998) ระบุถึงแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินแบบสัมภาษณ์ ปรับปรุงและแก้ไขความเที่ยงตรงและผ่านกระบวนการจริยธรรมการวิจัยก่อนดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ และผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนบางเสร่ ด้วยการเก็บรวบรวมและคำนวณข้อมูลด้านสถิติโดยการใช้อันดับของค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินความพึงพอใจในแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมแสดงอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัยด้านเนื้อหาด้วยการทบทวนวรรณกรรมให้ตรงและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ในเบื้องต้นก่อนร่างแบบเครื่องมือแล้วนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ลักษณะดังนี้

1. การสำรวจภาคสนาม (Field work) ในการเข้าใช้พื้นที่สวนสาธารณะของประชาชนด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในระหว่างทำการวิจัย มี 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ข้อมูลความหนาแน่นของผู้ใช้พื้นที่ 2) พฤติกรรมการใช้พื้นที่ 3) สภาพแวดล้อมและกายภาพของพื้นที่ แล้วใช้ข้อมูลจากการสำรวจทั้ง 3 ลักษณะ มาเป็นฐานเบื้องต้นสำหรับแนวทางการร่างแบบสัมภาษณ์ด้วยการใช้กรอบการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview ที่มา: Merriam,1998) สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักและแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดการสัมภาษณ์และสอบถาม ใน 5 ประเด็นหลัก คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้พื้นที่ 2) มุมมองในอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ 3) พฤติกรรมการใช้พื้นที่สวนสาธารณะ 4) ทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สวนสาธารณะ 5) อุปสรรคต่อพฤติกรรมในการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนสาธารณะ แล้วจึงดำเนินการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลักและแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยแสดงความคิดเห็นด้านการจัดการพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนประมงอย่างอิสระ ให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะ ศักยภาพ และข้อจำกัดของพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หาความเป็นปฏิสัมพันธ์กันระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนกับพื้นที่ (Sense of place) และความรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของพื้นที่ (Sense of belonging)

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัยเชิงปริมาณโดยการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการรวบรวมข้อมูลด้านสถิติร่วมกับการจำแนกข้อมูลเชิงพรรณนา

8. การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการจัดระเบียบของข้อมูล (Data Organization) และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการเก็บรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลที่ได้รับจากการทบทวนแนวคิด, ทฤษฎี, เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, กรณีศึกษาและจากการสำรวจภาคสนามการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มและการตอบแบบสอบถาม ด้วยการจำแนกชนิดของข้อมูลโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุการณ์ (Event Analysis) ด้วยข้อมูลจากเครื่องมือการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการใช้สถิติการจัดอันดับของค่าร้อยละ (Percentage) เป็นดัชนีชี้วัด

9. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำเรียบเรียงและสรุปผลจากการวิเคราะห์ในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา รูปภาพ ตาราง เพื่อทำรายงานการวิจัย

ส่วนที่ 3. กระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์

การวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ สำหรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการออกแบบ แบบจำลองสื่อดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ

ส่วนที่ 4. กระบวนการประเมินความพึงพอใจ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของโครงการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ด้วยแบบจำลองสื่อดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน โดยการใช้แบบสอบถามกับประชาชนทั้งภายในและภายนอกชุมชน ด้วยการใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นดัชนีชี้วัด

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสำรวจภาคสนาม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในบริบทของพื้นที่สวนสาธารณะบางเสร่และวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวประมงบางเสร่ นำมาเป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อจัดกรอบระเบียบฐานข้อมูลและสรุปเพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนและการจัดการในการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อจัดทำข้อมูลขั้นต้น

2. นำข้อมูลขั้นต้นมาจัดทำเครื่องมือสัมภาษณ์และแบบสอบถามเรื่องการค้นหาอัตลักษณ์ร่วมพินิจและแนวทางการจัดการพื้นที่กับชาวชุมชนและชาวนอกชุมชนบางเสร่ นำไปสู่แนวคิดทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการวิจัยภาคสนามครั้งที่1 ด้วยการสนทนาร่วมกับผู้ให้ข้อมูลหลักและการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวประมง,ชาวชุมชน,ผู้นำชุมชน,ปราชญ์ชาวบ้าน, เจ้าพนักงานท้องถิ่น, เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นและประชาชนในและนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการสวนสาธารณะ

3. นำข้อมูลจากการวิจัยภาคสนามครั้งที่ 1 มาจัดระเบียบและปรับปรุงในการวิเคราะห์และสังเคราะห์แบบร่างขั้นต้น เพื่อสรุปเป็นแนวทางการออกแบบ แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนประมงในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้องค์ความรู้ถึงบริบทเชิงพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) และความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่

2. ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนจากการบูรณาการความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสวนสาธารณะกับอัตลักษณ์ในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชน

3. ได้สร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจในแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) ของชุมชนประมงบางเสร่ สู่การนำไปวิเคราะห์เพื่อต่อยอดและพัฒนาในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

1. อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นหมายถึงองค์ประกอบของชุมชนทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มีบทบาทในการสร้างสัญลักษณ์ให้กับชุมชนและนำไปสู่การตีความหมายของชุมชนประมงตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีโดยผู้ใช้พื้นที่ที่เป็นชาวภายในและภายนอกชุมชน

2. พื้นที่สาธารณะชุมชนหมายถึงพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 2 ตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่ให้บริการกับประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมออกกำลังกายและนันทนาการผ่อนคลายจิตใจ

3. ค่ายลูกเสือเป็นชื่อเฉพาะที่ชาวชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ใช้เรียกสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

4. การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนหมายถึงการจัดสรรทรัพยากรในสวนสาธารณะให้ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวทุกคนมีสิทธิในการเข้าใช้บริการในพื้นที่ได้โดยสะดวกและได้รับรู้อัตลักษณ์เชิงสังคมของชุมชนประมงในขณะเดียวกัน

5. แบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมแสดงอัตลักษณ์ชุมชนหมายถึงการถ่ายทอดคุณลักษณ์เฉพาะของสังคมและวัฒนธรรมชุมชนประมงบางเสร่ ผ่านการออกแบบพื้นที่สาธารณะในลักษณะงานทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมโดยโปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

6. ภูมิทัศน์วัฒนธรรมหมายถึงพื้นที่ภูมิทัศน์ของชุมชนที่บริบททางสังคมของชาวชุมชนใช้ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

7. การอนุรักษ์หมายถึงการทำนุบำรุงรักษาสวนต้นยางนาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ มิให้เสื่อมสภาพรวมทั้งส่งเสริมคุณค่าของต้นยางนาที่ยังประโยชน์ต่อชุมชนควบคู่ไปกับการใช้พื้นที่สวนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่สืบเนื่องต่อไป

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรม ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์ แบ่งเป็น 4 ส่วน เริ่มต้นในส่วนที่ 1 เป็นการค้นคว้าข้อมูลมิติชุมชนใน 3 ด้านและมีวงจรการปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งด้านวิถีชีวิต ศาสนาประเพณีวัฒนธรรม และพื้นที่ภูมิทัศน์สาธารณะของชุมชน ที่อยู่ในช่วงดำเนินการตามแผนพัฒนาชุมชนของภาครัฐโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบายการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเสริมสร้างคุณค่าของอัตลักษณ์ชุมชน ในส่วนที่ 2 เป็นการทบทวนวรรณกรรมหลักการ, แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นผลมาจากความสัมพันธ์กันระหว่างวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนกับพื้นที่ภูมิทัศน์สาธารณะ และอัตลักษณ์ชุมชนทางสังคมที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ชุมชนทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะ อัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 2 ด้านสามารถแปรความหมายด้วยภาพแทนความถึงอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนทางสังคมในทฤษฎีสัญศาสตร์ บูรณาการกับการแทนความด้านอัตลักษณ์ชุมชนทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะด้วยหลักการออกแบบเรขศิลป์และการออกแบบทางสถาปัตยกรรม เพื่อการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชน ในส่วนที่ 3 เป็นการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมกับงานวิจัยของชุมชน และการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์ในงานออกแบบภาพลักษณ์ของชุมชนร่วมกับงานสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สาธารณะ ในส่วนที่ 4 เป็นการทบทวนวรรณกรรมของโครงการออกแบบงานสถาปัตยกรรมด้วยการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์

บริบทและสภาพแวดล้อมของชุมชนประมงบางเสร่

ข้อมูลชุมชนประมงบางเสร่

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุถึงตำบลบางเสร่เป็นตำบลที่ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2523 ในอดีตบางเสร่เป็นหมู่บ้านที่ขึ้นกับตำบลนาจอมเทียน เมื่อหมู่บ้านขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจึงแยกหมู่บ้านบางเสร่ออกมาจากตำบลนาจอมเทียนตั้งชื่อว่า “ตำบลบางเสร่”

กระทรวงวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี (2563) ระบุถึงประวัติเดิมของบางเสร่มีชื่อเรียกกันว่าสำเหร่ ในตำนานเล่าขานของบรรพบุรุษเชื่อว่า พื้นที่หมู่บ้านสำเหร่เป็นพื้นที่สำหรับแบ่งสมบัติของเหล่าโจรสลัดที่ปล้นสดมภ์เรือสินค้าที่ล่องผ่านบริเวณนี้และเป็นที่ทิ้งเชลยที่โจรปล้นเรือไป เชลยเหล่านี้จึงสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยจนขยายเป็นหมู่บ้านชายทะเลแห่งนี้ ในขณะที่บางความเชื่อนั้นเชื่อมโยงบางเสร่เข้ากับประวัติศาสตร์ คือราวปี พ.ศ. 2310 หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ได้ทรงกอบกู้เอกราชสำเร็จ พระยาจันทรบูร เจ้าเมืองในขณะนั้นได้ลอบลงเรือหนีไปยังแคว้นกัมพูชา ส่วนพวกบริวารอันมี นายเรือง นายจันทร์ ได้พาบุตรและภรรยาพร้อมด้วยบริวารของพระยาจันทรบูร เดินทางออกจากเกาะเสม็ดโดยทางเรือประมาณ 5-6 ลำแล่นมาถึงอ่าวบางเสร่ เห็นว่าที่นี่มีทำเลดี เพราะมีแผ่นดินที่ติดต่อกับชายทะเล และมีทรัพยากรมากมาย ที่สำคัญมีต้นยางนามากพอที่จะเจาะเอาน้ำยางได้เป็นอาชีพจึงได้เข้ามาปลูกที่พักอาศัยนับตั้งแต่นั้นมา และจากคำบอกเล่าถึงประวัติของพื้นที่สวนยางนาของปราชญ์ชาวบ้านด้านประมงและดนตรีไทย อายุ 91 ปี อยู่บ้านเลขที่ 07 หมู่ 4 ตำบลบางเสร่ มีใจความว่า เดิมท่านมีพื้นเพอยู่ที่ ตำบลบางปลาสร้อย จังหวัดชลบุรี ได้ย้ายถิ่นที่อยู่มาอยู่ที่บางเสร่ เมื่อปี พ.ศ.2500 ขณะมีอายุได้ 26 ปี และแต่เดิมพื้นที่ดินชายทะเล มีต้นยางนายืนต้นอยู่ตามธรรมชาติเป็นจำนวนมากโดยทั่วพื้นที่ ถึงกับมีการบอกกล่าวระหว่างนักเดินทางในสมัยนั้นว่า ถ้ามองเห็นต้นยางนาในระยะไกลก็แสดงว่าถึงบางเสร่แล้ว จากคำบอกกล่าวของนายกิมเสียง ในสมัยนั้นต้นยางนามีจำนวนถึง 260 กว่าต้น คนในชุมชนจะตัดน้ำยางไปใช้ทำขี้ไต้และชันยาเรืออุดรอยรั่ว รวมถึงใช้ประโยชน์ของพื้นที่เป็นป่าช้าฝังศพไร้ญาติและศพที่รอวันฌาปนกิจของวัดบางเสร่คงคาราม ต่อมาเมื่อเริ่มมีการอบรมลูกเสือชาวบ้านจึงได้จัดพิธีล้างป่าช้าก่อนการฝึกอบรม และในประมาณปี พ.ศ.2514 จึงก่อสร้างอาคารในพื้นที่แห่งนี้เป็นสถานที่ฝึกอบรม ส่วนต้นยางนาเหล่านี้ยังคงยืนต้นอยู่ริมชายหาดของตำบลบางเสร่ดังเดิม จากการเชื่อมโยงข้อมูลประวัติของพื้นที่ดินชายทะเล และสวนต้นยางนาของตำบลบางเสร่ ทั้งเอกสารและคำบอกเล่าของผู้อาวุโสในชุมชน อาจกล่าวได้ว่าต้นยางนายืนต้นมาเป็นเวลายาวนานควบคู่กับการก่อเกิดของวิถีชีวิตชุมชนตำบลบางเสร่ (นายกิมเสียง อนันตกูล, สัมภาษณ์, 2563) (ภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1 รูปภาพของต้นยางนาในอดีต

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2558) ,ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

พื้นที่ชุมชนตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสัตหีบซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งใน 11 อำเภอของจังหวัดชลบุรี ที่ตั้งชุมชนมีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางทิศเหนือประมาณ 165 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดชลบุรี 70 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอสัตหีบประมาณ 13 กิโลเมตร ตั้งอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 5-15 เมตร มีพื้นที่ 7.87 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,918 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับเทศบาลตำบลนาจอมเทียนทางทิศเหนือ ติดต่อกับเทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์และเทศบาลตำบลเกล็ดแก้วทางทิศใต้ ติดต่อกับเทศบาลตำบลเกล็ดแก้วทางทิศตะวันออกและติดกับอ่าวไทยทางทิศตะวันตก (ภาพที่ 2.2)

ภาพที่ 2.2 ลักษณะด้านภูมิศาสตร์ของ ต.บางเสร่ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
ที่มา: เว็บไซต์จังหวัดชลบุรี (2564), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบริมทะเล โดยทิศตะวันออกจะเป็นที่สูงและลาดลงทางทิศตะวันตกซึ่งเป็นแนวชายฝั่งทะเล พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบสลับลูกเนินลอนเล็กๆส่วนพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเลมีระดับความสูงของพื้นที่อยู่ประมาณ 5-15เมตรจากระดับน้ำทะเล และสวนสาธารณะชุมชนบางเสร่อยู่ในชุมชนชายฝั่งทะเลนี้ด้วยเช่นกัน เทศบาลตำบลบางเสร่ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน มีประชากรทั้งหมด 11,671 คน เป็นที่ดินประเภทชุมชนเมืองตามโครงการ EEC สังคมชุมชนตำบลบางเสร่มีฐานเศรษฐกิจเป็นการประกอบอาชีพการเกษตรและการประมง ประชาชนประกอบอาชีพการประมง ประมาณร้อยละ 60 ต่อจำนวนประชากร ส่วนที่เหลือร้อยละ40 ประกอบอาชีพทำการเกษตร และประกอบอาชีพในธุรกิจให้การบริการ

กระทรวงวัฒนธรรม (2561) กล่าวถึง วิถีทางความเชื่อและศรัทธาต่อ หลวงพ่อทองอยู่ ที่เป็นหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวชุมชนบางเสร่ ซึ่งท่านเป็นคนบางเสร่มาตั้งแต่กำเนิด และในปี พ.ศ. 2450 ท่านได้อุปสมบท ณ วัดโคธาวารีหรือวัดบางเหี้ย ตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีพระครูพิพัฒน์นิโรจกิจ (หลวงพ่อปาน) เป็นพระอุปัชฌาย์ และได้ศึกษาพระธรรมวินัยและการศึกษาด้านคาถาอาคมต่าง ๆ จากหลวงพ่อปานตลอดระยะเวลา ๘ พรรษากระทั่งสึกออกมาเป็นฆราวาส

ในปี พ.ศ. 2463 ท่านได้อุปสมบทอีกครั้ง ณ วัดบางเสร่คงคาราม โดยมีพระอุปัชฌาย์ คือ ท่านพระครูวรเวทมุณี (หลวงปู่อี๋) วัดสัตหีบ ได้รับฉายาทางธรรมว่า “จนฺทสาโร” และตั้งมั่นในการศึกษาวิปัสสนากัมมัฏฐานจากหลวงปู่อี๋ ต่อมาท่านได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบางเสร่คงคาราม ตลอดเวลาที่ท่านจำพรรษาอยู่ในวัดนี้ ท่านได้ตั้งอยู่ในเมตตาธรรม ชอบความมักน้อยและสันโดษ ทุกสิ่งที่ท่านได้รับจากการถวายของญาติโยมที่ศรัทธา ท่านได้นำไปสร้างถาวรวัตถุทั้งหมด จนเป็นที่เคารพของชาวบ้านและทำให้ชื่อเสียงของท่านรำลือไปทั่วชาวบ้านจึงเรียกวัดบางเสร่คงคาราม อีกชื่อว่า “วัดหลวงพ่อทองอยู่”

ท่านเป็นผู้ชื่นชอบความสงบเพื่อการปฏิบัติสมถกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐาน ท่านจึงปลีกตัวมาหาที่วิเวกตามชายภูเขาบริเวณพื้นที่ใกล้ถนนสายสุขุมวิทปากทางเข้าตำบลบางเสร่ ซึ่งในอดีตเป็นสถานที่สงบเพื่อใช้เป็นสถานที่ในการปฏิบัติธรรม ซึ่งหลวงพ่อก็มักใช้เป็นสถานที่นี้ในการนั่งวิปัสสนากัมมัฏฐานปฏิบัติธรรมแต่ลำพังเพียงผู้เดียวอยู่เสมอ ด้วยความเลื่อมใสและศรัทธาอันแรงกล้าชาวบ้านบางเสร่จึงถวายที่ดินจำนวน๑๒ ไร่เศษ เพื่อขอให้หลวงพ่อทองอยู่ ยื่นขออนุญาตเพื่อจัดสร้างเป็นวัดจนกระทั่งปี พ.ศ. 2508 ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยความเห็นชอบของเถรสมาคมให้ตั้งวัดขึ้นในพุทธศาสนานามว่า “วัดสามัคคีบรรพต” ในขณะที่สร้างพระอุโบสถยังไม่ทันแล้วเสร็จหลวงพ่อทองอยู่ก็มรณภาพด้วยโรคชราเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 รวมอายุของหลวงพ่อทองอยู่ได้ 86 ปี พรรษาที่ 53 โดยศพของหลวงพ่อทองอยู่ปัจจุบันได้ตั้งศพของท่านเพื่อไว้ให้ประชาชนและศิษยานุศิษย์ของท่าน ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศได้เข้ามาเคารพบูชาอยู่บนวิหารจนถึงปัจจุบัน

จากคำบอกเล่าของชาวบางเสร่ที่ประกอบอาชีพประมงในขณะที่ท่านยังดำรงชีวิตอยู่ ไต๋เรือทุกลำจะเข้ากราบขอพรและรับน้ำมนต์จากท่านเพื่อเป็นสิริมงคลและประสบความสำเร็จในการทำประมงตลอดจนแคล้วคลาดปลอดภัยขณะใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางท้องทะเลลึก และยังมีความทรงจำระลึกขอพรจากท่านก่อนออกเดินเรือถึงแม้ว่าท่านจะมรณภาพไปแล้วตลอดจนถึงทุกวันนี้

กระทรวงวัฒนธรรม (2561) กล่าวถึงวิถีวัฒนธรรมของชุมชนตำบลบางเสร่ คือ ประเพณีสงกรานต์วันไหลบางเสร่เป็นกิจกรรมรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ขบวนแห่สงกรานต์ และกีฬาพื้นบ้าน, ประเพณีลอยกระทง, ประเพณีออกพรรษาและงานวันคล้ายวันมรณภาพหลวงพ่อทองอยู่จันทสาโร

สำหรับการเข้าถึงพื้นที่ตำบลบางเสร่ มีเส้นทางคมนาคมหลักเข้าถึงหลายทางทั้งทางบกคือเส้นทางถนนสุขุมวิทสาย3,ถนนมอเตอร์เวย์สาย7,ถนนสายยุทธศาสตร์331,เส้นทางรถไฟจากสถานีกลางบางซื่อ-ท่าเรือมาบตาพุดซึ่งจะพัฒนาเป็นระบบรางคู่ในอนาคตรวมถึงโครงการรถไฟความเร็วสูงที่กำลังก่อสร้าง เชื่อมจากสนามบินสุวรรณภูมิ,ดอนเมืองถึงสนามบินอู่ตะเภาและสนามบินนี้เป็นเส้นทางคมนาคมเข้าถึงทางอากาศ ส่วนการคมนาคมทางน้ำเป็นการเดินทางทางเรือจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ถึงท่าเรืออำเภอสัตหีบและภาคพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) หรือ EEC ทั้งหมดนี้เป็นเส้นทางเชื่อมต่อจากภาคอื่นของประเทศไทย ส่วนเส้นทางคมนาคมรองในการเข้าถึงทางบกจะใช้ถนนเทศบาลด้วยพาหนะต่างๆ และได้มีแผนงานโครงการก่อสร้างท่าเรือเล็กเข้าถึงชายหาดบางเสร่เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำในอนาคต (ภาพที่ 2.3)

ภาพที่ 2.3 ผังแบ่งประเภทที่ดินโครงการ EEC และเส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงพื้นที่ตำบลบางเสร่

ที่มา: คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2562) , ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ข้อมูลสวนสาธารณะชุมชนบางเสร่

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) ฉบับทบทวน เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) กำหนดให้ชุมชนบางเสร่มีพื้นที่สวนสาธารณะสำหรับการพักผ่อนของชาวชุมชนและบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ของส่วนราชการ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 โดยเทศบาลตำบลบางเสร่กำหนดในชื่อ สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ตั้งอยู่ริมชายหาดที่ระยะทางยาวประมาณ 1,500 เมตร เป็นสวนระดับชุมชน มีพื้นที่ 20.58 ไร่ มีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่สำหรับทำประโยชน์เป็นพื้นที่

นันทนาการของประชาชน และมีสนามฟุตบอลสาธารณะกลางแจ้งของชุมชนมีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ ตั้งอยู่ชิดกันโดยมีถนนกว้าง 6 เมตรคั้นกลางประชาชนทั่วไปใช้ถนนของเทศบาลเป็นเส้นทางเข้าถึงโดยรอบสวนสาธารณะเชื่อมต่อกับถนนเลียบชายหาดบางเสร่

การเข้าถึงสวนสาธารณะค่ายลูกเสือ มีเส้นทางถนนสายหลักคือถนนบางเสร่สาย 1 เลียบชายหาดบางเสร่ซึ่งมีระดับผิวถนนต่ำกว่าระดับสวนสาธารณะค่ายลูกเสือประมาณ 2 เมตร และถนนบางเสร่สาย 2 มีความกว้างของช่องจราจร 10 เมตร เชื่อมต่อกับถนนสายประธานคือถนนสุขุมวิทสาย 3 ประชาชนใช้พาหนะเป็นรถยนต์,มอเตอร์ไซด์,จักรยานและรถโดยสารรับจ้าง ส่วนเส้นทางทางน้ำเป็นเรือยนต์เล็กส่วนตัวที่สามารถเทียบท่าเรือเล็กในระดับน้ำตื้นหรือเรือยอร์ชขนาดใหญ่จะจอดทอดสมอห่างจากชายฝั่งแล้วลงเรือเล็กอีกทอดหนึ่งในการเดินทางถึงชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 2.4)

ภาพที่ 2.4 ลักษณะทางกายภาพและการเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
ที่มา: https://maps.google.com ,ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ข้อมูลสวนสาธารณะในพื้นที่โดยรอบเขตอำเภอสัตหีบ

นอกจากสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่แล้ว ในเขตยังมีพื้นที่สวนสาธารณะอีกหลายแห่งโดยรอบ ได้แก่

1. สวนสาธารณะริมชายหาดบ้านอำเภอ อยู่ห่างจากสวนสาธารณะชุมชนบางเสร่ประมาณ10กม. เป็นหาดที่ติดกับหาดนาจอมเทียน อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาจอมเทียน บริเวณหาดร่มรื่นด้วยต้นมะพร้าวเรียงรายเป็นแถวตามแนวหาด เป็นหาดที่เงียบสงบ นักท่องเที่ยวไทยและต่างชาตินิยมเล่นน้ำ ขับเรือสกูตเตอร์และทำกิจกรรมนันทนาการทางน้ำอื่นๆ ด้านหลังชายหาดมีลานกิจกรรมและกีฬากลางแจ้ง สนามเด็กเล่นสำหรับชุมชน มีอาคารเอนกประสงค์สำหรับเป็นห้องประชุมสำหรับชุมชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นที่จอดรถหลังหาด บริการเตียงผ้าใบ ร้านอาหาร ห้องสุขาและอาบน้ำจืด (www.emagtravel.com , 2566)

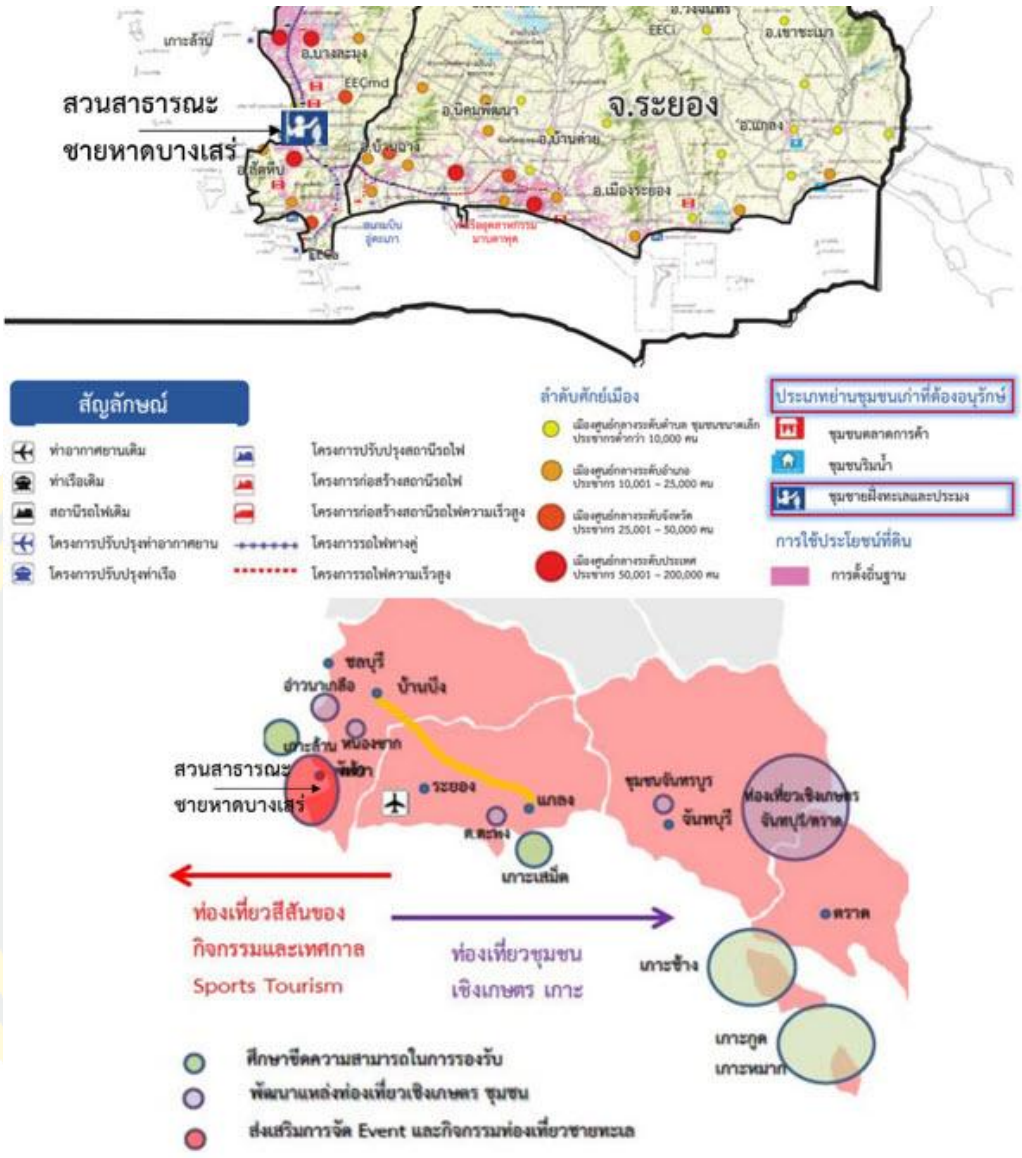
2. สวนสาธารณะหนองตะเคียน อยู่ห่างจากสวนสาธารณะชุมชนบางเสร่ประมาณ15กม. มีชื่อเป็นทางการว่า สวนกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ เป็นพื้นที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของทหารเรือสัตหีบ มีเนื้อที่ 241ไร่3งาน61.7ตารางวาและพื้นที่ไม่ติดชายฝั่งทะเล ตำแหน่งที่ตั้งอยู่ใกล้ที่ว่าการอำเภอสัตหีบและหน่วยทหารเรือ มีภูมิทัศน์เป็นอ่างเก็บน้ำที่หนองตะเคียนตามธรรมชาติทีมีน้ำเต็มตลอดปี เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวสัตหีบ มีบรรยากาศที่ร่มรื่น มีลานกิจกรรมและกีฬากลางแจ้ง มีระยะทางสำหรับเดินและวิงออกกำลังกายรอบหนองตะเคียน ประมาณ 2 กิโลเมตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นที่จอดรถและห้องสุขา ไม่มีอาคารห้องประชุมสำหรับชุมชน (www.thainavyland.com , 2563)

แผนพัฒนาพื้นที่และนโยบายการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในชุมชนบางเสร่

เพ่ง บัวหอม (2558) ระบุถึงการบริหารจัดการชายหาดบางเสร่ได้ประสบปัญหาจากปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อาทิเช่น ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ปัญหาจราจร ปัญหาผู้ประกอบการมีการแข่งขันทางธุรกิจกันสูงมากขึ้น ปัญหาการบังคับใช้ระเบียบข้อกฎหมายของเจ้าหน้าที่ ได้มีเรื่องร้องเรียนอย่างต่อเนื่องจากหลายๆ แหล่ง ว่าหาดบางเสร่ไม่มีพื้นที่ว่างให้ประชาชนที่ไม่ต้องการนั่งที่ร้านหรือนักท่องเที่ยวที่อยากนั่งที่พื้นทรายหรือทำกิจกรรมต่างๆ ที่ชายหาด เหตุเพราะมีแต่พื้นที่ตั้งวางโต๊ะและเก้าอี้ จับจองตลอดแนวชายหาด ในช่วงวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์และต้องมีค่าใช้จ่ายในการเพิ่มขึ้นในนั่งพักผ่อนหาดสาธารณะอีกด้วยจึงมีกลไกของการจัดการผลกระทบต่อ พื้นที่สาธารณะ,วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชนจากแผนพัฒนาระดับชาติ จะเป็นบริบทของการกระจายยุทธศาสตร์แผนพัฒนาของภาครัฐสู่ระดับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้เกิดสภาวะสมดุลในความสัมพันธ์ของมิติพื้นที่สาธารณะ,วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน ดังต่อไปนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) - ประกอบด้วยบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ก้าวหน้าควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งอนุรักษ์ฟื้นฟู สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไปในระยะยาว นัยยะสำคัญของแผนนี้เป็นสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC (จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) - มีพันธกิจในวงเล็บที่ 6 ได้กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนนัยยะสำคัญของแผนนี้เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ภาพที่ 2.5)

ภาพที่ 2.5 ผังกำหนดพื้นที่อนุรักษ์และแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว

ที่มา: คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2562) , ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

แผนพัฒนาจังหวัดชลบุรี (พ.ศ.2561 – 2565) ฉบับทบทวน พ.ศ.2565- ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลอย่างมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ฉบับทบทวน พ.ศ.2565 ของเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี - มีพันธกิจ (Mission) ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะ,วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน ดังนี้

วงเล็บที่ 2.1 เรื่องส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยพัฒนาพื้นที่เทศบาลตำบลบางเสร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้อัตลักษณ์ของชุมชนชาวประมงให้นักท่องเที่ยวเกิดความชื่นชอบในอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวบ้าน สาระสำคัญคือการส่งสริมอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวบางเสร่เพื่อสร้งสรรค์เศรษฐกิจการท่องเที่ยว

วงเล็บที่ 2.2 ปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่สร้างแลนด์มาร์ค จุดท่องเที่ยวชายหาด และสวนสาธารณะเป็นพื้นที่แห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สาระสำคัญคือการพัฒนาสวนสาธารณะบางเสร่เพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจการท่องเที่ยว

วงเล็บที่ 3.1 สนับสนุนการสร้างลานกีฬาในร่ม ให้ประชาชนในพื้นที่มาใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายและสร้างความสามัคคี และเกิดการรวมกลุ่มการเล่นกีฬาได้ สาระสำคัญคือการส่งสริมสุขภาพที่ดีของชาวบางเสร่

วงเล็บที่ **3.3** สนับสนุนการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคี และสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ของคนในชุมชนทำให้เกิดศักยภาพด้านกีฬาของชุมชนได้อย่างดี สาระสำคัญคือการสร้างความสามัคคีในชุมชนเพื่อ วัฒนธรรมที่ดีของชาวบางเสร่และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา (Action plans) ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาการศึกษา อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

โดยกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) ในวงเล็บที่ 2- เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้สวยงามเคียงคู่ชุมชนตลอดไปนำไปสู่สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart environment)

นโยบายของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางเสร่ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน (Smart environment) กำหนดไว้ดังนี้

การปรับปรุงพัฒนาสวนสาธารณะ- การออกแบบ ปรับปรุงภูมิทัศน์ และจัดการระเบียบเมืองให้ทันยุคทันสมัย สนับสนุนโครงการเพิ่มเครื่องออกกำลังกาย สนับสนุนโครงการตลาดท่องเที่ยวตลาดชุมชน สนับสนุนโครงการสร้างแลนมาร์ค สร้างจุดถ่ายรูป ในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว สนับสนุนโครงการปรับปรุงซุ้มประตูทางเข้าหลักปากทางบางเสร่และปรับปรุงภูมิทัศน์ชายหาดบางเสร่ สนับสนุนโครงการสร้างศูนย์ Academy อบรมกีฬาฟุตบอล และภูมิทัศน์รอบข้าง ส่งเสริม สนับสนุนทุกกิจกรรม เพื่อการออกกำลังกาย และในนโยบายด้านประเพณีวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ชุมชนกำหนดให้ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดงานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นรวมถึงให้ความสำคัญ วันสำคัญทางศาสนา และพระมหากษัตริย์ เสริมสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วม ในการพัฒนา และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2566) ในนามของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มอบหมายให้หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ดำเนินการจัดตั้ง วิทยสถานธัชภูมิ มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาพื้นที่โดยการสร้างองค์ความรู้เชิงพื้นที่ (Area Based Knowledge) ทำหน้าที่วิจัย ให้ความรู้เกี่ยวกับเชิงพื้นที่ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการประมวลและสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยนวัตกรรม และภูมิปัญญาจากพื้นที่ครอบคลุม 5 มิติที่มีผลกระทบสูงต่อการพัฒนาประเทศ

งานวิจัยนี้คำนึงถึงแผนพัฒนาของภาครัฐทุกระดับที่ต่างให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อชุมชนรวมทั้งชุมชนบางเสร่ จึงมีแผนสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อัตลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชุมชนในระดับของแผนการพัฒนาในมิติต่างๆ ควบคู่กับการสร้างความสมดุลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างอย่างยั่งยืน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564) ระบุถึงการจัดการพื้นที่สาธารณะร่วมกับชุมชนเป็นกระบวนการหนึ่งในการวิจัยจากแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นรูปแบบการวิจัยที่มีการผสมผสานการปฏิบัติการ (Action) กับการมีส่วนร่วม (Participation) ทำให้เกิดกระบวนการวิจัยที่มีส่วนร่วมในขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการวิจัยร่วมกับกลุ่มประชากรชุมชนในการค้นหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปพัฒนาเป็นมิติในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสาธารณะโดยชาวชุมชนเป็นผู้รับผลประโยชน์ต่าง ๆได้อย่างตรงตามความต้องการของชุมชน และสรุปว่าการวิจัยแบบนี้จึงเน้นสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ผสมผสานระหว่างองค์ความรู้วิชาการกับองค์ความรู้ท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน องค์ความรู้ที่ได้จึงเป็นองค์ความรู้ที่มาจากการปฏิสัมพันธ์และการบูรณาการ ดังนั้น องค์ความรู้ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นผลจากการเชื่อมโยงการวิจัยและการปฏิบัติ องค์ความรู้ที่ได้จึงเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ (Cognitive structure) เป็นความรู้ที่อยู่ในระดับคุณค่า (Valence and Value) นำไปสู่การสร้างคุณค่าใหม่ให้กับผู้ร่วมวิจัยและเป็นความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติและกระบวนการมีส่วนร่วมที่ทุกคนเป็นเจ้าของงานวิจัย

ดังนั้น การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิของชุมชนต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรร (Allocation) การใช้ประโยชน์ (Utilization) ของทรัพยากรสาธารณะเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มของคุณภาพชีวิตของชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมมีหลายมิติ ในมิติของทรัพยากรสาธารณะคือมิติการร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดสรรทรัพยากร โดยชุมชนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยบนพื้นฐานที่เท่าเทียมและเสมอภาคและมิติการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิจัย ว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้ทันทีและนำข้อผิดพลาดไปปรับปรุงเพื่อการพัฒนางานวิจัยต่อไป

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยในบริบทของพื้นที่สาธารณะและมิติทางสังคมที่ชุมชนเป็นเจ้าของ รวมทั้งประชาชนนอกชุมชนและนักท่องเที่ยว แนวคิดการมีส่วนร่วมในงานวิจัยจึงมีความสำคัญในงานวิจัยฉบับนี้

หลักการ, แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นิยามของพื้นที่สาธารณะ

ชวิตรา ตันติมาลา (2560) นิยามพื้นที่สาธารณะใน 2 ลักษณะคือเป็นพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม คือพื้นที่ที่มีความหมายทางกายภาพกำหนดขอบเขตแน่นอน เช่น สวนสาธารณะ,วัด ฯลฯ และพื้นที่ที่เป็นนามธรรมที่มีความหมายทางมนุษยศาสตร์และพฤติกรรมคือพื้นที่ที่ไม่มีขอบเขตแน่นอน เช่น สังคมออนไลน์,ลานกิจกรรม ฯลฯ

Carr (1992) มีแนวคิดในการนิยามความหมายของพื้นที่สาธารณะไว้ว่า เป็นสถานที่เปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ เป็นสถานที่ที่ให้บุคคลคนเดียว หรือกลุ่มบุคคลประกอบกิจกรรมต่างๆได้ โดยพื้นที่สาธารณะอาจมีภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นเจ้าของ บริหารจัดการ แต่เปิดให้คนทั่วไปเข้าถึงได้ และความสำคัญในการพิจารณาความเป็นพื้นที่สาธารณะคือมิติของการเข้าถึงพื้นที่และความหลากหลายของกิจกรรมที่เกิดขึ้น รวมทั้งมิติของผู้กระทำกิจกรรมและมิติของผลประโยชน์อีกด้วย

Ali Madanipour (1996) ระบุถึงพื้นที่สาธารณะว่ามีหลายประเภท แต่ละประเภทมีองค์ประกอบที่เหมือนกันเช่นพื้นที่สาธารณะประเภทพื้นที่ (Area) ได้แก่ พื้นที่สาธารณะที่มีรูปร่างระบุอาณาเขตและขอบเขตได้ชัดเจน เช่นจัตุรัสเมือง เป็นพื้นที่ที่กำนดเขตด้วยกรอบผนังอาคาร

Sitte (1889) กล่าวถึงประเภทของพื้นที่สาธารณะได้แก่ประเภทเส้นทาง (Linear) เป็นพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะขอบเขตเป็นเส้นแคบและยาว เช่น ถนน (Street) เป็นเส้นทางเชื่อมโยงจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง และทางเท้า บาทวิถี (Path) เป็นพื้นที่สาธารณะประเภทเส้นทาง (Linear) อีกประเภทหนึ่ง มีขอบเขตแคบและยาวเช่นเดียวกับถนน

Gehl (1987) ให้ความหมายของถนนในเชิงสังคม โดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล, บทบาทของบุคคลและกิจกรรมของบุคคล ที่มีความหมายถึงเส้นทางเชื่อมโยงทางสังคม จัดไว้เพื่อการเดินและมักจะขนานกับถนน

Jane Jacobs (1961) ให้ความหมายถึงพื้นที่สาธารณะว่าเป็นเส้นเชื่อมทางสังคม

นักคิดกลุ่มดังกล่าวข้างต้นต่างก็ให้ความสำคัญในความหมายเชิงสังคมแต่มีประเด็นเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ (Setting) ของทางเท้าบาทวิถี คือเป็นพื้นที่สาธารณะที่อยู่ระหว่างอาคารกับถนน ซึ่งอาจเป็นอาคารส่วนบุคคลหรืออาคารสาธารณะ จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ใน

กิจกรรมส่วนตัวของบุคคลหรือกิจกรรมสาธารณะของกลุ่มบุคคลกับพื้นที่สาธารณะ ทางเท้าบาทวิถีจึงมีมิติของความสัมพันธ์เชิงสังคมในประเด็นของกิจกรรมกับพื้นที่สาธารณะที่มีนัยยะสำคัญ

ในบริบทขององค์ประกอบภายในพื้นที่สาธารณะหมายถึง คุณสมบัติ ลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบต่างๆที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่สาธารณะนั้นๆ

Whyte (1980) เห็นว่าปัจจัยทางกายภาพขององค์ประกอบภายในพื้นที่สาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญต่อเหตุผลการใช้พื้นที่ เช่น การจัดวางที่นั่งสามารถดึงดูดคนมาใช้พื้นที่

Gehl (1987) เห็นว่า บรรยากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม คุณภาพสิ่งแวอล้อมภายในที่ดีดึงดูดคนมาใช้พื้นที่

Carr et al. (1992) เสนอว่ามีปัจจัย 5 ประเภท ที่มีผลต่อการเข้ามาใช้พื้นที่ คือ ความสบาย (Comfort) , ความผ่อนคลาย (Relax) , การมีประสบการณ์ร่วมในกิจกรรม (Active Engagement) , การมีประสบการณ์ร่วมในกิจกรรมในฐานะผู้สังเกต (Passive Engagement) และความต้องการค้นหาสิ่งรอบตัว (Discovery) และนอกจากความหมายของพื้นที่สาธารณะในบริบทของมิติทางกายภาพของพื้นที่แล้วยังมีบริบททางที่ตั้งและความเชื่อมโยง ได้แก่ การเข้าถึงพื้นที่ ความเชื่อมโยงกับบริเวณต่างๆ รวมทั้งความสามารถในการมองเห็น การรับรู้ทางสายตาและความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับบริบทข้างเคียง

Marcus & Francis (1996) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพื้นที่สาธารณะได้แก่ มุมมอง (Visual Complex) และที่ตั้ง (Location) ของพื้นที่สาธารณะ

Tschumi (1990) เห็นว่า บริบทโดยรอบมีความสำคัญต่อการกำหนดที่ว่าง

ชมพูนุช คงพุนพิน (2561) ระบุถึงบริบทสภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่สาธารณะแบ่งเป็นด้านกายภาพโดยรอบพื้นที่ การเข้าถึง มุมมองและจุดหมายตา การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่ง บริบทภายในพื้นที่สาธารณะ แบ่งเป็นด้านขอบเขตของพื้นที่ จำนวนทางเข้า มุมมองและจุดหมายตา พื้นที่ทำกิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก องค์ประกอบทางภูมิทัศน์และองค์ประกอบทางสถาปัยกรรม ประโยชน์ของพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าและด้านนันทนาการของชุมชน

จากการทบทวนวรรณกรรมในบริบทนิยามของพื้นที่สาธารณะ ผู้วิจัยเล็งเห็นความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับกิจกรรมทางสังคมของชุมชน และให้ความสำคัญกับมิติสภาพแวดล้อมของพื้นที่และมิติทางความรู้สึกรับรู้ของสังคมชุมชน เชื่อมโยงกับองค์ประกอบภายในพื้นที่สาธารณะ จึงใช้ปัจจัยการสำรวจบริบทสภาพแวดล้อมและบริบทภายในพื้นที่สาธารณะของนักคิดข้างต้น ในงานวิจัยฉบับนี้

พื้นที่,วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน

ในบริบทที่มาของชุมชนเป็นลักษณะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มของคนในพื้นที่หรืออาณาเขตบริเวณใดบริเวณหนึ่ง มีแนวทางการดำเนินชีวิตในชุมชนด้วยการมีพฤติกรรมรวมหมู่ที่แสดงถึงทัศนคติค่านิยมทางวัฒนธรรมประเพณี จนกลายเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ชมพูนุช คงพุนพิน (2561) ระบุถึงบริบทเชิงพื้นที่ชุมชน แบ่งเป็นด้านภูมิศาสตร์ของพื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินลักษณะกลุ่มอาคาร และโครงข่ายเส้นทางการเข้าถึงชุมชน

วรรณพร อนันตวงศ์ และคณะ (2561) มีแนวคิดว่า วิถีชีวิต (Way of life) ของสังคมชุมชนถูกกำหนดโดยวัฒนธรรมซึ่งเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย วัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดว่าพฤติกรรมใดถูกต้องตามศีลธรรมและคุณธรรม วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อเกิดวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรม จึงใช้ปัจจัยการสำรวจบริบทเชิงพื้นที่ชุมชนของนักคิดข้างต้นในงานวิจัยฉบับนี้

ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะ,วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน

พื้นที่สาธารณะในชุมชนเป็นพื้นที่สำหรับสร้างความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนเพื่อความเป็นชุมชน

Lefebvre (1991) ระบุถึงความหมายของพื้นที่สาธารณะ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. พื้นที่ทางกายภาพ หมายถึง พื้นที่เชิงกายภาพ รับรู้ มองเห็น สังเกตได้ด้วยตาและสามารถระบุตำแหน่งที่ตั้งและสัมผัสได้

2. พื้นที่ทางใจ หมายถึง พื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากการนึกคิด ความเชื่อหรือทัศนคติภายในและแสดงออกไปสู่พื้นที่ทางกายภาพ

3. พื้นที่ทางสังคม หมายถึง พื้นที่ที่ประกอบสร้างขึ้นมาระหว่างพื้นที่ทางกายภาพกับพื้นที่ทางใจ เป็นพื้นที่ของการปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างตัวตนและประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น

Lofland (1971) แบ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ ไว้ดังนี้

1 การกระทำ (Acts) คือพฤติกรรมของบุคคลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ใช้พื้นที่

2 กิจกรรม (Activities) คือเหตุการณ์ความต่อเนื่องในกิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่แสดงให้ เห็นถึงสถานะและบทบาทของพื้นที่

3 ความหมาย (Meaning) คือการระบุความหมายของการกระทำสัมพันธ์กับกิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในโลกทัศน์ของมนุษย์ เช่น ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ทัศนคติหรืออคติต่างๆ ทั้งทางบวกและทางลบ ที่มีต่อพื้นที่

4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีความผูกพันและเข้าร่วมในกิจกรรม สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

5 ความสัมพันธ์ (Relationship) คือความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและกิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลกับกลุ่มบุคคลอื่นๆในพื้นที่กรณีศึกษา เพื่อวิคราะห์โครงสร้างทางสังคมที่มีต่อพื้นที่

6 องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม (Setting) คือ องค์ประกอบของพื้นที่ทางภูมิทัศน์, ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพื้นที่ทางภูมิทัศน์, ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตของสังคมที่มีต่อพื้นที่

จากการทบทวนวรรณกรรมของนักคิดข้างต้น การสร้างเครื่องมือในงานวิจัยเชิงคุณภาพฉบับนี้ เป็นการสร้างแบบสัมภาษณ์ ในกรอบของลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ

กนกวรรณ คชสีห์ และ เอกรินทร์ อนุกุลยุทธธน (2019) แสดงความหมายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของมิติการใช้พื้นที่สาธารณะในชุมชน 3 ด้านคือ มิติแรกด้านการใช้พื้นที่ ประกอบด้วยพื้นที่ทางกายภาพ ทำให้เกิดกิจกรรมและพฤติกรรมเกิดการพบปะ ใกล้ชิด มีส่วนร่วม นำไปสู่มิติที่ 2 ความสัมพันธ์กับชุมชน ในส่วนของพื้นที่ทางสังคม มีผลต่อความรู้สึกผูกพันของผู้คนนำไปสู่มิติที่ 3 ความเป็นชุมชนซึ่งทั้ง 3 มิติมีความสัมพันธ์ต่อกันเพื่อเชื่อมต่อระหว่างการกระทำและความรู้สึกที่นำไปสู่พื้นที่ทางใจที่เป็นความรู้สึกร่วมหรือมีความหมายต่อกันและกัน

งานวิจัยฉบับนี้คำนึงถึง บทบาทของพื้นที่สาธารณะในชุมชนมีปฏิความสัมพันธ์กับมิติทางสังคมด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอย่างมีนัยยะสำคัญในลักษณะของภูมิทัศน์วัฒนธรรม

นิยามของภูมิทัศน์วัฒนธรรม

Sauer (1925) นิยามความหมายของภูมิทัศน์วัฒนธรรมไว้ว่า ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเป็นรูปแบบที่ปั้นแต่งมาจากภูมิทัศน์ธรรมชาติโดยกลุ่มวัฒนธรรมกลุ่มหนึ่ง วัฒนธรรมเป็นตัวการ (Agent) ธรรมชาติเป็นตัวกลาง (Medium) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมคือผลลัพธ์

Cosgrove (1984) นิยามความหมายว่าเป็นความงามทางสังคมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับวิถีชีวิตจนกลายเป็นเนื้อเดียวกัน ทำให้เกิดพัฒนาการทางสภาพแวดล้อมของสังคม

พวงเพชร สุรัตนกวีกุล (2544) มีแนวคิด วิถีชีวิต (Way of life) ของสังคมชุมชนถูกกำหนดโดยวัฒนธรรม จึงพออนุมานว่าพื้นที่ภูมิทัศน์สัมพันธ์กับวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน และภูมิทัศน์วัฒนธรรมเป็นแนวคิดที่ใช้กำหนดบทบาทของมนุษย์ในการทำการเปลี่ยนแปลงกายภาพพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม

UNESCO World Heritage Center (2008). ได้ระบุว่าภูมิทัศน์วัฒนธรรมเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างธรรมชาติซึ่งมีทัศนียภาพที่ต่างกันไปในแต่ละถิ่นที่กับบทบาทของมนุษย์ ทำให้เห็นถึง

การพัฒนาเพื่อการเปลี่ยนผ่านของเมือง และได้แบ่งภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมออกเป็น 3 ประเภท และหนึ่งในนั้นคือภูมิทัศน์ที่ได้ออกแบบสร้างสรรค์โดยมนุษย์ เช่น สวน สวนสาธารณะ โดยมีองค์ประกอบต่างๆในการกำหนดรูปร่างภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมของแต่ละสถานที่ ทั้งนี้สามารถสรุปองค์ประกอบของภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

teerafah's Blog (2013) กล่าวถึงภูมิทัศน์วัฒนธรรม หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างทั้งทางรูปธรรมและนามธรรม อันเป็นสิ่งที่ผู้คนในกลุ่มถือร่วมกันหรือเป็นค่านิยมและได้กระทำต่อสภาพแวดล้อมภูมิประเทศ เพื่อสร้างความเจริญงอกงามและพัฒนาสังคมของมนุษย์

องค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ชมพูนุท คงพุนพิน (2561) ระบุองค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรมไว้ดังนี้

1 ความหมายและการสื่อความหมาย เป็นความคิดและความเชื่อของชาวเมือง ได้แก่ ความทรงจำ สัญลักษณ์ทางเจตนารมณ์ จิตวิญญาณ ความรู้สึกถึงความเป็นสถานที่ ความหมาย ความงาม เรื่องราวและตำนาน ความหมายของชื่อสถานที่ และความรู้สึกของการเป็นเจ้าของ

2. กิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้งาน ได้แก่ ระบบทางสังคม กระบวนการทางนิเวศวิทยา กิจกรรมของมนุษย์ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ กระบวนการทางประวัติศาสตร์และกิจกรรม กระบวนการดั้งเดิมของประเทศ

3. ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ เป็นทรัพยากรที่ปรากฏอยู่ที่เป็นรูปธรรมที่คนในชุมชนรับรู้ และปฏิบัติสืบทอดกันมา ได้แก่ การใช้ที่ดิน รูปแบบองค์กรเชิงพื้นที่เช่นความสัมพันธ์ด้านการมองเห็น ภูมิประเทศ พืชพื้นถิ่น การหมุนเวียนของระบบเมือง ธรรมชาติและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นผังพื้นที่และอาคารสำหรับที่อยู่อาศัยและไม่ใช่ที่อยู่อาศัย ลักษณะเฉพาะทางกายภาพเชิงพื้นที่ รูปแบบ ขนาด และลักษณะของโครงสร้างพื้นที่

4. ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่คนในชุมชนรับรู้หรือรู้สึกสืบทอดกันมาได้แก่ เทศกาลประเพณีดนตรีและการแสดง ความเชื่อ พิธีกรรมทางศาสนา การรำลึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาแบบดั้งเดิม การปฏิบัติ การรวบรวมสถานที่สำหรับพืชพื้นถิ่น สถานที่ใช้ร่วมกันของชุมชนเพื่อแสดงออกถึงสัญลักษณ์และความทรงจำและการใช้งานในปัจจุบัน

กนกวรรณ คชสีห์ และ เอกรินทร์ อนุกุลยุทธน (2562) ระบุถึงนัยยะของภูมิทัศน์วัฒนธรรมอาจแปลความหมายในมิติของความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะ,วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน เป็นความสัมพันธ์ของมิติการใช้พื้นที่สาธารณะในชุมชน 3 ด้านคือ มิติด้านการใช้พื้นที่ทางกายภาพ มิติด้านพื้นที่ทางสังคมในความสัมพันธ์กับชุมชน นำไปสู่มิติด้านพื้นที่ทางใจที่เป็นความรู้สึกร่วมหรือมีความหมายต่อกันและกัน องค์ประกอบของภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมที่ล้วนเกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของชุมชนของแต่ละพื้นถิ่นนั้น ในทางกลับกัน ภูมิทัศน์วัฒนธรรมสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของวิถี

ชีวิตชุมชนได้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นการขาดความสัมพันธ์ของภูมิทัศน์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน อาจทำให้วิถีชีวิตรวมหมู่ของชุมชนกลับกลายไปสู่วิถีปัจเจกชน ขาดจากปัจจัยของสภาพความเป็นเมือง

งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน เพื่อรักษาสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างภูมิทัศน์วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตชุมชน

แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรม

teerafah's Blog (2013) ให้แนวคิดไว้ว่าการอนุรักษ์เป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม ซึ่งมีขั้นตอนของแผนการจัดการเบื้องต้นอยู่ 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่และโครงสร้างของโครงการ มีการประเมินและกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการ โดยแสดงเหตุผลประกอบเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์

2.ขั้นตอนการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของพื้นที่ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม เพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ในแต่ละแห่ง

3. ขั้นตอนการจัดการโดยการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการที่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่ต้องไม่ทำลายทรัพยากรทั้งทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมซึ่งจะเป็นที่ต้องการในอนาคต เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนภายในพื้นที่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการรักษาเอกลักษณ์และสืบสานสิ่งที่ดีของชุมชน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิถีชุมชนต่อไป ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมากกว่าการพัฒนาการท่องเที่ยว

การจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมมีอยู่หลายรูปแบบ เป็นรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมและนามธรรม ดังนี้

1. การดูแลรักษา (Maintenance) เป็นรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมและนามธรรม ด้วยการตรวจสอบสภาพและมีระบบดูแลอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาสภาพของภูมิทัศน์วัฒนธรรมให้มั่นคงสมบูรณ์ สามารถนำไปปรับใช้กับภูมิทัศน์ได้โดยการปรับสภาพแวดล้อมให้เรียบร้อย สะอาดตา และมีสภาพเหมาะแก่การใช้สอยพื้นที่

2. การรักษาให้คงสภาพ (preservation) เป็นรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมและนามธรรม ด้วยการอนุรักษ์สภาพเดิมเอาไว้ ไม่นำสิ่งแปลกปลอมมาสร้างต่อเติมมากกว่าการเสริมความแข็งแรง

3. การบูรณปฏิสังขรณ์ (restoration) เป็นรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมในการอนุรักษ์โบราณสถานที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ด้วยการซ่อมแซมปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ

โดยให้มีสภาพกลมกลืนกับของเดิมมากที่สุด แต่ควรให้สามารถแยกแยะออกจากกันได้ และอาจจะรวมไปถึงการรื้อถอนสิ่งต่อเติมที่แปลกปลอมและทำให้คุณค่ามรดกของสิ่งนั้นลดลงไปด้วย

4. การสร้างขึ้นใหม่ (reconstruction) เป็นรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมในการอนุรักษ์สถานที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ด้วยการทำให้สิ่งที่เสียรูปร่างไป หรือพังทลายลงกลับมาอยู่ในรูปแบบที่เคยเป็น ด้วยจุดประสงค์ของการใช้สอยร่วมสมัย

5. การปรับประโยชน์การใช้สอยใหม่ (Adaptation) เป็นรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมและนามธรรม ด้วยการเปลี่ยนแปลงหน้าที่เดิมของสิ่งต่างๆ เพื่อมาตอบสนองหน้าที่ใช้สอยใหม่ๆ แต่ต้องคำนึงถึงคุณค่าด้านต่างๆ ทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมเป็นหลัก

6. การพัฒนาและสร้างสรรค์ใหม่ (Development and creation) เป็นรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมและนามธรรม ด้วยการใช้สอยพื้นที่อย่างมีคุณค่า โดยเกิดประโยชน์สูงสุดต่อพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

งานวิจัยฉบับนี้คำนึงถึงการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมในแนวคิดการพัฒนาและสร้างสรรค์ใหม่ (Development and creation) สำหรับการใช้ประโยชน์บนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ควบคู่กับการสำนึกถึงคุณประโยชน์ของกลุ่มต้นยางนาที่เป็นภูมิทัศน์ธรรมชาติของชุมชน

การอนุรักษ์ภูมิทัศน์ด้วยหลักการรุกขกรต้นไม้ใหญ่

เดชา บุญค้ำ (2543) กล่าวถึงความสำคัญของต้นไม้ใหญ่ในเมืองว่า เป็นสิ่งมีชีวิตที่ต้องการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจึงจะดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ เช่น แสงสว่างและธาตุอาหารในดิน ต้นไม้มีความสำคัญและประโยชน์ต่อมนุษย์เช่นต้นไม้จะช่วยคายออกซิเจนในช่วงกลางวันทำให้เราได้อากาศบริสุทธิ์ ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นตัวการให้เกิดภาวะเรือนกระจกที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน เป็นร่มเงา บังแสงแดด ให้เกิดความร่มรื่นแก่ที่อยู่อาศัย ใบและผลสามารถนำมารับประทานเป็นอาหารมนุษย์ได้ หรือเป็นยารักษาโรคได้ รากต้นไม้จะดูดซับน้ำ และแร่ธาตุ เป็นการกักเก็บน้ำไว้บริเวณผิวดินและยึดผิวดิน ทำให้เกิดความแข็งแรงของบริเวณผิวดินป้องกันการพังทลายจากดินถล่ม เนื่องจากมีรากเป็นส่วนยึดผิว โดยธรรมชาติรากของต้นไม้ใหญ่จะแผ่ขยายไกลกว่าทรงพุ่ม และหากินส่วนบนใกล้ผิวดิน รากส่งน้ำและแร่ธาตุไปให้ใบสังเคราะห์แสง ใบจะส่งพลังงานให้รากแผ่ขยาย สร้างความเจริญเติบโตแก่กันและกัน รากฝอยและรากขนอ่อนเป็นส่วนสำคัญที่สุดของต้นไม้ หากไม่มีความชื้นและออกซิเจนจะตาย รากไม้หนาแน่นที่สุดที่ระดับ 50-90 ซม.จากผิวดิน แม้รากไม้อาจหยั่งลึกลงในดินถึง 20 ม. แต่รากฝอยจะหนาแน่นที่ 15 ซม.ใต้ผิวดิน การให้รากได้อากาศ น้ำและสามารถคายก๊าซเสียได้สม่ำเสมอเป็นหลักการในการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่

จำแนกประโยชน์ของต้นไม้ขนาดใหญ่ที่ขึ้นอยู่ในเมืองที่มีความสำคัญต่อชุมชนและสภาพแวดล้อมของเมือง ดังต่อไปนี้

1. ต้นไม้ช่วยลดความร้อน บรรเทาภูมิอากาศ ลดแสงสะท้อน

การมีพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยลดความรุนแรงของอุณหภูมิอากาศในเวลากลางวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะพื้นที่สีเขียวจะใช้พลังงานความร้อนจากดวงอาทิตย์และสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต ในการดูดเอาน้ำจากใต้ดินขึ้นมาแปลงสภาพให้เป็นไอน้ำผ่านออกทางปากใบ กระบวนการสังเคราะห์แสงดังกล่าวจะต้องใช้พลังงานความร้อนประมาณ 2.3 เมกะจูล (2,200 บีทียู) เพื่อทำให้น้ำ 1 ลิตร เปลี่ยนเป็นไอ ดังนั้นอาจประมาณการได้ว่าในช่วงเวลากลางวัน (12 ชั่วโมง) ถ้าหากต้นไม้ขนาดใหญ่ต้นหนึ่งสามารถดูดน้ำจากดินขึ้นมาแล้ว แปลงสภาพน้ำเป็นไอในอัตราประมาณ 65 ลิตรต่อวัน ต้นไม้ต้นนั้นจะมีความสามารถในการลดความร้อนให้กับสภาพแวดล้อมเทียบเท่ากับเครื่องปรับอากาศขนาด 1 ตัน หรือประมาณ 12.66 เมกะจูลต่อชั่วโมง (12,000 บีทียู ต่อชั่วโมง) การจัดระบบพื้นที่ว่างภายนอก (Organization of System of Outdoor Space) ด้วยการปลูกต้นไม้คลุมบริเวณหรือการใช้ต้นไม้ตกแต่งอาคารเป็นสิ่งสำคัญ เพราะร่มเงาของต้นไม้จะช่วยลดความร้อนและลดแสงสะท้อน นอกจากนี้ก็ยังช่วยรักษาสภาพพื้นดิน ช่วยลดเนื้อที่กระจายความร้อน และช่วยปกคลุมพื้นดินให้เกิดความร่มเย็น และในบริเวณที่มีอากาศแห้งมากก็ช่วยเพิ่มความชื้นในอากาศได้ดี

2. การลดความเร็วลม

ไม้ยืนต้นและไม่พุ่มหนาๆ ทำหน้าที่เป็นแนวต้านทานลม (Wind Breaker) ได้ดี สามารถลดกำลังลมได้ ร้อยละ50 ในระยะทางราบจำนวนเท่ากับความสูงสิบเท่าของต้นไม้ นอกจากนี้เราสามารถใช้พื้นที่สีเขียวเป็นตัวกีดขวาง (Block) และเปลี่ยนทิศทางลมได้หรือบังคับให้ลมผ่านช่องทางเข้าไปยังที่ต้องการภายในอาคาร ลดปริมาณลมหวน (ลมที่พัดเข้าสู่กลุ่มอาคาร แล้วปะทะอาคารสูงๆ แล้วเกิดกระแสลมหมุนกลับ)

3. การลดเสียงรบกวน

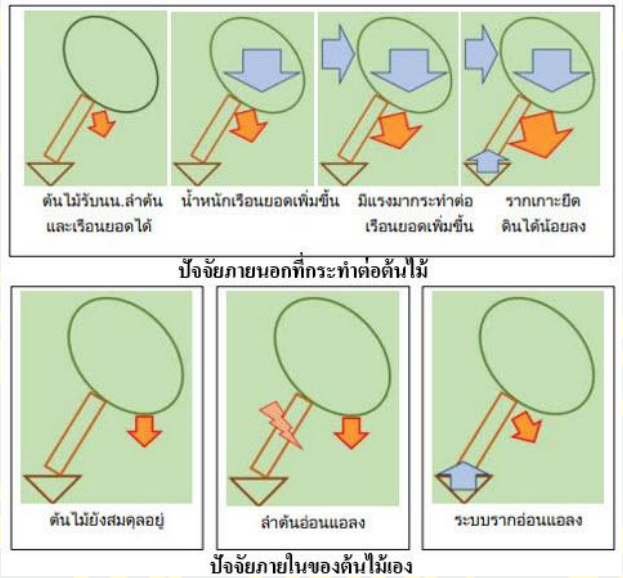
ต้นไม้สามารถช่วยลดระดับเสียงลงได้ตั้งแต่ประมาณ 5-15 เดซิเบล ตามปัจจัยทางกายภาพของต้นไม้และสภาพแวดล้อมเช่นความสูง ความหนาแน่น ความกว้างและตำแหน่งที่อยู่ประกอบกับทิศทางลมความเร็วลมอุณหภูมิและความชื้นเป็นต้น ทรงพุ่มของใบหรือลำต้นมีความสามารถในการลดเสียงได้เป็นอย่างดี วัสดุที่มีขนาดใหญ่และหยาบ จะมีความสามารถในการกระจายเสียงที่มีความถี่ต่ำ เช่น เสียงดังที่เกิดจากการเริ่มเคลื่อนที่ออกไปของรถบรรทุก เป็นต้น ส่วนวัสดุพืชพันธุ์ที่มีขนาดใบเล็ก มีผิวละเอียด และมีกลุ่มใบหนาแน่นจะมีความสามารถในการกระจายเสียงที่มีความถี่สูงจนถึงปานกลาง โดยวัสดุพืชพันธุ์ที่ใช้กันเสียงควรประกอบด้วยไม้ยืนต้นและไม้พุ่มประกอบกัน เนื่องจากไม้พุ่มจะช่วยกันเสียงบริเวณส่วนล่าง ซึ่งไม้ยืนต้นส่วนใหญ่มักจะไม่

มีกิ่งก้านสาขาหนาแน่นพอเพียงที่จะช่วยกันเสียงในบริเวณใกล้กับพื้นดิน นอกจากนี้ไม้พุ่มควรจะมีตำแหน่งใกล้กับแหล่งกำเนิดเสียง หรือทางเดินเท้าที่ปูลาดด้วยวัสดุผิวแข็งมากกว่าไม้ยืนต้น การปลูกต้นไม้เป็นกลุ่มหนา 30 เมตร สูง 12 เมตร สามารถลดเสียงหนวกหูจากรถยนต์บนทางหลวงได้ 50%

ธราดล ทันด่วน (2561) กล่าวไว้ว่าต้นไม้ในเขตเมืองมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนเมืองทั้งเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ และในทางกลับกันก็ต้องไม่สร้างปัญหาหรือเกิดอันตรายต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในเมือง ซึ่งร่วมใช้พื้นที่เดียวกัน การดูแลรักษาต้นไม้ในเขตเมืองจึงต้องกระทำอย่างประณีตรอบคอบสูงกว่าและไม่พิจารณาสิ่งที่เกิดแบบองค์รวมตรงกันข้ามต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับต้นไม้ต้นนั้นๆ มาเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการตัดสินใจเสมอ เช่นการดูแลระบบรากซึ่งต้นไม้มีระบบรากอยู่ 2 ประเภท คือรากแก้วซึ่งทำหน้าที่คล้ายเสาเข็ม และรากแขนงซึ่งทำหน้าที่คล้ายคานคอดินกล่าวคือเมื่อต้นไม้ปะทะแรงลม แรงที่กระทำต่อเรือนยอดจะส่งผ่านลำต้นไปกระทำต่อระบบราก โดยมีจุดหมุนอยู่ที่ระดับผิวดิน ด้วยเหตุนี้ต้นไม้ที่มีเรือนยอดเท่ากัน ปะทะกับกระแสลมที่รุนแรงเท่ากัน ต้นที่สูงกว่าจะส่งผ่านแรงลงไปกระทำต่อระบบรากได้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ตามหลักคานดีด-คานงัดนั่นเอง ดังนั้นก่อนปล่อยให้ต้นไม้สูงใหญ่มากต้องมั่นใจว่า ระบบรากของต้นไม้ต้นนั้นต้องมีความสมบูรณ์เต็มที่เท่านั้น เนื่องจากรากแก้วของต้นไม้ใหญ่ในเมืองร้อนเสื่อมสภาพลงเมื่อต้นไม้ต้นนั้นมีอายุสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ระบบรากแขนงโดยเฉพาะรากแขนงผิวดิน จึงมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงของต้นไม้ต้นนั้นในระยะยาว เมื่อปะทะลมแรง รากแขนงด้านต้นลมจะส่งแรงดึงไปเหนี่ยวรั้งลำต้นไว้ ในทางกลับกันรากแขนงด้านใต้ลมจะส่งแรงผลักไปค้ำยันลำต้นไว้ ด้วยเหตุนี้รากแขนงผิวดินที่มีโครงสร้างดีจะกระจายตัวเป็นรัศมีตรงๆออกไปจากลำต้น จึงมีความสามารถเหนี่ยวรั้ง/ค้ำยัน ต้นไม้ได้สูงสุด รากที่โค้งงอมีความสามารถในการเหนี่ยวรั้งต้นไม้ลดลง ควรตัดส่วนที่โค้งออกเพื่อให้เกิดรากเส้นใหม่ที่ตรงซึ่งจะช่วยเหนี่ยวรั้งต้นไม้ได้ดีกว่า

แต่ปัญหาที่สำคัญและรุนแรงที่สุดที่ต้นไม้สร้างให้กับสังคมคือ อันตราย (Tree Hazard) ในความเป็นไปได้ ที่จะเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินหรือการบาดเจ็บของบุคคลอันเป็นผลมาจาก Tree Failure ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อต้นไม้ใหญ่หรือชิ้นส่วนของต้นไม้ขนาดใหญ่ โค่นล้ม, ฉีกขาด และตกลงมา ปัจจัยที่อาจทำให้เกิด Tree Failure ขึ้นคือ 1) ปัจจัยแบบองค์รวม และ2) ปัจจัยแบบแยกส่วน สำหรับปัจจัยแบบองค์รวมสามารถแยกออกเป็น 2 ส่วนคือปัจจัยภายนอก ได้แก่ปัจจัยภายนอกที่มากระทบ เช่นจากการสะสมของน้ำ (ส่วนใหญ่คือน้ำฝน) บนเรือนยอดทำให้น้ำหนักของเรือนยอดเพิ่มขึ้น หรือดินอ่อนตัวหลังฝนตกติดต่อกันหลายวันทำให้ระบบรากเกาะยึดพื้นดินได้ลดลง เมื่อมีแรงมากระทำต่อเรือนยอดเพิ่มขึ้นเช่นมีลมพายุมาปะทะต้นไม้ จากปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ต้นไม้สูญเสียความมั่นคง การประเมินปัจจัยเสี่ยงจากภายนอกนี้ให้นำค่าสูงสุดของปัจจัยเสี่ยงต่างๆ และความถี่ที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นมาประเมินอย่างรอบคอบเช่นความเร็วลมสูงสุดที่เคยพัดผ่านในพื้นที่นั้น

ปริมาณฝนที่ตกหนักต่อเนื่องสูงสุดและความถี่ที่เคยเกิดเหตุการณ์เหล่านั้น และประกอบกับปัจจัยภายในของต้นไม้เอง เช่นการอ่อนแอลงของลำต้นจากโพรงตามลำต้นขยายใหญ่ขึ้นหรือระบบรากเช่น รากเสียหายจากการกระทำใดๆ หรือระบบรากเน่าเสียหายจากโรคที่เกิดกับระบบราก (ภาพที่ 2.6) และปัจจัยแบบแยกส่วนคล้ายกับปัจจัยภายในของต้นไม้ คือการเสื่อมของสภาพภายในต้นไม้เองที่อาจทำให้เกิด Tree Failure ขึ้นในการพิจารณา ลำต้น (Trunk) ที่ยืนต้นตาย, เอนเอียง, เสียศูนย์, Forks, เนื้อไม้แตก, เปลือกมีแผล, ลำต้นผุเป็นโพรง หรือลำต้นมี Taper ไม่เหมาะสม ,เรือนยอด (Crown) เช่นกิ่งแห้งตาย กิ่งผุ คงค้างบนเรือนยอด, กิ่งที่มีโครงสร้างไม่เหมาะสม, โครงสร้างเรือนยอดไม่ดี, เรือนยอดหนาทึบเกินควร และระบบราก (Root) เช่น เปลือกแตก, รากเสียหาย, การชะล้างของหน้าดิน, รากลอย, โครงสร้างไม่ดี

ภาพที่ 2.6 Tree Failure จากปัจจัยแบบองค์รวม
ที่มา: ธราดล ทันด่วน (2561)

ด้วยหลักการนี้การจัดการต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจึงไม่อาจกระทำด้วยการกำจัดปัจจัยเสี่ยงออกไปทั้งหมดเพราะการกระทำดังกล่าวส่งผลให้ได้ต้นไม้ที่อัปลักษณ์ในสังคมเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งต้น รุกขกรมืออาชีพจึงมีหน้าที่ประเมินปัจจัยเสี่ยงในทุกๆ ด้านอย่างรอบคอบเพื่อตัดสินใจว่ายอมให้มีความเสี่ยงเหลืออยู่ในระดับใดเพื่อที่ให้ได้ต้นไม้ที่สวยสง่าปลูกประดับในสังคมต่อไป ด้วยหลักการปฏิบัติในการจัดการและดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในเมือง เช่นการตัดแต่งเพื่อป้องกันอันตรายในอนาคต เพื่อความแข็งแรงและเพื่อรูปทรงที่สวยงามการ ด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะและ

เครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการดูแลและป้องกันอันตรายโดยตรวจสุขภาพต้นไม้เป็นกิจวัตร เช่นตัดแต่งกิ่งและรากที่เกะกะกระทบต่อสาธารณูปโภค การตัดโค่นต้นไม้ป่วยหรือผุกลวง รากไม่เดินทิ้งหรือการค้ำยันต้นไม้ไว้ระหว่างดูแลอนุบาลเพื่อฟื้นฟูปัจจัยภายในของต้นไม้ ก่อนล้มทับคนหรือทรัพย์สิน

งานวิจัยฉบับนี้คำนึงถึงคุณประโยชน์และประเมินปัจจัยเสี่ยงอันตราย(Tree Hazard) ของต้นยางนาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ เพื่ออนุรักษ์ภูมิทัศน์ของชุมชน

นิยามและองค์ประกอบของอัตลักษณ์เชิงสังคม

James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) นักสังคมวิทยาได้จำแนกความแตกต่างของอัตลักษณ์ใน 3 แบบเป็น อัตลักษณ์ของปัจเจก (Individual Identity) ส่วนบุคคล, อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) และความคิดความรู้สึกที่ปัจเจกมีต่อตัวเอง (Ego Identity) โดยอัตลักษณ์ของปัจเจก (Individual Identity) ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนของความคิดความรู้สึกที่ปัจเจกมีต่อตัวเองเรียกว่า “Ego Identity” ส่วนปัจเจกในสายตาคนอื่นในฐานะที่เป็นบุคคลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เรียกว่า “Personal Identity” ส่วนอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) ของบุคคลคือสถานภาพทางสังคม เช่น อาชีพ ชนชั้น เพศ ชาติพันธ์ หรือศาสนา ที่ปัจเจกบุคคลนั้นสังกัดอยู่ สังคมคาดหวังและเรียกร้องให้ปัจเจกบุคคลควรจะวางตัวให้เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมนั้นๆ นั่นคือจุดที่อัตลักษณ์ทางสังคมและอัตลักษณ์ปัจเจกทับซ้อนกันอยู่ อัตลักษณ์ทางสังคมจึงมี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นมาตรฐานที่สังคมเรียกร้องจากปัจเจกบุคคล (Virtual Identity) และส่วนที่สองคือ อัตลักษณ์ที่เป็นจริงของคนคนนั้น (Actual Identity)

ดำรง รอดสิน (2561) ระบุการแบ่งอัตลักษณ์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. อัตลักษณ์หรือตัวตนส่วนตน (Personal or Self Identity) หมายถึงการยึดตัวตนเป็นปัจเจกชน สามารถที่จะมีส่วนร่วมในการก่อรูปหรือสร้างอัตลักษณ์ของตนขึ้นมาได้

2. อัตลักษณ์ส่วนรวม (Collective Identity) หมายถึงอัตลักษณ์ที่ปัจเจกชนกลุ่มหนึ่งมีร่วมกัน ทั้งด้านที่เป็นอัตลักษณ์ส่วนตัว และอัตลักษณ์ทางสังคม

3. อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) หมายถึงอัตลักษณ์ที่คนอื่นๆมอบให้กับปัจเจกชน กล่าวอีกนัยหมายความว่า ปัจเจกชนคนหนึ่งอาจถูกกำหนดนิยามในทางสังคมโดยเชื่อมโยงกับอาชีพ ศาสนา ภูมิหลังทางชาติพันธ์ หรืออาจจะเป็นประเภททางสังคมใดๆก็ได้

อัตลักษณ์ส่วนบุคคลคืออัตลักษณ์ที่เป็นจริงของตัวตนที่มีลักษณะเฉพาะของบุคคลในแง่มุมแตกต่างแต่ละบุคคลตามสถานภาพและสามารถพัฒนาได้ ส่วนอัตลักษณ์ทางสังคม เป็นอัตลักษณ์ของบุคคลในการรับรู้และยอมรับมาตรฐานที่กำหนดให้โดยสังคมของบุคคลนั้น

พวงชมพู ไชยอาลา และ แสงรุ่ง เรืองโรจน์ (2559) ได้เสนอ วิธีการวิเคราะห์อัตลักษณ์โดยจัดกรอบ/ช่วงชั้นของอัตลักษณ์ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. Personal frame เป็นอัตลักษณ์ วิธีการ ข้อสรุปที่บอกตัวเราว่า “เราเป็นใคร

2. Enacted frame กรอบ/ชั้นของการกระทำ หรือแสดงออกของอัตลักษณ์ของเราต่อผู้อื่นเป็นอัตลักษณ์ที่เราบอกกับคนอื่นว่าเราเป็นใครโดยผ่านการสื่อสารแบบต่าง ๆ

3. Relational frame เป็นอัตลักษณ์ที่อยู่ในความสัมพันธ์กับคนอื่น โดยนึกถึงอัตลักษณ์นี้เมื่อผ่านความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เช่น พ่อแม่กับลูก

4. Communal frame เป็นอัตลักษณ์ร่วม ที่มีร่วมกับคนอื่นในกลุ่มเดียวกัน

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564) นิยามอัตลักษณ์ไว้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะที่แสดงความเป็นตัวตน หรือสิ่งที่แสดงถึงลักษณะชาติพันธุ์ของกลุ่มชนอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กัน การมีประสบการณ์ร่วมกัน สมาชิกพยายามปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกัน อันนำไปสู่การก่อให้เกิดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ขนมธรรมเนียม ประเพณีของสังคม มีการปฏิบัติต่อกันและพัฒนาจนเกิดวัฒนธรรมร่วมกันของคนในสังคม อัตลักษณ์กับสังคมจึงแยกกันไม่ออกเนื่องจากความเป็นตัวตนของอัตลักษณ์ต้องอิงกับสังคมจากวิถีวัฒนธรรม

การสร้างเครื่องมือในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการสร้างแบบสัมภาษณ์ในกรอบของอัตลักษณ์ร่วม (Communal frame) เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ส่วนรวม (Collective Identity)ที่ชาวชุมชนสนใจในสิ่งเดียวกัน (Share interested) และมีประสบการณ์ร่วมกัน (Share experienced) ของสังคมชุมชน ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสำรวจความพึงพอใจในอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) ที่บุคคลภายนอกชุมชนให้นิยามกับสังคมชุมชนบางเสร่

อัตลักษณ์เชิงสังคมของเมือง

ชมพูนุท คงพุนพิน (2561) อัตลักษณ์เมือง คือองค์ประกอบของเมืองทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มีบทบาทในการสร้างสัญลักษณ์ให้กับเมืองและนำไปสู่การตีความหมายของเมืองโดยผู้ใช้พื้นที่ ทั้งนี้ แนวความคิดอัตลักษณ์มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะที่สามารถช่วยสร้างจิตวิญญาณแห่งสถานที่ (Sense of places) และการสำนึกถึงการเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ของผู้ใช้งาน โดยการที่ผู้ใช้พื้นที่สามารถตระหนักรู้ถึงความแตกต่างทางกายภาพและคุณลักษณะที่ปรากฏของเมือง การจำแนกองค์ประกอบของอัตลักษณ์เมืองที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะ สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมและบทบาทของพื้นที่

เป็นเหตุการณ์ สถานการณ์ และบทบาทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ คน และสภาพแวดล้อมโดยรอบที่ต่างกัน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ผู้คนมีต่อพื้นที่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางวัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์ของอาคารกับภูมิทัศน์ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการเชื่อมต่อการสัญจร สอดคล้องกับลักษณะนิยามของ Lefebvre (1991) ในความเป็นพื้นที่สาธารณะทางสังคม

2. ลักษณะทางกายภาพและลักษณะที่ปรากฏ เป็นโครงสร้างทางกายภาพที่แท้จริงของพื้นที่ ประกอบด้วย สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น แผ่นดิน ภูเขา มหาสมุทร เป็นต้น และสิ่งที่เกิดจากสรรค์สร้างของมนุษย์ เช่น ทางสัญจร อาคาร องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งทั้งสององค์ประกอบทางกายภาพนี้ มีลักษณะเฉพาะของตัวเองในแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับลักษณะนิยามของ Lefebvre (1991) ในความเป็นพื้นที่สาธารณะทางกายภาพ

3. ประสบการณ์และความรู้สึกต่อพื้นที่ เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ มีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางภูมิทัศน์เดิม และการสัมพันธ์ของส่วนผสมทั้งคน พื้นที่และวัฒนธรรม ซึ่งสร้างคุณสมบัติเฉพาะของพื้นที่ สอดคล้องกับลักษณะนิยามของ Lefebvre (1991) ในความเป็นพื้นที่สาธารณะทางใจ

Lynch (1960) และ Whyte (1980) มีแนวคิดในทางเดียวกันถึงลักษณะทางจินตภาพเมือง **ว่า**มีองค์ประกอบย่อยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะดังนี้

1. เส้นทาง (Path) เป็นช่องทางการสัญจร เช่น ถนน ทางเท้า เป็นต้น ซึ่งช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัญจรกับองค์ประกอบของเมืองในขณะที่ผู้คนเคลื่อนไหวผ่านเส้นทาง

2. เส้นขอบ (Edge) เป็นส่วนกำหนดขอบเขตของบริเวณทั้งแนวกั้นตามธรรมชาติ เช่น ชายฝั่งทะเล แม่น้ำ และแนวกั้นที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น กำแพงเมือง คูเมือง เป็นต้น

3. ย่าน (Districts) เป็นบริเวณพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ อันเกิดจากมีลักษณะเฉพาะทางโครงสร้างทางสังคมและวิถีชีวิต

4. ชุมทาง (Node) เป็นจุดศูนย์รวมของคนและกิจกรรม เช่น บริเวณสี่แยก สถานีขนส่ง รวมทั้งสถานที่ซึ่งมีกิจกรรมหนาแน่น เช่น บริเวณจตุรัสใจกลางเมือง

5. ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) เป็นจุดสังเกตหรือจุดหมายตาที่เป็นจุดอ้างอิง หรือภูมิสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นจุดหมายตา แตกต่างจากชุมทาง โดยทำหน้าที่เป็นสัญญาณชี้แนะสำหรับสภาพแวดล้อม เช่น ป้าย อาคารสำคัญ อนุสาวรีย์ เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรม จึงใช้ปัจจัยของลักษณะทางจินตภาพของชุมชนจากนักคิดข้างต้น และการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมในบริบทของภูมิทัศน์ธรรมชาติ ด้วยหลักการอนุรักษ์พื้นที่สาธารณะชุมชนให้คงความเป็นพื้นที่สีเขียวด้วยหลักการรุกขกรต้นไม้ใหญ่บูรณาการร่วมกับความสัมพันธ์เชิงสังคมกับชุมชน เพื่อสร้างเครื่องมือในงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ในกรอบของการสำนึกถึงจิตวิญญาณแห่งสถานที่ (Sense of places) ในการรักษาอัตลักษณ์ทางกายภาพของสวนสาธารณะ ส่วนในบริบทของการอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นการรักษาอัตลักษณ์ของวิถีชุมชนด้วยการการสร้างเครื่องมือในงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ในกรอบของการสำนึกถึงการเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) เอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนชุมชนอื่น เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ส่วนรวม (Collective

Identity)ของสังคมชุมชน โดยการจัดการอย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนด้วยความร่วมมือกับชุมชนในทุกขั้นตอนของแผนการจัดการ จึงเป็นส่วนคำคัญของงานวิจัยนี้

ทฤษฎีสัญศาสตร์และแนวคิดการออกแบบเรขศิลป์กับงานสถาปัตยกรรม

Curtin (1997) ระบุนิยามของ สัญศาสตร์ Semiotics ในภาษาอังกฤษมาจากคำกรีก คือ semeiotkos แปลว่า observant of signs/ semeioun (กิริยา) แปลว่า to note (สังเกตุ) /semeion(นาม) แปลว่า sign (เครื่องหมาย) และเป็นคำบัญญัติจากคำบาลี-สันสกฤต คือ สัญญะ+ศาสตระ แปลว่าวิชาแห่งเครื่องหมาย นิยามของสัญศาสตร์ semiotics จึงเป็นศาสตร์ว่าด้วยความหมาย ในสาระสำคัญของบริบทต่อไปนี้

1. สิ่งแทนความ (representation) ในกรณีนี้ ดร.เคอร์คิน หมายความครอบคลุมอย่างกว้างขวางตั้งแต่ภาษาพูด/เขียน ภาพเขียน/ภาพพิมพ์/ภาพถ่าย/ภาพยนตร์/สิ่ดิจิตอล และวัตถุสิ่งของ/อาคาร/สถานที่ เป็นต้น ว่าอาจก่อให้เกิดความหมายได้อย่างไร

2. กระบวนการที่ทำให้เราเข้าใจความหมายของสิ่งใดๆ (Comprehend meanings) หรือกระบวนการที่เราให้ความหมายแก่สิ่งใดๆ (Attribute meanings)

3. การศึกษาเกี่ยวกับระบบสัญลักษณ์ (Symbolism) ในการพิจารณาสัญศาสตร์อย่างสัมพันธ์กับ ภาพ (visual images) หรือขยายกรอบการพิจารณาออกไปถึง ทัศนธรรม (visual culture) และวัตถุธรรม (Material culture)

ในฐานะที่เป็นศาสตร์ค่อนข้างใหม่ สัญศาสตร์ เสนอกระบวนการวิเคราะห์ที่ท้าทายกระบวนคิดเก่าๆ อย่าง ธรรมชาตินิยม (naturalism) และสัจนิยม (realism) ในแนวคิดที่ว่า ภาพหรือ วัตถุ สามารถ แทนความ (Depict or represent) สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ รวมทั้งเจตจำนง (Intentionality) ซึ่งหมายถึงแนวคิดที่ว่า ความหมายของภาพ หรือ วัตถุใดๆ เกิดขึ้นจากความตั้งใจของบุคคลผู้สร้างภาพหรือวัตถุนั้นๆ นอกจากนี้ สัญศาสตร์ ยังเสนอวิถีคิดที่มีประโยชน์แก่การวิเคราะห์ทางรูปนิยม (formalism) ที่มีแนวคิดที่ว่า ความหมาย มีความสำคัญเป็นรองจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของภาพหรือวัตถุ (ความสัมพันธ์นี้เรียกกันในวงการศิลปะและออกแบบในประเทศไทย ว่า องค์ประกอบศิลป์)

การวิเคราะห์ทางสัญศาสตร์ช่วยให้เราตระหนักถึงความสัมพันธ์อันหลากหลาย ระหว่างตัวเรา กับ “สิ่งแทนความ” (object) . ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงอาจเข้าใจได้ว่า ความหมายของ ภาพใดๆ หรือวัตถุใดๆ ย่อมมีพลวัต (คือมีการเปลี่ยนแปลงเลื่อนไหลของความหมายอย่างไม่หยุดนิ่ง) อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เราไม่อาจเข้าใจ “ความหมายอ้างอิง” (Significance) ของภาพหรือวัตถุใดๆ ได้จากกระบวนการสื่อสารทางเดียว ในการสื่อสารที่ความหมายถูกส่งจากภาพหรือวัตถุไปสู่ผู้ดูเพียงด้านเดียวโดยผู้ดูไม่มีโอกาสส่งหรือก่อให้เกิดความหมายโต้ตอบ แต่เราจำเป็นต้องเข้าใจภาพหรือวัตถุ

ใดๆ จากปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่าง ผู้รับสาร กับ ภาพหรือวัตถุ และ ปัจจัยอื่นๆ เช่น วัฒนธรรม หรือ สังคม

สัญศาสตร์กับภาพแทนความ

Curtin (1997) อธิบายไว้ว่า การที่ศิลปะมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงออก (expression) คนทั่วไปจึงมักคิดว่าทัศนศิลป์เป็นผลของการใช้สัญชาตญาณ (Intuitive) ,คิดว่าทัศนศิลป์เป็นผลของจิตไร้สำนึก (The unconscious) และคิดว่าทัศนศิลป์มีลักษณะดิบ (Basic) กว่าภาษา (พูด/เขียน) ซึ่งภาษาสามารถแปลความหมายได้ตามแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งต้องนำมาร้อยเรียงกันอย่างมีกฎเกณฑ์ (ไวยากรณ์) จึงจะเกิดความหมาย แต่องค์ประกอบของภาพอาจดูประหนึ่งว่าเกิดขึ้นอย่างไม่มีกฎเกณฑ์มาบังคับว่าองค์ประกอบเหล่านั้นจะต้องสัมพันธ์กันอย่างไร ภาพถึงจะกลายเป็นสัญญะ (คือทำให้ภาพมีความหมาย) ไม่เหมือนกับ คำในภาษา นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาพ กับ ความหมาย ก็อาจไม่เชื่อมกันอย่างชัดเจนเหมือนกับ คำ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีแนวโน้มอย่างสูงที่คนเราจะไม่คิดถึงภาพในฐานะที่เป็นภาษาแบบหนึ่ง แต่มักคิดถึงภาพในฐานะสิ่งที่สื่อความได้ตรงไปตรงมาและมีความหมายที่เป็นสากล ด้วยเหตุนี้คนทั่วไปจึงคิดว่าทัศนศิลป์ไม่อาจถูกจำกัดด้วยบริบททางวัฒนธรรมใดๆ ที่ศิลปะชิ้นนี้ถือกำเนิดขึ้นมา ซึ่งสิ่งที่คนทั่วไปคิดดังกล่าวข้างต้นไม่เป็นจริงตาม ศาสตร์ของภาพแทนความ (visual representation) ยกตัวอย่าง เช่น ภาพถ่ายของ ซินดี้ เชอร์แมน (Cindy Sherman) (ภาพที่ 2.7)

ภาพที่ 2.7 Cindy Sherman Untitled Film Still#2, 1978
ที่มา: วารสารทางวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย (2540)

ภาพถ่ายของศิลปินหญิง ซินดี้ เชอร์แมน (Cindy Sherman) เป็นงานศิลปะที่สำรวจแนวคิดเกี่ยวกับ “ผู้หญิง” ในฐานะที่เป็นสัญญะ (Sign) กล่าวคือ สัญญะของอิตถีภาวะ (femininity) ซึ่งแทรกซึมอยู่ในสื่อต่าง ๆ ทั่วภูมิภาคอเมริกาเหนือในขณะนั้น มีแนวความคิดตรงข้ามกับภาพถ่ายนี้คือปราศจากเรื่องราว (non narrative) มีนัยถึงการมีตัวตน (presence) และไร้ตัวตน (Absence) ของเชอร์แมน ปราศจากสัญญาณทางเพศ (non sex appeal) ผู้ชม (viewer) ย่อมรู้จักเชอร์แมนใน

ฐานะที่เป็นผู้สร้างงานเหล่านี้ (Author) และผู้ชมย่อมมองเห็นเชอร์แมนในฐานะที่เป็นสิ่งที่ถูกนำเสนอ (Subject) ในภาพถ่ายเหล่านี้ที่มีเชอร์แมนปรากฏตัวเพื่อแสดงอัตลักษณ์ที่หลากหลาย (performances of identities)โดยเหตุนี้ผู้หญิงในฐานะที่เป็นสัญญะ (Sign) จึงไม่อาจถูกจำกัดอยู่กับความหมายเดียวหรือชุดเดียว แต่เป็นสัญญัติ (the signified) ที่ผู้ชม (viewer) สามารถแปลความหมายจากการส่งสัญญาณ (the signifier) ของศิลปินได้ตามจินตนาการ

ศาสตร์ภาพแทนความ (visual representation) กับงานสถาปัตยกรรม

Curtin (1997) กล่าวถึงกรณีศึกษาในทางการออกแบบสถาปัตยกรรม ตัวอย่างที่น่าสนใจอันหนึ่ง คือ งานปรับปรุงหลังคาของสำนักงานกฎหมายในเวียนนา โดยบริษัทสถาปนิก COOP Himmelblau (ภาพที่ 2.8)

ภาพที่ 2.8 หลังคาของสำนักงานกฎหมายในเวียนนา; COOP Himmelblau, 1980-1990
ที่มา: วารสารทางวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย (2540)

งานปรับปรุงหลังคาของสำนักงานกฎหมายในเวียนนา โดยบริษัทสถาปนิก COOP Himmelblau ซึ่งใช้วิธี “โจมตี” ภาษาทางสถาปัตยกรรมแบบจารีต อย่างโจ่งแจ้ง หลังคานี้เป็นการแทรกแซงอย่างรุนแรงลงบนส่วนยอดของอาคารแบบนีโอคลาสสิคที่เป็นนิยามหนึ่งของแนวคิดคลาสสิค (Classicism) ก็คือสถาปัตยกรรมที่ดีย่อมประกอบด้วย ความกลมกลืน (Harmony), ความสมดุล (Balance) , ความเป็นเนื้อเดียวกัน (Integration), ความอลังการ (Sense of the grand) ฯลฯ หลังคาที่ว่านี้ เป็นภาพแทนของหลักการอันเป็นขั้วตรงข้ามของแนวคิด คลาสสิค นั่นคือไม่กลมกลืน (Disharmonious), อสมมาตร (Asymmetrical) ,กวนใจ (Disturbing) , และ สมัยใหม่ (Modern) นอกจากนั้นแนวคิดว่าด้วยสไตล์สถาปัตยกรรมต่อเนื่อง (Linear progression) ก็ถูกก่อกวนด้วยการนำเสนอรูปลักษณ์จากสองสไตล์อยู่ในอาคารเดียวกัน ผลที่ได้กลับกลายเป็นไสตล์ของการรื้อสร้าง

(Deconstruct) คือแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นสมัยใหม่และความเป็นร่วมสมัยในความแตกต่าง, คู่ตรงข้าม, ถูกยุบรวมกันเพื่อสร้างสรรค์สัญญะใหม่และมุมมองใหม่

ภาพหรือรูปลักษณ์แทนความในทัศนศิลป์เป็นการ สื่อถึงความหมายอ้างอิง (Significance) ของงานศิลปะที่นำมาร้อยเรียงกันอย่างมีกฎเกณฑ์ถึงผู้รับสารให้เข้าใจความหมาย และ รู้ถึงสัญญาณ (The signifier) ของงานศิลปะที่ศิลปินต้องการสะท้อน สัญญะ (Sign) อัตวิสัยของศิลปินเองหรือจากปัจจัยอื่นๆ เช่น วัฒนธรรม หรือ สังคม ซึ่งการประยุกต์สัญศาสตร์เข้ากับการศึกษางานออกแบบหรือนำหลักการของสัญศาสตร์มาใช้ในกระบวนการออกแบบ อนุมานได้ว่า หากเราใส่ใจพิจารณาความหมายหรือสาระ ตามแนวติดของสัญศาสตร์เราก็อาจค้นพบวิธีการออกแบบที่หลากหลาย ซึ่งมีประโยชน์ต่อการพิจารณาว่า รูปลักษณ์กับสาระ ของงานออกแบบสัมพันธ์กับสิ่งที่งานออกแบบนั้นแทนความอย่างไร

จากแนวคิดหลักการของศาสตร์ภาพแทนความในทฤษฎีสัญศาสตร์ นำมาสะท้อนถึงสัญญะของอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ โดยการออกแบบเรขศิลป์เพื่อการสื่อสารภาพหรือรูปลักษณ์แทนความให้สังคมภายนอกได้รับรู้ถึงสัญญาณของวิถีชุมชน เป็นส่วนสำคัญของงานวิจัยนี้

การออกแบบเรขศิลป์ (Graphic Design)

อารี สุทธิพันธุ์ (2527) ได้ให้ความหมายของการออกแบบว่า หมายถึงการรู้จักวางแผนเพื่อจะได้กระทำตามที่ต้องการตลอดจนรู้จักเลือกวัสดุและวิธีการเพื่อทำตามที่ต้องการนั้น โดยให้สอดคล้องกับลักษณะของรูปและคุณสมบัติของวัสดุแต่ละชนิด ตามความคิดสร้างสรรค์หรือเป็นการปรับปรุงรูปแบบผลงานที่ดีอยู่แล้วให้เหมาะสมและมีความแปลกใหม่เพิ่มขึ้น การออกแบบจึงมีทั้งเป็นการสร้างสิ่งใหม่ และเป็นการปรับปรุงของเดิม

Admin viridian (2563) ระบุว่าเรขศิลป์ เป็นคำที่มีการบัญญัติขึ้นมาครั้งแรกโดยคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีความหมายตรงกับคำว่า Graphic Design ที่หมายถึง การจัดวางองค์ประกอบทางการออกแบบ (Compost) ว่าด้วยเรื่องของงาน 2 มิติ และ 3 มิติ ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ (Element) ที่แตกต่างกัน เช่น รูปถ่าย, รูปภาพประกอบ, ตัวอักษร และองค์ประกอบอื่นๆ ตามหลักการออกแบบเรขศิลป์

หลักและวิธีการการออกแบบเรขศิลป์

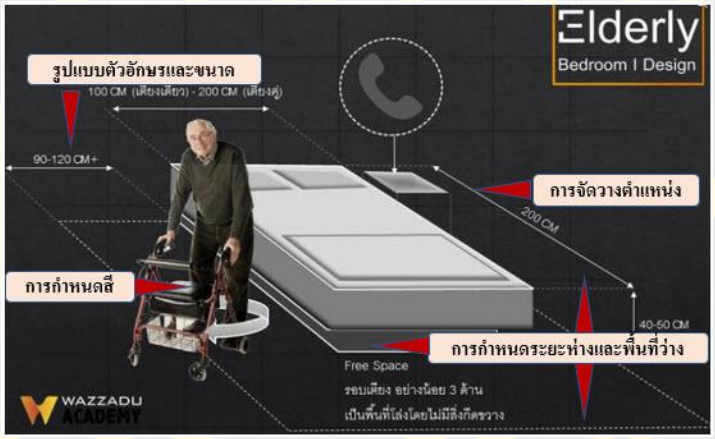
เผ่าไท เมะราษี (2562) กล่าวถึงหลักและวิธีการทางศิลปะเป็นแนวทางการออกแบบเพื่อต้องการให้งานเรขศิลป์มีคุณค่าและสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน มีดังนี้

1. รูปแบบตัวอักษรและขนาด -การสร้างรูปแบบตัวอักษรให้มีรูปแบบที่อ่านได้ชัดเจนสวยงาม จะช่วยเร่งเร้าความรู้สึกการตอบสนองได้เป็นอย่างดีโดยเน้นความชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์ และขนาดตัวอักษรต้องมีความพอดี อ่านง่าย

2. การกำหนดระยะห่างและพื้นที่ว่าง -การจัดพื้นที่ว่างในการออกแบบงานกราฟิก มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดระเบียบของข้อมูล ช่วยเน้นความชัดเจน และความเป็นระเบียบ ระยะห่างหรือพื้นที่ว่าง ช่วยพักสายตาในการอ่านทำให้ดูสบายตา

3. การกำหนดสี - สีมีบทบาทอย่างมากที่จะช่วยเน้นความชัดเจน ทำให้น่าสนใจ สร้างสรรค์ความสวยงาม การกำหนดสีใดๆ ขึ้นอยู่กับประเภทของงาน

4. การจัดวางตำแหน่ง - เป็นการจัดวางโครงร่างทั้งหมดก่อนที่จะกำหนดตำแหน่ง ขนาดของภาพประกอบ ตำแหน่งของข้อความทั้งหมด และส่วนประกอบอื่นๆ ที่ปรากฏ ซึ่งต้องคำนึงถึงจุดเด่นที่ควรเน้นความสมดุลต่างๆ ความสบายตาของการมอง งานกราฟิกที่แสดงหลักการออกแบบห้องนอนสำหรับผู้สูงอายุตามหลักและวิธีเรขศิลป์ (ภาพที่ 2.9)

ภาพที่ 2.9 กราฟิกแสดงหลักการออกแบบห้องนอนสำหรับผู้สูงอายุ
ที่มา: Wazzadu Academy (2019),ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

องค์ประกอบของการออกแบบ (Element of Design) ทางเรขศิลป์ จะประกอบไปด้วย

1. จุด (Point,Dot) เป็นส่วนประกอบที่เล็กที่สุด เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของส่วนประกอบต่างๆโดยอาจจะเรียงเป็นเส้น หรือรวมเป็นภาพ

2. เส้น (Line) เป็นส่วนประกอบของจุดหลายๆ จุด ต่อเนื่องกันกลายเป็นเส้น

3. รูปร่าง (Shape) เมื่อนำเส้นมาบรรจบกันจะเป็นภาพรูปร่างมีลักษณะเป็น 2 มิติ หรือกว้างและยาว ซึ่งมีลักษณะ เช่น รูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม ฯลฯ

4. รูปทรง (Form) เป็นลักษณะของรูป 3 มิติ ซึ่งนอกจากจะมีความกว้างและความยาวและยังมีความหนาขึ้น ทำให้เราทราบถึงรูปร่างสัณฐานของวัตถุต่างๆได้

5. แสงและเงา (Light and Shade) เราสามารถเห็นวัตถุต่างๆได้ก็ต่อเมื่อมีแสงไปกระทบวัตถุนั้นแล้วแสงจากวัตถุสะท้อนเข้าตาเราทำให้เห็นภาพขึ้นส่วนเงานั้นทำให้เราเห็นภาพที่เด่นขึ้นรายละเอียดชัดเจนขึ้น

6. สี (Color) สีมีอิทธิพลอย่างมากต่อมนุษย์เรา สีที่ปรากฏอาจจะเกิดขึ้นจากการมองเห็นของสายตา จากการที่แสงส่องมากระทบวัตถุ เกิดจากสีที่มีอยู่ในตัวของวัตถุเอง เราอาจจะแยกสีออกเป็น 2 ประเภท คือสีที่เกิดจากการผลิตขึ้นมาโดยมนุษย์อาจให้สีเหมือนธรรมชาติหรือสร้างขึ้นใหม่ได้และสีที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น สีของใบไม้ ดอกไม้ ตามที่ ดร.ไพโรจน์ พิทยเมธี (2559) กล่าวถึงงานจิตรกรรมไทยใช้สีจากวัสดุธรรมชาติเป็นองค์ประกอบ เช่น สีย้อมผ้าแบบไทย สีไทยมีเอกลักษณ์ของเฉดสี (Thai Identity color palette) และมีชื่อเรียกเป็นเอกลักษณ์ (The unique name) เช่น สีฝุ่นได้มาจากวัสดุธรรมชาติ มีชื่อเรียกเป็นเอกลักษณ์ เช่น แดงชาด เขียวตังแช เขียวตอง ลิ้นจี่ เสน ม่วงดอกผักตบ คราม จำปา เหลืองรงค์ โดยกำหนดรหัสสีแบบ CMYK ด้วยสีของวัสดุธรรมชาติเป็นสีไทยโทน มี 168 เฉดสี (ภาพที่ 2.10)

ภาพที่ 2.10 Hex Color Code ของสีไทยโทน
ที่มา: ดร.ไพโรจน์ พิทยเมธี(2559)

7. ลักษณะพื้นผิว (Texture) ในการออกแบบกราฟิกพื้นผิวมี 2 ลักษณะคือ พื้นผิวที่สามารถสัมผัสได้ อาจเรียบ หรือ ขรุขระและพื้นผิวที่สื่อออกมาด้วยลายเส้น หรือวิธีการใดๆ ทางเรขศิลป์

8. สัดส่วน (Proportion) สัดส่วนทั้งในส่วนของวัตถุ และความเหมาะสมระหว่าง วัตถุและบริเวณภาพ ซึ่งเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับขนาด ปริมาณ และบริเวณว่าง จะต้องพิจารณาให้ละเอียดไม่ควรละเลย ซึ่งจะมีผลต่อการสื่อความหมายได้

9. ทิศทาง (Direction) เป็นการนำสายตาจูงใจและแสดงการเคลื่อนไหวที่แสดงด้วยเส้นลูกศร ฯลฯ

10. จังหวะลีลา (Rhythm) การจัดวางเส้น รูปร่าง รูปทรง ที่มีความต่อเนื่อง มีลีลาที่เคลื่อนที่ แสดงความถี่หรือใกล้ชิด ความห่างหรือใกล้กัน ที่มีความพอเหมาะพอดี

11. บริเวณว่าง (Space) ควรจะคำนึงถึงและใช้ให้ถูกต้อง การสื่อความหมายอาจจะคลาดเคลื่อนได้ การใช้บริเวณว่างที่เหมาะสมจะทำให้ภาพชัดเจนง่ายต่อการรับรู้และเข้าใจ รวมไปถึงความงามอีกด้วย

12. ระยะของภาพ (Perspective) สายตาของมนุษย์เราจะมองเห็นภาพที่ใกล้ชัดเจนที่สุดและมองเห็นภาพที่อยู่ไกลเลือนรางให้รายละเอียดที่ไม่ชัดเจน การรับรู้ของสายตาและการถ่ายทอดเพื่อสื่อความหมายในเรื่องระยะของภาพนี้ ทำให้เกิดความถูกต้อง สมจริง บอกได้ถึงขนาด สัดส่วน ระยะทางความลึก ฯลฯ

องค์ประกอบทางทัศนศิลป์กับงานสถาปัตยกรรม

Mitsunari (2557) ระบุถึง องค์ประกอบศิลป์หมายถึง สิ่งที่มนุษย์ใช้เป็นสื่อในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยนำส่วนประกอบของศิลปะมาจัดวางรวมกันอย่างสอดคล้องกลมกลืนและมีความหมายเกิดรูปร่างหรือรูปแบบต่างๆอันเด่นชัดซึ่งจากความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่จะเกิดผลงานศิลปะดีๆสักชิ้นนั้นผู้สร้างสรรค์จะต้องใช้กระบวนการที่หลากหลายมาประกอบกันได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะ องค์ประกอบของศิลปะ และการจัดองค์ประกอบของศิลปะ มาถ่ายทอดลงในชิ้นงานหรือผลงานนั้นๆเพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณค่าทั้งด้านความงามและมีคุณค่าทางจิตใจอันเป็นจุดหมายสำคัญที่ศิลปินทุกคนมุ่งหวังให้เกิดแก่ผู้ชมทั้งหลาย

หลักการจัดการองค์ประกอบศิลป์ (Principles of design) หมายถึง การจัดองค์ประกอบของงานศิลปะทั้งรูปแบบ 2 มิติและ 3 มิติเพื่อให้เกิดการรับรู้ที่สมบูรณ์สวยงามบนพื้นฐานของการสร้างสรรค์ ตัวอย่างของหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มีดังนี้

1. เอกภาพ (Unity) การรวมกลุ่มก้อนไม่แตกแยกกระจัดกระจายไปคนละทิศทางจนทำให้ขาดความสัมพันธ์กัน ในทางทัศนศิลป์เอกภาพยังเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาเรื่องราวที่ต้องการแสดงอย่างชัดเจนด้วย

ผู้วิจัยเปรียบเทียบหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วยความเป็นเอกภาพในงานสถาปัตยกรรม (ภาพที่ 2.11)

ภาพที่ 2.11 ความเป็นเอกภาพในงานสถาปัตยกรรม;
อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มา: www.asia.tu.ac.th (2527)

2. ความสมดุล (Balance)

2.1 ความสมดุลของสิ่งที่ซ้ำหรือเหมือนกัน (Symmetrical) เป็นการนำเอาส่วนประกอบที่มีรูปลักษณะเหมือนกันมาจัดองค์ประกอบรวมเข้าด้วยกันให้ประสานกลมกลืน เกิดการถ่วงน้ำหนักขององค์ประกอบส่วนต่างๆในลักษณะที่พอเหมาะพอดีจนรู้สึกว่ามีความสมดุล อาจด้วยการจัดวางตำแหน่งที่ตั้ง ช่องไฟ ระยะห่าง อัตราจำนวน ขนาดรูปร่าง น้ำหนักอ่อนแก่ ฯลฯ ที่เหมือนกันหรือเท่าๆกันจนเกิดเป็นเอกภาพเดียวกัน (ภาพที่ 2.12)

2.2 ความสมดุลของสิ่งที่ขัดแย้งหรือต่างกัน (Asymmetrical) เป็นการนำเอาส่วนประกอบที่มีรูปลักษณะที่ต่างกันหรือขัดแย้งกัน มาจัดองค์ประกอบเข้าด้วยกันให้ประสานกลมกลืนกัน เกิดการถ่วงน้ำหนักขององค์ประกอบส่วนต่างๆ ในลักษณะที่พอเหมาะพอดีจนรู้สึกว่ามีความสมดุล โดยที่วัตถุหรือเนื้อหาในภาพไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

ผู้วิจัยเปรียบเทียบหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วยความสมดุลในงานสถาปัตยกรรม (ภาพที่ 2.13)

ภาพที่ 2.12 ความสมดุลแบบ Symmetrical ในงานสถาปัตยกรรม
บ้านเปา ที่มา: www.asa.or.th (2559)

ภาพที่ 2.13 ความสมดุลแบบ Asymmetrical ในงานสถาปัตยกรรม
LIMA DUVA ที่มา: www.asa.or.th (2559)

3. จุดสนใจหรือการเน้น (Emphasis) ส่วนที่สำคัญที่สุดของภาพที่ต้องการแสดง ซึ่งนำไปสู่การบอกเล่าเนื้อหาของภาพทั้งหมดหรือเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจให้มอง ในทางทัศนศิลป์จุดสนใจควรมีเพียงจุดเดียว ซึ่งอาจเป็นส่วนที่แสดงความสำคัญหรือมีสีสันสดใสที่สุด นอกจากนั้นยังเน้นให้เกิดจุดสนใจด้วยการสร้างความแตกต่างขึ้นในภาพ จุดสนใจไม่จำเป็นจะต้องอยู่จุดกึ่งกลางเสมอไป อาจอยู่ส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพก็ได้

ผู้วิจัยเปรียบเทียบหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วยจุดสนใจหรือการเน้นในงานสถาปัตยกรรม (ภาพที่ 2.14)

ภาพที่ 2.14 จุดสนใจหรือการเน้นในงานสถาปัตยกรรม;
(ศูนย์การรียนรู้ ฟอเรสต์ พาวิลเลี่ยน ที่มา: www.dsignsomething.com (2565)

4. ความกลมกลืน (Harmony) เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการจัดองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ เพราะความกลมกลืนจะทำให้ภาพงดงาม และนำไปสู่เนื้อหาเรื่องราวที่นำเสนอ ความกลมกลืนมี 2 แบบ คือ

4.1 ความกลมกลืนแบบคล้อยตามกันหมายถึง การนำรูปร่าง รูปทรง เส้นหรือสี ที่มีลักษณะเดียวกันมาจัด เช่น วงกลมทั้งหมด สี่เหลี่ยมทั้งหมด ซึ่งแม้ว่าอาจจะมีขนาดที่แตกต่างกัน แต่เมื่อนำมาจัดเป็นภาพขึ้นมาแล้วก็จะทำให้ความรู้สึกกลมกลืนกัน (ภาพที่ 2.15)

4.2 ความกลมกลืนแบบขัดแย้ง หมายถึง การนำเอาองค์ประกอบต่างชนิด ต่างรูปร่าง รูปทรง ต่างสี มาจัดวางในภาพเดียวกัน เช่น รูปวงกลมกับรูปสามเหลี่ยม เส้นตรงกับเส้นโค้ง ซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น แต่ก็ยังให้ความรู้สึกกลมกลืนกัน

ผู้วิจัยเปรียบเทียบหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วยความกลมกลืนในงานสถาปัตยกรรม (ภาพที่ 2.16)

ความกลมกลืนในงานสถาปัตยกรรม

ภาพที่ 2.15 ความกลมกลืนแบบคล้อยตามกันในงานสถาปัตยกรรม BunJob House ที่มา: www.asaexpo.org (2562)

ภาพที่ 2.16 ความกลมกลืนแบบขัดแย้งกันในงานสถาปัตยกรรม อาคารเรียนรู้ป่วย 100 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มา: www.dsignsomething.com (2565)

2. จังหวะ (Rhythm) ระยะในการจัดภาพหรือการวางของวัตถุ ซ้ำไปซ้ำมาอย่างสม่ำเสมอ เช่น ลายไทย การปูกระเบื้อง หรือการแปรอักษร เป็นต้น

ผู้วิจัยเปรียบเทียบหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วยจังหวะในงานสถาปัตยกรรม (ภาพที่ 2.17)

ภาพที่ 2.17 จังหวะในงานสถาปัตยกรรม อาคารนวราชูปถัมภ์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ที่มา: www.dsignsomething.com (2565)

แนวคิดการออกแบบเรขศิลป์เพื่อการสื่อสารภาพหรือรูปลักษณ์แทนความหมายของอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ผสมผสานกับหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์กับงานออกแบบสถาปัตยกรรม นำมาซึ่งบริบทของการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์ของชุมชนให้เป็นเกณฑ์ (Criteria Design) ของการออกแบบสถาปัตยกรรมในงานวิจัยฉบับนี้

นิยามและบทบาทของสวนสาธารณะ

รุสลีนา เบ็ญอับดุลลอฮ (2564) นิยามสวนสาธารณะว่าหมายถึงบริเวณพื้นที่สาธารณะที่หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานราชการ หรือองค์กรเอกชนจัดหา พัฒนาหรือดูแล รักษาให้เป็นสถานพักผ่อนหย่อนใจสาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไป ได้ใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจโดยไม่ต้องเสียเงิน ปกติหน่วยงานท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดหา พัฒนาและดูแลรักษาและต้องให้มีความเพียงพอ ทั้งนี้พื้นที่สวนสาธารณะในเมืองอาจเป็นพื้นที่สีเขียวหรือเป็นผิวดาดแข็งก็ได้ตามข้อกำหนดของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2537 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะจะเป็นหลักการกระตุ้นให้คนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัวเข้าสู่พื้นที่สาธารณะ ทั้งทางกายภาพและทางด้านจิตวิทยา ทางกายภาพเช่นการทำให้รอยต่อของพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะไม่ตัดขาดจากกันอย่างสิ้นเชิง หรือการแบ่งเขตพื้นที่เชื่อมต่อพื้นที่ส่วนตัวออกสู่พื้นที่สาธารณะเรียกพื้นที่นี้ว่า Transition Zone และเส้นทางการเชื่อมต่อของแต่ละส่วนควรมีระยะทางที่ไม่ไกล เดินง่าย สะดวก ปลอดภัย สวยงาม รวมถึงระยะทางในการเดินทางจากบริเวณใกล้เคียงก็เป็นสิ่งสำคัญในการเดินหรือเข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะ ส่วนการกระตุ้นทางด้านจิตวิทยา เช่น พื้นที่สาธารณะควรมีการตอบสนองความต้องการต่างๆของมนุษย์จากการมองเห็นกิจกรรมภายในพื้นที่สาธารณะทำให้เกิดการเชื้อเชิญดึงดูดให้คนเข้ามาทำกิจกรรม เพราะกิจกรรมที่คนมองเห็นเป็นสิ่งเร้า กระตุ้นเร้า ให้เกิดการเข้าไปร่วมทำกิจกรรม หรือเป็นพื้นที่เจาะจงพิเศษที่สร้างแรงจูงใจ ทำให้คนเห็นถึงความสำคัญของพื้นที่สาธารณะที่ต้องการจะเดินทางไปสถานที่นั้นๆ สรุปว่า สวนสาธารณะคือ พื้นที่โล่งที่มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนทุกเพศ ทุกวัย จัดสร้างขึ้นเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ บทบาทที่สำคัญของสวนสาธารณะคือ สามารถทำหน้าที่เป็นปอดของเมืองเกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้สวนสาธารณะโดยทั่วไปแล้วจะประกอบด้วย พื้นที่สีเขียวที่คงไว้ของระบบนิเวศทางธรรมชาติ และเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพที่มีอาณาเขตบริเวณเพื่อประชาชนทั่วไป และเป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างให้แก่ทุกคนเพื่อเข้ามาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาธารณะ

เดชา บุญค้ำ (2544) ระบุความหมายของสวนสาธารณะคือสวนที่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบหนึ่งของเมืองที่นอกเหนือจากการอยู่อาศัย มีลักษณะที่เป็นพื้นที่ทางกายภาพที่มีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมือง สวนสาธารณะอาจเป็นบริเวณที่เว้นว่างในชุมชนหรือพื้นที่โล่ง ที่มีการออกแบบและจัดภูมิทัศน์ให้เกิดความสวยงาม ประกอบด้วยสนาม ลานหรือแปลงไม้ดอกเพื่อให้เป็นพื้นที่นันทนาการ การพักผ่อน คลายความเมื่อยล้า เป็นสถานที่พบปะพูดคุยสนทนาอย่างเงียบๆ ใช้เดินเที่ยวเล่น และเป็นที่เพิ่มความสดชื่น สร้างสรรค์ความคิดของคนในชุมชน ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานมาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง โดยจำแนกประเภทของสวนสาธารณะตามประโยชน์การใช้สอยและระบุถึงประเภทของสวนสาธารณะระดับชุมชน ว่าเป็นสวนสาธารณะที่อยู่ในย่านพักอาศัย มีการเข้าถึงที่สะดวกและปลอดภัยเพื่อให้ผู้ใช้งานที่มีเวลาว่างสามารถเข้าใช้ได้

ตลอดเวลา ซึ่งในหนึ่งชุมชนอาจมีจำนวนมากกว่าหนึ่งแห่งขึ้นอยู่กับพื้นที่และรูปร่างของชุมชน การสร้างสวนสาธารณะระดับชุมชนควรเน้นให้มีลานกีฬาทำกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างในการพัฒนาร่างกายและจิตใจได้อย่างเหมาะสม

กนกวรรณ จันทร์พรหม (2560) กล่าวไว้ว่า สวนสาธารณะมีขนาด รูปแบบ ลักษณะความต้องการในการใช้งานและวัตถุประสงค์ในการให้บริการที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องมีเกณฑ์การแบ่งประเภท แบ่งระดับของสวนสาธารณะเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างและนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสวนสาธารณะและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่เข้าใช้บริการภายในพื้นที่สวนสาธารณะนั้นๆ ซึ่งการแบ่งประเภทจะทำให้เข้าใจถึงลักษณะและระดับของการให้บริการที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

อาชัญญา รัตนอุบล และ คณะ (2548) ระบุถึงสวนสาธารณะชุมชน (Community Park) หมายถึง บริเวณพื้นที่ธรรมชาติหรือจัดตกแต่งปรับปรุงขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการพักผ่อนหย่อนใจแก่บุคคลทั่วไปทุกระดับชั้นที่อยู่ในชุมชนนั้นและบริเวณใกล้เคียง

ชมพูนุท คงพุนพิน (2561) ระบุว่าพื้นที่สาธารณะที่ดีสะท้อนลักษณะการจัดการพื้นที่สาธารณะให้ประสบความสำเร็จ อันมีลักษณะการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานและสร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่โดยรอบ โดยมีองค์ประกอบและแนวทางที่หลากหลายอันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

Sangsehanat (2564) อ้างถึงองค์กรสนับสนุนการสรรค์สร้างถิ่นที่ (Project for Public Spaces :PPS) ที่ได้กำหนดองค์ประกอบสำหรับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้ประสบความสำเร็จ เช่น การเข้าถึงและการเชื่อมต่อ (Access and Linkages) มีการเข้าถึงได้ง่ายและสามารถเห็นได้ถึงกิจกรรมต่างๆของพื้นที่สาธารณะอย่างทั่วถึง มีความสะดวกในการเข้าถึงและการเชื่อมต่อกับการเดินทางประเภทอื่นๆ มีความสะดวกสบาย (Comfort and Image) มีความปลอดภัย ความสะอาดของพื้นที่และกลุ่มอาคาร มีองค์ประกอบเอื้อต่อความสะดวกสบายภายในพื้นที่ เช่น มีที่นั่งพักคอย มีต้นไม้ร่มรื่น มีการใช้ประโยชน์และกิจกรรม (Uses and Activities) กายภาพของพื้นที่มีความยืดหยุ่น รองรับการใช้งานที่หลากหลายกิจกรรมหลายอย่างในเวลาที่แตกต่างกันและรองรับการใช้งานจากผู้ใช้หลายกลุ่ม รวมทั้งมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Sociability) เป็นพื้นที่สาธารณะ ที่ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีการทักทาย พูดคุยระหว่างเพื่อนบ้านมากขึ้น

Carr (1992) ระบุถึงองค์ประกอบในพื้นที่สาธารณะที่ดึงดูดการเข้าใช้งาน คือ พื้นที่สาธารณะที่ดึงดูดการเข้าใช้ต้องให้ความสบาย (Comfort) ตอบสนองความต้องการและการใช้งานของกลุ่มผู้ใช้ มีความรู้สึกคุ้นชินและเป็นมิตร เกิดความผ่อนคลาย (Relax) มีความปลอดภัยและมีบรรยากาศช่วยบรรเทาความรู้สึกผู้ใช้งาน รวมทั้งมีการส่งเสริมให้เกิดการมีประสบการณ์ร่วมในกิจกรรม (Active Engagement) เช่น มีการออกแบบวางผัง หรือมีองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้ผู้ใช้งาน

มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ที่นั่งวางหันหน้าเข้าหากัน มีระยะใกล้กัน เป็นต้น การส่งเสริมให้เกิดการมีประสบการณ์ร่วมแบบเป็นผู้สังเกต (Passive Engagement) เช่น มีพื้นที่สำหรับแบบไม่ออกแรงร่วมกับพื้นที่สำหรับกิจกรรมแบบออกแรง และพื้นที่ส่วนตัวสำหรับผู้ที่ไม่ทำกิจกรรมแต่มีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะ เช่น ผู้สูงอายุมาดูแลลูกหลานทำกิจกรรม เป็นต้น การส่งเสริมให้เกิดความต้องการค้นหาสิ่งรอบตัว (Discovery) เป็นพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจินตนาการและการคิดสร้างสรรค์เช่น มีการจัดสวนด้วยพืชพันธุ์พื้นถิ่น มีประติมากรรมรูปทรงประหลาดกระตุ้นให้เกิดการต่อยอดทางความคิด เป็นต้น

องค์ประกอบทางทัศนศิลป์กับต้นไม้

ธราดล ทันด่วน (2561) กล่าวไว้ว่าภูมิทัศน์ของต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่สาธารณะเขตเมืองเปรียบได้ดัง บุคลิกภาพของเมือง องค์ประกอบด้านศิลป์ของต้นไม้และเมืองปรากฏเป็นหลักการด้านศิลป์ที่ต้องคำนึงถึงรวม 6 ข้อคือ

1. แสง-สี เป็นที่ยอมรับกันว่าแสงในระดับที่เหมาะสมช่วยให้เห็นภาพที่งดงาม เพิ่มความสดใสให้พื้นที่ซึ่งเคยทึมทึบได้ดี อย่างไรก็ตามปริมาณแสงที่มากเกินควรกลับให้ผลทางลบต่อภาพและสถานที่นั้นๆเช่นกัน เนื่องจากการทำงานศิลป์ไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว แสงในระดับใด จึงเหมาะสมกับพื้นที่ใด ควรปล่อยให้แสงสว่างสม่ำเสมอกันทั้งพื้นที่หรือควรปล่อยให้พื้นที่ใดร่มครึ้มและจุดใดสว่างล้วนเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาองค์ประกอบของแต่ละพื้นที่อย่างรอบคอบถี่ถ้วน เพื่อจัดระดับแสงเข้ามายังพื้นที่ในระดับที่เหมาะสม

2. เส้น-สาย ในองค์ประกอบด้านศิลป์คือ เส้นสายของลำต้น กิ่งก้านของต้นไม้ ซึ่งแสดงเอกลักษณ์ของพรรณไม้แต่ละชนิด องค์ประกอบศิลป์ของลำต้นขึ้นอยู่กับจำนวนของต้นไม้ใหญ่และช่องไฟระหว่างต้นให้สัมพันธ์กับขนาดของลำต้นและมีทิศทางเบนออกจากกัน ขนาดต้นไม้ยืนต้นต้องสมดุลกับความสูงและขนาดเรือนยอด เรือนยอดสัมพันธ์กับทิศทางของลำต้นและสมดุลกับความสูง มีจำนวนกิ่งสมดุลกับความหนาของเรือนยอด ทิศทางของกิ่งควรมีทิศทางกระจายออกไปทั่วทุกด้านคล้ายเส้นรัศมีโดยมีลำต้นเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ทรงพุ่มดูสมดุล

3. พื้น-ผิว ที่แสดงเอกลักษณ์ของต้นไม้ คือเปลือกของต้นไม้ซึ่งแสดงธรรมชาติที่แท้จริงของผิวสัมผัส (Texture) ออกมาอย่างเต็มที่ เปลือกไม้และเรือนยอดมีองค์ประกอบสำคัญเช่น สี ความมันวาวและความหยาบละเอียดของผิวสัมผัสที่แตกต่างกัน องค์ประกอบด้านผิวสัมผัสของเรือนยอดของพรรณไม้นานาพรรณที่กลมกลืนกันและเมื่อผนวกกับรูปทรงของเรือนยอดที่เป็นเอกรูป (uniform) ย่อมส่งผลต่อทัศนียภาพในองค์รวมของสถานที่

4. รูปทรง ที่กล่าวถึงนี้คือเรือนยอด คือภาพรวมของลำต้น กิ่งและใบ นับจากกิ่งล่างสุดไปจรดยอดไม้ เรือนยอดของต้นไม้ที่งามสง่าควรมีลักษณะที่ได้ขนาดสัดส่วนกับขนาดของลำต้น เรือนยอดเปรียบเสมือนมงกุฎสำหรับต้นไม้มีขนาดสอดคล้องกับขนาดของลำต้น มีความกลมกลืนกับ

สภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสมไม่สูงใหญ่ และไม่หนาทึบจนเกินควร มีใบที่เขียวสดซึ่งเป็นสีที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดของทั้งสายตาและจิตใจ

5. วิถีชีวิต สภาพพื้นที่ที่มีต้นไม้ในเมืองมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนตลอดเวลา สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้พื้นที่ ส่งผลให้พื้นที่แห่งนั้นไม่ว่าจะเรียกว่า สวน ป่า อุทยาน พื้นที่สีเขียวหรืออะไรก็ตาม เป็นที่ชื่นชอบของผู้คนในสังคม

6. รสนิยม ขึ้นอยู่กับความชอบของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์ การปรับต้นไม้และพื้นที่ให้ถูกใจ เป็นที่ต้องตาต้องใจผู้เข้าใช้พื้นที่ การโอนอ่อนตามรสนิยมของผู้ใช้พื้นที่ย่อมส่งผลให้พื้นที่ได้รับความนิยมสูงสุด

มิติทางทัศนศิลป์ของต้นไม้และภูมิทัศน์ในสวนสาธารณะชุมชนเป็นองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ที่สำคัญในความสัมพันธ์กับคุณภาพวิถีชีวิตของผู้ใช้พื้นที่ เป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัยฉบับนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม,ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง

นิรันดร ทองอรุณ (2553) ระบุว่าในปัจจุบันนักออกแบบได้พยายามสร้างบทบาทของสถาปัตยกรรมให้มีปฏิสัมพันธ์กับภูมิทัศน์ พื้นที่ว่าง รวมถึงกิจกรรม บริบทแวดล้อมและพฤติกรรมมนุษย์ให้มีมิติมากขึ้น นำมาซึ่งแนวคิดในการออกแบบพื้นที่ว่างและภูมิทัศน์ เช่น สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวและพื้นที่สำหรับกิจกรรมสันทนาการ ดังนั้นการออกแบบและคุณภาพในการปรับเปลี่ยนที่ว่างกิจกรรมและบริบทแวดล้อม จึงมีความเชื่อมโยงกับสถาปัตยกรรมในการมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ว่างและภูมิทัศน์ ไม่เพียงแต่ในเชิงรูปธรรม (กายภาพ) แต่ยังรวมถึงความหมายในเชิงนามธรรมด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆที่มีบทบาทส่งเสริมศักยภาพซึ่งกันและกัน เพราะสถาปัตยกรรมและที่ว่างมิใช่เพียงการแทนความหมายในเชิงสัญลักษณ์ แต่ยังรวมถึงความหมายในเชิงข้อมูลข่าวสาร และสะท้อนถึงวิวัฒนาการของการปรับเปลี่ยนที่ว่างในการใช้งานตลอดจนกิจกรรมและพฤติกรรมต่าง ๆของมนุษย์

เลอสม สถาปิตานนท์ (2543) ระบุถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง (Man-made Environment) ได้แก่ องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม องค์ประกอบทางด้านเทคโนโลยี และองค์ประกอบทางด้านความงามที่ประสานกันเพื่อสร้างรูปทรงของเมืองด้วยการจัดที่ว่าง (Space) ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมทางสังคมการเมืองและทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (physical Environment) ใหม่ให้มนุษย์ สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างที่ดีควรจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเสมอ ดังนั้นการออกแบบสถาปัตยกรรมจะต้องเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง ระบบที่มนุษย์สร้างขึ้นและระบบธรรมชาติอย่างเหมาะสม

องค์ประกอบด้านความงาม (Aesthetic Factors) เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ใช้หลัก 2 ประการคือ

1. ศิลปะในการออกแบบ หลักในการออกแบบพื้นฐานทางด้านศิลปะเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ออกแบบนำมาเป็นแนวทางในการสร้างความงามให้กับงานสถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมภายในและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ออกแบบสามารถสร้างสรรค์ความงามให้ปรากฏโดยนำองค์ประกอบ จุด เส้น ระนาบ สี ผิวสัมผัส ที่ว่าง มาจัดองค์ประกอบด้วยการสร้างความดึงดูด สัมผัส เกี่ยวเนื่อง แทงทะลุ สอดประสานเป็นต้นโดยให้มีเอกภาพ สมดุล ขนาดส่วน สัดส่วน จังหวะที่ดีและประกอบด้วยเทคนิคการออกแบบอื่นๆ

2. แนวความคิดในการออกแบบ นอกจากการรับรู้ในเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ส่งผลมาถึงความต้องการพื้นที่ใช้สอย ซึ่งผู้ออกแบบนำพื้นที่ใช้สอยเหล่านั้นมาจัดวางให้สัมพันธ์กัน ผสมผสานกันกับการสร้างสรรค์รูปร่างหน้าตาของอาคารด้วยความรู้ทางด้านศิลปะแล้ว ยังต้องมีแนวคิดในการออกแบบที่ชัดเจนซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะทำให้อาคารแต่ละอาคารมีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่เพียงแต่บรรลุความต้องการใช้สอยไปตามลำดับเท่านั้น แนวความคิดในการออกแบบจะต้องมีพื้นฐานมาจากการรับรู้อย่างลึกซึ้งถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นทุกประการ ผสานกับหลักและเทคนิคในการออกแบบทางด้านศิลปะ รวมถึงสร้างแนวความคิดในการออกแบบด้วยวิธีต่างๆดังเช่น การเปรียบเทียบ (Analogies) และการอุปมา (Metaphors) แนวคิดการออกแบบในสาระสำคัญ (essence) การตอบสนองและการแก้ปัญหา (Direct responses and problem solving) และอุดมคติ (Ideals) หรือกลวิธีอื่นๆเพื่อให้ได้งานสถาปัตยกรรมที่งดงามมีความเหมาะเจาะเฉพาะตัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2565) นำเสนอแนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมแบบการเปรียบเทียบ เป็น 2 ลักษณะคือ

1) เปรียบเทียบเชิงอุปมา อุปมัย (Analogy, metaphor) ในงานออกแบบมหาวิหารซากราดา แฟมิเลีย เมืองบาร์เซโลน่า ประเทศสเปนโดยสถาปนิกAntonio Gaudi มีการเปรียบเทียบความสูงส่งของพระเจ้าสะท้อนออกมาในงานสถาปัตยกรรมที่เน้นความสูงในลักษณะงานแบบ Shock scale เป็นขนาดสัดสวนที่เกินมนุษย์ สังเกตุจากขนาดของประตูหน้าต่างทำให้รู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของสถานที่แห่งนี้ (ภาพที่ 2.18)

ภาพที่ 2.18 การเปรียบเทียบเชิงอุปมา อุปมัย (Analogy, metaphor)
อาคารมหาวิหารซากราดา แฟมิเลีย เมืองบาร์เซโลน่า ประเทศสเปน ที่มา: www.elfit.ssru.ac.th (2565)

2) เปรียบเทียบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolism) ในงานออกแบบอาคารNemo National Center for Science and Technology, Museum, Oosterdok, Amsterdam, Netherlands อาคารนี้แทนความหมายเชิงสัญลักษณ์ถึงเรือ เนื่องจากอยู่บริเวณท่าเรือโดยด้านบนของหลังคาเป็นสถานที่นั่งเล่น พบปะสังสรรค์กันในแนวคิดมาจากรูปแบบการสังสรรค์บนเรือ (ภาพที่ 2.19)

ภาพที่ 2.19 การเปรียบเทียบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolism) อาคาร Nemo National Center for Science and Technology,Museum,Oosterdok,Amsterdam,Netherlands ที่มา: www.elfit.ssru.ac.th (2565)

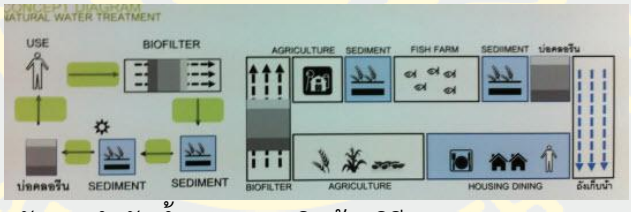
แนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมเปรียบเทียบ(Analogies) เชิงสัญลักษณ์ (Symbolism) เป็นแนวทางในกระบวนการวิจัยออกแบบสร้างสรรค์ ในงานวิจัยฉบับนี้

Panon Sooksompong (2565) กล่าวถึงแนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมของสถาปนิกหลุยส์ ไอ คานห์ (Louis Isadore Kahn,1901-1974) ซึ่งได้รับแนวคิดจากระบบการศึกษาแบบ โบซาร์ (Beaux-Arts) ของสถาบันวิจิตรศิลป์แห่งกรุงปารีส คือการสร้างสรรค์กฎเกณฑ์ใหม่ๆสำหรับแนวคิดอันเป็นสากล สามารถใช้ได้กับทุกสิ่งในโลกรวมถึงสถาปัตยกรรม โดยให้ความสำคัญกับสารัตถะ (essence) และจิตวิญญาณ (Spirit) มากกว่ารูปลักษณ์ภายนอก ในแง่ของการจัดลำดับของที่ว่าง (Spatial Hierarchy) , การวางผังที่เน้นจุดศูนย์กลางเป็นหลัก (Centralized Spatial Organization) และความสำคัญของการวางผังอาคาร (Priority of Plan) โดยที่ประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่จะเป็นหลักการแรกที่กำหนดทั้งแนวคิดและวัสดุของอาคารก่อนที่จะกำหนดรูปลักษณ์หน้าตาของอาคาร (Façade) ซึ่งมาจากรูปทรงเรขาคณิตเบื้องต้นที่มีแนวคิดในการลดทอนการตกแต่งทางสถาปัตยกรรม (Decorative Minimalism) เช่น อาคารNational Assembly Building,Dhaka,1982) (ภาพที่ 2.20)

ภาพที่ 2.20 การออกแบบในสาระสำคัญ (essence) ,อาคารNational Assembly Building,Dhaka,1982 ที่มา: www.dsignsomething.com (2565)

ณรงพน ไล่ประกอบทรัพย์ (2556) กล่าวถึงแนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมการตอบสนองและการแก้ปัญหา (Direct responses and problem solving) เป็นการค้นคว้าทางการออกแบบในวิถีของการสืบสวน และประมวลองค์ความรู้ใหม่ที่สัมพันธ์กับโจทย์ปัญหา ซึ่งสามารถนำไปสู่การเสนอผลลัพธ์ทางการออกแบบที่ชัดเจนและตอบสนองกับโจทย์ เป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่างโจทย์กับผลลัพธ์จากแนวคิดเชิงนามธรรมไปสู่รูปธรรมทางกายภาพ โดยพัฒนาการออกแบบในสามสถานการณ์ ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจเกณฑ์และการตั้งเป้าหมาย 2) การค้นคว้าความเป็นไปได้ และ3) การตรวจสอบความเป็นจริง เป็นกลวิธีในกระบวนการออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพ (ภาพที่ 2.21)

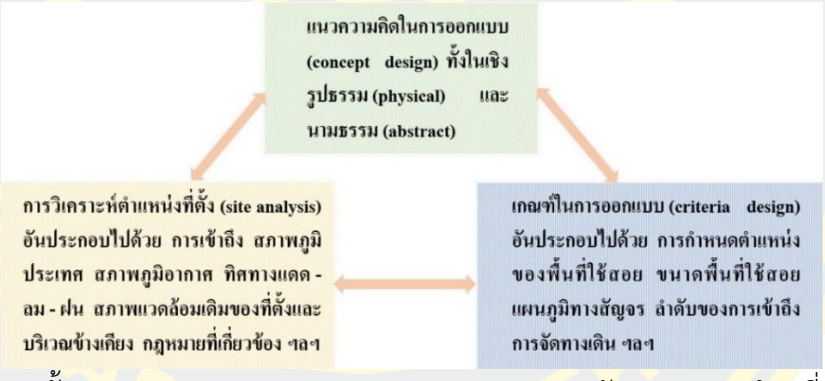
ภาพที่ 2.21 ผังการบำบัดน้ำแสดงแนวคิดด้วยวิธีการตอบสนองและการแก้ปัญหา (Direct responses and problem solving) ที่มา: ผศ.ดร.ณรงพน ไล่ประกอบทรัพย์ (2556)

วรัญชิต แจ้งกระจ่าง (2563) กล่าวถึงการเปรียบเทียบแนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมอุดมคติ (Ideals) ในรูปแบบของการวางแผนแก้ปัญหาของเมืองและการวางผังเมืองในอนาคตของประเทศญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่2 โดยสถาปนิกกลุ่ม Metabolism ซึ่งคิโช คุโรกาวะได้นิยาม Metabolism ไว้ว่า สถาปัตยกรรมไม่ใช่ศิลปะถาวรสิ่งที่สร้างเสร็จและคงที่ แต่เป็นสิ่งที่เติบโตไปสู่อนาคตได้รับการขยายปรับปรุงและพัฒนานี่คือแนวคิดของการเผาผลาญ หมายถึงโครงสร้างต่างๆจะได้รับการออกแบบมาเพื่อการเติบโตและเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่คล้ายคลึงกับวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิต เช่น อาคาร Nakagin Capsule Tower ในกรุงโตเกียวโดยสถาปนิก (คิโช คุโรกาวะ, 1972) ซึ่งมีแนวคิดเรื่องการขยายตัวของเมืองหรือที่อยู่อาศัยที่ต้องพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนกลายเป็นแนวคิดหลักในการออกแบบและเป็นต้นตำรับของการสร้างโรงแรมแคปซูล (ภาพที่ 2.22)

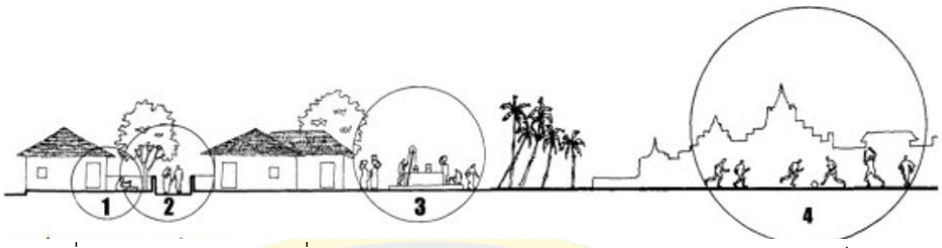
ภาพที่ 2.22 แนวคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมอุดมคติ (Ideals)
อาคาร Nakagin Capsule Tower,1972 ที่มา: วรัญชิต แจ้งกระจ่าง (2563)

นิรันดร ทองอรุณ (2553) ระบุว่าการออกแบบสถาปัตยกรรมบนทำเลที่ตั้ง (Site) โดยทั่วไปมักมีขั้นตอนของการออกแบบ (process design) ที่ประกอบไปด้วยการเชื่อมโยงระหว่างแนวความคิดในการออกแบบ (Concept design) การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้ง (Site analysis) และเกณฑ์ในการออกแบบ (Criteria design) (ภาพที่2.23)

ภาพที่ 2.23 ขั้นตอนของการออกแบบ (process design) สถาปัตยกรรมบนทำเลที่ตั้ง (Site)
ที่มา: ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง -สถาปนิกชาวอินเดีย ชาร์ลส์ คอร์เรีย (Charles Correa) กล่าวถึงการลดหลั่นของความเป็นสาธารณะและความเป็นส่วนบุคคล ว่าสามารถนำมาจัดลำดับโดยมีที่ว่างหรือการใช้ที่ว่างเป็นกลไกสำคัญ โดยกล่าวถึงประเด็นของการจัดลำดับที่ว่างในบริบทของความเป็นอินเดียซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลำดับ (ภาพที่ 2.24)

ภาพที่ 2.24 การจัดลำดับที่ว่าง (Hierarchy of space) ในบริบทของความเป็นอินเดีย

ที่มา: ผศ.นิรันดร ทองอรุณ (2553)

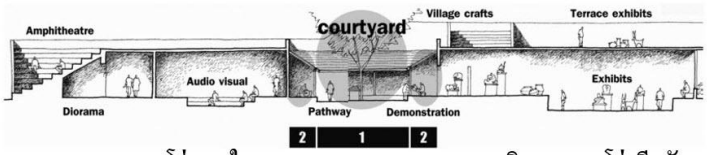
ลำดับแรก คือ ที่ว่างสำหรับใช้สอยส่วนตัวในระดับครอบครัว เช่น ครัว ห้องนอน ห้องเก็บของ เป็นต้น

ลำดับที่สอง คือ ที่ว่างสำหรับการติดต่อพูดคุยระหว่างตรัวเรือน เช่น พื้นที่หน้าประตูทางเข้าบ้าน เป็นต้น

ลำดับที่สาม คือ ที่ว่างสำหรับใช้สอยร่วมกันในระดับชุมชน เช่น พื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เป็นต้น

ลำดับที่สี่ คือ ที่ว่างขนาดใหญ่สำหรับใช้สอยในระดับเมือง เช่น พื้นที่ที่เป็นที่ชุมนุมของคนทั้งเมือง เป็นต้น

ที่ว่างที่อยู่ระหว่างกลาง (In–between space) กับสถาปัตยกรรมและการออกแบบงานภูมิทัศน์ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรม อลิซาเบ็ธ เมเยอร์ (Elizabeth Meyer) กล่าวถึงลักษณะการถือครองพื้นที่ของสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์ ว่าเปรียบเหมือนความสัมพันธ์ของสิ่งที่อยู่ด้านในกับที่ว่างที่อยู่ด้านนอก ซึ่งส่วนใหญ่งานภูมิทัศน์จะถูกจำกัดบทบาทด้วยปริมาตรของงานสถาปัตยกรรม ทำให้ขาดการใส่ใจในงานภูมิทัศน์ หากแต่งานภูมิทัศน์เป็นรอยต่อที่สำคัญระหว่างอาณาเขตภายในและภายนอก นอกจากนั้นงานภูมิทัศน์ยังเป็นเสมือนตัวกลางที่ประนีประนอมระหว่างแนวคิดในการออกแบบกับการคงและรักษาไว้ซึ่งสิ่งที่มีอยู่แต่เดิมในสภาพแวดล้อม และสามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดในการออกแบบที่จับต้องได้ นอกจากนั้น แบร์ริซส์เบเชียและพอลลัค (Berrizbeitia and Pollak) กล่าวถึงความสัมพันธ์ในเชิงของพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก (Inside-outside) เช่น การกล่าวถึงที่ว่างที่อยู่ระหว่างกลาง ที่มีประเด็นของการสัญจรผ่าน (Transition space) และการเปลี่ยนจากพื้นที่หนึ่งเป็นอีกพื้นที่หนึ่ง (Threshold) (ภาพที่ 2.25)

รูปตัดตามขวางแสดงลานโล่งภายในอาคาร(courtyard)(1)และทางเดินรอบลานโล่งมีหลังคาคลุม(2)

บริเวณทางเข้าอาคาร(Threshold) ทางเดินข้างอาคารแสดงการเปลี่ยนผ่านที่ว่าง(Transition Space)

ภาพที่ 2.25 ความสัมพันธ์ในเชิงของพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก (Inside-outside space)

ที่มา: นิรันดร ทองอรุณ (2553)

ในงานออกแบบ Villa Cecilia โดยสถาปนิก Jose Antonio Lapena and Elias Torres เป็นงานปรับปรุงภูมิทัศน์โดยใช้ภูมิทัศน์เป็นแนวความคิดหลักในการดำเนินเรื่องการเชื่อมต่อโจทย์ซึ่งเป็นสวนสาธารณะเดิมยุค Renaissance ผสานกับการออกแบบสวนในยุค 1980s ในลักษณะของเขาวงกตเตี้ยๆ (Hedge-labyrinth) เพิ่มเติมเพื่อเชื่อมต่อกิจกรรมและการใช้งาน ธรรมชาติกับสังคมเมือง พื้นที่ภายในกับพื้นที่ภายนอก ความเป็นสาธารณะกับความเป็นส่วนตัว ฯลฯ ทำให้เห็นว่าถึงแม้จะเป็นงานออกแบบภูมิทัศน์เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์แต่ยังคงแสดงให้เห็นรอยต่อที่สามารถเชื่อมเรื่องราวเดิมกับเรื่องราวใหม่ได้อย่างลงตัว (ภาพที่ 2.26)

ภาพที่ 2.26 สวนที่ออกแบบขึ้นมาใหม่บริเวณทางเข้าโปรเจค Villa Cecilia

ที่มา: นิรันดร ทองอรุณ (2553)

แนวทางการออกแบบงานสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่างให้สัมพันธ์กัน มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการออกแบบอยู่ 2 ส่วนหลักคือ ความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง โดยเน้นกรณีของ “พื้นที่ว่าง” และคุณภาพของที่ว่างที่อยู่ระหว่างกลางของงานสถาปัตยกรรมและบริบทแวดล้อม ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมและพฤติกรรมมนุษย์โดยเน้นกรณีของ “ที่ว่างที่อยู่ระหว่างกลาง” ตามแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ (ภาพที่ 2.27)

ภาพที่ 2.27 ความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง

ที่มา: นิรันดร ทองอรุณ (2553)

ความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ว่าง หมายถึงพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอกอาคาร อันมีสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์แบ่งการถือครองพื้นที่กันโดยมีนัยยะถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติความเป็นทางการกับไม่เป็นทางการ ภาวะส่วนบุคคลกับส่วนสาธารณะ ฯลฯ ส่วนบทบาทของงานภูมิทัศน์ซึ่งเปรียบได้กับสิ่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างสถาปัตยกรรมและพื้นที่ว่างเสมือนเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างสุนทรียภาพที่จับต้องได้ในงานสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ว่างรอบอาคาร และความสำคัญของที่ว่างที่อยู่ระหว่างกลางคือเรื่องของรอยต่อ (Seam) หรือสิ่งที่อยู่ตรงกลาง อันเป็นเครื่องมือที่ค่อย ๆ สดทอนการปรับเปลี่ยนความรู้สึกในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น ร้อนไปหนาว มืดไปสว่าง สงบไปอึกทึก คร่ำเคร่งไปผ่อนคลาย ฯลฯ นอกจากนั้นกรณีของงานสถาปัตยกรรมเอเชียในเขตศูนย์สูตร ตัน ฮ็อก เบ็ง (Tan Hock Beng) กล่าวถึงความคลุมเครือหรือการมีสองนัย (Ambiguity) ว่าเป็นหนึ่งในความสุนทรีย์ของแนวคิดในงานออกแบบงานสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ว่างประโยชน์ใช้สอยและพฤติกรรมมนุษย์ เพราะความคลุมเครือถือเป็นปรากฏการณ์หนึ่งของพื้นที่ที่อยู่ระหว่างกลางของพื้นที่ภายในและพื้นที่ภายนอก ดังปรากฏในส่วนของลานโล่งภายในอาคาร ที่มีการคลุมเครือของการถือครองพื้นที่และการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ จึงเห็นได้ว่าคุณภาพของการปรับเปลี่ยนที่ว่าง บริบทและกิจกรรม เกิดจากความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์ และโดยเฉพาะความสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง ทั้งนี้ถือเป็นแนวทางที่สามารถใช้พัฒนารูปแบบและแนวคิดในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมให้มีมิติต่อไป

มิติของความสัมพันธ์ระหว่างงานสถาปัตยกรรม,ภูมิทัศน์ของต้นยางในสวนสาธารณะและพื้นที่ว่างภายในและโดยรอบสวนสาธารณะ เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเป็นแนวความคิดหลัก (Conceptual Design) ในงานวิจัยฉบับนี้

การออกแบบองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม

สมรรถพล ตาณพันธุ์ (2563) กล่าวถึงผลงานออกแบบประติมากรรมบนพื้นที่สาธารณะ Peix (Fish) ของแฟรงก์ เกห์รี (Frank Gehry) ที่เมืองบาร์เซโลน่า ประเทศสเปน ในปี 1992 มีรูปทรงเรขาคณิตแบบ นอนยูคลิด (non-Euclidean geometry) ซึ่งมีพื้นผิวอิสระต่อเนื่องหลุดจากกรอบรูปทรงเรขาคณิตพื้นฐาน (Euclid’ element)

ผู้วิจัยเปรียบเทียบถึงองค์ประกอบของการออกแบบเรื่อง จุด (Point,Dot) ,เส้น (Line) , รูปร่าง (Shape) และรูปทรง (Form) (ภาพที่ 2.28)

ภาพที่ 2.28 The Peix sculpture by Frank Gehry, 1992

ที่มา: www.asajournal.asa.or.th (2563)

ผลงานออกแบบ Headquarters for Nationale Nederlanden Hungary LTD and ING Bank โดย (Erick Van Egeraat) ที่เมืองบูร์ดาเปส ประเทศฮังการี ในปี 1992

ผู้วิจัยเปรียบเทียบถึงองค์ประกอบของการออกแบบเรื่อง แสงและเงา (Light and Shade) ,สี (Color) และลักษณะพื้นผิว (Texture) (ภาพที่ 2.29)

ภาพที่ 2.29 Headquarters for Nationale Nederlanden Hungary LTD and ING Bank by Erick Van Egeraat,1992 ที่มา: www.asajournal.asa.or.th (2563)

ผู้วิจัยเปรียบเทียบถึงองค์ประกอบของการออกแบบเรื่อง สัดส่วน (Proportion) ,ทิศทาง (Direction) และจังหวะลีลา (Rhythm) กับรูปถ่ายผนังอาคารโดย Haydn Golden on Unsplash (ภาพที่ 2.30)

ภาพที่ 2.30 Photo by Haydn Golden on Unsplash

ที่มา: www.asajournal.asa.or.th (2563)

ผู้วิจัยเปรียบเทียบถึงองค์ประกอบของการออกแบบเรื่อง บริเวณว่าง (Space) , และระยะของภาพ (Perspective) กับรูปถ่ายผนังอาคารโดย Alex wong on Unsplash (ภาพที่ 2.31)

ภาพที่ 2.31 Photo by Alex wong on Unsplash
ที่มา: www.asajournal.asa.or.th (2563)

การออกแบบองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม เป็นแนวทางในกระบวนการวิจัยออกแบบสร้างสรรค์ ในงานวิจัยฉบับนี้

หลักการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Architecture)

ไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2552) หัวหน้าศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลว่า การออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) เป็นการออกแบบเพื่อคนทุกคน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบริการต่าง ๆและผลิตภัณฑ์ ให้สามารถรองรับสำหรับคนทุกคนในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้เจ็บป่วยหรือผู้ที่มีความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวันแตกต่างจากบุคคลทั่วไปด้วยข้อจำกัดทางร่างกายหัวใจสำคัญของการออกแบบคือความสะดวก ปลอดภัย เป็นธรรม ทั่วถึงและเท่าเทียม จึงจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งหมายถึง เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ก่อสร้างหรือติดตั้งตามสถานที่ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกอาคาร รวมถึงบ้านเรือน เพื่อช่วยสนับสนุนให้ทุกคนในสังคมสามารถดำเนินชีวิตด้วยความสะดวกสบายทั้งยังเสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้อีกด้วย โดยเฉพาะคนพิการและผู้สูงอายุจะเป็นกลุ่มบุคคลที่จำเป็นต้องพึ่งพาสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างมาก เนื่องด้วยสภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์เหมือนคนทั่วไป การมีอุปกรณ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของพวกเขาจึงเป็นเรื่องที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง

Universal Design เป็นแนวความคิดสากลที่องค์การสหประชาชาติได้พยายามเผยแพร่และส่งเสริม จากแนวความคิดเดิมเพื่อให้คนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตในอาคารและสิ่งแวดล้อมตามโครงการ Promotion of Handicapping Physical Environment for Disabled และได้มีการพัฒนาตามลำดับ เป็น Accessible Design, Adaptable Design, Barrier Free Design, Design for all และ Inclusive Design ซึ่งในที่สุดก็เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในหลักการของ Universal Design ซึ่งประกอบด้วยหลัก 7 ประการได้แก่

1 ทุกคนใช้ได้อย่างเท่าเทียมกัน Equitable Use

2 มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนการใช้ได้ Flexible Use

3 ใช้งานง่าย Simple and Intuitive Use

4 การสื่อความหมายที่เข้าใจง่าย Perceptible Information

5 การออกแบบที่เผื่อใช้งานที่ผิดพลาดได้ Tolerance for Error

6 ใช้แรงน้อย Low Physical Effort

7 มีขนาดและพื้นที่ ที่เหมาะสมกับการเขาถึงและใช้งานได้ Size and Space for Approach and Use

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 ให้หน่วยงานราชการ หน่วยบริการเพื่อการท่องเที่ยวบันเทิง ที่พักอาศัยรวมอาคารหรือสถานที่อื่นๆและโรงพยาบาล จัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานได้แก่ ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายและสัญลักษณ์ และบริการข้อมูลสำหรับให้คนพิการเข้าถึงได้ ให้สำเร็จภายในปี 2554 (ภาพที่ 2.32)

ภาพที่ 2.32 สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับให้คนพิการ

ที่มา: ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

งานออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อประโยชน์ใช้สอยของผู้ใช้พื้นที่สวนสาธารณะในงานวิจัยฉบับนี้ คำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับคนทุกคนในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการประยุกต์อัตลักษณ์ชุมชนในการออกแบบภาพลักษณ์

เอกพงษ์ ตรีตรง (2561) วิทยากรในโครงการวิจัยเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดระยอง สู่ความสมดุลและความยั่งยืน ระบุถึงวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดและอำเภอในการพัฒนาจังหวัดระยองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างแนวทางการพัฒนาและออกแบบภาพลักษณ์ของจังหวัดระยองอย่างชัดเจนบนพื้นฐานอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในปี 2561 นำเสนอผลสรุปจากการประชุมร่วมกับทุกอำเภอดังนี้

- อำเภอเมืองระยอง ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก เกาะเสม็ดบนพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวและพระเจดีย์กลางน้ำบนพื้นฐานของสัญลักษณ์ทางศาสนาประจำเมือง นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของเมือง

ระยองสู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้โทนสีแดงและสีฟ้าอมเขียว ซึ่งมาจากสีของผ้าห่มพระเจดีย์กลางน้ำและสีของน้ำทะเลเกาะเสม็ด (ภาพที่ 2.33)

- อำเภอแกลง ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก ทุ่งโปรงทองบนพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวและผักกระชับบนพื้นฐานของพืชพันธ์ท้องถิ่น นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของอำเภอแกลง สู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้โทนสีเขียวและสีเหลือง ซึ่งมาจากสีของผักกระชับและสีของทุ่งโปรงทอง (ภาพที่ 2.33)

ภาพที่ 2.33 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอเมืองระยองและอำเภอแกลง

ที่มา: เอกพงษ์ ตรีตรง (2561)

- อำเภอเขาชะเมา ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก บรรยากาศน้ำตกเขาชะเมา บนพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวและต้นปรงชะเมาหรือชื่อเรียกเดิมคือมะพร้าวสีดาบนพื้นฐานของพืชพันธ์ท้องถิ่น นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของอำเภอเขาชะเมา สู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้โทนสีเขียวและสีน้ำตาล ซึ่งมาจากสีขอต้นปรงชะเมาและสีของบรรยากาศน้ำตกเขาชะเมา (ภาพที่ 2.34)

- อำเภอวังจันทร์ ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก อ่างเก็บน้ำประแสร์ บนพื้นฐานสัญลักษณ์ของอ่างเก็บน้ำที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกและภาคการเกษตรบนพื้นฐานการประกอบอาชีพในท้องถิ่น นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของอำเภอวังจันทร์ สู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้โทนสีเขียวและสีฟ้า ซึ่งมาจากสีของบรรยากาศอ่างเก็บน้ำและภาคการเกษตร (ภาพที่ 2.34)

ภาพที่ 2.34 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอเขาชะเมาและอำเภอวังจันทร์

ที่มา: เอกพงษ์ ตรีตรง (2561)

- อำเภอบ้านค่าย ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก ต้นหม้อข้าวหมอแกงลิงบนพื้นฐานของพืชพันธ์บ้านค่ายเนินซีด และมังคุดบนพื้นฐานของการเกษตร นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของอำเภอบ้าน

ค่าย สู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้โทนสีเขียวและสีม่วง ซึ่งมาจากสีของต้นหม้อข้าวหมอแกงลิงและสีของมังคุด (ภาพที่ 2.35)

- อำเภอปลวกแดง ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก ลักษณะของปลวกที่มีสีแดงบนพื้นฐานตำนานของชื่ออำเภอและจอมปลวกบนพื้นฐานของการเปรียบเทียบรังปลวกเหมือนชุมชนที่อยู่ร่วมกัน นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของอำเภอปลวกแดง สู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้โทนสีแดงอิฐและสีครีม ซึ่งมาจากสีของตัวปลวกและสีของจอมปลวก (ภาพที่ 2.35)

ภาพที่ 2.35 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอบ้านค่ายและอำเภอปลวกแดง

ที่มา: เอกพงษ์ ตรีตรง (2561)

- อำเภอนิคมพัฒนา ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก สับปะรดบนพื้นฐานของการเกษตรและเครื่องแก้วบนพื้นฐานของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่สำคัญ นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของอำเภอนิคมพัฒนา สู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยใช้โทนสีเหลืองและสีฟ้า ซึ่งมาจากสีของสับปะรดและเครื่องแก้ว (ภาพที่ 2.36)

- อำเภอบ้านฉาง ถอดรหัสอัตลักษณ์จาก สนามบินอู่ตะเภาในเวลารุ่งสางบนพื้นฐานการคมนาคมที่ทันสมัยและพุทราจัมโบ้บนพื้นฐานของผลไม้ชื่อดังของท้องถิ่น นำมาพัฒนาเป็นกราฟิกโลโก้ของอำเภอบ้านฉาง สู่การออกแบบกราฟิกลวดลายผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยใช้โทนสีส้มและสีเขียว ซึ่งมาจากสีรุ่งสางและสีของพุทราจัมโบ้ (ภาพที่ 2.36)

ภาพที่ 2.36 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของอำเภอนิคมพัฒนาและอำเภอบ้านฉาง

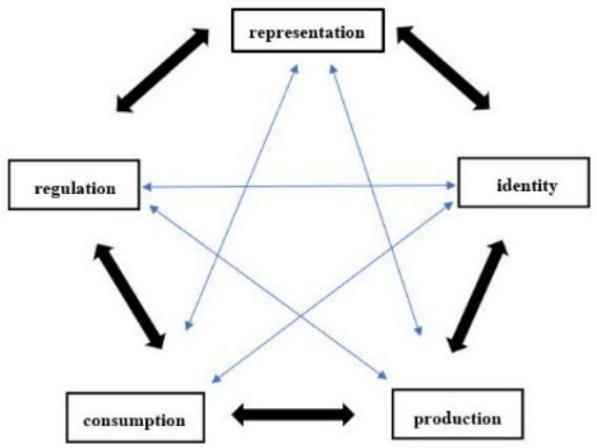
ที่มา: เอกพงษ์ ตรีตรง (2561)

งานออกแบบการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ของชุมชนกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์และส่งเสริมภาพลักษณ์ชองชุมชนสู่การรับรู้ของสังคมภายนอกชุมชน เป็นแนวทางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่กับพื้นที่สวนสาธารณะ ในงานวิจัยฉบับนี้

งานวิจัยเพื่อการค้นหาอัตลักษณ์ร่วมกับชุมชนบางเสร่

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564) ระบุถึงการวิจัยในบริบทของการค้นหาอัตลักษณ์ร่วมกับชุมชนบางเสร่เป็นส่วนหนึ่งในรายงานวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ สำหรับโครงการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (The Growth of Fabric printing as a Means of Boost the Grassroots Economy while Reducing Inequality of the Bang Sa ray community, Sattahip District, Chonburi Province.) โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2564 ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเอกสาร การวิจัยประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในแนวคิดการค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนด้วยหลักการพัฒนาเชิงวัฒนธรรมสำหรับการยกระดับผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน

รายงานส่วนหนึ่งของงานวิจัยในการค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน ระบุถึงลักษณะของอัตลักษณ์ว่า ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือเกิดขึ้นเอง แต่มีการก่อรูปขึ้นภายในวัฒนธรรม โดยถูกประกอบสร้างทางสังคม และไม่ใช่สิ่งที่หยุดนิ่งตายตัว แต่เกิดขึ้นเป็นวงจร ซึ่งเรียกว่า “วงจรแห่งวัฒนธรรม” (Circuit of Culture) ซึ่งเป็นแนวคิดของ ฮอลล์และดูกาย (Hall, s., & Du Gay) (ภาพที่ 2.37)

ภาพที่ 2.37 แสดงวงจรแห่งวัฒนธรรมกับการสร้างอัตลักษณ์ของ Hall, s., & Du Gay

ที่มา: ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564)

จากรูปภาพวงจรวัฒนธรรมกับการสร้างอัตลักษณ์ เราจะพบว่า อัตลักษณ์มีกระบวนการผู้ผลิต (produced) ให้เกิดขึ้น สามารถถูกบริโภค (Consumed) และถูกควบคุมจัดการ (regulated) ให้อยู่ในวัฒนธรรม และยังมีการสร้างความหมายต่าง ๆ (Creating Meanings) ผ่านระบบต่าง ๆ ของการสร้างภาพตัวแทน (Symbolic Systems of Representation) ที่เกี่ยวกับตำแหน่งที่ต่าง ๆทางอัตลักษณ์ที่หลากหลายที่เราเลือกใช้ หรือนำมาสร้างเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เสมือนหนึ่งอัตลักษณ์ก่อกำเนิดจากวัฒนธรรมชุมชน ผศ.ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ เสนอผลสรุปการค้นหาอัตลักษณ์จาก

วัฒนธรรมของชุมชนบางเสร่ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยการจัดสัมมนาร่วมกับกลุ่มเป้าหมายชาวชุมชน ระดมความคิดนึกย้อนกลับไปและพรรณนาถึงวัฒนธรรมของชุมชนใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน 2) ด้านศิลปะการแสดง 3) ด้านประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาล 4) ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ 5) ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลที่สำคัญ 6) ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร และ7) ด้านภูมิทัศน์ (ภาพที่ 2.38)

ภาพที่ 2.38 ขั้นตอนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) กิจกรรมการค้นหาอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่

ที่มา: ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564)

ตัวแทนของชุมชนบางเสร่ร่วมกันนิยามอัตลักษณ์ของตนเองทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) วิถีประมง 2) หางเครื่อง 3) ประเพณีสงกรานต์ 9 วัน 4) วัดหลวงพ่อทองอยู่ 5) ทางทะเล 6) อาหาร ได้แก่ ปิ้งงบและหมึกน้ำดำ และ 7) ค่ายลูกเสือและต้นยางนา (สวนสาธารณะ) (ภาพที่ 2.39)

ภาพที่ 2.39 อัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ 7 ด้าน

ที่มา: ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

นำผลสรุปของการสัมมนาเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ มาสร้างภาพตัวแทน (Symbolic Systems of Representation) ด้วยภาพวาดต้นแบบแทนอัตลักษณ์ชุมชนโดยศิลปินพื้นบ้าน แล้วนำมาพัฒนาต้นแบบของงานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน แสดง (ภาพที่ 2.40)

ภาพที่ 2.40 ภาพวาดแทนอัตลักษณ์ชุมชนและโลโก้ผลิตภัณฑ์กลุ่มพิมพ์ผ้าบางเสร่

ที่มา: ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดวงจรแห่งวัฒนธรรมเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนบางเสร่ เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยของงานวิจัยฉบับนี้

งานวิจัยเรื่อง ประยุกต์อัตลักษณ์ไทยในการออกแบบองค์ประกอบงานสถาปัตยกรรม

ศศิกาญจน์ นารถโคษา (2556) เผยแพร่งานวิจัยถึงอัตลักษณ์ไทยในการประยุกต์ใช้ในการออกแบบองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สาธารณะ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตกแต่งสวนที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทย นำเสนอบทสรุปถึงแรงบันดาลใจที่ใช้ในการออกแบบจากอัตลักษณ์ หมอนสามเหลี่ยมของไทยที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการนั่ง นอนพักผ่อน สะท้อนออกมาในรูปแบบเฟอร์นิเจอร์ที่มีคุณลักษณะความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ตกแต่งสวน (ภาพที่ 2.41)

ภาพที่ 2.41 การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตกแต่งสวนที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทย

ที่มา: ศศิกาญจน์ นารถโคษา (2556)

การวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมการนั่ง นอนพักผ่อนบูรณาการร่วมกับแรงบันดาลใจที่ใช้ในการออกแบบที่สะท้อนอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ไทย เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้

งานวิจัยเรื่อง ประยุกต์อัตลักษณ์ชุมชนในการออกแบบองค์ประกอบงานสถาปัตยกรรม

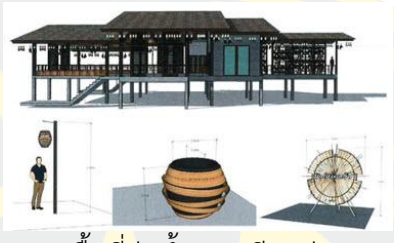
สาทินี วัฒนกิจ และ ณัฐนีภรณ์ น้อยเสงี่ยม (2561) เผยแพร่รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง ได้นำเสนอผลลัพธ์ด้านรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกิดจากการถอดอัตลักษณ์จากการอยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนกับทรัพยากรท้องถิ่น ได้แก่ อัตลักษณ์ของใบจาก ที่นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่มีลวดลายรูปทรงเรขาคณิต เช่นรูปแบบลายตารางต่างๆโดยใช้เนื้อแท้ของใบจากเป็นโทนสีของวัสดุ และประกอบขึ้นเป็นอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่มีอยู่เดิมในชุมชน (Architectural Identity) โดยนำใบจากมาสานเป็นตับจากและทำเป็นลวดลายเรขาคณิตใช้ทำผนังเรือนและหลังคา (ภาพที่ 2.42)

ภาพที่ 2.42 การถอดรหัสอัตลักษณ์ของใบจาก พื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง

ที่มา: สาทินี วัฒนกิจ และ ณัฐนีภรณ์ น้อยเสงี่ยม (2561)

จากอัตลักษณ์ของชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง นำมาสู่แนวทางการออกแบบปรับปรุงพื้นที่ท่าเรือจากอาคารและสิ่งแวดล้อมเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อเป็นการพัฒนาด้านกายภาพของชุมชน สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการนำ ใบจากซึ่งเป็นวัสดุท้องถิ่นมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการออกแบบสถาปัตยกรรม รวมถึงองค์ประกอบอื่นๆในงานสถาปัตยกรรมเช่นป้ายสื่อความหมายถังขยะหรือโคมไฟส่องสว่างบนถนน (ภาพที่ 2.43)

ภาพที่ 2.43 การนำอัตลักษณ์ของชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียนสู่แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม
ที่มา: สาทินี วัฒนกิจ และ ณัฐนีภรณ์ น้อยเสงี่ยม (2561)

การสังเคราะห์ถึงอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่มีอยู่เดิมในชุมชนนำสู่การออกแบบปรับปรุงอาคารและพื้นที่เดิมของชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นแนวทางในการสังเคราะห์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้

งานวิจัยเรื่องการจัดการพื้นที่สาธารณะ

กนกวรรณ จันทร์พรหม (2560) เผยแพร่งานวิจัยเรื่องการจัดการพื้นที่สาธารณะในเขตเมือง:กรณีศึกษาสุสานแต้จิ๋ว กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยศึกษาข้อมูลทั้งด้านกายภาพ สังคมและนโยบายการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการวิเคราะห์ถึงการให้บริการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ซึ่งในการศึกษาจะเก็บข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้ใช้งานกับพื้นที่และนโยบายการบริหารจัดการ โดยแสดงผลออกมาเป็นข้อมูลทางสถิติเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลจากการศึกษาสรุปการเสนอแนะแนวทางการจัดการพื้นที่ใน 3 ด้านคือ

1. ด้านกายภาพในพื้นที่ส่วนบริการเช่นการจัดการพื้นที่จอดรถให้เพียงพอ การจัดระเบียบของพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจกับสนามกีฬาไม่ให้ทับซ้อนกัน สนามเด็นเล่นควรได้รับการปรับปรุงเพื่อความปลอดภัยของเด็ก การปรับปรุงสภาพพื้นที่บริเวณที่รกร้างให้เป็นที่โล่งเพื่อให้มีความปลอดภัยมีความสวยงาม นอกจากนี้พื้นที่บริเวณฟุตบาทควรปรับปรุงให้สามารถใช้งานเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ได้ ทั้งนี้ควรมีปรับปรุงทางเท้าให้สามารถเดินเข้าถึงไปสะดวกมากขึ้น และปรับทัศนียภาพให้สวยงาม เพิ่มไฟฟ้าส่องสว่างเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเดินเท้ามากยิ่งขึ้น

2. ด้านพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ควรมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เพื่อให้คนในชุมชนได้มีทางเลือกในการเข้ามาทำกิจกรรม และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะจัดขึ้นในพื้นที่อย่างทั่วถึง

3. ด้านนโยบายในการจัดการพื้นที่ ควรมีการกำหนดโครงการที่จะทำขึ้นในอนาคต เพื่อให้บุคคลภายนอกรับรู้และช่วยเหลือในการระดมทุนในการทำให้โครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนดหรือมีการจัดหาผลประโยชน์ที่ไม่ขัดต่อข้อตกลงในการใช้พื้นที่ เพื่อผลประโยชน์ที่ได้มาสนับสนุนโครงการหรือนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ทั้งยังช่วยลดข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการและการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่าง ๆ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับเชิงปริมาณ ด้วยเครื่องมือในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการพื้นที่นำสู่กระบวนการจัดการพื้นที่สาธารณะ เป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้

กรณีศึกษาโครงการการจัดการพื้นที่สาธารณะและงานสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้อง

การเปรียบเทียบโครงการจัดการพื้นที่สาธารณะในประทศและต่างประเทศ

ผู้วิจัยศึกษาโครงการจัดการพื้นที่สาธารณะทั้งด้านกายภาพ ด้านพฤติกรรมของผู้ใช้บริการและด้านนโยบายในการจัดการพื้นที่ ในลักษณะของการปฏิสัมพันธ์กันทั้ง 3 มิติคือ พื้นที่ ทางกายภาพ,พื้นที่ทางใจและพื้นที่ทางสังคม บนพื้นที่สาธารณะ (Public Space) เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่รัฐ คน เมืองและธรรมชาติเข้าด้วยกันในประทศและต่างประเทศที่ใกล้เคียงกัน โดยจำแนกเป็นแต่ละโครงการดังนี้

โครงการคลองโอ่งอ่าง กรุงเทพมหานครและโครงการคลองชองกเยซอน กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ (ภาพที่ 2.44)

ภาพที่ 2.44 โครงการคลองชองกเยซอน กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้และโครงการคลองโอ่งอ่าง กรุงเทพมหานคร

ที่มา: www.creativetalklive.com (2565) , www.sarakadeelite.com (2566)

โครงการคลองโอ่งอ่าง กรุงเทพมหานครและโครงการคลองชองกเยซอน กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ในอดีตเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีความสัมพันธ์กับ คน เมืองและวัฒนธรรมในบริบทของการเป็นพื้นที่ชุมนุมของผู้คน ทำให้เกิดการค้าขายทั้งทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อกัน จนถึงการผสมผสานทางพหุวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน จนกระทั่งเกิดปัญหาผลกระทบจากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจที่คล้ายกัน เช่นรัฐบาลของประเทศเกาหลีใต้สร้างทางด่วนยกระดับคร่อมคลองชองกเยซอน ทำให้คลอง

มีปัญหาด้านกายภาพและสภาพแวดล้อมจากน้ำเน่าเสีย เกิดการชะงักงันของความสัมพันธ์กับ คนเมืองและวัฒนธรรม ส่วนกรณีของพื้นที่คลองโอ่งอ่างของ กรุงเทพมหานคร ถูกใช้เป็นพื้นที่สำหรับการขยายตัวของย่านธุรกิจค้าปลีกและค้าส่งทำให้เกิดปัญหาผลกระทบเหมือนคลองชองกเยซอน มิติของการจัดการผลกระทบ จึงเป็นการพัฒนาในทิศทางของการอนุรักษ์โดยการปรับปรุงสภาพของน้ำในคลองและสภาพแวดล้อมของภูมิทัศน์เพื่อคืนพื้นที่สาธารณะให้กลับคืนสู่ความสัมพันธ์กับคนเมืองและวัฒนธรรมดังเดิม

ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและวัฒนธรรมชุมชนของคนเมืองกับภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะจะดำรงค์ได้อย่างยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ภูมิทัศน์สาธารณะและสภาพแวดล้อม เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ในงานวิจัยฉบับนี้

โครงการออกแบบงานสถาปัตยกรรมด้วยการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์

โครงการที่ทำการสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ (ล้านนา) โดยบริษัทสถาปนิก Somdoon Architects เป็นผู้ออกแบบ ด้วยการคำนึงถึงความหมายและที่มาในอดีตของคำว่า ล้านนา ซึ่งมีรากศัพท์จากภาษาบาลีและมีความหมายที่แสดงถึงอัตลักษณ์แห่ง เมืองสิบแสนนา ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของบริบท โดยการใช้เอกลักษณ์ของ เขียงนา ที่เป็นสถาปัตยกรรมที่ตั้งอยู่ตามลานนาในท้องนาทุกแห่งในงานสถาปัตยกรรมและออกแบบภูมิทัศน์ให้มีลีลาที่อุปมาเสมือนคันนาและนาข้าวที่ปกคลุมพื้นที่โดยรอบนำไปสู่ตัวอาคารหลัก (ภาพที่ 2.45)

ภาพที่ 2.45 โครงการที่ทำการสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ (ล้านนา)

ที่มา: www.asa.or.th (2561)

การแทนความหมายของคำว่า ล้านนาหรือเมืองสิบแสนนา ด้วยอัตลักษณ์ท้องถิ่นโดยใช้เอกลักษณ์ของ เขียงนาในนาข้าว สู่การประยุกต์งานออกแบบสถาปัตยกรรม เป็นแนวทางการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม ของงานวิจัยฉบับนี้

โครงการออกแบบพื้นที่และสวนสาธารณะด้วยการประยุกต์ใช้อัตลักษณ์

แนวคิดของความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม,ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง สู่แนวทางการออกแบบสวนและพื้นที่สาธารณะในโครงการ ดังต่อไปนี้

1. COFFEE SHOP,PUBLIC SPACE

ผลงานออกแบบอาคารรองรับนักท่องเที่ยวบนพื้นที่สาธารณะ COFFEE SHOP,PUBLIC SPACE บริเวณเหนือสันเขื่อนโกคายามะ เมืองนาคากาวะ จังหวัดฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น โดย

สถาปนิก yHa architects สร้างแล้วเสร็จในปี 2561 แนวทางการออกแบบจะคำนึงถึงความต่อเนื่องและใกล้ชิดภูมิทัศน์ธรรมชาติของทะเลสาบในสันเขื่อนกับอาคารทางสถาปัตยกรรม โดยอาศัยลานอเนกประสงค์ที่ปูด้วยไม้แท้ที่จุดชมวิว และลานชมวิวบนหลังคาที่ต่อเนื่องกับบริเวณที่จอดรถ เป็นจุดเปลี่ยนผ่านของที่ว่าง (Transition space) สำหรับการออกแบบรูปลักษณ์ภายนอกของอาคารแสดงถึงสัญญะในเอกลักษณ์ของสันเขื่อนในลักษณะของการย่อสัดส่วนลงเพื่อความกลมกลืนระหว่างสถาปัตยกรรมและภูมิทัศน์ (ภาพที่ 2.46)

ภาพที่ 2.46 COFFEE SHOP,PUBLIC SPACE,FUKUOKA,JAPAN

ที่มา: www.archdaily.com (2562)

สัญญะของ ภูมิทัศน์ธรรมชาติของทะเลสาบในสันเขื่อน สู่การแทนความหมายด้วยการออกแบบสถาปัตยกรรมรูปลักษณ์ภายนอกของอาคาร เป็นแนวทางการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์บนพื้นที่สาธารณะ ของงานวิจัยฉบับนี้

2. โครงการอุทยานเรียนรู้ป๋วย 100 ปี ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บริษัทสถาปนิกชุมชนและสิ่งแวดล้อม อาศรมศิลป์เป็นผู้ออกแบบอาคารและ Landprocess Landscape Architect เป็นผู้ออกแบบงานภูมิสถาปัตยกรรม ด้วยหลักการออกแบบให้ ตัวอาคารเป็นเครื่องเปลี่ยนผ่านของพื้นที่สีเขียวที่ไม่ทำลายความต่อเนื่องของพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ตามผังแม่บทของ CIDAR ทำให้เป็นที่มาของรูปลักษณ์อาคารสูง 3 ชั้นที่สร้างเป็นรูปตัว H สื่อความหมายถึงคำว่า Humanity หรือความเท่าเทียมเสมอกันของประชาชนโดยเปิดเป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ให้คนทั่วไปมาใช้ได้ ไม่เฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีลักษณะโค้งเหมือนเนินซึ่งมาจากการแปรอัตลักษณ์โดยใช้ชื่อศาสตราจารย์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ที่แปลว่าเนินดิน ซึ่งท่านเป็นอดีตอธิการบดีและเป็นบุคคลสำคัญยิ่งของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อีกทั้งตัวอาคารถูกออกแบบให้มีหลังคาที่ปกคลุมด้วยต้นไม้ต่อเนื่องกับพื้นที่สีเขียวเดิมตามข้อกำหนดในผังแม่บทของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ภาพที่ 2.47)

ภาพที่ 2.47 โครงการอุทยานเรียนรู้ป๋วย 100 ปีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่มา: ปวริศ คงทอง (2563)

สัญญะของ ตัว H สื่อความหมายถึงคำว่า Humanity แทนความเสมอภาคของมนุษย์ และสัญญะของ เนินดิน ที่มาจากชื่อในอักษรจีนของ ศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ สู่การแทนความหมายด้วยการออกแบบจัดการพื้นที่สาธารณะ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นแนวทางการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์บนพื้นที่สาธารณะ ของงานวิจัยฉบับนี้

3. อุทยาน100ปีจุฬาฯ

ออกแบบโดยภูมิสถาปนิก กชกร วรอาคม และใช้แนวความคิดหลักในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่ดีต่อชาวเมืองพร้อมกับให้การออกแบบภูมิทัศน์ช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง ในแนวทางออกแบบที่เน้นให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาใช้พื้นที่ ที่สามารถทำกิจกรรมได้หลากหลายและยังเป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดกับนิสิตและคนในชุมชน สร้างภูมิทัศน์ด้วยการปลูกต้นไม้ท้องถิ่น รวมทั้งต้นจามจุรีที่เป็นสัญลักษณ์ของจุฬาฯให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบตามแนวคิดป่าในเมือง สร้างสระรับน้ำฝนด้านหน้าเพื่อกักเก็บน้ำในฐานะพื้นที่หน่วงน้ำในเมือง และเพิ่มน้ำให้ซึมสู่ดินโดยสระน้ำมีระบบบำบัดน้ำเสียตามธรรมชาติในการให้น้ำไหลผ่าน Rain Garden ซึ่งผานกระบวนการบำบัดน้ำเสียโดยรากไม้ของต้นไม้ในสวนซึ่งจะช่วยกรองน้ำหนึ่งรอบก่อนที่จะไหลลงสระน้ำ และระบายออกไปยังพื้นที่ชุ่มน้ำด้านข้างที่มีการบำบัดน้ำเสียโดยธรรมชาติอีกรอบ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของเมือง (ภาพที่ 2.48)

ภาพที่ 2.48 โครงการอุทยาน100ปีจุฬาฯ

ที่มา: www.mgronline.com (2560)

แนวคิดในการอยู่ร่วมกันด้วยความเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสังคมของมนุษย์กับภูมิทัศน์ธรรมชาติ เป็นแนวทางการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความสัมพันธ์ของสังคมกับสวนสาธารณะ สู่กระบวนการออกแบบสร้างสรรค์บนพื้นที่สวนสาธารณะ ของงานวิจัยฉบับนี้

บทที่ 3
บริบทของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่และวิถีวัฒนธรรมชุมชนประมงบางเสร่

ชุมชนประมงบางเสร่

ลักษณะทางกายภาพและประชากรในชุมชนประมง

1. ภูมิประเทศของชุมชน

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุว่าชุมชนประมงบางเสร่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีที่มีพื้นที่ 7.87 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,918 ไร่ มีขอบเขตด้านทิศเหนือติดกับมีตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านทิศตะวันออกติดกับเทศบาลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านทิศใต้ติดกับเทศบาลเขตรอุดมศักดิ์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีและพื้นที่โรงเรียนชุมพลทหารเรือ และด้านทิศตะวันตกติดกับทะเลอ่าวไทย

ลักษณะกายภาพเป็นพื้นที่ติดชายทะเลที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสลับเนินโดยลาดเอียงจากขอบเขตเทศบาลทางทิศตะวันออกสู่ชายฝั่งทะเลทางทิศตะวันตก ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ไม่มีพื้นที่ป่าไม้และภูเขา มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญคือถนนสุขุมวิทเป็นถนนสายหลักแบ่งหมู่บ้านในเขตเทศบาลเป็นสองส่วนคือส่วนทางทิศตะวันออกของถนนสุขุมวิทเป็นพื้นที่ของหมู่ที่ 3 ,6 และ 9 มีชื่อว่าชุมชนร่วมบำรุงพัฒนาและหมู่ที่ 10 มีชื่อว่าชุมชนเกล็ดแก้วห้วยลึก

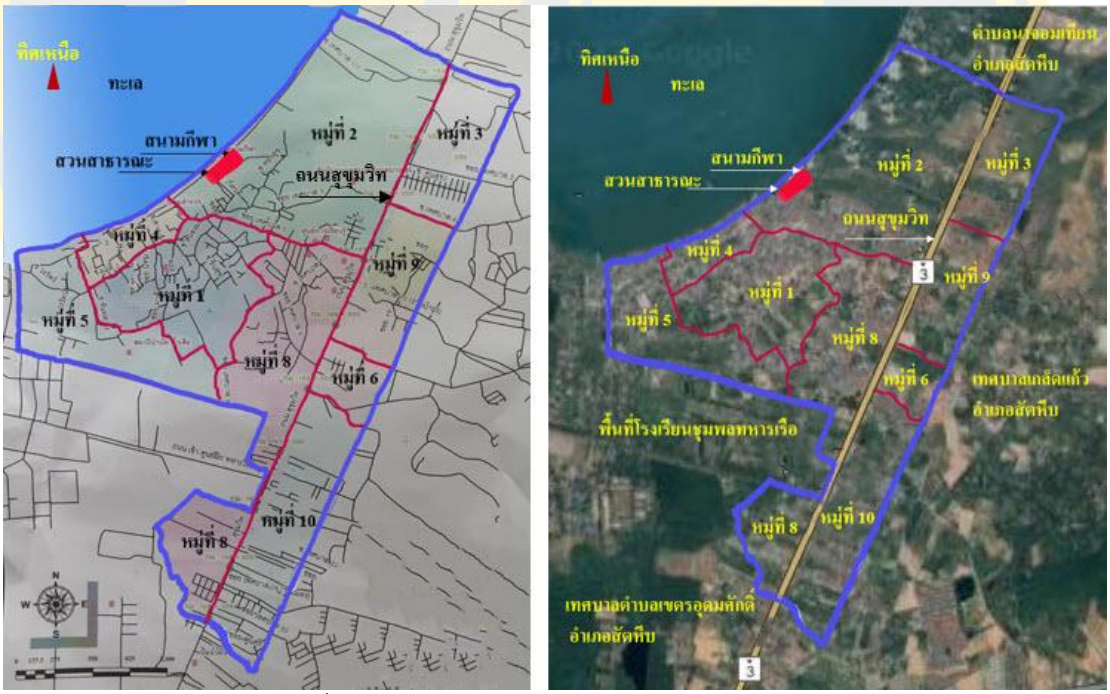
ส่วนทางทิศตะวันตกของถนนสุขุมวิทเป็นพื้นที่ของหมู่ที่ 1 มีชื่อว่าชุมชนจันทสาโรและชุมชนเอื้ออารีย์สัมพันธ์,หมู่ที่ 2 มีชื่อว่าชุมชนเนินบรรพต,หมู่ที่ 4 มีชื่อว่าชุมชนชายทะเล,หมู่ที่ 5 มีชื่อว่าชุมชนท้ายบ้านและหมู่ที่ 8มีชื่อว่าชุมชนรวมแปดพัฒนา

กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุว่าภายในเขตเทศบาลมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 9,322 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 11,671 คน แบ่งเป็น เพศชายรวม 5,325 คนโดยแยกเป็นเด็ก (ทารก – 9 ปี) 535 คน,เด็กโต (10-14 ปี) 439คน,วัยรุ่น (15-19 ปี) 336 คน,ผู้ใหญ่ (20-59 ปี) 3,092คน,คนชรา (60 ปี ขึ้นไป) 932 คน และแบ่งเป็น เพศหญิงรวม 6,311 คน โดยแยกเป็นเด็ก (ทารก – 9 ปี) 510 คน,เด็กโต (10-14 ปี) 439 คน,วัยรุ่น (15-19 ปี) 379 คน,ผู้ใหญ่ (20-59 ปี) 3,818 คนและคนชรา (60 ปี ขึ้นไป) 1,277 คน จำนวนประชากรแฝง 1,230 คน ความหนาแน่นของประชากร 1,483 คน/ตร.กม. ในจำนวนประชากรมีผู้นับถือศาสนาพุทธร้อยละ98.98 มีผู้นับถือศาสนาคริสต์ร้อยละ1และมีผู้นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ0.02

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า ขอบเขตของตำบลบางเสร่มีลักษณะเฉพาะคือเป็นเขตปกครองของเทศบาลตำบลบางเสร่และเทศบาลเกล็ด

แก้วทั้งสองเทศบาลแต่มีการแบ่งขอบเขตพื้นที่ทางการปกครองเป็นของเทศบาลตำบลบางเสร่ในขอบเขตของระยะทางที่ห่างจากถนนสุขุมวิทออกไป 500 เมตรและเป็นเส้นขนานกับถนนตั้งแต่พื้นที่ของหมู่ที่ 3 ,6,9 และ10 ตลอดแนวของถนนสุขุมวิท ลักษณะของดินในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ลักษณะการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่พักอาศัย 3,163 ไร่,พื้นที่พาณิชยกรรม 1,364 ไร่,พื้นที่ตั้งหน่วยงานของรัฐ 22 ไร่,สวนสาธารณะ/นันทนาการ 25 ไร่,พื้นที่เกษตรกรรม 15 ไร่,พื้นที่ตั้งสถานศึกษา 23 ไร่และพื้นที่ว่าง 306 ไร่

ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางเสร่มีน้ำธรรมชาติ คือ คลองห้วยลึกเป็นคลองที่ติดต่อระหว่างเทศบาลตำบลบางเสร่และเขตเทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ คลองพงษ์อมร ตั้งแต่หน้าวัดบางเสร่คงคารามไปจนถึงบางเสร่คอนโดมิเนียม และคลองเลียบถนนเทศบาล 9/1 ถึงซอยจันทสาโร แต่เนื่องจากสภาพดินไม่เอื้ออำนวยในการเก็บน้ำได้ตลอดปี อัตราการระเหยของน้ำมีมาก อีกประการหนึ่งคือไม่มีแหล่งต้นน้ำลำธารในเขตพื้นที่ จึงมักมีการขาดแคลนน้ำธรรมชาติในคลองและลำห้วย เทศบาลตำบลบางเสร่ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 44 องศาเซลเซียส และต่ำสุดอยู่ที่ 21 องศาเซลเซียส (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 เขตการปกครองของชุมชนในตำบลบางเสร่

ที่มา:เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) , https://maps.google.com ,ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

2. โครงข่ายเส้นทางการเดินทางในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า โครงข่ายเส้นทางการเดินทางของพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ ใช้ถนนสายหลักคือ ถนนสุขุมวิทซึ่งในปัจจุบันได้ถูกขยายผิวทางการจราจรเป็น 8 ช่องทางและใกล้จะแล้วเสร็จ เชื่อมต่อการเข้าถึงชุมชนใน

ส่วนทางทิศตะวันออกของถนนสุขุมวิทคือพื้นที่ของหมู่ที่ 3 ,6 , 9 และหมู่ที่ 10 ทั้ง 4 หมู่นี้จะมีซอยของเทศบาลที่เป็นเลขคู่ใช้เป็นถนนสายรองต่อเนื่องจากถนนสุขุมวิทคือซอยเทศบาล 2 เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่ 3,ซอยเทศบาล 4,6,8,10 (ซอยร่วมบำรุง) เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่ 3 และ 9, ซอยเทศบาล 12,14 เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่6,ซอยเทศบาล 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32 และ34 (ซอยพูนศรี) เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่ 10 เป็นซอยสุดท้ายของขอบเขตชุมชนเกล็ดแก้วห้วยลึกหมู่ที่ 10

ส่วนการเชื่อมต่อการเข้าถึงชุมชนในส่วนทางทิศตะวันตกของถนนสุขุมวิทคือพื้นที่ของหมู่ที่ 1,2,4,5 และหมู่ที่ 8 ทั้ง 5 หมู่นี้จะมีซอยของเทศบาลที่เป็นเลขคี่ ใช้เป็นถนนสายรองต่อเนื่องจากถนนสุขุมวิทคือ ซอยเทศบาล 1,3,5เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่ 2 ,ซอยเทศบาล 5,7 เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่ 1,2,4,5,ซอยเทศบาล 9 เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่ 1,4,5,8 และซอยเทศบาล 11,15,17และ19 เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่ที่ 8 โดยซอยเทศบาล 5 จะเป็นเส้นทางถนนเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิทที่ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวใช้เป็นทางเข้าถึงชุมชนชายทะเลบางเสร่มากที่สุด (ภาพที่ 3.2)

ภาพที่ 3.2 โครงข่ายเส้นทางการเข้าถึงชุมชนในตำบลบางเสร่
ที่มา:เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

3. ลักษณะการใช้ที่ดินและกลุ่มอาคาร

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า ในอดีตพื้นที่ของหมู่ที่ 4 ชุมชนชายทะเลคือหมู่ที่ 1 ขึ้นอยู่กับตำบลนาจอมเทียนมีระดับความสูงของพื้นที่อยู่ประมาณ 5 - 15 เมตรจากระดับน้ำทะเล ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นชาวประมง ต่อมาเมื่อหมู่บ้านบางเสร่ถูกยกระดับเป็นตำบลบางเสร่ในปี พ.ศ.2523 จึงแยกออกไปเป็นหมู่ที่ 4 ซึ่งเป็นพื้นที่เดียวกับหมู่ที่ 1 ชาวชุมชนทั้งสองหมู่จึงเป็นเครือญาติกันในปัจจุบันและอยู่อาศัยกันหนาแน่นในลักษณะย่านชุมชน ส่วนหมู่ที่ 5 ชุมชนท้ายบ้านมีสภาพการที่อยู่อาศัยเงียบสงบครัวเรือนไม่หนาแน่นมากเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ติดกับเขตทหารเรือของโรงเรียนชุมพลทหารเรือ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ชุมชนชายทะเล

ในอดีตของหมู่ที่ 4 และ5 จะเป็นหาดดินปนทรายเป็นแนวกว้างก่อนถึงแนวชายฝั่ง ไม่มีการตั้งบ้านเรือนตามแนวหาดนี้ จะมีเพียงแต่กระท่อมไม่กี่หลังที่สร้างริมชายฝั่งมีสะพานไม้ทอดยาวจากชายหาดไปเท่านั้น (ภาพที่ 3.3 และ ภาพที่ 3.4)

ภาพที่ 3.3 รูปภาพชายหาดหน้าวัดบางเสร่คงคารามและสะพานปลากลุ่มประมงในอดีต

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2558)

ภาพที่ 3.4 พื้นที่ในอดีตของหมู่ที่ 4 และ5 จะเป็นหาดดินปนทราย

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2558) , https://maps.google.com ,ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 4 เป็นพื้นที่พักอาศัยของลูกหลานชาวชุมชนประมงดั้งเดิม ยังคงการใช้ประโยชน์ของอาคารและที่ดินในสภาพเดิม บางครอบครัวก็ปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่พาณิชยกรรมในส่วนของการบริการนักท่องเที่ยวเช่นร้านจำหน่ายสินค้าอาหารทะเลแปรรูปและของฝาก แต่จะอนุรักษ์รูปแบบของอาคารในเชิงประยุกต์ใช้ร่วมกับการบริการ แต่การใช้ประโยชน์ของที่ดินในการก่อสร้างอาคารมีความสูงได้ไม่เกิน 23 เมตร เพราะอยู่ในเขตควบคุมด้านความปลอดภัยของทหารเรือ การเข้าถึงชุมชนใช้ถนนเทศบาลสาย 5/21 เลียบชายทะเลและเป็นถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนบางเสร่อีกด้วย เป็นถนนสายรองโดยมีถนนเทศบาลสาย 5และ7 เป็นถนนสายหลักเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท (ภาพที่ 3.5)

ภาพที่ 3.5 ถนนสายวัฒนธรรมของชุมชนบางเสร่เลียบชายทะเลและกลุ่มอาคารในหมู่ที่ 4
ที่มา: สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดชลบุรี, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ในอดีตลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่5 เป็นที่พักอาศัยของชาวประมงในหมู่นี้และใช้เรือเล็กทำการประมงพื้นบ้านไม่มีสะพานปลารองรับเรือประมงขยาดใหญ่เนื่องจากพื้นที่ชุมชนนี้มีพื้นที่ติดต่อกับเขตโรงเรียนชุมพลทหารเรือ ปัจจุบันการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่นและเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมในส่วนของการบริการนักท่องเที่ยวโดยมีรูปแบบของกลุ่มอาคารเดิมหรืออาคารที่สร้างขึ้นใหม่ที่ทันสมัย ทันยุคของการบริการนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ เช่น โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหารและเครื่องดื่ม แต่การใช้ประโยชน์ของที่ดินในการก่อสร้างอาคารมีความสูงได้ไม่เกิน 23 เมตร เพราะอยู่ในเขตควบคุมด้านความปลอดภัยของทหารเรือ การเข้าถึงชุมชนใช้ถนนเทศบาลสาย 5/21 เลียบชายทะเลเป็นสายรองโดยมีถนนเทศบาลสาย 5และ7 เป็นถนนสายหลักเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท (ภาพที่ 3.6)

ภาพที่ 3.6 ถนนสายเลียบชายทะเลและกลุ่มอาคารที่มีรูปแบบทันสมัยในหมู่ที่ 5, บันทึกโดยผู้วิจัย

ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 1 เป็นพื้นที่พักอาศัยที่มีจำนวนครัวเรือนสูงกว่าและหนาแน่นกว่าครัวเรือนในหมู่อื่นเนื่องจากเป็นครัวเรือนที่ขยายอย่างต่อเนื่องมาจากเครือญาติในหมู่ที่ 4 ซึ่งเป็นพื้นที่ชายทะเล การขยายขอบเขตการครอบครองที่ดินจึงมีแนวขยายมาทางพื้นที่ทางบกคือหมู่ที่ 1 ที่อยู่ติดกัน กลุ่มอาคารที่เกิดขึ้นใหม่จึงมีรูปแบบการผสมผสานระหว่างอาคารดั้งเดิมและอาคารใหม่ และเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมแทรกอยู่ระหว่างพื้นที่พักอาศัยโดยแปลงบ้านพักอาศัยเป็นสถานที่ให้การบริการนักท่องเที่ยวด้านที่พักในลักษณะรีสอรท์ที่เป็นอาคารชั้นเดียวและร้านอาหารในรูปแบบของสถานบันเทิงที่จำหน่ายสุราให้แก่นักท่องเที่ยวที่ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ การใช้

ประโยชน์ของที่ดินในการก่อสร้างอาคารมีความสูงได้ไม่เกิน 23 เมตร เพราะอยู่ในเขตควบคุมด้านความปลอดภัยของทหารเรือ การใช้ที่ดินเพื่อการศึกษาเป็นโรงเรียนจุฬเทพ การเข้าถึงชุมชนใช้ถนนเทศบาลสาย 5/17 ชื่อซอยมาดี เป็นถนนสายรองโดยมีถนนเทศบาลสาย 5 และ 7 เป็นถนนสายหลักเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท (ภาพที่ 3.7)

ภาพที่ 3.7 ถนนสายเทศบาล 5 และกลุ่มอาคารที่มีรูปแบบผสมผสานในหมู่ที่ 1, บันทึกโดยผู้วิจัย

ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 2 ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่โล่ง เนื่องจากศักยภาพของผืนที่ดินส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นที่ดินติดถนนสุขุมวิทและติดชายฝั่งทะเล จึงเปลี่ยนการครอบครองเป็นของกลุ่มธุรกิจ มีการใช้ที่ดินสร้างกลุ่มอาคารที่พักอาศัยขนาดใหญ่เพราะพ้นแนวเขตควบคุมด้านความปลอดภัยของทหารเรือทางด้านทิศเหนือของพื้นที่หมู่ที่ 2 และร้านอาหารประเภทซีฟู้ดและเครื่องดื่มที่ติดชายฝั่งทะเลบริเวณใกล้กับพื้นที่ของหมู่ที่ 4 การใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวเป็นชายหาดบางเสร่ที่มีระยะยาวประมาณ 1.5 กิโลเมตรและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ การใช้ที่ดินเพื่อการศาสนาเป็นวัดบางเสร่คงคาราม (วัดหลวงพ่อทองอยู่) และวัดสามัคคีบรรพตการใช้ที่ดินเพื่อการปกครองเป็นที่ทำการเทศบาลตำบลบางเสร่และศูนย์ป้องกันภัยของเทศบาลการใช้ที่ดินเพื่อการศึกษาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางเสร่ การใช้พื้นที่ดินเพื่อการต่างๆจะอยู่ติดกับถนนเทศบาลสาย 5และ7 ที่สะดวกในการเข้าใช้บริการ การเข้าถึงชุมชนใช้ถนนเทศบาลสาย 1,5,7 เป็นเป็นถนนสายหลักเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท และใช้ถนนเลียบชายทะเลเป็นสายรองเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน (ภาพที่ 3.8)

ภาพที่ 3.8 ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 2ที่ส่วนใหญ่เป็นที่โล่ง และอาคารสูงชายฝั่งทะเล
ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

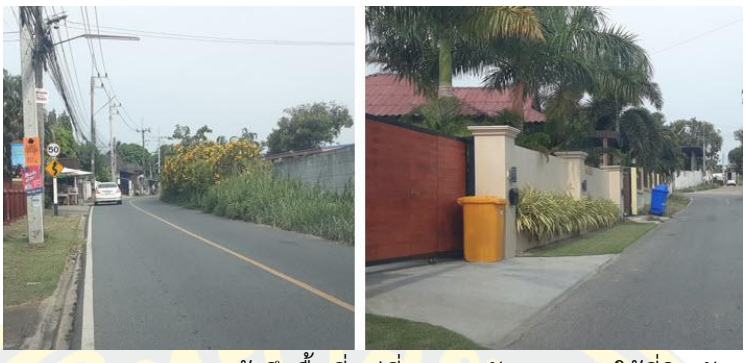
ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 8 ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่โล่ง การอยู่อาศัยไม่หน่าแน่น ในลักษณะของบ้านพักส่วนตัวและบ้านจัดสรรขนาดเล็ก เนื่องจากศักยภาพของผืนที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินลุ่มต่ำและผู้ครอบครองยังไม่พัฒนาพื้นที่ จึงมีการใช้ที่ดินทำเกษตรกรรมบางพื้นที่ ส่วนกลุ่มอาคารที่ใช้พื้นที่เชิงพาณิชย์จะใช้พื้นที่ติดถนนสุขุมวิท เช่น ปั๊มน้ำมัน ปตท.บางเสร่ มินิบิ๊กซีบางเสร่ การใช้ที่ดินเพื่อการศึกษาเป็นโรงเรียนชุมชนบางเสร่และโรงเรียนจอมเทียนบริหารธุรกิจ การใช้ที่ดินเพื่อการสาธารณะสุขเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางเสร่ติดถนนเทศบาลสาย 7 การเข้าถึงชุมชนใช้ถนนเทศบาลสาย 5,7และ9 เป็นถนนสายหลักเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท (ภาพที่ 3.9)

ภาพที่ 3.9 ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 8 ที่ส่วนใหญ่เป็นที่โล่ง และทำเกษตรกรรม

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

มีลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่หมู่ที่ 3,9,6 และ10 มีลักษณะคล้ายกัน เนื่องจากมีการแบ่งแยกเขตการปกครองไปเป็นเขตเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว โดยกำหนดให้พื้นที่ที่มีระยะขนานกับถนนสุขุมวิทและห่างจากถนนสุขุมวิทประมาณ 500 เมตรเป็นเขตการปกครองของเทศบาลตำบลบางเสร่พื้นที่ต่อจากเขตที่กำหนดนี้เป็นเขตการปกครองของเทศบาลเกล็ดแก้ว ด้วยเหตุนี้พื้นที่ชุมชนจึงมีลักษณะแคบ การใช้พื้นที่จึงเป็นพื้นที่พักอาศัยแบบบ้านพักส่วนตัว รวมทั้งบ้านพักของชาวต่างชาติที่มีครอบครัวเป็นคนไทย และกลุ่มอาคารจะเป็นลักษณะของหมู่บ้านจัดสรรเป็นส่วนใหญ่ มีการใช้พื้นที่อยู่อาศัยที่ไม่หนาแน่น มีปริมาณการใช้พื้นที่ดินในการทำเกษตรแทรกอยู่บ้างในลักษณะการเช่าที่ดิน การใช้ที่ดินเชิงพาณิชยกรรมเป็นการใช้ที่ดินบริเวณติดถนนสุขุมวิทหรือมีระยะไม่ไกลจากถนน การใช้ที่ดินเพื่อการศึกษาเป็นโรงเรียนเกล็ดแก้วในพื้นที่หมู่ที่ 10 มีการใช้พื้นที่ดินสำหรับกำจัดขยะแบบฝังกลบจำนวน25ไร่ในพื้นที่หมู่ที่ 3 การเข้าถึงชุมชนใช้ถนนเทศบาลสาย2จนถึงสาย34 เป็นถนนสายหลักเชื่อมต่อกับถนนสุขุมวิท (ภาพที่ 3.10)

ภาพที่ 3.10 ถนนเทศบาลสาย 10 เข้าถึงพื้นที่หมู่ที่ 9 และลักษณะการใช้ที่ดินพักอาศัยในหมู่ที่9, บันทึกโดยผู้วิจัย

สรุปลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ การใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่สำคัญของแต่ละหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ แสดงตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่สำคัญของแต่ละหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ (เทศบาลตำบลบางเสร่, 2566) , ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

พื้นที่	ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่	การใช้ประโยชน์ที่ดิน	สิ่งปลูกสร้างที่สำคัญ
หมู่ที่ 1 *	พื้นที่พักอาศัยหนาแน่น	บ้านพักอาศัย/รีสอร์ท/สถานบริการ/ พาณิชยกรรม	โรงเรียนจุฬเทพ
หมู่ที่ 2	พื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่น/ที่โล่ง/ พื้นที่ติดทะเล	บ้านพักอาศัย/รีสอร์ท/สถานบริการ/ คอนโดมิเนียม/สวนสาธารณะ/ชายหาดสาธารณะ	วัดบางเสร่คงคาราม วัดสามัคคีบรรพต อาคารที่ทำการเทศบาล
หมู่ที่ 3	พื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่น/ที่โล่ง	บ้านพักอาศัย/รีสอร์ท/การเกษตรกรรม	สถานีบ่อกำจัดขยะ
หมู่ที่ 4*	พื้นที่พักอาศัยหนาแน่น/พื้นที่ติดทะเล	บ้านพักอาศัย/รีสอร์ท/การประมง/ พาณิชยกรรม	สะพานปลากลุ่มประมง
หมู่ที่ 5*	พื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่น/ พื้นที่ติดทะเล	บ้านพักอาศัย/รีสอร์ท/การประมง/ พาณิชยกรรม/การเกษตรกรรม	---
หมู่ที่ 6	พื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่น/ที่โล่ง	บ้านพักอาศัย/ธุรกิจการค้า/การเกษตรกรรม	โรงเรียนเกล็ดแก้ว
หมู่ที่ 8*	พื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่น/ที่โล่ง	บ้านพักอาศัย/ธุรกิจการค้า/การเกษตรกรรม	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนชุมชนบางเสร่
หมู่ที่ 9	พื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่น/ที่โล่ง	บ้านพักอาศัย/ธุรกิจการค้า	---
หมู่ที่ 10	พื้นที่พักอาศัยไม่หนาแน่น/ที่โล่ง	บ้านพักอาศัย/ธุรกิจการค้า	---
หมายเหตุ	* คือ พื้นที่ควบคุมความปลอดภัยเขตทหารเรือ	ควบคุมความสูงอาคารไม่เกิน 15 เมตร ในระยะระหว่าง 50 ม.ถึง 1 กม.จากเขตทหารเรือ	

ลักษณะทางจินตภาพของชุมชนประมงบางเสร่

1. พื้นที่ชุมชนหรือย่านชุมชน (District)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า จำนวนความหนาแน่นของครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่ในพื้นที่หมู่ที่ 1 โดยเฉพาะชุมชนเอื้ออารีย์สัมพันธ์ที่แยกขยายจากพื้นที่ชุมชนชายทะเลหมู่ที่ 4 ถึงแม้ว่าการก่อกำเนิดตั้งถิ่นฐานของชุมชนเริ่มจากหมู่ที่ 4 แต่การพัฒนาพื้นที่ทาง

กายภาพของชุมชนกลับเกิดขึ้นที่พื้นที่ชุมชนเอื้ออารีย์สัมพันธ์ หมู่ที่ 1 อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เป็นย่านชุมชนที่พัฒนาเป็นย่านที่อยู่อาศัย ส่วนพื้นที่หมู่ที่ 4 ชุมชนชายทะเล มีโครงสร้างที่ปรากฏในรูปแบบของสภาพสังคมวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรมของชุมชนประมง ปรากฏในรูปแบบของย่านชุมชนเก่า (ภาพที่ 3.11)

ภาพที่ 3.11 ย่านที่อยู่อาศัยและย่านชุมชนเก่า

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

2. ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า ศูนย์รวมกิจกรรมคือชุมทางของพื้นที่ที่มีกิจกรรมหนาแน่นเป็นจุดศูนย์รวมที่มีจุดเด่นเฉพาะตัวของย่านเมือง เกิดความสัมพันธ์กับเส้นทางต่างๆที่รวมกันเป็นชุมทางเมื่อมาถึงและเดินทางเชื่อมต่อไปยังที่อื่นๆ ในพื้นที่หมู่ที่ 1,4,5และ2 ปรากฏชุมทางในลักษณะต่างๆเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. ศูนย์รวมกิจกรรมลำดับที่ 1 เป็นชุมทางในพื้นที่หมู่ที่ 1และ2 เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันของชาวชุมชนเองและนักท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายอาหารทะเลสดและร้านสะดวกซื้อ เป็นกิจกรรมของชาวชุมชนที่ทำการค้าขายอาหารทะเลสดทุกวัน และจะมีความถี่ของกิจกรรมร่วมกับการมาถึงของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติในวันหยุดเสาร์,อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์โดยใช้ถนนเทศบาลสาย 5และถนนเลียบชายทะเล เป็นเส้นทางเข้าถึง

2. ศูนย์รวมกิจกรรมลำดับที่ 2 เป็นชุมทางในพื้นที่หมู่ที่ 4 บริเวณสะพานปลากลุ่มประมงบางเสร่บริเวณนี้จะเป็นสะพานสำหรับเรือประมงพาณิชย์ เมื่อเรือประมงเข้าเทียบท่าจะมีชาวชุมชนที่เป็นพ่อค้าแม้ค้ามาติดต่อขอซื้ออาหารทะเลสดที่เหลือจากการเหมาซื้อของแพปลาที่มีข้อตกลงซื้อขายร่วมกันมาก่อนกับเจ้าของเรือ ซึ่งอาหารทะเลสดที่เหลือมักเป็นปลาที่มีราคาแพงเพราะเป็นปลาติดอวนที่มีจำนวนน้อยและมีน้ำหนักมาก เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันของชาวชุมชนเองและนักท่องเที่ยวที่ทราบถึงราคาของอาหารทะเลสดที่ย่อมเยาว์กว่าซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง กิจกรรมนี้จะเกิดขึ้นทุกวันที่เรือเข้าในเวลาเช้ามืดถึงประมาณเจ็ดนาฬิกาโดยใช้ถนนเทศบาลสาย 5และถนนเลียบชายทะเล เป็นเส้นทางเข้าถึง

3. ศูนย์รวมกิจกรรมลำดับที่ 3 เป็นชุมทางในพื้นที่หมู่ที่ 5 เป็นกิจกรรมของการบริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติด้านที่พักและอาหาร บริเวณนี้มีความเงียบสงบและติดชายฝั่งทะเล มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะกับการผ่อนคลายจิตใจ เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนก่อนเดินทางเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อื่นๆ จึงเกิดความหนาแน่นของกิจกรรมในวันหยุดเสาร์,อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์โดยใช้ถนนเทศบาลสาย 5และถนนเลียบชายทะเล เป็นเส้นทางเข้าถึง

4. ศูนย์รวมกิจกรรมลำดับที่ 4 เป็นชุมทางในพื้นที่หมู่ที่ 2 เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการ บริเวณพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเทศบาลตำบลบางเสร่ เป็นจุดพักหลังจากเดินทางกลับจากแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงในลักษณะของการท่องเที่ยวภายในระยะเวลา 1ถึง 2 วันเช่น สวนนงนุช ไร่องุ่นซิลเวอร์เลค สวนน้ำรามายณะ สวนน้ำการ์ตูนเน็ตเวิร์ค ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลนาจอมเทียน วัดญานสังวรารามที่อยู่ในพื้นที่อำเภอบางละมุง แหล่งท่องในพัทยาเป็นต้น ระยะเวลาของกิจกรรมจะเป็นเวลาช่วงเย็นของวันหยุดเสาร์,อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์โดยใช้ถนนเทศบาลสาย 5และถนนเลียบชายทะเล เป็นเส้นทางเข้าถึง

5. ศูนย์รวมกิจกรรมลำดับที่ 5 เป็นชุมทางในพื้นที่หมู่ที่ 2 เป็นกิจกรรมทางศาสนาของชาวชุมชนบริเวณวัดบางเสร่คงคาราม (วัดหลวงพ่อทองอยู่) ที่เป็นตำนานอยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนาน เมื่อมีงานด้านวัฒนธรรมประเพณีและพิธีการทางศาสนา ชาวชุมชนจะมาชุมชุมรวมตัวกันเพื่อประกอบหรือร่วมในกิจกรรมดังกล่าวอย่างพร้อมเพรียงกันโดยใช้ถนนเทศบาลสาย 5และถนนเลียบชายทะเล เป็นเส้นทางเข้าถึง

6. ศูนย์รวมกิจกรรมลำดับที่ 6 เป็นชุมทางในพื้นที่หมู่ที่ 2 เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อจับจ่ายซื้อสินค้าอาหารสด อาหารแห้ง อาหารปรุงสำเร็จ และสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของชาวชุมชนเองและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายสินค้าบริเวณตลาดแบบเปิดโล่งชื่อว่า ตลาดนัดไนท์บางเสร่ ซึ่งจำหน่ายสินค้าราคาถูกและเป็นที่ตั้งของร้านสะดวกซื้อหลายแห่ง เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น, โลตัสและดีไอวาย ตำแหน่งที่ตั้งจะอยู่ติดถนนเทศบาลสาย 5 ซึ่งเป็นเส้นทางที่ชาวชุมชนและนักท่องเที่ยวใช้เป็นประจำ ตลาดจะเปิดจำหน่ายในเวลาเย็นและปิดประมาณสองทุ่มของทุกวันในช่วงเวลานี้ชาวชุมชนจะมารวมตัวกันทำกิจกรรมและนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมทำกิจกรรมในเวลาช่วงเย็นของวันหยุดเสาร์,อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

7. ศูนย์รวมกิจกรรมลำดับที่ 7 เป็นชุมทางในพื้นที่หมู่ที่ 2 เป็นกิจกรรมทางศาสนาของชาวชุมชนชุมชนในส่วนทางทิศตะวันออกของถนนสุขุมวิทคือพื้นที่ของหมู่ที่ 3 ,6 , 9 และหมู่ที่ 10 เป็นส่วนใหญ่ ในบริเวณวัดสามัคคีบรรพต (วัดนอก) เมื่อมีงานด้านวัฒนธรรมประเพณีและพิธีการทางศาสนา ชาวชุมชนจะมาชุมชุมรวมตัวกันแต่ไม่หนาแน่นเท่ากับกิจกรรมทางศาสนาของวัดบางเสร่คง

คาราม (วัดหลวงพ่อทองอยู่) เพื่อประกอบหรือร่วมในกิจกรรมดังกล่าวโดยใช้ถนนเทศบาลสาย 5 เป็นเส้นทางเข้าถึง (ภาพที่ 3.12)

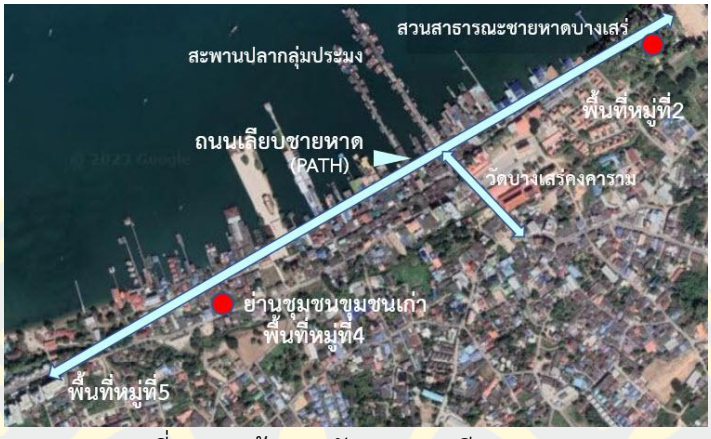
ภาพที่ 3.12 แผนผังศูนย์รวมกิจกรรมทุกลำดับในเขตชุมชนบางเสร่

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

3. เส้นทางสัญจร (Path)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า เส้นทางสัญจรจะเป็นลักษณะของเส้นทางการเคลื่อนที่ที่ใช้สัญจรไปมา เป็นเส้นทางที่มีความสำคัญของชุมชน เพราะในขณะที่ผู้คนใช้เส้นทาง จะมีโอกาสเห็นส่วนต่างๆของชุมชนระหว่างที่ใช้เส้นทาง ทำให้เกิดภาพจำและมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบในส่วนอื่นๆของชุมชนตามเส้นทางที่เคลื่อนไหว ชุมชนบางเสร่เป็นชุมชนขนาดเล็กที่พัฒนาจากหมู่บ้านชาวประมงสู่สภาพการเป็นตำบล องค์ประกอบและเส้นทางถูกสร้างขึ้นตามทิศทางของการตั้งถิ่นฐาน มีลักษณะขยายไปตามเส้นทางที่ชาวชุมชนใช้สัญจรเพื่อความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน เส้นทางสัญจรที่คงอยู่และมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของโครงสร้างชุมชนด้านวิถีชีวิตวัฒนธรรมในย่านชุมชนเก่าควบคู่ไปกับบริบทของการกำเนิดสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและยังดำรงอยู่จากอดีตสู่ปัจจุบันของชุมชนคือ เส้นทางเลียบชายทะเลในพื้นที่หมู่ที่ 2 และ4 ที่มีการใช้สัญจร

เชื่อมต่อระหว่างย่านชุมชนเก่ากับชายหาดบางเสร่ วิวทะเลและสวนต้นยางนาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 3.13)

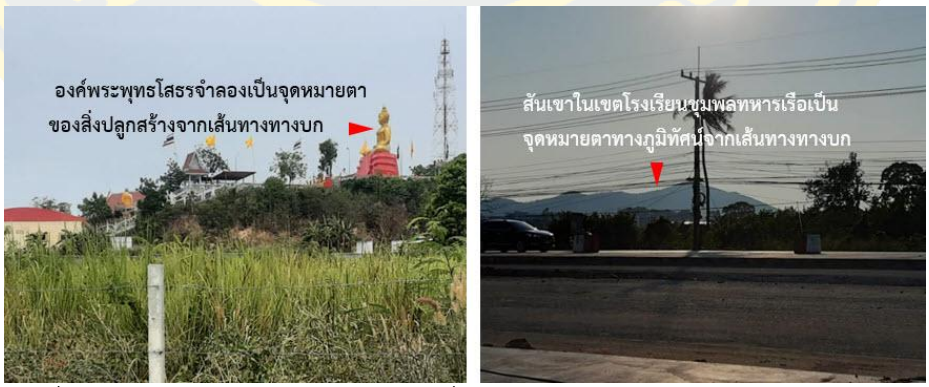

ภาพที่ 3.13 เส้นทางสัญจรถนนเลียบชายทะเล

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

4.จุดหมายตา (Landmark)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า จุดหมายตาเป็นจุดสังเกตหรือจุดอ้างอิงที่เป็นภูมิสัญลักษณ์หรือสิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์ทำขึ้น เป็นสัญญานการรับรู้ด้วยสายตาในการชี้ตำแหน่งชุมชน ในระยะไกลในชุมชนบางเสร่จะมีเส้นทางหลักในการเข้าถึงทางบกคือถนนสุขุมวิท และมีองศาความลาดชันทางภูมิประเทศในลักษณะลงเนินก่อนถึงชุมชน จึงมองเห็นจุดหมายตาทางภูมิทัศน์คือสันเขาช้างในเขตโรงเรียนชุมพลทหารเรือ ส่วนจุดหมายตาที่เป็นสิ่งปลูกสร้างที่สร้างขึ้นมาใหม่คือองค์พระพุทธโสธรจำลองบนเนินเขาในวัดสามัคคีบรรพต (ภาพที่ 3.14)

ภาพที่ 3.14 จุดหมายตาทางภูมิทัศน์และสิ่งปลูกสร้างจากเส้นทางบก, บันทึกโดยผู้วิจัย

ส่วนเส้นทางน้ำในการเข้าถึงทางน้ำคือทะเลก่อนเข้าฝั่งชายหาดบางเสร่ จะมองเห็นจุดหมายตาทางภูมิทัศน์คือความสูงชะลูดของกลุ่มต้นยางนาในในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ รวมถึงมุมมองในท้องทะเลอ่าวไทยที่เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่เด่นชัดในจินตภาพของพื้นที่ชุมชน (ภาพที่ 3.15)

ภาพที่ 3.15 จุดหมายตาทางภูมิทัศน์จากเส้นทางทางน้ำ, บันทึกโดยผู้วิจัย

บริบทของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ลักษณะสภาพแวดล้อมของพื้นที่สวนสาธารณะ

1. สภาพแวดล้อมของพื้นที่ทางกายภาพ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า สภาพแวดล้อมทางภูมิประเทศของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในรัศมี 500 เมตรจากจุดศูนย์กลางของสวนสาธารณะ มีส่วนหนึ่งของสวนสาธารณะเป็นพื้นที่สนามฟุตบอลกลางแจ้งที่อยู่ระหว่างการปรับปรุงสภาพการใช้ประโยชน์และมีทางเชื่อมติดต่อกับสวนสาธารณะ ภูมิประเทศทางด้านทิศเหนือของสวนสาธารณะเป็นภูมิประเทศแบบเปิดโล่ง สภาพพื้นที่ทั่วไปมีต้นไม้ใหญ่ยืนต้นประปราย หญ้าขึ้นรกทึบ ภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันออกมีบ้านเรือนชาวชุมชนปลูกอยู่ไม่หนาแน่น ภูมิประเทศทางทิศใต้และทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นพื้นที่เขตชุมชนที่มีสิ่งปลูกสร้างหนาแน่นเต็มพื้นที่ (ภาพที่ 3.16) และภูมิประเทศะทางด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ต่างระดับที่มีความต่างระดับกัน 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลถึงบริเวณความกว้างของชายหาดที่เป็นทรายเม็ดหยาบ จนถึงขอบกำแพงหินยกระดับความสูงขึ้น 0.80 ม.- 1.50 ม.ที่หน่วยของงานเทศบาลสร้างกันคลื่น แล้วจึงเป็นพื้นระนาบที่ถมขึ้นใหม่ด้วยดินร่วนปนทราย จนสุดแนวถนนเลียบชายหาดที่มี 2 ช่องทางจราจรและฟุตบาท จากตำแหน่งนี้เป็นพื้นดินเดิมของสวนสาธารณะที่มีความสูงจากพื้นถนนประมาณ 2 เมตรโดยมีแนวกำแพงหินเป็นโครงสร้างกันดิน (ภาพที่ 3.17)

ภาพที่ 3.16 สภาพแวดล้อมของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในรัศมี 500 เมตร

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3.17 ภูมิประเทศพื้นที่ต่างระดับบริเวณชายหาด ถนนและสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

2. การเดินทางเข้าถึง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า การเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่จะใช้เส้นทางสายหลักทางถนนสุขุมวิทซึ่งกำลังดำเนินการขยายช่องทางจราจร กรณีเดินทางมาจากพัทยาจะถึงสามแยกไฟแดงบางเสร่ เลี้ยวขวาเข้าถนนเทศบาลสาย 5 ตรงเข้าสู่เขตชุมชนบางเสร่ เดินทางมาตามถนนสายนี้ในระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตรจนถึงบริเวณวัดบางเสร่คงคาราม เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนเลียบชายหาดที่ลัดเลาะข้างกำแพงหินของวัด ในระยะทางประมาณ 500 เมตร จะถึงจุดที่ตั้งของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ในกรณีเดินทางมาจากพื้นที่อำเภอสัตหีบทาง

ถนนสุขุมวิท จะมีทางเข้าถึงหลายส้นทางเช่น เลี้ยวซ้ายเข้าถนนเทศบาลสาย 9 เดินทางตรงในระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตรจะบรรจบกับถนนเทศบาลสาย 5 เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนเทศบาลสาย 5 ตรงจนถึงบริเวณวัดบางเสร่คงคารามแล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนเลียบชายหาด หรือเลี้ยวขวาที่ถนนเทศบาลสาย 7 ตรงเข้าไปจะบรรจบกับถนนเทศบาลสาย 5 ปกติประชาชนทั่วไปจะใช้เส้นทางเลี้ยวซ้ายที่สามแยกไฟแดงบางเสร่เพื่อเข้าสู่ถนนเทศบาลสาย 5 ตรงเข้าสู่เขตชุมชนบางเสร่ ในกรณีที่เลยสามแยกไฟแดงบางเสร่ จะใช้เส้นทางเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนเทศบาลสาย 3 ผ่านหน้าที่ทำการเทศบาลตำบลบางเสร่ ตรงเข้าไปจะบรรจบกับถนนเทศบาลสาย 5 ได้เช่นกัน หรือจะใช้เส้นทางเลี้ยวซ้ายที่ถนนเทศบาลสาย 1 ตรงไปจนบรรจบกับถนนเลียบชายหาด เลี้ยวซ้ายไปตามถนนเลียบชายหาดในระยะทางประมาณ2 กิโลเมตร จะถึงจุดที่ตั้งของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ได้ การเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่และชายหาดบางเสร่ทางทะเลได้โดยใช้พาหนะเรือขนาดเล็กเข้าเทียบฝั่งที่ซุ้มเรือเล็กบริเวณชายหาดหน้าสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่โดยซุ้มเรือเล็กจะมีการพัฒนาเป็นท่าเทียบเรือสำหรับชาวประมงพื้นบ้านและนักท่องเที่ยวในอนาคต (ภาพที่ 3.18)

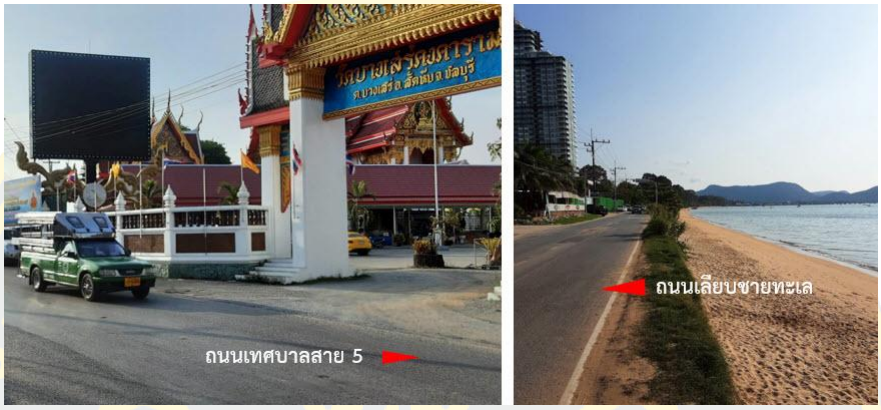
ภาพที่ 3.18 การเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

3. มุมมองและจุดหมายตา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า เส้นทางสายหลักที่ชาวชุมชนและนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการเดินทางมาที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นประจำคือถนนเทศบาล

สาย 5 มุมมองและจุดหมายตาบนเส้นทางนี้ก่อนจะมองเห็นสวนสาธารณะคือส่วนบนของหลังคาวิหารหลวงพ่อทองอยู่วัดบางเสร่คงคาราม ส่วนเส้นทางถนนเลียบชายทะเลที่มีทัศนวิสัยของมุมมองเป็นวงกว้างจากพื้นที่โล่งของผิวน้ำทะเลก่อนจะมองเห็นสวนสาธารณะคือสันเขาช้างในเขตโรงเรียนชุมพลทหารเรือและทิวของต้นยางนาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 3.19)

ภาพที่ 3.19 มุมมองและจุดหมายตาจากถนนเทศบาลสาย 5และถนนเลียบชายทะเล,บันทึกโดยผู้วิจัย

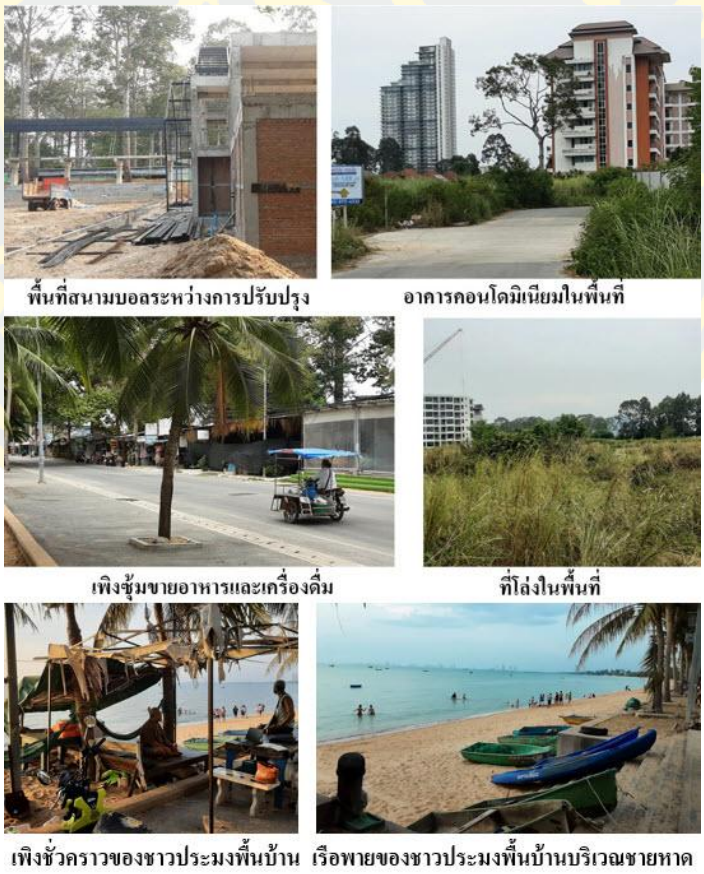
4. การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่ง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินทางด้านทิศเหนือของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีการทำประโยชน์ในที่ดินเป็นที่โล่ง มีหมู่บ้านจัดสรรในลักษณะของบ้านเดี่ยวและมีสระว่ายน้ำส่วนตัวทุกหลัง บริเวณพื้นที่ที่พ้นแนวเขตควบคุมด้านความปลอดภัยของทหารเรือ มีอาคารพักอาศัยคอนโดมิเนียมที่มีผู้พักอาศัยและกำลังก่อสร้างอยู่จำนวนหนึ่ง พื้นที่ส่วนหนึ่งของสวนสาธารณะทางด้านทิศเหนือเป็นสนามฟุตบอลกลางแจ้งมีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ และอยู่ระหว่างการปรับปรุงสภาพสนาม ทางระบายน้ำ อัฒจันทร์และอาคารรับรองนักท่องเที่ยว ดำเนินการโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง มีซุ้มร้านขายอาหารและเครื่องดื่มลักษณะเป็นเพิงชั้นเดียวโครงสร้างไม่ถาวรอยู่ประมาณ 10-20 ร้านในระยะห่างจากสวนสาธารณะประมาณ 100 เมตร มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อรองรับการประกอบอาชีพของชาวประมงพื้นบ้านโดยชาวประมงทำซุ้มชั่วคราวใช้เป็นเพิงพักและสถานที่ในการจอดเรือพายขนาดเล็กบนชายหาดเพื่อใช้แจวไปและกลับที่เรือประมงพื้นบ้านซึ่งต้องจอดทอดสมออยู่ห่างจากชายฝั่งเนื่องจากเมื่อน้ำทะเลเกิดภาวะน้ำลงท้องเรือจะติดทรายไม่สามารถนำออกสู่ท้องทะเลได้ รวมทั้งใช้พื้นที่บริเวณชายหาดไว้จอดเรือแบบเกยตื้นเมื่อต้องซ่อมแซมและเตรียมสภาพของเรือเพื่อการประกอบอาชีพ (ภาพที่ 3.20 และ 3.21)

ภาพที่ 3.20 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศเหนือของสวนสาธารณะ

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3.21 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศเหนือของสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินทางด้านทิศใต้ของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จะเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในหลายลักษณะกล่าวคือ ในระยะทางประมาณ 10 เมตรจากขอบเขตของสวนสาธารณะโดยมีถนนเลียบชายทะเลกั้นกลาง มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพาณิชย์เป็นร้านขายอาหารประเภทซีฟู้ดที่มีชื่อเสียงหลายร้านเป็นอาคารชั้นเดียวโครงสร้างถาวรและมีที่จอดรถไว้บริการ การใช้ที่ดินลักษณะนี้เป็นการอาศัยประโยชน์จากภูมิทัศน์ธรรมชาติของท้องทะเลที่มีวิวสวยงามและผู้เข้าใช้พื้นที่สามารถสัมผัสถึงวิถีชีวิตของชาวประมงบางเสร่ด้วยสายตามองเห็นการเคลื่อนไหว ของเรือประมงที่แล่นไปมาเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ถัดจากพื้นที่นี้เป็นบริเวณที่ทำการกลุ่มประมงและสะพานปลาของชาวประมงพาณิชย์มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการการประมง เป็นพื้นที่ที่สำคัญของชาวชุมชนประมงด้านเศรษฐกิจและการดำรงชีวิต บางครอบครัวมีการใช้ที่อยู่อาศัยแปลงเป็นโฮมสเตย์แทรกอยู่ในบริเวณพื้นที่ด้านติดถนนเลียบชายทะเลซึ่งเป็นถนนที่ผ่านด้านหน้าของพื้นที่กลุ่มประมงตรงเข้าเขตพื้นที่ของหมู่ที่ 4 และชาวชุมชนบางเสร่มีมติให้ถนนสายนี้เป็นถนนสายวัฒนธรรมโดยจัดให้มีการจัดงานเพื่อแสดงวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนซึ่งเป็นย่านชุมชนเก่าอยู่เป็นประจำ

ถนนที่มาบรรจบและทำมุมฉากกับถนนสายนี้คือถนนเทศบาลสาย 5 พื้นที่ตรงมุมเป็นบริเวณของวัดบางเสร่คงคาราม การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในวัดจะเป็นพิธีกรรมทางศาสนาของพระสงฆ์และงานประเพณีทางวัฒนธรรมของชุมชน เลยจากขอบเขตวัดตามถนนเทศบาลสาย 5 จะเข้าสู่ย่านที่พักอาศัยในพื้นที่ของหมู่ที่ 1 ที่เป็นชุมชนหนาแน่น จึงมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการค้าขายและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของชาวชุมชน เช่น มีร้านสะดวกซื้อถึง 2 ร้านตรงข้ามกันในแนวถนน ร้านสังฆภัณฑ์ ร้านขายยา เป็นต้น และยังมีร้านขายอาหารทะเลสดหลายร้านเพื่อบริการนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่นิยมมาซื้อไปปรุงเองระหว่างพักค้างในชุมชนบางเสร่ รวมทั้งมีรีสอรท์ขนาดเล็กในรูปแบบของโฮมสเตย์และพูลวิลล่าแทรกกระจายอยู่ในพื้นที่ของหมู่ที่ 1 และ4 (ภาพที่ 3.22 และ 3.23)

ภาพที่ 3.22 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศใต้ของสวนสาธารณะ

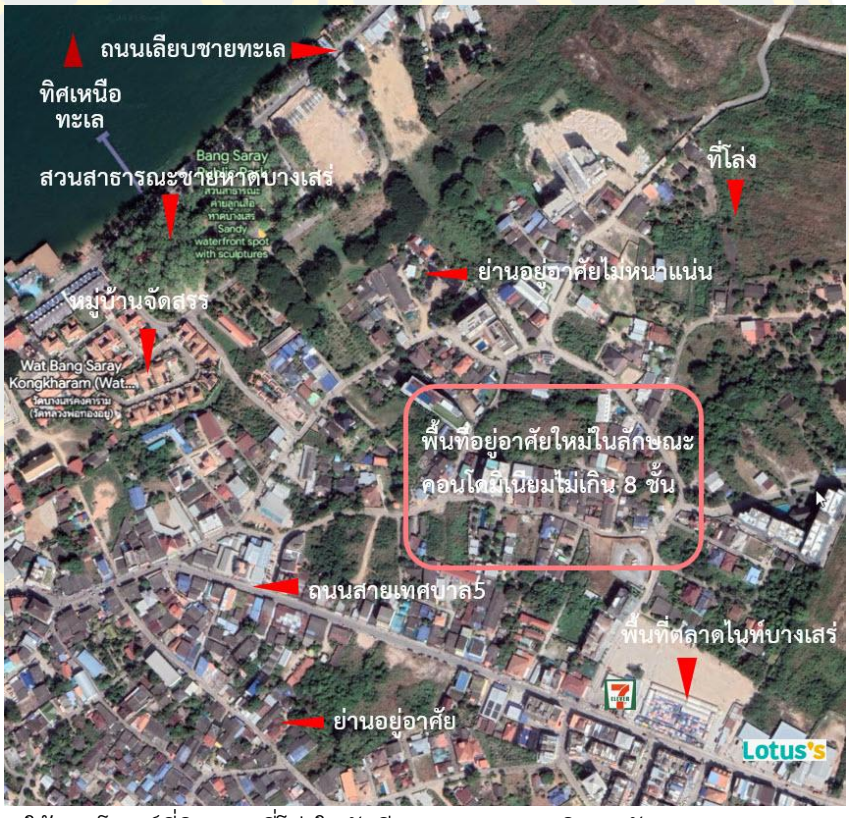
ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3.23 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตรทางทิศใต้ของสวนสาธารณะ,

บันทึกโดยผู้วิจัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินทางด้านทิศตะวันออกของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จะเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะการอยู่อาศัยของครัวเรือนที่เป็นบ้านพักส่วนตัวอยู่บนที่ดินที่เจ้าบ้านครอบครองแบบไม่หนาแน่นนัก ปัจจุบันได้เกิดการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับที่พักอาศัยแบบกลุ่มอาคารคอนโดมิเนียมที่สูงไม่เกิน 8 ชั้นเพราะพื้นที่ยังอยู่ในเขตควบคุมด้านความปลอดภัยของทหารเรือรวมทั้งมีรีสอร์ทขนาดเล็กในรูปแบบของพูลวิลล่าแทรกกระจายอยู่ในพื้นที่และยังมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในการพาณิชย์เป็นพื้นที่ตลาดชุมชนมีชื่อว่าตลาดไนท์บางเสร่ที่เปิดบริการในเวลาเย็นและยังรวมถึงร้านสะดวกซื้อหลายแห่งในบริเวณเดียวกันส่งผลให้ชาวชุมชนมาชุมนุมรวมตัวกันเพื่อจับจ่ายซื้อสินค้าสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันเมื่อตลาดเปิดบริการ มีอาคารพาณิชย์ที่ใช้ในกิจการอื่นๆตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ขนานไปกับถนนเทศบาลสาย 5 ซึ่งเป็นถนนที่ชาวชุมชนและนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติใช้เป็นเส้นทางประจำ (ภาพที่ 3.24 และ 3.25)

ภาพที่ 3.24 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันออกของสวนสาธารณะ

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

กลุ่มอาคารลักษณะเป็นคอนโดมิเนียม รีสอร์ทแบบพูลวิลล่า

ตลาดนัดชุมชนบางเสร่ไนท์ริมถนนเทศบาลสาย5 กลุ่มร้านสะดวกซื้อริมถนนเทศบาลสาย5

ภาพที่ 3.25 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันออกของสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินทางด้านทิศตะวันตกของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จะเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ของท้องทะเลทำการประมงในระบบเศรษกิจของชุมชนและเป็นภูมิทัศน์ทางธรรมชาติของชุมชนที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ช่วยกระจายรายได้ให้ชาวชุมชนอีกประการหนึ่ง มีหมู่บ้านจัดสรรที่ตั้งอยู่ชิดกับพื้นที่สวนสาธารณะในลักษณะเป็นที่อยู่อาศัยของชาวต่างชาติที่มีครอบครัวเป็นชาวไทย ในบริเวณฝั่งตรงข้ามของถนนด้านหน้าของสวนสาธารณะมีพื้นที่เป็นชุ้มเรือเล็กสำหรับรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเช่น การลากจูงเรือยนต์ของนักท่องเที่ยวขึ้นและลงสู่ผิวน้ำทะเล เป็นสถานที่เทียบท่าของเรือท่องเที่ยวขนาดเล็กที่มาเยี่ยมชมหรือออกไปทำกิจกรรมการท่องเที่ยวตกปลา (ภาพที่ 3.26 และ 3.27)

ภาพที่ 3.26 การใช้ประโยชน์ที่ดินและที่โล่งในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันตกของสวนสาธารณะ
ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ชายหาดและวิวทะเลหน้าสวนสาธารณะ

บ้านจัดสรรข้างสวนสาธารณะ

ซุ้มเรือเล็กหน้าสวนสาธารณะ

บริเวณบริการลากเรือที่ซุ้มเรือเล็ก

ภาพที่ 3.27 รูปถ่ายการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตรทางทิศตะวันตกของสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

ลักษณะทางกายภาพและประโยชน์ของสวนสาธารณะชุมชนบางเสร่

1. ขอบเขตของพื้นที่สวนสาธารณะ

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุถึงตำแหน่งที่ตั้งและขอบเขตของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) และจากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ตั้งอยู่ริมชายหาดบางเสร่ด้านทิศตะวันตกของเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ ด้านหน้าของสวนสาธารณะเป็นชายหาดทรายที่มีระยะทางยาวประมาณ 1.5 กิโลเมตรเริ่มตั้งแต่เขตพื้นที่หมู่ที่ 2 จนสุดเขตของเทศบาล ระยะของสวนสาธารณะด้านทิศเหนือของสวนสาธารณะมีขอบเขตความยาว 119 เมตร ติดที่ดินของเอกชนที่ยังไม่พัฒนามีสภาพรกร้างเป็นส่วนใหญ่ ด้านทิศตะวันออกมีขอบเขตความยาว 303 เมตร ติดที่ดินที่เป็นบ้านพักอาศัยของชาวชุมชนและรีสอรท์ที่ถูกทิ้งร้างไม่เปิดให้บริการ ด้านทิศใต้มีขอบเขตความยาว 97 เมตร ติดที่ดินที่เป็นหมู่บ้านจัดสรรของผู้อยู่อาศัยที่มีฐานะดี และด้านทิศตะวันตกมีขอบเขตความยาว 311 เมตร มีความต่างระดับของพื้นดินจนถึงชายหาดทะเลอ่าวไทย สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นสวนระดับชุมชน มีพื้นที่ 20.58 ไร่ มีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่สำหรับทำประโยชน์เป็นพื้นที่นันทนาการของประชาชน โดยส่วนหนึ่งเป็นสนามฟุตบอลสาธารณะกลางแจ้งของชุมชนมีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่

กนกวรรณ จันทร์พรหม (2560) ระบุถึงเกณฑ์มาตราฐานอัตราส่วนพื้นที่สวนสาธารณะในระดับชุมชนต้องมีพื้นที่ของสวนสาธารณะต่อจำนวนประชากรเท่ากับ พื้นที่ 2.5 ไร่ต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งถ้าเทียบอัตราส่วนประชากรของชุมชนบางเสร่ที่มีจำนวนทั้งหมด11,671 คนจะใช้พื้นที่ 11.67 ไร่ ซึ่งสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นสวนระดับชุมชนนี้มีพื้นที่มากกว่าเกณฑ์ดังกล่าว จึงมี

พื้นที่เพียงพอและสามารถรองรับกิจกรรมนันทนาการ รวมทั้งก่อสร้างอาคารสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเฉพาะประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี (ภาพที่ 3.28)

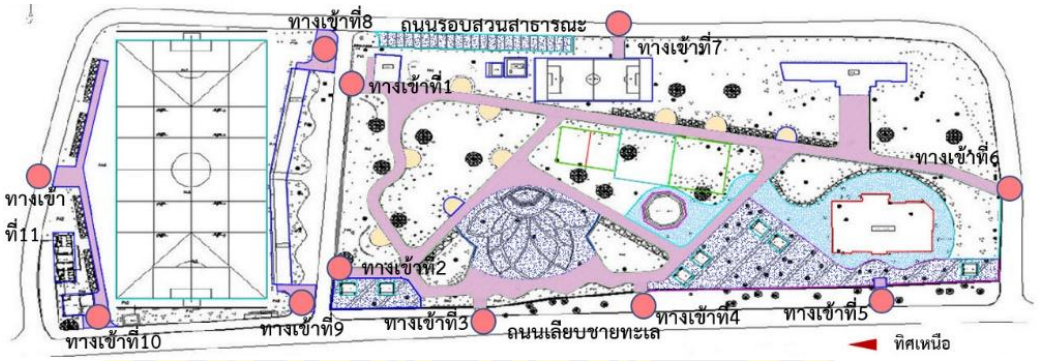

ภาพที่ 3.28 ขอบเขตของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ที่มา: https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

2. จำนวนทางเข้าสวนสาธารณะ

จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ทางเข้าสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่มีจำนวนทั้งหมด 11จุด ทางเข้าด้านทิศเหนือเป็นทางเข้าที่ 1 และ 2 เป็นทางเข้าจากเส้นทางภายในสวนสาธารณะที่เชื่อมต่อกับถนนเลียบชายทะเลและถนนรอบสวนสาธารณะ มีประตูรั้วกั้นขอบเขตของพื้นที่สวนสาธารณะและประตูจะเปิดในเวลาให้บริการ ชาวชุมชนจะใช้ทางเข้าทั้ง 2 จุดนี้เป็นทางเข้าหลัก ทางเข้าด้านทิศตะวันตกเป็นทางเข้าที่ 3,4 และ5 เป็นทางเข้าโดยตรงจากถนนเลียบชายทะเลมีลักษณะเป็นบันไดทำด้วยหินภูเขา มีความกว้าง 2 เมตรและมีประตูทางเข้าสูงประมาณ 1 เมตร ทางเข้าด้านทิศใต้เป็นทางเข้าที่ 6 เป็นทางเข้าจากเส้นทางถนนรอบสวนสาธารณะที่เชื่อมต่อกับถนนเลียบชายทะเล มีประตูทางเข้าแต่จะเปิดเฉพาะเวลาที่มีกิจกรรมที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมากเช่น กิจกรรมวันสงกรานต์เป็นต้น ทางเข้าด้านทิศตะวันออกเป็นทางเข้าที่ 7 มีประตูทางเข้าและปิดตลอดเวลา ส่วนทางเข้าที่ 8,9,10 และ11 เป็นทางเข้าของสนามฟุตบอลสาธารณะกลางแจ้งซึ่งปิดการให้บริการเนื่องจากเป็นสถานที่ก่อสร้างปรับปรุงสนามฟุตบอล (ภาพที่ 3.29 และ 3.30)

ภาพที่ 3.29 จำนวนทางเข้าสวนสาธารณะ

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2563), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ลักษณะทางเข้าที่ 3-5 จากถนนเลียบชายทะเล

ลักษณะทางเข้าที่ 1-2 และ 6-7 จากถนนรอบสวนสาธารณะ

ภาพที่ 3.30 ลักษณะทางเข้าสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

3. มุมมองและจุดหมายตาในสวนสาธารณะ

จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า บริเวณสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ มีพื้นที่ที่มีต้นยางนายืนต้นอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นจุดหมายตาทางภูมิทัศน์ ต้นยางนามีระยะชิดและระยะห่างระหว่างลำต้นที่แตกต่างกันไปตามธรรมชาติ มุมมองภายในสวนสาธารณะจึงมีลักษณะของมุมมองที่แคบและเป็นจุดอับของสายตาในบางตำแหน่งที่มอง มุมมองที่เด่นชัดในสวนสาธารณะจึงอยู่ในบริเวณที่เปิดโล่งคือ ลานอเนกประสงค์เป็นมุมมองที่ 1 ที่ไม่มีต้นยางนายืนต้นอยู่มากนัก จุดหมายตาที่ 1 คือกลุ่มต้นยางนา ส่วนจุดหมายตาที่ 2 เป็นอาคารศาลาอเนกประสงค์รูปทรง 8 เหลี่ยม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่มีความกระด้างของเนื้อวัสดุและสีแตกต่างจากสีผิวของเปลือกไม้และลำต้นตามธรรมชาติของต้นยางนา และอาคารศูนย์เรียนรู้ของชุมชนที่มีรูปทรงขนาดใหญ่ในพื้นที่เป็นจุดหมายตาที่ 3 (ภาพที่ 3.31 และ 3.32)

ภาพที่ 3.31 มุมมองและจุดหมายตาในสวนสาธารณะ

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2563), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3.32 รูปมุมมองและจุดหมายตาในสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

4. พื้นที่ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ

จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่แบ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมเป็น 3 ประเภท คือ

1 กิจกรรมทางกีฬา -กลุ่มกิจกรรมที่เข้าใช้พื้นที่ คือ กลุ่มชมรมกีฬาเปตอง กลุ่มนี้จะใช้พื้นที่ที่เป็นดินโรยด้วยกรวดบริเวณหมายเลข 2 กลุ่มชมรมเต้นบาสโลบ กลุ่มนี้จะใช้พื้นที่บริเวณหมายเลข 5 กลุ่มชมรมเต้นแอโรบิค กลุ่มนี้จะใช้พื้นที่บริเวณหมายเลข 1 กลุ่มชาวชุมชนที่เข้าใช้พื้นที่โดยมิได้ตั้งเป็นชมรม จะเป็นกลุ่มแม่บ้านในชุมชนที่พาบุตรหลานมาเล่นเครื่องเล่นเด็กในบริเวณพื้นที่หมายเลข 4 ซึ่งจะเป็นพื้นดิน และบริเวณที่ชาวชุมชนกลุ่มนี้ทำกิจกรรมออกกำลังกายด้วยเครื่องออกกำลังกายจะเป็นพื้นที่หมายเลข 3 ซึ่งเป็นพื้นปูด้วยแผ่นคอนกรีตบริเวณพื้นที่หมายเลข 5 จะเป็นกิจกรรมกีฬาบาสเกตบอลหลังจากกลุ่มชมรมเต้นบาสโลบเลิกทำกิจกรรมแล้ว บริเวณพื้นที่หมายเลข 6 จะเป็นกิจกรรมกีฬาฟุตซอล และบริเวณหมายเลข 7 ซึ่งเป็นพื้นที่กระจายทั่วบริเวณทางเดินจะเป็นพื้นที่ออกกำลังกายแบบแท่นบาร์ กิจกรรมทางกีฬาฟุตบอลจะเป็นพื้นที่สนาม

กลางแจ้งบริเวณพื้นที่หมายเลข 8 ซึ่งปิดให้บริการชั่วคราวและกิจกรรมการเดิน-วิ่ง จะเป็นบริเวณพื้นที่หมายเลข 11

2 กิจกรรมทางสันทนาการเป็นกิจกรรมการผ่อนคลายสภาพจิตใจและสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ระหว่างกลุ่มชาวชุมชนจะใช้พื้นที่บริเวณหมายเลข 9 เป็นส่วนใหญ่

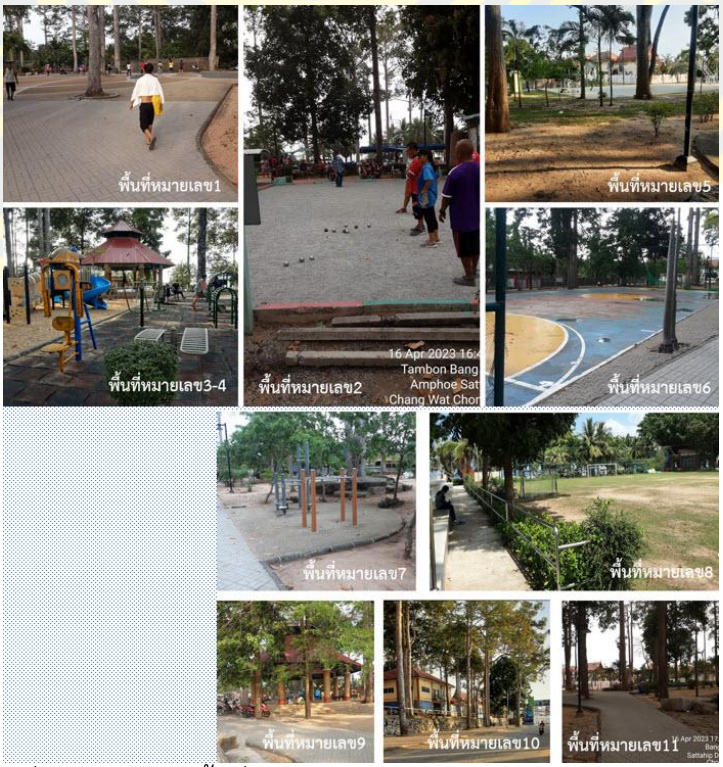
3 กิจกรรมการเรียนรู้ของชาวชุมชน เป็นกิจกรรมการสื่อความรู้ในทักษะวิชาชีพด้านเศรษฐกิจชุมชนหรือการประชุมร่วมในการสังคมของชุมชน รวมถึงการเรียนรู้ในด้าน

ต่าง ๆ จากการอบรมสัมมนาจากส่วนงานของภาครัฐจะใช้พื้นที่บริเวณหมายเลข 10 (ภาพที่ 3.33 และ 3.34)

ภาพที่ 3.33 พื้นที่ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2563), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3.34 รูปภาพพื้นที่ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

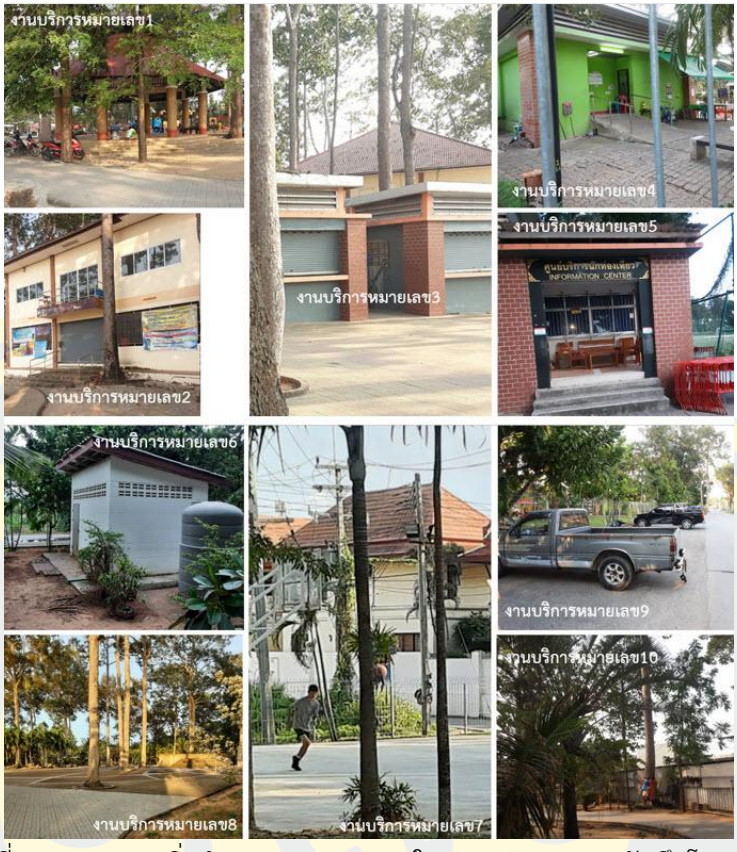
5 สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะ

จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการบริการในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่แบ่งเป็นกลุ่มอาคารและงานสาธารณูปการ ในกลุ่มอาคารจะเป็นอาคารหมายเลข 1 คืออาคารศาลาอเนกประสงค์ ชาวชุมชนที่พาบุตรหลานมาสนามเด็กเล่นซึ่งมีพื้นที่อยู่ชิดติดกันจะใช้สถานที่นี้ เฝ้าระวังเด็กที่กำลังเล่นเครื่องเล่นและใช้เป็นพื้นที่นันทนาการสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างกัน อาคารหมายเลข 2 เป็นอาคารสำหรับจัดการประชุมในรูปแบบศูนย์เรียนรู้ของชุมชนและจัดงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชน อาคารหมายเลข 3 เป็นอาคารสำหรับชาวชุมชนที่ประสงค์จะขายสินค้าประเภทของที่ระลึกเมื่อมีการจัดงานเทศกาลในพื้นที่สวนสาธารณะ อาคารหมายเลข 4 เป็นห้องน้ำสาธารณะ อาคารหมายเลข 5 เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและหน่วยรักษาความปลอดภัยชายหาดบางเสร่ อาคารหมายเลข 6 เป็นห้องเครื่องปั๊มน้ำและสำรองน้ำสำหรับผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ พื้นที่หมายเลข 8 เป็นพื้นที่ต่างระดับในลักษณะขั้นบันไดที่มีความกว้างของขั้นขึ้นสู่ลานขนาดเล็กที่ใช้เป็นเวทีเพื่อความสะดวกในการมองผู้นำการแสดงในงานต่างๆบนเวที พื้นที่หมายเลข 9 เป็นพื้นที่จอดรถสำหรับผู้เข้าใช้สวนสาธารณะ ส่วนงานสาธารณูปการหมายเลข 7 เป็นระบบส่องสว่างทางเดินและสนามกีฬาฟุตซอลรวมถึงสนามบาสเกตบอลและงานสาธารณูปการหมายเลข 10 เป็นระบบระบายน้ำทิ้งในลักษณะรางเปิดขนานไปกับทางเดิน (ภาพที่ 3.35 และ 3.36)

ภาพที่ 3.35 สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะ

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2563), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

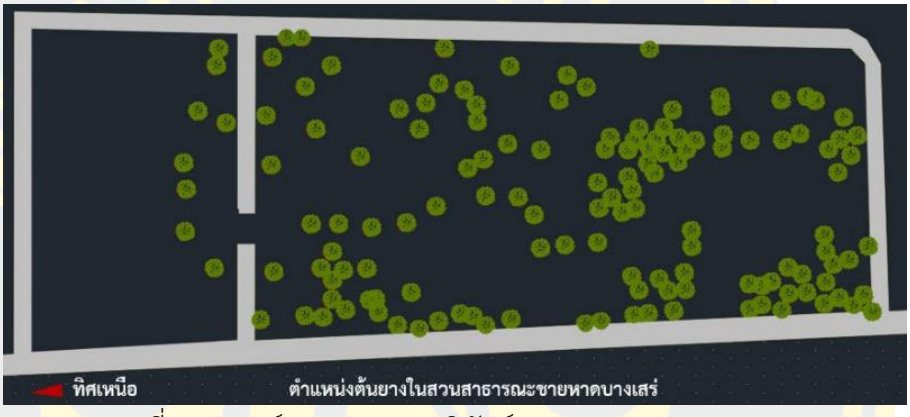

ภาพที่ 3.36 รูปภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

6 องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ

จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่จะแบ่งเป็นส่วนภูมิทัศน์ของต้นไม้ที่ขึ้นตามธรรมชาติคือต้นยางนาและต้นไม้ที่เทศบาลตำบลบางเสร่ทำการปลูกขึ้นมาใหม่ซึ่งทางเทศบาลได้ทำการขึ้นทะเบียนต้นไม้ในสวนสาธารณะแห่งนี้แยกตามชนิดของต้นไม้ได้ 51 ชนิด โดยมีต้นยางนายืนต้นในพื้นที่จำนวนมากกว่า 100 ต้น ต้นยางเหล่านี้ขึ้นตามบริเวณพื้นที่หมายเลข 6 และมีการยืนต้นตายจำนวน 5 ต้น มีการตกแต่งตามกลุ่มต้นยางด้วยก้อนหินภูเขาขนาดใหญ่ ภูมิทัศน์อีกส่วนหนึ่งเป็นการตกแต่งสวนด้วยหลักการภูมิสถาปัตยกรรม เช่น การปูผิวพื้นด้วยวัสดุต่างชนิดและการวางลวดลายของพื้นตกแต่ง ในบริเวณพื้นที่หมายเลข 1 จะเป็นพื้นที่ที่ได้รับการตกแต่งด้วยวัสดุและลวดลายตล้ายใบไม้ บริเวณพื้นที่หมายเลข 2 จะตกแต่งพื้นด้วยแผ่นหินวางสลับบนพื้นทราย บริเวณหมายเลข 3 จะเป็นพื้นผิวกรวดล้างแต่งขอบเป็นครึ่งวงกลมโค้ง บริเวณหมายเลข 4 ตกแต่งพื้นด้วยแผ่นคอนกรีตสลับสี บริเวณหมายเลข 5 จะตกแต่งพื้นด้วยแผนคอนกรีตพิมพ์ลาย (ภาพที่ 3.37 และ 3.38)

ภาพที่ 3.37 องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2563), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3.38 รูปองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

7 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของสวนสาธารณะ

จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นลักษณะงานสถาปัตยกรรมแบบอาคารเดี่ยวและมีระยะห่าง

ระหว่างตำแหน่งที่ตั้งอาคาร มีอาคารหมายเลข 2 เป็นอาคาร 2 ชั้นทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ที่สุด การใช้งานเป็นอาคารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีแพคโมเนีย สีของตัวอาคารจะใช้โทนสีอุ่น เช่น ครีมและสีน้ำตาลอาคาร อาคารหมายเลข 1 เป็นอาคารศาลาอเนกประสงค์ทรงแปดเหลี่ยม มีลักษณะเปิดโล่งไม่มีผนัง มีเก้าอี้คอนกรีตไว้ให้ชาวชุมชนได้นั่งพักผ่อน ตัวอาคารมุงด้วยหลังคาเมทัลชีทสีน้ำตาล เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เด่นด้วยรูปทรง อาคารหมายเลข 3 เป็นอาคารชั้นเดียวขนาดเล็ก การใช้งานเป็นอาคารซุ้มร้านขายสินค้าชุมชน ตั้งอยู่ในลักษณะเป็นกลุ่ม มีรูปทรงการใช้วัสดุและสี รวมทั้งมีการใช้ประโยชน์ที่เหมือนกัน อาคารกลุ่มนี้จึงเป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่เด่นด้วยการจัดวางองค์ประกอบของกลุ่มอาคาร อาคารหมายเลข 4 เป็นอาคารชั้นเดียว ใช้เป็นห้องน้ำสาธารณะมีรูปทรงและวัสดุเหมือนอาคารหมายเลข 3 แต่ทาสีแตกต่างออกไป ตั้งอยู่ในลักษณะเป็นอาคารเดี่ยวไม่มีลักษณะของกลุ่มอาคาร ส่วนอาคารหมาย 5 เป็นอาคารชั้นเดียว ใช้เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและหน่วยรักษาความปลอดภัยชายหาดบางเสร่ ตั้งอยู่ริมสนามฟุตบอล ตั้งอยู่ในลักษณะเป็นอาคารเดี่ยวเหมือนอาคารหมายเลข 4 ส่วนอาคารหมายเลข 6 เป็นอาคารชั้นเดียวใช้เป็นห้องเครื่องปั๊มน้ำ ที่ใช้โครงสร้างถาวร และมีรูปทรงสี่เหลี่ยมและทาสีไม่มีการตกแต่งผนังเหมือนอาคารหมายเลข 3 (ภาพที่ 3.39 และ 3.40)

ภาพที่ 3.39 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของสวนสาธารณะ

ที่มา: เทศบาลตำบลบางเสร่ (2563), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3.40 รูปภาพองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของสวนสาธารณะ), บันทึกโดยผู้วิจัย

8 ประโยชน์ของสวนสาธารณะ

จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ประโยชน์ของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ที่มีต่อชุมชน จำแนกออกได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย เป็นพื้นที่ชาวชุมชนเข้ามาใช้ออกกำลังกายในการเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกายชองชาวชุมชนให้มีกำลังเพื่อปรับสภาพจิตใจให้แจ่มใสเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของคนทุกวัย เช่น การศึกษาในวัยเด็ก ด้านเศรษฐกิจครอบครัวของคนในวัยทำงาน ด้านสุขภาพของคนสูงวัย เป็นต้น

2. ด้านอารมณ์ ชาวชุมชนใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจหลังจากเคร่งเครียดกับการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งพื้นที่สวนสาธารณะมีพื้นที่สีเขียว อุณหภูมิภายในอยู่ในสภาวะคงที่ มีร่มงาของต้นไม้ใหญ่ รวมทั้งมีวิวทะเลที่สงบนิ่ง มีสีครามให้ความรู้สึกผ่อนคลายเมื่อมองเส้นขอบฟ้าจรดผิวน้ำทะเล บรรยากาศในสวนสาธารณะแห่งนี้จึงทำให้เกิดสภาวะน่าสบายส่งผลต่อความสุขทางใจของชาวชุมชน

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม กล่าวคือสังคมของชุมชนบางเสร่เป็นชุมชนขนาดเล็ก ชาวชุมชนจึงรู้จักคุ้นเคยกัน เมื่อมีโอกาสที่จะพบปะพูดคุยสนทนากันเป็นส่วนตัวหรือระหว่างกลุ่มจะใช้สวนสาธารณะแห่งนี้เป็นสถานที่นัดหมายแลกเปลี่ยนทัศนคติด้านสังคมซึ่งกันและกัน

บริบทของวิถีชีวิตชุมชนประมงบางเสร่

1. สภาพสังคมวัฒนธรรมประเพณีและศาสนาของชุมชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า ชาวชุมชนบางเสร่ดั้งเดิมจะเป็นประชาชนที่อยู่ต่างถิ่นซึ่งส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย เช่น ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี

ปทุมธานี เป็นต้น อพยพมาตั้งรกรากถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเพื่อประกอบอาชีพตามความถนัดในแต่ละกลุ่มอาชีพที่โยกย้ายเข้ามา ถ้าเข้ามาตั้งถิ่นฐานตามชายฝั่งทะเลจะยึดอาชีพทำการประมงเป็นหลัก ถ้าเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณที่ราบหรือพื้นที่เนินจะยึดอาชีพทำสวน ปลูกผลไม้ เช่น มะม่วง ขนุน มะพร้าว ชมพู่ กระท้อน และลำไย เป็นต้น เมื่อสังคมชาวชุมชนได้ขยายตัวขึ้นจากกลุ่มอาชีพกลายเป็นสังคมหมู่บ้าน บุตรหลานในแต่ละหมู่บ้านได้รู้จักสนิทสนมและแต่งงานกัน พัฒนาเป็นความสัมพันธ์แบบครอบครัวในวงศ์เครือญาติ ในอดีตสังคมชาวชุมชนจะใช้วิธีแลกเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตรกันแทนการซื้อขาย เช่น นำผลไม้จำพวกขนุนและมะพร้าวนำไปแลกกับปลาที่ชาวประมงจับได้มา สังคมในชุมชนบางเสร่ได้ดำเนินความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เรื่อยมาจนสังคมได้ขยายตัวใหญ่ขึ้นจากสังคมชุมชนในหมู่บ้านเป็นสังคมของชาวชุมชนระดับตำบล ประชาชนที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานใหม่มีการบริโภคมากขึ้น ผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอต่อการแลกเปลี่ยน จึงเกิดการซื้อขายสินค้ากันขึ้น ซึ่งเป็นไปตามกลไกของการตลาด แต่สังคมของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในลักษณะเครือญาติยังดำรงอยู่อย่างเข้มข้นตามแต่ละฐานเครือญาติที่ใกล้ชิด ส่วนสังคมชาวชุมชนที่มิใช่เครือญาติก็ยังคงความเกื้อกูลกันในแต่ละบริบทของความสัมพันธ์

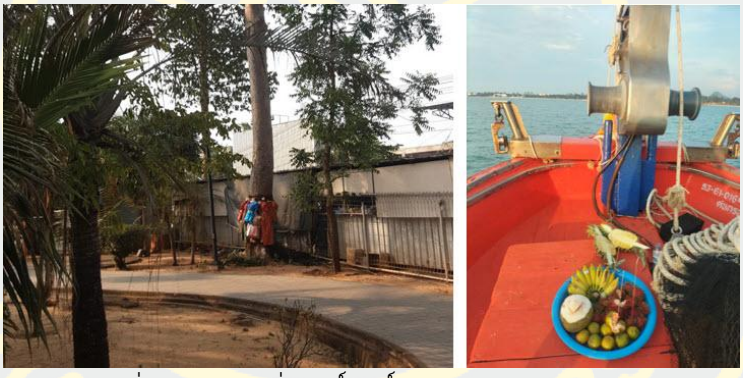
สังคมของชาวชุมชนประมงบางเสร่มีพื้นฐานของความสามัคคีกลมเกลียวกันจากกลุ่มอาชีพเดียวกัน และมาจากฐานเครือญาติอีกด้วย อีกทั้งการออกเรือทำการประมงกลางทะเลต้องผจญกับอุปสรรคภยันตรายที่ไม่คาดคิดอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นเวลามีภัยมาถึงเรือแต่ละลำเมื่อทำการประมงอยู่ด้วยกันกลางทะเล ชาวประมงจะมีวิทยุสื่อสารถึงกันและกันเพื่อขอตความช่วยเหลือ ทำให้เสมือนหนึ่งร่วมทุกข์ร่วมสุขกันกลางทะเล เมื่อกลับถึงฝั่งก็จะเกิดสังคมของการแลกเปลี่ยนผลผลิตแม้กระทั่งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปรึกษาหารือกันทุกๆเรื่องในสังคมครอบครัวชาวประมง ทำให้เห็นถึงรูปแบบของการก่อเกิดสังคมที่ใกล้ชิดรวมกลุ่มเหมือนสังคมครอบครัวเดียวกันของชาวประมงทั้งตำบลบางเสร่

ในอดีตสภาพทางสังคมวิถีชีวิตของชุมชนชาวประมงบางเสร่ดำเนินไปอย่างเรียบง่าย ระบบสาธารณูปโภคและบริการยังเข้าไม่ถึง เช่นไฟฟ้าและน้ำประปา วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิมจะใช้ตะเกียงประเภทต่างๆ ให้ความสว่างเวลากลางคืน ส่วนน้ำกินจะสำรองไว้ใช้ยามฝนตกด้วยภาชนะหลากประเภท เช่น ตุ่มน้ำ ถังน้ำ มีบ่อบาดาลสำหรับสำรองน้ำใช้ โดยใช้วิธีสาวเชือกที่หูกระป๋องวิดน้ำตักขึ้นมาใช้ การเดินทางจะใช้การเดินเท้าไปมาหาสู่กันเป็นหลัก บางครอบครัวที่พอมีฐานะจะใช้พาหนะในการเดินทางเป็นจักรยาน การขนส่งสาธารณะจะมีรถสามล้อของตาเฒ่าซึ่งเป็นรถสามล้อคันแรกที่ให้บริการในชุมชน บริเวณพื้นที่หมู่ที่ 2 จะมีสภาพเป็นป่ารวมทั้งสวนต้นยางนาบริเวณชายหาดบางเสร่ ชาวชุมชนจะอาศัยกันอยู่เป็นหมู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ส่วนพื้นที่หมู่ที่ 1 จะมีครอบครัวอยู่อาศัยประปราย

ในด้านความเชื่อถือศรัทธาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ชาวชุมชนให้ความเคารพศรัทธาในอนุสาวรีย์และรูปปั้นของพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดม

ศักดิ์ หรือที่ชาวบ้านเรียกขานกันว่าองค์เสด็จเตี่ย เพราะท่านมีบทบาทสำคัญในการสร้างฐานทัพเรือสัตหีบ ทำให้อำเภอสัตหีบเจริญเติบโตจนถึงปัจจุบัน

ชาวประมงบางเสร่ มีความเชื่อว่าในเรือทุกลำมีแม่ย่านางประจำเรือ จึงมีพิธีบูชาแม่ย่านางด้วยการนำผ้าสีไปผูกที่หัวเรือ และก่อนออกเรือจะมีเครื่องเซ่นไหว้แม่ย่านางให้ประทานโชคลาภ และคุ้มครองชีวิตลูกเรือและเรือประมงทุกลำให้ปลอดภัยจากภัยร้ายต่างๆ และยังมีความเชื่อทางไสยศาสตร์อีกด้วย เช่น ในอดีตบริเวณจากถนนสุขุมวิท ชาวชุมชนดั้งเดิมจะเดินเข้ามาทางถนนเทศบาลสาย 5 เมื่อถึงบริเวณหน้าวัดสามัคคีบรรพต พื้นที่จะมีลักษณะเป็นเนินเขาเล็กๆ และมีต้นไม้ขึ้นรกครึ้ม ซึ่งบริเวณนี้เคยเป็นลานประหารนักโทษในยุคนั้น ชาวชุมชนจะรีบเดินหรือวิ่งผ่านบริเวณนี้โดยเฉพาะช่วงเวลาพลบค่ำ หรือถ้าหลีกเลี่ยงได้ก็จะไปใช้เส้นทางอื่น แม้ว่าการเดินทางจะลำบากกว่าเส้นทางนี้ก็ตาม ทั้งนี้ในบริเวณหมู่บ้านในชุมชนบางเสร่จะมีศาลเพียงตาอยู่เป็นที่สังเกตุจำนวนมาก แม้แต่ในบริเวณสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ก็มีผ้าแพรหลากสีผูกมัดไว้กับต้นยางนา ซึ่งอดีตบริเวณนี้เคยเป็นป่าช้าของวัดบางเสร่คงคาราม (วัดหลวงพ่อทองอยู่) (ภาพที่ 3.41)

ภาพที่ 3.41 ความเชื่อถือศรัทธาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวชุมชนบางเสร่, บันทึกโดยผู้วิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า ในอดีตวิถีชีวิตของชาวชุมชนในการทำประมงจะเดินทางไปประกอบอาชีพในตอนกลางคืนของวันข้างแรมซึ่งจะไม่มีแสงสว่างสะท้อนผิวน้ำทะเลจากดวงจันทร์ ด้วยเหตุผลที่ว่าน้ำทะเลมีฟอสฟอรัสจะสะท้อนแสงของเกล็ดปลาบนผิวน้ำให้ชาวประมงได้สังเกตุเห็นโดยง่าย ในยุคนั้นยังไม่มีอุปกรณ์ช่วยในการหาฝูงปลาที่อยู่ใต้น้ำ รวมทั้งทิศทางเข็มการเดินเรือ การออกเรือจะอาศัยหมายซึ่งคือดาว แสงไฟ ซึ่งชาวประมงดั้งเดิมเรียกว่าโชติไฟ ที่ส่องสว่างบนบกตามตำแหน่งต่างๆ ในพื้นที่บางเสร่จะใช้หมายโชติไฟที่เกาะไผ่ เกาะเป็ด เป็นเกณฑ์ในการเดินเรือ และจดจำตำแหน่งที่มีฝูงปลาด้วยหมายเหล่านี้ เมื่อเกิดคลื่นลมชาวเรือจะมีวิธีหลบลมด้วยการใช้เกาะบังลม เช่นลมทางทิศใต้พัดมารุนแรงจะวนเรือเข้าหลบลมทางทิศเหนือของเกาะ และจอดทอดสมอจนกว่าลมพายุจะสงบ

ปัจจุบันวิถีชีวิตการออกจับปลาของชาวประมงพาณิชย์ในบางเสร่สะดวกกว่าอดีต มีการใช้หมายเข็มทิศทางการเดินเรือจากดาวเทียม อุปกรณ์ค้นหาฝูงปลา เช่น ซาวเดอร์และโซน่าร์ โดยใช้

เสียงสะท้อนจะวัตถุ คือฝูงปลา การเดินทางออกจากฝั่งของชาวประมงมักเป็นเวลา 5 โมงเย็น โดยก่อนออกเรือ ลูกเรือจะเตรียมเสบียงส่วนตัว เช่น น้ำดื่ม เครื่องดื่มชูกำลัง ก่อนออกเรือประมาณ 1 ชั่วโมง ส่วนอาหารระหว่างออกเรือจะมีจุมโพ่หรือพ่อครัวประจำเรือทำอาหารให้ลูกเรือ ลักษณะการแต่งตัวจะสวมกางเกงขายาวเพราะตกกลางคืนกลางทะเลจะมีอากาศหนาว ถ้าเรือจอดพักทอดสมอบนเรือจะมีที่นอนให้ลูกเรือ ชาวเรือเรียกว่ารังไข่ จะอยู่บริเวณเก๋งเรือ มีช่องหน้าต่างขนาดเล็กเหมือนรังไข่

ข้อบังคับของภาครัฐกำหนดระยะทางในการทำประมงพาณิชย์ให้มีระยะเดินทางระหว่างชายฝั่ง 10-20 ไมล์ทะเล ห้ามทำการประมงในระยะห่างจากชายฝั่ง 3 ไมล์ทะเล และห่างจากเกาะ1.6 ไมล์ทะเล การเตรียมสภาพเรือก่อนออกทำการประมงจึงต้องเตรียมน้ำมันดีเซลสำหรับเครื่องยนต์ของเรือ และน้ำแข็งที่จะบรรทุกในระวางของเรือเพื่อแช่ปลา ซึ่งเรือประมงพาณิชย์จะต้องมีระวาง 10 ตันกรอสขึ้นไป เครื่องมือในการจับปลาจะเป็นลักษณะของอวนล้อมจับ ในภาษาชาวประมงเรียกว่าอวนเฉมาน มาจากคำว่ามานเป็นเชือกที่ร้อยระหว่างตะกั่วถ่วงน้ำหนักของอวนตามเส้นรอบวงของตัวอวน เมื่ออวนอยู่ในระดับที่คาดว่าฝูงปลาในทะเลจะอยู่ในวงล้อมจะใช้กว้านมานทั้ง 2 ข้างของกราบเรือ ในลักษณะของก้นถุงที่มีปลาติดอยู่ข้างใน การดึงมานนี้ภาษาชาวเรือเรียกว่า เฉ เป็นที่มาของอวนในชื่อเฉมาน

ผู้ควบคุมบริหารเรือเรียกชื่อว่า ไต้ก๋ง มีหน้าที่ควบคุมเข็มทิศทางการเดินเรือเช่น สั่งนายท้ายเรือควบคุมใบจักรเครื่องยนต์และหางเสือ ควบคุมลูกเรือในการวางอวนตามตำแหน่งที่มีปลา ใช้เครื่องมืออุปกรณ์ค้นหาฝูงปลา ควบคุมการกว้านอวนขึ้นจนกระทั่งปลดปลาจากอวน บรรจุในระวางน้ำแข็งของเรือ นำเรือเข้าฝั่งในเวลาเช้ามืด ต่อจากนั้นต้องควบคุมการชั่งน้ำหนักปลา นำส่งแพปลาที่รับซื้อในราคาที่กำหนดไว้ การขนส่งจะขนส่งด้วยรถบรรทุกส่วนตัวหรือรถรับจ้าง ส่วนปลาที่มีราคาแพงและน้ำหนักมากแพปลาจะไม่รับซื้อ ปลาส่วนนี้ไต้ก๋งจะปันส่วนให้ลูกเรือ และนำกลับมาปรุงเป็นอาหารในครอบครัว ซึ่งเป็นกิจวัตรของตรอบครัวชาวประมงที่มักจะนำอาหารทะเลที่จับได้มาทำรับประทานกันทุกมื้อ (ภาพที่ 3.42)

ภาพที่ 3.42 การประกอบอาชีพของชาวประมงพาณิชย์, บันทึกโดยผู้วิจัย

ส่วนวิถีชีวิตการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านของชาวประมง จะคล้ายคลึงกันกับชาวประมงพาณิชย์ โดยเฉพาะกิจวัตรประจำวันจะแตกต่างตรงขนาดของเรือเท่านั้น ในอดีตชาวชุมชนจะทำประมงพื้นบ้านโดยใช้วิธีจับปลาในยุคแรกด้วยการตกปลาต่อมาจึงมีการใช้เครื่องมือเรียกว่า โป๊ะ ทำด้วยเสาไม้ปลักเรียงกันลงไปในทะเล แล้วมีประตูโป๊ะสำหรับให้ปลาว่ายเข้ามาในโป๊ะ ต่อมาจึงพัฒนาเครื่องมือจับปลาโดยใช้เรือ ประมงพื้นบ้านจะใช้เรือที่มีขนาดเล็กและมีระวางบรรทุกขนาดน้อยกว่า 10 ตันกรอส และต้องลงทะเบียนเรือกับกรมประมง ถ้าเรือมีขนาดความยาวน้อยกว่า 6 เมตร ไม่ต้องลงทะเบียนเรือ และไม่ต้องขออนุญาตในการใช้อุปกรณ์เครื่องมือทำการประมงที่เรียกว่า อาชญาบัตร

เรือประมงพื้นบ้านมีพื้นที่ที่ได้รับการอนุญาตให้นำเรือออกทำการประมงได้ในระยะห่างจากชายฝั่ง 3 ไมล์ทะเล ปกติเรือประมงพื้นบ้านจะแล่นฝ่าคลื่นที่สูงได้ไม่เกิน 1 เมตรชาวประมงพื้นบ้านจึงจับสัตว์น้ำได้มากที่สุดวันละ 100 กิโลกรัม ชาวประมงพื้นบ้านจะนำเรือกลับเข้าใกล้ชายฝั่งและจอดทอดสมอห่างจากฝั่งในระยะทางที่เหมาะสมกับภาวะน้ำลงแล้วลงเรือเล็กพร้อมสัตว์น้ำที่จับมาได้ ซึ่งสัตว์น้ำที่ชาวประมงพื้นบ้านบางเสร่นิยมจับคือ ปลาหมึก การจับปลาหมึกที่ชาวประมงพื้นบ้านเรียกว่า การไดหมึก หมายถึงบนเรือจะมีไดนาโมปั่นกระแสไฟสำหรับโคมไฟส่องสว่างเวลาคืนข้างแรม เพื่อล่อปลาหมึกให้มาเล่นแสงไฟ โดยจอดทอดสมอและทิ้งสายเอ็นที่ร้อยมัดด้วยเหยื่อเทียมเรียกว่าโยทะกา เป็นจำนวนหลายชิ้นในลักษณะเส้นเอ็นละ 1 ชิ้น จากนั้นให้ปลาหมึกมาดูดกินโยทะกาที่ซ่อนตะขอไว้จะเกี่ยวปากปลาหมึก หลังจากนั้นชาวประมงจะสาวเอ็นขึ้นมาบนเรือ เพื่อปลดปลาหมึกออกจากโยทะกานำมาบรรจุในถังน้ำแข็ง

การประมงพื้นบ้านอีกประเภทหนึ่งที่ชาวชุมชนนิยมทำกันคือ เรือลากปลาหมึกหอม เรือลักษณะนี้จะใช้วิธีแล่นเรือจับ แตกต่างจากเรือไดหมึกที่จอดทอดสมอนิ่ง เรือชนิดนี้จะปล่อยเส้นเอ็นที่มีกรงคล้ายกับลอบที่บรรจุเหยื่อไว้มัดอยู่ที่ปลายเอ็น เมื่อปลาหมึกเข้ากินเหยื่อจะออกจากกรงนี้ไม่ได้ เมื่อเรือลากจนได้ก๋งมั่นใจว่าปลาหมึกติดเหยื่อเป็นจำนวนมากแล้วจะสาวเอ็นขึ้นบนเรือ แล้วจึงปลดปลาหมึกเก็บใส่ถังน้ำแข็งแล้วนำเรือกลับฝั่ง

ชาวชุมชนยังนิยมทำการประมงพื้นบ้านด้วยอาชีพจับปูด้วยเรือลอบปู การทำประมงด้วยเรือชนิดนี้จะปล่อยเชือกที่มีลอบผูกไว้ที่ปลายเชือกในลักษณะเป็นแขนงเชือกโดยผูกไว้กับทุ่นให้ลอยอยู่ในทะเลเป็นระยะเวลาหนึ่ง แล้วกลับเข้าฝั่ง ได้ก๋งคะเนว่าปูติดลอบเป็นจำนวนมากแล้ว จึงเดินเรือกลับไปที่หมายสังเกตุคือทุ่นที่ลอยไว้ แล้วดำเนินการกู้ลอบขึ้นมาปลดปูบนเรือแล้วนำกลับเข้าฝั่ง

เวลากลับเข้าฝั่งของชาวประมงพื้นบ้านคือเวลาตีสี่ครึ่ง เมื่อถึงฝั่งชาวประมงจะรวมตัวกันนำปลาหมึกหรือสัตว์น้ำอื่นๆที่จับได้ด้วยเรือแต่ละลำมารวมกัน ส่งรถขนส่งที่จอดคอยอยู่แล้วนำไปขายส่งที่แพปลาต่างๆซึ่งอยู่ที่จังหวัดระยองเป็นส่วนใหญ่อีกทอดหนึ่ง

ชาวประมงพื้นบ้านจะทำงานบนเรือเพียง 1-2 คน และออกเรือแบบรวมกลุ่มกันประมาณ 4-5 ลำ มีวิทยุสื่อสารติดต่อถึงกัน นิยมออกเรือในเวลา 3 โมงเย็นจนกระทั่งถึงหนึ่งทุ่ม และในคืนข้างแรม 3 ค่ำ ถึง 10 ค่ำ ในหนึ่งเดือนจะออกเรือประกอบอาชีพได้ 20 วันเพราะเป็นคืนเดือนมืดปลาหมึกมักมาเล่นไฟที่เปิดล่อไว้และใน 10 วันที่เหลือของเดือนแสงจากพระจันทร์เวลาข้างขึ้นจะสว่างทำให้ปลาหมึกไม่มาเล่นไฟ และในระยะเวลา 10 วันที่ไม่ได้ออกเรือ กิจวัตรประจำวันชาวประมงพื้นบ้านจะพายเรือเล็กไปที่เรือประมงของตนเองเพื่อดูแลสภาพของโครงสร้างและเครื่องยนต์ของเรือให้พร้อมสำหรับการออกเรือประกอบอาชีพต่อไป

ในชุมชนบางเสร่จะมีกลุ่มเรือประมงพื้นบ้านจำนวนประมาณ 50 ลำ และจำนวนของเรือที่ออกจับสัตว์น้ำประเภทปูจะมีอยู่จำนวน 2 ลำเท่านั้นเนื่องจากปูที่อยู่อาศัยพื้นที่บริเวณนี้ไม่ชุกชุม

ชาวประมงพื้นบ้านนิยมจอดเรือทอดสมออยู่ห่างชายฝั่ง 3 จุดที่อยู่ใกล้บ้านเพื่อความสะดวกในการพายเรือเล็กไปที่เรือของตนเอง จุดจอดทอดสมอจุดที่หนึ่งอยู่บริเวณชายหาดบางเสร่ห่างจากสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ประมาณ 500 เมตร จุดที่สองอยู่บริเวณชุมชนท้ายบ้านในพื้นที่หมู่ที่ 5 และจุดที่สามอยู่บริเวณสะพานปลาของเอกชนติดกับสะพานปลากลุ่มประมงชาวประมงพื้นบ้านจะพักอาศัยในชุมชนท้ายบ้านหมู่ที่ 5 เป็นจำนวนมากที่สุดในตำบลบางเสร่ (ภาพที่ 3.43)

ภาพที่ 3.43 การประกอบอาชีพของชาวประมงพื้นบ้าน, บันทึกโดยผู้วิจัย

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามพบว่า ชาวชุมชนประมงบางเสร่มีผู้นับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 98.98 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่ ตลอดจนแรงงานข้ามชาติก็นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้นวิถีด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชาวบางเสร่จะเป็นประเพณีที่เกี่ยวเนื่องกับศาสนาพุทธและเป็นประเพณีสำคัญที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีของชาวบางเสร่และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชาวชุมชนประมงบางเสร่ที่ชาวชุมชนให้ความสำคัญคือ ประเพณีสงกรานต์วันไหลบางเสร่ ชาวชุมชนจะร่วมมือร่วมใจพร้อมกับฝ่ายปกครองจัดงานนี้ขึ้นเป็นถึงเวลา 9 วันในเดือนเมษายนของทุกปี

กิจกรรมในเทศกาลเป็นกิจกรรมรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ขบวนแห่สงกรานต์และกีฬาพื้นบ้าน ประเพณีออกพรรษาจัดงานขึ้นในเดือนตุลาคมของทุกปี มีกิจกรรมทำบุญตักบาตร ใส่บาตรข้าวต้มหางและงานวันคล้ายวันมรณภาพหลวงพ่อทองอยู่จันทสาโร เป็นงานประจำปีของตำบลบางเสร่ จัดขึ้นในวันที่ 22-28 กุมภาพันธ์ของทุกปี ณ วัดบางเสร่คงคาราม มีกิจกรรมทำบุญปิดทองถวายหลวงพ่อทองอยู่ สวดเจริญพระพุทธมนต์ อุทิศส่วนกุศลแด่หลวงพ่อทองอยู่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า งานประเพณีทั้งสามเทศกาลนี้มีประชาชนต่างพื้นที่จำนวนน้อยที่เข้ามาร่วมงาน ชาวชุมชนจึงถือเป็นงานเทศกาลเฉพาะของชุมชน ต่างจากประเพณีลอยกระทงที่มีประชาชนทั่วไปเข้ามารวมงานจำนวนมาก งานเทศกาลลอยกระทงจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี มีกิจกรรมขบวนแห่กระทงลอยประทีปและการประกวดกระทง

วิถีชาวประมงใช้ชีวิตอยู่กับการจับปลาที่ต้องออกหากินยามกลางคืนในน่านน้ำทะเลลึก ชาวประมงจึงมักเดินทางไปทำการประมงในเวลากลางคืนและเรือบางลำอาจไปลอยลำค้างคืนกลางทะเลเป็นเวลาหลายวันจนกว่าจะจับปลาได้เต็มระวางเรือ ชาวประมงจึงเชื่อถึงโชคลางสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำหรับเป็นที่พึ่งทางใจร่วมกับความศรัทธาในพระพุทธศาสนาดลบันดาลให้ปลอดภัยจากภยันตรายต่างๆในท้องทะเล

ชาวประมงจะล่องเรือกลับเข้าฝั่งในเวลาเช้ามืด ทำการค้าขายปลาบนแพปลา เพราะฉนั้นวงจรระยะเวลาการดำเนินชีวิตของชุมชนบางเสร่ส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพประมงจึงเป็นยามเช้ามืด และในยามเย็นซึ่งเป็นเวลาเตรียมเรือและอุปกรณ์ทำประมง ในช่วงเวลากลางวันจึงเป็นเวลาของประชาชนส่วนน้อยของชุมชนประกอบอาชีพอื่นๆ แต่เมื่อมีงานประเพณีวัฒนธรรมหรืองานประจำปีของชุมชน วงจรวิถีชีวิตชุมชนจะกลับมาเป็นการชุมนุมของประชาชนในชุมชนเกือบทั้งหมด ไปรวมตัวกันที่วัดและบริเวณชายหาดที่เป็นที่ตั้งของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จะเห็นได้ว่าชาวชุมชนนั้นแม้จะมีรูปร่างกำยำผิวดำคล้ำจากการกรำแดดเพราะประกอบอาชีพกลางทะเล และมักคุ้นกับการแต่งกายแบบเรียบง่าย มีความคุ้นชินกับการส่งเสียงดังที่ต้องตะโกนสื่อสารกันในเรือแข่งกับเสียงเครื่องยนต์ มีสำเนียงห้วนและใช้ภาษาพื้นถิ่น แต่กระนั้นชาวชุมชนก็มีความอ่อนโยนและจิตใจที่มุ่งมั่นในการประกอบสัมมาอาชีวะและมีความสามัคคีในการรักษาสภาพสังคมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นด้วยใจบริสุทธิ์สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน (ภาพที่ 3.44)

ภาพที่ 3.44 งานประเพณีและความเชื่อถือศรัทธาของชุมชน

ที่มา:เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) , ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุว่า ศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่ที่มีประวัติความมายาวนานคือ การเต้นหางเครื่องและกลองยาว การเต้นหางเครื่องมีจุดเริ่มต้นจาก วงประดู่บานของฐานทัพเรือสัตหีบที่มีพื้นที่อยู่ใกล้เคียงกัน ได้มาฝึกซ้อมเต้นให้กับชาวชุมชนที่เป็นผู้หญิง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการเต้นประกอบดนตรีของวงโดยการจ้างชาวคณะหางเครื่องทุกครั้งที่มีงานของวงดนตรี และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวชุมชนอีกด้วย ส่วนศิลปะกลองยาวเริ่มต้นจากชาวบางเสร่เริ่มมีการรำกลองยาวในปี 2518 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการรำกลองยาวเป็นศิลปะที่อยู่คู่กับประเพณีทางศาสนาและงานรื่นเริงต่างๆในชุมชน (ภาพที่ 3.45)

ภาพที่ 3.45 การฝึกซ้อมกลองยาวและการเต้นหางเครื่อง

ที่มา: สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดชลบุรี, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

2. สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุว่า เศรษฐกิจของชาวชุมชนประมงบางเสร่มีรายได้จากการประกอบอาชีพการประมงโดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือการทำประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ ประมาณร้อยละ 60 ส่วนที่เหลือร้อยละ40 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพประกอบธุรกิจให้การบริการ

ในด้านการเกษตรกรรม ชาวชุมชนปลูกมันสำปะหลังและจะทำเป็นเกษตรรายย่อยในลักษณะเป็นการเช่าที่ดินทำกินเป็นส่วนใหญ่จากผู้เป็นเจ้าของที่ดิน ชาวชุมชนเดิมมีการทำนากันบ้าง

แต่ในปัจจุบันทิ้งให้นารกร้างว่างเปล่า หรือบางส่วนขายที่นาไปทำหมู่บ้านจัดสรร ที่ดินที่ยังเหลือจะเป็นการทำการเกษตรแบบเพาะปลูกพืชผักสวนครัวไว้ขายและไว้รับประทานกันเอง

ในปัจจุบันไม่มีการประกอบอุตสาหกรรมในเขตเทศบาลตำบลบางเสร่แล้ว คงเหลือแต่อุตสาหกรรมในครอบครัวเช่น การทำปลาตากแห้ง กุ้งแห้ง ปลาหมึกตากแห้ง ของคนในชุมชนเท่านั้น

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า ในด้านการประกอบธุรกิจการให้บริการ ชาวชุมชนให้ความสำคัญกับการบริการนักท่องเที่ยวที่เป็นธุรกิจการให้บริการที่กำลังเติบโตแบบก้าวกระโดดของชาวชุมชน เช่น ธุรกิจการให้บริการด้านที่พักโดยชาวชุมชนมีการแปลงที่อยู่อาศัยเป็นสถานที่พักของนักท่องเที่ยวในลักษณะของโฮมสเตย์ พูลวิลล่ารีสอรท์ หรือบ้านพักรับรองมากขึ้นในทุกหมู่บ้าน

ธุรกิจการให้บริการด้านอาหารเป็นธุรกิจที่กำลังเติบโตเช่นเดียวกัน ในชุมชนจึงมีทั้งร้านขายอาหารทะเลสดให้ซื้อไปปรุงกันเอง ร้านอาหารประเภทซีฟู้ดรวมทั้งร้านอาหารแบบส่งถึงบ้าน ร้านสะดวกซื้อเกิดขึ้นในชุมชนหลายแห่ง

ธุรกิจการให้บริการนักท่องเที่ยวด้านพาหนะนำเที่ยวเช่น รถยนต์เช่า เรือสปีดโบ๊ต และในปัจจุบัน เจ้าของเรือประมงบางลำทำการปรับปรุงเรือเป็นเรือสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นกลุ่ม

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566) ระบุว่า เศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้ชาวชุมชนประมงบางเสร่อีกประการคือ กลุ่มอาชีพที่ตั้งขึ้นโดยชาวชุมชนอีก 10 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มทำผ้าบาติก,กลุ่มประมงเรือเล็ก,กลุ่มท่องเที่ยววิถีชุมชน,กลุ่มผ้าทำมือ,กลุ่มถักโครเชต์,กลุ่มสานกระเป๋า,กลุ่มหางเครื่องบางเสร่,กลุ่มกลองยาว,กลุ่มปลูกผักสวนครัว,และกลุ่มสตรี ส่วนใหญ่ของกลุ่มอาชีพจะผลิตสินค้าพื้นเมืองเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์กลุ่มจันทสาโรเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทำมือ,ผลิตภัณฑ์ถักโครเชต์ กลุ่มเอื้ออารีย์สัมพันธ์เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าไหมถัก กลุ่มท้ายบ้านเป็นผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสาน กลุ่มเนินบรรพตเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก กลุ่มชายทะเลเป็นผลิตภัณฑ์ปิ้งงบ และกลุ่มเกล็ดแก้ว-ห้วยลึกเป็นผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม (ภาพที่ 3.46)

ภาพที่ 3.46 กลุ่มอาชีพในชุมชนประมงบางเสร่

ที่มา:เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย

พื้นที่สวนสาธารณะกับชุมชนและนักท่องเที่ยว

1. พื้นที่สวนสาธารณะกับกิจกรรมของชุมชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า การใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับกิจกรรมของประชาชนในชุมชนบางเสร่เป็นไปในแนวทางของการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทางกีฬาและออกกำลังกายเฉพาะชาวชุมชนในลักษณะของการทำกิจกรรมโดยการครอบครองพื้นที่ในสวนสาธารณะ โดยแบ่งความสัมพันธ์ของชาวชุมชนกับสวนสาธารณะดังต่อไปนี้

1. การใช้ประโยชน์พื้นที่สวนสาธารณะของชาวชุมชนบางเสร่ของผู้เข้าใช้พื้นที่จะเป็นชาวชุมชนที่มีที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงสวนสาธารณะ เช่น ชุมชนหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 เป็นส่วนใหญ่ และเข้ามาทำกิจกรรมทุกวันยกเว้นวันอาทิตย์ ในระยะเวลาประมาณ 16.00 น.จนถึง 20.00 น. ส่วนชาวชุมชนในหมู่อื่นจะเข้ามาใช้พื้นที่เป็นครั้งคราว และเป็นกิจกรรมทางการพักผ่อนและนันทนาการ ซึ่งแต่ละหมู่บ้าน เช่น หมู่ที่ 3 ,หมู่ที่ 6 ,หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 10 เป็นชุมชนที่มีทำเลที่ตั้งในอีกฝั่งของถนนสุขุมวิทซึ่งปัจจุบันมีการขยายเขตทางถึง 8 ช่องจราจรและยังไม่เสร็จสมบูรณ์ซึ่งเป็นถนนที่กั้นกลางระหว่างหมู่บ้านในชุมชนจึงเป็นเหตุให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางเข้ามาใช้พื้นที่สวนสาธารณะ ชาวชุมชนในหมู่บ้านดังกล่าวจึงเข้ามาใช้พื้นที่สวนสาธารณะเป็นครั้งคราว

ส่วนชาวชุมชนในหมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5 ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนที่สืบทอดรุ่นต่อรุ่นติดต่อกันมาแต่ครั้งอดีตและมีทำเลติดชายฝั่งทะเล และมีอาชีพที่เกี่ยวกับอาหารทางทะเลแปรรูปและการให้บริการนักท่องเที่ยวเช่นโรงแรม ที่พักรีสอรท์ ร้านอาหารและเครื่องดื่มเป็นส่วนใหญ่ จึงมีข้อจำกัดด้านเวลาที่จะเข้ามาใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมทางกีฬาหรือนันทนาการในสวนสาธารณะ

ส่วนชาวชุมชนหมู่ที่ 8 ถูกแยกออกจากกันเป็นสองส่วนด้วยพื้นที่ของทหารเรือ และมีขอบเขตของหมู่บ้านห่างจากพื้นที่ที่อยู่ในย่านชุมชนบางเสร่และสวนสาธารณะ ประกอบกับประชาชนอาศัยอยู่ไม่หนาแน่นในพื้นที่หมู่ที่ 8 ชาวชุมชนในหมู่บ้านนี้จึงเข้ามาใช้พื้นที่สวนสาธารณะเป็นครั้งคราวเช่นเดียวกันกับชาวบ้านหมู่ที่ 3 ,หมู่ที่ 6 ,หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 10

2. พฤติกรรมการใช้พื้นที่สวนสาธารณะของชาวชุมชนจะเป็นกิจกรรมทางกีฬาและการออกกำลังกายโดยมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การเดินออกกำลังกาย
2. การวิ่งออกกำลังกาย
3. การเล่นกีฬาเปตอง
4. การเต้นแอโรบิค
5. การเต้นบาสโลบ
6. การเล่นกีฬาฟุตซอล

7. การเล่นกีฬาบาสเกตบอล

8. การเล่นเครื่องเล่นของเด็ก

9. การเล่นเครื่องออกกำลังกาย

ชาวชุมชนที่เข้ามาใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทางกีฬาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ รวมตัวกันตั้งเป็นชมรมกีฬา คือ ชมรมเปตอง , ชมรมแอโรบิค และชมรมบาสโลบ สมาชิกในชมรมจะเป็นชาวบางเสร่ และชาวต่างชาติที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานพักอาศัยอยู่ในตำบล เหล่าสมาชิกจะเข้ามาร่วมทำกิจกรรมแต่ละประเภทในทุกวันยกเว้นวันอาทิตย์ และเป็นเวลาเดียวกัน ส่วนมากเป็นช่วงเย็นถึงค่ำ เวลาเลิกทำกิจกรรมจะเป็นประมาณเวลา 20.00 –21.00 น. ซึ่งเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายเท่านั้น ชาวชมรมเหล่านี้จะทำกิจกรรมสังสรรค์แลกเปลี่ยนทางสังคมโดยเป็นเรื่องทั่วไปและเป็นเวลาหลังจากการทำกิจกรรมการออกกำลังกาย แต่ละช่วงที่แต่ละชมรมทำกิจกรรมจะมีการครอบครองพื้นที่การทำกิจกรรมเป็นสัดส่วนและแยกจากกันโดยชัดเจน การกระทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างชมรมแต่ละชมรมจะเป็นวาระที่กำหนดร่วมกันมาล่วงหน้า เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬากับชาวชุมชนอื่นซึ่งเกี่ยวข้องกันแต่ละชมรมกีฬาเท่านั้น

ส่วนกิจกรรมการเดินและวิ่งออกกำลังกายจะเป็นการเข้าใช้พื้นที่ของชาวชุมชุนแบบบุคคลและแบบกลุ่มบุคคลที่มีขนาดเล็กเช่น 2-3 คนในแต่ละกลุ่มโดยการครอบครองทางเดิน-วิ่งที่มีลักษณะเป็นทางแคบและโค้งยาวเลาะลัดไปมาตามช่องว่างระหว่างการยืนต้นของต้นยางนา พฤติกรรมการเดินและวิ่งออกกำลังกายจะเป็นลักษณะเดินหรือวิ่งตามกันโดยทิ้งช่วงระยะห่างกันเป็นวงรอบของลู่เดิน-วิ่งในสวนสาธารณะ การเดินและการวิ่งระหว่างกลุ่มอื่นๆจึงถูกจำกัดขอบเขตจากพื้นที่ลู่ทางเดิน-วิ่ง และเมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลชาวบางเสร่เลิกการเดินวิ่งออกกำลังกายจะแยกย้ายกันกลับที่พักอาศัยก่อนเวลา 19.00 น.

ส่วนของพื้นที่กิจกรรมกีฬาฟุตซอลและบาสเกตบอลจะเป็นการทำกิจกรรมของชาวชุมชนที่เป็นเยาวชนเป็นส่วนใหญ่ และจะเข้าใช้พื้นที่เป็นครั้งคราวและเป็นช่วงเวลาเย็นประมาณ 17.00-18.00 น.ซึ่งเป็นเวลาเลิกจากการศึกษาและใช้พื้นที่ถึงเวลา 19.00 น.โดยประมาณ หลังจากเลิกทำกิจกรรมจะจับกลุ่มสนทนากันต่อจนถึงเวลากลับบ้านในประมาณ 20.00 น.และการจับกลุ่มสนทนาจะเป็นการกระทำเฉพาะกลุ่มของกีฬาบาสเกตบอลหรือฟุตซอลเท่านั้นโดยไม่สนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม

ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่มีเครื่องเล่นของเด็ก ชาวชุมชนบางเสร่จะพาลูกหลานที่เป็นเด็กเล็กเข้ามาใช้พื้นที่ในช่วงเวลาประมาณ 16.00-17.00 น.ชาวชุมชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงและจะคอยระวังดูแลเด็กในปกครองให้ใช้เครื่องเล่นอย่างถูกต้องเป็นลำดับแรกในขณะที่เด็กเหล่านี้ใช้เครื่องเล่นเหล่านี้แล้วก็ยังคอยเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดโดยอาศัยศาลาอเนกประสงค์แบบเปิดโล่งที่ตั้งอยู่ใน

ระยะสายตาเป็นที่นั่งพักผ่อนและสนทนาระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลอื่นด้วย นับเป็นพื้นที่ของสวนสาธารณะที่มีลักษณะของการใช้พื้นที่แบบสังคมรวมกลุ่มของชาวชุมชน

และส่วนสุดท้ายคือพื้นที่สนามกีฬาฟุตบอลของชุมชนที่ตั้งอยู่ติดกับสวนสาธารณะและมีช่องทางการเข้าถึงพื้นที่จากสวนสาธารณะ พื้นที่นี้กำลังได้รับการพัฒนาปรับปรุงสภาพสนาม การระบายน้ำของพื้นที่สนาม อัฒจันทร์ชมกีฬาฟุตบอลและอาคารรับรองนักท่องเที่ยวโดยกรมโยธาธิการและผังเมืองจึงไม่มีชาวชุมชนบางเสร่เข้าไปใช้พื้นที่สนามกีฬานี้

ในแต่ละพื้นที่กิจกรรมทางกีฬาจะมีขอบเขตแบบแยกจากกันและชาวชุมชนบางเสร่ครอบครองพื้นที่การทำกิจกรรมแบบแยกสัดส่วนเช่นเดียวกับลักษณะของพื้นที่บริการในสวนสาธารณะ

กิจกรรมที่ชาวชุมชนบางเสร่ให้ความสำคัญคือ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานประเพณีและการแสดงวัฒนธรรมชองชุมชนเป็นอย่างยิ่ง เช่น งานประเพณีสงกรานต์จะใช้พื้นที่สวนสาธารณะและบริเวณชายหาดเป็นสถานที่จัดงาน โดยใช้พื้นที่บริเวณสนามบาสเกตบอลเป็นพื้นที่ตั้งของเวทีมวยชั่วคราวและพื้นที่บริเวณลานอเนกประสงค์เป็นพื้นที่ตั้งของเวทีการแสดง ชาวชุมชนเข้าใช้พื้นที่ในสองบริเวณนี้อย่างหนาแน่น ในเวลาเดียวกันกับที่ชาวชุมชนบางส่วนใช้พื้นที่ออกกำลังกาย แต่ไม่กระทบถึงกิจกรรมของกันและกัน เพราะเป็นการทำกิจกรรมแบบแยกพื้นที่เป็นสัดส่วนจากกัน (ภาพที่ 3.47)

ภาพที่ 3.47 การใช้พื้นที่สวนสาธารณะจัดงานประเพณีสงกรานต์, บันทึกโดยผู้วิจัย

3 ทัศนคติที่มีต่อสวนสาธารณะของชาวชุมชนบางเสร่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า ชาวชุมชนบางเสร่ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะมีทัศนคติที่ดีต่อสวนสาธารณะในบริบทของการเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกับเทศบาลผู้ดูแลบริหารจัดการพื้นที่ ด้วยความภูมิใจกับภูมิทัศน์ต้นยางนาที่มีความร่มรื่นให้ร่มเงายามกลางวัน และมีอุณหภูมิในพื้นที่ที่ให้ความรู้สึกเย็นสบาย รวมถึงสภาพต้นยางนาที่มีลำต้นสูงโปร่งทำให้เกิดช่องลมพัดผ่านพื้นที่สวนสาธารณะได้สะดวก ผ่อนคลายความร้อนในเวลากลางวัน และชาวชุมชนบางเสร่เข้าใจในความเป็นพื้นที่ที่มีสวนต้นยางนาที่ยืนต้นอยู่คู่กับบริเวณชายหาดบางเสร่ตั้งแต่อดีตและเป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนแห่งนี้เท่านั้น

2 พื้นที่สวนสาธารณะกับกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พบว่า การใช้ประโยชน์พื้นที่สวนสาธารณะกับนักท่องเที่ยว จะเป็นกิจกรรมทางนันทนาการในพื้นที่บริเวณชายหาดบางเสร่ โดยใช้พื้นที่ตลอดแนวชายหาดตั้งแต่พื้นที่หน้าสวนสาธารณะไปจนสุดแนวชายหาด โดยมีถนนเลียบชายหาดกั้นขอบเขตของชายหาดกับสวนสาธารณะ การเข้ามาใช้บริการของสวนสาธารณะจะเป็นเฉพาะพื้นที่ของสุขาสาธารณะและหน่วยบริการนักท่องเที่ยว การเข้าใช้พื้นที่ภายในสวนสาธารณะจะเป็นไปในลักษณะของแขกผู้เยี่ยมชมด้วยความรู้สึกในการเป็นพื้นที่ของชุมชนเจ้าบ้าน ตลอดทั้งลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สวนสาธารณะที่มีระดับของพื้นที่สูงกว่าระดับชายหาดประมาณ 2-2.5 เมตร และมีกำแพงหินกันดินแสดงขอบเขตด้านหน้าสวนสาธารณะในลักษณะรั้วเสมือนเป็นรั้วของพื้นที่ชุมชน และมีบันไดทางเข้าถึงพื้นที่ 3 จุดที่มีขนาดเล็กกว้างประมาณ 2 เมตรและมีลักษณะชัน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะของนักท่องเที่ยว ในบางโอกาสที่มีการจัดแข่งกีฬาทางน้ำชายหาดบางเสร่ถูกใช้เป็นสถานที่ในการจัดแข่งกีฬา กลุ่มนักกีฬาและผู้ชมกีฬาซึ่งมาจากต่างพื้นที่ ก็มีลักษณะการเข้าใช้พื้นที่สวนสาธารณะในทิศทางเดียวกันกับนักท่องเที่ยวทั่วไป (ภาพที่ 3.48)

ภาพที่ 3.48 ระดับของพื้นที่สวนสาธารณะสูงกว่าระดับชายหาดและกำแพงหินหน้าสวนสาธารณะ, บันทึกโดยผู้วิจัย

บทที่ 4
อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นนำสู่การออกแบบ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาด้านศิลปะผสมผสานกับงานสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม ที่ต้องสร้างสรรค์จากพื้นฐานข้อเท็จจริงของวิถีชีวิตวัฒนธรรมและภูมิทัศน์ของชุมชนประมงบางเสร่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำแนกการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาซึ่งผลงานการสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ

อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่เชิงความสัมพันธ์กับบุคคล

อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่เชิงความสัมพันธ์ระดับบุคคลภายในชุมชน

เดิมชาวชุมชนตำบลบางเสร่มีอาชีพเกษตรกร โดยเฉพาะมีอาชีพประมงเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันตำบลบางเสร่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้นเป็นลำดับประกอบกับพื้นที่ในตำบลบางส่วนอยู่ติดทะเลจึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้ชาวประมงบางส่วนเปลี่ยนอาชีพเป็นการบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ดังนั้นวิถีชาวประมงดั้งเดิมจึงแปรเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจและกระแสความนิยมในการท่องเที่ยวทางทะเล แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลจากการสอบถามถึงมุมมองของบุคคลภายนอกชุมชนถึงการนิยามชุมชนบางเสร่พบว่ายังคงสะท้อนความเป็นย่านของชาวประมง ตรงตามที่พวงชมพู ไชยอาลา และ แสงรุ่ง เรืองโรจน์ (2559) ได้ระบุว่าเอกลักษณ์ทางสังคมวิถีชีวิตทั้งทางรูปธรรมและนามธรรมที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือสิ่งที่ชาวชุมชนสร้างขึ้น มีบทบาทในการสร้างสัญลักษณ์ให้กับสังคมชุมชนและนำไปสู่การตีความหมายของสังคมจากบุคคลภายในและภายนอกชุมชน ที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่อันมีนัยยะถึงอัตลักษณ์ร่วม (Communal frame) หรืออัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชน

บริบทของความสัมพันธ์ระหว่างชาวชุมชนกับอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนเป็นการเก็บข้อมูลระดับปฐมภูมิถึงมโนทัศน์ของบุคคลภายในชุมชนประมงบางเสร่ที่เชื่อมโยงกับการสัมผัสจิตวิญญาณแห่งสถานที่ (Sense of places) และการสำนึกถึงการเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) พื้นที่ชุมชนบางเสร่ สอดคล้องกับ ชมพูนุท คงพุนพิน (2561) ที่ระบุถึงอัตลักษณ์เชิงสังคมของเมือง ในมุมมองถึงวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่น

ในการกำหนดหมวดหมู่วัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่จากการศึกษาของ ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์(2564) ได้จำแนกไว้ 7 ด้านเป็นฐานมโนทัศน์ในการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลักและร่วมในการวิจัย ดังนี้

1. วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมพื้นบ้านโดยใช้ภาพแทนเป็นวิถีประมง
2. วัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงโดยใช้ภาพแทนเป็นหางเครื่อง
3. วัฒนธรรมด้านประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลโดยใช้ภาพแทนเป็นประเพณีสงกรานต์
4. วัฒนธรรมด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะโดยใช้ภาพแทนเป็นวัดหลวงพ่อทองอยู่
5. วัฒนธรรมด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลโดยใช้ภาพแทนเป็นวิวทะเล
6. วัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาทางอาหารโดยใช้ภาพแทนเป็นปิ้งงบและหมึกน้ำดำ
7. วัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์โดยใช้ภาพแทนเป็นค่ายลูกเสือและต้นยางนา(สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่)

จำแนกกลุ่มบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในชุมชนประมงบางเสร่โดยไม่จำกัดเพศ ไม่จำกัดสถานภาพ ไม่จำกัดอาชีพ ไม่จำกัดระดับการศึกษาและอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและร่วมในการวิจัย แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ (ภาพที่ 4.1)

1. กลุ่มประมงพาณิชย์ จำนวน 5 ท่าน
2. กลุ่มประมงพื้นบ้าน จำนวน 5 ท่าน
3. กลุ่มผู้ปกครองท้องถิ่นชุมชนบางเสร่ จำนวน 5 ท่าน
4. กลุ่มชาวชุมชนบางเสร่ จำนวน 5 ท่าน
5. ปราชญ์ชาวบ้านด้านประมงและดนตรีของชุมชนบางเสร่ จำนวน 1 ท่าน

ภาพที่ 4.1 กลุ่มบุคคลภายในชุมชนประมงบางเสร่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก, บันทึกโดยผู้วิจัย

James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) ที่ได้จำแนกอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) เอาไว้เป็น 2 ส่วน ในส่วนแรกคืออัตลักษณ์ที่เป็นจริงของปัจเจกบุคคลนั้น (Actual

Identity) ซึ่งเป็นนัยยะของการทับซ้อนกันอยู่กับอัตลักษณ์ที่เป็นมิติภายในของปัจเจกบุคคล เมื่อบุคคลนั้นๆเรียนรู้ถึงการกำหนดบทบาทและหน้าที่หรือถูกวางตำแหน่งทางสังคมโดยสังคมหรือชุมชนที่บุคคลนั้นอยู่อาศัย จึงรับรู้และเลือกนิยามตนเองให้เหมาะสมกับสังคมหรือชุมชนเพื่อแสดงความเป็นตัวตนให้ผู้อื่นที่เป็นบุคคลภายนอกได้รับรู้สถานภาพทางสังคมหรือชุมชนที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่เช่น อาชีพ ชนชั้น เพศ ชาติพันธ์ หรือศาสนา เป็นต้น

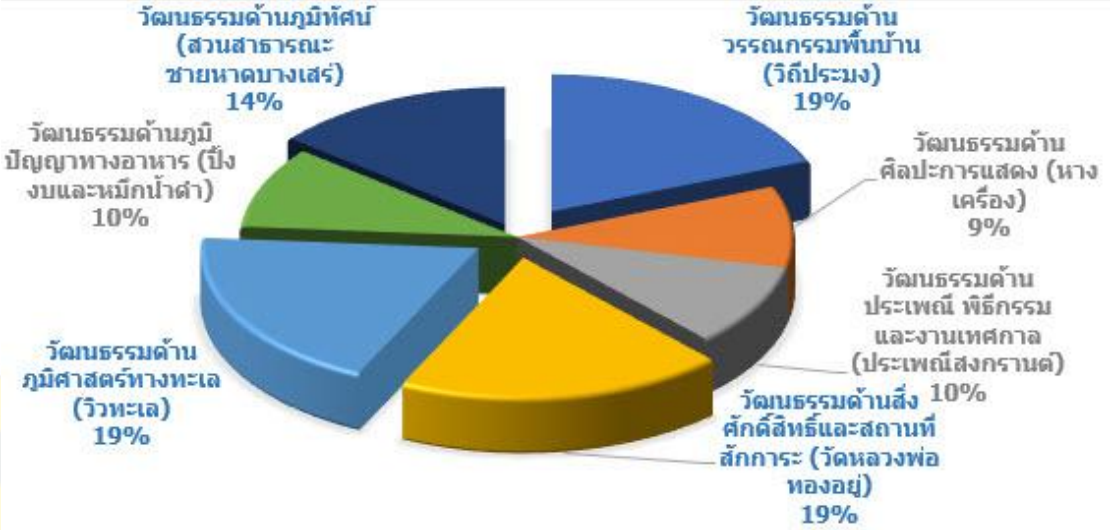
พบว่าข้อมูลทั่วไปของกลุ่มบุคคลภายในชุมชนประมงบางเสร่มีความสอดคล้องกันทั้งด้านภูมิลำเนาที่อยู่ภายในชุมชนบางเสร่ ด้านเพศสภาพ สถานภาพ อาชีพและระดับการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของทุกท่านมีลักษณะคล้ายคลึงกันไม่แตกต่างกันมากนัก วิเคราะห์ได้ว่าสถานภาพทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลหลักคืออัตลักษณ์ที่เป็นจริงของบุคคลภายในชุมชนประมงบางเสร่ ตรงตามที่ James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) ที่ได้นิยามไว้ในส่วนแรกของอัตลักษณ์ทางสังคม ดังนั้นข้อมูลจากการสนทนากลุ่มกับชาวชุมชนบางเสร่จึงเป็นข้อมูลที่มีนัยยะสำคัญในการค้นพบอัตลักษณ์จากวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนนี้

จากผลการเก็บข้อมูลปฐมภูมิพบว่า ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนประมงบางเสร่มีวัฒนธรรมเฉพาะที่เป็นของตนเอง โดยแต่ละท่านได้ตัดสินใจเลือกวัฒนธรรมแต่ละด้านในจำนวน 7 ด้านดังกล่าวข้างต้นอย่างอิสระ ด้วยปริมาณค่าเฉลี่ยของจำนวนนับและจำนวนรวมของค่าถ่วงน้ำหนักในการเลือกค่าอันดับของวัฒนธรรมแต่ละด้าน รวมถึงมโนทัศน์ในอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนประมงบางเสร่ผ่านวัฒนธรรมทั้ง 7 ด้านนี้ โดยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม 3 ด้านคือ ด้านวิถีประมง วัฒนธรรมด้านสิ่งศักด์สิทธิ์หลวงพ่อทองอยู่และวัฒนธรรมด้านวิวทะเล ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 19 % เป็นลำดับแรก และวัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นอำดับรองด้วยค่าเฉลี่ยที่ 14 %

ชาวชุมชนมีความเห็นว่าวัฒนธรรมทั้ง 4 ด้านนี้ล้วนยังคงอยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนานและไม่มีแนวโน้มในทิศทางที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้เนื่องจากวัฒนธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนผสมของวิถีชีวิตหมู่บ้านประมงกล่าวคือ วิถีชาวประมงกับแหล่งทำมาหากินทางทะเลโดยน้อมรับสิ่งศักด์สิทธิ์เพื่อให้ปกป้องคุ้มครองภัยยามล่องเรือหาปลาและได้พักผ่อนคลายในภูมิทัศน์ธรรมชาติชายทะเล ส่วนวัฒนธรรมด้านอาหาร ศิลปะการแสดงและงานเทศกาลประเพณี นั้นชาวชุมชนให้ความสำคัญในลำดับรองลงมาเพราะชาวชุมชนมีความคิดเห็นว่าชุมชนประมงในพื้นที่อื่นๆก็มีวัฒนธรรมเหล่านี้เฉกเช่นเดียวกัน

สรุปผลของการวิเคราะห์ วัฒนธรรมทั้ง 4 ด้านคือ วัฒนธรรมด้านวิถีประมง,วัฒนธรรมด้านวิวทะเล,วัฒนธรรมด้านด้านสิ่งศักด์สิทธิ์หลวงพ่อทองอยู่และวัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ เป็นสื่อกลางสะท้อนถึงการแสดงตัวตนของชาวชุมชนบางเสร่ (Actual Identity) ให้

บุคคลภายนอกได้รับรู้สภาพทางสังคมของชุมชน เพื่อนำสู่การค้นพบอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่ที่สอดคล้องตรงกันกับนิยามแรกที่ James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) จำแนกไว้ดังกล่าวข้างต้น (ภาพที่ 4.2)

ภาพที่ 4.2 จำนวนร้อยละที่เลือกวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่จากคนภายในชุมชน

อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่เชิงความสัมพันธ์ระดับบุคคลภายนอกชุมชน

James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) ที่ได้จำแนกอัตลักษณ์ทางสังคมไว้ในส่วนที่สองคือ มาตรฐานที่สังคมภายนอกเรียกร้องจากปัจเจกบุคคล (Virtual Identity) โดยคาดหวังและเรียกร้องให้ปัจเจกบุคคลควรจะวางตัวให้เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมนั้นๆที่ปัจเจกบุคคลนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งจะวิเคราะห์จากมโนทัศน์ของบุคคลในสังคมภายนอกชุมชนบางเสร่ที่มีมุมมองถึงวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนชาวประมงบางเสร่ตามที่ James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) ระบุไว้

บริบทของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายนอกชุมชนกับอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนบางเสร่เป็นการเก็บข้อมูลระดับปฐมภูมิจากการตอบแบบสอบถามของบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวที่ได้เข้าใช้บริการในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ถึงมโนทัศน์ในมุมมองถึงวัฒนธรรมเฉพาะและมอบให้เป็นอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนนี้

การสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในการวิจัยคือ กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือนชุมชนบางเสร่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายนอกชุมชนประมงบางเสร่โดยไม่จำกัดเพศ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษาและอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มตัวอย่างและร่วมในการวิจัย จำนวน 41 ท่าน โดย ใช้สถานที่การสอบถามบริเวณริมชายหาดบางเสร่ โดยใช้หมวดหมู่

วัฒนธรรมที่ได้จำแนกไว้เช่นเดียวกันกับการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มชาวชุมชนบางเสร่เป็นฐานมโนทัศน์ (ภาพที่ 4.3)

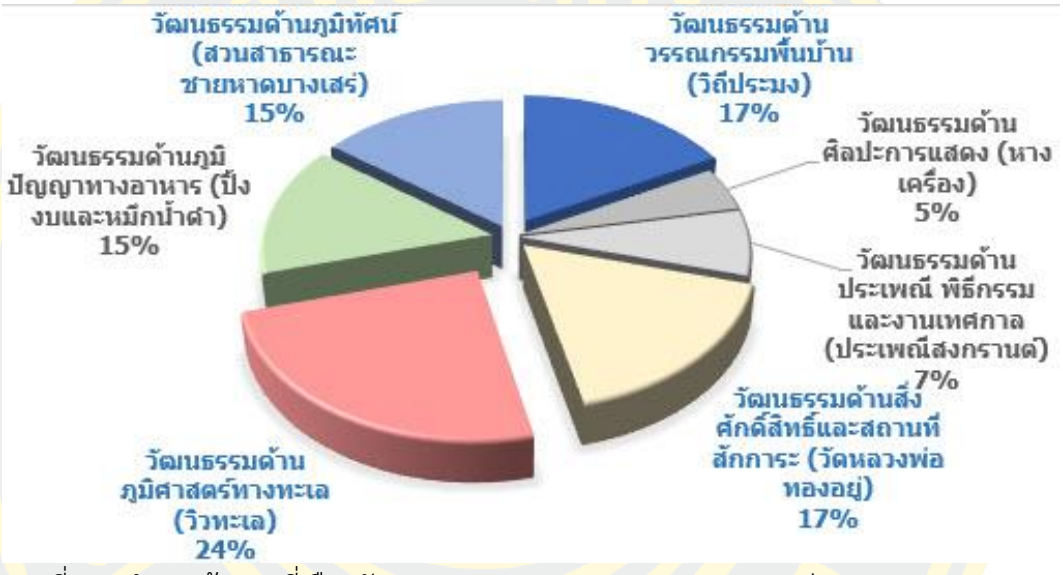

ภาพที่ 4.3 การสอบถามกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยว, บันทึกโดยผู้วิจัย

พบว่าข้อมูลทั่วไปของทุกท่านที่เข้าร่วมการวิจัยล้วนมีภูมิลำเนาอยู่นอกชุมชนบางเสร่และมีลักษณะแตกต่างกันของข้อมูลอายุ,อาชีพและระดับการศึกษาไม่ใกล้เคียงกันเหมือนกับข้อมูลทั่วไปของชาวชุมชนบางเสร่จึงเป็นข้อมูลตรงตามลักษณะของบุคคลที่อยู่ในสังคมภายนอกชุมชนบางเสร่สอดคล้องตามที่ James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) ที่ระบุถึงส่วนที่สองของอัตลักษณ์ทางสังคม ดังนั้นข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจึงเป็นข้อมูลของบุคคลภายนอกชุมชนที่ได้เลือกหมวดหมู่วัฒนธรรมอย่างอิสระและมอบให้เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบางเสร่อันเป็นข้อมูลที่มีนัยยะสำคัญในการค้นพบอัตลักษณ์จากวัฒนธรรมของชุมชนนี้

จากผลการเก็บข้อมูลปฐมภูมิพบว่า บุคคลภายนอกชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนประมงบางเสร่มีวัฒนธรรมที่เป็นของตนเอง โดยแต่ละท่านได้ตัดสินใจเลือกวัฒนธรรมแต่ละด้านในจำนวน 7 ด้านดังกล่าวข้างต้นอย่างอิสระ ด้วยปริมาณค่าเฉลี่ยของจำนวนนับและจำนวนรวมของค่าถ่วงน้ำหนักในการเลือกค่าอันดับของวัฒนธรรมแต่ละด้านที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนประมงบางเสร่ พบว่า ชาวนอกชุมชนให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมด้านวิวทะเลมากที่สุดด้วยค่าเฉลี่ย 24 % ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมด้านวิถีประมงและวัฒนธรรมด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์หลวงพ่อทองอยู่ในอันดับรองลงมาด้วยค่าเฉลี่ย 17 % และเลือกวัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับวัฒนธรรมด้านอาหารด้วยค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 15 % ส่วนวัฒนธรรมด้านงานเทศกาลประเพณีและศิลปะการแสดงได้รับการเลือกด้วยค่าเฉลี่ยที่ 7 % และ 5 % ตามลำดับ คล้ายคลึงกับอันดับการเลือกวัฒนธรรมจากการสนทนากลุ่มชาวชุมชน วิเคราะห์ได้ว่าชาวนอกชุมชนที่ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว

ตอบแบบสอบถามด้วยกระแสชื่นชมกับภูมิทัศน์ของชุมชนมากที่สุด และเดินทางเข้ามาเพื่อสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นร่างของหลวงพ่อทองอยู่ที่ยังคงรูปอยู่ในวิหารของวัดบางเสร่คงคาราม รวมทั้งชื่นชอบรับประทานอาหารทะเลพื้นถิ่นก่อนเดินทางกลับ วัฒนธรรมทั้ง 5 ด้านนี้ล้วนอยู่ในชุมทาง (Node) ของวงจรการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน ดังนั้นภาพจำของวัฒนธรรมที่ชาวนอกชุมชนมอบให้สังคมชาวบางเสร่จึงสะท้อนถึงสิ่งที่ชาวชุมชนสร้างขึ้นเองรวมทั้งเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ไว้ให้ชุมชนและคงอยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนานจนเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบางเสร่ สอดคล้องกับ Lynch (1960) และ Whyte (1980) มีแนวคิดในทางเดียวกันถึงลักษณะทางจินตภาพของเมือง (ภาพที่ 4.4)

ภาพที่ 4.4 จำนวนร้อยละที่เลือกวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่จากคนภายนอกชุมชน

อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่เชิงความสัมพันธ์ระดับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

ผู้วิจัยใช้แนวทางของ พวงชมพู ไชยอาลา และ แสงรุ่ง เรืองโรจน์ (2559) ที่ได้เสนอ วิธีการวิเคราะห์อัตลักษณ์โดยการจัดกรอบ/ช่วงชั้นของอัตลักษณ์ในกรอบของ อัตลักษณ์ร่วมทางสังคม (Communal frame) ที่เป็นอัตลักษณ์ร่วมของบุคคลภายในชุมชนประมงบางเสร่ที่มีร่วมกับคนอื่นในกลุ่มชาวชุมชนเดียวกัน และ อัตลักษณ์เชิงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมต่อสังคม(Relational frame) ที่เป็นอัตลักษณ์ในความสัมพันธ์กับคนอื่นที่เป็นบุคคลภายนอกชุมชนซึ่งมีมุมมองถึงอัตลักษณ์ชุมชนนี้เมื่อผ่านความสัมพันธ์กับคนภายในชุมชน โดยแนวทางการวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิเคราะห์ค่าอันดับของการเลือกวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่ของทุกกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมในการวิจัย

กลุ่มบุคคลทั้งบุคคลภายในชุมชนและภายนอกชุมชนมีมโนทัศน์สอดคล้องตรงกันว่าวัฒนธรรมทั้ง 4 ด้านที่ได้เลือกนี้เป็นวัฒนธรรมในภาพรวมของชุมชนประมงบางเสร่ คือ

1. วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมพื้นบ้านคือ วิถีประมง
2. วัฒนธรรมด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะคือ วัดหลวงพ่อทองอยู่

3. วัฒนธรรมด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลคือ วิวทะเล

4. วัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์คือ ค่ายลูกเสือและต้นยางนา(สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่)

พบว่าการเลือกของชาวชุมชนและชาวนอกชุมชนมีค่าจำนวนนับเป็นค่าเฉลี่ยที่มีความสอดคล้อง อย่างมีนัยยะสำคัญ ดังแสดงตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่

หมวดหมู่วัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่	ค่าการเลือกของกลุ่มบุคคลภายในชุมชน	ค่าการเลือกของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชน	อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่
	ค่าร้อยละ	ค่าร้อยละ	
วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมพื้นบ้านโดยใช้ภาพแทนเป็นวิถีประมง	19	17	สอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญ
วัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงโดยใช้ภาพแทนเป็นหางเครื่อง	9	5	สอดคล้องกัน
วัฒนธรรมด้านประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลโดยใช้ภาพแทนเป็นประเพณีสงกรานต์	10	7	สอดคล้องกัน
วัฒนธรรมด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะโดยใช้ภาพแทนเป็นวัดหลวงพ่อทองอยู่	19	17	สอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญ
วัฒนธรรมด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลโดยใช้ภาพแทนเป็นวิวทะเล	19	24	สอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญ
วัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาทางอาหารโดยใช้ภาพแทนเป็นปิ้งงบและหมึกน้ำดำ	10	15	สอดคล้องกัน
วัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์โดยใช้ภาพแทนเป็นค่ายลูกเสือและต้นยางนา(สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่)	14	15	สอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลวัฒนธรรมด้านวิถีประมงของชาวนอกชุมชนเป็นที่สังเกตุจากการเลือกวัฒนธรรมทางด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลคือ การเลือกวิวทะเลเป็นอันดับที่ 1 แทนด้านวิถีประมงและเลือกวัฒนธรรมด้านวิถีประมงในอันดับที่ 2 ซึ่งมีความแตกต่างจากการเลือกของชาวชุมชน ทั้งนี้เป็นการเลือกของชาวนอกชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีจนถึง 40 ปีและมีการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ เพราะฉนั้นวัฒนธรรมด้านวิวทะเลจึงเป็นภาพจำด้านวัฒนธรรมที่กลุ่มบุคคลภายนอก

ชุมชนและเยาวชนภายนอกชุมชนมอบให้ชุมชนบางเสร่ แต่พบว่ามีกลุ่มชาวนอกชุมชนอีกส่วนหนึ่งแยกเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอายุ 31-40 ปี, มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและมีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีมุมมองในการเลือกวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่ในด้านวิถีประมงเป็นอันดับที่ 1 สอดคล้องกับการเลือกของชาวชุมชน ดังนั้นข้อมูลในการเลือกวัฒนธรรมของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนยังคงมีมุมมองถึง วิถีประมงและวิวทะเล เช่นเดียวกันกับชาวชุมชน

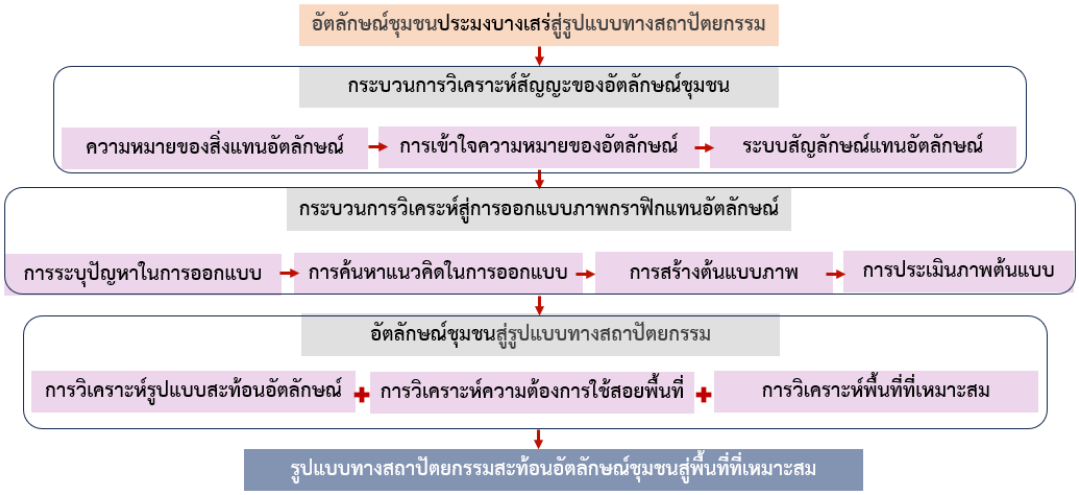
อนึ่งเยาวชนภายนอกชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษาเลือกวัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์คือ ค่ายลูกเสือและต้นยางนา(สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่) ในจำนวนนับที่สูงและเลือกในค่าอันดับ 3 มากที่สุดใน 7 อันดับ วัฒนธรรมด้านนี้จึงเป็นด้านสำคัญที่เยาวชนภายนอกชุมชนรับรู้และสัมผัสถึงความร่มรื่นของภูมิทัศน์ชุมชน จึงพร้อมใจกันมอบให้เป็นวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่

สรุปผลการวิเคราะห์จากกรอบอัตลักษณ์ร่วมของสังคมชุมชน และกรอบอัตลักษณ์เชิงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมต่อสังคมทั้ง 2 กรอบร่วมกันนำสู่อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ตามความสอดล้องกันอย่างมีนัยยะสำคัญ ดังนี้

1. อัตลักษณ์ด้านวรรณกรรมพื้นบ้านคือ วิถีประมง
2. อัตลักษณ์ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลคือ วิวทะเล
3. อัตลักษณ์ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะคือ วัดหลวงพ่อทองอยู่
4. อัตลักษณ์ด้านภูมิทัศน์คือ สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่สู่รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

กระบวนการวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมสู่การจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน มีขั้นตอนการวิเคราะห์อัตลักษณ์จากแนวคิดสัญศาสตร์สู่การถอดความหมายของอัตลักษณ์เพื่อแปลงเป็นภาพกราฟิกต้นแบบที่ผ่านการประเมินความเข้าใจในระบบสัญลักษณ์ของอัตลักษณ์ชุมชน จากนั้นวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมจากองค์ประกอบของภาพกราฟิกที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ชุมชนผสมผสานกับความต้องการใช้สอยประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ โดยมีกรอบแนวคิดในกระบวนการวิเคราะห์ดังนี้ (ภาพที่ 4.5)

ภาพที่ 4.5 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่สู่รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

สัญญะของอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่

งานวิจัยฉบับนี้มีขอบเขตการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับอัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชนนำสู่การออกแบบจัดการพื้นที่เชิงสถาปัตยกรรม ด้วยการวิเคราะห์ด้วยแนวคิดสัญศาสตร์นำสู่ภาพแทนอัตลักษณ์ สอดรับกับ Curtin (1997) ที่กล่าวถึงทฤษฎีสัญศาสตร์และภาพแทนความ และการวิเคราะห์ถึงความหมายของอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ วิถีประมง,วิวทะเล,วัดหลวงพ่อทองอยู่และสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ เพื่อส่งเสริมให้สังคมภายนอกรับรู้และเข้าใจอัตลักษณ์ทางสังคมของชาวชุมชน ในสาระสำคัญของแนวคิดสัญศาสตร์ตามบริบทต่อไปนี้

1. สิ่งแทนความ (representation) คือบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอัตลักษณ์ด้านพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนอีก 3 องค์ประกอบ รวมทั้งองค์ประกอบเหล่านี้ร่วมปฏิสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวชุมชนก่อให้เกิดความหมายของอัตลักษณชุมชนประมงบางเสร่ โดยแทนความด้วยการแปรความหมายของอัตลักษณ์ชุมชนเป็นภาพที่สื่อให้คนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายและสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่สวนสาธารณะกับอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ (ภาพที่ 4.6)

ภาพที่ 4.6 อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่

ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชาวชุมชนบางเสร่กับองค์ประกอบอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจและการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นบุคคลภายในชุมชนถึงความสัมพันธ์หลักในการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ผู้วิจัยเรียบเรียงข้อมูลชั้นปฐมภูมิ พบว่า ชาวชุมชนส่วนใหญ่ใช้พื้นที่สวนสาธารณะแห่งนี้ทำกิจกรรมทางกีฬาและออกกำลังกายและหลังจากการทำกิจกรรมการออกกำลังกายเสร็จสิ้นจะใช้เวลาผ่อนคลายความเมื่อยล้าจากการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย เพื่อทำกิจกรรมสังสรรค์แลกเปลี่ยนเรื่องทั่วไปทางสังคมซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการสนทนากับผู้อื่นที่อยู่ในพื้นที่ด้วย นับเป็นพื้นที่สวนสาธารณะที่มีลักษณะของการใช้พื้นที่แบบสังคมรวมกลุ่มของชาวชุมชนเพื่อนัดพบระหว่างชาวประมงด้วยกันหรือชาวชุมชนกลุ่มอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการประกอบอาชีพประมงหรือข่าวสารในกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ ส่วนความสัมพันธ์กับพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่อีกประการหนึ่งคือ ชาวชุมชนบางเสร่จะให้ความสำคัญกับพื้นที่นี้เพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานประเพณีและการแสดงวัฒนธรรมของชุมชนประจำปี เช่น งานประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น

ชาวชุมชนบางเสร่ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะล้วนมีทัศนคติที่ดีต่อสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ในบริบทของการเป็นเจ้าของพื้นที่(Sense of belonging) ร่วมกับเทศบาลที่เป็นผู้ดูแลบริหารจัดการพื้นที่ และมีความภูมิใจกับภูมิทัศน์สวนต้นยางนาที่ยืนต้นอยู่เป็นจำนวนมากในสวนสาธารณะแห่งนี้แต่ครั้งอดีต ชาวชุมชนรับรู้และเข้าใจในความเป็นพื้นที่ (Sense of place) ที่มีภูมิทัศน์สวนต้นยางนาควบคู่กับชายหาดบางเสร่และทิวทัศน์ท้องทะเลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ไม่เหมือนชายหาดในชุมชนอื่น ชุมชนบางเสร่จึงเป็นชุมชนประมงที่ยังอนุรักษ์และรักษาสภาพภูมิทัศน์ธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนแตกต่างจากพื้นที่ในชุมชนประมงอื่นๆ ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการบริหารพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนทำให้สภาพธรรมชาติของพื้นที่และวิถีชีวิตในชุมชนนั้นๆเปลี่ยนแปลงไปจากความเป็นมาในอดีต

ดังนั้นความสัมพันธ์ของพื้นที่สวนสาธารณะกับวิถีชีวิตชาวชุมชนเป็นการบูรณาการร่วมกันจากองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 องค์ประกอบ ในบริบทของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ดังนี้

1. อัตลักษณ์ชุมชนด้านสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ คือองค์ประกอบที่หนึ่งที่นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวชุมชน พบว่า ชาวชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้ที่สวนสาธารณะแห่งนี้ทำกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตหรือกิจกรรมทางประเพณีของชุมชน ซึ่งในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ก็ได้สัมผัสกับองค์ประกอบที่สอง

2. วิถีประมง เป็นองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนที่สองที่นำมาวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนด้านความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวชุมชน พบว่า การรับรู้ทางสายตาถึงวิถีประมงของผู้ที่กำลังอยู่ในพื้นที่สวนสาธารณะเป็นการมองเห็นวิถีชีวิตของชาวประมงในท้องทะเล และในมุมสะท้อนกลับกันชาวประมงที่กำลังประกอบอาชีพในท้องทะเลต่างก็สัมผัสถึงพื้นที่สวนสาธารณะซึ่งเป็นหนึ่งในจุดหมายตาที่จะนำเรือกลับชายฝั่ง รวมทั้งเป็นพื้นที่ในจุดมุ่งหมายที่เฝ้ารอคอยเวลาของงานประเพณีเทศกาลสงกรานต์ ที่มีการประกอบพิธีกิจกรรมทางศาสนาและงานรื่นเริงภายในสวนสาธารณะ

3. วัดหลวงพ่อทองอยู่ เป็นองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนที่สามที่นำมาวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนด้านความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวชุมชน พบว่า กิจกรรมทางศาสนาในพื้นที่สวนสาธารณะมีพิธีสักการะหลวงพ่อทองอยู่ ซึ่งเป็นเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของทุกคนภายในสังคมชุมชน และจัดให้มีกิจกรรมงานรื่นเริงแข่งขันกีฬามวยไทยที่ชาวชุมชนนิยมชมชอบ โดยมีเวทีแข่งขันบริเวณสนามบาสเกตบอลและเวทีมวยทะเลบริเวณชายหาดบางเสร่ในงานเทศกาลประเพณีสงกรานต์ทุกปี ทั้งสามองค์ประกอบคือ วิถีประมง,พื้นที่สวนสาธารณะและงานเทศกาลประเพณีทางศาสนาและวัฒนธรรมล้วนเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับท้องทะเล

4. วิวทะเล เป็นองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนที่สี่ที่นำมาวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนด้านความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชาวชุมชน พบว่า ท้องทะเลมีความสัมพันธ์กับทั้งสามองค์ประกอบกล่าวคือพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลที่ชาวประมงบางเสร่ล่องเรือออกไปประกอบอาชีพ ขณะที่อยู่ในเรือกลางทะเลลึกชาวประมงล้วนบนบานหลวงพ่อทองอยู่แทนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถคุ้มครองอันตรายระหว่างล่องเรือตลอดจนดลบันดาลให้เดินทางกลับถึงฝั่งอย่างปลอดภัย และในช่วงเดือนที่มีมรสุมลมพายุแปรปรวนชาวประมงจะหยุดเดินเรือเพื่อพักผ่อนและร่วมสังสรรค์ในงานรื่นเริงเมื่อถึงเวลาของงานเทศกาลประเพณีในพื้นที่สวนสาธารณะ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบยังสอดคล้องกับวงจรเส้นทางการเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางเข้ามาเพื่อสักการะร่างของหลวงพ่อทองอยู่ภายในวิหารของวัดบางเสร่คงคาราม เมื่อแวะพักรับประทานอาหารทะเลที่เป็นผลผลิตจากวิถีประมง

เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วจะเดินทางเข้าไปสัมผัสวิวทะเลหรือเล่นน้ำทะเลเพื่อพักผ่อนคลายร่างกายและจิตใจบริเวณพื้นที่ชายหาด และเข้าใช้บริการสวนสาธารณะก่อนเดินทางกลับ

กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทั้ง 4 องค์ประกอบมีนัยยะของความสัมพันธ์ในสังคมชุมชนประมงบางเสร่รวมถึงความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน โดยเฉพาะวิถีประมงที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของชาวชุมชนชาวประมงบางเสร่ ที่นับวันจะขาดการสานต่อวิชาชีพนี้ให้คงอยู่คู่กับชุมชนเนื่องจากการประกอบอาชีพประมงจำเป็นต้องฝึกทักษะอาชีพตั้งแต่ยังเยาว์วัย เพราะต้องศึกษาทั้งสภาพภูมิอากาศในท้องทะเลและบนฝั่ง แหล่งอยู่อาศัยและชนิดของปลาแต่ละพันธ์ การใช้เครื่องมือทำการประมง การควบคุมเรือและลูกเรือ การบริหารจัดการทุนและกำไรจากการค้าขายสัตว์ทะเลและอื่นๆที่เป็นรายละเอียดในการประกอบวิชาชีพ จากข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มกับชาวชุมชนที่มีอาชีพประมงล้วนแล้วแต่ให้ข้อมูลว่า ในปัจจุบันเกิดการขาดแคลนบุคคลช่วงอายุน้อยในรุ่นต่อไปทั้งจากบุคคลภายในหรือภายนอกครอบครัวที่มีความต้องการเป็นชาวประมงและอนุรักษ์วิชาชีพนี้สืบไป และในอนาคตชุมชนประมงบางเสร่อาจจะขาดหนึ่งในองค์ประกอบของความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งอาจรวมถึงสังคมภายนอกหลงลืมการขนานนามของตำบลบางเสร่ว่าเป็นชุมชนของชาวประมงอีกต่อไป

สรุปบริบทของการอนุรักษ์เพื่อสร้างสานความสัมพันธ์ในองค์ประกอบของอัตลักษณ์ทางสังคมชุมชนประมงบางเสร่ทั้ง 4 องค์ประกอบ เป็นส่วนสำคัญในการดำรงอัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่ให้คงไว้คู่กับบริบททางสังคมของชาวชุมชนบางเสร่สืบต่อไป การอนุรักษ์ทั้งวัฒนธรรมอาชีพประมงชุมชนและทรัพยากรทางภูมิทัศน์ธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเลของชุมชนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับแนวทางการออกแบบสร้างสรรค์ในงานวิจัยฉบับนี้

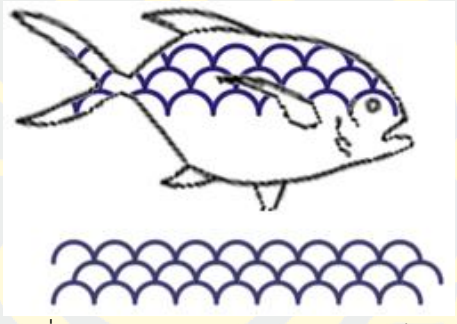
2. กระบวนการที่ทำให้เข้าใจความหมายของสิ่งใดๆ (Comprehend meanings) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากความหมายของอัตลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นจากภาวะการณ์ที่เป็นจริงของชาวชุมชนประมงบางเสร่ ดังนี้

2.1 บริบทของวิถีประมงชุมชนบางเสร่

การสื่อความหมายของอัตลักษณ์วิถีประมงสะท้อนด้วยการสื่อถึง ปลา เพื่อให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวทั่วไปได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่ได้โดยง่ายเพราะชุมชนบางเสร่มีชื่อเสียงเรื่องการนำปลามาปรุงเป็นอาหารและมีรสชาติเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั่วไป จนเกิดความต้องการให้ชาวประมงในชุมชนจับปลาให้ได้ในปริมาณมากพอเพียงกับการบริโภค แต่ในสถานการณ์ที่เป็นจริงของชุมชนเกิดภาวะการขาดแคลนคนที่มีทักษะในการประกอบอาชีพประมงของชุมชน เพราะฉนั้นการประกอบอาชีพประมงของชุมชนบางเสร่อาจถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในอนาคตซึ่งเทคโนโลยีนี้ย่อมมีความสามารถในการจับปลาทะเลได้ครั้งละจำนวนมาก และหลังจากนำปลาเหล่านี้มาประกอบอาหารเพื่อการบริโภคของมนุษย์แล้วสิ่งที่เหลือทิ้ง

คือ ซากเกล็ดปลา เกล็ดปลาเหล่านี้ที่คนทั่วไปมองว่าเป็นของเสีย แต่ทว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งจากการต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ เช่น สกัดคอลลาเจนเป็นผลิตภัณฑ์อาหารเสริม หรือสกัดเป็นไบโอพลาสติก เป็นต้น นับว่าเนื้อปลาและเกล็ดปลาที่เปรียบเสมือนผิวหนังของปลามีคุณค่ายังประโยชน์ต่อวิถีชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก จึงวิเคราะห์การสื่อความหมายของอัตลักษณ์วิถีประมงเชิงอนุรักษ์ ด้วยสภาพของซากเกล็ดปลาที่เหลือทิ้งหลังจากการบริโภคของมนุษย์ให้ระลึกถึงคุณค่าของสัตว์ที่ยังชีพและเติบโตในท้องทะเลพร้อมกับวิถีประมงของชุมชนบางเสร่

สรุปกระบวนการทำให้เข้าใจความหมายของอัตลักษณ์วิถีประมง ด้วยการสื่อถึงรูปแบบ (Pattern) ของเกล็ดปลา นำสู่การสร้างสรรค์แนวทางในการออกแบบองค์ประกอบของงานสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในงานวิจัยฉบับนี้ (ภาพที่ 4.7)

ภาพที่ 4.7 รูปแบบ (Pattern) ของเกล็ดปลา

2.2 บริบทของวิวทะเลและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

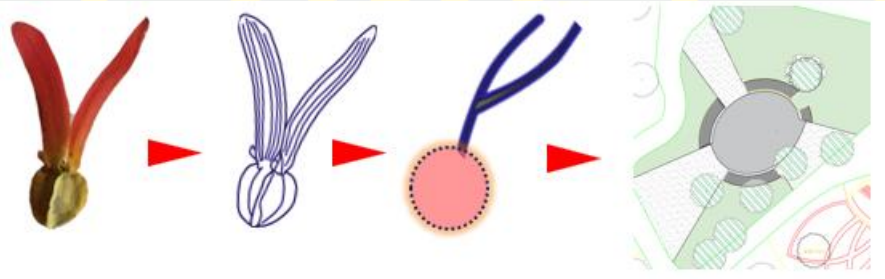
ความสัมพันธ์ของวิถีประมงชุมชนบางเสร่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีการเชื่อมต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในชุมชนและสัตว์ทะเลเข้าด้วยกันด้วยพื้นที่ชายฝั่งและสะพานปลา ซึ่งสะพานปลาในชุมชนแห่งนี้มีความแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่น เพราะเป็นสะพานปลาของกลุ่มชาวประมงที่ร่วมกันสร้างขึ้นด้วยแรงกายและใจสามัคคีประหนึ่งธรรมชาติกับวิถีชีวิตมนุษย์เป็นเนื้อเดียวกัน

การสื่อความหมายของอัตลักษณ์วิวทะเลและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ของชุมชนในประการแรกเป็นการแสดงความหมายถึงสภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติของพื้นที่ภูมิทัศน์ทางทะเลและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ที่มีสวนต้นยางนายืนต้นคู่กันในบริเวณชายหาด สะท้อนถึงทิวทัศน์ของชุมชนสู่สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงวิถีชุมชนแห่งนี้

และประการที่สองอัตลักษณ์วิวทะเลและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ของชุมชนเป็นสื่อกลางในการสื่อสารความมีน้ำใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยจิตใจที่แท้จริงของชาวชุมชนบางเสร่ในการต้อนรับประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีโอกาสมาเยี่ยมเยือนชุมชน สมกับนามเล่าลือว่ามาบางเสร่หรือเดิมชื่อบางเสน่ห์ที่บุคคลทั่วไปเดินทางมาแล้วต้องมาอีกครั้ง ประหนึ่งธรรมชาติกับวิถีชีวิตมนุษย์ทั้งใน

ชุมชนและภายนอกชุมชนสอดรับประสานกันด้วยจิตใจที่ดีต่อกันและกัน นำสู่การสร้างสรรค์แนวทางในการออกแบบจัดการผังพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เชิงสถาปัตยกรรมในลักษณะของการเชื่อมต่อพื้นที่ธรรมชาติและพื้นที่ของมนุษย์เข้าด้วยกัน

สรุปรูปแบบของการสื่อความหมายอัตลักษณ์ทั้งสองประการคือ การแทนความในประการแรกด้วยผลยางที่ร่วงหล่นสู่พื้นดินตามธรรมชาติและเป็นการแพร่พันธ์ของต้นยางนา นำมาสู่การออกแบบสร้างสรรค์ด้วยการนำลายเส้นจากรูปทรงและสี (Outline figure and Color) ของผลต้นยางนาที่สามารถกระจายพันธ์ได้ในเขตที่สภาพดินมีความสมบูรณ์ สื่อความหมายให้มนุษย์ให้ระลึกถึงคุณค่าของต้นยาง ซึ่งเป็นทั้งภูมิทัศน์ของชุมชนและยังแผ่ยอดหนาปกคลุมให้ร่มเงาและปรับอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อร่างกายมนุษย์และผ่อนคลายสภาวะจิตใจเมื่อสัมผัสมุมมองของวิวทะเลภายในพื้นที่สวนสาธารณะแห่งนี้ และแทนความในประการที่สองด้วยแนวทางการสร้างสรรค์ออกแบบสัดส่วนของพื้นที่ในลักษณะโอบล้อมด้วยหมู่ต้นยางนาในงานสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ที่เปิดมุมมองสู่ท้องทะเลในงานวิจัยฉบับนี้ (ภาพที่ 4.8)

ภาพที่ 4.8 ลายเส้นรูปทรงและสี (Outline figure and Color) ของผลต้นยางนา

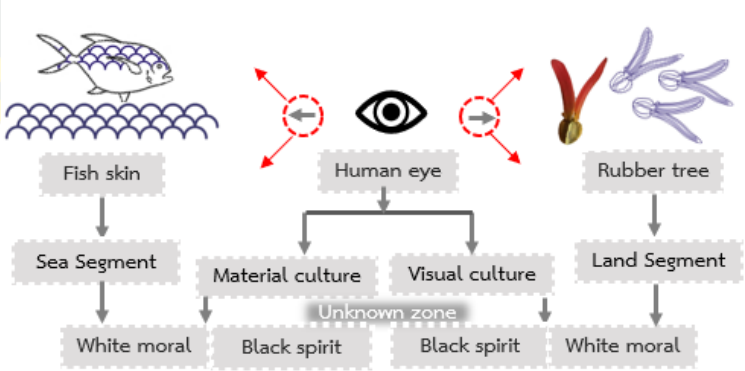
2.3 บริบทของวัดหลวงพ่อทองอยู่หรือวัดบางเสร่คงคาราม

ความสัมพันธ์ของหลวงพ่อทองอยู่กับชาวชุมชน เป็นความสัมพันธ์ทางใจของชาวชุมชนรวมทั้งผู้มีภูมิลำเนาในละแวกใกล้เคียงจากคำสอนและการปฏิบัติศาสนกิจที่มุ่งเผยแผ่ให้ชาวชุมชนประมงบางเสร่รับรู้และเข้าใจถึงแนวทางของสัจธรรมและสภาพจิตใจเมตตาธรรมเอื้อเฟื้อช่วยเหลือและไม่เบียดเบียนผู้อื่น จึงเป็นที่เลื่อมใสศักการะนับถือเสมือนหนึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธ์ของชุมชน

สรุปการสื่อความหมายอัตลักษณ์ของวัดหลวงพ่อทองอยู่ ยึดหลักสัจธรรมจากคำสอนของหลวงพ่อทองอยู่ถึงสรรพสิ่งในโลกมีการเกิดขึ้นคงอยู่และดับไปสู่ความว่างเปล่าตามวัฏฏะอันเป็นนามธรรม สะท้อนผ่านด้วยรูปธรรมเชิงสัญลักษณ์ในการแทนค่าด้วยการเปลี่ยนแปลงแปรรูประหว่างปลาโฉมงามที่เป็นปลาพื้นถิ่นกับลูกยางที่เป็นพืชพื้นถิ่นซึ่งทั้งสองสิ่งมีองค์ประกอบของโครงร่างส่วนท้ายคือครีบหางปลาและปีกผลยางที่คล้ายกัน นำสู่การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมจากการแปรรูป 2 มิติเป็นโครงร่าง 3 มิติ และเลือกใช้วัสดุในการออกแบบด้วยเนื้อและพื้นผิว (Mass and Texture) ของวัสดุธรรมชาติปราศจากการปรุงแต่งตามหลักศาสนาพุทธ และคำสอนนี้ยังชี้นำให้ชาวชุมชนมีสภาพจิตใจที่มีความโอบอ้อมอารีอันเป็นนามธรรม สื่อด้วยรูปธรรมการจัดการพื้นที่ใน

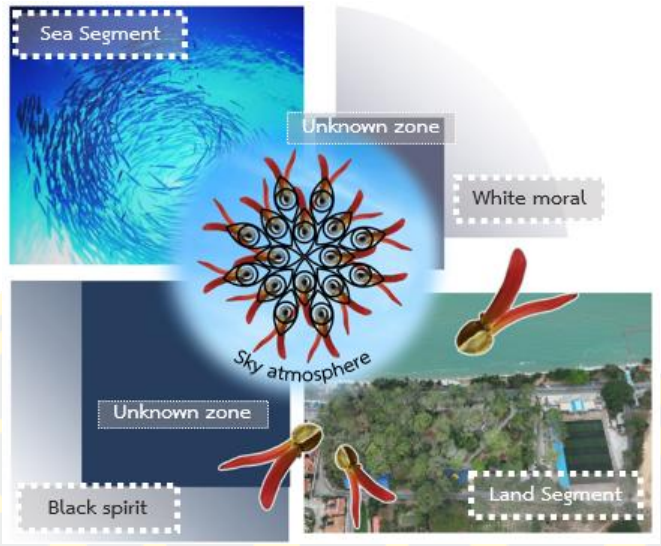
สวนสาธารณะ ให้มีพื้นที่ลานกิจกรรมแบบเปิดกว้าง(open space)และมีลักษณะโค้งเว้าเข้าสู่มุมมอง แสดงถึงความเอื้อเฟื้อและพร้อมในการต้อนรับทุกๆคนในฐานะผู้มาเยือนชุมชนประมงบางเสร่ นำสู่แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในงานวิจัยฉบับนี้

ระบบสัญลักษณ์ (Symbolism) เป็นกระบวนการเพื่อให้เข้าใจความหมายของสิ่งใดๆในสิ่งแทนความด้วยการ พิจารณาสัญศาสตร์อย่างสัมพันธ์กับภาพ (visual images) หรือขยายกรอบการพิจารณาออกไปถึง ทัศนธรรม (visual culture) และวัตถุธรรม (Material culture) แทนความหมายในอันดับแรกคือความสัมพันธ์กับภาพ ด้วยการใช้เส้นหรือภาพ (Graphic thinking) แสดงทัศนธรรมและวัตถุธรรมไว้ในภาพเดียวกัน สื่อความหมายถึงองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนด้านวิวทะเลในภาคของท้องทะเล (Sea Segment) โดยใช้วัตถุธรรมจากรูปแบบ (Pattern) ของเกล็ดปลาแทนอัตลักษณ์ชุมชนด้านวิถีประมงเชิงอนุรักษ์และสื่อความหมายถึงอัตลักษณ์ชุมชนด้านสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในภาคของผืนดิน (Land Segment) โดยใช้วัตถุธรรมด้วยลายเส้นจากรูปทรงและสี (Outline figure and Color) ของผลต้นยางนาแทนอัตลักษณ์ชุมชนด้านสวนสาธารณะเชิงอนุรักษ์ ทั้งสองส่วนถูกเชื่อมต่อกันด้วยชั้นบรรยากาศของท้องฟ้า ส่วนการวิเคราะห์เชิงทัศนธรรมในอัตลักษณ์ชุมชนด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสิ่งสักการะจากสัจธรรมในคำสอนของหลวงพ่อทองอยู่ โดยใช้ภาพแทนด้วยรูปดวงตามนุษย์แสดงความหมายถึงประสาทสัมผัสและจิตใจของมนุษย์ที่ได้กระทบกับสิ่งเร้าในสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยเริ่มมุมมองจากสภาวะความไม่รู้ (Unknown zone) จนมีประสบการณ์เรียนรู้,รับรู้และเข้าใจสรรพสิ่งต่างๆทั้งวัตถุธาตุและศีลธรรมที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปในวัฏจักรชีวิตของมนุษย์แต่ละปัจเจกในแต่ละด้าน (ภาพที่ 4.9)

ภาพที่ 4.9 การพิจารณาระบบสัญลักษณ์ในกรอบของ ทัศนธรรมและวัตถุธรรม

การใช้ภาพแทนด้วยรูปดวงตามนุษย์ที่สามารถเรียนรู้,รับรู้และสัมผัสภาพของสิ่งเร้าคือรูปร่างของปลาที่แปรเปลี่ยนรูปเป็นลูกยางนา ด้วยการกำหนดจุดศูนย์กลางของภาพในหลายมุมมองสื่อถึงศูนย์รวมความคิดในแต่ละจิตใจของแต่ละปัจเจกที่สามารถสะท้อนและแสดงพฤติกรรมต่อสัญลักษณ์ภาพดังกล่าว (ภาพที่ 4.10)

ภาพที่ 4.10 การพิจารณาสัญศาสตร์อย่างสัมพันธ์กับภาพ

สรุปแนวคิดเชิงสัญญะของอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ทั้ง 4 อัตลักษณ์แจกแจงได้ดังนี้

1. การสื่อแทนความหมายของอัตลักษณ์วิถีประมงที่คนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายคือ ปลา โดยผิวหนังของปลาประกอบไปด้วยเกล็ดที่เหลือทิ้งซากหลังการบริโภคเป็นสื่อแทนความหมายเชิงอนุรักษ์วิถีประมง

2. การสื่อความหมายของอัตลักษณ์วัดหลวงพ่อทองอยู่ที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิ่งสักการะของชุมชน แทนด้วยนามธรรมของสิ่งมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงแปรรูปได้ในหลายมิติตามแต่ละดวงตามนุษย์ของแต่ละปัจเจกจะเข้าใจในวัฏสงสารของศาสนาพุทธ แปลงเป็นรูปธรรมด้วยการเปลี่ยนรูปของปลาแปรเป็นผลลูกยางด้วยองค์ประกอบส่วนครีบหางของปลามีโครงร่างคล้ายปีกผลยาง และ

3. การสื่อความหมายของอัตลักษณ์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ แทนด้วยผลยาง ที่เป็นดัชนีแสดงถึงหมู่ต้นยางสื่อแทนความหมายเชิงอนุรักษ์ภูทิทัศน์ชุมชน

4. การสื่อความหมายของอัตลักษณ์วิวทะเล แทนด้วยการเชื่อมต่อของวิวทะเลในภาคของท้องทะเลและหมู่ต้นยางในสวนสาธารณะในภาคของผืนดินที่เป็นสภาพตามธรรมชาติของพื้นที่ชุมชนที่ถูกเชื่อมโยงต่อกันและกันด้วยการออกแบบสร้างสรรค์เชิงสถาปัตยกรรม

นำแนวคิดเชิงสัญญะข้างต้นเข้าสู่กระบวนการออกแบบภาพกราฟิกเชิงรูปธรรมแสดงอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อค้นหาองค์ประกอบทางทัศนศิลป์สำหรับแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

การออกแบบภาพกราฟิกแทนอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่

กระบวนการออกแบบ แบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมแสดงอัตลักษณ์ชุมชนในพื้นที่สาธารณะเป็นกระบวนการที่ต้องเริ่มต้นจากนำสัญญะของอัตลักษณ์สู่การออกแบบภาพกราฟิกในระบบสัญลักษณ์เพื่อนำองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ในภาพกราฟิกมาใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรม

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564) ศึกษาและทราบถึงวัฒนธรรมในภาพรวมทั้ง 7 ด้านของชุมชนบางเสร่ โดยมี พิลาภ พูลกระจ่าง (2564) ศิลปินชาวบ้านของชุมชนบางเสร่ได้ถ่ายทอดภาพแทนวัฒนธรรมทั้งหมดด้วยภาพวาดสีน้ำเป็นสื่อแทนอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 7 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีรูปลักษณ์ที่ไม่สัมพันธ์กัน ศิลปินชาวบ้านจึงสื่อด้วยภาพเสมือนจริงในลักษณะของการวาดรายละเอียดขององค์ประกอบและวางตำแหน่งของการประสานอัตลักษณ์บนชายหาดบางเสร่ที่พื้นที่ท่องเที่ยวของชุมชน อันเป็นฉากทัศน์ที่คุ้นเคยของชาวชุมชนและบุคคลทั่วไปในภาพเดียว เพื่อให้รับรู้และเข้าใจถึงอัตลักษณ์ชุมชนประมงแห่งนี้ ได้โดยง่าย (ภาพที่ 4.11)

ภาพที่ 4.11 ภาพแทนอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ ที่มา: พิลาภ พูลกระจ่าง (2564)

ผู้วิจัยใช้หลักในกระบวนการออกแบบภาพกราฟิกแทนอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่จากภาพวาดต้นแบบของศิลปินชาวบ้านแสดงอัตลักษณ์ชุมชนตามที่ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์ (2564) ได้ศึกษาไว้ทั้ง 7 ด้าน ด้วยหลักการออกแบบภาพกราฟิกใน 3 ประการตามที่ Ellen Lupton (2014) ระบุถึงหลักแนวคิดของการออกแบบ Graphic design thinking ดังนี้

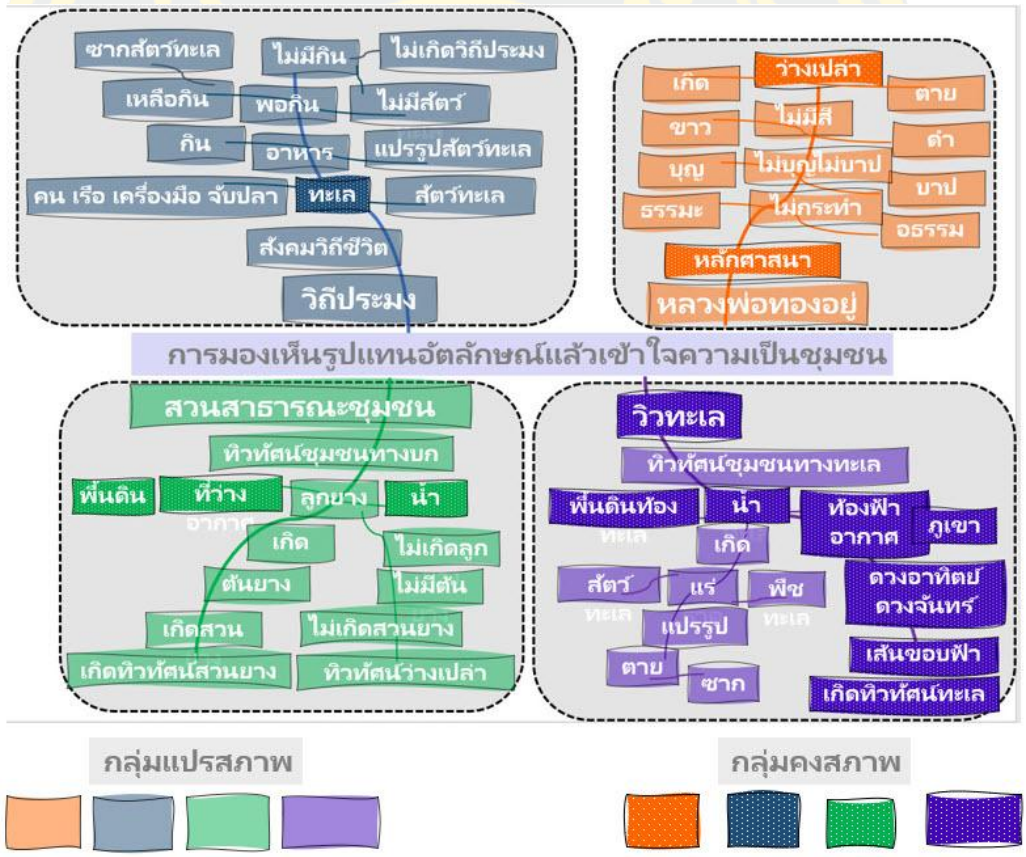
1. การระบุปัญหาในการออกแบบ (Defining Problem)
2. การค้นหาแนวคิด (Getting Idea)
3. การสร้างต้นแบบ (Creating Form)

การระบุปัญหาในการออกแบบ (Defining Problem)

จากการศึกษาภาพต้นแบบแทนอัตลักษณ์ชุมชนของชาวบางเสร่พบว่า ปัญหาในการออกแบบภาพกราฟิกแทนอัตลักษณ์ที่ผ่านการวิเคราะห์ในงานวิจัยฉบับนี้ทั้ง 4 ด้าน เป็นปัญหาเชิงทัศนศิลป์ที่ต้องสื่อความสัมพันธ์กันของอัตลักษณ์ชุมชนซึ่งสามารถแทนความหมายด้วยสัญรูป (Icon) ที่หลากหลายให้เป็นสัญลักษณ์อย่างง่ายต่อการมองเห็นของบุคคลทั่วไปและเข้าใจถึงวิถีชีวิตชุมชนและเรื่องราวของชาวบางเสร่ ดังนั้นประเด็นปัญหาคือการแทนความหมายด้วยสัญรูปในแบบใดและการแปรเปลี่ยนภาพแทนเสมือนจริงของอัตลักษณ์ในแต่ละด้านด้วยการตัดทอนรายละเอียดของภาพให้อยู่ในระบบสัญลักษณ์ของสัญรูปที่กำกับอัตลักษณ์ของชุมชนในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้เมื่อบุคคล

ทั่วไปมองภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์ชุมชนนี้แล้วสามารถเข้าใจได้ง่ายรวมทั้งระลึกถึงวิถีชีวิตและพื้นที่ภูมิทัศน์ของชุมชนบางเสร่

ผู้วิจัยพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาในประเด็นนี้ด้วยการสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) โดยกำหนดการมองเห็นและเข้าใจอัตลักษณ์ชุมชนของบุคคลทั่วไปอยู่ในจุดศูนย์กลางของความคิดหลักในแผนผัง แล้วแตกกิ่งหลักเป็น 4 กิ่งแทนอัตลักษณ์ในแต่ละด้านโดยใช้สีที่แตกต่างกัน จากนั้นแตกกิ่งย่อยของกิ่งอัตลักษณ์ด้วยถ้อยคำหรือวลีที่แสดงความหมายตามความเข้าใจในอัตลักษณ์แต่ละกิ่งโดยใช้สีของกิ่งหลัก (ภาพที่ 4.12)

ภาพที่ 4.12 แผนผังการขยายความคิดแทนอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่

พิจารณาความเชื่อมโยงของกลุ่มถ้อยคำแทนสิ่งที่คงสภาพไว้ด้วยกันในกลุ่มหนึ่งและแยกกลุ่มถ้อยคำแทนสิ่งที่สามารถแปรเปลี่ยนสภาพได้ไว้ด้วยกันอีกกลุ่มหนึ่ง พบว่า สิ่งที่คงสภาพจะอยู่ในกลุ่มของสิ่งที่เป็นธรรมชาติซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ทั่วไปสามารถเข้าใจได้โดยง่าย และสิ่งที่เปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนรูปได้จะอยู่ในกลุ่มของสิ่งที่เกิดขึ้น, มีอยู่และดับไปกลับคืนสู่ธรรมชาติตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นความเข้าใจของมนุษย์ตามแต่ละปัจเจก จากนั้นสร้างเส้นแสดงความสัมพันธ์กันด้วยเกณฑ์การเคลื่อนที่จากสิ่งเปลี่ยนรูปสู่การคงสภาพ แล้วบันทึกความสัมพันธ์เป็นข้อมูลในการค้นหาแนวคิดหลักสำหรับการออกแบบกราฟิก (ภาพที่ 4.13)

ภาพที่ 4.13 แผนผังความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งคงสภาพสู่สิ่งแปรเปลี่ยน

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามกิ่งอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้านจากแผนผังความสัมพันธ์ของการเคลื่อนที่จากสิ่งเปลี่ยนรูปสู่การคงสภาพ เพื่อค้นหาสัญรูปแทนความหมายของอัตลักษณ์ในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. วิถีประมง

ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีประมงที่มีมนุษย์เป็นกลไกสำคัญในวิชาชีพนี้ มีความต้องการพึ่งพาสิ่งคงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด กล่าวคือ ชาวประมงต้องการพื้นดินเพื่อครอบครองเป็นที่อยู่อาศัยและสร้างสะพานปลาบริเวณชายฝั่ง ชาวประมงใช้เรือล่องไปทะเลที่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำโดยมีการสำรองน้ำจืดในการดำรงชีวิต และอาศัยดวงจันทร์เป็นเครื่องบ่งชี้เวลาที่เหมาะสมสำหรับการหาปลา รวมทั้งต้องการสิ่งสักการะหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่พึ่งทางใจเพื่อความปลอดภัยหรือบนบานให้โชคในการทำประมงเมื่อล่องเรือในท้องทะเลลึก และพบว่า สัตว์ทะเล ซึ่งเป็นสิ่งที่แปรรูปเป็นอาหารได้หลากหลายในการทำประมงและเป็นตัวกลางสำคัญในการแปรเปลี่ยนสภาพของวิถีประมงถ้าปราศจากสัตว์เหล่านี้ก็ปราศจากวิถีประมง และในประเด็นนี้สัตว์ทะเลที่บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ง่ายคือ ปลา และปลาที่มีอยู่ชุกชุมในอ่าวบางเสร่คือ ปลาโฉมงาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ภาพของปลาโฉมงามนำมาเป็นภาพแทนแสดงอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพกราฟิก

2. วิวทะเล

วิวทะเลของชุมชนบางเสร่ที่บุคคลทั่วไปคุ้นเคยเกิดจากการประสานกันขององค์ประกอบจากสิ่งคงสภาพตามธรรมชาติ ที่ประกอบด้วยเส้นขอบฟ้าในแนวระนาบตัดกับผิวน้ำทะเลและเส้นขอบฟ้าในทิศอิสระของสันเขา มวลของเกลี่ยวคลื่นและภาพเรือประมงออกหาปลาในระยะใกล้สายตาประกอบกับมวลของดวงอาทิตย์บนท้องฟ้าในระยะไกลสายตา ถ้าจัดวางองค์ประกอบเหล่านี้โดยแยก

ออกจากกันหรือจับคู่กันขององค์ประกอบแต่ละส่วน ภาพนั้นจะมีความคล้ายคลึงกับภาพภูมิทัศน์ในชุมชนอื่นและไม่สามารถทราบว่าตั้งอยู่ที่ใด ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ภาพภูมิทัศน์ชุมชนจากการประสานกันของธรรมชาติที่คงสภาพไม่แปรเปลี่ยนตามกาลเวลา จึงเป็นภาพภูมิทัศน์ชุมชนที่คุ้นตาของบุคคลทั่วไปและมีเข้าใจภูมิทัศน์ชุมชนนี้ นำมาเป็นภาพแทนแสดงอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพกราฟิก

3. หลวงพ่อทองอยู่

หลวงพ่อทองอยู่เป็นภาพรูปธรรมแทนอัตลักษณ์ทางนามธรรมของสิ่งสักการะและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวบางเสร่ และประชาชนในตำบลบางเสร่เกือบทั้งชุมชนนับถือศรัทธาในศาสนาพุทธที่มีหลักการนามธรรมเชิงความคิดและหลักปฏิบัติให้เกิดรูปธรรมของชาวพุทธถึงเหตุและผลของการกระทำของแต่ละปัจเจกมนุษย์ เพื่อพิจารณาวัฏฏะของรูปธรรมที่มีการเกิดขึ้น,คงอยู่แล้วดับไปสู่นามธรรมคือความว่างเปล่าในที่ว่าง จากนั้นรูปธรรมในที่ว่างก็เกิดขึ้นใหม่หมุนเข้าสู่วัฏฏะเดิมสู่ความว่างเปล่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ที่ว่างหรือความว่างเปล่าที่เป็นสิ่งคงสภาพไม่ยึดติดกับสิ่งเร้า,การปรุงแต่งหรือรูปธรรมของสิ่งแปรรูปใดๆในหลักทางศาสนา นำมาเป็นภาพแทนแสดงอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพกราฟิก

4. สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นภาพแทนอัตลักษณ์ทางกายภาพของภูมิทัศน์ชุมชน ที่มีต้นยางนาขนาดใหญ่เกิดขึ้นตามธรรมชาติคู่กับพื้นที่ของชุมชนมาอย่างยาวนาน จากแผนผังแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งแปรรูปสู่การคงสภาพ พบว่า ต้นยางนาเกิดจากลูกยางที่อาศัยเติบโตในที่ว่างของพื้นดินที่มีความชุ่มฉ่ำของน้ำที่มีส่วนผสมของเกลือเล็กน้อยหรือน้ำกร่อยหล่อเลี้ยงในสภาวะอากาศที่เหมาะสม เมื่อรากและลำต้นเจริญเติบโตขึ้นแผ่กิ่งก้านและเรือนยอดให้ร่มเงาในพื้นที่ที่ทำให้เกิดสภาวะน่าสบายและสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายแก่ชาวชุมชน ลูกยางจึงเป็นตัวกลางสำคัญในการแปรเปลี่ยนการคงสภาพของพื้นดินที่ว่างเปล่าสู่พื้นที่ที่เป็นประโยชน์สาธารณะต่อชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ภาพของลูกยางนำมาเป็นภาพแทนแสดงอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพกราฟิก

สรุปการจัดการปัญหาในการออกแบบภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์ชุมชนจากการวางแผนผังความคิดแทนอัตลักษณ์เพื่อการแยกกลุ่มคงรูปและกลุ่มแปรรูปในกิ่งอัตลักษณ์แต่ละด้านเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์แผนผังความสัมพันธ์ในการเคลื่อนที่จากสิ่งแปรเปลี่ยนรูปสู่สิ่งคงรูป พบว่าสัญรูปที่ใช้แทนความหมายแสดงอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้าน จำแนกได้ดังนี้

1. วิถีประมง แทนความหมายด้วยภาพของ ปลาโฉมงามและเรือประมง

2. วิวทะเล แทนความหมายด้วยภาพที่เกิดจากองค์ประกอบของการประสานกันของเส้นขอบฟ้าในทิศทางระนาบของผิวน้ำทะเลและทิศทางอิสระของสันเขาผนวกกับเส้นขอบวงกลมของดวงอาทิตย์ โดยมีภาพเกลี่ยวคลื่นอยู่ในระยะใกล้สายตา

3. หลวงพ่อทองอยู่ แทนความหมายด้วยพื้นที่เว้นว่างแสดงความว่างเปล่า

4. สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ แทนความหมายด้วยภาพของ ลูกยาง

สรุปประเด็นหลักของการค้นหาแนวคิดของการออกแบบสร้างสรรค์สัญรูปในภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์ชุมชน เป็นการวิคราะห์เพื่อจัดการปัญหาเพื่อตัดทอนรายละเอียดของภาพสัญรูปให้อยู่ในระบบสัญลักษณ์ บนพื้นฐานของการมองเห็นแล้วเกิดความเข้าใจเรื่องราวของชุมชนบางเสร่เป็นศูนย์กลางแนวคิด

การค้นหาแนวคิดในการออกแบบ (Getting Idea)

การค้นหาแนวคิดเป็นกระบวนการออกแบบเพื่อสร้างสรรค์แนวความคิดหลัก (Conceptual Design) หลังจากระบุปัญหาในการออกแบบภาพกราฟิกจากแผนผังความสัมพันธ์ด้วยการเคลื่อนที่ของสิ่งแปรรูปสู่สิ่งคงรูปในกิ่งย่อยของแต่ละกิ่งอัตลักษณ์ นำสู่แนวความคิดหลักในการออกแบบภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์ชุมชน ในบริบทของการพยายามเคลื่อนไหวของวัตถุที่ไม่เสถียรสู่ความเสถียรบนพื้นที่ว่างภายในความว่างเปล่า

การสร้างต้นแบบ (Creating Form)

การสร้างต้นแบบภาพกราฟิกแสดงแทนอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้าน เป็นการออกแบบด้วยการสร้างสรรค์องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ผสมผสานกับวิธีการออกแบบสร้างสรรค์สัญรูปแทนอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้านสู่รูปแบบภาพกราฟิก โดยผู้วิจัยสร้างสรรค์ต้นแบบจากองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ด้วย จุด เส้น โครงร่าง น้ำหนัก โทนสีและสัดส่วนนำสายตาในระยะใกล้หรือไกลบนพื้นที่ว่างผสมผสานกับวิธีการออกแบบภาพกราฟิกด้วยการ เปลี่ยนแปลง(Modify), แทนที่(Substitute) และรวมกัน(Combine) ด้วยหลักพื้นฐานของบุคคลทั่วไปเมื่อมองเห็นสัญรูปแทนอัตลักษณ์แล้วเกิดความเข้าใจเรื่องราวของชุมชนบางเสร่ จำแนกได้ดังนี้

1. วิถีประมง

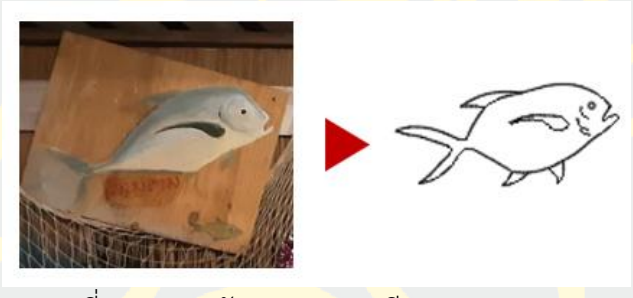
ปลาโฉมงาม เป็นภาพแทนความหมายของอัตลักษณ์วิถีประมง ซึ่งปลาเป็นสัตว์น้ำที่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปได้และไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้เมื่อถูกจับขึ้นมาบนบก เหลือไว้แต่เกล็ดบนซากโครงที่ยังคงอยู่และคงสภาพเดิมตลอดไป ซึ่งแม้แต่วิถีประมงอาจจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างถาวร ถ้าปราศจากสัตว์น้ำในท้องทะเล เกล็ดปลาจึงเป็นสัญลักษณ์แทนวิถีประมงในบริบทของการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่

จากหลักการมองเห็นสัญรูปแทนอัตลักษณ์แล้วเกิดความเข้าใจเรื่องราวของชุมชน ผู้วิจัยจึงใช้ต้นแบบเป็นรูปวาด ปลาโฉมงาม ซึ่งเป็นพันธ์ปลาที่มีแหล่งอยู่อาศัยอย่างชุกชุมในอ่าวบางเสร่ เป็นรูปที่ชาวบ้านได้วาดไว้บนแผ่นไม้ที่แขวนบนผนังของร้านอาหารแห่งหนึ่งในตำบลบางเสร่ ด้วยลายเส้นและการลงสีเชิงทัศนศิลป์อย่างง่ายต่อการทำความเข้าใจของคนทั่วไป (ภาพที่ 4.14)

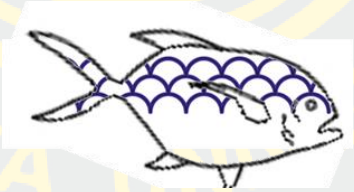
ภาพที่ 4.14 รูปวาดปลาที่ชาวบ้านวาดในแผ่นไม้บนผนังของร้านอาหารในตำบลบางเสร่, บันทึกโดยผู้วิจัย

นำรูปต้นแบบมาทำการตัดทอนรายละเอียดเพื่อสร้างสรรค์เส้นโครงร่างอย่างง่าย (ภาพที่ 4.15)

ภาพที่ 4.15 การตัดทอนรายละเอียดของรูปวาดปลา

นำเส้นโครงร่างของปลาผนวกกับรูปแบบของเกล็ดปลาที่มีสัดส่วนใหญ่เกินสภาพความเป็นจริงเพื่อเป็นต้นแบบของการออกแบบทางสถาปัตยกรรมแสดงอัตลักษณ์วิถีประมงเชิงอนุรักษ์บนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 4.16)

ภาพที่ 4.16 เส้นโครงร่างของปลาผนวกกับรูปแบบของเกล็ดปลา

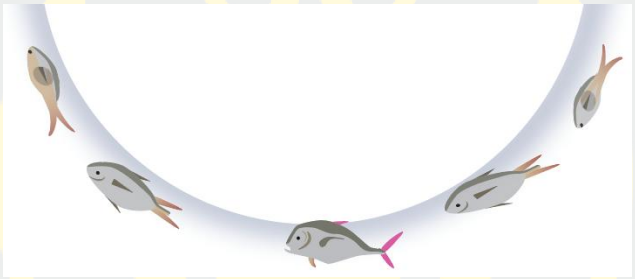
นำเส้นโครงร่างของปลาสู่การวิเคราะห์องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ด้วย สัดส่วนนำสายตาในระยะใกล้หรือไกลบนพื้นที่ว่างและนำวิธีการออกแบบภาพกราฟิกด้วยการ เปลี่ยนแปลง, แทนที่และรวมกัน จากภาพการเคลื่อนไหวของปลาสู่ความเสถียรจากการรวมตัวกันของฝูงปลา เพื่อค้นหาต้นแบบสำหรับการออกแบบภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์วิถีประมง ตามแนวความคิดของการสื่อบุคคลทั่วไปให้เข้าใจความเป็นชุมชน ตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงวิธีการค้นหาต้นแบบจากแนวความคิดหลักของการออกแบบภาพกราฟิก แสดงอัตลักษณ์วิถีประมง

ภาพโครงร่างปลา	การเปลี่ยนแปลง	การแทนที่ *	การรวมกัน	สัดส่วนนำสายตาในระยะใกล้	สัดส่วนนำสายตาในระยะไกล
					

***** การแทนที่ด้วยโครงรูปที่คล้ายกันของปลาและลูกยางแทนสิ่งคู่ควบของธรรมชาติ (Co-Nature) ชุมชน

สรุปแนวคิดตามความสัมพันธ์ของปลาเป็นการเคลื่อนที่ด้วยโครงรูปของปลาในลักษณะของวงจรตามกันและกันตามธรรมชาติของฝูงปลา ด้วยสัดส่วนนำสายตาในระยะไกล (ภาพที่ 4.17)

ภาพที่ 4.17 สัญรูปแทนอัตลักษณ์วิถีประมง

2. วิวทะเล

องค์ประกอบของการประสานกันของเส้นขอบฟ้าตัดกับผิวน้ำทะเลโดยมีเรือประมงล่องอยู่ในแนวระนาบ ตัดกับเส้นอิสระของสันเขาและมีเส้นโค้งของหลังคาโบสถ์วัดบางเสร่คงคาราม(วัดหลวงพ่อทองอยู่) อยู่บริเวณเชิงเขา และมีเส้นรอบวงกลมของดวงอาทิตย์เป็นส่วนประกอบในระยะไกลตา และมีภาพกลุ่มต้นยางกับเกลี่ยวคลื่นอยู่ในระยะใกล้สายตา เป็นฉากทัศน์ที่คุ้นชินของคนทั่วไปเมื่อมองภาพของชุมชนจากบริเวณชายหาดบางเสร่

ผู้วิจัยใช้วิธีออกแบบภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์แทนวิวทะเลด้วยการสร้างเส้นโครงร่างทางเรขาคณิต สู่การวางเป็นองค์ประกอบที่ผ่านการตัดทอนรายละเอียดทั้งน้ำหนักและโทนสีทั้งหมดในลักษณะการคงตำแหน่งเหมือนภาพจากภูมิทัศน์จริง บนพื้นฐานของความเข้าใจในอัตลักษณ์ชุมชนของคนทั่วไป (ภาพที่ 4.18)

ภาพที่ 4.18 สัญรูปแสดงอัตลักษณ์วิวทะเล

3. หลวงพ่อทองอยู่

ผู้วิจัยใช้ที่ว่างหรือความว่างเปล่า ซึ่งเป็นสิ่งที่คงสภาพไม่ยึดติดกับสิ่งเร้า,การปรุงแต่งด้านวัตถุใดๆหรือรูปธรรมของสิ่งแปรรูปใดๆในหลักทางศาสนา นำมาเป็นภาพแทนแสดงอัตลักษณ์ ด้วยการเว้นพื้นที่ว่างโดยไร้ขอบหรือกรอบภาพโดยการแทนที่ด้วยขอบที่มีความฟุ้งกระจายเพื่อสื่อถึงการเปิดพื้นที่ทางความคิดให้ปัจเจกชนผู้มองเห็นพิจารณาหลักสัจจธรรมทางศาสนาพุทธตามแนวความคิดของการออกแบบเพื่อสื่อให้เข้าใจความเป็นชุมชน (ภาพที่ 4.19)

ภาพที่ 4.19 อัตลักษณ์ทางศาสนาแสดงด้วยการเว้นพื้นที่ว่างและขอบที่มีความฟุ้งกระจาย

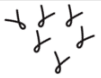
4. สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ลูกยางเป็นสิ่งที่แปรเปลี่ยนรูปจากการเจริญเติบโตเป็นราก, ลำต้น, แผ่กิ่งก้านและใบ สร้างรูปทรงของเรือนยอดขนาดใหญ่ จากนั้นต้นยางผลิดอกเกิดเป็นลูกยางขึ้นมาใหม่ เมื่อร่วงหล่นสู่แหล่งดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีสภาวะอากาศที่เหมาะสม วงจรการเปลี่ยนรูปจากลูกยางสู่ต้นยางจึงหมุนเวียนเกิดขึ้นมาใหม่ สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ที่มีต้นยางยืนต้นอยู่เกือบเต็มพื้นที่อาจจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้เมื่อต้นยางเหล่านี้ล้มตายไปตามธรรมชาติหรือถูกตัดโค่น เหลือไว้แต่เพียงลูกยางที่ยังคงอยู่เป็นสัญลักษณ์แทนอัตลักษณ์ในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ชุมชน

ผู้วิจัยสร้างเส้นโครงร่างของลูกยางและต้นยางที่ผ่านการตัดทอนรายละเอียดของภาพจริงนำสู่การวิเคราะห์องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ด้วย เส้น, สัดส่วน, โทนสีและสัดส่วนนำสายตาในระยะใกล้หรือไกลบนพื้นที่ว่างและนำวิธีการออกแบบภาพกราฟิกด้วยการเปลี่ยนแปลง, แทนที่และรวมกัน จากภาพการแปรสภาพของลูกยางสู่การเจริญเติบโตของต้นยางที่เปลี่ยนสภาพของพื้นดิน

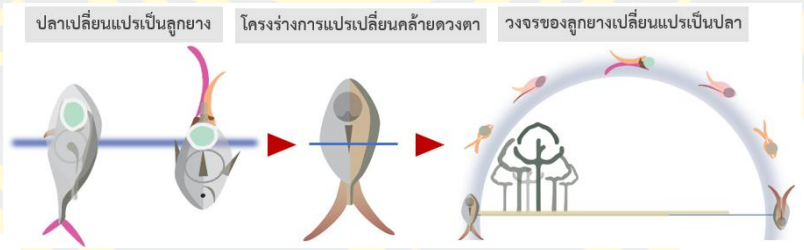
ที่ว่างเปล่าสู่พื้นที่ที่เป็นประโยชน์สาธารณะต่อชุมชน ตามแนวความคิดของการออกแบบเพื่อสื่อให้เข้าใจความเป็นชุมชน ตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงวิธีการค้นหาต้นแบบจากแนวความคิดหลักของการออกแบบภาพกราฟิก แสดงอัตลักษณ์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ภาพจริงของลูกยาง	ภาพโครงร่างลูกยาง	การเปลี่ยนแปลง	การแทนที่	การรวมกัน	สัดส่วนนำสายตาในระยะใกล้ *	สัดส่วนนำสายตาในระยะไกล
						
ภาพจริงของต้นยางยาง	ภาพโครงร่างต้นยาง	การเปลี่ยนแปลง	การแทนที่	การรวมกัน	สัดส่วนนำสายตาในระยะใกล้	สัดส่วนนำสายตาในระยะไกล
						

***** สัดส่วนที่คล้ายกันของปลาและลูกยางแทนสิ่งคู่ควบของธรรมชาติ (Co-Nature) ชุมชน

สรุปแนวคิดตามความสัมพันธ์ของสัดส่วนที่คล้ายกันของปลาและลูกยางที่เป็นสิ่งคู่ควบของธรรมชาติชุมชน ด้วยการแทนที่การแปรรูปของลูกยางกับปลาและใช้โครงร่างในขณะแปรเปลี่ยนคล้ายรูปดวงตามนุษย์ แสดงถึงการรับรู้ของแต่ละปัจเจกจากการมองภาพของรูปร่างของปลาที่แปรเปลี่ยนรูปเป็นลูกยางนาด้วยสายตาในระยะไกลในลักษณะของวงจรเช่นเดียวกันและแทรกโครงร่างของกลุ่มต้นยางเป็นองค์ประกอบของภาพ (ภาพที่ 4.20)

ภาพที่ 4.20 สัญรูปแทนอัตลักษณ์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

บันทึกภาพต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ นำสู่กระบวนการสร้างสรรค์ภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้านด้วยวิธีการวางองค์ประกอบในลักษณะร่วมกันทุกอัตลักษณ์ บนพื้นฐานการออกแบบภาพกราฟิกที่สื่อให้มองเห็นภาพแล้วเข้าใจความเป็นชุมชนบางเสร่

ภาพกราฟิกต้นแบบแทนอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้าน

ผู้วิจัยใช้กระบวนการออกแบบภาพกราฟิกบนพื้นฐานความเข้าใจเรื่องราวของชุมชนบางเสร่ ด้วยการออกแบบสร้างสรรค์ฉากหลังให้เปรียบเสมือนเป็นสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ว่างด้วยความฟุ้งกระจายของเม็ดสีแทนความว่างเปล่าตามหลักพุทธศาสนา

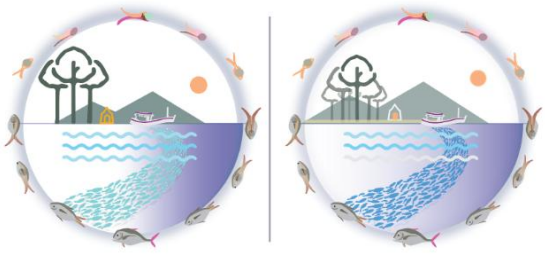
ในอัตลักษณ์ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสิ่งสักการะ และวางองค์ประกอบของสัญรูปแทนอัตลักษณ์วิวทะเลเป็นภาพภูมิทัศน์ชุมชนที่ประกอบด้วย เส้นขอบฟ้าของผิวน้ำทะเล, เกลียวคลื่น,เรือประมงและฝูงปลา พื้นถิ่น, สันเขา, โบสถ์ของวัดบางเสร่คงคารามและดวงอาทิตย์ยามตกดิน ด้วยเส้นโครงร่าง,รูปทรงทางเรขาคณิต ที่ถูกลดสัดส่วนด้วยระยะไกลจากสายตา และลงสีด้วยโทนสีเสมือนจริงอันเป็นภาพที่คุ้นชินของคนทั่วไปหรือนักท่องเที่ยวไว้ตรงกลางพื้นที่ว่างของฉากหลัง

การออกแบบฉากหน้าของภาพกราฟิกเป็นการออกแบบภาพแทนความเป็นอยู่ของชาวบางเสร่ภายในชุมชน โดยการวางองค์ประกอบสัญรูปของกลุ่มต้นยางที่เป็นพืชพื้นถิ่นด้วยลายเส้นที่มีความเด่นชัดแทนอัตลักษณ์ด้านสวนสาธารณะชุมชนไว้เหนือเส้นขอบฟ้าบริเวณกึ่งกลางของพื้นที่ในฉากหน้า และใช้เทคนิคการแปลงภาพ (Morphing) ตามที่ Ellen Lupton (2014) ระบุถึงหลักแนวคิดของการออกแบบ Graphic design thinking จากสัญรูปของลูกยาง เปลี่ยนไปเป็นสัญรูปของปลาโฉมงามแทนอัตลักษณ์ด้านวิถีประมง ในทิศ 3 นาฬิกาและ 9 นาฬิกาของเส้นขอบฟ้าเพื่อแสดงถึงการแปรรูปของสิ่งมีชีวิตในอัตลักษณ์ของทั้งสองด้านแทนสิ่งคู่ควบของธรรมชาติ (Co-Nature) ที่ยังคงดำรงอยู่คู่กับพื้นที่ของชุมชนมาอย่างยาวนาน โดยมีวงจรของการเปลี่ยนรูปบนขอบเขตของเส้นรอบวงกลม เปรียบเสมือนการเกิดขึ้น, คงอยู่และดับไปตามวิถีวัฏสงสารในหลักพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาหลักของชาวชุมชนบางเสร่ (ภาพที่ 4.21)

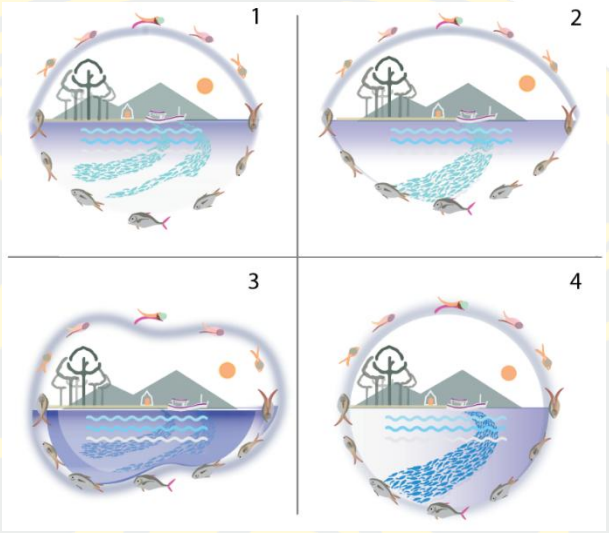
ภาพที่ 4.21 ภาพกราฟิกแทนอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่

นำภาพต้นแบบสู่กระบวนการปรับปรุงภาพด้วยการตัดทอนรายละเอียดของวัตถุและความคมชัดของการเปลี่ยนรูประหว่างปลาและลูกยาง, การวางตำแหน่งและระยะขององค์ประกอบและโทนสีของฉากหลัง ด้วยการประเมินภาพให้มีความเสมือนภาพทิวทัศน์ของชุมชนที่คุ้นตาของบุคคลทั่วไปและนักท่องเที่ยว (ภาพที่ 4.22)

ภาพที่ 4.22 การปรับปรุงภาพต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่

จัดวางภาพต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ในกรอบของขอบความฟุ้งกระจายของเม็ดสีเป็นรูปทรงเรขาคณิต 3 ภาพและกรอบอิสระ 1 ภาพ สู่การเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินความพึงพอใจจากคนภายในและภายนอกชุมชนโดยไม่จำกัดอายุ, สถานะและอาชีพ บนพื้นฐานความเข้าใจเรื่องราวของชุมชนบางเสร่ เพื่อนำผลการประเมินมาประยุกต์เป็นรูปแบบของกรอบโครงร่างสู่การสร้างสรรค์รูป 2 มิติทางสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 4.23)

ภาพที่ 4.23 ภาพต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่เพื่อการเก็บข้อมูลประเมินความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินภาพกราฟิกแทนอัตลักษณ์ชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินความพึงพอใจภาพกราฟิกต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้านที่มีความสัมพันธ์ต่อกันและในบริเวณเดียวบนพื้นที่บริเวณชายหาดบางเสร่ จากคนภายในและภายนอกชุมชนโดยไม่จำกัดเพศ,อายุและอาชีพจำนวน 45 ท่าน เป็นการเก็บข้อมูลด้วยการเลือกหมายเลข 1-4 ในแต่ละภาพโดยอิสระบนพื้นฐานเมื่อมองภาพแล้วเกิดความเข้าใจเรื่องราวของชุมชนบางเสร่ของแต่ละท่าน ด้วยเกณฑ์การประเมินด้วยจำนวนนับ ตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การประเมินความพึงพอใจภาพกราฟิกต้นแบบแทนอัตลักษณ์ชุมชน

เพศ	พักอาศัย	อาชีพ	เลือก 1	เลือก 2	เลือก 3	เลือก 4	ข้อเสนอแนะ
ชาย	ในชุมชน	ข้าราชการ		/			แทนอัตลักษณ์ชัดเจน
ชาย	ในชุมชน	ประมงพาณิชย์	/				ภาพวัดไม่ชัด
หญิง	ในชุมชน	เจ้าของรีสอร์ท		/			แทนอัตลักษณ์ได้
ชาย	ในชุมชน	ประมงพาณิชย์				/	ให้ภาพมีชายหาด
หญิง	ในชุมชน	เจ้าของธุรกิจ			/		ให้ภาพภูเขาใหญ่ขึ้น
ชาย	ในชุมชน	เจ้าของธุรกิจ				/	ให้ภาพมีชายหาด
หญิง	นอกชุมชน	รับจ้าง				/	แทนอัตลักษณ์ได้

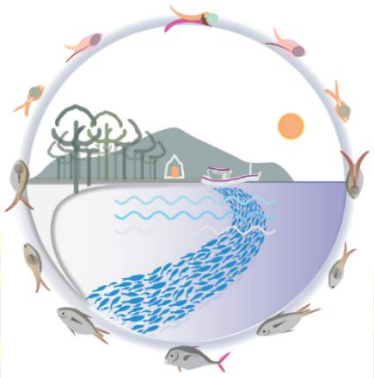
ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

เพศ	พักอาศัย	อาชีพ	เลือก 1	เลือก 2	เลือก 3	เลือก 4	ข้อเสนอแนะ
ชาย	ในชุมชน	เจ้าของบ้านเช่า			/		ให้มีพื้นดิน,ต้นยางมากๆ
ชาย	ในชุมชน	ไม่ระบุ			/		ไม่ระบุ
ชาย	ในชุมชน	ไม่ระบุ				/	รูปติดตาเป็นทรงเรขาคณิต
ชาย	ในชุมชน	ไม่ระบุ				/	คล้ายภาพตัดแปะ
ชาย	ในชุมชน	ไม่ระบุ				/	ภาพยังไม่ทันสมัย
ชาย	นอกชุมชน	วิศวกร			/		มีกิ่งไม้ให้เข้าใจถึงพืชพื้นถิ่น
ชาย	นอกชุมชน	ข้าราชการ		/			สีภูเขาเข้มไป
หญิง	นอกชุมชน	ข้าราชการ			/		สันเขาควรเป็นเส้นโค้ง
ชาย	ในชุมชน	ข้าราชการบำนาญ				/	ภาพคล้ายอัตลักษณ์ควรเหมือนภาพจริง
ชาย	ในชุมชน	ประธานชุมชน	/				สันเขาควรเป็นเส้นโค้งตามจริง
ชาย	ในชุมชน	อิสระ				/	แทนอัตลักษณ์ได้
หญิง	ในชุมชน	แม่บ้าน		/			แทนอัตลักษณ์ได้
ชาย	นอกชุมชน	นักศึกษา				/	แทนอัตลักษณ์ชัดเจน
ชาย	ในชุมชน	ไม่ระบุ			/		ไม่ระบุ
หญิง	นอกชุมชน	นอกชุมชน				/	ให้มีป่ายางในภาพ
หญิง	นอกชุมชน	นักเรียน			/		ให้มีหาดทราย
ชาย	ในชุมชน	ประมงพื้นบ้าน				/	รูปทรงกลมเป็นโลโก้ได้
ชาย	นอกชุมชน	กุ๊ก		/			ไม่ระบุ
ชาย	นอกชุมชน	ข้าราชการ	/				ไม่ระบุ
ชาย	นอกชุมชน	ทหาร		/			แทนอัตลักษณ์ได้
หญิง	นอกชุมชน	นักศึกษา	/				ไม่ระบุ
ชาย	ในชุมชน	ค้าขาย		/			แทนอัตลักษณ์ได้
ชาย	นอกชุมชน	ค้าขาย	/				แทนอัตลักษณ์ได้
หญิง	นอกชุมชน	พนักงาน			/		แทนอัตลักษณ์ได้
ชาย	นอกชุมชน	อิสระ			/		แทนอัตลักษณ์ได้
หญิง	ในชุมชน	ธุรกิจส่วนตัว		/			ภาพภูเขาไม่เหมือนจริง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

เพศ	พักอาศัย	อาชีพ	เลือก 1	เลือก 2	เลือก 3	เลือก 4	ข้อเสนอแนะ
หญิง	นอกชุมชน	พยาบาล	/				ภาพคล้ายอัตลักษณ์ชุมชน
ชาย	นอกชุมชน	แพทย์			/		ภาพปรับปรุงดีแล้ว
หญิง	นอกชุมชน	ผู้ช่วยพยาบาล		/			แทนอัตลักษณ์ได้
ชาย	นอกชุมชน	ข้าราชการ				/	เติมชายหาดสีน้ำตาล
หญิง	ในชุมชน	ข้าราชการ				/	ภาพมีขอบเขตชัดเจน
หญิง	ในชุมชน	ข้าราชการ	/				แทนอัตลักษณ์ชัดเจน
หญิง	ในชุมชน	ข้าราชการ				/	ไม่ระบุ
หญิง	ในชุมชน	ข้าราชการ				/	ไม่ระบุ
หญิง	ในชุมชน	พนักงานราชการ				/	ไม่ระบุ
หญิง	ในชุมชน	ข้าราชการ	/				แทนอัตลักษณ์ได้
ชาย	ในชุมชน	ประมงพื้นบ้าน	/				ภาพคล้ายอัตลักษณ์ชุมชน
ชาย	ในชุมชน	พนักงานราชการ				/	ภาพภูเขาคล้ายเกาะ
คะแนนรวม			9	9	10	17	ภาพที่ 4 ถูกเลือกด้วยความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนร้อยละ(%)			20	20	22	38	

ผลการประเมินภาพแทนอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ พบว่า ภาพทิวทัศน์ชุมชนบริเวณชายหาด ซึ่งเป็นจุดรวมของอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน บรรจุภายในกรอบรูปทรงกลมเป็นภาพที่คล้ายภาพชุมชนประมงแห่งนี้มากที่สุด และพบว่ามีข้อเสนอแนะในภาพประเมินมีความคล้ายกับอัตลักษณ์ชุมชนเท่านั้น ภาพแทนอัตลักษณ์ควรเหมือนภาพในความเป็นจริงด้วยการเพิ่มเติมหาดทรายในรูปทรงโค้งเข้ากับลักษณะของอ่าวบางเสร่ โดยมีป่าต้นยางอยู่บนชายหาดและมีฉากหลังของสันเขา 2 ลอนเป็นเส้นโค้ง ส่วนปรับปรุงในภาพเหล่านี้ล้วนเป็นภาพในความทรงจำของคนภายในชุมชนและคนภายนอกชุมชนที่เข้ามาในพื้นที่ชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 4.24)

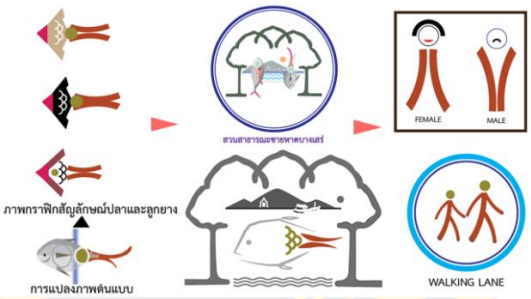
ภาพที่ 4.24 ภาพปรับปรุงต้นแบบแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่จากผลการประเมิน

ผลการประเมินองค์ประกอบของภาพแทนอัตลักษณ์ชุมชนพบว่า คนภายในและภายนอกชุมชนรับรู้ได้โดยง่ายเมื่อมองเห็นกรอบภาพวงจรการแปรเปลี่ยนรูปของลูกยางกับปลาโฉมงามว่าเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ชุมชนและเข้าใจได้ทันทีว่าเป็นการควบคู่กันระหว่างพืชพื้นถิ่นบนชายหาดกับปลาท้องถิ่นในอ่าวบางเสร่ จึงนำองค์ประกอบของเส้นโครงร่างปลาโฉมงามผนวกควบคู่กับการเรียงตัวของเกล็ดปลาเปรียบเสมือนผลยางและปีกผล วางตรงกลางภาพใหม่ในวงกรอบของกลุ่มต้นยางบนสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ผสมกับระยะพื้นที่เว้นว่างกับเส้นเกลียวคลื่นทะเลเปรียบเสมือนชายหาด โดยใช้ภาพภูมิทัศน์ชุมชนเป็นฉากหลังในระยะไกลสายตาเข้าสู่การแปรภาพเป็นรูปแบบสัญลักษณ์ของอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้าน (ภาพที่ 4.25)

ภาพที่ 4.25 ภาพวงจรการควบคู่ของพืชพื้นถิ่นบนชายหาดกับปลาท้องถิ่นในอ่าวบางเสร่

ผู้วิจัยนำมิติของการแปรเปลี่ยนรูประหว่างลูกยางกับปลาโฉมงามสู่การสร้างสรรค์งานออกแบบร่างองค์ประกอบของสัญลักษณ์หรือดัชนีแสดงประโยชน์ของอาคารในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 4.26)

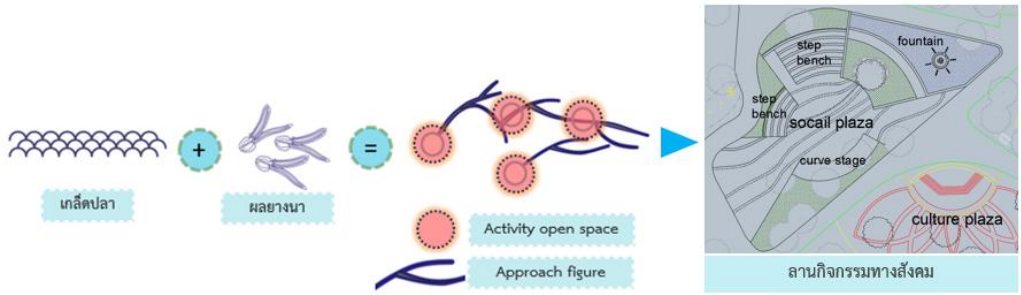

ภาพที่ 4.26 ตัวอย่างภาพร่างสัญลักษณ์หรือดัชนีแสดงประโยชน์ของอาคาร
ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

สรุปจากผลการประเมินพบว่า ชาวชุมชนและนอกชุมชนรับรู้ได้โดยง่ายและเข้าใจได้ทันที ในความเป็นชุมชนบางเสร่เมื่อมองรูปองค์ประกอบของมิติการแปรเปลี่ยนรูประหว่างลูกยางกับปลาโฉมงามท่ามกลางมิติของความว่างเปล่าตามหลักศาสนาพุทธ ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบของมิตินี้สู่การสร้างสรรค์งานออกแบบแผนผังในลักษณะของการสร้างแนวรูปแบบ (Pattern) ในลักษณะสองมิตินำสู่รูปทรงสามมิติเชิงสถาปัตยกรรมบนพื้นที่ว่างในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ให้สอดคล้องกันกับระบบสัญลักษณ์ของชุมชน ด้วยการผสมผสานมิติจากการประสานกันของลวดลายเกล็ดบนตัวปลาจากการซ้อนกันแปรเปลี่ยนไปโดยมีระยะเว้นว่างของเกล็ดระหว่างกันและกัน เชื่อมต่อรูปทรงกับการเข้าถึงพื้นที่ด้วยเส้นร่างทางเรขาคณิต (Approach path) เสมือนปีกผลต้นยางนา

ออกแบบสร้างสรรค์กลุ่มรูปทรงในสวนสาธารณะที่เป็นสัญลักษณ์ภาคพื้นดินเชื่อมโยงกับสัญลักษณ์วิวท้องทะเลตามแนวทางสถาปัตยกรรมหรือภูมิสถาปัตยกรรม โดยการสร้างสรรค์พื้นที่ประกอบกิจกรรมสาธารณะ(Activity open space) ในตำแหน่งที่เหมาะสมภายในสวนสาธารณะให้มีมุมมองแบบเปิดกว้างและโอบล้อมด้วยพืชพรรณไม้ สัมผัสความร่มรื่นและพร้อมกันนั้นยังได้สัมผัสมุมมองในท้องทะเล

ออกแบบสร้างสรรค์พื้นที่ด้วยเปิดพื้นที่เว้นว่างด้านหน้าสวนสาธารณะริมชายหาดเพื่อสร้างสรรค์อารมณ์ผ่อนคลายและสื่อถึงสิ่งแทนอัตลักษณ์ในเชิงอนุรักษ์ภูมิทัศน์และวัฒนธรรมของชุมชนบางเสร่ด้วยสัญรูปเชิงสถาปัตยกรรม นำสู่การเรียนรู้,รับรู้,สัมผัสภาพหรือรูปแบบที่จับต้องได้ของบุคคลในภาคสังคมอื่นๆ เสมือนหนึ่งชาวชุมชนพร้อมต้อนรับบุคคลทั่วไปที่มีโอกาสเดินทางมาท่องเที่ยวและเยี่ยมชมชุมชนบางเสร่ สะท้อนถึงสภาพสังคมชุมชนบางเสร่ รวมทั้งระลึกถึงความเป็นชุมชนประมงท้องถิ่น (ภาพที่ 4.27)

ภาพที่ 4.27 มิติของการประสานกันของเกล็ดปลาและผลต้นยางนา
นำสู่แผนผัง 2 มิติเชิงสถาปัตยกรรม

อัตลักษณ์สู่รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นกระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการร่วมระหว่างความต้องการของมนุษย์เพื่อสนองพฤติกรรมใช้สอยประโยชน์ในพื้นที่ที่งานสถาปัตยกรรมนั้นๆตั้งอยู่ ทั้งในพื้นที่โล่งหรือการดำเนินกิจกรรมภายในอาคารที่มีสิ่งปกคลุม ให้เกิดความสัมพันธ์กับความเหมาะสมของพื้นที่นั้นๆกับสภาพแวดล้อมในการตอบสนองความต้องการต่างๆ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการถอดอัตลักษณ์ชุมชนถ่ายทอดลงในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการใช้พื้นที่ของคนภายในและภายนอกชุมชนในลำดับแรก โดยแยกความต้องการ (Requirement)และความชอบ(Preference)ในการใช้พื้นที่ออกจากกัน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ความต้องการหน้าที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ของชาวชุมชนจะยึดถือหลักการสืบสานประเพณีและงานเทศกาลเป็นหลักสำคัญของการใช้พื้นที่ โดยต้องการให้สร้างลานกิจกรรมในตำแหน่งที่สะดวกในการเข้าถึงและเป็นพื้นที่ติดชายหาดและทะเล เพื่อสร้างการเชื่อมโยงวิถีประมงของชุมชนกับพื้นที่สวนสาธารณะ และต้องการให้เป็นลานทางสังคมสำหรับการนัดพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพประมงเสมือนหนึ่งเป็นลานเพื่อการอนุรักษ์อาชีพประมงของชุมชน อีกทั้งยังต้องการให้ปรับปรุงร้านจำหน่ายสินค้าชุมชนเดิมควบคู่กับการอนุรักษ์ต้นยางนาให้คงสภาพภูมิทัศน์คู่กับวิถีชุมชนสืบต่อไป

ความต้องการหน้าที่ใช้สอยภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ของกลุ่มชาวนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการในพื้นที่สวนสาธารณะ พบว่าชาวนอกชุมชนต้องการการบริการขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกันกับสวนสาธารณะทั่วไป และยังพบว่าชาวนอกชุมชนมีความประทับใจในความร่มรื่นของภูมิทัศน์ทั้งสวนยางนาและวิวทะเลจึงต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่นอกเหนือจากการบริการทั่วไป จำแนกได้ดังนี้

1. ความต้องการลานกิจกรรมที่มีมุมมองของวิวทะเลควบคู่กับภูมิทัศน์ที่สวยงาม สงบร่มเย็นด้วยร่มเงาของต้นยางนาขนาดใหญ่ในพื้นที่สวนสาธารณะแต่ควรเพิ่มสิ่งป้องกันกิ่งไม้หักควบคู่ไปด้วย

2. ความต้องการให้สร้างจุดหมายเด่นในการบันทึกภาพในพื้นที่

3. ความต้องการให้อนุรักษ์ต้นยางนาที่มีความสอดคล้องตรงกันกับความต้องการของชาวชุมชน

4. ความต้องการให้มีชุ้มร้านค้าจำหน่ายอาหารท้องถิ่น

5. ความต้องการให้มีสิ่งปกคลุมป้องกันกิ่งไม้หักเพื่อความปลอดภัย

6. ความต้องการให้แก้ปัญหาการเข้าถึงจากปัญหาบันไดทางเข้าด้านหน้าของสวนสาธารณะติดชายหาดที่มีความสูงจากระดับถนน

7. ความต้องการให้แก้ปัญหาจากผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์นำรถเข้ามาวิ่งและจอดบนทางเท้า

8. ความต้องการให้เพิ่มจุดจอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในตำแหน่งภายนอกพื้นที่สวนสาธารณะ

สรุปความต้องการและความชอบในการใช้สอยพื้นที่ของชาวในชุมชนและนอกชุมชน ตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความต้องการประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่ที่สอดคล้องตรงกันของชาวในชุมชนและนอกชุมชน

ความต้องการใช้สอยพื้นที่	**ชาวชุมชน**	**ชาวนอกชุมชน**	**ความต้องการสอดคล้องกัน**	**ความชอบในการใช้สอยพื้นที่**	**ชาวชุมชน**	**ชาวนอกชุมชน**
ลานกิจกรรม	/	/	✓	เพิ่มไฟฟ้าส่องสว่างในทะเล	/	
เชื่อมต่อพื้นที่ชายหาดกับมุมมองของวิวทะเล	/			สร้างบ้านปลาที่เลี้ยงสารพัดพันธ์ปลาและมีการระบุชื่อปลา	/	
การยกระดับของฐานอนุสาวรีย์ให้สูงขึ้น	/			ชุ้มจัดแสดงชีวิตที่เป็นจริงของชาวประมง	/	
ป้ายระบุทางที่จะไปยังพื้นที่	/			* ติดตั้งจอวิดีทัศน์ถ่ายรูปชีวิตสัตว์ทะเลหลายๆชนิดใต้น้ำ	/	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความต้องการใช้สอยพื้นที่	ชาวชุมชน	ชาวนอกชุมชน	ความต้องการสอดคล้องกัน	ความชอบในการใช้สอยพื้นที่	ชาวชุมชน	ชาวนอกชุมชน
เพิ่มที่จอดรถจักรยานยนต์ ให้เพียงพอ	/	/	✓	จุดแสดงตำนานหรือความเป็นมาของวิถีชุมชนมาเรียบเรียงเป็นบทเนื้อหา	/	
เพิ่มไฟฟ้าส่องสว่าง	/			เพิ่มหลังคาป้องกันกิ่งไม้หัก		/
ดูแลรักษารากและตกแต่งกิ่งของต้นยางนา	/	/	✓	ปรับปรุงอาคารในสวนสาธารณะแบบร่วมสมัย		/
ปรับปรุงภูมิทัศน์ในสวนสาธารณะ	/	/	✓	สร้างรูปปั้นสัตว์ทะเลบนพื้นที่	/	
แลนด์มาร์คเพื่อเป็นจุดเช็คอิน	/	/	✓	เพิ่มซุ้มรักษาความปลอดภัย		/
ลดระดับเขื่อนกันดินบริเวณหน้าสวนสาธารณะ	/	/	✓	เพิ่มหลังคาคลุมทางเดิน		/
*สถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น	/	/	✓			
สื่อสารอัตลักษณ์พื้นที่ด้วยความมีน้ำใจของชาวชุมชน	/					

* มีการติดตั้งจอวิดีทัศน์อยู่ภายในพื้นที่แล้ว

*ชาวชุมชนต้องการสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น

สรุปความต้องการประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่ของคนภายในและภายนอกชุมชนที่มีความสอดคล้องตรงกัน พบว่า รูปแบบสถาปัตยกรรมที่สามรถถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนและมีความเหมาะสมกับพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ และพบว่าความชอบในการใช้สอยพื้นที่แตกต่างกัน รูปแบบในการสื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชนสู่สังคมภายนอก ดังกล่าวแจกแจงได้ดังนี้

1. ลานกิจกรรมทางสังคมเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการใช้สอยพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางสังคมร่วมกันระหว่างชาวชุมชนด้วยกันเองหรือระหว่างชาวชุมชนกับคนในภาคสังคมอื่น ประสานกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ด้วยการล้อมพื้นที่บริเวณโคนต้นยางเพื่อทำนุบำรุงรักษารากของลำต้นภายในสวนสาธารณะ เสมือนเป็นการถ่ายทอดอัตลักษณ์เชิงอนุรักษ์ภูมิทัศน์ชุมชนควบคู่ไปด้วยกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

2. รูปแบบจุดหมายเด่น (Landmark) เพื่อเป็นจุดหมายหลักของพื้นที่ในการบันทึกภาพที่มีฉากทัศน์เป็นทั้งวิวทะเลและพรรณไม้ในสวนสาธารณะของนักท่องเที่ยว โดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชนให้สังคมภายนอกได้รับรู้เรื่องราวของชุมชนบางเสร่

3. รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการเชื่อมต่อชายทะเลและสวนสาธารณะเข้าด้วยกัน เป็นรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมอัตลักษณ์ของภูมิทัศน์ชุมชน และการเพิ่มที่จอดรถจักรยานยนต์ให้เพียงพอในการข้าถึงพื้นที่ ด้วยการวางผังทางสถาปัตยกรรมเพื่อช่วยลดปัญหาในการเข้าใช้สอยประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะซึ่งเป็นอุปสรรคในการสื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชน

4. สถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น เป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวประมงที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของอัตลักษณ์ชุมชน

นำรูปแบบทั้ง 5 แบบดังกล่าวข้างต้นสู่กระบวนการออกแบบร่างในแต่ละรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ด้วยการวิเคราะห์ รูปทรง สัดส่วน สีและวัสดุ ที่สัมพันธ์กับภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะเชิงทัศนศิลป์ ในลำดับต่อไป

แบบร่างทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์

การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบร่างทางสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะเป็นการวิเคราะห์ด้วยหลักและวิธีการการออกแบบเรขศิลป์ (Graphic design) ผ่านองค์ประกอบของการออกแบบ (Element of Design) ที่ประกอบไปด้วย เส้นโค้ง (Curved line) ที่มาบรรจบกันจนเป็นภาพรูปร่าง (Shape) ของระนาบ (Plane) ที่มีขอบ (Edge) ในลักษณะเว้าเข้า (Concave) หรือเว้าออก (Convex) ในรูปแบบ 2 มิติต่อเนื่องเป็นรูปทรง (Form) 3 มิติเมื่อเพิ่มความสูงขึ้นจนเห็นรูปพรรณสัณฐานที่มีสัดส่วน (Proportion) และจังหวะ (Rhythm) เหมาะสมสอดคล้อง (Harmony) กับการสวมทับบนบริเวณพื้นที่ว่าง (Space) แทรกระหว่างหมู่ต้นยางนาโดยไม่กระทบกับโคนรากและให้ความสำคัญกับการรักษาสภาพแวดล้อมภายในสวนสาธารณะ กำหนดสี (Color) ที่ปรากฏจากการมองเห็นของสายตาเมื่อแสงส่องมากระทบกับรูปทรงให้เกิดแสงและเงา (Light and Shade) จากสีที่มีอยู่ในตัววัสดุของรูปทรงเองและสีที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น สีของใบไม้ ดอกไม้ ด้วยพื้นผิว (Texture) ที่มีเนื้อหยาบและละเอียด (Grain) แตกต่างกัน (Contrast)

นำองค์ประกอบของการออกแบบเรขศิลป์บูรณาการร่วมกับองค์ประกอบด้านความงาม (Aesthetic Factors) ทางสถาปัตยกรรมด้วยการออกแบบรูปทรงที่มีความเชื่อมต่อ (Connect) เกี่ยวคล้องสอดประสานเข้าหากัน (Interlock) ให้มีความเป็นเอกภาพและสมดุลในแนวระนาบและส่งเสริมสัดส่วนของต้นยางให้เด่นชัดภายในพื้นที่สวนสาธารณะ จำแนกแบบร่างทางสถาปัตยกรรมตามความต้องการประโยชน์ใช้สอยของคนภายในและภายนอกชุมชน ได้ดังนี้

1. ลานกิจกรรมทางสังคม

รูปแบบร่างของลานเป็นการปิดล้อมพื้นที่กิจกรรมในแนวระนาบด้วยรูปทรงทางสถาปัตยกรรมในลักษณะโอบล้อมพื้นที่ว่าง (Space as Enclosure) สัมพันธ์กับสัดส่วนของพื้นที่ที่แทรกตัวท่ามกลางหมู่ต้นยางนา โดยป็นรูปทรงที่มีสีและผิวของวัสดุกลมกลืนกับสภาพภูมิทัศน์ (Harmony tone) และมีความสอดคล้องกับลวดลาย (Pattern)ของเกล็ดปลาจากการถอดองค์ประกอบของอัตลักษณ์วิถีประมงเชิงอนุรักษ์ ด้วยการยกระดับในแนวระนาบให้มีมุมมองในลักษณะคู่ขนานกันของภูมิทัศน์สวนสาธารณะและทิวทัศน์ท้องทะเล

วิเคราะห์รูปทรง สัดส่วน สีและวัสดุ ประโยชน์ใช้สอย

นำการประสานเส้นโค้งให้เกิดเป็นรูป 2 มิติ สร้างสรรค์การขึ้นรูปด้วยการซ้อนเหลื่อมกันแบบซ้ำรูป (Repetition) แทรกด้วยกระบะต้นไม้ดอกในลักษณะเกี่ยวคล้องกัน (Interlock) เพื่อสร้างปริมาตรแนวฉียงด้วยสัดส่วนที่กลมกลืนกับภูมิทัศน์ โดยแปลงเป็นรูปทรง 3 มิติสอดคล้องกับลวดลายของเกล็ดปลา ใช้วัสดุและสีจากธรรมชาติของคอนกรีตเสริมเหล็กเปลือยผิวสัมผัสที่ไม่มีการปรุงแต่งตามวิถีศาสนาพุทธ เว้นระยะการซ้อนกันของระนาบโค้งในแนวตั้งให้เหมาะสมกับสรีระของบุคคลในท่านั่งที่มีมุมมองสู่จุดศูนย์กลางของลานพร้อมกับสัมผัสฉากทัศน์ของท้องทะเลและพรรณไม้ในสวนสาธารณะ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพักผ่อนหรือทำกิจกรรมทางสังคม (ภาพที่ 4.28)

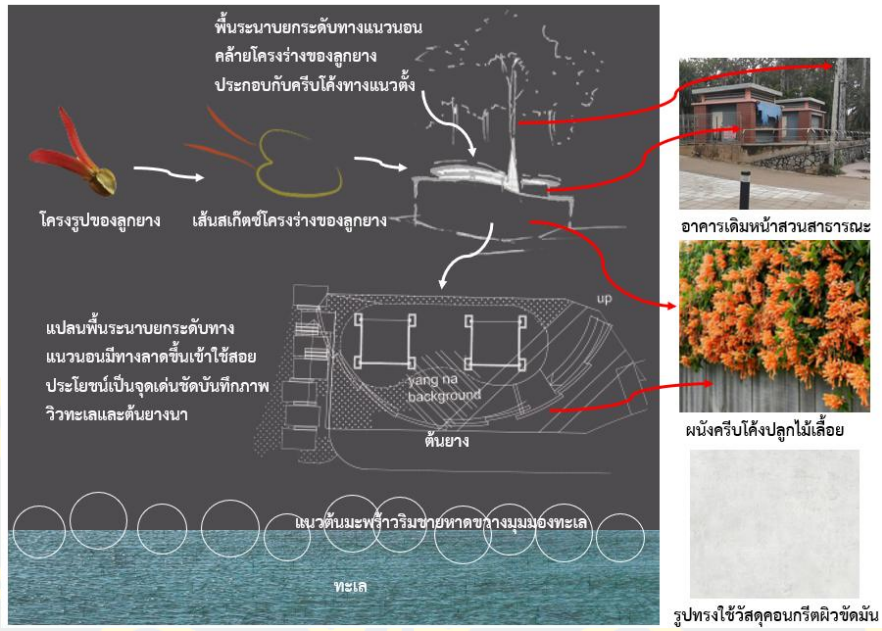
ภาพที่ 4.28 รูปแบบร่างสถาปัตยกรรมของลานกิจกรรมทางสังคม

2. รูปแบบจุดหมายเด่น (Landmark)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า จุดหมายเด่นหรือจุดหมายหลักที่ทั้งชาวชุมชนและนักท่องเที่ยวต้องการบันทึกภาพเดี่ยวหรือกลุ่ม เป็นจุดบันทึกที่มีทิวทัศน์ของ วิวทะเลและต้นยางนา หรือภูมิทัศน์ของพรรณไม้โดยรอบเป็นองค์ประกอบของฉาก ซึ่งทั้งสองภูมิทัศน์เป็นองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชน ตำแหน่งของจุดหมายเด่นมีสองพื้นที่คือ ลานริมหาดและพื้นที่ด้านหน้าสวนสาธารณะเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการสะท้อนรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชน

วิเคราะห์รูปทรง สัดส่วน สีและวัสดุ ประโยชน์ใช้สอยพื้นที่ด้านหน้าสวนสาธารณะในตำแหน่งที่1

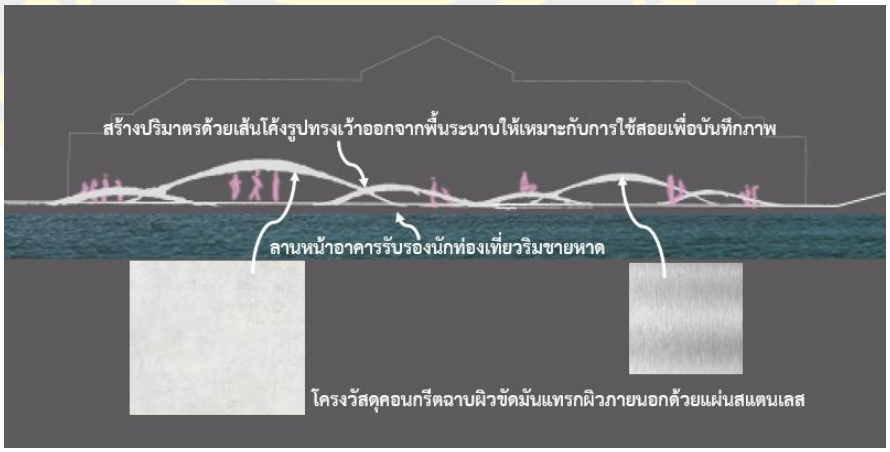
การสร้างสรรค์พื้นที่รูปแบบร่างของจุดบันทึกภาพบนด้านหน้าสวนสาธารณะ เป็นการปรับปรุงอาคารขนาดเล็ก 2 อาคารที่ปลูกอยู่ใกล้กับต้นยางนาจำนวน 1 ต้น ด้วยการขึ้นรูปแผ่นระนาบโค้ง (Curved plane) คล้ายเส้นโครงร่างของลูกยางนาแทนที่หลังคาอาคารเดิมในแนวนอน เพื่อพื้นยกระดับพื้นที่จุดบันทึกภาพ โดยรูปทรงมีขอบเว้าเข้า(Concave edge) เพื่อเว้นระยะจากลำต้นยาง และประกอบแผ่นระนาบเข้ากับพื้นทางลาดตามรัศมีของการเหวี่ยงตัวจากตำแหน่งลำต้นยางขึ้นสู่พื้นที่จุดบันทึกภาพ ปิดพื้นทางลาดด้วยโครงผนังครีบโค้งแนวตั้งคล้ายเกล็ดปลาโดยเจาะด้านบนของเปลือกครีบเป็นช่องจังหวะ (Rhythm) เพื่อวางกระถางปลูกพรรณไม้ดอก รูปทรงทั้งแนวนอนและแนวตั้งใช้โครงสร้างวัสดุคอนกรีตแต่งผิวขัดมัน ประโยชน์จากการยกระดับจุดบันทึกภาพเพื่อส่งเสริมความชัดเจนให้มุมมองที่มีฉากทัศน์เป็นองค์ประกอบของลำต้นยางนาผ่านช่องมองลอดระหว่างลำต้นมะพร้าวริมชายหาดที่มีมองเห็นเส้นขอบฟ้าและวิวท้องทะเล (ภาพที่ 4.29)

ภาพที่ 4.29 รูปแบบร่างจุดหมายเด่น (Landmark) บริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะ

วิเคราะห์รูปทรง สัดส่วน สีและวัสดุ ประโยชน์ใช้สอยพื้นที่ลานริมหาดในตำแหน่งที่2

สร้างสรรค์รูปแบบร่างด้วยการยกมุมเงยของเส้นโค้งในแนวระนาบขึ้นให้เกิดรูปทรงเว้าออก (Convex) จากระดับพื้นด้วยการเคลื่อนองศามุมยกคล้ายรูปแบบเกลียวคลื่นของอัตลักษณ์วิวทะเล รวมทั้งเหมาะกับสัดส่วนในการนั่งหรือเข้าใช้สอยพื้นที่เพื่อบันทึกภาพทิวทัศน์ รูปทรงเว้าคล้ายคลื่นใช้ผิวสัมผัสของวัสดุและสีด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กแต่งผิวขัดมันแทรกด้วยแผ่นสแตนเลสในด้านที่สามารถสะท้อนภาพของวิวทะเลและกิจกรรมโดยรอบรูปทรงของจุดหมายเด่น (ภาพที่ 4.30)

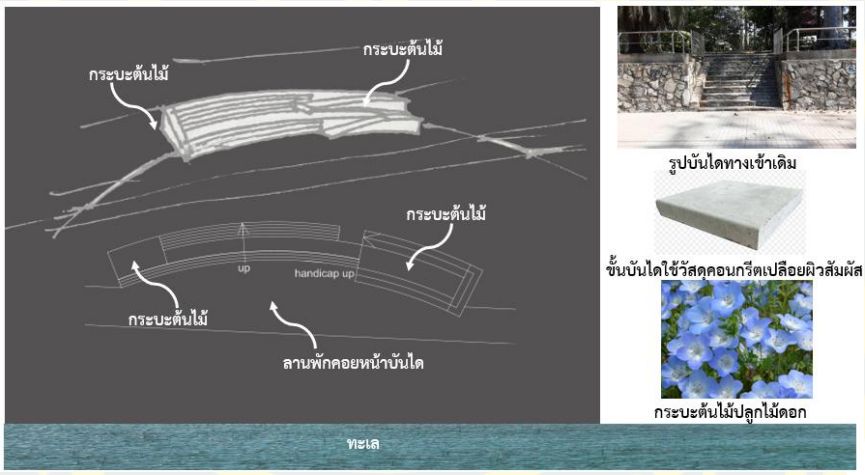
ภาพที่ 4.30 รูปแบบร่างจุดหมายเด่น (Landmark) บริเวณด้านหน้าอาคารรับรองนักท่องเที่ยว

3. รูปแบบการลดอุปสรรคการเข้าใช้พื้นที่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า อุปสรรคในการเข้าใช้พื้นที่มีสองส่วนคือ บันไดทางขึ้นด้านหน้าที่สูงชันและมีระยะแคบกับพื้นที่จอดจักรยานยนต์ไม่เพียงพอ

วิเคราะห์รูปทรง สัดส่วน สีและวัสดุ ประโยชน์ใช้สอยของบันไดทางขึ้นด้านหน้าสวนสาธารณะ

รูปแบบร่างทางสถาปัตยกรรมที่แก้ไขปัญหาทางขึ้นในส่วนแรกด้วยการปรับดัดเส้นตรงของบันไดในแนวระนาบให้เป็นเส้นโค้งที่มีระยะรัศมีกว้างทำให้เกิดระนาบของพื้นที่ลานหน้าบันได เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นพื้นที่พักคอยก่อนก้าวเดินขึ้นและมีมุมมองเพื่อประมาณระยะของขั้นบันไดได้อย่างชัดเจน สอดแทรกระยะความเอียงของทางลาดผู้พิการและกระบะต้นไม้เข้าในปริมาตรของบันไดในลักษณะกลมกลืนความโค้งแบบเกี่ยวคล้องเข้าหากัน (ภาพที่ 4.31)

ภาพที่ 4.31 รูปแบบร่างบันไดเพื่อลดอุปสรรคการเข้าใช้พื้นที่

วิเคราะห์รูปทรง สัดส่วน สีและวัสดุ ประโยชน์ใช้สอยของการเพิ่มพื้นที่ลานจอดรถจักรยานยนต์

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นการจัดวางสัดส่วนที่จอดในผัง 2 มิติโดยวางขนาดของที่จอดรถจักรยานยนต์เท่ากับ 1x2 เมตรต่อรถ 1 คัน โดยมีถนนทางเข้าที่จอดรถกว้างเท่ากับ 3 เมตร สำหรับการขับขี่สวนทางกันขนาด 2 ช่องจราจร ใช้คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นวัสดุของลานจอด (ภาพที่ 4.32)

ภาพที่ 4.32 รูปแบบร่างการเพิ่มพื้นที่ลานจอดรถจักรยานยนต์ในแผนผัง 2 มิติ

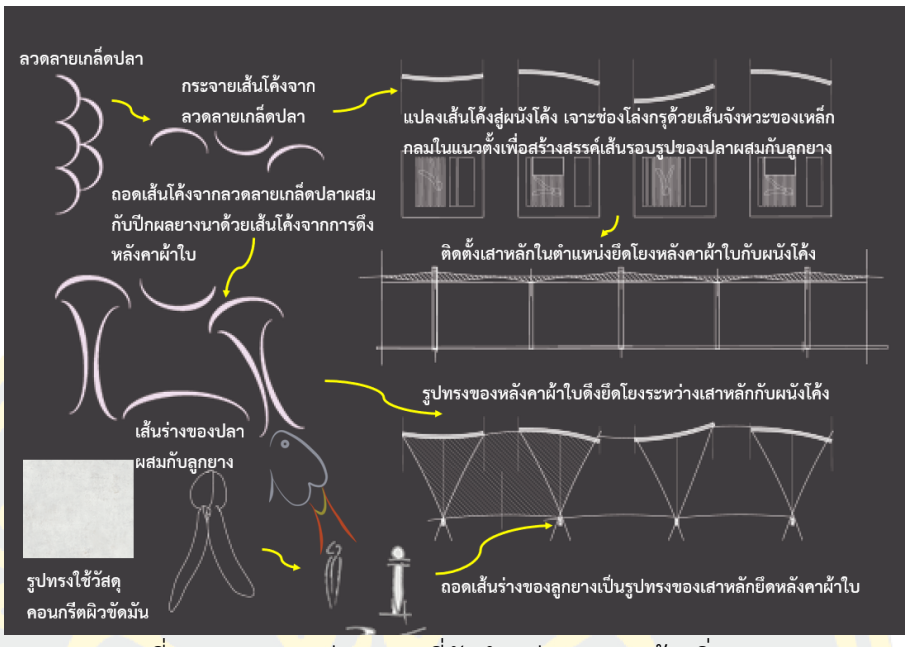
1. สถานที่จัดจำหน่ายสินค้าชุมชนและอาหารท้องถิ่น

อาคารสถานที่จำหน่ายสินค้าชุมชนเป็นอาคารเดิมที่ตั้งอยู่ในสวนสาธารณะ จึงวิเคราะห์รูปแบบร่างในงานสถาปัตยกรรมของสถานที่จำหน่ายอาหารท้องถิ่น จากการแยกพื้นที่ทำธุรกิจของชุมชนออกจากพื้นที่สวนสาธารณะที่ต้องการความสงบเงียบ

วิเคราะห์รูปทรง สัดส่วน สีและวัสดุ ประโยชน์ใช้สอย

วิเคราะห์รูปทรงด้วยการวางพื้นที่กึ่งปิดล้อมด้วยโครงสร้างกำแพงแนวโค้งเสมือนการแยกเส้นร่างลวดลาย (Pattern) ของเกล็ดปลาออกเป็นส่วนย่อย นำมาซ้อนกันด้วยระยะช่องว่างคล้ายลักษณะของคลื่นทะเล เพื่อสร้างช่องมองสู่ทิวทัศน์สวนสาธารณะ เจาะทะลุผิวผนังด้านโค้งนูนกรุประกับด้วยเส้นจังหวะ (Stroke) ของเหล็กกลมกลวงในแนวตั้งเพื่อสร้างสรรค์เส้นโครงร่างของปลาผสมผสานกับผลยางนาบรรจุในช่องโล่งของครีบผนังโค้ง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า สถานที่จำหน่ายอาหารท้องถิ่นไม่ควรมีหลังคาปกคลุมถาวรเนื่องจากอาคารจะมีมุมอับสายตาในเวลากลางคืน ซึ่งไม่ปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ นำสู่การออกแบบโครงสร้างหลังคาด้วยการขึงผ้าใบ ด้วยการสร้างเสาหลักที่ถูกถ่ายทอดรูปทรงจากเส้นร่างของผลยางสะท้อนอัตลักษณ์สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เชิงอนุรักษ์และใช้เสาหลักเพื่อประโยชน์ในการรับแรงดึงผ้าจากการยึดโยงหลังคาผ้าใบกับกำแพงผนังโค้ง และสร้างสรรค์ลวดลายคล้ายเกล็ดปลาในเกลียวคลื่นผสมกับปีกผลยางนา ด้วยแรงดึงในเนื้อผ้าที่จะมีลักษณะหย่อนคล้อยตามน้ำหนักผ้าใบจากแรงแนวโน้มถ่วงของโลก โดยใช้วัสดุโครงสร้างแรงดึงเป็นคอนกรีตเปลือยก่ออิฐฉาบผิวขัดมัน สื่อถึงอัตลักษณ์ชุมชนเชิงอนุรักษ์ (ภาพที่ 4.33)

ภาพที่ 4.33 รูปแบบร่างสถานที่จัดจำหน่ายอาหารท้องถิ่น

สรุปการวิเคราะห์องค์ประกอบทางทัศนศิลป์สู่รูปแบบร่างทางสถาปัตยกรรมที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชนทั้ง 4 รูปแบบดังกล่าว นำเข้าสู่กระบวนการออกแบบทางสถาปัตยกรรมในลักษณะของการบูรณาการร่วมกับการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อค้นหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการวางรูปแบบทั้งหมดลงบนแผนผังพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่อกันและกันทั้งในด้านการเข้าถึงและประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่

พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับบริบทของสภาพแวดล้อม

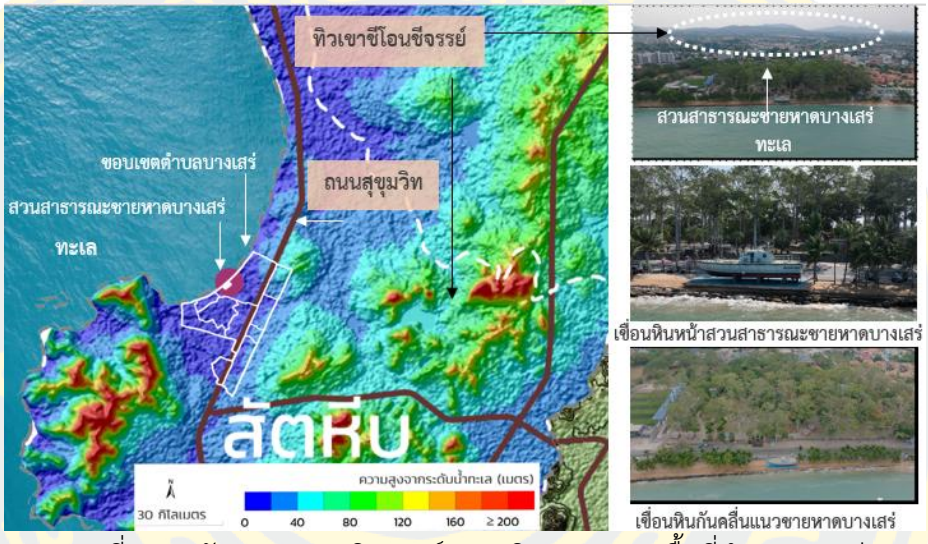
Uma Phanita Surinta (2561) ระบุถึงประเด็นในการวิเคราะห์เพื่อการออกแบบชุมชนเมืองในหลายบริบท งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของพื้นที่ระดับตำบล จึงจำแนกกรอบประเด็น ดังนี้

ลักษณะทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศ (Landform and Nature)

สันติ ภัยหลบลี้ (2562) ระบุถึงแผนที่ภูมิศาสตร์ของจังหวัดชลบุรีในภาพรวมและจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ลักษณะของพื้นที่ตำบลบางเสร่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบและลอนเนินที่ระดับความสูง 0 - 20 เมตรจากระดับน้ำทะเล สังเกตุจากเส้นระดับจะแสดงให้เห็นถึงความลาดเอียงจากพื้นที่สูงบริเวณทิวเขาชีโอนชีจรรย์ที่ระดับ 40 - 160 เมตรจากระดับน้ำทะเลลาดลงสู่ทะเลในพื้นที่ตำบลบางเสร่ หากเกิดฝนตกที่มีปริมาณของน้ำฝนมาก มวลน้ำจะหลากลงสู่พื้นที่ของตำบล กรมทางหลวงบรรเทาผลกระทบนี้ด้วยการสร้างท่อรับน้ำทิ้งและน้ำผิวดินจากน้ำฝนที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางขนาดใหญ่ลอดใต้ถนนสุขุมวิทขณะทำการขยายช่องจราจร เป็นทางบังคับทิศทาง

ของมวลน้ำนี้ก่อนระบายลงสู่ท่อแขนงระบายน้ำสาธารณะของเทศบาลตำบลบางเสร่ลงสู่ทะเลตามตำแหน่งที่ไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ของตำบล

สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ตั้งอยู่ในสภาพภูมิประเทศทางด้านชายฝั่งทะเล มีลักษณะของการกัดเซาะตลอดแนวชายฝั่งจากความแรงของคลื่นทะเลโดยกระแสลมมรสุมที่พัดแรงและต่อเนื่อง สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดชลบุรีจึงดำเนินการบรรเทาผลกระทบต่อพื้นที่ชายหาดบางเสร่โดยการสร้างเขื่อนหินกันคลื่นและถมทรายหลังสันแนวเขื่อนจึงเกิดความต่างระดับของสภาพภูมิประเทศบริเวณด้านหน้าของสวนสาธารณะแห่งนี้ (ภาพที่ 4.34)

ภาพที่ 4.34 ลักษณะทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของพื้นที่ตำบลบางเสร่;
(http://www.mitrearth.org,ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

Tum Sikwae (2558) ระบุถึงเรื่องของน้ำขึ้นและน้ำลงจากแรงดึงดูดของดวงจันทร์ของพื้นที่ชายฝั่งทะเลในจังหวัดชลบุรีรวมพื้นที่ตำบลบางเสร่ เกิดปรากฏการณ์น้ำจะขึ้นสูงเต็มที่ทุกๆ 12 ชั่วโมงโดยประมาณภายในหนึ่งวัน และหลังจากระดับน้ำขึ้นเต็มที่แล้ว ระดับน้ำจะเริ่มลดลงโดยใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง และจะเกิดน้ำขึ้นและลดลงวันละ 2 ครั้ง โดยเฉพาะจะเกิดระดับน้ำทะเลขึ้นสูงกว่าปกติ เรียกว่า น้ำเกิด (Spring tides) เกิดขึ้นเดือนละ 2 ครั้งคือใกล้วันขึ้น 15 ค่ำและวันแรม 15 ค่ำ และจะเกิดระดับน้ำขึ้นสูงในระดับเดิมไม่ขึ้นและไม่ลง เรียกว่า น้ำตาย (Neap tides) เกิดขึ้นเดือนละ 2 ครั้งเช่นกัน คือใกล้วันขึ้น 8 ค่ำและวันแรม 8 ค่ำ (ภาพที่ 4.35)

ภาพที่ 4.35 สภาพภูมิประเทศของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตำบลบางเสร่

(http://www.thaipost.net, ปรับปรุงและบันทึกโดยผู้วิจัย)

ลักษณะทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่ มีสภาพทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความต่างระดับตลอดแนวตัดขวางจากภาคพื้นดินจนถึงระดับน้ำทะเล และพื้นที่ชายหาดบางเสร่มีความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพจากอิทธิพลของกระแสคลื่นและปรากฏการณ์น้ำขึ้นและน้ำลง เป็นอุปสรรคต่อการใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมด้านกีฬาทางน้ำ ด้านนันทนาการและการท่องเที่ยว

ภูมิอากาศท้องถิ่น (Local Climate)

กรมอุตุนิยมวิทยา (2566) ระบุถึงลักษณะอากาศทั่วไปของจังหวัดชลบุรีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดเวียนประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งจะนำความความเย็นมาสู่จังหวัดและคลื่นลมปานกลาง กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมทำให้มีฝนตกชุกและคลื่นลมแรง ฤดูกาลของตำบลบางเสร่ จังหวัดชลบุรีแบ่งออกเป็น 3 ฤดูดังนี้

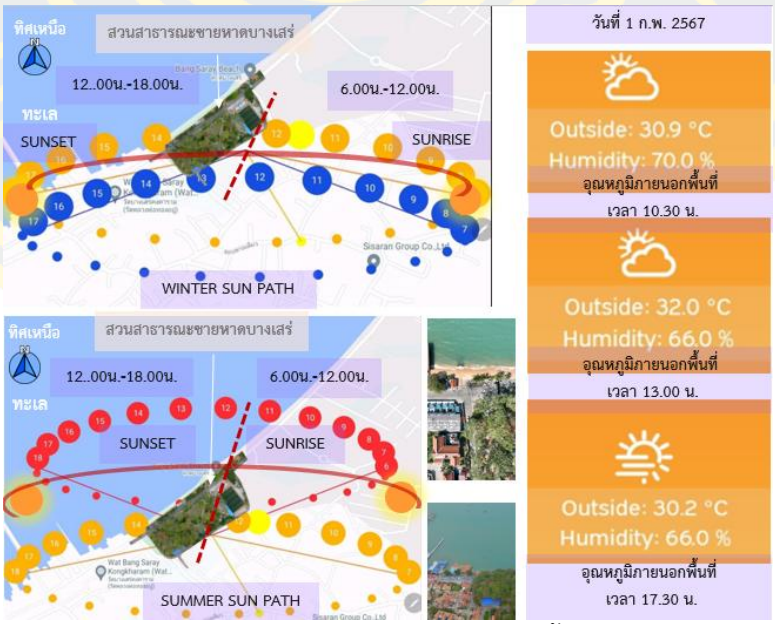
1. ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย และบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดชลบุรีอยู่ในละติจูดที่ค่อนข้างต่ำไกลจากศูนย์กลางของบริเวณความกดอากาศสูงทำให้อากาศหนาวเย็นที่แผ่ลงมาได้คลายความเย็นลงไป โดยเฉพาะพื้นที่ตำบลบางเสร่มีชายฝั่งทะเลทำให้อากาศมีความชื้นไม่รู้สึกหนาวเย็นมาก

2. ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูนี้จะมีลมฝ่ายใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุมโดยมีกำลังค่อนข้างแรงและสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามพื้นที่

ตำบลบางเสร่มีอากาศไม่ร้อนมากในฤดูนี้ เนื่องจากมีลมทะเลช่วยบรรเทาความร้อนแต่จะมีคลื่นลมค่อนข้างแรงในช่วงบ่ายและเย็น

3. ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ซึ่งจะนำความชื้นจากทะเลอันดามันพัดผ่านอ่าวไทยเข้าสู่ภาคตะวันออก ในระยะเริ่มต้นของมรสุมจะปรากฏมีฝนฟ้าคะนอง ในช่วงเดือนมิถุนายนฝนจะลดลงเพราะเป็นช่วงฝนทิ้งช่วง ตำบลบางเสร่มีพื้นที่อยู่ในด้านทิศตะวันตกของจังหวัดชลบุรีและติดชายฝั่งทะเลทำให้ได้รับความชื้นที่พัดข้ามมาจากทะเลอันดามันจึงมีปริมาณน้ำฝนรวมมากโดยมีปริมาณฝนรวมตลอดปีมากกว่า 1,200 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกชุกคือเดือน สิงหาคม กันยายน และตุลาคม โดยปริมาณฝนจะลดลงอย่างชัดเจนอีกครั้งประมาณเดือนพฤศจิกายนแสดงให้เห็นว่าฤดูฝนได้สิ้นสุดลง

สภาพอากาศท้องถิ่นของตำบลบางเสร่ในฤดูฝนมีปริมาณน้ำฝนมากและมีคลื่นลมค่อนข้างแรงเพราะมีพื้นที่อยู่ติดชายฝั่งทะเล ในฤดูร้อนได้รับคลื่นความร้อนจากอิทธิพลของลมฝ่ายใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้ แต่เป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลจึงได้รับอิทธิพลของลมทะเลทำให้อากาศไม่ร้อนจัด และในฤดูหนาวลมทะเลที่พัดนำความชื้นจากผิวน้ำทะเลยังช่วยบรรเทาสภาพอากาศเย็นและแห้งจากความกดอากาศสูงในช่วงฤดูหนาว ทำให้อุณหภูมิในช่วงฤดูร้อนและฤดูหนาวโดยเฉลี่ยในพื้นที่ตำบลบางเสร่ไม่แตกต่างกันมาก อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 28.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.5 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย คือ 25.3 องศาเซลเซียส (ภาพที่ 4.36)

ภาพที่ 4.36 ลักษณะทางภูมิอากาศท้องถิ่นของพื้นที่ตำบลบางเสร่;
(Sun’s path; Thermometer application, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

เส้นทางและโครงข่ายการสัญจร (Routes and Movement)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า โครงข่ายการสัญจรในการเข้าและออกจากพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่เป็นการเชื่อมต่อเส้นทางจากถนนสุขุมวิทที่มีขนาด 8 ช่องทางจราจรเข้าสู่ซอยเทศบาล 5 ที่มีขนาด 2 ช่องทางจราจร ประชาชนทั่วไปใช้เป็นเส้นทางสายนี้เป็นเส้นทางสายหลักและใช้ซอยนาจอมเทียน 56 เป็นเส้นทางสายรองและเดินทางด้วยรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นส่วนใหญ่ โดยมีจุดหมายในการเดินทางที่ย่านท่องเที่ยวของชุมชนและมีวัตถุประสงค์คือการพักผ่อนและนันทนาการด้วยการสัมผัสทิวทัศน์ของทะเลและภูมิทัศน์ที่ร่มรื่นของสวนสาธารณะบริเวณชายหาดบางเสร่และใช้เวลาดำเนินกิจกรรมดังกล่าวหรือเดินทางเข้าที่พักค้างในช่วงวันและเวลาที่ใกล้เคียงกันอีกด้วย เช่นในช่วงเวลากลางวันของวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการช่วงเทศกาลสำคัญ

ประชาชนทั่วไปใช้เส้นทางและโครงข่ายการสัญจรในการเดินทางเข้าสู่พื้นที่ตำบลบางเสร่เป็นจำนวนมากในช่วงวันหยุดและช่วงเทศกาล ทำให้เกิดความหนาแน่นของการจราจรบริเวณซอยเทศบาล 5 ที่เป็นทางเข้าหลัก และหนาแน่นมากบริเวณถนนเลียบชายทะเลโดยเฉพาะพาหนะรถยนต์ ส่วนประชาชนที่เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์จะใช้เส้นทางด้านหลังของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นทางเลือกนอกเหนือจากเส้นทางถนนเลียบชายทะเล

เนื่องจากสวนสาธารณะมีพื้นที่จอดรถยนตร์สำหรับผู้เข้าใช้บริการเพียง 22 คันและอยู่บริเวณด้านหลังสวนสาธารณะ ประชาชนจึงใช้พื้นที่จอดรถจักรยานยนต์และรถยนต์ทับซ้อนกันในบริเวณพื้นที่ชายทะเลด้านหน้าสวนสาธารณะเพราะสะดวกสำหรับการพักผ่อนและกิจกรรมนันทนาการ ส่งผลกระทบต่อความคล่องตัวของโครงข่ายการสัญจรทั้งการเดินทางเข้าและกลับออกจากพื้นที่ย่านท่องเที่ยวชุมชนบางเสร่ภายในวันเดียว เนื่องจากเป็นพฤติกรรมการเดินทางในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ส่วนโครงข่ายการสัญจรสามารถรองรับได้พอเพียงสำหรับผู้ที่เดินทางมาพักผ่อนและพักค้างในชุมชน (ภาพที่ 4.37)

ภาพที่ 4.37 โครงข่ายการสัญจรในการเข้าและออกจากพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่

(https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

จินตภาพของพื้นที่ชุมชน (Image of the commune)

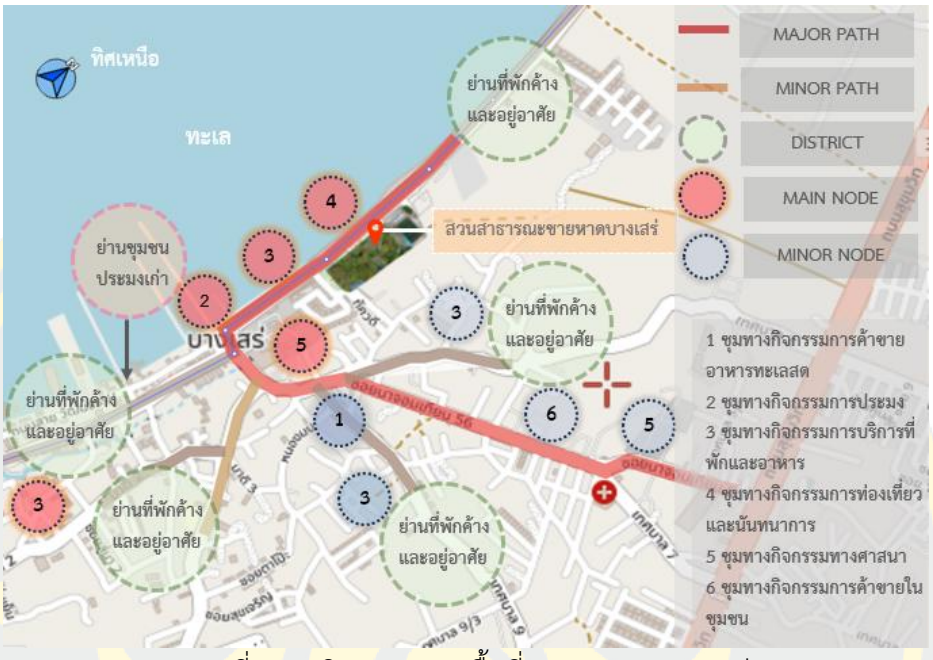
Lynch (1960) และ Whyte (1980) ระบุถึงลักษณะทางจินตภาพของเมืองที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะของชุมชนในระดับเมืองหลายองค์ประกอบ งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ลักษณะทางจินตภาพของพื้นที่ระดับตำบล จึงจำแนกกรอบประเด็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ในบริบทของย่าน (Districts) จากการสนทนากลุ่มกับชาวชุมชน พบว่า ย่านชุมชนที่มีความหนาแน่นของประชาชนที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่มาก เป็นย่านที่พักค้างแรมในบริเวณพื้นที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนและย่านชุมชนประมงเก่าที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมทางท่องเที่ยวชายทะเล

2. ในบริบทของชุมทาง (Node) จากการสนทนากลุ่มกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่น พบว่า วงจรในการเข้าพื้นที่ชุมชนของประชาชนภายนอกชุมชนจะมีลักษณะความความสัมพันธ์ของกิจกรรมทางศาสนา,กิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการ, กิจกรรมการบริการอาหารและที่พัก จนถึงกิจกรรมการซื้ออาหารทะเลสดเพื่อประกอบอาหารในที่พักค้าง จุดของชุมทางเหล่านี้ล้วนเกาะกลุ่มเชื่อมต่อกับชุมทางท่องเที่ยวชายทะเล

3. ในบริบทของเส้นทาง (Path) จากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ความถี่ของการสัญจรในเส้นทางหลักที่ประชาชนภายนอกชุมชนใช้เข้าพื้นที่เป็นประจำจนจดจำถึงองค์ประกอบของชุมชนระหว่างใช้เส้นทางหลักเพื่อเข้าถึงชุมทางกิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการบริเวณพื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะ และมีลักษณะเชื่อมโยงกับการใช้เส้นทางรองที่ประชาชนใช้สัญจรเพื่อไปถึงชุมทางของกิจกรรมอื่นๆ

ในบริบททั้งย่าน,ชุมทางและเส้นทาง พบว่าเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับชายทะเลของตำบลบางเสร่ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3 ลักษณะจึงเกี่ยวพันกับทัศนียภาพของวิวทะเลและภูมิทัศน์ของชายหาดบางเสร่อันเป็นลักษณะทางจินตภาพของชุมชนประมงบางเสร่ (ภาพที่ 4.38)

ภาพที่ 4.38 จินตภาพของพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่
(https://maps.google.com, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

จินตภาพของช่องมองและเส้นขอบฟ้า (Vistas and Skylines)

Surinta (2561) กล่าวถึงการวิเคราะห์ทางกายภาพของเมืองด้วยการสำรวจทางสายตาถึงช่องมองบางจุดที่เปิดสู่พื้นที่ที่มีความสำคัญของเมืองที่ตัดกับเส้นขอบฟ้าโดยมองจากเส้นทางเข้าสู่เมือง การสำรวจเส้นขอบฟ้าเป็นการสำรวจในลักษณะสามมิติ โดยคำนึงถึงสัดส่วนและการจัดลำดับของพื้นที่สาธารณะและสิ่งปลูกสร้าง ความสำคัญของช่องมองลอดที่ตัดกับเส้นขอบฟ้าแสดงการเป็นภาพตัวแทนของอัตลักษณ์ที่แสดงรูปทรงของเมืองหรือชุมชนในภาพเพียงภาพเดียว

จากการสำรวจด้วยรูปถ่ายในระยะไกลบนถนนสายเลียบชายทะเลบางเสร่และเป็นช่องมองที่ดีไม่มีสิ่งบดบังสายตา มีองค์ประกอบสองข้างทางที่กลมกลืน มีการนำทางที่ชัดเจน มีสัดส่วนที่พอเหมาะและมีองค์ประกอบที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของชุมชน ช่องมองและเส้นขอบฟ้าของชุมชนประมงบางเสร่ ถ้ามองจากด้านซ้ายไปทางด้านขวาจะแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือ ภูมิทัศน์ของยอดต้นยางนาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่,รูปทรงอาคารวิหารที่มียอดแหลมในวัดบางเสร่คงคาราม,รูปทรงแนวระนาบของอาคารในย่านชุมชนวิถีประมงเก่าของบางเสร่และทัศนียภาพของวิวทะเลชายหาดบางเสร่ โดยมียอดทิวเขาในพื้นที่เขตทหารเรือเป็นเส้นตัดขอบฟ้า มุมมองของจินตภาพชุมชนจะไม่

เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะใช้มุมมองจากระยะไกลเพียงใดด้วยกฎหมายควบคุมอาคารที่ห้ามปลูกสร้างอาคารสูงในระยะที่กำหนดจากบริเวณชายฝั่งทะเล จึงไม่มีอาคารบดบังมุมมองจินตภาพของชุมชน

ภาพของช่องมองและเส้นขอบฟ้าที่แสดงรูปทรงของชุมชนประมงบางเสร่ด้วยจินตภาพทางมุมมองทั้ง 4 ส่วนมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ทั้ง 4 ด้านคือ วิถีประมง,วิวทะเล,วัดบางเสร่คงคาราม(วัดหลวงพ่อทองอยู่)และสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 4.39)

ภาพที่ 4.39 ช่องมองและเส้นขอบฟ้าของชุมชนประมงบางเสร่, บันทึกโดยผู้วิจัย

พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่กับบริบทภายในพื้นที่

ภูมิประเทศภายในพื้นที่ (Landform)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ภูมิประเทศของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบที่ระดับความสูงประมาณ 0 - 5 เมตรจากระดับน้ำทะเล สังเกตุจากเส้นระดับบริเวณสันกำแพงหินกันดินจะแสดงให้เห็นถึงความต่างระดับที่ระดับสูงกว่าระดับผิวถนนเลียบชายหาดประมาณ 2 เมตรและจากระดับผิวถนนมีความต่างระดับในตำแหน่งของแนวเขื่อนหินกันคลื่นทะเลเซาะแนวชายฝั่งในค่าความต่างระดับที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับระดับน้ำทะเลขึ้นหรือลง จากการสำรวจในเวลา 9.00 น. เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2567 น้ำทะเลขึ้นสูงท่วมเต็มพื้นที่ชายหาดบริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะ ค่าความต่างระดับอยู่ที่ระยะประมาณ 0.80 เมตร ประมาณการได้ว่าพื้นที่ภายในสวนสาธารณะมีค่าความต่างระดับจากระดับน้ำทะเล 3 เมตร ในขณะเดียวกันระดับน้ำทะเลที่ขึ้นหรือลงยังส่งผลต่อความกว้างของพื้นที่ชายหาดที่ลาดลงสู่ระดับน้ำทะเลบริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะอีกด้วย

เนื่องจากภูมิประเทศบริเวณสนามฟุตบอลเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สวนสาธารณะ และกำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างปรับปรุงพื้นที่ จากการสำรวจด้วยสายตาและการวัดระดับจากแบบก่อสร้าง ระดับพื้นที่สนามฟุตบอลอยู่ที่ระดับเดียวกันกับผิวถนนเลียบชายหาด ประมาณการว่าพื้นที่ภายในสนามฟุตบอลต่ำกว่าพื้นที่สวนสาธารณะประมาณ 2.00 เมตร

ส่วนระดับถนนรอบสวนสาธารณะในบริเวณด้านหลังมีระดับเดียวกันกับระดับพื้นที่สวนสาธารณะและมีถนนต่อเชื่อมกับถนนเลียบชายหาด 3 เส้นทาง ใน2 เส้นทางด้านซ้ายและด้านขวามีความลาดลงสู่ระดับถนนเลียบชายหาดในค่าความต่างระดับประมาณ 2 เมตร ส่วนเส้นทางตรงกลางมีระนาบเดียวกันกับระดับพื้นสวนสาธารณะจนถึงระยะห่างจากถนนเลียบชายหาดประมาณ 10 เมตรแล้วจึงลาดเอียงลงสู่ระดับถนนเลียบชายหาด จากค่าระดับดังกล่าวส่งผลให้เส้นทางตรงกลางซึ่งเป็นเส้นแบ่งขอบเขตของสวนสาธารณะและสนามฟุตบอลสามารถอำนวยความสะดวกต่อผู้เข้าใช้บริการสวนสาธารณะมากกว่าเส้นทางอื่น

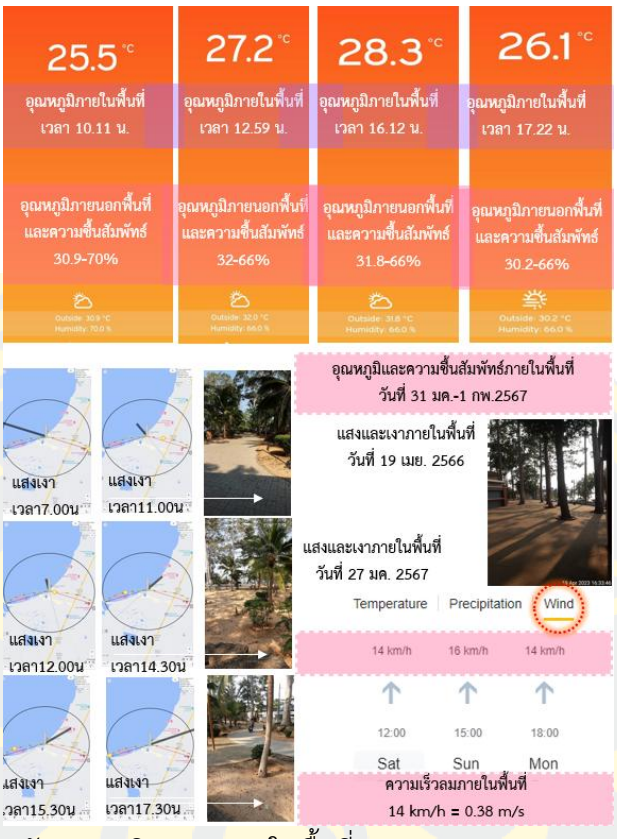
ดังนั้นภูมิประเทศของพื้นที่ภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่จึงมีค่าระดับเดียวกันในแนวระนาบทั้งพื้นที่ แต่ในบริเวณพื้นที่สนามฟุตบอล, ถนนเลียบชายหาดและพื้นที่ชายหาดบางเสร่บริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะเป็นพื้นที่ที่มีความต่างระดับแต่มีการก่อสร้างปรับค่าระดับความลาดเอียงของพื้นที่และผิวถนนเพื่อเชื่อมต่อกันทั้งหมดแล้ว ยกเว้นบริเวณพื้นที่ด้านหน้าสวนสาธารณะติดชายหาดมีการเชื่อมต่อกับถนนเลียบชายหาดด้วยบันไดกว้างประมาณ 3 เมตร สูง 2 เมตร จำนวน 3 ชุด วัสดุของบันไดเป็นหินภูเขา มีจำนวนของขั้นบันไดจำนวน 9 ขั้น สร้างเป็นช่องทางเข้าพื้นที่สวนสาธารณะ บันไดทั้ง 3 ชุดนี้มีลักษณะสูงชันและไม่มีชานพัก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อบุคคลที่มีสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ในการใช้เป็นทางเข้าพื้นที่สวนสาธารณะ และไม่ตรงมาตราฐานสำหรับการบริการให้กับทุกบุคคลที่ต้องการเข้าใช้พื้นที่สวนสาธารณะ (ภาพที่ 4.40)

ภาพที่ 4.40 ลักษณะทางภูมิประเทศของพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
(เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงและบันทึกโดยผู้วิจัย)

ภูมิอากาศภายในพื้นที่ (Inside Climate)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ลักษณะภูมิอากาศภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ มีอุณหภูมิตลอดทั้งปีไม่เปลี่ยนแปลงมากนักเนื่องมาจากได้ร่มเงาของต้นยางนาที่ยืนต้นเกือบเต็มพื้นที่ตลอดทั้งวัน ทำให้สภาพภายในสวนสาธารณะมีความร่มครึ้ม อุณหภูมิเฉลี่ยภายในพื้นที่ค่อนข้างคงที่ในช่วงฤดูร้อนและในช่วงฤดูหนาว จากการสำรวจเมื่อวันที่ 31 มกราคม-1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567อุณหภูมิภายในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลาแตกต่างกัน 1-3 องศาเซลเซียสและต่ำกว่าอุณหภูมิภายนอกพื้นที่ 3-5 องศาเซลเซียส ค่าความชื้นสัมพัทธ์อยู่ที่ 66-70% และความเร็วลมที่พัดผ่านพื้นที่ 0.38 เมตรต่อวินาที (ภาพที่ 4.41)

ภาพที่ 4.41 ลักษณะภูมิอากาศภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

(Sun Locator; Windy; Thermometer application, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

ไทยรัฐออนไลน์ (2560) ระบุถึงสภาวะน่าสบายในประทศไทยจะอยู่ที่ค่าอุณหภูมิประมาณ 24-27 องศาเซลเซียส}, ค่าความชื้นสัมพัทธ์อยู่ที่ 50-70% และความเร็วลม 0.20-1 เมตรต่อวินาที สภาพอากาศภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่จึงมีอุณหภูมิ, ค่าความชื้นสัมพัทธ์และความเร็วลมที่พัดผ่านภายในพื้นที่ใกล้เคียงกับค่าปัจจัยที่ทำให้เกิดสภาวะน่าสบายกับผู้เข้ามาใช้พื้นที่สวนสาธารณะ

สิ่งที่มีอยู่เดิมบนพื้นที่ (Existing analysis)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า เดิมสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นพื้นที่ที่มีต้นยางนายืนต้นอยู่ตามธรรมชาติริมชายหาด ต่อมาเทศบาลตำบลได้กำหนดให้เป็นสวนสาธารณะระดับตำบลและเข้ามาบริหารจัดการพื้นที่ให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ ด้วยการปลูกพืชพรรณไม้เพิ่มขึ้นและสร้างถาวรวัตถุเพื่อการบริการสาธารณะ สิ่งที่มีอยู่เดิมบนพื้นที่สวนสาธารณะจึงจำแนกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สิ่งปลูกสร้างที่เป็นอาคารและลานกิจกรรมทางกีฬา

จากการสำรวจและระบุตำแหน่งของสิ่งปลูกสร้างภายในพื้นที่สวนสาธารณะ พบว่าส่วนใหญ่เป็นอาคารสำหรับการทำกิจกรรมของชุมชนและอาคารที่พักผ่อนของผู้มาใช้บริการและลานกิจกรรมทางกีฬา ประกอบด้วยอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 4.42)

1.1 อาคารห้องน้ำ ชาย-หญิง เป็นอาคารชั้นเดียว จำนวน 2 อาคาร
1.2 อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นอาคารชั้นเดียว จำนวน 1 อาคาร
1.3 อาคารรับรองนักท่องเที่ยว (ระหว่างการก่อสร้าง) เป็นอาคาร 2 ชั้น จำนวน 1 อาคาร
1.4 ร้านค้าชุมชน เป็นอาคารชั้นเดียว จำนวน 6 อาคาร
1.5 ศาลาพักผ่อน เป็นอาคารชั้นเดียว จำนวน 1 อาคาร
1.6 อาคารคลุมสนามบาสเกตบอล เป็นอาคารชั้นเดียว จำนวน 1 อาคาร
1.7 ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เป็นอาคาร 2 ชั้น จำนวน 1 อาคาร
1.8 ห้องปั๊มน้ำ เป็นอาคารชั้นเดียว จำนวน 1 อาคาร
1.9 สิ่งปลูกสร้างเป็นอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ จำนวน 1 หลัง
1.10 สิ่งปลูกสร้างเป็น เวทีการแสดง จำนวน 1 หลัง

ลานกิจกรรมและลานกีฬาที่มีอยู่เดิมภายในสวนสาธารณะ จำแนกได้ดังนี้ (ภาพที่ 4.19)

1.11 ลานออกกำลังมือเปล่า จำนวน 9 ลาน
1.12 ลานเอนกประสงค์ จำนวน 1 ลาน
1.13 สนามฟุตซอล จำนวน 1 สนาม
1.14 สนามเปตอง จำนวน 2 สนาม
1.15 ลานเครื่องออกกำลังกาย จำนวน 1 ลาน
1.16 สนามเด็กเล่น จำนวน 1 สนาม
1.17 ทางเดินและลู่วิ่ง จำนวน 1 ลู่
1.18 สนามบาสเกตบอล จำนวน 1 สนาม
1.19 ลานจอดรถ 22 คัน จำนวน 1 ลาน

ภาพที่ 4.42 สิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่เดิมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

(เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงและบันทึกโดยผู้วิจัย)

ในการเปรียบเทียบความกลมกลืนหรือความขัดแย้งกันระหว่างมุมมองในรูปทรง,สัดส่วนของอาคารและสีวัสดุของอาคารกับทัศนียภาพภูมิทัศน์ภายในพื้นที่สวนสาธารณะ พบว่า อาคารทั้งหมดมีรูปทรงเรขาคณิตขัดแย้งกับเส้นขอบของพืชพรรณไม้ตามธรรมชาติและมีสัดส่วนขนาดเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับรูปทรงที่สูงชะลูดของกลุ่มต้นยางนา มจากการกรุกระเบื้องสีน้ำตาลที่ผนังทำให้เกิดความกลมกลืนกับหมู่ต้นไม้ในพื้นที่สวนสาธารณะ ยกเว้นอาคารโครงสร้างเหล็กทรงโค้งปกคลุมสนามบาสเกตบอลกรุหลังคาเมทัลชีทและเคลือบด้วยแม่สีฟ้ามีความขัดแย้งทั้งรูปทรง,สัดส่วนและสีกับภาพภูมิทัศน์ และอาคารรับรองนักท่องเที่ยวสูง 2 ชั้นที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างมีการกรุผนังเมทัลชีทสีฟ้าและเหลืองก็มีความขัดแย้งกับฉากภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะเช่นเดียวกัน ดังแสดงตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.6 การวิคราะห์สิ่งปลูกสร้างที่เป็นอาคาร

อาคาร หมายเลข	จำนวน	ลักษณะของอาคาร	หน้าที่ใช้สอยของอาคาร	ผู้เข้ามาใช้อาคาร	การเปรียบเทียบมุมมองอาคารกับภาพภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ / กลมกลืน, x ขัดแย้ง		
					รูปทรง	สัดส่วน	สี
1	1	คสล.1ชั้น ทาสีและกรุกระเบื้อง	ห้องสุขาและอาบน้ำชาย-หญิง	บุคคลภายนอกและภายในชุมชน	x	/	/
2	1	คสล.1ชั้น ทาสีและกรุกระเบื้อง	รักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว	บุคคลภายในชุมชน	x	/	/
3	1	คสล.2ชั้น ทาสีและกรุอลูมิเนียม	รับรองนักท่องเที่ยว	บุคคลภายนอกและภายในชุมชน	x	/	x
4	6	คสล.1ชั้น ทาสีและกรุกระเบื้อง	ร้านค้าของชาวชุมชน	บุคคลภายในชุมชน	x	/	/
5	1	คสล.1ชั้น ทาสีและกรุกระเบื้อง	ห้องสุขาและอาบน้ำชาย-หญิง	บุคคลภายนอกและภายในชุมชน	x	/	x
6	1	คสล.	เวทีการแสดง	บุคคลภายในชุมชน	x	/	/
7	1	คสล.1ชั้น กรุกรวดล้างสีน้ำตาล	ศาลาพักผ่อน	บุคคลภายนอกและภายในชุมชน	x	/	/
8	1	โครงเหล็ก.1ชั้นทาสี	ปกคลุมสนามบาสเกตบอล	บุคคลภายในชุมชน	x	x	x
9	1	คสล.1ชั้นทาสี	ห้องเครื่องปั๊มน้ำ	บุคคลภายในชุมชน	x	/	/

สำหรับสิ่งปลูกสร้างที่เป็นลานกิจกรรมทางกีฬามีขนาดของพื้นที่และสีพื้นผิวที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมทางกีฬาแต่ละประเภท พื้นสนามเด็กเล่นเป็นพื้นทรายที่มีความยืดหยุ่นรองรับการกระแทกทำให้เด็กไม่บาดเจ็บมากในกรณีที่เด็กหกล้มขณะกำลังใช้เครื่องเล่น และไม่มี

โครงสร้างอัฒจรรย์ในสนามฟุตซอลและบาสเกตบอล จึงไม่บดบังวิวของพืชพรรณไม้ ส่งผลให้ลานกิจกรรมทางกีฬาในพื้นสวนสาธารณะมีความกลมกลืนกับฉากภูมิทัศน์ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

2. สภาพภูมิทัศน์ของพืชพรรณไม้

เทศบาลตำบลบางเสร่ (2563) ระบุถึงทะเบียนต้นไม้ในพื้นที่ของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่โดยไม่รวมพื้นที่บริเวณสนามฟุตบอลว่ามีต้นไม้ยืนต้นจำนวน 261 ต้น เป็นต้นยางนาที่มีเส้นรอบวง 1 เมตรและมีส้นผ่าศูนย์กลาง 0.30 เมตรประมาณ 180 ต้น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า มีการยืนต้นตายของต้นยางนาจำนวน 5 ต้น นอกจากนั้นเป็นพรรณไม้อื่นๆที่ปลูกใหม่เพื่อประดับตกแต่งภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะเช่น ต้นปาล์ม,ต้นหมาก,ต้นมะพร้าว,ต้นลีลาวดี พรรณไม้ที่ปลูกใหม่มีสัดส่วนขนาดเล็กและมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนและปริมาณของต้นยางนา (ภาพที่ 4.43)

ภาพที่ 4.43 ตำแหน่งต้นยางนาและพรรณไม้อื่นในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

(เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงและบันทึกโดยผู้วิจัย)

ต้นยางนาเป็นพรรณไม้ที่มีลักษณะเด่นที่สุดภายในสวนสาธารณะทั้งปริมาณ(Mass),ขนาด(Scale),สัดส่วน(Proportion)และผิวสัมผัส(Texture)ของเปลือกต้นยางนา มีความแตกต่างจากไม้ประดับที่ปลูกแซมขึ้นมาใหม่ทั้งปริมาณ,รูปทรง,สัดส่วนและผิวสัมผัส กลุ่มต้นยางนามีเรือนยอดเป็นพุ่มกลมหนา ลำต้นเปลาตรงสูงชะลูดและยืนต้นตามจังหวะ (Rhythm) ธรรมชาติจึงมีมุมมองที่โดดเด่นด้านทัศนียภาพในภูมิทัศน์กว่ากลุ่มไม้ดอกไม้ประดับที่ยืนต้นตามจังหวะการปลูกจากแบบแปลน อีกทั้งในบริเวณที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นพื้นทรายจึงไม่ส่งเสริมให้สีดอกที่ปลูกแซมประดับโดดเด่นในฉากภูมิทัศน์ รวมทั้งการปลูกต้นปาล์มติดกันเป็นแนวบริเวณด้านหน้าของสวนสาธารณะทำให้เกิดการบีบอัดของมุมมองจากภายในพื้นที่จนบดบังทัศนียภาพที่สวยงามของทะเล (ภาพที่ 4.44)

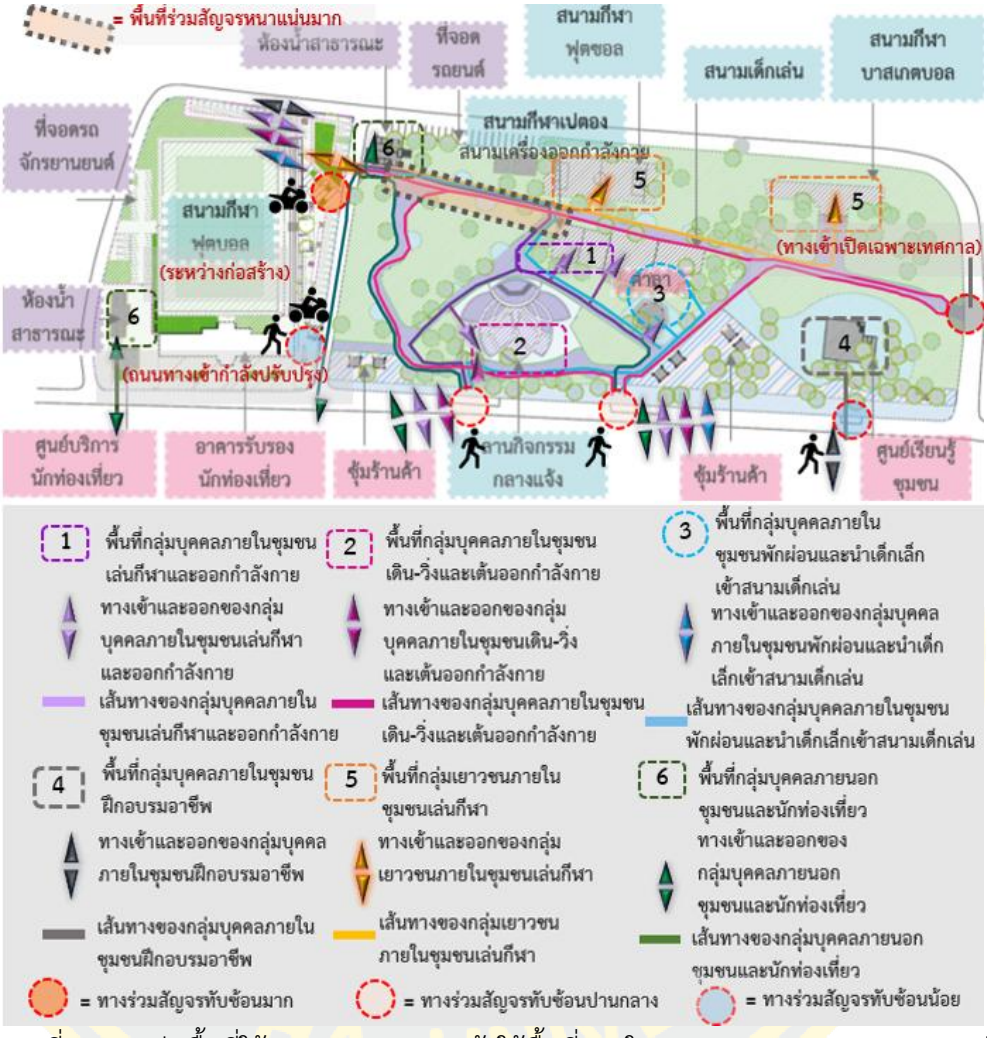

ภาพที่ 4.44 การวิเคราะห์พืชพรรณไม้ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่, บันทึกโดยผู้วิจัย

พื้นที่ใช้สอยและวงจรการเข้าใช้พื้นที่ (Zoning area and Circulation access path)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ผู้เข้าใช้บริการภายในสวนสาธารณะส่วนใหญ่เป็นชาวชุมชน ส่วนชาวนอกชุมชนที่เดินทางเข้ามาพักผ่อนหรือท่องเที่ยวชายทะเลจะใช้บริการห้องน้ำสาธารณะที่มี 2 อาคารบริเวณข้างสนามฟุตบอลและภายใน

สวนสาธารณะ กลุ่มพื้นที่ใช้สอยและวงจรการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้บริการภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ (ภาพที่ 4.45)

ภาพที่ 4.45 กลุ่มพื้นที่ใช้สอยและวงจรการเข้าใช้พื้นที่ภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงและบันทึกโดยผู้วิจัย)

1. พื้นที่กลุ่มบุคคลภายในชุมชนใช้เล่นกีฬาและออกกำลังกาย – ผู้เข้าใช้พื้นที่อยู่ในวัยทำงานและเกษียณอายุเป็นส่วนใหญ่ เข้าใช้สอยพื้นที่ในสนามเปตองและสนามเครื่องออกกำลังกายกลางแจ้งที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน ในช่วงเวลา 16.00 น.- 19.00 น. ทุกวันยกเว้นวันอาทิตย์ โดยใช้ทางเข้าด้านหลังสวนสาธารณะที่มีระดับถนนเดียวกันกับระดับพื้นที่สวนสาธารณะ และเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ โดยนำมาจอดบนทางเดินที่ริมขอบสนามกีฬาและสนามออกกำลังกาย หรือใช้ทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะโดยนำรถจักรยานยนต์จอดที่ริมชายหาดและเดินเท้าขึ้นบันไดที่มีขนาดความสูง 2.00 เมตร และเข้าพื้นที่บริการบริเวณหมายเลข 1 และทำกิจกรรมภายในบริเวณนี้เท่านั้น ก่อนเดินทางกลับด้วยเส้นทางเดิม

2. พื้นที่กลุ่มบุคคลภายในชุมชนใช้เดิน-วิ่งและเต้นออกกำลังกาย – ผู้เข้าใช้พื้นที่อยู่ในวัยทำงานเป็นส่วนใหญ่ พฤติกรรมการเข้าใช้พื้นที่ใช้สอยและเดินทางกลับกระทำเช่นเดียวกันกับกลุ่มหมายเลข 1 เพียงแต่เข้าใช้พื้นที่ใช้สอยบริเวณหมายเลข 2 ที่ตั้งอยู่ในบริเวณลานเวทีการแสดง และใช้ทางเดินวิ่งในเส้นทางสีชมพู โดยไม่เข้าใช้พื้นที่ในบริเวณอื่นระหว่างดำเนินกิจกรรม

3. พื้นที่กลุ่มบุคคลภายในชุมชนใช้พักผ่อนและนำเด็กเล็กเข้าสนามเด็กเล่น -ผู้เข้าใช้พื้นที่อยู่ในวัยทำงานและเกษียณอายุเป็นส่วนใหญ่ พฤติกรรมการเข้าใช้พื้นที่ใช้สอยกระทำเช่นเดียวกันกับกลุ่มหมายเลข 1 เพียงแต่เข้าใช้พื้นที่ใช้สอยบริเวณหมายเลข 3 ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้สนามเปตองและสนามออกกำลังกายและไม่เข้าใช้พื้นที่ในบริเวณอื่นระหว่างดำเนินกิจกรรม การเข้าใช้พื้นที่เพื่อพักผ่อนหรือทำกิจกรรมของกลุ่มนี้เป็นวันและเวลาที่ไม่แน่นอนตามความสะดวกของผู้เข้าใช้บริการ

4. พื้นที่กลุ่มบุคคลภายในชุมชนใช้ฝึกอบรมอาชีพ – ผู้เข้าใช้พื้นที่อยู่ในวัยทำงานเป็นส่วนใหญ่ การเข้าอบรมฝึกอาชีพนำโดยวิทยากรจากหน่วยงานราชการอาทิเช่น อาชีพผลิตผ้าบาติค ในช่วงเวลา 9.00 น.- 16.00 น. ใช้ทางเข้าด้านหลังสวนสาธารณะเป็นช่องทางการเข้าฝึกบริเวณหมายเลข 4 ด้วยรถจักรยานยนต์และนำมาจอดบนทางเดินที่ริมอาคารศูนย์ฝึกอาชีพ หรือใช้ทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะด้วยการเดินเท้าขึ้นบันไดสูง 2.00 เมตร หลังจากนำรถจักรยานยนต์จอดที่ริมชายหาด โดยทำกิจกรรมในอาคารบริเวณนี้เท่านั้น ก่อนเดินทางกลับด้วยเส้นทางเดิม

5. พื้นที่กลุ่มเยาวชนภายในชุมชนใช้เล่นกีฬา - ผู้เข้าใช้พื้นที่อยู่ในวัยรุ่นเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีความต้องการเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมการเล่นกีฬาแบบเคลื่อนที่เร็วเข้าใช้พื้นที่บริเวณสนามกีฬาฟุตซอลและสนามกีฬาบาสเกตบอลบริเวณหมายเลข 5 ที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน ในช่วงเวลา 17.00 น.- 20.00 น.ของทุกวัน โดยใช้ทางเข้าด้านหลังสวนสาธารณะด้วยรถจักรยานยนต์และนำมาจอดบนทางเดินที่ริมสนามกีฬา และใช้พื้นที่ในบริเวณนี้เท่านั้นโดยไม่รุกล้ำพื้นที่ใช้สอยในบริเวณอื่นระหว่างดำเนินกิจกรรม ก่อนเดินทางกลับด้วยเส้นทางเดิม

6. พื้นที่กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการสวนสาธารณะ – ผู้เข้าใช้พื้นที่เป็นกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวทุกเพศและวัย พฤติกรรมการเข้าใช้พื้นที่เป็นการใช้บริการห้องน้ำสาธารณะ หลังเสร็จจากการเล่นน้ำทะเลและนันทนาการในบริเวณชายหาด โดยใช้ทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะด้วยการเดินเท้าขึ้นบันไดสูง 2.00 เมตรเป็นหลัก เนื่องจากทางเข้าด้านข้างติดสนามฟุตบอลอยู่ระหว่างการก่อสร้างปรับปรุง ช่วงเวลาการเข้าใช้พื้นที่เป็นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์เป็นส่วนใหญ่และเข้าใช้พื้นที่บริเวณหมายเลข 6 เป็นเวลาไม่นาน ก่อนเดินทางกลับด้วยเส้นทางเดิมหรือใช้ถนนด้านข้างติดสนามฟุตบอลที่มีระดับเดียวกันกับพื้นที่บริเวณหมายเลข 6 เพื่อความสะดวกกว่าการลงบันไดด้านหน้าสวนสาธารณะ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม พบว่า การจัดการสัดส่วนของพื้นที่ใช้สอยของชาวชุมชนมีการแบ่งแยกสัดส่วนของพื้นที่ด้วยกิจกรรมหน้าที่ใช้สอยอย่างชัดเจนแม้มิได้มีการ

กั้นอาณาเขตด้วยสิ่งปลูกสร้าง มีพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำแต่ละกิจกรรม แต่เนื่องจากส่วนของพื้นที่ต่างแยกออกจากกันทำให้ขาดพื้นที่ต่อเนื่องในการแลกเปลี่ยนกิจกรรมซึ่งกันและกัน เช่น การวิ่งหรือเดินเหยาะเพื่อเตรียมความพร้อมของสภาพร่างกายก่อนการเล่นกีฬาชนิดต่างๆเป็นต้น

พฤติกรรมการใช้สอยพื้นที่ของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อรับบริการของสวนสาธารณะ พบว่ามีการใช้พื้นที่ในสัดส่วนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเนื้อที่ของสวนสาธารณะทั้งหมดและมีวงจรการเข้าถึงพื้นที่ใช้สอยเป็นระยะทางที่สั้นเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นทางที่มีอยู่ในสวนสาธารณะเช่นเดียวกัน

วงจรการเข้าใช้พื้นที่ของแต่ละกลุ่มหน้าที่ใช้สอย แบ่งเป็นวงจรเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ที่มีความทับซ้อนกันมาก,ทับซ้อนกันปานกลางและทับซ้อนกันน้อย จำแนกได้ดังนี้

1. วงจรเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ที่มีความทับซ้อนกันมากคือ บริเวณทางเข้าด้านหลังสวนสาธารณะด้วยรถจักรยานยนต์ เนื่องจากจำนวนกลุ่มผู้เข้าใช้มีความสะดวกในการใช้เส้นทางนี้เพราะไม่มีความต่างระดับกับพื้นที่สวนสาธารณะ การร่วมสัญจรในเส้นทางนี้ไม่ความสัมพันธ์ระหว่างกันเพราะการเคลื่อนที่ของรถจักรยานยนต์มีอัตราการเคลื่อนที่ที่เร็ว แต่กลับเคลื่อนที่ควบคู่หรือสวนทางกับเส้นทางเดิน-วิ่งที่มีอัตราการเคลื่อนที่ที่ช้ากว่ากันมาก

2. วงจรการเข้าใช้พื้นที่ที่มีความทับซ้อนกันปานกลางเป็น ทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะจำนวน 2 ช่องเนื่องจากผู้เข้าใช้สวนสาธารณะนิยมใช้เส้นทางเดินเท้าสายนี้เพราะมีจำนวนทางเข้าที่เหมาะสมและสะดวกในการเชื่อมต่อกับถนนสายริมทะเล แต่มีข้อจำกัดที่บันไดทางเข้าเพราะมีระดับกันสูงถึง 2 เมตรและมีความกว้างไม่เหมาะสมกับการให้บริการแก่ผู้เข้าใช้พื้นที่

3. วงจรเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ที่มีความทับซ้อนกันน้อยคือ ช่องบันไดเดียวบริเวณทางเข้าพื้นที่อาคารฝึกอบรมอาชีพของชุมชนด้านหน้าสวนสาธารณะ เพราะเป็นแนวเส้นตรงและมีระยะสั้น

ดังนั้นสัดส่วนของพื้นที่ใช้สอยและวงจรการเข้าใช้พื้นที่ของผู้เข้าใช้บริการมีความสัมพันธ์กันไม่สมบูรณ์ ควรได้รับการปรับปรุงในงานสถาปัตยกรรมเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

พื้นที่ปัญหา (Problem Areas)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ข้อมูลจากอุปสรรคในการเข้าถึงหรือการเข้าใช้พื้นที่จากการสนทนากลุ่มกับชาวชุมชนและจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จำแนกได้เป็น 2 พื้นที่ ดังนี้

1. พื้นที่ชายหาดต่อเนื่องถึงบันไดทางเข้าสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

สภาพภูมิประเทศของพื้นที่ของตำบลบางเสร่มีลักษณะเป็นลอนเนินตลอดแนวชายหาดและสภาพภูมิอากาศเกิดสภาวะน้ำทะเลขึ้นและลง ประกอบกับกระแสลมแรงที่พัดผ่านชายหาดบาง

เสร่ทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งในบริเวณนี้ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจึงสร้างแนวเขื่อนหินกันคลื่นเพื่อบรรเทาผลกระทบกับชุมชน ส่งผลถึงสภาพทางกายภาพของพื้นที่การเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ที่มีความต่างระดับต่อเนื่องกันตลอดแนวชายหาดบริเวณหน้าสวนสาธารณะ เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงเพื่อใช้บริการในสวนสาธารณะของประชาชน

2. พื้นที่ทางเท้าภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

กลุ่มชาวชุมชนทั่วไปในตำบลบางเสร่นิยมเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ในการเข้าใช้พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จึงขับขี่รถจักรยานยนต์บนทางเดินเท้าและนำมาจอดบริเวณพื้นที่ที่ต้องการทำกิจกรรมต่างๆภายในสวนสาธารณะ เนื่องจากไม่มีพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์บริเวณทางเข้าเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในพื้นที่สวนสาธารณะของประชาชน (ภาพที่ 4.48)

ภาพที่ 4.46 พื้นที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

(เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงและบันทึกโดยผู้วิจัย)

สรุปบริบทสภาพแวดล้อมของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ทั้งสภาพภูมิประเทศของพื้นที่และสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อทัศนียภาพของภูมิทัศน์ชุมชนตำบลบางเสร่ กล่าวคือลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่เป็นลอนเนินต่างระดับลาดเอียงจากแนวทิวเขาชีโอนชีจรรย์และโอบล้อมด้วยทิวเขาในเขตทหารเรือที่ยังคงสภาพภูมิทัศน์ธรรมชาติ ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกสงบร่มเย็นของประชาชนทั่วไปจากมุมมองภูมิทัศน์และวิวทะเลที่มีองศาเปิดกว้างจนถึงแนวเส้นขอบฟ้า รวมทั้งสภาพภูมิอากาศภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่มีอุณหภูมิ,ความชื้นสัมพัทธ์และความเร็วลมที่เหมาะสมเป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดสภาวะน่าสบายต่อผู้เข้าใช้สวนสาธารณะอีกด้วย เส้นทางการเข้าถึงสวนสาธารณะและชายหาดบางเสร่ด้วยพาหนะต่างๆมีความสะดวกจากถนนมอเตอร์เวย์สาย 7 ที่เชื่อมต่อจากภูมิภาคอื่นของประเทศไทยแล้วแยกเข้าถนนสุขุมวิทที่มีความกว้าง 8 เลนสู่ชุมชนประมงบางเสร่ รวมถึงชุมชนนี้ตั้งอยู่ในตำแหน่งใกล้กับสนามบินอู่ตะเภาที่มีเที่ยวบินทั้งภายนอกและภายในประเทศนำพานักท่องเที่ยวเข้าถึงพื้นที่โดยสะดวก

ในบริบทของจินตภาพของชุมชนบางเสร่ ยังคงความเป็นย่านชุมชนชาวประมงเก่ากระจายไปสู่ย่านที่พักอาศัยโดยรอบและมีโครงข่ายชุมทางที่เป็นโครงสร้างของชุมชนทั้งด้านกิจกรรมการนันทนาการและการท่องเที่ยว,ด้านกิจกรรมการประมง,ด้านกิจกรรมการค้าขายอาหารทะเลสด,ด้านกิจกรรมการบริการที่พัก-อาหารและด้านกิจกรรมทางศาสนาที่เชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสมสำหรับวงจรการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งจินตภาพของมุมมองทางภูมิทัศน์ที่สวยงาม,สงบและร่มรื่นของชุมชนยังคงสภาพเดิมไม่เปลี่ยนแปลงจากในอดีตเนื่องจากไม่มีอาคารสูงบดบังเส้นขอบฟ้าภายในย่านชุมชนชาวประมงเก่า

บริบทภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ทั้งสภาพภูมิประเทศ,ภูมิอากาศและภูมิทัศน์ที่ให้ร่มเงาของต้นยางนามีความเหมาะสมต่อการผ่อนคลายร่างกายและจิตใจของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ ส่วนบริบทของสิ่งที่มีอยู่เดิมบนพื้นที่,กลุ่มพื้นที่ใช้สอยและวงจรการเข้าใช้พื้นที่ภายในสวนสาธารณะ มีลักษณะของพื้นที่และทางเชื่อมต่อการเข้าถึงตรงตามความหมายของการบริการสาธารณะแก่ประชาชนทั่วไป แต่ยังขาดแคลนพื้นที่ทางสังคมและทางประเพณีวัฒนธรรมของชาวชุมชนภายในสวนสาธารณะที่มีสิ่งปกคลุมป้องกันอันตรายจากกรณีกิ่งไม้หักและยังขาดพื้นที่จุดหมายเด่นในการบันทึกภาพ (Check-in point) สำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชน ที่มีฉากหลังเป็นองค์ประกอบของต้นยางนาและวิวทะเลที่เป็นภาพของภูมิทัศน์ชุมชนตั้งแต่อดีต รวมทั้งยังขาดการแก้ปัญหาในการเข้าถึงสวนสาธารณะโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้าใช้สวนสาธารณะของประชาชน

พื้นที่ที่มีความเหมาะสม (Zoning) ในการวางรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์งานทางสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่แสดงอัตลักษณ์ชุมชน จำแนกได้ดังนี้

1. การครอบครองขอบเขตพื้นที่ใช้สอยและวงจรการเข้าใช้พื้นที่ของชาวชุมชนและชาวนอกชุมชนรวมถึงนักท่องเที่ยว เป็นการเข้าใช้พื้นที่ในลักษณะแยกเป็นสัดส่วนในการครอบครอง แต่สัดส่วนของพื้นที่ตั้งอยู่ใกล้กันในลักษณะทับซ้อนกันและมีวงจรการเข้าใช้พื้นที่ร่วมกัน ประกอบกับพื้นที่ทับซ้อนเป็นพื้นที่โล่งท่ามกลางกลุ่มต้นยางนาที่ยืนต้นอยู่เป็นจำนวนน้อย พื้นที่บริเวณนี้จึงมีความเหมาะสมในการสร้างสรรค์เป็นลานความสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกันของชาวชุนชนกับกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยว เหมาะสมกับการสร้างสรรค์ลานกิจกรรมและพื้นที่จุดหมายเด่นในการบันทึกภาพ ที่สอดคล้องกับความต้องการประโยชน์ใช้สอยของกลุ่มบุคคลทุกกลุ่มที่เข้าใช้บริการสวนสาธารณะ และในบริเวณพื้นที่เดียวกันนี้ยังมีถนนและทางเดินในการเข้าถึงอย่างสะดวก เหมาะสมกับการเป็นเส้นทางเชื่อมต่อพื้นที่เชิงความสัมพันธ์ระหว่างชาวชุมชนกับกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยว

2. ความสัมพันธ์ของขอบเขตพื้นที่ใช้สอยและการชื่อมต่อพื้นที่แต่ละพื้นที่เป็นเส้นทางร่วมสัญจรของผู้เข้าใช้บริการภายในสวนสาธารณะ ส่วนถนนสายรองที่เชื่อมต่อกับถนนเลียบชายหาดริมสวนสาธารณะตั้งอยู่ประชิดกับขอบเขตพื้นที่ท่องเที่ยวบริเวนชายหาด จึงเป็นเส้นทางเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของชุมชนกับสังคมภายนอก

3. การแก้ไขพื้นที่ปัญหาด้วยการปรับปรุงลดค่าความต่างระดับที่ทางเข้าบริเวณเขื่อนหินด้านหน้าสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ โดยวิธีการตัดและเติมดินเพื่อการสร้างสรรค์บันไดที่มีความกว้างและทางลาดที่เหมาะสมกับการเข้าถึงสวนสาธารณะของกลุ่มบุคคลทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์หรือผู้พิการที่ต้องการเข้าใช้สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

สรุปการวิเคราะห์การใช้สอยพื้นที่ของบุคคลทุกกลุ่มและเส้นทางการเชื่อมโยงพื้นที่แต่ละพื้นที่ นำสู่การวางผังขอบเขตของพื้นที่และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (ภาพที่4.49)

ภาพที่ 4.47 ผังขอบเขตของพื้นที่และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์
(เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การนำผังความสัมพันธ์ของขอบเขตพื้นที่สู่การวางโครงร่างของพื้นที่ใช้สอยในแปลนของสวนสาธารณะโดยใช้เกณฑ์จากความต้องการใช้สอยพื้นที่สาธารณะของชาวชุมชนและชาวนอกชุมชน จำแนกได้ดังนี้

1. วางผังลานกิจกรรมทางสังคมที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นลานประเพณี ลงในพื้นที่ว่างแทรกระหว่างหมู่ต้นยาง สร้างความสงบร่มเย็นด้วยร่มเงาของต้นยางนาขนาดใหญ่ที่ได้รับการกั้นขอบเขตรอบลำต้นตามการแผ่ขยายของราก เพื่อทำนุบำรุงรักษาและอนุรักษ์พรรณไม้ของชุมชน

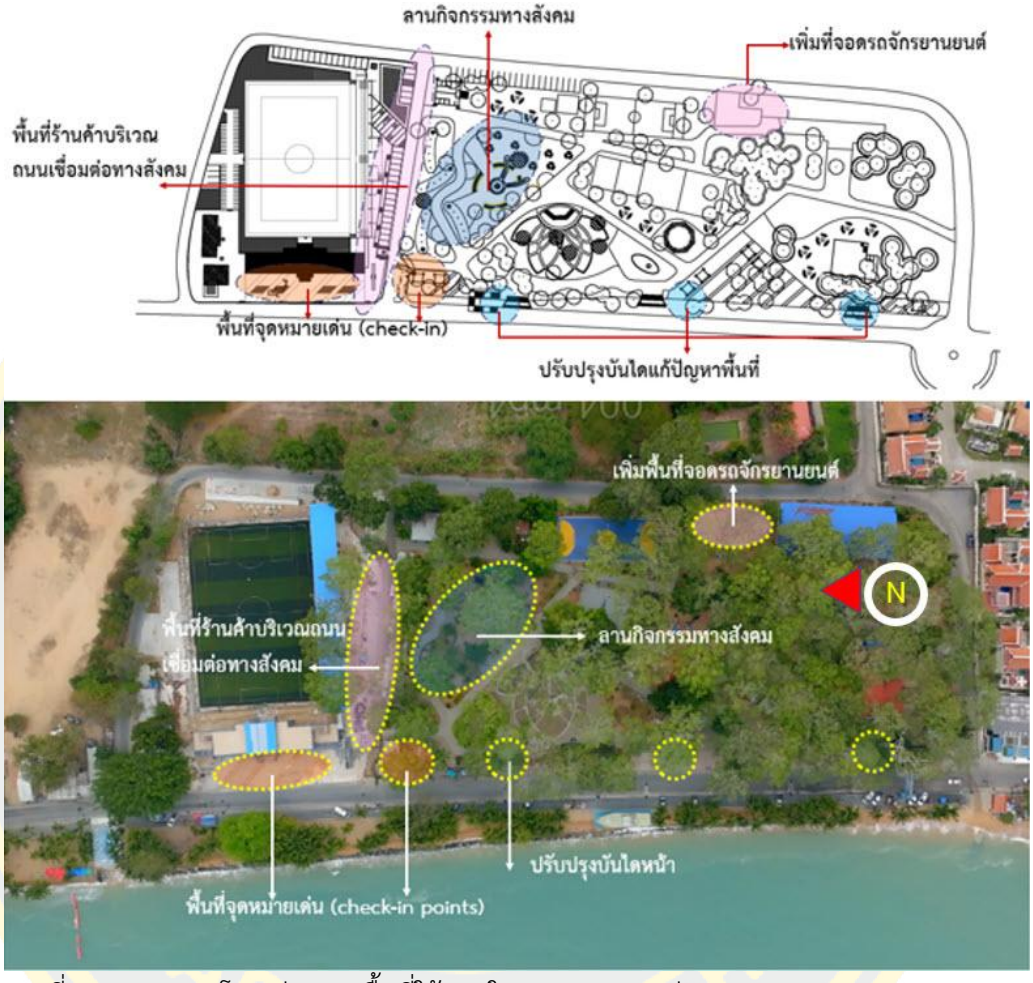
2. จุดหมายเด่นในการบันทึกภาพในพื้นที่ที่มีระดับความสูงในการเปิดมุมมองวิวทะเลคู่ควบกับลำต้นของยางนาบริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะติดชายหาดบางเสร่

3. พื้นที่ร้านค้าจำหน่ายอาหารท้องถิ่นในพื้นที่เส้นทางสัญจรร่วมกันของชาวชุมชนและนอกชุมชน

4. ลดทอนค่าความต่างระดับด้วยระดับขั้นและชานพักบันไดร่วมกับองศาความลาดของทางเดินผู้พิการ เพื่อ แก้ปัญหาการเข้าถึงจากปัญหาบันไดทางเข้าด้านหน้าของสวนสาธารณะติดชายหาดที่มีความสูงจากระดับถนน

5. วางผังเพิ่มพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์ เพื่อแก้ปัญหาจากผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์นำรถเข้ามาวิ่งและจอดบนทางเท้า

จากนั้นกำหนดสัดส่วนขอบเขตของพื้นที่จากการวางโครงร่างลงบนรูปถ่ายทางอากาศ เพื่อพิจารณาถึงการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ (ภาพที่4.48)

ภาพที่ 4.48 การวางโครงร่างของพื้นที่ใช้สอยในแปลนและรูปถ่ายทางอากาศของสวนสาธารณะ (เทศบาลตำบลบางเสร่ (2566), ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

นำผังความสัมพันธ์ขอบเขตและสัดส่วนของพื้นที่ผนวกกับผังเส้นทางสัญจรเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่เข้าด้วยกัน (ภาพที่ 4.49)

ภาพที่ 4.49 ผังสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยกับเส้นทางสัญจรทำการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละพื้นที่

สรุปพื้นที่ที่เหมาะสมในการนำรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ชุมชน จำแนกได้ ดังนี้

1. พื้นที่เหมาะสมในการออกแบบลานกิจกรรมทางสังคมเป็น ลานดินที่มีพื้นที่ว่างแทรกกลางหมู่ต้นยางนา สัมผัสถึงความสงบร่มเย็นจากร่มเงาของต้นยางนาขนาดใหญ่

2. บริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะติดชายหาดบางเสร่เป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการออกแบบจุดหมายเด่นในการบันทึกภาพฉากทัศน์ของวิวทะเลคู่ควบกับลำต้นของยางนาเป็นองค์ประกอบ

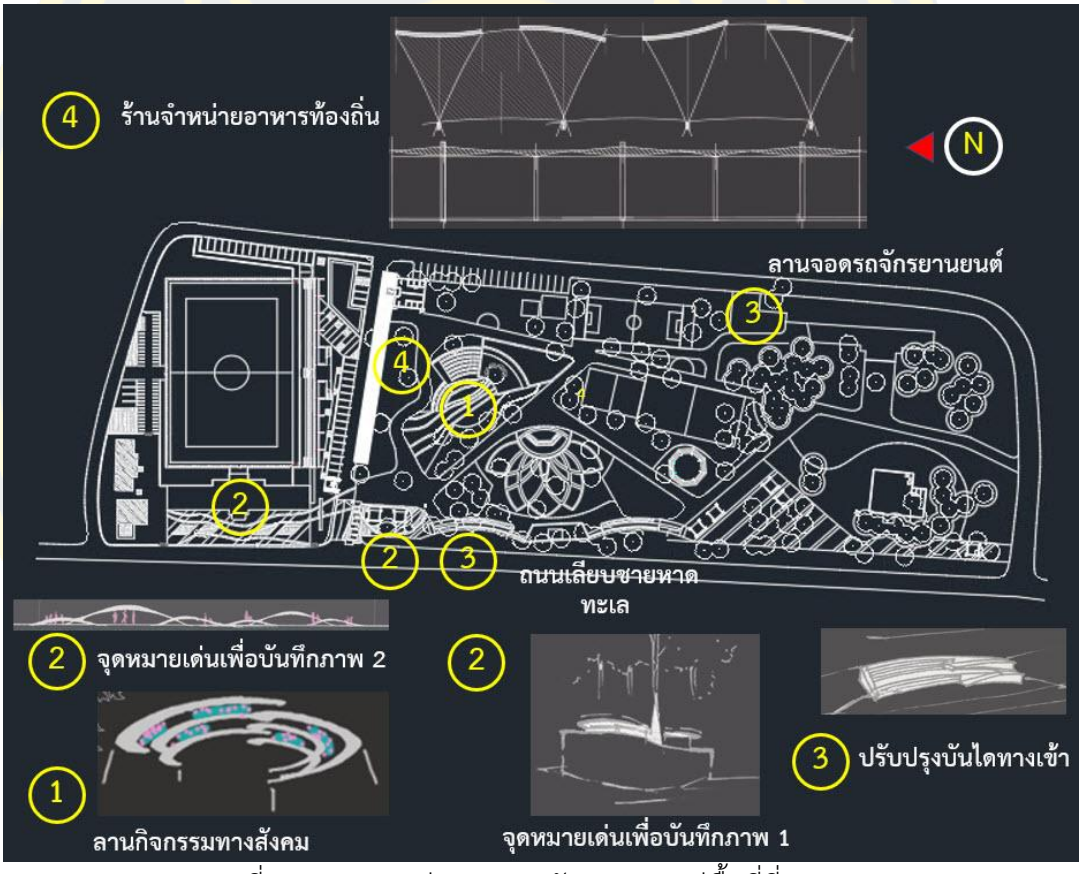
3. พื้นที่เหมาะสมในการออกแบบร้านค้าจำหน่ายอาหารท้องถิ่นเป็นพื้นที่ริมถนนสายรองสู่ชายหาด เชื่อมต่อพื้นที่สวนสาธารณะและพื้นที่ท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน

4. บริเวณบันไดทางเข้าด้านหน้าติดชายหาดเป็นพื้นที่เหมาะสมในการแก้ไขการเข้าใช้บริการของสวนสาธารณะ

5. พื้นที่เหมาะสมในการวางผังเพิ่มพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์ เป็นพื้นที่ว่างข้างสนามบาสเกตบอลด้านหลังสวนสาธารณะ เพราะมีระยะทางเดินเท้าเข้าถึงสนามกีฬาได้อย่างสะดวก เพื่อแก้ปัญหาจากผู้ขับขี่รถ จักรยานยนต์นำรถเข้ามาวิ่งและจอดบนทางเท้าภายในสวนสาธารณะ

แบบร่างของรูปทรงทางสถาปัตยกรรมลงสู่ตำแหน่งพื้นที่ที่เหมาะสม

การวิเคราะห์แบบร่างของรูปทรงทางสถาปัตยกรรมสวมทับลงสู่ตำแหน่งพื้นที่ที่เหมาะสม คำนึงถึงหลักการของสภาพแวดล้อมที่ถูกสร้างขึ้นด้วยงานสถาปัตยกรรมที่ดีควรจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเสมอ ดังนั้นการออกแบบสถาปัตยกรรมจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างระบบวัตถุที่ถูกสร้างขึ้นและระบบธรรมชาติอย่างเหมาะสม การบูรณาการรูปแบบทางสถาปัตยกรรมจึงเป็นการผสมผสานรูปทรงและสีผิวสัมผัสของวัตถุโครงสร้างลงสู่ตำแหน่งพื้นที่เหมาะสมและมีความกลมกลืนกับกายภาพของพื้นที่และมีขนาดของสัดส่วนในแนวระนาบที่ให้ความเคารพต่อสัดส่วนของต้นยางนาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางภูมิทัศน์ของชุมชน (ภาพที่ 4.50)

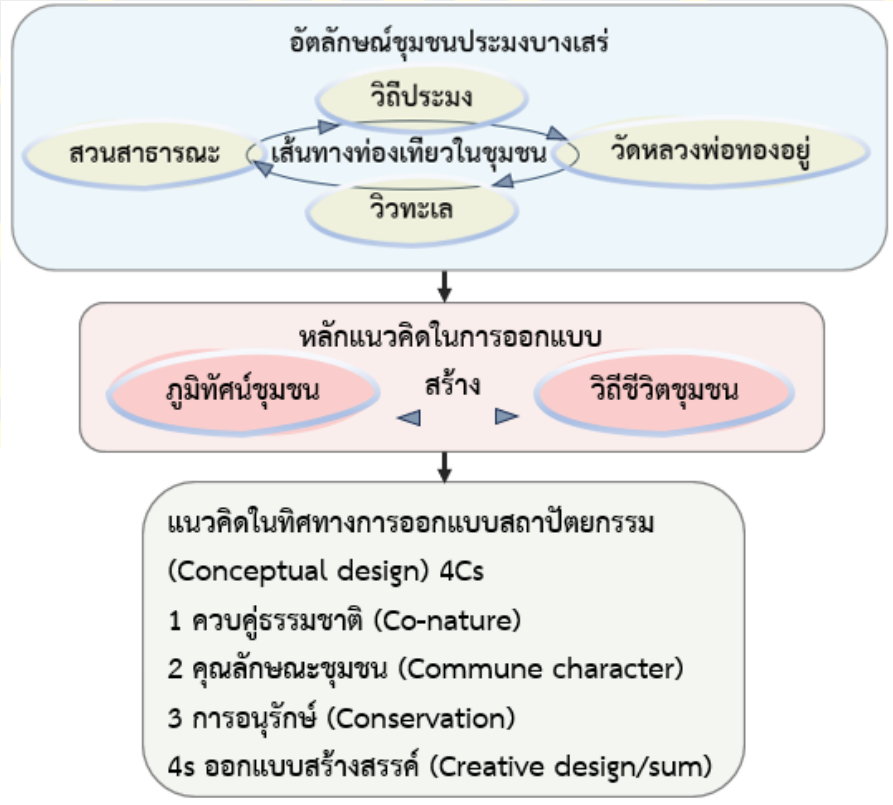

ภาพที่ 4.50 รูปแบบร่างทางสถาปัตยกรรมลงสู่พื้นที่ที่เหมาะสม

นำผังการประสานกันของรูปแบบร่างสถาปัตยกรรมกับตำแหน่งของพื้นที่ที่เหมาะสม เข้าสู่กระบวนการออกแบบแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ต่อไป

อัตลักษณ์ชุมชนสู่การออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาถึง การสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนผ่านงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จึงสรุปจากผลของการวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชน พบว่า วิถีประมง, วัดหลวงพ่อทองอยู่, วิวทะเลและสวนสาธารณะชายหาด เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่และอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้านมีการเชื่อมโยงและเกี่ยวสัมพันธ์กันกับวิถีชีวิตและภูมิทัศน์ของชุมชนอันเป็นบริบทของภูมิทัศน์วัฒนธรรม ซึ่งทั้งสองส่วนนี้เสริมสร้างบริบทของชุมชนในลักษณะเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน รวมทั้งวิถีชีวิตและภูมิทัศน์ของชุมชนสอดคล้องกับชุมทาง (Node) และเส้นทางการท่องเที่ยว (Path) จากการวิเคราะห์จินตภาพภายในชุมชนอีกด้วย ผู้วิจัยจึงนำหลักการเคารพและยกระดับความสำคัญ (Hierarchy) ต่อวิถีธรรมชาติจากบริบทของวิถีชีวิตควบคู่กับภูมิทัศน์ของชุมชน สู่การถ่ายทอดอัตลักษณ์ผ่านการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม โดยสร้างสรรค์กรอบแนวคิดในการออกแบบ มุ่งสู่ผลสรุปของรูปแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 4.51)

ภาพที่ 4. 51 กรอบแนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

แนวความคิดหลักในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Conceptual design)

แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรม เป็นการสร้างสรรค์แนวคิดจากหลักการให้ความเคารพต่อองค์ทัศนธรรมชาติของชุมชนปราศจากการข่มของทัศนวัตถุจากการออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์วิถีอาชีพประมงและพื้นที่ภูมิทัศน์ในการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่แก่บุคคลทั่วไปที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมหรือมาท่องเที่ยวชายหาดและสวนสาธารณะในชุมชนด้วยการสื่อประสาทสัมผัสทางสายตาในขณะที่เปิดมุมมองผ่านงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงอัตลักษณ์ชุมชนต่อสังคมภายนอก เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องราวทางสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นของชุมชนประมงบางเสร่ผ่านการกำหนดแนวความคิดหลักในการนำเสนอทิศทางของการออกแบบสถาปัตยกรรม ด้วยการแทนความหมายของหลักคิด 4Cs (1.Co–nature, 2. Commune Character, 3. Conservation, 4. Creative design /sum) จำแนกได้ดังนี้

1. การควบคู่ธรรมชาติของชุมชน (Co–nature)

กำหนดแนวความคิดหลักในการออกแบบด้วยการรวมกลุ่มองค์ประกอบของอัตลักษณ์ชุมชนด้านอัตลักษณ์วิวทะลและอัตลักษณ์ภูมิทัศน์ต้นยางนาภายในสวนสาธารณะ ให้แสดงสัจจะของความเป็นจริงทางธรรมชาติ ด้วยการเปิดพื้นที่มุมมองภูมิทัศน์ภายในสวนสาธารณะให้มีองศาที่กว้างขึ้นและปรับปรุงมุมมองเพื่อลดการบดบังฉากทัศน์วิวทะเลจากแนวยอดพุ่มของต้นมะพร้าวริมชายหาด ส่งเสริมการสัมผัสฉากทัศน์ทางธรรมชาติของชุมชนให้เป็นสื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ผ่านการรับรู้ด้วยสายตาสู่สังคมภายนอก

2. คุณลักษณะของชุมชน (Commune Character)

กำหนดคุณลักษณะของชุมชนด้วยจิตใจที่เอื้ออารีย์พร้อมต้อนรับผู้มาเยือนชาวชุมชนบางเสร่ ด้วยการโอบล้อมปริมาณของพื้นที่ว่างที่แทรกอยู่ท่ามกลางหมู่ต้นยางด้วยวิธีการทางสถาปัตยกรรม และกำหนดอัตลักษณ์นามธรรมจากคำสอนของหลวงพ่อทองอยู่ที่เป็นสิ่งสักการะของชุมชนด้วย แปรเป็นรูปธรรมของโครงสร้างและเนื้อแท้ของผิววัสดุจากธรรมชาติโดยไม่ปรุงแต่ง เป็นแนวความคิดหลักในการออกแบบ

3. การอนุรักษ์ (Conservation)

กำหนดแนวความคิดหลักในการออกแบบด้วยแนวทางการอนุรักษ์วิถีประมงและต้นยางนา โดยการสะท้อนถึงวิถีประมงที่เกี่ยวพันกับปลาทะเลซึ่งเป็นสัตว์น้ำเนื้อนิ่ม ธรรมชาติจึงสร้างเกล็ดปลาเป็นเปลือกผิวเพื่อป้องกันอันตรายจากสัตว์ทะเลประเภทอื่นและสะดวกในการเคลื่อนไหวในท้องน้ำ ผสมผสานกับรูปทรงของผลยางนาและลายเส้นของปีกผลสะท้อนอัตลักษณ์ด้านภูมิทัศน์ของชุมชน ถ่ายทอดผ่านภาพซ้อนทางมิติของเกล็ดปลาประสานกับรูปทรงของผลยางนา สู่การออกแบบโครงร่าง

3 มิติด้วยรูปแบบและสัดส่วนของพื้นที่ใช้สอยทางสถาปัตยกรรม เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์วิถีประมงและภูมิทัศน์ชุมชนให้สังคมภายนอกรับรู้วัฒนธรรมในท้องถิ่นเพื่อสืบสานอัตลักษณ์คู่กับชุมชนต่อไป

4. การออกแบบสร้างสรรค์ (Creative design/sum)

การออกแบบสร้างสรรค์เป็นการกลั่นกรองแนวความคิดหลักในการออกแบบ (Crystallization) ใน 3 องค์ประกอบข้างต้นคือ 1.Co–nature , 2. Commune Character ,3. Conservation เข้าด้วยกันและเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมด้วยแนวทางทัศนศิลป์ในกระบวนการสร้างสรรค์ (4. Creative design) องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่

และนำแนวความคิดหลักในการออกแบบทั้ง 4 แนวคิดสู่การประสานกัน (sum) ของรูปแบบชุดงานทาง สถาปัตยกรรม วางลงในผังการใช้สอยพื้นที่ผสานการเชื่อมต่อขอบเขตทางสังคมของชุมชนและสังคมภายนอกเข้าด้วยกัน และสัมพันธ์กับวงจรเส้นทางการเข้าใช้บริการพื้นที่สวนสาธารณะของทุกบุคคล

สรุปผลขององค์ความรู้ที่ได้จากการนำหลักคิดจากการปฏิสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับภูมิทัศน์ชุมชนในลักษณะของการเสริมสร้างเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน สู่การวิเคราะห์เพื่อค้นหาแนวความคิดหลักในการกำหนดทิศทางของงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมประสานกับการใช้สอยพื้นที่ด้วยหลักการของ 4Cs เพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์แปรเป็นแกนสาระในการนำเสนอผลงานออกแบบ (Conceptual transform to Theme design) เพื่อการแทนความหมายของอัตลักษณ์ชุมชน (Represent) ผ่านการออกแบบทางสถาปัตยกรรมในรูปแบบจำลองดิจิทัลเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ต่อไป

บทที่ 5
การออกแบบและการประเมินแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

กระบวนการออกแบบแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นการออกแบบในลักษณะบูรณาการความสัมพันธ์ร่วมกันของอัตลักษณ์ชุมชนที่ถ่ายทอดผ่านแกนสาระการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนสู่รูปแบบดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมที่ได้รับการจัดการประโยชน์ใช้สอยและเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ในตำแหน่งที่เหมาะสมของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

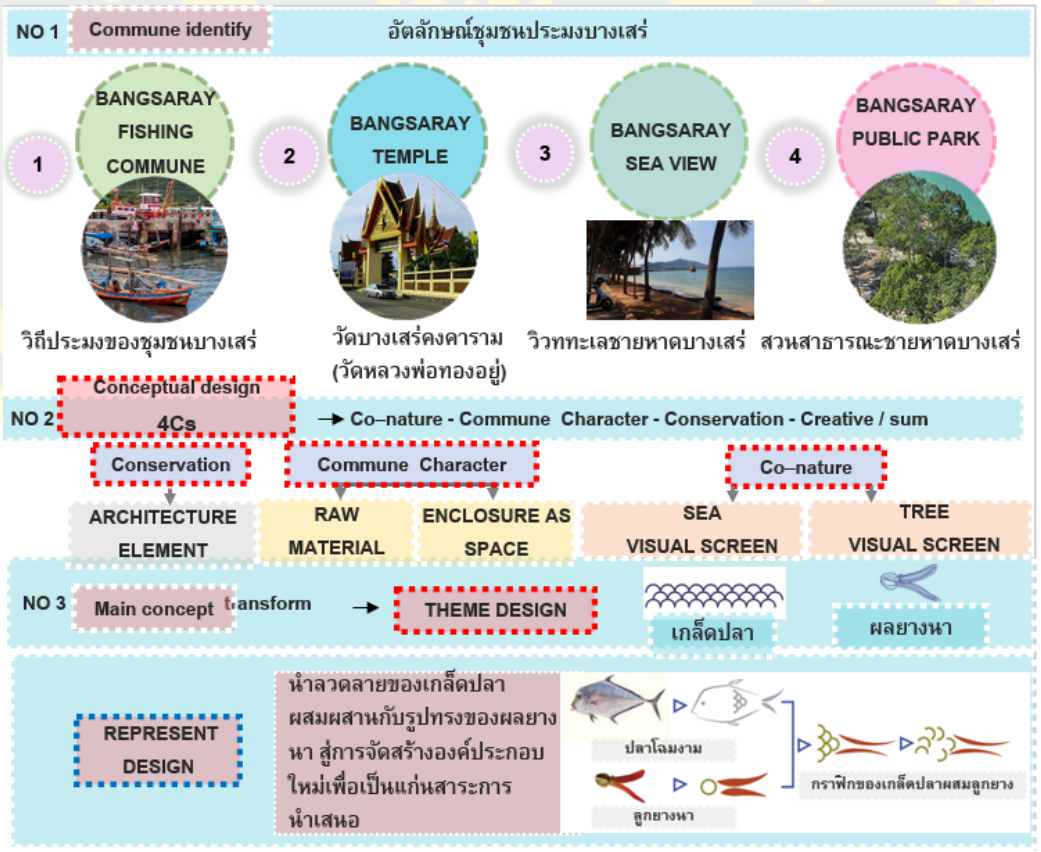
ในเบื้องต้นของการออกแบบสร้างสรรค์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมจากทิศทางการออกแบบด้วยแนวความคิดหลักของ 4Cs ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน เป็นการค้นหาแกนสาระการนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนทั้ง 4 ด้านจากการรับรู้และเข้าใจความหมายขององค์ประกอบในภาพกราฟิกที่สามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ของทั้งชาวชุมชนและคนทั่วไป แฝงเข้าสู่รูปแบบทางสถาปัตยกรรมด้วยทิศทางการออกแบบเชิงทัศนศิลป์

แกนสาระในการออกแบบ (Theme design)

แกนสาระในการออกแบบเป็นการสร้างสรรค์แก่นสาระสำคัญในการนำเสนองานออกแบบจากทิศทางการออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมด้วยแนวความคิดหลักของ 4Cs ที่สามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ชุมชน

จากการวิเคราะห์ พบว่า อัตลักษณ์วิถีประมงของชุมชนผูกพันกับวิถีการล่องเรือหาปลาปลาและลวดลายของเกล็ดปลาจึงเป็นสิ่งแทนความหมายอัตลักษณ์วิถีประมงที่คนทั่วไปรับรู้และเข้าใจได้โดยง่าย การนำเสนออัตลักษณ์ด้านนี้ในงานสถาปัตยกรรม เป็นการใช้แนวคิดองค์ประกอบทางทัศนศิลป์จากการเรียงลำดับของลวดลายเกล็ดปลาในรูปเส้นโค้งทางเรขาคณิตที่มีลักษณะซ้ำกันอย่างมีระเบียบ (Formal Pattern) และยังสอดคล้องกันกับแนวโค้งของคลื่นทะเลจากกระแสลมอีกด้วย ลวดลายเกล็ดปลาจึงเป็นแกนความคิดในการนำเสนองานสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ชุมชนด้านวิถีประมงเชิงอนุรักษ์ และพบว่า อัตลักษณ์ทางด้านภูมิทัศน์สวนสาธารณะผูกพันกับต้นยาง ต้นยางและผลยางจึงเป็นสิ่งแทนความหมายอัตลักษณ์ภูมิทัศน์ชุมชนที่คนทั่วไปรับรู้และเข้าใจได้โดยง่าย การนำเสนออัตลักษณ์ด้านนี้ในงานสถาปัตยกรรม เป็นการกำหนดการผสมผสานรูปทรงของผลยางนาและลายเส้นของปีกผล (Outline and Form) เป็นแกนความคิดในการนำเสนองานสถาปัตยกรรมให้สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนด้านภูมิทัศน์เชิงอนุรักษ์

แกนสาระการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชน เป็นการนำเสนอทิศทางการปรับรูปทรงเส้นโค้งของเกล็ดปลาอย่างมีระเบียบเป็นการเรียงตัวอย่างไม่มีระเบียบ (Unformal Pattern) กระจายตัวแทรกอยู่ในพื้นที่สวนสาธารณะ และนำเสนอรูปทรงของผลและลายเส้นของปีกผลยางแปรเปลี่ยนเป็นเส้นจังหวะ (Stroke) ในแนวโค้งให้เสมือนปีกผลยางที่หมุนร่อนลงสู่พื้นและพาผลกลับทรงกลมให้ร่วงหล่นบนพื้นที่ว่างในสวนสาธารณะ แสดงถึงความพร้อมของผลยางที่จะเจริญเติบโตในพื้นที่ว่าง (Space) นั้นๆจนเกิดเป็นไม้ใหญ่เปรียบเสมือนการใช้ที่ว่างภายในสวนสาธารณะก่อให้เกิดประโยชน์ทางความสัมพันธ์กันของสังคมร่วมกันทุกสังคมที่พร้อมจะเจริญมั่นคงเช่นเดียวกัน นำแนวคิดขององค์ประกอบทางทัศนศิลป์ที่กล่าวมาข้างต้นสู่การสร้างสรรค์เป็นแกนสาระในการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนในกระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ (Biomimicry) และสนองประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่สวนสาธารณะ สู่การสะท้อนถึงอัตลักษณ์วิถีประมงควบคู่กับวิวทะเลและภูมิทัศน์ของชุมชนเชิงอนุรักษ์ (ภาพที่ 5.1)

ภาพที่ 5.1 อัตลักษณ์ชุมชนสู่แนวคิดและแกนความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

แกนสาระการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและการใช้พื้นที่

จากการวิเคราะห์ พบว่า การสร้างสรรค์รูปแบบสถาปัตยกรรมจากความต้องการประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่สวนสาธารณะที่ตรงกันของชาวชุมชนและนอกชุมชนและเป็นรูปแบบในการสื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชนสู่สังคมภายนอก มีทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบลานกิจกรรมทางสังคม
2. รูปแบบจุดหมายเด่น (Landmark) เพื่อเป็นจุดหมายหลักของพื้นที่ในการบันทึกภาพ
3. รูปแบบที่ช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงพื้นที่สวนสาธารณะ
4. รูปแบบสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น

การออกแบบรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นการวิเคราะห์ด้วยหลักและวิธีการการออกแบบเรขศิลป์ (Graphic design) ผ่านองค์ประกอบของการออกแบบ (Element of Design) เชิงทัศนศิลป์ คือ เส้นร่าง, รูปทรง, สัดส่วน, จังหวะ, สีของผิวสัมผัสและที่ว่าง ผสมผสานกับองค์ประกอบด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมคือ ระนาบที่ได้จากเส้นร่าง, ปริมาตรของรูปทรง, จังหวะของสัดส่วนและด้านความงาม (Aesthetic Factors) ด้วยการจัดวางองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมบนพื้นที่ว่างคือความกลมกลืนหรือขัดแย้ง (Harmony or Contrast)ในรูปทรงหรือผิวสัมผัส, การดึงดูดด้วยการเชื่อมโยงและระยะเว้นว่าง (Approach space)ของรูปทรง,การโอบล้อมที่ว่าง(Space as enclosure) และจังหวะของการวางองค์ประกอบจากการเชื่อมต่อเกี่ยวคล้องสอดรับกัน (Interlock) โดยให้มีความเป็นเอกภาพและสมดุลกับสัดส่วนของพืชพรรณไม้ในสภาพแวดล้อมของพื้นที่สวนสาธารณะ การประสานกันขององค์ประกอบทั้งหมดถูกกำหนดด้วยทิศทางของแนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรม (4Cs) โดยใช้เส้นร่างลวดลายของเกล็ดปลาและรูปทรงของผลยางนาเป็นแกนสาระในการนำเสนอเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์งานออกแบบรูปแบบสถาปัตยกรรมด้วยการเริ่มต้นจากการออกแบบเส้นโครงร่างบนพื้นระนาบ แล้วจึงออกแบบการจัดจังหวะของพื้นระนาบด้วยวิธีการทางสถาปัตยกรรมเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนแล้วทำการเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันทำให้เกิดปริมาตร (Volume) บนพื้นที่เว้นว่างที่แทรกอยู่ท่ามกลางหมู่ต้นยางนาและเหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้สอยพื้นที่ ถ่ายทอดผิวสัมผัสจากสีวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรง โดยองค์รวมของทัศนวัตถุทั้งหมดต้องปราศจากการข่มทัศนทางธรรมชาติของชุมชน นำสู่ขั้นตอนการจัดการพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงรูปทรงทุกรูปทรงเข้าด้วยกันจากพฤติกรรมการใช้พื้นที่และเส้นทางสัญจรของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะ และนำขั้นตอนทั้งสองส่วนสู่การออกแบบแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมที่สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ชุมชนสู่สังคมภายนอกบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ จำแนกการออกแบบงานสถาปัตยกรรมได้ ดังนี้

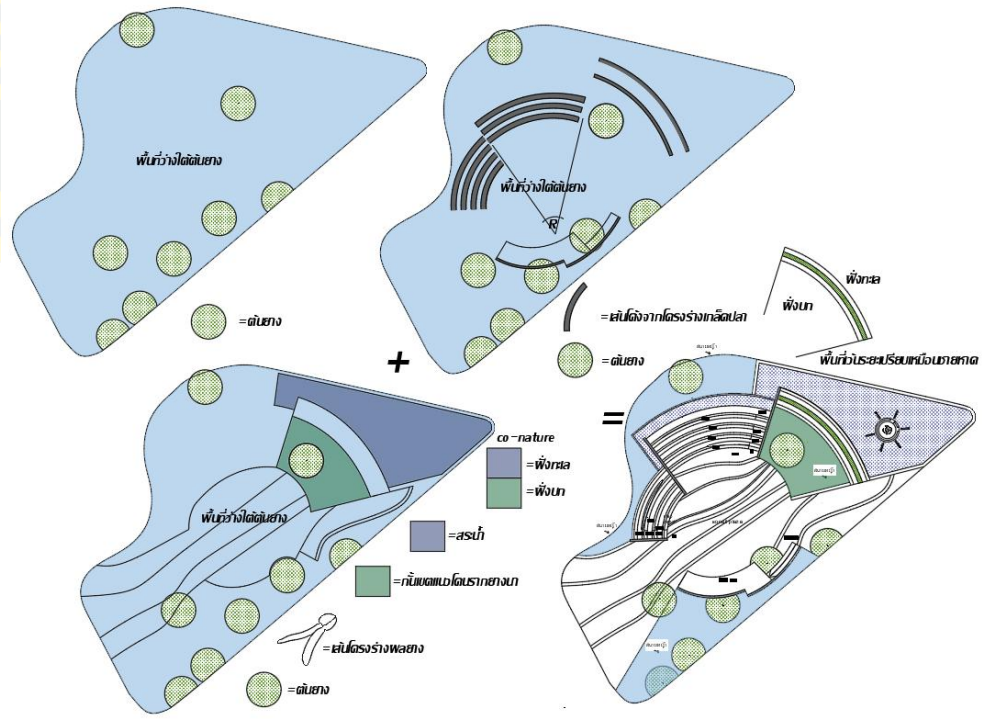
รูปแบบลานกิจกรรมทางสังคม

ลานกิจกรรมทางสังคมเป็นพื้นที่โล่งสำหรับการใช้สอยร่วมกันประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มบุคคล ผู้จัยวางผังพื้นที่โล่งดังกล่าวแทรกอยู่ระหว่างหมู่ต้นยางนาโดยหลบหลีกผลกระทบต่อรัศมีของรากไม้ เสมือนวิถีชีวิตชาวชุมชนแทรกอยู่และพึ่งพาอาศัยท่ามกลางวิถีของธรรมชาติ โดยมีขั้นตอนการสร้างสรรค์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมจากทิศทางของแนวความคิดหลักคือ

ความโอบอ้อมเอื้อเฟื้อต่อทุกบุคคลที่เข้ามาในพื้นที่อันเป็นคุณลักษณะของชาวชุมชน (Commune Character) ดังนี้

1. การออกแบบพื้นระนาบ (Plane) จากเส้นโครงร่าง (Outline) ลวดลายของเกล็ดปลาและผลยางนา

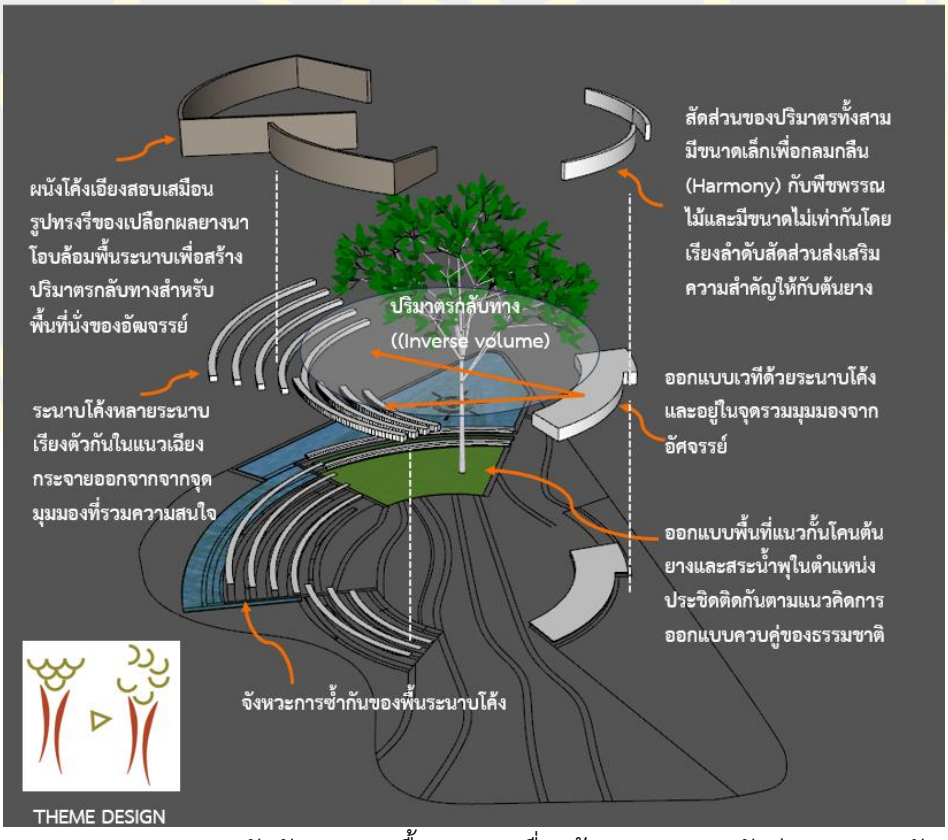
การออกแบบพื้นระนาบในแนวนอนสร้างสรรค์โดยการถ่ายทอดแก่นสาระของเกล็ดปลาและผลยางนาผ่านการสร้างเส้นโค้ง 2 มิติจากโครงร่างของเกล็ดปลาซ้ำๆกันหลายเส้น (Repetition) ในลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของวงแหวนจำนวน 3 ส่วนที่เรียงตัวกันไปตามแนวโค้ง (Curvilinear) ตามเส้นโค้งโครงร่างรอบนอกของผลยางนา วางแนวเส้นทั้ง 3 ส่วนโอบล้อมพื้นที่โล่ง (Space as enclosure) ภายใต้หมู่ต้นยางนาและโดยไม่ส่งผลกระทบต่อโคนต้นยางในพื้นที่เพื่อสร้างพื้นระนาบสำหรับเป็นพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางสังคมที่ต่อเชื่อมกับทางเดินภายในสวนสาธารณะด้วยเส้นร่างอิสระเสมือนความพลิ้วของปีกผลยางนายามหมุนวนร่วงหล่นจากต้นยางบรรจบกับเส้นร่างรูปโค้ง 2 มิติคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมูที่มีมุมโค้งล้อมรอบต้นยางนาเพื่อกั้นขอบเขตของโคนต้น จัดพื้นที่เว้นระยะว่างในแนวโค้งตามเส้นกั้นโคนต้นยางโดยจัดพื้นที่ให้ติดประชิดกับเส้นรอบรูปทรงบรรจบแนวเส้นทางเดินเพื่อออกแบบเป็นสระน้ำพุ เปรียบเสมือนพื้นที่รอบโคนต้นคือฝั่งบกควบคู่กับสระน้ำในภาคฝั่งทะเลโดยมีพื้นที่เว้นระยะเปรียบเหมือนชายหาดโค้งของอ่าวบางเสร่ตามแนวคิดควบคู่ธรรมชาติของชุมชน (ภาพที่ 5.2)

ภาพที่ 5.2 การออกแบบพื้นระนาบจากเส้นโครงร่างของเกล็ดปลาและผลยางนา

2. การออกแบบการจัดจังหวะ (Rhythm) ของพื้นระนาบเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนทางสถาปัตยกรรม

การออกแบบจัดจังหวะของพื้นระนาบสร้างสรรค์จากวิธีการทางสถาปัตยกรรม ด้วยการจัดวางการซ้ำกันของพื้นระนาบหลายระนาบซ้อนทับกัน (Over-lap) และเรียงตัวกันในแนวเฉียงด้วยระยะความสูงที่เหมาะสมต่อการนั่งของมนุษย์ การเรียงตัวของระนาบกระจายออกจากจุดศูนย์กลางที่เป็นตำแหน่งจุดมุมมองที่รวมความสนใจ สร้างผนังระนาบโค้งแนวตั้งและเอียงสอบเสมือนรูปทรงรีของเปลือกผลยางนา โอบล้อมพื้นระนาบที่ซ้อนทับกันเพื่อสร้างปริมาตรกลับทาง ((Inverse volume) ของรูปทรงที่จัดไปตามรัศมีวงรี (Ellipse forms) เพื่อออกแบบให้เป็นที่นั่งของอัฒจรรย์กลางแจ้ง โดยสัดส่วนของปริมาตรมีขนาดเล็กกลมกลืน (Harmony) กับกายภาพของพื้นที่และพืชพรรณไม้สร้างสรรค์รูปทรงในลักษณะเดียวกัน 3 รูปทรง กำหนดให้ปริมาตรของรูปทรงทั้งสามมีสัดส่วนของปริมาตรที่ไม่เท่ากันโดยเรียงลำดับสัดส่วนส่งเสริมความสำคัญให้กับต้นยางนา รูปทรงที่อยู่ในตำแหน่งจุดมุมมองรวมความสนใจถูกออกแบบให้เป็นเวทีและมีสัดส่วนเล็กที่สุด (ภาพที่ 5.3)

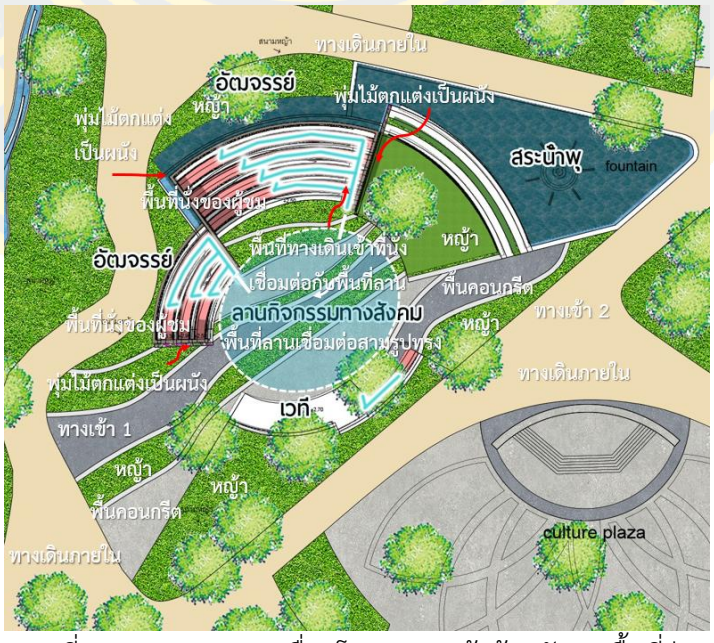

ภาพที่ 5.3 การออกแบบการจัดจังหวะของพื้นระนาบเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนทางสถาปัตยกรรม

3. การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่ว่างสำหรับใช้สอยประกอบกิจกรรมทางสังคม

การเชื่อมโยงรูปทรงทางสถาปัตยกรรมเป็นการนำบริบทของการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตรของแต่ละรูปทรงเข้าด้วยกันแล้วสวมทับ (Lay in) บนกลางพื้นที่ว่างที่ถูกโอบล้อมด้วยต้นยางนา สู่การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ว่างรูปวงรีตรงกลางกับปริมาตรของทุกรูปทรงอีกครั้ง โดยพฤติกรรมการเดินเข้าถึงที่นั่งบนอัฒจรรย์และการเข้าใช้สอยพื้นที่ลานกิจกรรมเป็นเกณฑ์กำหนดการเชื่อมความสัมพันธ์ทั้งหมด

ผู้วิจัยออกแบบให้รูปทรงสองรูปทรงเป็นอัฒจรรย์สำหรับรองรับพฤติกรรมการนั่งของผู้ร่วมทำกิจกรรมในสถานะของผู้ชมในตำแหน่งที่มีมุมมองสู่จุดสนใจได้สะดวกไม่บดบังสายตารวมทั้งได้มุมมองของพืชพรรณไม้ในสวน ความสัมพันธ์ภายในรูปทรงเป็นเส้นทางการเข้าถึงที่นั่งโดยการเดินขึ้นบันไดจากระดับพื้นที่รูปวงรีตรงกลางที่ถูกกำหนดให้เป็นลานกิจกรรม ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอัฒจรรย์สองรูปทรงเป็นการเชื่อมต่อด้วยกำแพงต้นไม้ดอก ส่วนรูปทรงที่สามถูกกำหนดให้เป็นเวทีเพื่อรองรับการนำเสนอบริบทต่างๆของผู้แสดง โดยเวทีตั้งอยู่ในตำแหน่งจุดสนใจของมุมมองจากผู้ชมบนอัฒจรรย์ ความสัมพันธ์ระหว่างเวทีกับอัฒจรรย์ถูกเชื่อมต่อด้วยพื้นที่รูปวงรีบริเวณลานรองรับกิจกรรมทางสังคม และลานกิจกรรมถูกเชื่อมต่อกับทางเดินภายในสวนสาธารณะด้วยรูปร่างอิสระของระนาบพื้นทางเข้า 2 ทางที่ถูกตกแต่งด้วยลวดลายคอนกรีตผิวขัดมันสลับกับพื้นที่ปลูกหญ้าเสมือนลวดลายของปีกผลยางนา (ภาพที่ 5.4)

ภาพที่ 5.4 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่ว่าง

4. การออกแบบผิวสัมผัส (Texture) จากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรงลานกิจกรรม

คุณลักษณะของชาวชุมชน (Commune Character) เป็นบริบทของวิถีชีวิตที่มีความเป็นอยู่เรียบง่ายไม่ปรุงแต่งทั้งสภาพกายและจิตใจ การไม่ปรุงแต่งผิวสัมผัสของวัสดุของเปลือกรูปทรงจึงเป็นแนวความคิดหลักในทิศทางการกำหนดผิวสัมผัส ด้วยการใช้คอนกรีตกรุหินแกรนิตขาวที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติถ่ายทอดสีด้วยตัวของวัสดุเองเป็นความงามตามวัตถุวิสัยไม่ปรุงแต่งเพิ่มเติม เสริมด้วยความงามตามทัศนวิสัย จากผิวสัมผัสของใบและดอกไม้ที่ถ่ายทอดสีด้วยความละเอียดของเนื้อใยในพรรณไม้เอง และนำแนวความคิดหลักควบคู่ธรรมชาติของชุมชน (Co–nature) เข้าร่วมบูรณาการกับวัสดุเปลือกทรงโค้งด้วยการออกแบบม่านน้ำตกเพื่อประโยชน์ในการบำบัดน้ำจากสระน้ำพุ ไหลผ่านครีบนูนออก (Relieve fin) กรุด้วยหินแกรนิตขาวที่มีความแวววาวคล้ายเกล็ดปลา สุดผนังม่านน้ำตกบรรจบกับพุ่มไม้ตกแต่งเป็นผนังแนวตั้งตรงควบคู่กัน ส่วนพื้นที่นั่งของผู้ชมและเวทีใช้คอนกรีตผิวขัดมันแสดงความเป็นวัสดุเนื้อหยาบเชื่อมเกี่ยวคล้อง (Interlock) กับรูปทรงโค้งของกระบะปลูกไม้ดอกที่ทั้งดอกและใบแสดงความเป็นวัสดุเนื้อละเอียดสร้างความขัดแย้ง (Contrast) กับผิวคอนกรีตเพื่อสร้างสรรค์ความงามตามวัตถุวิสัยจากผิววัสดุเชิงทัศนศิลป์ (ภาพที่ 5.5)

ภาพที่ 5.5 ออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรงลานกิจกรรม

รูปแบบจุดหมายเด่น (Landmark)

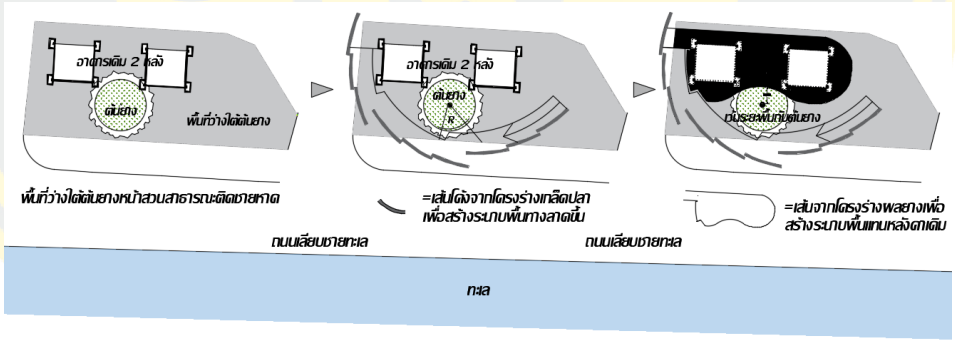
รูปแบบจุดหมายเด่นเป็นรูปทรงทางสถาปัตยกรรมหรือสภาพทางธรรมชาติในพื้นที่ที่เป็นจุดหมายตาของนักท่องเที่ยวหรือคนทั่วไปที่นิยมการบันทึกภาพไว้เป็นที่ระลึก จากการสำรวจภาคสนามและการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า จุดหมายเด่นในการบันทึกภาพคือ วิวทะเล แต่พื้นที่ไม่เอื้อต่อทัศนวิสัยในการบันทึกภาพเพราะถูกบดบังด้วยทิวต้นมะพร้าวริมชายหาด ผู้จัยบูรณาการทั้งรูปทรงและสภาพทางธรรมชาติเพื่อเป็นจุดหมายตาในการบันทึกภาพเข้าด้วยกันโดยวางผังของรูปทรง

ทางสถาปัตยกรรมที่เป็นจุดหมายตาดังกล่าวในสองตำแหน่งคือ พื้นที่หลังคาอาคารขนาดเล็กที่ปลูกสร้างคู่กันใต้ต้นยางนา 1 ต้นบริเวณหน้าสวนสาธารณะริมชายหาดและจุดที่สองคือบริเวณพื้นที่โล่งริมถนนเลียบชายหาดที่มีความชัดเจนในการบันทึกภาพวิวทะเล โดยมีขั้นตอนการสร้างสรรค์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมจากทิศทางของแนวความคิดหลักควบคู่ธรรมชาติของชุมชน (Co–nature) เพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ธรรมชาติชุมชนทั้งทางบกและทะเล ดังนี้

รูปแบบจุดหมายเด่นตำแหน่งที่หนึ่ง

1. การออกแบบพื้นระนาบ (Plane) จากเส้นโครงร่าง (Outline) ลวดลายของเกล็ดปลา

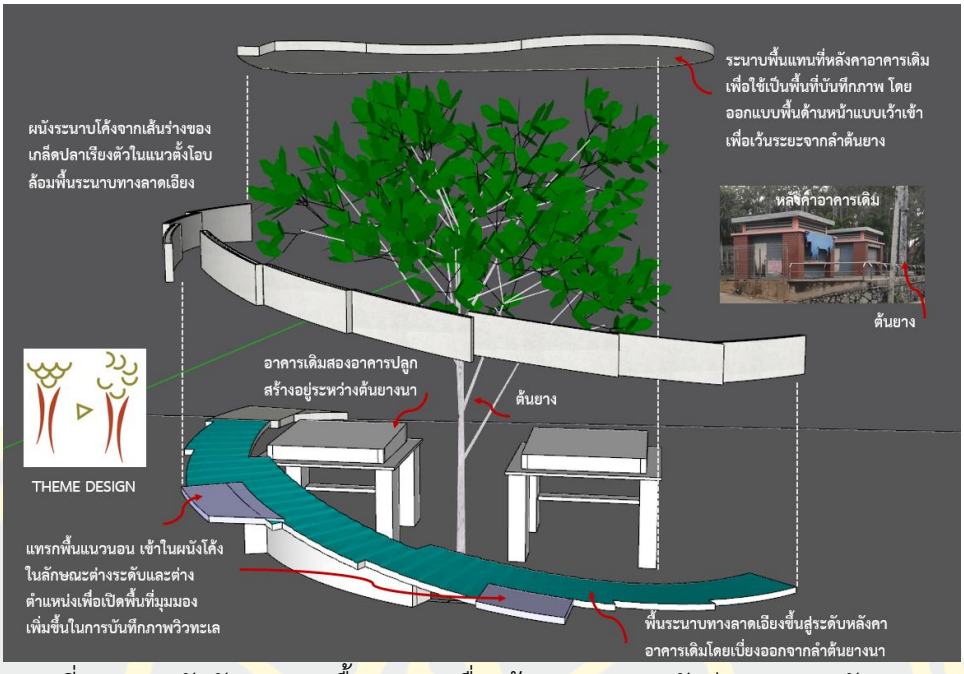
การออกแบบเป็นการปรับปรุงหลังคาอาคารเดิมสองหลังโดยวางผังเส้นโค้งจากโครงร่างของเกล็ดปลาที่เรียงตัวกันในลักษณะเหวี่ยงตัวจากจุดศูนย์กลางที่ตำแหน่งลำต้นยางนาด้วยระยะห่างจากลำต้นแทนความหมายเชิงอนุรักษ์ต้นยางของชุมชน เพื่อยึดติดกับพื้นระนาบที่ถูกออกแบบให้มีความลาดเอียงในองศาที่เหมาะสมกับผู้นั่งเก้าอี้รถเข็นคนพิการสามารถใช้เก้าอี้เข็นคนพิการด้วยตนเองขึ้นสู่ระดับหลังคาอาคารเดิมได้จนถึงพื้นระนาบในแนวนอนที่ถูกออกแบบแทนที่หลังคาอาคารเดิมให้มีลักษณะเว้าเข้า (Concave) เพื่อเว้นระยะห่างจากลำต้นของยางนาสำหรับเป็นพื้นที่ในการบันทึกภาพวิวทะเลและลำต้นของยางนา (ภาพที่ 5.6)

ภาพที่ 5.6 การออกแบบพื้นระนาบจากเส้นโครงร่างของเกล็ดปลาและผลยางนา

2. การออกแบบการจัดจังหวะ (Rhythm) ของพื้นระนาบเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนของจุดหมายเด่น

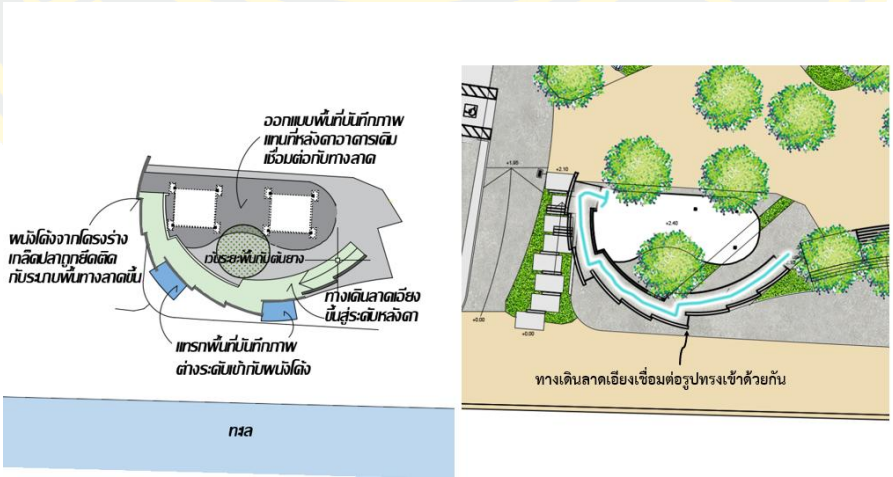
การออกแบบจัดจังหวะของพื้นระนาบสร้างสรรค์จากวิธีการทางสถาปัตยกรรม ด้วยการจัดวางระนาบพื้นในแนวนอนแทนที่หลังคาอาคารเดิมและพื้นระนาบเอียงที่เหวี่ยงตัวออกจากลำต้นยางนาเชื่อมระนาบทั้งสองระนาบให้เกิดรูปทรงด้วยการเรียงตัวของผนังระนาบโค้งจากเส้นร่างของเกล็ดปลาที่มีการเว้นระยะระหว่างกัน โอบล้อมประกับติดกับพื้นระนาบทางลาดเอียงขึ้นสู่ระนาบพื้นหลังคา และแทรกระนาบพื้นแนวนอน (Penetration) เข้าในผนังโค้งในลักษณะต่างระดับและต่างตำแหน่งเพื่อเปิดพื้นที่มุมมองเพิ่มขึ้นในการบันทึกภาพวิวทะเล ทำให้เกิดรูปทรงที่จัดไปตามองศาของพื้นลาดเอียง โดยจัดสัดส่วนของปริมาตรรูปทรงหลีกเลี่ยงลำต้นยางนา (ภาพที่ 5.7)

ภาพที่ 5.7 การจัดจังหวะของพื้นระนาบเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนทางสถาปัตยกรรม

3. การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพ

การเชื่อมโยงรูปทรงเป็นการเชื่อมพื้นในระดับเดิมของสวนสาธารณะเข้ากับระนาบพื้นยกระดับที่ถูกออกแบบแทนหลังคาอาคารเดิมด้วยพื้นระนาบลาดเอียง (Ramp) สวมทับบนพื้นที่ว่างในสวนสาธารณะในตำแหน่งที่ใกล้ชายทะเลมากที่สุด เพื่อการใช้สอยพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพวิวทะเลได้อย่างชัดเจน (ภาพที่ 5.8)

ภาพที่ 5.8 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพ

4. การออกแบบผิวสัมผัส (Texture) จากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรงจุดหมายเด่นตำแหน่งที่หนึ่ง

แนวความคิดหลักในการกำหนดผิวสัมผัสจากสีของวัสดุของเปลือกผนังรูปทรงเป็นการแสดงสัจจะของสีจากเนื้อแท้ของวัสดุด้วยการใช้คอนกรีตที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติตามวิถีทางของ

ศาสนาพุทธ และเจาะผนังด้านบนเป็นกระบะปลูกไม้ดอกเข้ากับผนังโค้ง เสริมสร้างคุณค่าผิวสัมผัสของทัศนวัตถุและทัศนธรรมชาติเข้าด้วยกัน (ภาพที่ 5.9)

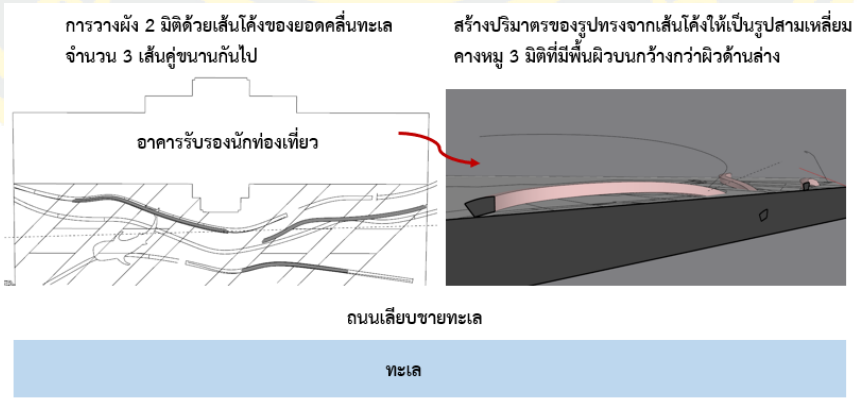
ภาพที่ 5.9 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรง

จุดหมายเด่นตำแหน่งที่หนึ่ง

รูปแบบจุดหมายเด่นตำแหน่งที่สอง

1. การออกแบบรูปทรง (Form) จากเส้นโครงร่าง (Outline) ของยอดคลื่น

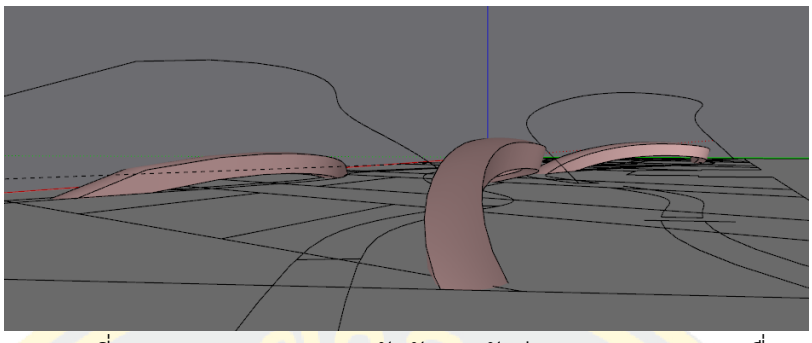
การออกแบบเป็นการวางผัง 2 มิติด้วยเส้นโค้งของยอดคลื่นในทะเล จำนวน 3 เส้นคู่ขนานกันไป ทำการยกระดับเส้นทั้งสามด้วยการเพิ่มองศาของความลาดเอียงด้วยระยะความสูงในระดับที่เหมาะสมกับการนั่งหรือยืนของบุคคลและสร้างปริมาตรของรูปทรงจากเส้นโค้งให้เป็นรูปสามเหลี่ยมคางหมู 3 มิติที่มีพื้นผิวบนกว้างกว่าผิวด้านล่างที่มีลักษณะการจัดรูปทรงไปตามแนวโค้งของเส้นร่างจำนวน 3 รูปทรง (ภาพที่ 5.10)

ภาพที่ 5.10 การออกแบบรูปทรงจากเส้นโครงร่างของยอดคลื่น

2. การออกแบบการจัดจังหวะ (Rhythm) สัดส่วนของรูปทรงทางสถาปัตยกรรม

การจัดจังหวะสัดส่วนของรูปทรงสร้างสรรค์จากวิธีการทางสถาปัตยกรรม ด้วยการบิดโค้ง (Distorted) ตามทิศทางในแนวนอนเสมือนทิศทางของกระแสคลื่น (ภาพที่ 5.11)

ภาพที่ 5.11 การออกแบบการจัดจังหวะสัดส่วนรูปทรงของยอดคลื่น

3. การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพ

การเชื่อมโยงรูปทรงทั้งสามรูปทรงเข้าด้วยกันเป็นการเชื่อมรูปทรงจากพฤติกรรมการร่วมกันใช้รูปทรงโค้งของยอดคลื่นในการนั่งหรือยืนรวมหมู่ร่วมบันทึกภาพระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มบุคคลกับกลุ่มบุคคลบนลานโล่งริมถนนเลียบชายหาดที่เป็นตำแหน่งบันทึกภาพวิวทะเลได้ชัดเจน (ภาพที่ 5.12)

ภาพที่ 5.12 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้าด้วยกันบนพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพ

4. การออกแบบผิวสัมผัส (Texture) จากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรง

แนวความคิดหลักในการกำหนดผิวสัมผัสจากสีของวัสดุของเปลือกรูปทรงเป็นการแสดงสัจจะจากสีตามธรรมชาติของวัสดุคอนกรีตผิวขัดมันและประกับผนังด้านข้างด้วยแผ่นสแตนเลสขัดผิวเงา เพื่อสะท้อนภาพของวิวทะเลซึ่งเป็นทัศนธรรมชาติเข้าสู่ผิวสัมผัสของทัศนวัตถุ (ภาพที่ 5.13)

ภาพที่ 5.13 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่เปลือกของรูปทรง
จุดหมายเด่นตำแหน่งที่สอง

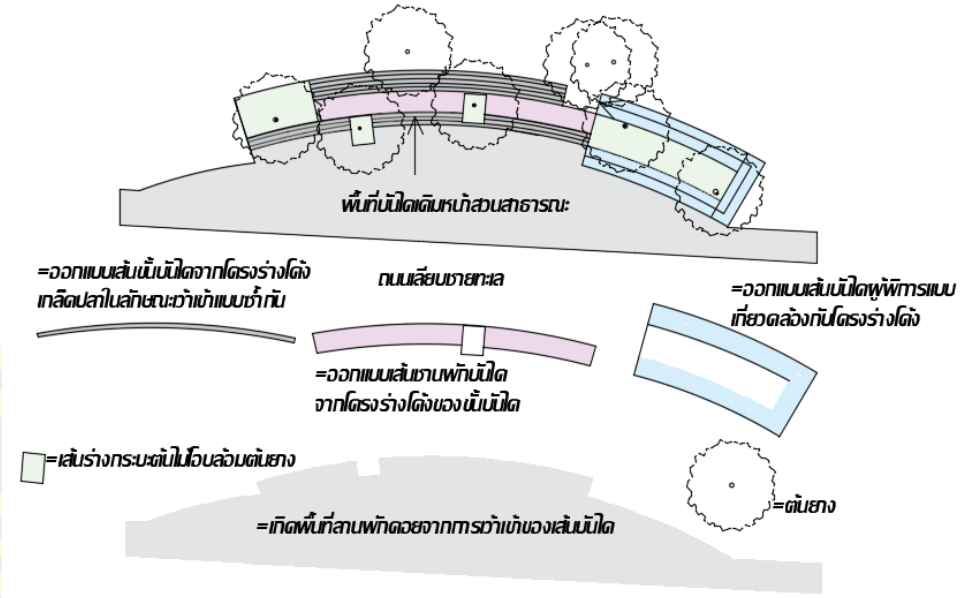
รูปแบบที่ช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงพื้นที่สวนสาธารณะ

อุปสรรคในการเข้าถึงเพื่อใช้บริการในพื้นที่สวนสาธารณะเป็น กรณีบันไดทางเข้าด้านหน้าที่มีความกว้างน้อยและไม่มีชานพักของบันได และกรณีของทางเดินเท้าที่เป็นลู่วิ่งออกกำลังกาย การสร้างสรรค์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมเพื่อแก้ปัญหากรณีของบันไดเป็นการรื้อโครงสร้างเดิมและสร้างรูปแบบบันไดลักษณะเปิดกว้างขึ้นมาใหม่พร้อมต้อนรับผู้เข้าใช้สวนสาธารณะตามแนวความคิดหลักของคุณลักษณะชุมชน (Commune Character) ส่วนกรณีการขับขี่รถจักรยานยนต์บนทางเดินเท้าของชาวชุมชนเป็น การวางผัง 2 มิติทางสถาปัตยกรรมเพื่อเพิ่มพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์ในตำแหน่งที่ใกล้กับสนามกีฬาและสนามเด็กเล่นเพื่อความสะดวกในการเดินเท้าเข้าใช้บริการของสวนสาธารณะโดยไม่จำเป็นต้องนำพาหนะเข้ามาภายในพื้นที่ จำแนกรูปแบบทางสถาปัตยกรรมทั้งสองกรณี ดังนี้

รูปแบบบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ

1. การออกแบบขั้นบันไดจากเส้นโค้งจากโครงร่าง (Outline) ของเกล็ดปลา

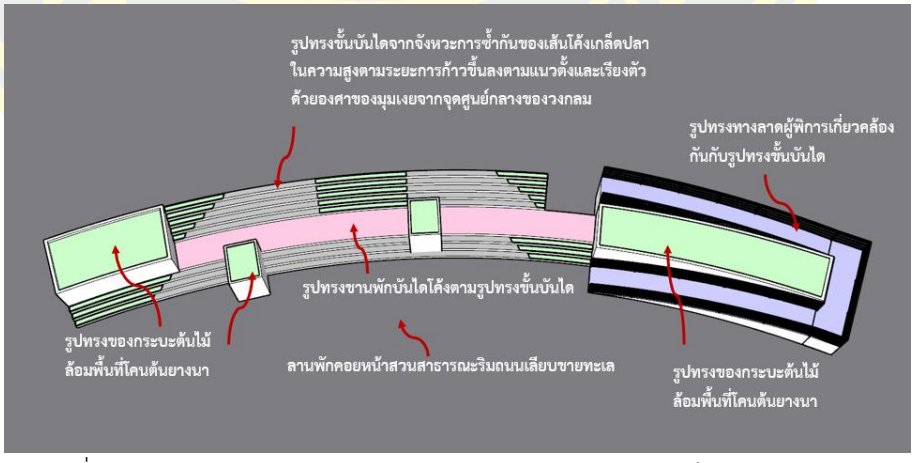
การออกแบบเป็นการวางผัง 2 มิติด้วยการนำเส้นโค้งคู่ขนานของเกล็ดปลาสู่การสร้างระนาบของขั้นบันได และสร้างระนาบขั้นบันไดแบบซ้ำกัน (Repetition) ให้มีจำนวนขั้นตามระยะความต่างระดับจากพื้นถนนถึงระดับสวนสาธารณะ ออกแบบรูปทรงบันไดในลักษณะเว้าเข้า (Concave) ไปในพื้นที่สวนสาธารณะทำให้เกิดพื้นระนาบโค้งขนาดกว้างก่อนเดินขึ้นบันไดเสมือนการเปิดพื้นที่พักคอยต้อนรับทุกบุคคลเข้าสู่พื้นที่ของชุมชนและแทรกระนาบทางลาดของรถเข็นผู้พิการตามความโค้งของขั้นบันไดและชานพักที่พร้อมต้อนรับผู้พิการเช่นเดียวกัน สื่อถึงความมีน้ำใจของชาวชุมชนตามแนวคิดคุณลักษณะของชุมชน (ภาพที่ 5.14)

ภาพที่ 5.14 การออกแบบขั้นบันไดจากเส้นโค้งจากโครงร่างของเกล็ดปลา

2. การออกแบบการจัดจังหวะ (Rhythm) สัดส่วนของรูปทรงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ

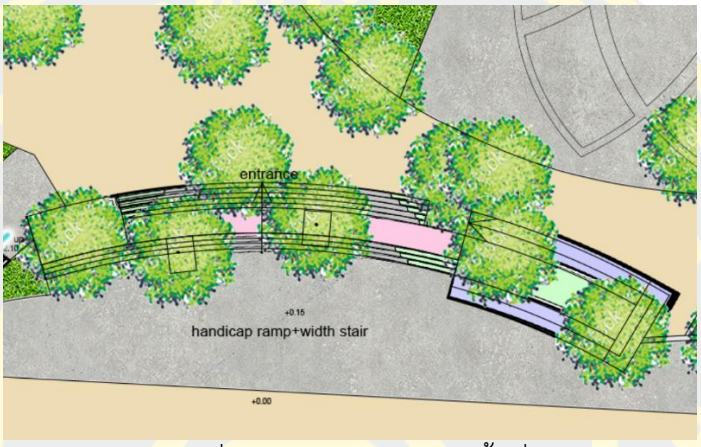
การจัดจังหวะสัดส่วนของรูปทรงสร้างสรรค์จากวิธีการทางสถาปัตยกรรม ด้วยการออกแบบการซ้อนตัว (Overlap) ของระนาบขั้นบันไดและชานพักตามความสูงด้วยระยะที่เหมาะสมกับการก้าวเท้าขึ้นและลงบันไดในแนวตั้งและจัดการเรียงตัวของระนาบขั้นด้วยมุมเงยตามรัศมีวงกลมแทรกระนาบทางลาดของรถเข็นผู้พิการตามความโค้งของขั้นบันไดในลักษณะเกี่ยวคล้องกัน (Interlock) กับขั้นบันไดและชานพัก (ภาพที่ 5.15)

ภาพที่ 5.15 การออกแบบการจัดจังหวะสัดส่วนของรูปทรงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ

3. การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงบันไดบนพื้นที่ด้านหน้าสวนสาธารณะ

การเชื่อมรูปทรงโค้งของบันไดและทางลาดผู้พิการกับหมู่ต้นยางนาที่ยืนต้นแทรกอยู่กลางบันไดเป็นการเชื่อมต่อขั้นบันไดและทางลาดผู้พิการด้วยระนาบผนังรูปทรงโค้งที่ถูกออกแบบให้เป็นกระบะรองรับพื้นดินโคนต้นยางแทรกตามแนวขั้นบันไดและทางลาดผู้พิการ และระนาบผนังรูปทรงสี่เหลี่ยมที่ออกแบบให้เป็นผนังกั้นเขตแนวโคนรากล้อมรอบต้นยางนา ถ่ายทอดถึงการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ชุมชน (ภาพที่ 5.16)

ภาพที่ 5.16 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงบันไดบนพื้นที่ด้านหน้าสวนสาธารณะ

4. การออกแบบผิวสัมผัส (Texture) จากสีของวัสดุลงสู่ผิวบันได

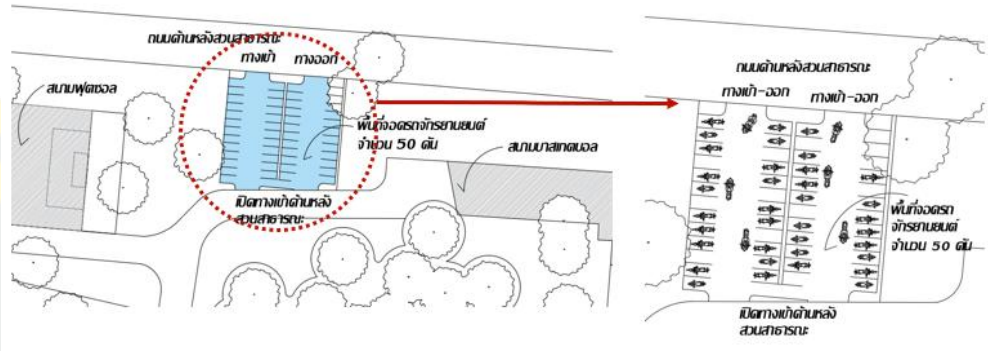
แนวความคิดหลักในการกำหนดผิวสัมผัสของบันไดจากสีตามธรรมชาติของวัสดุคอนกรีตผิวขัดมันที่สะท้อนถึงความหยาบของเนื้อวัสดุ(Gain) และออกแบบความขัดแย้ง (Contrast) ของผิวสัมผัสด้วยการเสริมแทรกกระบะปลูกไม้ดอกตามขั้นบันได สะท้อนถึงผิวสัมผัสของความนุ่มละเอียดของดอกและใบไม้ (ภาพที่ 5.17)

ภาพที่ 5.17 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่ผิวบันได

รูปแบบพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์

การเพิ่มพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์เป็นการแก้ปัญหาความไม่สะดวกในการเข้าใช้พื้นที่สวนสาธารณะ การออกแบบสถาปัตยกรรมเป็นการวางผัง 2 มิติของลานจอดรถให้มีสัดส่วนของช่องจอดขนาด 1x2 เมตรตามมาตรฐานในการจอดรถจักรยานยนต์จำนวน 1 คัน และมีสัดส่วนของช่องจราจรแบบสวนทางกันกว้าง 3 เมตรเพื่อความสะดวกในการนำรถจักรยานยนต์เลี้ยวเข้าจอด ขนาดของการเพิ่มพื้นที่รองรับการจอดรถจักรยานยนต์ 50 คัน(ภาพที่ 5.18)

ภาพที่ 5.18 แบบผัง 2 มิติของการเพิ่มพื้นที่รองรับการจอดรถจักรยานยนต์

รูปแบบสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น

นำแนวความคิดหลักควบคู่ธรรมชาติของชุมชน (Co–nature) สู่การสร้างสรรค์รูปแบบสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น โดยใช้แก่นสาระของเส้นโค้งจากลวดลายของเกล็ดปลาผสานกับปีกผลยางนาในการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนสู่สังคมภายนอก จำแนกการออกแบบได้ ดังนี้

1. การออกแบบผนังระนาบ (Plane) จากเส้นโค้งของลวดลายของเกล็ดปลา

การออกแบบวางผัง 2 มิติด้วยการนำเส้นโค้งของลวดลายของเกล็ดปลาแยกออกจากกันในลักษณะการกระจายตัวตามแนวตรงเพื่อสร้างรูปทรงเป็นผนังระนาบโค้งในแนวตั้งจำนวน 3 รูปทรงๆ ละ 2 ระนาบ เพื่อใช้ประโยชน์เป็นแนวกั้นเขตระหว่างพื้นที่เงียบสงบภายในสวนสาธารณะออกจากพื้นที่สำหรับจัดจำหน่ายสินค้าและออกแบบเสาสี่เหลี่ยมตั้งอยู่ในตำแหน่งจุดศูนย์กลางของผนังระนาบโค้งทั้ง 2 ระนาบและมีระยะห่างจากผนังตามขนาดของพื้นที่ร้านค้า (ภาพที่ 5.19)

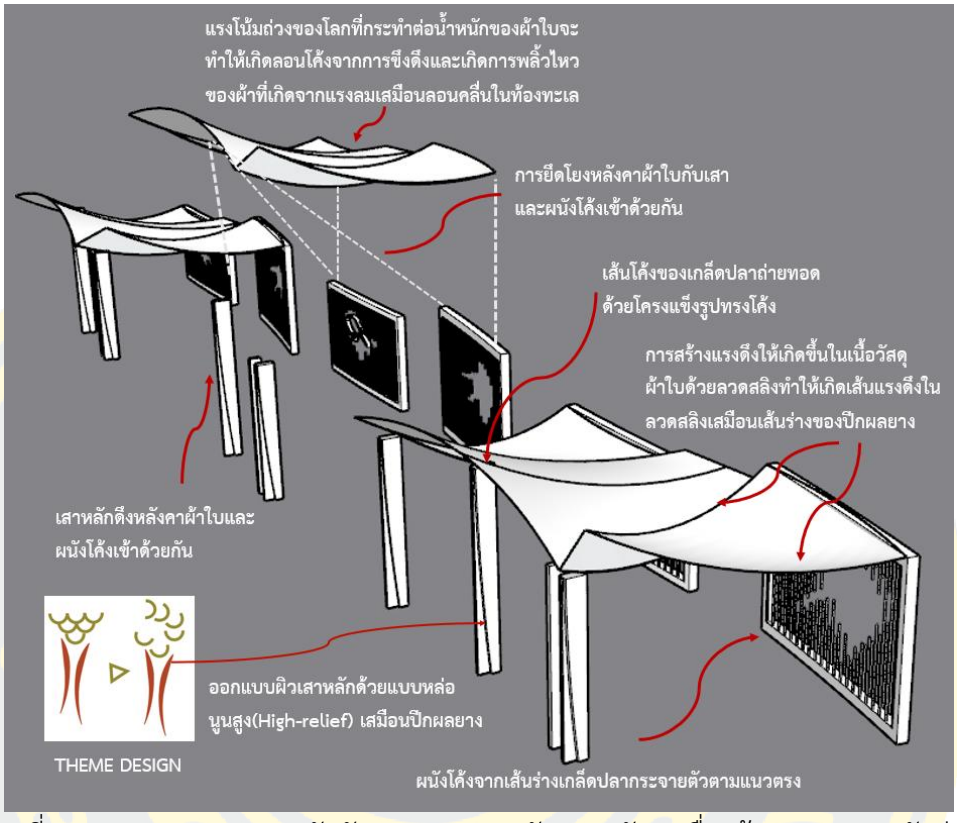
ภาพที่ 5.19 การออกแบบผนังระนาบจากเส้นโค้งของลวดลายของเกล็ดปลา

2. การออกแบบการจัดจังหวะ (Rhythm) ของผนังเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วนของร้านค้า

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า สิ่งปลูกสร้างภายในสวนสาธารณะไม่ควรมีหลังคาปกคลุมด้วยเหตุจากความไม่ปลอดภัยของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะในยามวิกาล ดังนั้นการออกแบบจึงใช้โครงสร้างชั่วคราวเพื่อปกคลุมรูปทรงด้วยหลังคาด้วยวัสดุผ้าใบและโครงแรงดึงยึดโยงระหว่างเสาและระนาบโค้งที่สามารถถอดประกอบได้เพื่อสร้างปริมาตรและสัดส่วนทางสถาปัตยกรรมที่มีพื้นที่และปริมาตรเหมาะสมสำหรับการใช้ประโยชน์เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น

การยึดโยงความสัมพันธ์ระหว่างเสาและผนังโค้งเข้าด้วยกันทำให้เกิดรูปทรงของหลังคาผ้าใบรับแรงดึง (Tension form) ที่แสดงเส้นโค้งของเกล็ดปลาด้วยโครงแข็งรูปทรงโค้งที่ถูกประกับระหว่างเสาแต่ละต้น และนำเสนอแกนสาระของปีกผลยางโดยการสร้างแรงดึงให้เกิดขึ้นในเนื้อวัสดุผ้าใบด้วยลวดสลิงทำให้เกิดเส้นแรงดึงในลวดเสมือนเส้นร่างของปีกผลยาง เมื่อหลังคาผ้าใบถูกขึงระหว่างเสาและยึดติดกับผนังโค้งแรงโน้มถ่วงของโลกที่กระทำต่อน้ำหนักของผ้าใบจะทำให้เกิดลอน

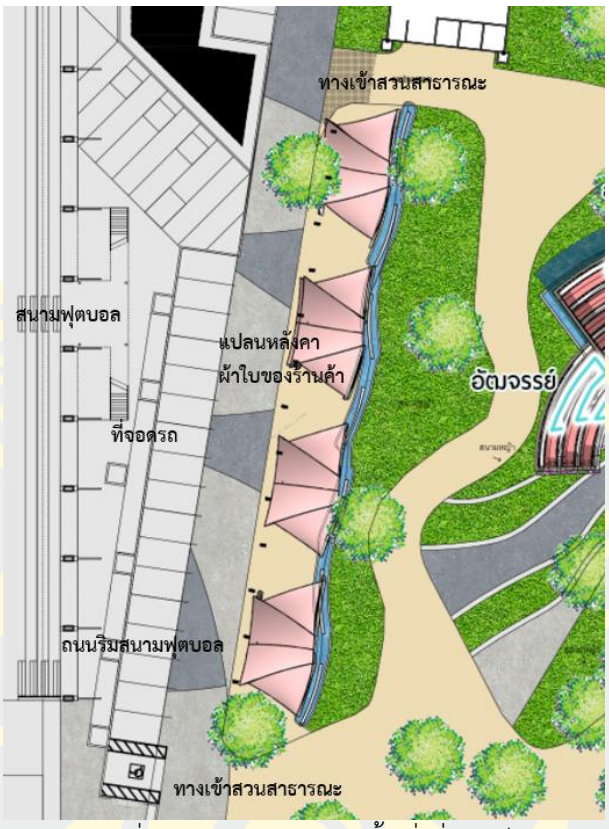
โค้งจากการขึงดึงและเกิดการพลิ้วไหวของผ้าที่เกิดจากแรงลมเสมือนลอนคลื่นในท้องทะเล สื่อถึงอัตลักษณ์ทางธรรมชาติของชุมชนสู่สังคมภายนอก (ภาพที่ 5.20)

ภาพที่ 5.20 การออกแบบการจัดจังหวะของเสา,ผนังและหลังคาเพื่อสร้างรูปทรงและสัดส่วน

2. การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้ากับพื้นที่เพื่อใช้เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้า

การเชื่อมโยงรูปทรงทางสถาปัตยกรรมเข้ากับพื้นที่เป็นการจัดหวะของรูปทรงให้เหมาะสมกับสัดส่วนของพื้นที่ภายใต้ต้นยางนาบริเวณถนนริมสนามฟุตบอล (ภาพที่ 5.21)

ภาพที่ 5.21 การออกแบบเชื่อมโยงรูปทรงเข้ากับพื้นที่เพื่อใช้เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้า

3. การออกแบบผิวสัมผัส (Texture) จากสีของวัสดุลงสู่ผิวรูปทรงสถานที่จำหน่ายสินค้า

คุณลักษณะของชาวชุมชน (Commune Character) เป็นแนวคิดในการออกแบบผิวสัมผัสจากความเป็นอยู่เรียบง่าย ด้วยการใช้คอนกรีตฉาบขัดมันที่ถ่ายทอดสีจากวัสดุจากธรรมชาติด้วยตัวของวัสดุเอง เป็นวัสดุของโครงผนังโค้ง เจาะทะลุผนังเป็นช่องโล่งบรรจุวัสดุเส้นเหล็กกลมกลวงในแนวตั้งด้วยจังหวะการซ้ำจากขนาดที่ไม่เท่ากันของตัวเส้น (Stroke) สร้างสรรค์เส้นร่างของผลยางในรูปแบบ 3 มิติ เสริมด้วยการสัมผัสความงามของธรรมชาติตามทัศนวิสัยจากความพลิ้วไหวของหลังคา พื้นผิวผ้าใบสีขาวยามต้องแรงลมและผ้าใบใสยามต้องแสงแดด (ภาพที่ 5.22)

ภาพที่ 5.22 การออกแบบผิวสัมผัสจากสีของวัสดุลงสู่ผิวรูปทรงสถานที่จำหน่ายสินค้า

การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

หลักการจัดการพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมคำนึงถึงการบูรณาการคุณภาพของการปรับเปลี่ยนพื้นที่ว่างภายใต้หมู่ต้นยางนาและบริบทของกิจกรรมจากความต้องการประโยชน์ใช้สอยในงานสถาปัตยกรรม ให้มีความกลมกลืนสัมพันธ์ในลักษณะของการยกระดับความเคารพและความสำคัญต่อภูมิทัศน์ในสวนสาธารณะชุมชน ด้วยการสร้างสรรค์การแทนที่ของรูปทรงเพื่อครอบครองพื้นที่ว่าง (Space) ในสัดส่วนที่ได้จากความต้องการประโยชน์ใช้สอยโดยหลักการประสานกันของแนวคิดทางศิลปะร่วมกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมในการวางรูปทรงที่แตกต่างกันแต่ละรูปทรงสวมทับลงบนพื้นที่ว่างที่มีขนาดแตกต่างกันตามความต้องการประโยชน์ใช้สอยโดยหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อต้นยางและให้เกิดความสัมพันธ์กับเส้นทางการเข้าถึงพื้นที่ทำประโยชน์อย่างเหมาะสม

จากการสำรวจสภาพพื้นที่ภายในสวนสาธารณะ พบว่า พื้นที่ว่างเพื่อการใช้สอยทำประโยชน์จากรูปแบบสถาปัตยกรรมเป็นพื้นที่ขนาดเล็กแทรกอยู่ใต้ร่มไม้ยางนา รวมทั้งพื้นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆที่มีอยู่เดิมก็เป็นพื้นที่ตั้งอยู่ในลักษณะเดียวกัน ผู้วิจัยจึงใช้ทิศทางการจัดการพื้นที่จากสิ่งควบคู่ตามธรรมชาติโดยการแทรกรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในพื้นที่ใต้ร่มเงาของยางนา ด้วยเส้นขอบเขตและสัดส่วนของรูปทรงที่โค้งมนกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและพืชพรรณไม้ของสวนสาธารณะและหลบเลี่ยงผลกระทบกับสภาพแวดล้อมเหล่านี้เพื่อยกระดับความสำคัญ (Hierarchy) ของต้นไม้พรรณพืชตามธรรมชาติมากกว่ารูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นวัตถุสิ่งปลูกสร้าง เปรียบเสมือนการควบสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติคู่กับการส่งเสริมความสุนทรีย์ให้กับวิถีชีวิตของมนุษย์ นำสู่การจัดการพื้นที่โดยการเชื่อมความสัมพันธ์ของแต่ละรูปแบบกับประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่และการเชื่อมความสัมพันธ์ด้วยเส้นทางการเข้าใช้ประโยชน์ของทุกรูปแบบเข้าด้วยกันบนพื้นที่ เพื่อ

สร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ให้สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนสู่การรับรู้ของสังคมภายนอก โดยจำแนกการจัดการพื้นที่ได้ ดังนี้

การจัดการพื้นที่ลานกิจกรรมทางสังคมด้วยประโยชน์ใช้สอย

พื้นที่ในสวนสาธารณะสำหรับการรองรับลานกิจกรรมทางสังคมเป็นพื้นที่โล่งใต้ร่มไม้ยางนา ขอบเขตของพื้นที่จึงเป็นเส้นขอบเขตอิสระ การจัดวางรูปแบบสถาปัตยกรรมด้วยการจัดสัดส่วนของรูปทรงที่นั่งของผู้ชมบนอัศจรรย์และเวทีการแสดงออกจากกันด้วยระยะที่เหมาะสม ให้สามารถสวมทับในลักษณะโอบล้อมลงบนขนาดของพื้นที่อิสระแล้วนำรูปทรงส่วนต่างๆมารวมตัวกันจากการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ลานโล่งรูปวงรีสำหรับประกอบกิจกรรมทางสังคมเพื่อใช้สอยทำประโยชน์ในพื้นที่ร่วมกันของชาวชุมชนทั้งในฐานะผู้ชมและผู้นำเสนอเช่น การสาธิตวิถีการทำประมง, การแสดงหัตถกรรมท้องถิ่น, การนำเสนออาหารพื้นถิ่นหรือการแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาวชุมชน เป็นต้น (ภาพที่ 5.23)

ภาพที่ 5.23 การจัดการพื้นที่ลานกิจกรรมทางสังคมด้วยประโยชน์ใช้สอยของชาวชุมชน

รวมทั้งการใช้สอยเพื่อทำประโยชน์ในพื้นที่ของชาวนอกชุมชนเช่น นำเสนอการแสดงศิลปวัฒนธรรมหรือเทคโนโลยีต่างถิ่นให้ชาวชุมชนได้รับรู้ เปรียบเสมือนเป็นลานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในลักษณะของพหุสังคม (ภาพที่ 5.24)

ภาพที่ 5.24 การจัดการพื้นที่ลานกิจกรรมทางสังคมด้วยประโยชน์ใช้สอยของชาวนอกชุมชน

การจัดการพื้นที่จุดหมายเด่นด้วยประโยชน์ใช้สอย

พื้นที่ตั้งจุดหมายเด่นมีจำนวน 2 พื้นที่ พื้นที่แรกเป็นพื้นที่ตั้งของอาคารเดิมขนาดเล็กสองอาคารปลูกสร้างคู่กันบริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะ และพื้นที่ที่สองเป็นลานโล่งติดถนนเลียบชายทะเลบริเวณด้านหน้าอาคารรับรองนักท่องเที่ยวที่ยังไม่เปิดให้บริการ ทั้งสองพื้นที่อยู่ในตำแหน่งใกล้กันและเป็นพื้นที่สำหรับการบันทึกภาพที่มีฉากหลังเป็นวิวทะเลและหมู่ต้นยางนาในสวนสาธารณะได้ในมุมกว้าง การจัดการพื้นที่ทั้งสองตำแหน่งเป็นการออกแบบเชื่อมต่อสองพื้นที่เข้าด้วยกันโดยสร้างมิติของมุมมองในลักษณะต่อเนื่องกันด้วยสายตาจากความกลมกลืนด้วยความโค้งมนของรูปทรงเกลียวคลื่นที่เป็นจุดหมายบันทึกภาพริมถนนเลียบชายทะเลและผนังทรงโค้งที่ห่อหุ้มทางลาดขึ้นสู่พื้นยกระดับของจุดบันทึกภาพบนหลังคาอาคารเดิมและถูกประดับด้วยไม้ดอกบริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะ การเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของพื้นที่บันทึกภาพทั้งสองพื้นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชาวชุมชนในการสื่อถึงอัตลักษณ์ชุมชนสู่สังคมภายนอกด้วยภาพภูมิทัศน์ในชุมชน และเกิดประโยชน์กับคนทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสภาพทิวทัศน์ในความร่มรื่นและเงียบสงบของสภาพธรรมชาติของชุมชน (ภาพที่ 5.25)

ภาพที่ 5.25 การจัดการพื้นที่จุดหมายเด่นด้วยประโยชน์ใช้สอย

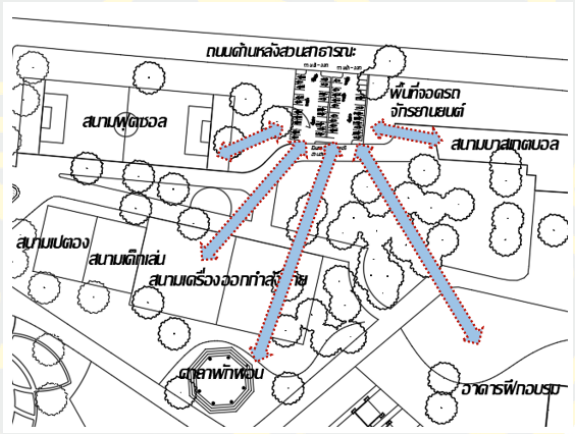
การจัดการพื้นที่เพื่อลดอุปสรรคการเข้าถึงประโยชน์ใช้สอย

บันไดทางเข้าเดิมบริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะมีลักษณะไม่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ การจัดการพื้นที่เป็นการรื้อโครงสร้างบันไดเดิมออกและสร้างรูปทรงบันไดทางสถาปัตยกรรมขึ้นมาใหม่ โดยการตัดดินที่รองรับบันไดเดิมออกและถมดินที่ตัดออกเพื่อรองรับโครงสร้างบันไดกลับเข้าไปใหม่ (Cut and Fill) เพื่อให้พื้นที่มีความกว้างของพื้นและขั้นบันไดที่พอเหมาะกับการก้าวเท้าและมีสัดส่วนโค้งเข้าหาพื้นที่สวนสาธารณะก่อให้เกิดพื้นที่พักคอยหรือที่นัดพบของคนทั่วไปก่อนเข้าใช้บริการสวนสาธารณะ รวมทั้งแทรกพื้นที่ทางลาดผู้พิการสำหรับการเข้าถึงเพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณด้านหน้าสวนสาธารณะ (ภาพที่ 5.26)

ภาพที่ 5.26 การจัดการพื้นที่บริเวณบันไดทางเข้าด้านหน้าด้วยประโยชน์ใช้สอย

การจัดการพื้นที่เพื่อเพิ่มจุดจอดรถจักรยานยนต์ในการแก้ปัญหาการขับขี่และจอดรถจักรยานยนต์บนทางเท้าขัดขวางการเข้าใช้บริการสวนสาธารณะของคนทั่วไป ด้วยการวางผังจัดพื้นที่ลานจอดเพิ่มบริเวณด้านหลังสวนสาธารณะในตำแหน่งที่มีระยะการเดินใกล้พื้นที่สนามกีฬา, สนามเด็กเล่นลานออกกำลังกาย, ศาลาพักผ่อนและอาคารฝึกอบรม เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงบริการต่างๆของสวนสาธารณะโดยไม่จำเป็นต้องนำรถจักรยานยนต์เข้ามาในพื้นที่ (ภาพที่ 5.27)

ภาพที่ 5.27 การจัดการพื้นที่เพื่อเพิ่มจุดจอดรถจักรยานยนต์

การจัดการพื้นที่ของสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่นจากประโยชน์ใช้สอย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า หน่วยราชการที่กำกับดูแลพื้นที่สวนสาธารณะมีนโยบายมิให้สร้างสถานที่จำหน่ายสินค้าถาวร ดังนั้นการจัดการพื้นที่จึงเป็นการเตรียมพื้นที่สำหรับทำประโยชน์เพื่อการจำหน่ายสินค้าชั่วคราวและเกิดความสะดวกในการเข้าถึงของชาวชุมชนและคนทั่วไป ดังนั้นขอบเขตของการจัดพื้นที่และเส้นทางการเข้าถึงบริการของสวนสาธารณะควรเป็นพื้นที่ที่ทั้งชาวชุมชนและคนทั่วไปใช้ร่วมกัน พื้นที่เหมาะสมในการใช้พื้นที่ร่วมกันในการใช้ประโยชน์เป็นสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่นคือ พื้นที่เลียบถนนภายในสวนสาธารณะที่เชื่อมต่อระหว่างถนนเลียบชายหาดกับถนนที่ถูกสร้างขึ้นรอบสวนสาธารณะและอยู่ติดกับสนามฟุตบอล การจัดพื้นที่เป็นการเตรียมพื้นที่ลานโล่งให้มีขนาดของพื้นที่เพียงพอสำหรับการติดตั้งโครงสร้างร้านค้า

ชั่วคราวหรือขนาดของการจอดรถเข็นขายสินค้าเมื่อมีงานเทศกาลและได้รับการอนุญาตให้จำหน่าย รวมทั้งใช้พื้นผิวหลังคาผ้าใบเป็นฉากฉายภาพเคลื่อนไหวแสดงวิถีของชาวประมงและเรื่องราวของชุมชนบางเสร่ (ภาพที่ 5.28)

ภาพที่ 5.28 การจัดการพื้นที่ของสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่นด้วยประโยชน์ใช้สอย

การออกแบบสร้างร้านค้าชั่วคราวใช้หลักการออกแบบสถาปัตยกรรมด้วยรูปแบบอเนกประสงค์โดยสามารถถอดประกอบโครงสร้างของหลังคาได้เมื่อต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งปกคลุมแดดหรือฝน และบูรณาการร่วมกับหลักการใช้ประโยชน์พื้นที่แบบอเนกประสงค์เช่นเดียวกับการออกแบบสถาปัตยกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่ได้ตามความต้องการ เช่นเป็น

ลานพักผ่อน, ลานที่พักนักกีฬาและโค้ชหรือลานสำหรับการประชาสัมพันธ์จากหน่วยราชการเพื่อแจ้งให้ชาวชุมชนทราบเป็นต้น และติดตั้งดวงไฟส่องทางตามความโค้งของโครงรับแรงดึงเพื่อประโยชน์ใช้สอยในการสัญจรของชาวในและนอกชุมชน (ภาพที่ 5.29)

ภาพที่ 5.29 การจัดการพื้นที่ด้วยรูปแบบอเนกประสงค์ด้านประโยชน์ใช้สอยเมื่อไม่มีหลังคาผ้าใบ

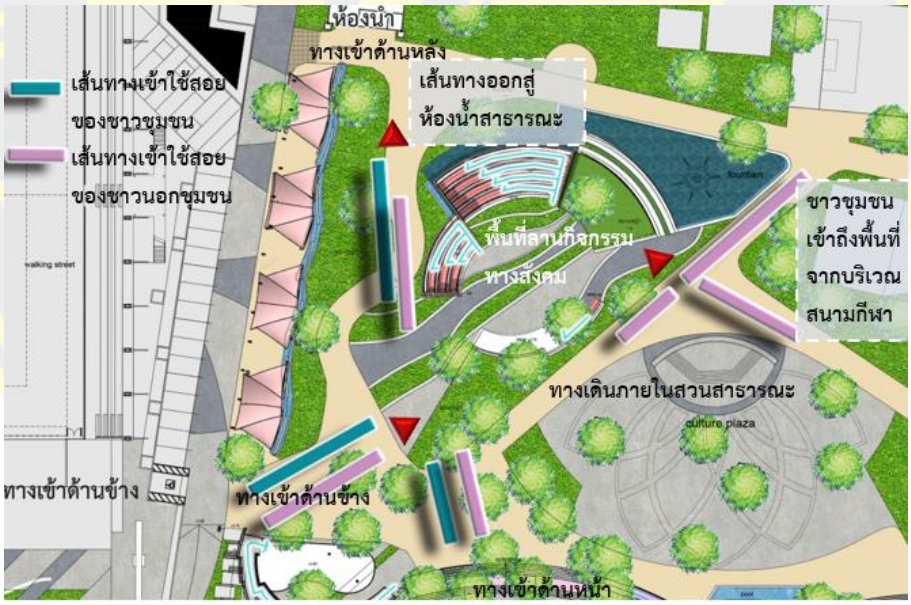
การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่ต่อพื้นที่ด้วยเส้นทางสัญจร (Zoning relationship by Circulation)

จากการวิเคราะห์ พบว่า ความต้องการใช้พื้นที่ของชาวชุมชนและคนทั่วไปเพื่อใช้สอยทำประโยชน์จากรูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็น การใช้พื้นที่เพื่อ

รองรับหลายกิจกรรมที่ไม่มีความสัมพันธ์กันเช่น ลานกิจกรรมทางสังคมที่ผู้ใช้มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนศิลปะวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละภาคสังคมมิได้มุ่งหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในขณะที่กิจกรรมการจำหน่ายสินค้ามีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจการค้า และผู้ใช้จุดหมายเด่นในพื้นที่เพื่อบันทึกภาพเป็นกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มผู้ใช้เพียงกลุ่มเดียวแตกต่างจากกิจกรรมในลานทางสังคม เป็นต้น ดังนั้นการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของพื้นที่ต่อพื้นที่จึงเป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้ใช้พื้นที่กับการเข้าใช้สอยรูปแบบสถาปัตยกรรมในขั้นตอนแรก นำสู่การใช้เกณฑ์การวิเคราะห์วงจรเส้นทางสัญจรที่ทั้งชาวชุมชนและคนทั่วไปใช้ร่วมกันเพื่อเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของทุกพื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะ

การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่ลานกิจกรรมด้วยเส้นทางสัญจร

ความสัมพันธ์ของพื้นที่ลานกิจกรรมกับผู้ใช้สอย เป็นการเชื่อมต่อพฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์กับเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรมของผู้ใช้สอย จากการสำรวจ พบว่า ชาวชุมชนใช้ทางเดินภายในเพื่อเข้าถึงลานกิจกรรมจากบริเวณสนามกีฬา และเส้นทางจากบริเวณชายหาดเป็นเส้นทางการเข้าถึงที่ใช้ร่วมกับชาวนอกชุมชน(ภาพที่ 5.30)

ภาพที่ 5.30 การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่ลานกิจกรรมด้วยเส้นทางสัญจร

การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่จุดหมายเด่นด้วยเส้นทางสัญจร

ความสัมพันธ์ของพื้นที่จุดหมายเด่นเพื่อบันทึกภาพกับผู้ใช้สอย เป็นการเชื่อมต่อพฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์กับเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรมของผู้ใช้สอย จากการสำรวจ พบว่า ชาวชุมชนใช้ทางเดินภายในเพื่อเข้าถึงสองพื้นที่ของจุดหมายเด่นจากบริเวณสนามกีฬาและชายหาด

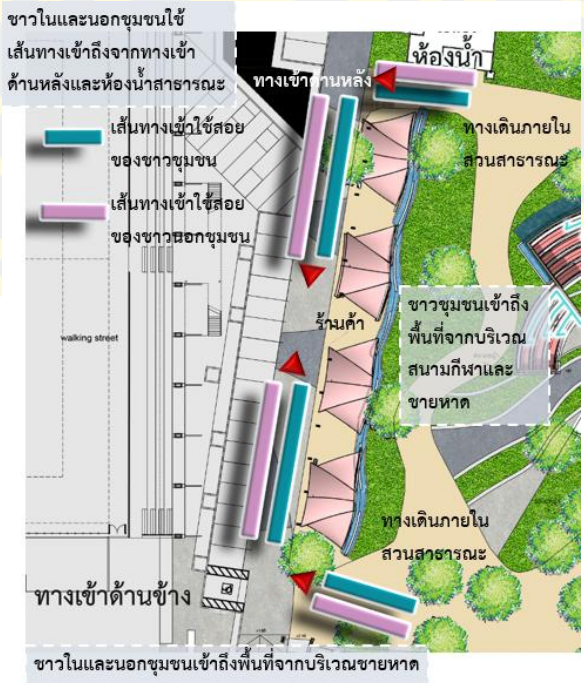
ส่วนเส้นทางจากบริเวณชายหาดและจากทางเข้าด้านหลังบริเวณห้องน้ำสาธารณะเป็นเส้นทางการเข้าถึงที่ใช้ร่วมกับชาวนอกชุมชน (ภาพที่ 5.31)

ภาพที่ 5.31 การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่จุดหมายเด่นด้วยเส้นทางสัญจร

การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่ร้านจำหน่ายสินค้าด้วยเส้นทางสัญจร

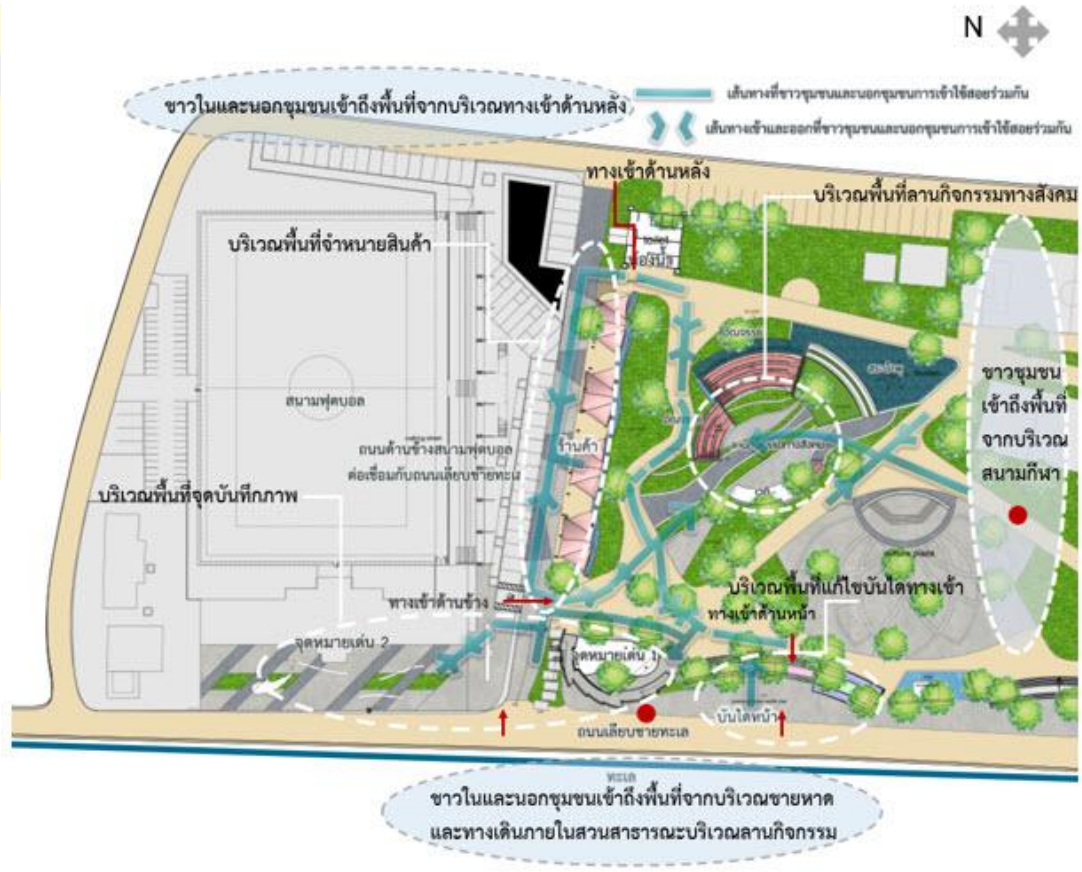
ความสัมพันธ์ของพื้นที่ร้านจำหน่ายสินค้ากับผู้ใช้สอย เป็นการเชื่อมต่อพฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์จากรูปแบบสถาปัตยกรรมกับเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรมของผู้ใช้สอย จากการสำรวจ พบว่า ชาวชุมชนใช้ทางเดินภายในเพื่อเข้าถึงพื้นที่ร้านจำหน่ายสินค้าจากบริเวณสนามกีฬาและชายหาด ส่วนเส้นทางจากบริเวณชายหาดและทางเดินจากทางเข้าด้านหลังบริเวณห้องน้ำสาธารณะเป็นเส้นทางการเข้าถึงที่ใช้ร่วมกับชาวนอกชุมชน (ภาพที่ 5.32)

ภาพที่ 5.32 การจัดการความสัมพันธ์ของพื้นที่ร้านจำหน่ายสินค้าด้วยเส้นทางสัญจร

สรุปองค์รวมการจัดการความสัมพันธ์ของทุกพื้นที่ด้วยเส้นทางสัญจรของผู้ใช้สอยทุกกลุ่ม

องค์รวมความสัมพันธ์ของทุกพื้นที่ เป็นการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของทุกพื้นที่เข้าด้วยกันด้วยพฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์จากรูปแบบสถาปัตยกรรมในทุกพื้นที่บูรณาการร่วมกับเส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ทุกพื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมของผู้ใช้สอยทั้งชาวชุมชนและคนทั่วไปที่ใช้ร่วมกัน โดยชาวชุมชนและนอกชุมชนใช้เส้นทางการเข้าใช้พื้นที่ทุกพื้นที่จากบริเวณชายหาดด้วยการเดินเท้าเข้าถึงทางบันไดทางเข้าด้านหน้าที่ถูกออกแบบปรับปรุงให้กว้างขึ้นและลดความชันของขั้นบันไดลง เส้นทางจากทางเข้าด้านข้างและด้านหลังติดสนามฟุตบอลสู่ทางเดินภายในสวนสาธารณะด้วยรูปแบบการเดินลักษณะวนเข้าและออกสู่ถนนด้านข้างสนามฟุตบอล ความสัมพันธ์ของทุกพื้นที่จึงมีลักษณะเป็นพื้นที่แบบเกาะกลุ่ม (Cluster area) (ภาพที่ 5.33)

ภาพที่ 5.33 องค์รวมการจัดการความสัมพันธ์ของทุกพื้นที่ด้วยเส้นทางสัญจรของผู้ใช้สอยทุกกลุ่ม

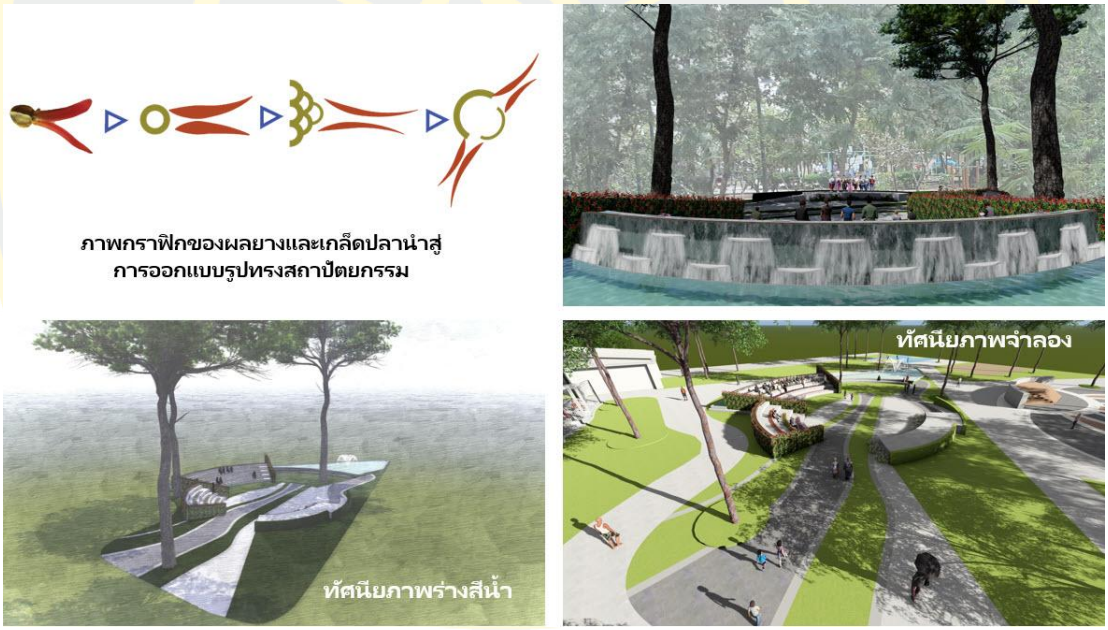
แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในพื้นที่สวนสาธารณะ

การออกแบบแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเป็น การบูรณาการศาสตร์ของสัญญะทางทัศนศิลป์ร่วมกับศาสตร์ทางสถาปัตยกรรมในการประสานชิ้นงานให้สอดรับ

กับพฤติกรรมการใช้สอยของชาวชุมชนและนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่สวนสาธารณะ จำแนกการออกแบบ ได้ดังนี้

ลานกิจกรรมทางสังคม

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมของลานกิจกรรมทางสังคมเป็นการออกแบบจากแกนสาระของรูปทรงของผลยางผสมผสานกับเกล็ดปลาจากแนวคิดทางสัญศาสตร์ที่ถึงสะท้อนอัตลักษณ์วิถีประมงและภูมิทัศน์ชุมชนเชิงอนุรักษ์ โดยนำเสนอการประยุกต์องค์ประกอบจากภาพกราฟิกของเส้นร่างและรูปทรงทั้งสองด้วยการซ้อนเหลื่อมกันของผลยาง 2 ผล เปรียบแทนผลยางของชาวชุมชนและชาวนอกชุมชนหล่นสู่พื้นดินและพบปะสนทนากันใต้ร่มเงาของต้นยาง นำสู่การสร้างสรรค์รูปทรงของลานและออกแบบจัดการเรียงตัวกันของเกล็ดปลาที่ผนังของม่านน้ำตกบนเปลือกของรูปทรงด้านหนึ่งผสมผสานกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมในการออกแบบรูปทรงของลานกิจกรรมให้สอดประสานกับพฤติกรรมการใช้สอยของผู้ใช้พื้นที่สวนสาธารณะในการประกอบกิจกรรมลักษณะพหุสังคม นำสู่แบบจำลองดิจิทัลของลานกิจกรรมทางสังคม (ภาพที่ 5.34)

ภาพที่ 5.34 การออกแบบลานกิจกรรมทางสังคมด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของลานกิจกรรมทางสังคม ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ (ภาพที่ 5.35)

ภาพที่ 5.35 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศเหนือ

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของลานกิจกรรมทางสังคม ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ (ภาพที่ 5.36)

ภาพที่ 5.36 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศใต้

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของลานกิจกรรมทางสังคม ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก (ภาพที่ 5.37)

ภาพที่ 5.37 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศตะวันออก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของลานกิจกรรมทางสังคมด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก (ภาพที่ 5.38)

ภาพที่ 5.38 รูปทัศนียภาพของลานกิจกรรมทางสังคมด้านทิศตะวันตก

จุดหมายเด่นที่ 1

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมของจุดหมายเด่นที่ 1 เพื่อเป็นจุดบันทึกภาพเป็น การออกแบบจากแกนสาระของรูปทรงของผลยางผสมผสานกับเกล็ดปลาจากแนวคิดทางสัญศาสตร์ที่ถึงสะท้อนอัตลักษณ์วิถีประมงและภูมิทัศน์ชุมชนเชิงอนุรักษ์ โดยนำเสนอการประยุกต์องค์ประกอบจาก

ภาพกราฟิกของเส้นร่างและรูปทรงทั้งสองด้วยการแยกเส้นร่างของผลยางเพื่อสร้างสรรค์รูปทรงและจัดการเรียงตัวกันในแนวตั้งของเกล็ดปลาเป็นโครงสร้างผนังกันตกของทางลาด ผสมผสานกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมในการออกแบบรูปทรงของจุดหมายเด่นที่ 1 โดยการปรับปรุงหลังคาอาคารเดิมให้สอดประสานกับพฤติกรรมการใช้สอยของผู้ใช้พื้นที่สวนสาธารณะในการเข้าถึงและเข้าใช้ประโยชน์ของลานบันทึกภาพ นำสู่แบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 1 (ภาพที่ 5.39)

ภาพที่ 5.39 การออกแบบจุดหมายเด่นที่ 1 ด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 1 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ (ภาพที่ 5.40)

ภาพที่ 5.40 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 1 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ (ภาพที่ 5.41)

ภาพที่ 5.41 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 1 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก (ภาพที่ 5.42)

ภาพที่ 5.42 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 1 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก (ภาพที่ 5.43)

ภาพที่ 5.43 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก

จุดหมายเด่นที่ 2

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมของจุดหมายเด่นที่ 2 เพื่อเป็นจุดบันทึกภาพเป็น การออกแบบจากแกนสาระของลอนคลื่นจากแนวคิดทางสัญศาสตร์ที่ถึงสะท้อนอัตลักษณ์วิวทะเล โดยนำเสนอการประยุกต์องค์ประกอบจากภาพกราฟิกของลอนคลื่นที่มีความคล้ายคลึงกับลวดลายของเกล็ดปลา นำสู่การสร้างสรรค์รูปทรงเป็นลอนคลื่นที่ถูกบิดรูปไปทางแนวนอนเปรียบเสมือนกระแสคลื่น ผสมผสานกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมในการออกแบบรูปทรงของจุดหมายเด่นที่ 2 ให้สอดประสานกับพฤติกรรมการใช้สอยของผู้ใช้พื้นที่สวนสาธารณะในการเข้าถึงและเข้าใช้ประโยชน์ของ

ลานบันทึกภาพบริเวณริมชายหาดหน้าอาคารรับรองนักท่องเที่ยว นำสู่แบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 2 (ภาพที่ 5.44)

ภาพที่ 5.44 การออกแบบจุดหมายเด่นที่ 2 ด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 2 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ (ภาพที่ 5.45)

ภาพที่ 5.45 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 2 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ (ภาพที่ 5.46)

ภาพที่ 5.46 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 2 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก (ภาพที่ 5.47)

ภาพที่ 5.47 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของจุดหมายเด่นที่ 2 ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก (ภาพที่ 5.48)

ภาพที่ 5.48 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก

แบบปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมของการปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะเป็นการออกแบบจากแกนสาระของลวดลายเกล็ดปลาจากแนวคิดทางสัญศาสตร์ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์วิถีประมงเชิงอนุรักษ์ โดยนำเสนอการประยุกต์องค์ประกอบจากภาพกราฟิกของลวดลายเกล็ดปลา นำสู่การสร้างสรรค์รูปทรงด้วยการจัดการซ้ำกันของเส้นโค้งที่มีจุดศูนย์กลางอยู่จุดเดียวกันในลักษณะโค้งเว้าเข้าสู่พื้นที่สวนสาธารณะเปรียบเสมือนการโอบล้อมพื้นที่ชุมชนพร้อมยินดีต้อนรับทุกๆท่านด้วยอัธยาศัยไมตรีอันเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ชุมชนด้านศาสนาพุทธ ผสมผสานกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมในการออกแบบรูปทรงของบันไดทางเข้าแทนที่บันไดเดิมที่แคบและชันให้สอดประสานกับพฤติกรรมการใช้สอยของผู้ใช้พื้นที่สวนสาธารณะในการเข้าถึงและเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะและแนวคิดทางภูมิสถาปัตยกรรมในการล้อมขอบเขตโคนรากต้นยางเพื่อส่งเสริมความสำคัญของอัตลักษณ์ภูมิทัศน์ทางบกของชุมชนบางเสร่ นำสู่แบบจำลองดิจิทัลของบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ (ภาพที่ 5.49)

ภาพที่ 5.49 การออกแบบปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ
ด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ (ภาพที่ 5.50)

ภาพที่ 5.50 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ (ภาพที่ 5.51)

ภาพที่ 5.51 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก (ภาพที่ 5.52)

ภาพที่ 5.52 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก (ภาพที่ 5.53)

ภาพที่ 5.53 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก

สถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมของสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่นเป็นการออกแบบจากแกนสาระของลอนคลื่นจากแนวคิดทางสัญศาสตร์ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์วิวทะเลและปีกผลยางที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของภูมิทัศน์สวนต้นยางนาเชิงอนุรักษ์ โดยนำเสนอการประยุกต์องค์ประกอบจากภาพกราฟิกของลอนคลื่นและปีกผลยาง นำสู่การสร้างสรรค์รูปทรงด้วยการขึงดึงหลังคาผ้าใบทึบสลับกับผ้าใบใสเพื่อให้ผู้เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของร้านจำหน่ายสินค้าได้สัมผัสกับภาพของต้นยางและท้องฟ้า การดึงขึงก่อให้เกิดเส้นโค้งจากแรงโน้มถ่วงของโลกและเกิดมิติของการพลิ้วไหวจากกระแสลมคล้ายการพลิ้วไหวของปีกผลยางโดยมีโครงแข็งทรงโค้งคล้ายลอนคลื่นรองรับแรงดึงในเนื้อวัสดุหลังคาผ้าใบ ถ่ายแรงลงสู่พื้นด้วยเสาหล่อผิวเว้าคล้ายปีกผลยางด้วยคอนกรีตเปลือยและกรอบผนังโค้งที่ถูกบรรจุด้วยการออกแบบจัดจังหวะเส้นเหล็กกลวง (Stroke) สร้างสรรค์รูปร่างของผลยางนา ผสมผสานกับแนวคิดทางสถาปัตยกรรมในการออกแบบพื้นที่และรูปทรงของร้านจัดจำหน่ายสินค้าในลักษณะอเนกประสงค์เข้าแทนที่อาคารชั่วคราวเดิม ให้สอดประสานกับพฤติกรรมการใช้สอยของผู้ใช้พื้นที่สวนสาธารณะในการเข้าถึงและเข้าใช้ประโยชน์ร้านจำหน่ายสินค้าในพื้นที่สวนสาธารณะ นำสู่แบบจำลองดิจิทัลของสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น (ภาพที่ 5.54)

ภาพที่ 5.54 การออกแบบร้านจัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น
ด้วยองค์ประกอบของภาพกราฟิก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ (ภาพที่ 5.55)

ภาพที่ 5.55 รูปทัศนียภาพด้านทิศเหนือ

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศใต้ (ภาพที่ 5.56)

ภาพที่ 5.56 รูปทัศนียภาพด้านทิศใต้

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก (ภาพที่ 5.57)

ภาพที่ 5.57 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันออก

นำเสนอแบบจำลองดิจิทัลของร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น ด้วยรูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก (ภาพที่ 5.58)

ภาพที่ 5.58 รูปทัศนียภาพด้านทิศตะวันตก

นำเสนอการออกแบบพื้นที่และแบบจำลองดิจิทัลของร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่นด้วยแนวคิดปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้ประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าเป็นลานอเนกประสงค์ ด้วยรูปทัศนียภาพ (ภาพที่ 5.59)

ภาพที่ 5.59 การปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้ประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าเป็นลานอเนกประสงค์

นำองค์รวมของแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมของทุกรูปแบบสู่ตำแหน่งของพื้นที่จริงในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ภาพที่ 5.60)

ภาพที่ 5.60 ตำแหน่งของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

สรุปแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมเป็นการประสานรูปแบบสถาปัตยกรรมทุกรูปแบบเข้าด้วยกันจากการเชื่อมต่อด้วยเส้นทางสัญจรด้วยการเดินภายในพื้นที่สวนสาธารณะซึ่งมีลักษณะของการเดินวนรอบ (Loop path) ทั้งชาวชุมชนและชาวนอกชุมชนใช้เส้นทางร่วมกันเข้าทำ

ประโยชน์เพื่อประกอบกิจกรรมจากรูปแบบสถาปัตยกรรม ทำให้เกิดการเกาะกลุ่มของพื้นที่ (Cluster area) ที่ได้รับการออกแบบทุกพื้นที่ที่ใช้สอยในสวนสาธารณะ การเกาะกลุ่มพื้นที่บริการสาธารณะทำให้เกิดประโยชน์ในการเข้าใช้บริการและเกิดสุนทรียะของมุมมองที่สามารถสัมผัสถึงบริบทของกิจกรรมในสวนสาธารณะทั้งเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือในฐานะผู้สังเกตุการณ์พร้อมกับสัมผัสกับทัศนียภาพของพรรณไม้ที่มีความร่มรื่น พฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์จากรูปแบบสถาปัตยกรรมด้วยสภาวะจิตใจที่ผ่อนคลายจากทัศนียภาพและความสะดวกจากการใช้เส้นทางสัญจรในพื้นที่ สภาวะจิตใจของผู้เข้าใช้บริการสวนสาธารณะ, รูปแบบสถาปัตยกรรม, พฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์และเส้นทางสัญจรในพื้นที่ ทั้งสี่ส่วนมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เปรียบเสมือนงานสถาปัตยกรรมคือองค์ประกอบของอวัยวะภายในร่างกายที่เกี่ยวประสานกันด้วยเส้นทางสัญจรร่วมคล้ายเส้นเลือดไหลเวียนหล่อเลี้ยงอวัยวะภายในก่อให้เกิดกายภาพของโครงร่างกายที่จำเป็นต้องประกอบด้วยสภาวะของจิตใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆเพื่อสื่อถึงผู้อยู่ร่วมในสังคมในทางใดทางหนึ่งซึ่งสามารถสะท้อนถึงบุคลิกภาพของร่างนั้น สภาวะของจิตใจจึงเปรียบเสมือนอัตลักษณ์ชุมชนที่สะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชนนั้นๆ เสมือนหนึ่งงานสถาปัตยกรรมที่แฝงนัยยะของอัตลักษณ์ชุมชนสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของวิถีทางสังคมผ่านบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดของชุมชนบางเสร่

การประเมินแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและทราบถึงองค์รวมของอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่เพื่อนำองค์รวมของอัตลักษณ์ชุมชนถ่ายทอดผ่านงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สามารถสนองความต้องการประโยชน์ใช้สอยจากพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ของบุคคลภายในและภายนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยรวบรวมประเด็นของการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น จำแนกได้ดังนี้

1. การประเมินความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่ชิ้นงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมในแต่ละชิ้นงาน

2. การประเมินความเป็นไปได้ในแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

3. การประเมินความเป็นไปได้จากการได้รับประโยชน์ใช้สอยจากแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเป็นไปได้ในการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มและแบบสอบถามในหัวข้อการประเมินข้างต้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลภายในชุมชนโดยไม่จำกัด

เพศ, อายุ, สถานภาพและอาชีพ เพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูลชั้นปฐมภูมิจากแบบประเมินความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนที่บุคคลทุกๆคนภายในชุมชนเป็นเจ้าของอัตลักษณ์ สู่แบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวโดยไม่จำกัดเพศ, อายุ, สถานภาพและอาชีพ เพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูลชั้นปฐมภูมิจากมุมมองของบุคคลทั่วไปที่มีทัศนคติต่อพื้นที่และสังคมของชุมชนบางเสร่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินความเป็นไปได้ด้วยการกำหนดคะแนนความเป็นไปได้ในระดับ 1-5 โดยเรียงลำดับความเป็นไปได้น้อยที่สุดในระดับคะแนน 1, มีความเป็นไปได้น้อยในระดับคะแนน 2, มีความเป็นไปได้ปานกลางในระดับคะแนน 3, มีความเป็นไปได้มากในระดับคะแนน 4 และมีความเป็นไปได้มากในระดับคะแนน 5 และวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ โดยใช้ตัวชี้วัดทางสถิติด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

จากการประเมินความเป็นไปได้ พบว่า ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลมีจำนวนทั้งหมด 37 คน แบ่งเป็นบุคคลภายในชุมชนจำนวน 13 คน โดยมีการกระจายหมวดหมู่ของอาชีพของแต่ละบุคคล อาทิเช่น อาชีพประมงพื้นบ้าน, อาชีพประมงพาณิชย์, อาชีพอิสระ, ข้าราชการบำนาญ, ศิลปินชาวบ้าน, แม่บ้าน, ประธานชุมชน, ผู้นำชุมชน, พนักงานรัฐวิสาหกิจและบุคลากรทางการปกครองส่วนท้องถิ่น และแบ่งเป็นบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวจำนวน 24 คน โดยมีการกระจายหมวดหมู่ของอาชีพของแต่ละบุคคลอาทิเช่น อดีตข้าราชการบริหารทางการปกครองระดับสูงของจังหวัดชลบุรี, บุคลากรทางการแพทย์, นักเรียน, นิสิต, ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์(สถาปัตยกรรม), ประกอบธุรกิจส่วนตัว, พนักงานรัฐวิสาหกิจ, พนักงานบำนาญ, บุคลากรด้านก่อสร้าง, พนักงานบริษัทเอกชน และนักท่องเที่ยว (ภาพที่ 5.61)

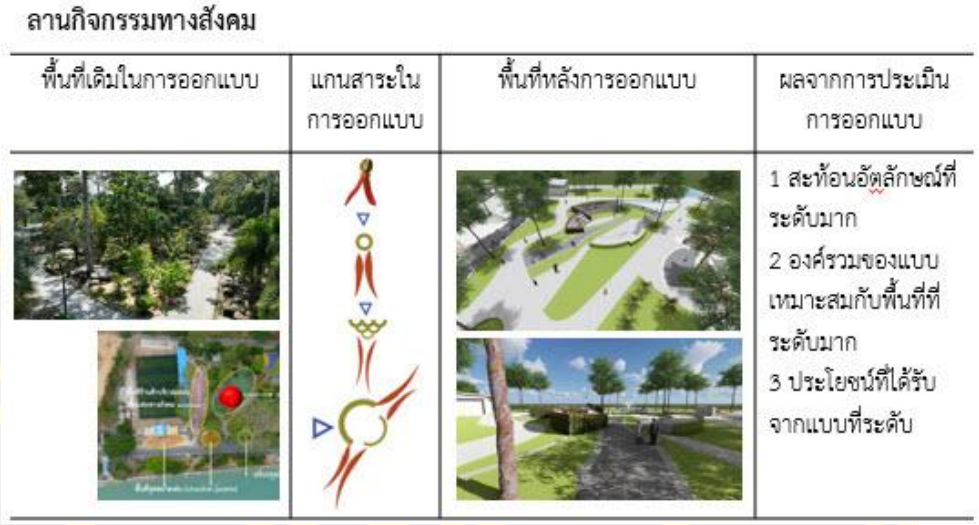

ภาพที่ 5.61 ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลเป็นบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

จากการสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลทั้ง 37 คน โดยการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นไปได้ ด้วยตัวชี้วัดทางสถิติด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลให้คะแนนความเป็นไปได้ ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่ชิ้นงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมในแต่ละชิ้นงาน จำแนกได้ดังนี้

1. ลานกิจกรรมทางสังคม

ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลมีความเป็นไปได้ ในระดับค่าเฉลี่ย 4.11 และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานอยู่ที่ 0.74 (ภาพที่ 5.62)

ภาพที่ 5.62 ผลการประเมินลานกิจกรรมทางสังคม

2. จุดหมายเด่นเพื่อบันทึกภาพตำแหน่งที่ 1

ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลมีความเป็นไปได้ ในระดับค่าเฉลี่ย 3.97 และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานอยู่ที่ 0.69 (ภาพที่ 5.63)

ภาพที่ 5.63 ผลการประเมินจุดหมายเด่นเพื่อบันทึกภาพตำแหน่งที่ 1

3. จุดหมายเด่นเพื่อบันทึกภาพตำแหน่งที่ 2

ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลมีความเป็นไปได้ ในระดับค่าเฉลี่ย 4.49 และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานอยู่ที่ 0.31 (ภาพที่ 5.64)

จุดหมายเด่นที่2

พื้นที่เดิมในการออกแบบ	แกนสาระในการออกแบบ	พื้นที่หลังการออกแบบ	ผลจากการประเมินการออกแบบ
		 	1 สะท้อนอัตลักษณ์ที่ระดับมาก 2 องค์รวมของแบบเหมาะสมกับพื้นที่ที่ระดับมาก 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากแบบที่ระดับมาก

ภาพที่ 5.64 ผลการประเมินจุดหมายเด่นเพื่อบันทึกภาพตำแหน่งที่ 2

4. แบบปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ

ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลมีความเป็นไปได้ ในระดับค่าเฉลี่ย 4.41 และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานอยู่ที่ 0.64 (ภาพที่ 5.65)

จุดปรับปรุงบันไดหน้าสวนสาธารณะ

พื้นที่เดิมในการออกแบบ	แกนสาระในการออกแบบ	พื้นที่หลังการออกแบบ	ผลจากการประเมินการออกแบบ
 		 	1 สะท้อนอัตลักษณ์ที่ระดับมาก 2 องค์รวมของแบบเหมาะสมกับพื้นที่ที่ระดับมาก 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากแบบที่ระดับมาก

ภาพที่ 5.65 ผลการประเมินแบบปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะ

5. ร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น

ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลมีความเป็นไปได้ ในระดับค่าเฉลี่ย 4.22 และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานอยู่ที่ 0.71 (ภาพที่ 5.66)

สถานที่จำหน่ายสินค้าและอาหารท้องถิ่น

พื้นที่เดิมในการออกแบบ	แกนสาระในการออกแบบ	พื้นที่หลังการออกแบบ	ผลจากการประเมินการออกแบบ
		 	1 สะท้อนอัตลักษณ์ที่ระดับมาก 2 องค์รวมของแบบเหมาะสมกับพื้นที่ที่ระดับมาก 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากแบบที่ระดับมาก

ภาพที่ 5.66 ผลการประเมินร้านจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่น

พบว่า ผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลให้ความเป็นไปได้ ในแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ในระดับค่าเฉลี่ย 4.32 และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานอยู่ที่ 0.53 และให้ความเป็นไปได้ จากการได้รับประโยชน์ใช้สอยจากแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ในระดับค่าเฉลี่ย 4.46 และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานอยู่ที่ 0.56

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะของศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (สถาปัตยกรรม) ถึงความเป็นไปได้ของโครงการพบว่า ความเป็นไปได้ในขั้นตอนแรกควรเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้ความรู้และความภูมิใจในคุณค่าของอัตลักษณ์แก่ชาวชุมชนให้เป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนา สู่การปรับปรุงมิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะของชุมชนเองให้ดีขึ้นและคงสภาพความเป็นภูมิทัศน์ที่สวยงามคู่กับชุมชน หมุนนำไปสู่มิติทางสังคมของความสามัคคีร่วมพัฒนาและเอื้ออารีต่อพื้นที่ของชุมชนในลักษณะเกื้อกูลต่อกันและกันที่เป็นแหล่งกำเนิดของการสร้างสรรค์มิติความแข็งแรงและมั่นคงทั้งทางวัฒนธรรม,ศาสนาและประเพณีของชุมชนในพื้นที่ ปรากฏสู่สายตาสังคมภายนอกให้รับรู้ถึงความเป็นอัตลักษณ์ชองชุมชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะของอดีตข้าราชการบริหารทางการปกครองระดับสูงของจังหวัดชลบุรีถึงแนวโน้มความเป็นไปได้จริงของโครงการพบว่า มีความเป็นไปได้และควรเริ่มต้นจากการศึกษาถึงหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่สาธารณะของชุมชนเพื่อจัดทำหนังสือขออนุญาตใช้พื้นที่ในการทำประโยชน์ต่อสาธารณะ เมื่อได้รับการอนุญาตขั้นตอนต่อไปเป็นการจัดทำรายงานความเป็นไปได้ของโครงการและงบประมาณของโครงการนำเสนอต่อหน่วยงานองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เมื่อได้รับการอนุมัติงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการแล้วจึงจัดทำแบบรายละเอียดของโครงการและแผนบริหารโครงการนำเสนอต่อหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนเพื่อนำสู่เวทีรับฟังความคิดเห็นจากชาวชุมชนถึงความสอดคล้องระหว่างความต้องการของ

ชาวชุมชนกับประโยชน์จากโครงการ ในประเด็นที่ชาวชุมชนมีความคิดเห็นสอดคล้องกับประโยชน์ของโครงการ หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลงบประมาณและการก่อสร้างจนโครงการแล้วเสร็จ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะของข้าราชการระดับบริหารขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นของชุมชนถึงแนวโน้มความเป็นไปได้จริงของโครงการพบว่า มีความเป็นไปได้เมื่อจัดทำแผนรายละเอียดของโครงการ นำสู่เวทีรับฟังความคิดเห็นจากชาวชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงความสอดคล้องระหว่างความต้องการของชาวชุมชนกับประโยชน์และผลกระทบจากโครงการ เมื่อชาวชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับประโยชน์ของโครงการและไม่เกิดผลกระทบต่อชุมชน หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นหน่วยงานที่นำเสนอแผนบริหารโครงการและงบประมาณสู่การพิจารณาอนุมัติจากหน่วยงานองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดและจากหน่วยงานการปกครองภาครัฐระดับจังหวัดตามลำดับ

สรุปผลของการประเมินความเป็นไปได้ ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่**แบบ**ดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมของผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลทั้ง 37 คนที่มีมาจากความหลากหลายของอาชีพ อยู่ในเกณฑ์ของความเป็นไปได้ ในระดับปานกลางถึงมาก มีความเป็นไปได้ ในแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ จากการได้รับประโยชน์ใช้สอยจากแบบดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในระดับมาก โดยดัชนีของค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานชี้วัดในลักษณะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยและส่งเสริมความเที่ยงตรงของระดับความเป็นไปได้ ในองค์รวมของ**แบบ**จำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่อย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 6
สรุปผล, อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่ 2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชน และ 3) สร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) โดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

การศึกษาถึงอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่สวนสาธารณะของชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมและแนวทางการออกแบบแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมที่สามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์ ผู้วิจัยศึกษาจากการสำรวจพื้นที่และสภาพแวดล้อมภาคสนามร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม, แนวคิด, ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) และแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน, กลุ่มชาวประมงพาณิชย์ กลุ่มประชาชนในและนอกตำบลบางเสร่, ผู้นำชุมชน, ปราชญ์ชาวบ้าน, เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า วัฒนธรรมทั้ง 4 ด้านที่ผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่างได้เลือกให้เป็นวัฒนธรรมในภาพรวมของชุมชนประมงบางเสร่จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์จากหมวดหมู่วัฒนธรรมของชาวชุมชนบางเสร่ ดังนี้ 1) วัฒนธรรมด้านวรรณกรรมพื้นบ้านคือ อัตลักษณ์วิถีประมง 2) วัฒนธรรมด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะคือ อัตลักษณ์วัดหลวงพ่อทองอยู่ 3) วัฒนธรรมด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลคือ อัตลักษณ์วิวทะเล และ 4) วัฒนธรรมด้านภูมิทัศน์คือ อัตลักษณ์ค่ายลูกเสือและต้นยางนา(สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่) และอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันและสอดคล้องกับชุมทางท่องเที่ยวในชุมชน โดยเฉพาะวิวทะเลและพื้นที่ชายหาดที่มีกลุ่มต้นยางยืนต้นอยู่คู่กันในพื้นที่สวนสาธารณะซึ่งเป็นภูมิทัศน์ชุมชนของชาวบางเสร่ ตรงตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่

จากการวิจัยพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลชั้นปฐมภูมิเดิมคือ กลุ่มประชาชนในและนอกตำบลบางเสร่และนักท่องเที่ยวโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ด้วยการสนทนากลุ่มและแบบสอบถาม ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์กายภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและตอบสนองประโยชน์ใช้สอยของชาวในและนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยวนำสู่แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ บูรณาการร่วมกับการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาพกราฟิกแทนอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 4 ด้าน ผสมผสานกับแนวความคิดหลักในการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม (Main conceptual design) ใน 4 หลักการคือ 1) การควบคู่ธรรมชาติของชุมชน (Co–nature) 2) คุณลักษณะของชุมชน (Commune Character) 3) การอนุรักษ์ (Conservation) 4) การออกแบบสร้างสรรค์ (Creative design/sum) และนำหลักการทั้ง 4 ด้านผสมผสานกัน (sum) หรือ 4Cs สู่รูปแบบชุดงานทางสถาปัตยกรรม ผ่านแกนความคิด (Theme design) ในการนำเสนอเชิงสัญลักษณ์ขององค์ประกอบเชิงทัศนศิลป์แทนอัตลักษณ์ชุมชนเชิงอนุรักษ์ ในรูปแบบของเกล็ดปลาประสานกับรูปทรงของผลยางนาและลายเส้นของปีกผลผสมผสานกับการแทรกองค์ประกอบแทนอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 2 ด้านเข้ากับพื้นที่ภูมิทัศน์ของต้นยางและวิวทะเลโดยใช้เนื้อแท้ของวัสดุบูรณาการร่วมกับเนื้อแท้ของพืชพรรณไม้ในเชิงสถาปัตยกรรมเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้านของชุมชนประมงบางเสร่ ตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงแนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชน

การผสมผสานหลักการออกแบบทางทัศนศิลป์ร่วมกับการออกแบบทางสถาปัตยกรรม ด้วยการนำเสนอรูปแบบองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ของเกล็ดปลาประสานกับรูปทรงของผลยางนาและลายเส้นของปีกผล ถ่ายทอดลงในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ตอบสนองประโยชน์ใช้สอยจากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะของชาวในและนอกชุมชน นำสู่แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้านของชุมชนบางเสร่ ตรงตามวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) ในงานวิจัยฉบับนี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลในฐานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเดิมด้วยการสนทนากลุ่มและการตอบแบบสอบถามถึงแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่และสามารถสนองประโยขน์ใช้สอยในพื้นที่สวนสาธารณะ พบว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลให้ความพึงพอใจในระดับมากด้วยค่าระดับความพึงพอใจสูงกว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีช่วงของดัชนีค่าทางสถิติส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน (SD) กระจายตัวในระดับน้อยมากจากระดับของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ตรงตามประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยในการนำผลการประเมินความเป็นไปได้ของการ

ออกแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) สู่การนำไปวิเคราะห์เพื่อต่อยอดและพัฒนาในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยอัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์ พบว่า การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนจากหมวดหมู่วัฒนธรรมของชาวบางเสร่ใน 7 ด้านทั้งจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชาวชุมชนบางเสร่ในการเข้าร่วมวิจัยและให้ชาวชุมชนเป็นศูนย์กลางของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเฉพาะผู้มีอาชีพประมง สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์(2564) โดยมีประเด็นหลักในแบบสัมภาษณ์สนทนากลุ่มด้วยการบูรณาการแนวคิดเชิงอัตลักษณ์ทางสังคมใน 2 ส่วนคือ อัตลักษณ์ที่เป็นจริงของชาวชุมชนและอัตลักษณ์ที่สังคมภายนอกมอบให้กับชุมชน ตรงตามที่ James J. Chriss (2015) อ้างถึง Goffman (1963) ที่ได้นิยามถึงอัตลักษณ์ทางสังคม ร่วมกับหลักคิดจากมิติของความสัมพันธ์ระหว่างสังคมชุมชนกับพื้นที่สวนสาธารณะใน 2 ประเด็นหลักคือ หลักคิดความเป็นเจ้าของทั้งวัฒนธรรม (Sense of belonging) และพื้นที่สาธารณะชุมชน (Sense of places) ของชาวชุมชน สอดรับกับ ชมพูนุท คงพุนพิน (2561) ระบุแนวความคิดในความเป็นอัตลักษณ์เชิงสังคมชุมชน และหลักคิดของความสัมพันธ์ระหว่างสังคมชุมชนกับพื้นที่สวนสาธารณะใน 3 มิติคือ 1) มิติการใช้พื้นที่ 2) มิติความสัมพันธ์กับชุมชน 3) มิติความเป็นพื้นที่ทางใจ สอดรับกับ กนกวรรณ คชสีห์ และ เอกรินทร์ อนุกุลยุทธธน (2019) ที่ระบุถึงลักษณะความสัมพันธ์ของมิติการใช้พื้นที่สาธารณะชุมชน เป็นพื้นฐานสำคัญรวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลภายนอกชุมชนถึงมุมมองและความเข้าใจในความเป็นชุมชนของชาวบางเสร่ ตรงตามที่ ดำรง รอดสิน (2561) ระบุถึงอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชน

จากเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิ นำสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์นิยามของอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) อัตลักษณ์วิถีประมง 2) อัตลักษณ์วัดหลวงพ่อทองอยู่ 3) อัตลักษณ์วิวทะเล 4) อัตลักษณ์ค่ายลูกเสือและต้นยางนา(สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่)

อัตลักษณ์ชุมชนด้านวิวทะเลและกลุ่มต้นยางนาในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ เป็นอัตลักษณ์ทางภูมิทัศน์ของชุมชนที่เกี่ยวสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์วิถีประมงและอัตลักษณ์วัดหลวงพ่อทองอยู่ที่เป็นอัตลักษณ์ทางสังคมและด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ ในลักษณะส่งเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ภูมิทัศน์เป็นสื่อกลางเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน ในทางกลับกันวัฒนธรรมส่งเสริมภูมิทัศน์ชุมชนให้สังคมภายนอกรับรู้และเข้าใจความเป็นชุมชนบางเสร่ สอดคล้องกับ Sauer (1925) ได้นิยามความหมายของภูมิทัศน์วัฒนธรรม รวมทั้งอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ทั้ง 4 ด้าน

สอดคล้องกับชุมทางและเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนอีกด้วย ตรงตามที่ Lynch (1960) และ Whyte (1980) มีแนวคิดในทางเดียวกันถึงลักษณะทางจินตภาพเมือง

กระบวนการออกแบบแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ เป็น กระบวนการที่เริ่มต้นด้วยขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์สู่การสร้างสรรค์ภาพกราฟิกแสดงอัตลักษณ์ชุมชนบนพื้นฐานสำคัญคือ เมื่อบุคคลทั่วไปมองภาพกราฟิกแล้วก่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวของชุมชนบางเสร่ นำสู่การออกแบบภาพต้นแบบและวิเคราะห์ความเหมาะสมของภาพแทนอัตลักษณ์ชุมชนจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินความเข้าใจในภาพแทนอัตลักษณ์ชุมชนจากชาวชุมชนเองและบุคคลภายนอกชุมชน สอดรับกับ Curtin (1997) ที่กล่าวถึงทฤษฎีสัญศาสตร์และภาพแทนความ นำสู่การสังเคราะห์เป็นภาพที่มีขอบเขตเป็นกลุ่มต้นยางและภายในขอบเขตมีฉากหลังเป็นเส้นขอบฟ้าของผิวน้ำทะเล, เรือประมงบนเกลียวคลื่น, สันเขา, โบสถ์ของวัดบางเสร่คงคารามและดวงอาทิตย์ยามตกดินซึ่งเป็นภาพคุ้นตาของผู้มาเยือนชุมชน โดยมีจุดนำสายตาในตำแหน่งกึ่งกลางภาพด้วยภาพของการแปรเปลี่ยนสัญรูปของลูกยางเป็นสัญรูปของปลาโฉมงามที่เป็นปลาท้องถิ่นหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามวัฏฏะในหลักพระพุทธศาสนา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชาวชุมชนและชาวนอกชุมชน พบว่า ภาพการแปรเปลี่ยนรูปของลูกยางและปลา เป็นภาพที่เกิดความเข้าใจได้โดยง่ายจากความเป็นพืชและปลาท้องถิ่น ส่วนภาพทิวทัศน์ของชุมชนปรากฏอยู่แล้วจากภูมิทัศน์ชุมชนในความเป็นจริง ขั้นตอนต่อไปจึงเป็นการสกัดองค์ประกอบของภาพกราฟิกด้วยการตัดทอนขอบเขตและฉากหลังของภาพ และนำสู่การสร้างสรรค์องค์ประกอบของเกล็ดปลาแทนอัตลักษณ์วิถีประมงเชิงอนุรักษ์ และองค์ประกอบของผลยางและปีกผลแทนอัตลักษณ์สวนต้นยางของภูมิทัศน์ชุมชนเชิงอนุรักษ์สอดรับกับ Curtin (1997) ที่กล่าวถึงทฤษฎีสัญศาสตร์และภาพแทนความเข้าใจในภาพแทนอัตลักษณ์

ขั้นตอนการออกแบบแบบร่างทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน เป็นการแปลงเส้นร่างในองค์ประกอบของเกล็ดปลาและองค์ประกอบของผลยางและปีกผล ด้วยการกระจาย, การเปลี่ยนรูป, การซ้ำกัน, จังหวะของเส้นร่างและรูปทรง, การคล้ายกันของรูปทรงผลยางและโครงร่างปลาและการคล้ายกันของลวดลายเกล็ดปลาและลอนคลื่นทะเล นำองค์ประกอบสู่การสร้างสรรค์ต้นแบบร่างด้วยแนวคิดทางเรขศิลป์สู่แนวคิดทางสถาปัตยกรรม สอดคล้องกับเผ่าไท เมะราษี (2562) ที่ระบุถึงแนวคิดการออกแบบเรขศิลป์และสมรรถพล ตาณพันธุ์ (2563) กล่าวถึงการออกแบบองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม

และนำต้นแบบร่างสวมทับบนพื้นที่ว่างจากการวิเคราะห์ข้อมูลสำรวจภาคสนามที่แทรกอยู่ท่ามกลางหมู่ต้นยางนาในพื้นที่สวนสาธารณะโดยไม่ทำลายรากหรือลำต้นยางรวมทั้งให้ความสำคัญกับต้นยางที่อยู่คู่กับชุมชน สอดรับกับ เดชา บุญค้ำ (2543) ที่ระบุถึงหลักการในการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ และธราดล ทันด่วน (2561) ที่ระบุถึงการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ด้วยหลักการรุกขกรต้นไม้ใหญ่รวมถึง

ภูมิทัศน์ของต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่สาธารณะชุมชนเปรียบได้ดังบุคลิกภาพของเมือง และคำนึงถึงการปรับประโยชน์การใช้สอยใหม่ (Adaptation) บนพื้นที่ภูมิทัศน์ในสวนสาธารณะตามผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถามในความต้องการใช้สอยพื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมทางสังคมและประเพณีวัฒนธรรมหรือเพื่อการสันทนาการผ่อนคลายจิตใจของชาวชุมชนและภายนอกชุมชนรวมทั้งนักท่องเที่ยว ตรงกับ teerafah's Blog (2013) ที่กล่าวถึงรูปแบบการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมทางรูปธรรมและนามธรรม

ผู้วิจัยสร้างสรรค์แนวคิดหลักในการออกแบบ (Main conceptual design) แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์ ด้วยหลักการควบคู่ธรรมชาติของชุมชน, คุณลักษณะของชุมชน, การอนุรักษ์, การออกแบบสร้างสรรค์ หรือ 4Cs นำแนวความคิดหลักในการออกแบบทั้ง 4 แนวคิดสู่การประสานกัน (sum) และสร้างสรรค์แกนสาระการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนเชิงอนุรักษ์ (Theme design) ด้วยการออกแบบองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ของเกล็ดปลาประสานกับรูปทรงของผลยางนาและลายเส้นของปีกผลประสานกับการออกแบบองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม ที่ใช้หลักของศิลปะในการออกแบบ เช่น การออกแบบนำเส้น, ระนาบ, สี, ผิวสัมผัส, ที่ว่าง จากองค์ประกอบของภาพกราฟิกสู่การสร้างสรรค์ด้วยการรื้อและสร้างการจัดองค์ประกอบใหม่เพื่อสร้างรูปทรงทางสถาปัตยกรรมให้มีความเกี่ยวเนื่องและสอดประสานกันเป็นต้นสอดคล้องกับ Ellen Lupton (2014) ระบุถึงหลักแนวคิดของการออกแบบกราฟิกด้วยเทคนิคการแปลงภาพจากสิ่งหนึ่งไปเป็นสิ่งอื่น (Morphing) และควบคุมการออกแบบรูปทรงให้คงความเป็นเอกภาพและมีความสมดุลด้วยขนาดของสัดส่วนในจังหวะที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในพื้นที่สวนสาธารณะผ่านแนวความคิดหลักในงานวิจัยฉบับนี้สอดคล้องกับ เลอสม สถาปิตานนท์ (2543) ที่แจกแจงถึงองค์ประกอบด้านความงาม (Aesthetic Factors) ทางสถาปัตยกรรม

นำแนวคิดหลักในการออกแบบและแกนสาระการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนผ่านงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมสู่การวิเคราะห์ตำแหน่งพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการสวมทับชิ้นงานทางสถาปัตยกรรมจากการซ้อนทับกันของขอบเขตพื้นที่ใช้สอยของชาวชุมชนและขอบเขตพื้นที่ใช้สอยของคนภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยว รวมทั้งเส้นทางสัญจรการเข้าถึงพื้นที่ใช้สอยที่ใช้ร่วมกันด้วยการเดินเท้าที่สะดวกเข้าถึงพื้นที่ใช้สอยได้ง่ายและมีความร่มรื่นจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม สอดคล้องกับ รุสลีนา เบ็ญอับดุลลอฮ (2564) ที่ระบุถึงนิยามของสวนสาธารณะร่วมกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการเข้ามาใช้พื้นที่สวนสาธารณะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการความสบาย, ความผ่อนคลาย, การมีประสบการณ์ร่วมในกิจกรรมในพื้นที่หรือในฐานะผู้สังเกตุ รวมทั้งมุมมองด้านสุนทรียภาพทางธรรมชาติภายในพื้นที่สวนสาธารณะและสภาพแวดล้อม สอดรับกับ Carr et al. (1992) ที่ระบุถึงปัจจัยในการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะ

นำการผสมผสานแนวทางจากการวิเคราะห์ชิ้นงานการออกแบบสถาปัตยกรรมและการวิเคราะห์พื้นที่ว่างที่เหมาะสมภายในสวนสาธารณะด้วยหลักความสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม, ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่างให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยจัดอันดับความความสำคัญของชิ้นงานทางสถาปัตยกรรมที่เป็นทัศนวัตถุทั้งรูปทรง, สัดส่วน, ผิววัสดุ ให้กลมกลืนกับทัศนธรรมชาติของต้นยางปราศจากการลดทอนความสำคัญของต้นยางที่เป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ชุมชน ตรงกับ นิรันดร ทองอรุณ (2553) ที่กล่าวถึงการจัดลำดับของพื้นที่ว่าง รวมถึงการวิเคราะห์ความสะดวกในการเข้าใช้สอยพื้นที่ของผู้บกพร่องทางร่างกาย สอดคล้องกับ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2552) ที่ระบุถึงหลักการออกแบบอารยสถาปัตย์ สู่การสังเคราะห์แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่ด้วยโปรแกรมช่วยออกแบบสถาปัตยกรรมทางคอมพิวเตอร์

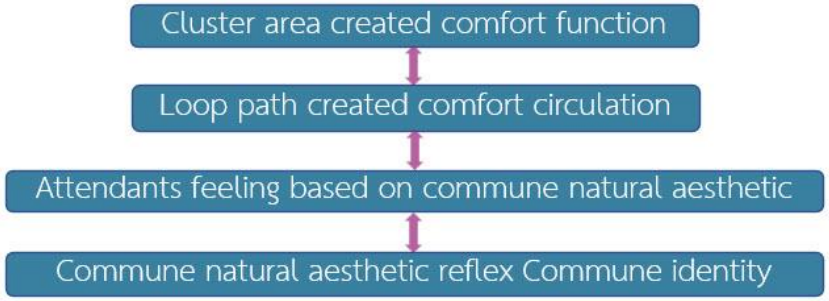
ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ผ่านชิ้นงานทางสถาปัตยกรรมแต่ละชิ้นงานและองค์รวมของชิ้นงานทุกชิ้นบนพื้นที่สวนสาธารณะ รวมทั้งความพึงพอใจในประโยชน์ใช้สอยที่ได้รับจากแบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมในการเข้ารับบริการสาธารณะในพื้นที่ ของบุคคลภายในและภายนอกชุมชนรวมถึงนักท่องเที่ยว และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติ พบว่า แบบจำลองดิจิทัลทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่ทั้ง 4 ด้านได้ในระดับความพึงพอใจมากและสามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ได้ในระดับความพึงพอใจมากเช่นเดียวกัน ผลจากการประเมินความพึงพอใจนำสู่การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาต่อยอดในอนาคต

ผู้วิจัยจำแนกองค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยฉบับนี้ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมเชิงทัศนศิลป์

การออกแบบสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมผสมผสานกับการออกแบบเชิงทัศนศิลป์ โดยกรอบเกณฑ์แกนสาระในการออกแบบด้วยองค์ประกอบของเกล็ดปลากับผลยางและปีกผลด้วยทิศทางของการบูรณาการแนวความคิดหลักในการออกแบบ 4Cs บนพื้นที่ที่ต้องการประโยชน์ใช้สอยโดยไม่ส่งผลกระทบกับต้นยางใหญ่ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ของชาวชุมชนและนอกชุมชนนำมาสู่องค์ความรู้จากพื้นที่ใช้สอยในลักษณะเกาะกลุ่ม (Functional Cluster) และเส้นทางสัญจรในการเข้าใช้ประโยชน์แบบวนรอบ (Circulation Loop Path) ส่งเสริมให้เกิดสภาวะน่าสบายในการเข้าถึงและสร้างแรงดึงดูดทางด้านจิตใจให้กับผู้เข้าใช้บริการสวนสาธารณะในสถานะของผู้เข้าร่วมทำกิจกรรมหรือผู้สังเกตการณ์ ท่ามกลางบรรยากาศที่ร่มรื่น มีทัศนียภาพที่สวยงามของต้นยางนาและพืชพรรณไม้ในฉากภูมิทัศน์ร่วมกับวิถีประมงของชุมชนในท้องทะเลที่เป็นองค์ประกอบขององค์รวมอัตลักษณ์ชุมชน เกื้อหนุนให้เกิดแรงสะท้อน

ของอัตลักษณ์ชุมชนสู่สังคมภายนอกให้ได้รับรู้เรื่องราวของชาวชุมชนตำบลบางเสร่ในวงกว้าง ส่งเสริมให้องค์รวมของอัตลักษณ์ดำรงอยู่คู่กับชุมชนต่อไป (ภาพที่ 6.1)

ภาพที่ 6.1 องค์ความรู้จากการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมเชิงทัศนศิลป์

2. องค์ความรู้ที่ได้รับจากความสัมพันธ์ของงานสถาปัตยกรรมเชิงทัศนศิลป์กับพื้นที่ชุมชน การสร้างสรรค์งานออกแบบงานสถาปัตยกรรมเชิงทัศนศิลป์สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในพื้นที่สาธารณะ นำสู่องค์ความรู้ในการพัฒนามิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะด้วยการสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนผ่านสื่อทางทัศนศิลป์ผสมผสานกับงานออกแบบสถาปัตยกรรมบูรณาการร่วมกับการประเมินความเป็นไปได้ของการสื่ออัตลักษณ์ชุมชนสู่สายตาของสังคมภายนอก ส่งเสริมให้มิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการยกระดับคุณภาพที่ดีขึ้น เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์รวมของความสัมพันธ์ในมิติชุมชนด้านอื่นๆให้ดีขึ้นต่อไป (ภาพที่ 6.2)

ภาพที่ 6.2 องค์ความรู้จากความสัมพันธ์ของงานสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ชุมชน

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากแนวคิดในการอยู่ร่วมกันด้วยความเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างวิถีชีวิต,สังคมและวิถีทางประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนกับภูมิทัศน์ที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับชุมชน โดยอาศัยงานออกแบบทางทัศนศิลป์ผสมผสานกับการออกแบบทางสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่ภูมิทัศน์สาธารณะเพื่อการอนุรักษ์ ให้เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่อัตลักษณ์วิถีชุมชนสู่การรับรู้เรื่องราวของชุมชนสู่สังคมในวงกว้าง และส่งเสริมบทบาทของอัตลักษณ์ชุมชนร่วมกับการใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะในบริบทของการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ชาวบางเสร่ให้อยู่คู่กับพื้นที่ชุมชนประมงรวมทั้งได้รับการพัฒนาต่อยอดในอนาคตสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งการศึกษาถึง การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนผ่านงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สนองประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่ภูมิทัศน์สวนสาธารณะของชุมชนเพื่อการอนุรักษ์อัตลักษณ์ให้ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องในการเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนสู่สังคมในวงกว้าง

มิติของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับงานวิจัยที่มีหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการวิจัยคล้ายคลึงกันในพื้นที่กรณีศึกษาของชุมชนอื่นๆ นำมาสู่ข้อเสนอแนะในพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชนใน 4 มิติที่มีนัยยะของการปฏิสัมพันธ์กันในบริบทของการศึกษาวิจัยและการพัฒนา จำแนกได้ดังนี้

1. มิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะชุมชน

สภาพทางกายภาพของและสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะของชุมชนแต่ละชุมชนมีลักษณะแตกต่างกันในแต่ละชุมชน เพราะฉะนั้นนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชนควรเริ่มด้วยการสร้างองค์ความรู้เชิงพื้นที่ กล่าวคือ องค์ความรู้ทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่เป็นการศึกษาจากการสำรวจพื้นที่เชิงลึกและการทบทวนวรรณกรรมรวมถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน อาทิเช่น ด้านประวัติศาสตร์,ภูมิประเทศ,ภูมิอากาศ, โครงสร้างการคมนาคมในพื้นที่, โครงสร้างสาธารณูปโภคและภูมิปัญญาจากพื้นที่ เป็นต้น และในแต่ละพื้นที่มีสภาพทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาที่แตกต่างกัน เพราะฉนั้นการส่งเสริมบทบาทด้วยลักษณะเด่นของพื้นที่โดยปราศจากการทำลายทรัพยากรทางกายภาพของและสภาพแวดล้อมในธรรมชาติประกอบกับการดูแลรักษาให้คงสภาพที่ดีให้ดำรงอยู่คู่กับชุมชน และศึกษาถึงองค์ความรู้ในการปรับปรุงพื้นที่ที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาให้พร้อมต่อการพัฒนาชุมชนต่อไปในบริบทของการพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชนอย่างยั่งยืน

2. มิติทางสังคมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชาวชุมชนในการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเป็นมิติที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชน การศึกษาเชิงลึกถึงสังคมวิถีชีวิตชุมชนที่มีความผูกพันกับพื้นที่ของชาวชุมชน สู่การส่งเสริมองค์ความรู้เชิงภูมิปัญญาจากพื้นที่แก่ชาวชุมชนในบริบทของการเป็นเจ้าของพื้นที่ภายในอาณาเขตมาอย่างยาวนานและส่งเสริมให้ชาวชุมชนได้เรียนรู้, รับรู้จิตสำนึกถึงการเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกันจนเกิดความเข้าใจถึงคุณค่าของพื้นที่ที่สามารถยังประโยชน์ต่อสังคมชุมชนในลักษณะเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างภูมิปัญญาชาวบ้านและภูมิปัญญาจากกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในทุกมิติ และเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่ชาวชุมชนควรอนุรักษ์ไว้ในอนาคตเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

3. มิติทางวัฒนธรรมของชุมชน

การศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงลึกถึงทัศนคติค่านิยมทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนเป็นอีกหนึ่งมิติของการพัฒนาชุมชนในองค์รวมและเกิดการพัฒนาเป็นวงจรปฏิสัมพันธ์กับการพัฒนาเชิงมิติทางสังคมและมิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อม กล่าวคือ มิติทางสังคมชุมชนเกิดจากการพบปะสังสรรค์หรือการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนทัศนคติประสบการณ์วิถีชีวิตของชาวชุมชนก่อให้เกิดกิจกรรมรวมหมู่ในพื้นที่ของมิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ชุมชน และเมื่อมิติทั้งสองบังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนผันแปรเป็นมิติทางวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความหมายต่อกันและกันตามนัยยะของภูมิทัศน์วัฒนธรรม

เพราะฉนั้นการสำรวจและศึกษาเชิงลึกเพื่อส่งเสริมสร้างสรรค์ความสมดุลของการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนที่ปราศจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาวิถีชุมชนด้วยทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเข้าใจในความเป็นเจ้าของคุณค่าของภูมิทัศน์ชุมชน สู่การเกิดจิตสำนึกถึงการปกป้องหวงแหนและเกิดความต้องการอนุรักษ์พื้นที่ภูมิทัศน์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนสืบต่อไป

4. มิติทางเศรษฐกิจของชุมชน

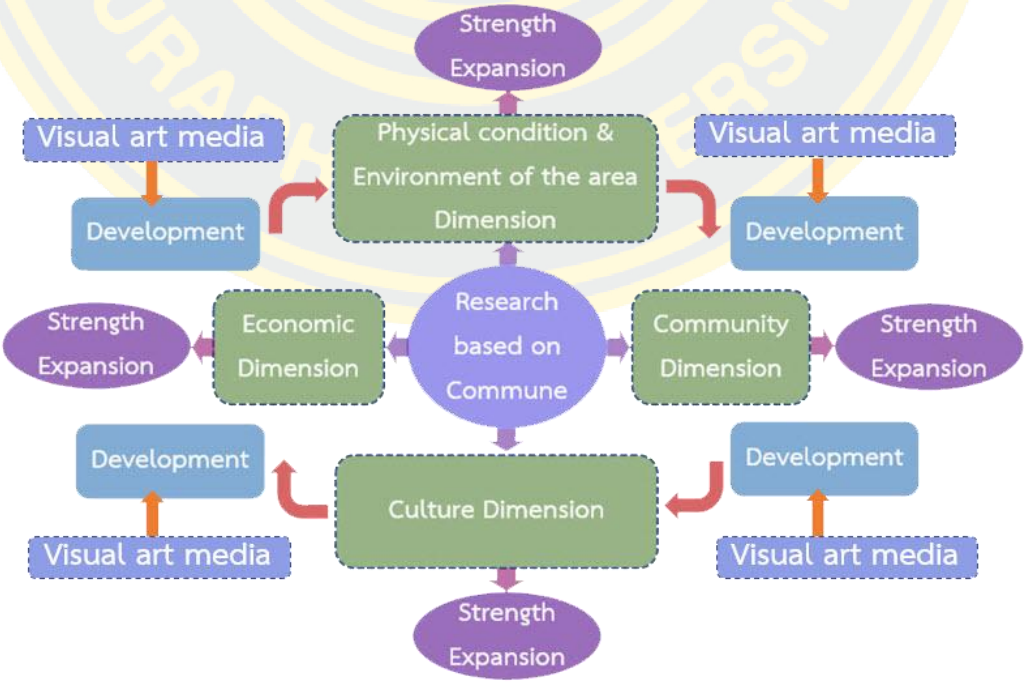
การพัฒนามิติทางเศรษฐกิจของชาวชุมชน เป็นผลพลอยได้จากการพัฒนาพื้นที่สาธารณะจากความสำเร็จของนโยบายการพัฒนาใน 3 มิติข้างต้นแต่กลับเป็นมิติของการพัฒนาที่สามารถต่อยอดการพัฒนาใน 3 มิติเหล่านั้นต่อไปในอนาคต กล่าวคือ เมื่อมิติทางสังคมของชุมชนได้รับองค์ความรู้และเข้าใจในคุณค่าของมิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับมิติทางวัฒนธรรมของชุมชนจนก่อให้เกิดจิตพัฒนาพื้นที่ด้วยกำลังกายและจิตใจของชาวชุมชนเองในลักษณะร่วมหมู่ร่วมแรงร่วมใจร่วมงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่

ในกรณีประสบความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะด้วยการมีเส้นทางเข้าถึงได้ง่าย มีความสะดวกสบาย, มีความปลอดภัยและมีความร่มรื่นส่งเสริมการพักผ่อนคลายจิตใจเมื่อเข้าใช้บริการ

สาธารณะในพื้นที่รวมทั้งสนองประโยชน์ในการรองรับการใช้งานในกิจกรรมที่หลากหลาย การพัฒนาด้วยการส่งเสริมบทบาทของพื้นที่สาธารณะจึงเป็นแรงดึงดูดให้ประชาชนทั่วไปรวมทั้งนักท่องเที่ยวได้รับรู้และเป็นที่นิยมจนเผยแพร่ออกสู่สังคมภายนอก ส่งผลในทางที่ดีขึ้นต่อรายได้โดยตรงกับชาวชุมชนอย่างก้าวกระโดดจนเกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถไต่ระดับขึ้นจนถึงระดับที่สามารถจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถมีงบประมาณของชุมชนเองในการต่อยอดพัฒนาใน 3 มิติข้างต้นหมุนเวียนต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคต

อย่างไรก็ตามในกรณีที่เกิดอุปสรรคในการเพิ่มรายได้ของชาวชุมชน กระแสของความสามัคคีในสังคมของชาวชุมชนย่อมเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมในชุมชนอื่นๆ ให้ได้รับทราบและเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาพื้นที่สาธารณะในชุมชนนั้นๆสืบต่อไป

สรุปนโยบายการพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชนในองค์รวมทั้ง 4 มิติ ควรยึดถือชาวชุมชนเป็นศูนย์กลางของการมีส่วนร่วมด้วยแนวคิดของชาวชุมชนเองนำสู่การพัฒนาทุกมิติภายในชุมชนด้วยการค้นหาและการพัฒนารูปแบบของความสัมพันธ์กันในทุกบริบทของทุกมิติ สู่การนำเสนออัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละชุมชนในแต่ละมิติด้วยแนวทางเชิงทัศนศิลป์และสรุปสู่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาให้เป็นสื่อกลางถึงการรับรู้วิถีภายในชุมชนสู่สังคมในวงกว้าง รวมทั้งสรุปเป็นข้อเสนอแนะสู่แนวทางกรอบนโยบายของการพัฒนาร่วมกันในทุกมิติของชุมชนอื่นๆ เพราะมิติที่เกิดจากการพัฒนาโดยชาวชุมชนเองย่อมส่งผลให้อัตลักษณ์ของความเป็นพื้นที่สาธารณะ,วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนดำรงอยู่อย่างถาวรและยั่งยืนสืบต่อไป (ภาพที่ 6.3)

ภาพที่ 6.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชน

สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากงานวิจัยฉบับนี้ที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเฉพาะมิติทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะชุมชนด้วยการสร้างสรรค์งานออกแบบสถาปัตยกรรมเชิงทัศนศิลป์เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนสู่สังคมภายนอก สำหรับเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นๆหรืองานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน โดยผู้วิจัยจำแนกขั้นตอนโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชนใน 4 ลำดับดังนี้

1. ขั้นตอนโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชนลำดับที่ 1

   ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษามิติชุมชนทั้ง 4 มิติในเชิงลึก นำสู่การวิจัยที่ยึดหลักการเข้าร่วมการวิจัยของชาวชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ค้นหาจุดเด่นของอัตลักษณ์ชุมชนบูรณาการร่วมกับการวิเคราะห์ภูมิความรู้เชิงพื้นที่ของสภาพแวดล้อมและกายภาพพื้นที่สาธารณะชุมชน เพื่อนำทั้งอัตลักษณ์และภูมิทัศน์ชุมชนสู่การเป็นสื่อกลางถ่ายทอดวิถีวัฒนธรรมชุมชนในบริบทของภูมิทัศน์วัฒนธรรมผ่านทางการสร้างสรรค์รูปธรรมของงานออกแบบเชิงทัศนศิลป์ผสมผสานกับเชิงสถาปัตยกรรมเข้าสู่การประเมินความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ลงสู่แบบสถาปัตยกรรมบนฐานของความต้องการใช้สอยประโยชน์สาธารณะบนพื้นที่ของชุมชน

2. ขั้นตอนโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชนลำดับที่ 2

   ขั้นตอนที่สองเป็นการนำรูปแบบของงานออกแบบทางสถาปัตยกรรมเชิงทัศนศิลป์ที่ผ่านการประเมิน เข้าสู่กระบวนการถ่ายทอดแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่สาธารณะให้ครอบคลุมทั้งผลดีและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นชองชาวชุมชน

   ในกรณีที่ชาวชุมชนยอมรับรูปแบบทางสถาปัตยกรรม นำสู่การร่างแผนรูปแบบขั้นต้นของโครงการพัฒนาพื้นที่ชุมชนทั้งรายละเอียดการบริหารโครงการและงบประมาณในการจัดสร้างเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของหน่ายงานภาครัฐที่รับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะชุมชน แต่ในกรณีที่ชาวชุมชนยังไม่ยอมรับรูปแบบทางสถาปัตยกรรม จะนำเข้าสู่การทบทวนกระบวนการวิจัยในขั้นตอนแรกเพื่อพิจารณาวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมและผลลัพธ์ที่ชาวชุมชนต้องการประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง

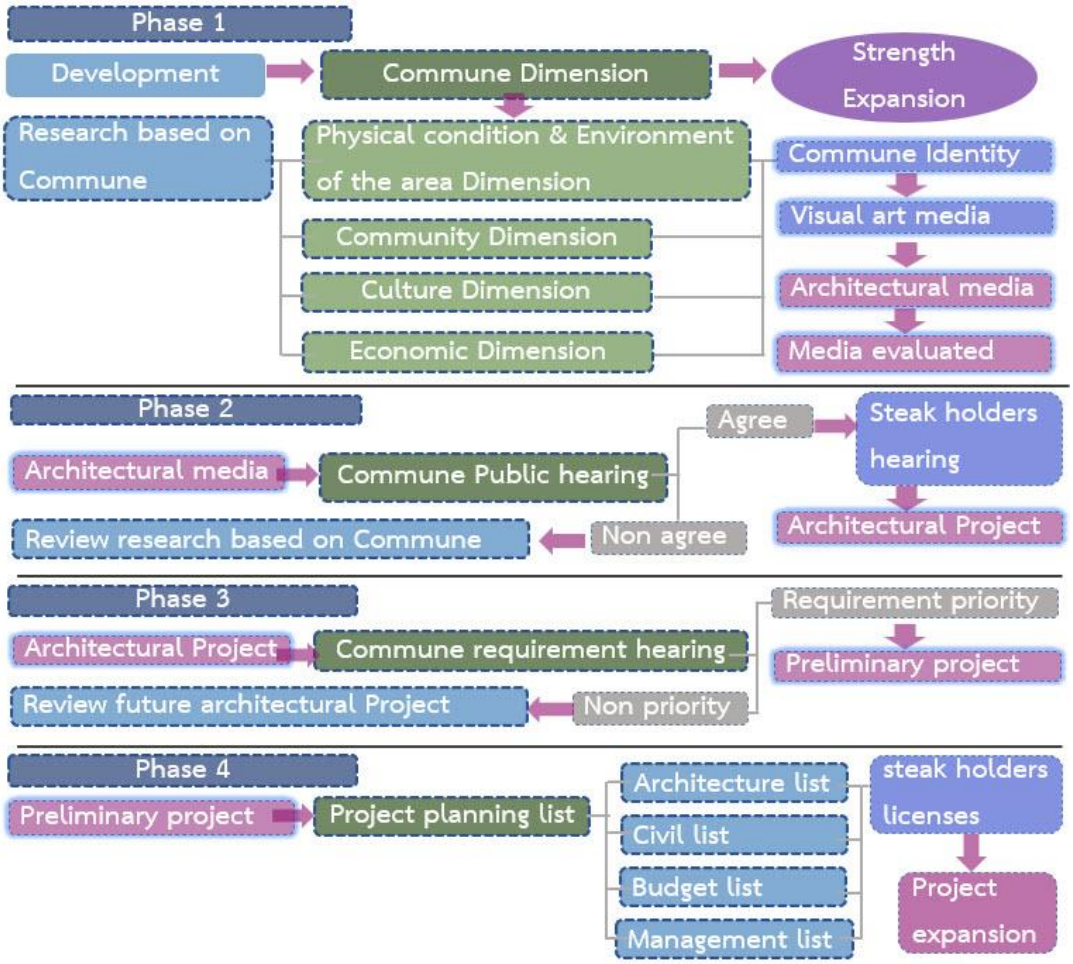
3. ขั้นตอนโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชนลำดับที่ 3

   ขั้นตอนที่สามเป็นการนำแผนรูปแบบขั้นต้นของโครงการพัฒนาพื้นที่ชุมชน เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นในประเด็นการเรียงลำดับความสำคัญจากความต้องการประโยชน์ใช้สอยในพื้นที่สาธารณะของชาวชุมชน เพื่อเรียงลำดับระยะเวลาของงบประมาณ

ในการจัดสร้างรูปแบบทางสถาปัตยกรรมให้ตรงตามความต้องการของชุมชนในแผนพัฒนา เพื่อนำสู่องค์รวมของการออกแบบแบบร่างขั้นต้นทางสถาปัตยกรรม

4. ขั้นตอนโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชนลำดับที่ 4

ขั้นตอนที่สี่เป็นการนำแบบร่างขั้นต้นทางสถาปัตยกรรม เข้าสู่กระบวนการจัดทำรายละเอียดของโครงการที่คลอบคลุมทั้งมิติงานสถาปัตยกรรม, มิติงานทางวิศวกรรม, มิติของการบริหารงานก่อสร้างและมิติของงบประมาณในการจัดสร้าง เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาอนุมัติโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชนจากหน่ายงานภาครัฐที่รับผิดชอบการบริหารจัดการพื้นที่ และเมื่อได้รับการพิจารณาอนุมัติ หน่วยงานทางการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลการบริหารโครงการจนแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชน (ภาพที่ 6.4)

ภาพที่ 6.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะชุมชน

ข้อแสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยด้วยการสร้างสรรค์งานออกแบบเชิงทัศนศิลป์ผสมผสานกับการออกแบบทางสถาปัตยกรรมเพื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติการสำหรับงานวิจัยที่มีหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการวิจัยคล้ายคลึงกันในพื้นที่กรณีศึกษาของชุมชนอื่นๆสามารถจำแนกประเด็นเชิงปฏิบัติการออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนและการอนุรักษ์

อัตลักษณ์ของแต่ละชุมชนมีรากฐานมาจากหมวดหมู่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การศึกษาและวิเคราะห์อัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นควรศึกษาทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีเฉพาะของชาวชุมชนจากบันทึกทางประวัติศาสตร์หรือจากตำนานเรื่องเล่าเชิงลึก และศึกษาวิถีชีวิตและสภาพทางสังคม, พื้นที่ชุมชนและสภาพแวดล้อมของชุมชนจากการสำรวจและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในภาคสนามให้ถ่องแท้ เพื่อนำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ปราศจากอคติของผู้เข้าร่วมวิจัยและผู้วิจัยเอง สู่การวิเคราะห์ให้เข้าใจและรับรู้ถึงอัตลักษณ์จากหมวดหมู่ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนรวมถึงความต้องการในการอนุรักษ์อัตลักษณ์ไว้ของชาวชุมชน และการสังเคราะห์สู่ภาพแทนความหมายของอัตลักษณ์ตามหลักทฤษฎีสัญศาสตร์และเรขศิลป์

2. การออกแบบเชิงทัศนศิลป์ผสมผสานกับการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

ผู้วิจัยควรศึกษา, เรียนรู้และปฏิบัติการออกแบบเชิงทัศนศิลป์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ของการสร้างทักษะในการจัดการองค์ประกอบทางศิลปะให้สามารถสื่อสารการแทนความหมายของอัตลักษณ์ชุมชนพร้อมกับสร้างสรรค์สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ในความเป็นภาพแทนอัตลักษณ์ชุมชน และควรศึกษา, เรียนรู้และปฏิบัติการให้เกิดทักษะในการออกแบบองค์ประกอบเชิงสถาปัตยกรรมที่สามารถสื่อความหมายของอัตลักษณ์ชุมชนแทนภาพทางทัศนศิลป์ให้เกิดความชัดเจนในการสื่อสารอัตลักษณ์บนพื้นฐานความเข้าใจเรื่องราวของวิถีสังคมของชุมชนแก่บุคคลทั่วไป และสร้างสรรค์แนวคิดหลักในการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมผ่านแกนสาระการนำเสนออัตลักษณ์ชุมชนที่ต้องประกอบด้วยความงามของรูปทรงทางสถาปัตยกรรม รวมทั้งควรศึกษาให้ละเอียดและวิเคราะห์กลั่นกรองความต้องการประโยชน์ใช้สอยและการเข้าถึงของผู้ใช้บริการพื้นที่สาธารณะอย่างเป็นขั้นตอนเชิงวิชาการด้วยเหตุที่งานทางสถาปัตยกรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงและซ้อนทับกับจิตวิทยาเชิงพฤติกรรมของมนุษย์ และสร้างสรรค์ผลงานออกแบบที่สามารถนำเสนอการผสมผสานผลงานทางทัศนศิลป์บูรณาการควบคู่กับงานทางสถาปัตยกรรม สู่มิติสุนทรียภาพของมุมมองจากการเคลื่อนไหวของบุคคลที่เข้าใช้ประโยชน์ในงานสถาปัตยกรรมให้เสมือนหนึ่งได้สัมผัสสุนทรียะของภาพทัศนศิลป์ไปพร้อมกัน

3. การจัดการพื้นที่สาธารณะ

ผู้วิจัยควรศึกษาทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของพื้นที่สาธารณะในบรบทของ บทบาท, ประโยชน์และการจัดการพื้นที่สาธารณะที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการสำรวจกายภาพและข้อจำกัดของพื้นที่สาธารณะหรือสวนสาธารณะในชุมชนรวมทั้งสำรวจสภาพแวดล้อมของพื้นที่อย่างละเอียด รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามาใช้สอยพื้นที่แบบไม่มีส่วนร่วมในภาคสนาม นำมาเก็บรวบรวมข้อมูลสู่การวิเคราะห์พฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้ถ่องแท้ เพื่อนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สู่การสังเคราะห์พื้นที่ที่เหมาะสมในการสวมแบบงานทางสถาปัตยกรรมทับลงบนพื้นที่ ด้วยหลักคิดของการจัดการพื้นที่ที่ควรมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะและมีส่วนของพื้นที่สาธารณะและเส้นทางเข้าถึงโดยสะดวก รวมทั้งการจัดการให้มีพื้นที่ที่สามารถเชื่อมต่อพื้นที่ทางสังคมของชุมชนเข้ากับพื้นที่ส่วนตัวของบุคคลทั่วไปและนักท่องเที่ยวในนัยยะของความสัมพันธ์

และข้อแสนอแนะถึงอุปสรรคในงานวิจัยฉบับนี้เพื่อการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ชุมชนกับพื้นที่สาธารณะครั้งต่อไป จำแนกได้ดังนี้

1. อุปสรรคจากวรรณกรรมทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

ชุมชนบางเสร่เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่จากการอพยพเพื่อย้ายถิ่นฐานการประกอบอาชีพของคนในจังหวัดอื่น จึงมีข้อจำกัดของบันทึกทางประวัติศาสตร์ของวิถีสังคมวัฒนธรรมประเพณีและความเป็นมาของภูมิทัศน์ชุมชนเชิงลึก ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมด้วยตำนานเรื่องเล่าและปราชญ์ชาวบ้านเพียงท่านเดียวที่มีอายุมากถึง 91 ปี การบันทึกข้อมูลชั้นทุติยภูมิควรเริ่มเก็บข้อมูลจากการค้นคว้าประวัติศาสตร์ชุมชนที่เป็นชุมชนเกิดใหม่ก่อนการเก็บข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการวิจัยครั้งต่อไป

2. อุปสรรคจากพื้นที่สาธารณะในงานวิจัย

พื้นที่สาธารณะในงานวิจัยฉบับนี้เป็นสวนสาธารณะระดับชุมชนที่มีทำเลตั้งอยู่ติดกับชายหาดซึ่งถูกทับถมด้วยก้อนหินขนาดใหญ่เพื่อสร้างแนวกันความรุนแรงของกระแสคลื่น นักท่องเที่ยวจึงประกอบกิจกรรมการนันทนาการรวมกลุ่มกันในบริเวณชายหาดที่ตั้งอยู่ไกลออกไปจากพื้นที่สวนสาธารณะ การเข้าใช้บริการสวนสาธารณะจึงไม่สะดวกต่อนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลุ่มของการเก็บข้อมูลจากการสังเกตุแบบไม่มีส่วนร่วมถึงความต้องการประโยชน์ใช้สอยเฉพาะจากสวนสาธารณะชุมชน ข้อมูลจึงมีความอิ่มตัวในความต้องการประโยชน์ใช้สอยและการบริการจากพื้นที่สวนสาธารณะทั่วไป การกำหนดเกณฑ์ความอิ่มตัวของข้อมูลจากข้อจำกัดของพื้นที่สาธารณะจึงมีความสำคัญในการวิจัยครั้งต่อไป

3. อุปสรรคจากขอบเขตระยะเวลาในการออกแบบผลงานทางสถาปัตยกรรม

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สอยประโยชน์จากงานสถาปัตยกรรมเชิงจิตวิทยาซึ่งมีระยะเวลาในการออกแบบเพื่อผสมผสานกับงานออกแบบทางทัศนศิลป์ การกำหนดเกณฑ์ช่วงระยะเวลาสำหรับการดำเนินการนี้ควรเพิ่มเติมในขอบเขตระยะเวลาในการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปข้อแสนอแนะเชิงปฏิบัติการเป็นการเรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติจากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลถึงความเป็นชุมชนเชิงลึกในทุกมิติร่วมกับการสำรวจพื้นที่สาธารณะรวมทั้งสภาพแวดล้อมของชุมชนอย่างละเอียดและคาดการณ์ถึงอุปสรรคในมิติต่างๆของการเก็บรวบรวมข้อมูลและชอบเขตของระยะเวลาเชิงปฏิบัติการในขั้นตอนแรก ขั้นตอนที่สองเป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับเชิงปริมาณเพื่อรับรู้ข้อมูลเชิงลึกถึงความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ชุมชนกับพื้นที่สาธารณะ โดยการให้ความสำคัญกับชาวชุมชนเป็นศูนย์กลางของผู้เข้าร่วมการวิจัยในประเด็นของความเป็นชุมชนรวมถึงกำหนดให้บุคคลภายนอกชุมชนเข้าร่วมการวิจัยในฐานะของเจ้าของพื้นที่สาธารณะร่วมกันกับชาวชุมชน นำข้อมูลเชิงลึกถึงความเป็นชุมชนสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อได้แบบสถาปัตยกรรมในสวนสาธารณะ และในขั้นตอนที่สามเป็นการนำแบบจำลองทางสถาปัตยกรรมสู่การประเมินความพึงพอใจในการสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนและประโยชน์ที่ชาวชุมชนและนอกชุมชนจะได้รับจากแบบจำลองทางสถาปัตยกรรมในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ ขั้นตอนทั้งสามเป็นข้อแสนอแนะเชิงปฏิบัติการในการวิจัยโดยใช้พื้นที่สาธารณะเป็นเครื่องมือสื่อสารอัตลักษณ์ถึงความเป็นชุมชนสู่สังคมภายนอกให้ได้รับรู้เรื่องราวของวิถีสังคมชุมชนและตอบสนองประโยชน์ต่อผู้เข้ามาใช้สอยเพื่อการจัดการความเป็นพื้นที่สวนสาธารณะให้ดำรงอยู่คู่กับอัตลักษณ์ทางสังคมของชุมชนสืบต่อไป

บรรณานุกรม

กนกวรรณ คชสีห์ และเอกรินทร์ อนุกุลยุทธธน. (2562). มิติการใช้พื้นที่สาธารณะและบทบาทความเป็นชุมชนดั้งเดิมในเมืองเชียงใหม่ . บทความวิจัยของวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้าง.คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารวิจัย, 20*(1), สถาบันวิจัยและพัฒนา.มหาวิทยาลัยราชภัฏชียงใหม่.

กนกวรรณ จันทร์พรหม. (2560). *การจัดการพื้นที่สาธารณะในเขตเมือง: กรณีศึกษาสุสานแต้จิ๋วกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรการผังเมือง มหาบัณฑิต สาขาวิชาการผังเมือง. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชมพูนุท คงพุนพิน. (2561). *การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน.* วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต. สาขาสหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และผังเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชวิตรา ตันติมาลา. (2560). พื้นที่สาธารณะและการผลิตพื้นที่: ความหมายใหม่ของความสัมพันธ์ทางสังคม. *วารสารบรรณศาสตร์, 10*(1), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณรงพน ไล่ประกอบทรัพย์. (2556). บูรณาการการค้นคว้าวิจัยกับกระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรม : การพัฒนาร่วมกันระหว่างโจทย์และผลลัพธ์. *วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม/การผังเมือง*. หน้า 15-30. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เดชา บุญค้ำ. (2543). *ต้นไม้ใหญ่ในงานก่อสร้างและพัฒนาเมือง.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

ดำรงค์ รอดสิน. (2561). *อัตลักษณ์วิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไตรรัตน์ จารุทัศน์. (2552). *คู่มือการออกแบบเพื่อทุกคน Universal Design guide book.* หน่วยปฏิบัติการวิจัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและคนพิการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เถกิง พัฒโนภาษ. (2540). *สัญศาสตร์กับภาพแทนความ. แปลจากบทความ Semiotics and Visual Representation โดย อาจารย์ ดร. Brain Anthony Curtin.* ภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรม. คณะสถาปัตยกรรมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทศบาลตำบลบางเสร่. (2566). *ข้อมูลทั่วไปของตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. เข้าถึงได้จาก http://www.bangsaray.go.th

ไทยรัฐออนไลน์ (2560). *"สภาวะสบาย" ในบ้านจากธรรมชาติรอบตัว.* เข้าถึงได้จาก https://www.thairath.co.th

ธราดล ทันด่วน. (2561). *ต้นไม้ใหญ่กับงานภูมิสถาปัตยกรรม.* การบรรยายพิเศษ:สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย.

นิรันดร ทองอรุณ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง : คุณภาพของการปรับเปลี่ยนที่ว่าง. กิจกรรมและบริบท. *วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์. (2564). *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*; สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

ประไพพิมพ์ สุชีวสินนนท์, และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ*, มหาวิทยาลัยทักษิน

เผ่าไท เมะราษี. (2562). *การออกแบบอัตลักษณ์เชิงเรขนศิลป์ หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ.คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.

แผนพัฒนาระดับท้องถิ่นบางเสร่. (2566). *เป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเสริมสร้างอัตลักษณ์ชุมชน* : กองยุทธศาสตร์และงบประมาณเทศบาลตำบลบางเสร่.

พวงเพชร สุรัตนกวีกุล, พรภิรมณ์ เชียงกูล และ สุเชาว์ พลอยชุม. (2542). *ไทยศึกษา.* โครงการบริหารวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ

พวงชมพู ไชยอาสา, แสงรุ่ง เรืองโรจน์. (2559). *บทความวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสระบัว.* ปีที่ 10 ฉบับที่ 3. กันยายน-ธันวาคม 2559. หน้า 121-136. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เพ่ง บัวหอม. (2558). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการร้านค้าและร้านอาหารริมชายหาดบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.* รายงานการวิจัยหลักสูตรประกาศนียบัตรธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับกลางรุ่นที่ 17. สถาบันพระปกเกล้า.

ไพโรจน์ พิทยเมธี. (2559). *การสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะจากสีไทย.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาทัศนศิลป์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2565). *แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมแบบการเปรียบเทียบ*. เข้าถึงได้จาก https://elfit.ssru.ac.th

รุสลีนา เบ็ญอับดุลดอฮ. (2564). *แนวทางการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนเมืองอย่างยั่งยืนด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการสัญจรอัจฉริยะ (Smart mobility) : กรณีศึกษาโครงการแก้มลิงตามแนวพระราชดำริเขตบึงกุ่ม.* รายงานการค้นคว้าอิสระ. หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม). คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เลอสม สถาปิตานนท์. (2543). *องค์ประกอบ: สถาปัตยกรรมพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ. อัลลายด์พริ้นเตอร์ส

วรรณพร อนันตวงศ์, เก็ตถวา บุญปราการ และ ปัญญา เทพสิงห์. (2561). *วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนคีรีวงศ์.* การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 9.

วรัญชิต แจ้งกระจ่าง. (2563). *การออกแบบสถาปัตยกรรมในอดีตที่มาจากแนวคิดของโลกอนาคต.* วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม. ภาควิชาสถาปัตยกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศศิกาญจน์ นารถโคษา. (2556). *การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตกแต่งสวนที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทย.* รายงานการวิจัยมหาบัณฑิตสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์.ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศูนย์ภูมิอากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา. (2566). *ภูมิอากาศจังหวัดชลบุรี.* เข้าถึงได้จาก http.//climate.tmd.go.th

สันติ ภัยหลบลี้. (2562). *แผนที่ภูมิศาสตร์ของจังหวัดชลบุรีในภาพรวม*. เข้าถึงได้จาก http://www.mitrearth.org

สมรรถพล ตาณพันธ์. (2563). Digital Technology in Architecture. *วารสาร ASACREW. สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์*. 11 มี.ค. 2563.

สาทินี วัฒนกิจ, และณัฐนีภรณ์ น้อยเสงี่ยม. (2561). *การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมและผังภูมิทัศน์ชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง.*รายงานการวิจัย. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี. (2561). *ร้อยเรื่องราวบางเสร่เสน่ห์วิถีชุมชน. กรุงเทพ.* บริษัทพีเอปริ้นติ้งจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). *โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก* เข้าถึงได้จาก http://www.eeco.or.th.

สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2559). *โครงการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์* . เข้าถึงได้จาก http://dci.dip.go.th

องค์การสหประชาชาติ. (2558) *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs : Sustainable Development Goals)*. เข้าถึงได้จาก http://sdgs.ne.de.go.th

อาชัญญา รัตนอุบล และ คณะ (2548). *การจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต:สวนสาธารณะ. วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.* กรุงเทพฯ

อารี สุทธิพันธุ์. (2527). *ความหมายของการออกแบบ.* เข้าถึงได้จาก https://www.gotoknow.org

เอกพงษ์ ตรีตรง. (2561). *โครงการวิจัยเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดระยองสู่ความสมดุลและความยั่งยืน.* รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ. จังหวัดระยอง.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2566). *เป้าหมายของการจัดตั้ง วิทยสถานธัชภูมิ*. เข้าถึงได้จาก http://www.ธัชภูมิ.com

Admin viridian. (2563). *เรขศิลป์คืออะไรและเงื่อนไขต่างๆในการเข้าเรียน*. เข้าถึงได้จาก https://viridian-academy.com

Ali Mandanipour. *Urban Design and Dilemmas of Space.* Journals.

Carr, S. (1992). *Public Space.* Cambridge University Press

Carr, S., Francis, M., Rivlin, L. G., & Stone, A. M. (1992). *Public Space*. Cambridge University Press.

Cosgrove, D. E. (1984). *Social Formation and Symbolic Landscape.* The University of Wisconsin Press.

Curtin, B. A. (1997). *Semiotics and Visual Representation*. https://www.arch.chula.ac.th

Gehl, J. (1987). *Life between buildings: using public space.* New York.

Lefebvre, H. (1991). *The Production of Space.* Translated by Donald Nicholson-Smith. Cambridge, Massachusetts. USA.

Chriss, J. J. (2015). *Goffman, Parsons, and the Negational Sel*f. Academicus-international scientific Journal,11, page17

Hebert, L. L. (1971). *A World of Strangers; Order and Action in Urban Public. Space,* Part2. Urban Public Behavior.

Jacobs, J. (1961). *The death and life of Great American Cities.* New York.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement. Journals,* sagepub.com

Ladachart, L. (2013). *Inquiring mind.* https://www.inquiringmind.in.th/archives/319

Lupton, E. (2014). *Graphic design thinking ; beyond brainstorming[Graphic design thinking beyond brainstorming;ก้าวข้ามการbrainstorm*. Published by IDC premier co. ltd

Lynch, K. (1960). *The Image of the city.* Cambridge Massachusetts. MIT Press.

Marcus & Francis. (1990). *Companion to Public Space.* New York.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis:* Second Edition, 27-28

Merriam. (1998). *Conducting Effective Interview,* 114-115.

Mitsunari, A. (2557). *หลักการจัดการองค์ประกอบศิลป์.* เข้าถึงได้จาก https://sarita2545.blogspot.com

Nastasi, B. K., & Schensul, S. L. (2005). Qalitative research methods. *Journal of School Psychology.*

Panon Sooksompong. (2565). *สารัตถะแห่งสถาปัตยกรรมสู่การจัดชนชั้นที่ว่างของหลุยส์ ไอ คานห์.* บทความทางวิชาการ. 4 กรกฎาคม พ.ศ.2565. เข้าถึงได้จาก http://dsignsomething.com.

Sangsehanat, S. (2564). *PlaceMaking : การสร้างสรรค์เมืองจากจุดเล็กๆที่ยิ่งใหญ่.* เข้าถึงได้จาก https://sangsehanat-s.medium.com

Sauer, C. O. (1925). *The Morphology of Landscape.* University Press, Berkeley.

Sitte, C. (1889). *City Planing to Artistic Principles.*

Teera fah's Blog. (2013). *Urban Conservation.* เข้าถึงได้จาก *http://teerafah.wordpress.com.*

Tschumi, B. (1996). *Architecture and Disjunction.* MIT Press.

TSIS Team (2563). *การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูป*. เข้าถึงได้จาก https://www.thetsis.com

Tum Sikwae. (2558). *เรื่องของน้ำขึ้นและน้ำลง*. เข้าถึงได้จาก https:// www tumsikwae.blogspot.com

Uma Phanita Surinta. (2561). *Urban design.การออกแบบชุมชนเมือง*. เข้าถึงได้จาก https://phanita.medium.com

UNESCO World Heritage Center. (2008). *Cultural Landscapes*. เข้าถึงได้จาก https://whc.unesco.org /en/culturallandscape/

Whyte, W. H. (1980). *The Social life of Small Urban Spaces.* Academia.edu.

มหาวิทยาลัยบูรพา
BURAPHA UNIVERSITY

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

กรอกข้อมูลโดยพิมพ์หรือเขียนด้วยตัวบรรจงที่อ่านง่าย

GRD-107

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบฟอร์มขอออกหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย
รับที่ 0 3 1 0 3
วันที่ 19 ต.ค. 2566
เวลา 15.04น.

ด้วยข้าพเจ้า นายวชรินทร์ สุปัญโญ รหัสประจำตัว 63810001
หลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา ทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะ/วิทยาลัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทรศัพท์ 0817330388 e-mail: 63810001@go.buu.ac.th

☐ ปริญญาโท ☑ ปริญญาเอก ☑ แบบเต็มเวลา ☐ แบบไม่เต็มเวลา แผนการศึกษาแบบ แบบ 2.1

อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์ ✓

(IDENTITY FISHER COMMUNE REFERRED TO DIGITAL ARCHITECTURAL MODEL IN THE PUBLIC PARK AT BANGSARAY BEACH FOR CONSERVATION) ✓

โดยมี นางสาวปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์ ✓ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ / ดุษฎีนิพนธ์

มีความประสงค์ขอออกหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

๑. ผศ.ดร.เด่นชัย ปราบจันดี หน่วยงานที่สังกัด/ คณะ/ มหาวิทยาลัย **(โปรดระบุที่อยู่ให้ชัดเจน)**
ภาควิชาบัณฑิตศึกษานานาชาติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๒. รศ.ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ หน่วยงานที่สังกัด/ คณะ/ มหาวิทยาลัย **(โปรดระบุที่อยู่ให้ชัดเจน)**
ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๓. ผศ.ดร.ฝนทิพย์ วรรธนะศิรินทร์ รังสิตสวัสดิ์ หน่วยงานที่สังกัด/ คณะ/ มหาวิทยาลัย **(โปรดระบุที่อยู่ให้ชัดเจน)**
สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์(หลักสูตรสองภาษา) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๔. หน่วยงานที่สังกัด/ คณะ/ มหาวิทยาลัย **(โปรดระบุที่อยู่ให้ชัดเจน)**

๕. หน่วยงานที่สังกัด/ คณะ/ มหาวิทยาลัย **(โปรดระบุที่อยู่ให้ชัดเจน)**

พร้อมแนบ 1) เค้าโครงวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ (ฉบับย่อ) (ไม่เกิน 10 หน้า ไม่นับรวมเอกสารอ้างอิง) จำนวนเล่มเท่ากับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย จำนวนชุดเท่ากับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ เอกสารเพิ่มเติมในภายหลัง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลายมือชื่อนิสิต .....
(นายวชรินทร์ สุปัญโญ)
วันที่ ๑๘ / ตุลาคม / ๒๕๖๖

ความเห็นของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ / ดุษฎีนิพนธ์	ความเห็นของคณบดีคณะ/วิทยาลัย	ความเห็นของคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ลงนาม ..... วันที่ 18/10/66	เห็นสมควรอนุมัติตามคำร้อง ลงนาม ..... วันที่	เห็นชอบ ลงนาม ..... วันที่ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัณฑนา รังสิโยภาส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
24 ต.ค. 2566

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕, ๗๐๑
ที่ อว ๘๑๓๗/๒๔๗๗ **วันที่** ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายวชรินทร์ สุปัญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๘๑๐๐๐๑ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ แบบเต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ๒.๑ ได้รับอนุมัติเค้าโครงดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์” โดยมี ดร.ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๗๓๓๐๓๘๘ หรือที่ E-mail: 63810001@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

มัณฑนา รังสิโยภาส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัณฑนา รังสิโยภาส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕, ๗๐๑
ที่ อว ๘๑๓๗/๒๔๗๖ **วันที่** ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่นชัย ปราบจันดี (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นายวชรินทร์ สุปัญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๘๑๐๐๐๑ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ แบบเต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ๒.๑ ได้รับอนุมัติเค้าโครงดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์” โดยมี ดร.ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๗๓๓๐๓๘๘ หรือที่ E-mail: 63810001@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

มัณฑนา รังสิโยภาส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัณฑนา รังสิโยภาส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕, ๗๐๑
ที่ อว ๘๑๓๗/๒๔๗๘ **วันที่** ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฝนทิพย์ วรรธนะศิรินทร์ รังสิตสวัสดิ์ (คณะศิลปกรรมศาสตร์)

ด้วย นายวชรินทร์ สุปัญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๘๑๐๐๐๑ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ แบบเต็มเวลา แผนการเรียน แบบ ๒.๑ ได้รับอนุมัติเค้าโครงดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์” โดยมี ดร.ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตดังรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๗๓๓๐๓๘๘ หรือที่ E-mail: 63810001@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

มัณฑนา รังสิโยภาส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัณฑนา รังสิโยภาส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

NECAST

Certificate of Completion

National Research Council of Thailand (NRCT)

certify that

วชรินทร์ สุปัญโญ

has completed the

Human Subject Protection (HSP)

E - Learning

Date approved

(13/8/2023)

Date expired

(13/8/2025)

(Dr.Wiparat De-ong)

Executive Director
National Research Council of Thailand

BURAPHA UNIVERSITY

สำเนา

ที่ IRB4-066/2567

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU345/2566

โครงการวิจัยเรื่อง : อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

หัวหน้าโครงการวิจัย : นายวชรินทร์ สุปัญโญ

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศิลปกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์) : อาจารย์ ดร.ปภัทรนันท์ คุณพูนทรัพย์

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศิลปกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการร่วม (สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์) : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวษา เรืองชีวิน

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิธีพิจารณา : ☑ Exemption Determination ☐ Expedited Reviews ☐ Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 4 วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 6 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 2 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 2 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566
5. แบบเก็บรวมรวบข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 6 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 27 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

วันที่หมดอายุ : วันที่ 27 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568

สำเนา

ลงนาม *นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ*

(นางสาวพิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

**** หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง ****

สำเนา

ผู้วิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยใช้เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Participant Information Sheet) (AF 06-02), เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form) (AF 06-03), แบบสัมภาษณ์ และ/หรือแบบสอบถาม รวมถึงเอกสารอื่น ๆ เช่น ใบประชาสัมพันธ์ หรือประกาศเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น
ที่ผ่านการรับรองและประทับตราจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา แล้วเท่านั้น
2. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย (Progress Report Form) (AF 09-01) ต่อคณะกรรมการฯ ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับการร้องขอ
3. การรับรองโครงการวิจัยของคณะกรรมการฯ มีกำหนด 1 ปี หลังจากวันที่คณะกรรมการฯ มีมติให้การรับรอง หากการวิจัยไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยสามารถยื่นขอต่ออายุการรับรองโครงการวิจัยอย่างน้อย 30 วัน ก่อนวันหมดอายุตามที่กำหนดไว้ในเอกสารับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
4. หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย เช่น เปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการวิจัย/ เพิ่มเติมผู้ร่วมวิจัย การแก้ไขหรือเพิ่มเติมวิธีดำเนินการวิจัย การแก้ไขการสะกดคำ เป็นต้น ผู้วิจัยจะต้องยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย โดยส่งแบบรายงานการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการวิจัย (Amendment Form) (AF 08-01) ต่อคณะกรรมการฯ โดยอ้างอิงรหัสโครงการวิจัยที่ได้รับไว้ และต้องระบุรายละเอียดให้ชัดเจนว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร และเหตุผลที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ในกรณีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการวิจัย/ เพิ่มเติมผู้ร่วมวิจัยท่านใหม่ให้แนบประวัติมาด้วย
5. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรงที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ภายในระยะเวลาที่กำหนดในวิธีดำเนินการมาตรฐาน (Standard Operating Procedures, SOPs) ให้แก่คณะกรรมการฯ ตามแบบรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรง (Serious Adverse Event (SAE) Report Form) (AF 10-01)
6. ผู้วิจัยมีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการฯ ทราบ เมื่อมีการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด หรือการระงับโครงการวิจัยโดยผู้วิจัยหรือผู้สนับสนุนทุนวิจัย
พร้อมทั้งคำอธิบายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียดถึงสาเหตุของการยุติหรือระงับโครงการวิจัย ตามแบบรายงานการยุติโครงการวิจัยก่อนกำหนด (Study Termination Memorandum) (AF 12-01)
7. ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด (Non-compliance / Protocol Deviation / Protocol Violation Report) (AF 13-01) ให้คณะกรรมการฯ และผู้สนับสนุนทันทีที่ตรวจพบ หรือได้รับรายงานว่ามีการปฏิบัติที่ไม่ตรงกับขั้นตอนที่ระบุไว้ในโครงการวิจัย หรือข้อ กำหนดของคณะกรรมการฯ
8. เมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย ผู้วิจัยมีหน้าที่ส่งแบบรายงานสรุปผลการวิจัย (Final Report) (AF 11-01) ให้คณะกรรมการฯ ทราบ ภายใน 30 วัน หลังจากสิ้นสุดการดำเนินการวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย : .....
โครงการวิจัยเรื่อง : อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์
เรียน ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นายวชรินทร์ สุปัญโญ ตำแหน่ง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่ สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์ ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้าร่วมการวิจัย ขอเรียนให้ท่านทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ดังนี้

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่(ค่ายลูกเสือ)นำสู่แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมเพื่อแสดงอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์และวัฒนธรรมของชุมชนประมงตำบลบางเสร่ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนในการจัดการพื้นที่ภูมิทัศน์ในชุมชนบางเสร่ให้มีศักยภาพที่เพียงพอต่อการบริการภาคประชาชนและนักท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการสื่อความหมายภูมิทัศน์และวัฒนธรรมวิถีชุมชนด้วยการเสริมสร้างคุณค่าของอัตลักษณ์และวิถีชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หากท่านตกลงที่จะเข้าร่วมการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้ข้าพเจ้าขอความร่วมมือให้ท่านร่วมการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการสนทนากลุ่ม คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งชั่วโมงในแต่ละกลุ่ม ในช่วงเวลา ๑๕.๓๐ น.-๑๖.๓๐ น. ของวันที่ทุกท่านในแต่ละกลุ่มพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยและสถานที่ในการสัมภาษณ์เป็นพื้นที่ภายในชุมชนบางเสร่ที่ทุกท่านสะดวกในการเดินทาง

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มกับท่านผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายในชุมชนในเรื่องมโนทัศน์ของท่านถึงสิ่งที่ชาวชุมชนมีความสนใจร่วมกันมีประสพการณ์ร่วมกันและมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันในชุมชนของท่านด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยแต่ละท่านในแต่ละกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ร่วมของชุมชนประมงบางเสร่และให้ข้อเสนอแนะด้านการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะของชุมชนด้วยแนวทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม

การเข้าร่วมการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการสนทนากลุ่มเป็นไปโดยสมัครใจ ท่านอาจปฏิเสธที่จะเข้าร่วม และถ้าการเข้าร่วมนี้ไม่ตรงกับความสนใจของท่านท่านสามารถถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลา อย่างอิสระ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อร่างกายและจิตใจของท่านทั้งสิ้น

การวิจัยนี้ไม่เปิดเผยชื่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ไม่มีการบันทึกวีดีโอ การถ่ายภาพนิ่งเป็นการถ่ายจากด้านหลังของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยในระยะไกล ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่านเป็นการเก็บข้อมูลเชิงมโนทัศน์ของท่าน มิได้ก่อให้เกิดอันตรายต่อท่านและไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพและการดำเนินชีวิตของแต่ละท่านแต่อย่างใด วิธีการเก็บรักษาข้อมูลถูกจัดเก็บโดยระบบจัดการฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำการคัดลอกลงในแผ่นDiscและจัดเก็บในสถานที่ที่มิดชิดและปลอดภัย การเก็บข้อมูลการวิจัยนี้เป็นความลับ และการวิจัยฉบับนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้นและและจะทำลายข้อมูลทั้งฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์และในข้อมูลที่คัดลอกลงในแผ่นDisc หลังการวิจัยสิ้นสุดหรือภายในระยะเวลา๑ปี

ผลของการวิจัยนี้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกกลุ่มจะได้รับประโยชน์ทางตรงจากการเข้าใช้พื้นที่สวนสาธารณะชุมชนด้วยงานสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ และประโยชน์ทางอ้อมด้วยการอาศัยพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนแห่งนี้เป็นเครื่องมือสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับภาคสังคมในวงกว้างให้เข้าใจคุณค่าของอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่เพื่อดำรงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวประมงควบคู่กับชุมชนบางเสร่สืบเนื่องต่อไปและสร้างความพึงพอใจแก่ท่านในการเยี่ยมชมชุมชนบางเสร่อย่างแท้จริง

หากท่านมีคำถามหรือข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อข้าพเจ้า นายวชรินทร์ สุปัญโญ ตำแหน่ง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทรศัพท์มือถือหมายเลข ๐๘๑๗๓๓๐๓๘๘ หรือ อีเมล ๖๓๘๑๐๐๐๑@go.buu.ac.th ข้าพเจ้ายินดีตอบคำถาม และข้อสงสัยของท่านทุกเมื่อ และถ้าผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย สามารถแจ้งมายัง คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒-๖๒๐ หรือ อีเมล buuethics@buu.ac.th

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ. โอกาสนี้
นายวชรินทร์ สุปัญโญ
นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

AF ๐๖-๐๒/๗๒.๑

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย : .....
โครงการวิจัยเรื่อง : อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์
เรียน ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นายวชรินทร์ สุปัญโญ ตำแหน่ง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่ สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์ ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้าร่วมการวิจัย ขอเรียนให้ท่านทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ดังนี้

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่(ค่ายลูกเสือ)นำสู่แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมเพื่อแสดงอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์และวัฒนธรรมของชุมชนประมงตำบลบางเสร่ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนในการจัดการพื้นที่ภูมิทัศน์ในชุมชนบางเสร่ให้มีศักยภาพที่เพียงพอต่อการบริการภาคประชาชนและนักท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการสื่อความหมายภูมิทัศน์และวัฒนธรรมวิถีชุมชนด้วยการเสริมสร้างคุณค่าของอัตลักษณ์และวิถีชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หากท่านตกลงที่จะเข้าร่วมการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณนี้ข้าพเจ้าขอความร่วมมือให้ท่านร่วมการวิจัยในรูปแบบของการร่วมตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมายบนอุปกรณ์ทางอิเล็คทรอนิกส์

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการสอบถามกับท่านผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยที่มีภูมิลำเนาอยู่ภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนประมงบางเสร่และมีโอกาสได้เข้าใช้บริการในสวนสาธารณะชายหาดเสร่ประเด็นในแบบสอบถามเป็นกรอบของมโนทัศน์ของบุคคลจากสังคมภายนอกชุมชนบางเสร่ที่มีมุมมองถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนนี้จากการได้สัมผัสรับรู้ในวิถีชีวิตภูมิทัศน์และวัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่รวมถึงการสอบถามถึงพฤติกรรมการใช้พื้นที่สวนสาธารณะและมโนทัศน์ในบทบาทของพื้นที่สวนสาธารณะและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับบริบทของการท่องเที่ยวและนันทนาการ

การเข้าร่วมตอบแบบสอบถามเป็นไปโดยสมัครใจ ท่านอาจปฏิเสธที่จะเข้าร่วม และถ้าการเข้าร่วมนี้ไม่ตรงกับความสนใจของท่าน ท่านสามารถถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลา อย่างอิสระ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อร่างกายและจิตใจของท่านทั้งสิ้น

การวิจัยนี้ไม่เปิดเผยชื่อผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ไม่มีการบันทึกวีดีโอ การถ่ายภาพนิ่งเป็นการถ่ายจากด้านหลังของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยในระยะไกล ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่านเป็นการเก็บข้อมูลเชิงมโนทัศน์ของท่าน มิได้ก่อให้เกิดอันตรายต่อท่านและไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพและการดำเนินชีวิตของแต่ละท่านแต่อย่างใด วิธีการเก็บรักษาข้อมูลถูกจัดเก็บโดยระบบจัดการฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำการคัดลอกลงในแผ่นDiscและจัดเก็บในสถานที่ที่มิดชิดและปลอดภัย การเก็บข้อมูลการวิจัยนี้เป็นความลับ และการวิจัยฉบับนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้นและจะทำลายข้อมูลทั้งฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์และในข้อมูลที่คัดลอกลงในแผ่นDisc หลังการวิจัยสิ้นสุดหรือภายในระยะเวลา๑ปี

ผลของการวิจัยนี้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกกลุ่มจะได้รับประโยชน์ทางตรงจากการเข้าใช้พื้นที่สวนสาธารณะชุมชนด้วยงานสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ และประโยชน์ทางอ้อมด้วยการอาศัยพื้นที่สวนสาธารณะชุมชนแห่งนี้เป็นเครื่องมือสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับภาคสังคมในวงกว้างให้เข้าใจคุณค่าของอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่เพื่อดำรงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวประมงควบคู่กับชุมชนบางเสร่สืบเนื่องต่อไปและสร้างความพึงพอใจแก่ท่านในการเยี่ยมชมชุมชนบางเสร่อย่างแท้จริง

หากท่านมีคำถามหรือข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อข้าพเจ้า นายวชรินทร์ สุปัญโญ ตำแหน่ง นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หน่วยงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทรศัพท์มือถือหมายเลข ๐๘๑๗๓๓๐๓๘๘ หรือ อีเมล ๖๓๘๑๐๐๐๑@go.buu.ac.th ข้าพเจ้ายินดีตอบคำถาม และข้อสงสัยของท่านทุกเมื่อ และถ้าผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย สามารถแจ้งมายัง คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒-๖๒๐ หรือ อีเมล buuethics@buu.ac.th

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ. โอกาสนี้
นายวชรินทร์ สุปัญโญ
นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

AF ๐๖-๐๓.๑/๒.๑

เอกสารแสดงความยินยอม
ของผู้ ข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)

รหัสโครงการวิจัย: .....
โครงการวิจัยเรื่อง : อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์
ให้คำยินยอม วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ก่อนที่จะลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย และรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่ระบุในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ไว้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเข้าใจคำอธิบายดังกล่าวครบถ้วนเป็นอย่างดีแล้ว และผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆที่ข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยความเต็มใจและไม่ปิดบังซ่อนเร้น จนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจและมีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ถ้าการเข้าร่วมนี้ไม่ตรงกับความสนใจของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลาอย่างอิสระ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อร่างกายและจิตใจของข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ผู้วิจัยรับรองว่าการวิจัยนี้ไม่เปิดเผยชื่อของข้าพเจ้า ไม่มีการบันทึกวีดีโอ การถ่ายภาพนิ่งเป็นการถ่ายจากด้านหลังของข้าพเจ้าในระยะไกล ความคิดเห็นของข้าพเจ้าเป็นการเก็บ ข้อมูลเชิงมโนทัศน์ของข้าพเจ้ามิได้ก่อให้เกิดอันตรายและไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพและการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าแต่อย่างใด วิธีการเก็บรักษาข้อมูลถูกจัดเก็บโดยระบบจัดการฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำการคัดลอกลงในแผ่นDiscและจัดเก็บในสถานที่ที่มิดชิดและปลอดภัย การเก็บข้อมูลการวิจัยนี้เป็นความลับและการวิจัยฉบับนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น และจะทำลายข้อมูลทั้งฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์และในข้อมูลที่คัดลอกลงในแผ่นDisc หลังการวิจัยสิ้นสุดหรือภายในระยะเวลา๑ปี

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

กรณีที่ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในเอกสารแสดงความยินยอมให้แก่ข้าพเจ้าฟังจนเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือของข้าพเจ้าในเอกสารแสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม
(.....)
ลงนาม.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ กรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยให้ความยินยอมด้วยการประทับลายนิ้วหัวแม่มือ ขอให้มีพยานลงลายมือชื่อรับรองด้วย

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

แบบสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่มอาชีพประมงพาณิชย์ในชุมชนบางเสร่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ณ สถานที่.....

งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมกลุ่มสัมภาษณ์

เพศ.....อายุ.....ปี อาชีพเสริม.....อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ระดับการศึกษา..... จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....จำนวนสมาชิกในครอบครัวรุ่นต่อมาที่สนใจอาชีพประมง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเรื่อง อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่ โดยแบ่งกรอบหมวดหมู่จาก*ฐานวัฒนธรรมชุมชนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

☐ ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน ☐ ด้านศิลปะการแสดง ☐ ด้านประเพณี พิธีกรรมและงานเทศกาล
☐ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ ☐ ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล ☐ ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร
☐ ด้านภูมิทัศน์

ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าชุมชนนี้ อะไรคือความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน.....

ข้อที่ 2 ในความคิดเห็นของท่านที่มีอาชีพประมง สิ่งนี้อยู่ในกรอบหมวดหมู่ด้านใดและคือสิ่งใด.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในแนวทางการนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่สวนสาธารณะและชายหาดบางเสร่

ข้อที่ 3.1 ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทนอัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน

ข้อที่ 3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำเสนอสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร

*เอกสารอ้างอิง ปัทวี ล้อมวงศ์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานฝีมือเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*, สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสนทนากลุ่มอาชีพประมงพาณิชย์ในชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 2	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 1	ท่านคิดว่าชุมชนนี้ อะไรคือความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
ข้อที่ 2	ในความคิดเห็นของท่านที่มีอาชีพประมง สิ่งนี้อยู่ใน*กรอบหมวดหมู่วัฒนธรรมชุมชนด้านต่อไปนี้ ในด้านใด - ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน - ด้านศิลปะการแสดง - ด้านประเพณีพิธีกรรมและงานเทศกาล - ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ - ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล - ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร - ด้านภูมิทัศน์ และคือสิ่งใด	

*เอกสารอ้างอิง ปัทวี ล้ำยวงศ์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนหาดบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*; สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสนทนากลุ่มอาชีพประมงพาณิชย์ในชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 3	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 3.1	ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทนอัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน	
ข้อที่ 3.2	ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำเสนอสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

แบบสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่มอาชีพประมงพื้นบ้านในชุมชนบางเสร่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ณ สถานที่.....

งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมกลุ่มสัมภาษณ์

เพศ.....อายุ.....ปี อาชีพเสริม.....อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ระดับการศึกษา..... จำนวนสมาชิกในครอบครัว..... จำนวนสมาชิกในครอบครัวรุ่นต่อมาที่สนใจอาชีพประมง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเรื่อง อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่ โดยแบ่งกรอบหมวดหมู่จาก*ฐานวัฒนธรรมชุมชนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

☐ ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน ☐ ด้านศิลปะการแสดง ☐ ด้านประเพณี พิธีกรรมและงานเทศกาล
☐ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ ☐ ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล ☐ ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร
☐ ด้านภูมิทัศน์

ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าชุมชนนี้ อะไรคือความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน.....

ข้อที่ 2 ในความคิดเห็นของท่านที่มีอาชีพประมง สิ่งนี้อยู่ในกรอบหมวดหมู่ด้านใดและคือสิ่งใด.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในแนวทางการนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่สวนสาธารณะและชายหาดบางเสร่

ข้อที่ 3.1 ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทนอัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน

ข้อที่ 3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำเสนอสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร

*เอกสารอ้างอิง ปัทวี ล้อมวงศ์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานฝีมือเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*, สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสนทนากลุ่มอาชีพประมงพื้นบ้านในชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 2	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 1	ท่านคิดว่าชุมชนนี้ อะไรคือความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
ข้อที่ 2	ในความคิดเห็นของท่านที่มีอาชีพประมง สิ่งนี้อยู่ใน*กรอบหมวดหมู่วัฒนธรรมชุมชนด้านต่อไปนี้ ในด้านใด - ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน - ด้านศิลปะการแสดง - ด้านประเพณีพิธีกรรมและงานเทศกาล - ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ - ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล - ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร - ด้านภูมิทัศน์ และคือสิ่งใด	

*เอกสารอ้างอิง ปัทวี ล้ำยวงศ์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนหาดบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*; สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสนทนากลุ่มอาชีพประมงพื้นบ้านในชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 3	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 3.1	ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทนอัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน	
ข้อที่ 3.2	ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำเสนอสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

แบบสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่มผู้ปกครองท้องถิ่นชุมชนบางเสร่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ณ สถานที่.....

งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมกลุ่มสัมภาษณ์

เพศ.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ระดับการศึกษา.....ตำแหน่ง.....ภารกิจทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเรื่อง อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่ โดยแบ่งกรอบหมวดหมู่จาก*ฐานวัฒนธรรมชุมชนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

☐ ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน ☐ ด้านศิลปะการแสดง ☐ ด้านประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาล
☐ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ ☐ ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล ☐ ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร
☐ ด้านภูมิทัศน์

ข้อที่ 1ท่านคิดว่าชุมชนนี้มีสิ่งที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่สมควรจะอนุรักษ์ไว้คู่กับชุมชนหรือไม่ ถ้าชุมชนนี้มีสิ่งนี้สิ่งนี้อยู่ใน*กรอบหมวดหมู่วัฒนธรรมชุมชนด้านต่อไปนี้ในด้านใด...

ข้อที่ 2 ท่านคิดว่าจะบริหารจัดการสิ่งนี้ ในเชิงการอนุรักษ์ไว้คู่กับชุมชนหรือไม่ และจะบริหารจัดการสิ่งนี้ในชุมชนอย่างไร.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในแนวทางนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่สวนสาธารณะและชายหาดบางเสร่

ข้อที่ 3.1 ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทน อัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน.....

ข้อที่ 3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่ในการปกครองของท่าน ได้อย่างไร.....

*เอกสารอ้างอิง: ปัทวี *ลัดยาวหทัยพย์*(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนหัวปลาบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*, สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสนทนากลุ่มผู้ปกครองท้องถิ่นชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 2	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 1	ท่านคิดว่าชุมชนนี้มีสิ่งที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่สมควรจะอนุรักษ์ไว้คู่กับชุมชน หรือไม่ ถ้าชุมชนนี้มีสิ่งนี้ สิ่งนี้อยู่ในกรอบหมวดหมู่วัฒนธรรมชุมชนด้านต่อไปนี้ ในด้านใด - ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน - ด้านศิลปะการแสดง - ด้านประเพณีพิธีกรรมและงานเทศกาล - ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ - ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล - ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร - ด้านภูมิทัศน์ และคือสิ่งใด	
ข้อที่ 2	ท่านคิดว่าจะบริหารจัดการสิ่งนี้ ในเชิงการอนุรักษ์ไว้คู่กับชุมชนหรือไม่ และจะบริหารจัดการสิ่งนี้ในชุมชนอย่างไร	

*เอกสารอ้างอิง ปัทวี สัตยาวงศ์ทิพย์(2564) รายงานวิจัยการพัฒนางานพิพิธภัณฑ์เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี; สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ -แบบการสนทนากลุ่มผู้ปกครองท้องถิ่นชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 3	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 3.1	ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทน อัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน	
ข้อที่ 3.2	ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่ในการปกครองของท่าน ได้อย่างไร	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

แบบสัมภาษณ์สำหรับชาวชุมชนบางเสร่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ณ สถานที่.....

งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมกลุ่มสัมภาษณ์

เพศ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ระดับการศึกษา..... อาชีพเสริม.....จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเรื่อง อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่ โดยแบ่งกรอบหมวดหมู่จาก*ฐานวัฒนธรรมชุมชนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

☐ ด้านศิลปะการแสดง ☐ ด้านประเพณีและงานเทศกาล ☐ ด้านวิวทิวทัศน์ทางทะเล

☐ ด้านภูมิปัญญาทางอาชีพ ☐ ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร ☐ ด้านวิวทิวทัศน์ทางบก

☐ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ

ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าชุมชนนี้ อะไรคือความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน.....

ข้อที่ 2 ในความคิดเห็นของท่านที่เป็นชาวชุมชน สิ่งนี้อยู่ในกรอบหมวดหมู่ด้านใดและคือสิ่งใด.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในแนวทางนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่สวนสาธารณะและชายหาดบางเสร่

ข้อที่ 3.1 ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทนอัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน.....

ข้อที่ 3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำเสนอสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงชุมชนบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร

.....

*เอกสารอ้างอิง ปัทรี ลัดยางค์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ลำเลียงกระดับแสรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี* สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสัมภาษณ์ชาวชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 2	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 1	ท่านคิดว่าชุมชนนี้ อะไรคือความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
ข้อที่ 2	ในความคิดเห็นของท่าน สิ่งนี้อยู่ใน *กรอบหมวดหมู่วัฒนธรรมชุมชนด้านต่อไปนี้ ในด้านใด - ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน - ด้านศิลปะการแสดง - ด้านประเพณีพิธีกรรมและงานเทศกาล - ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ - ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล - ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร - ด้านภูมิทัศน์ และคือสิ่งใด	

*เอกสารอ้างอิง ปัทวี ลัดยาวงศ์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*, สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสัมภาษณ์ชาวชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 3	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 3.1	ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทนอัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชน	
ข้อที่ 3.2	ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำเสนอสิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

แบบสัมภาษณ์สำหรับปราชญ์ชาวบ้านชุมชนบางเสร่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ณ สถานที่.....

งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมกลุ่มสัมภาษณ์

เพศ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ระดับการศึกษา.....จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....จำนวนสมาชิกในครอบครัวรุ่นต่อมาที่สนใจการอนุรักษ์ชุมชน.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเรื่อง อัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่ โดยแบ่งกรอบหมวดหมู่จาก*ฐานวัฒนธรรมชุมชนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

☐ ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน ☐ ด้านศิลปะการแสดง ☐ ด้านประเพณี พิธีกรรมและงานเทศกาล
☐ ด้านถิ่นศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ ☐ ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล ☐ ด้านภูมิปัญญาทางการทหาร
☐ ด้านภูมิทัศน์

ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าชุมชนนี้ มีสิ่งที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่สมควรจะอนุรักษ์ไว้คู่กับชุมชนหรือไม่ ถ้าชุมชนนี้มีสิ่งนี้ในความคิดเห็นของท่านสิ่งนี้อยู่ในกรอบหมวดหมู่ด้านใดและคือสิ่งใด.....

ข้อที่ 2 ในความคิดเห็นของท่านจะมีแนวทางการอนุรักษ์สิ่งนี้ไว้คู่กับชุมชน อย่างไร.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในแนวทางนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่สวนสาธารณะและชายหาดบางเสร่

ข้อที่ 3.1 ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไรที่เป็นตัวแทน อัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชนในเชิงอนุรักษ์.....

ข้อที่ 3.2 ท่านมีข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์สิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้และเรียนรู้ในการอนุรักษ์วิถีชุมชนบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร.....

*เอกสารอ้างอิง: ปัทวี สัตยางค์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี;* สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 2	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 1	ท่านคิดว่าชุมชนนี้ มีสิ่งที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนในพื้นที่อื่นและเป็นสิ่งที่คงอยู่มานานนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่สมควรจะอนุรักษ์ไว้คู่กับชุมชน หรือไม่ ถ้าชุมชนนี้มีสิ่งนี้ ในความคิดเห็นของท่านสิ่งนี้อยู่ใน*กรอบหมวดหมู่วัฒนธรรมชุมชนด้านต่อไปนี้ ในด้านใด - ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน - ด้านศิลปะการแสดง - ด้านประเพณีพิธีกรรมและงานเทศกาล - ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะ - ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเล - ด้านภูมิปัญญาทางอาหาร - ด้านภูมิทัศน์ และคือสิ่งใด	
ข้อที่ 2	ในความคิดเห็นของท่านจะมีแนวทางการอนุรักษ์สิ่งนี้ไว้คู่กับชุมชนอย่างไร	

*เอกสารอ้างอิง ปัทรี สัตยวงศ์ทิพย์(2564) รายงานวิจัยการพัฒนารูปแบบสื่อเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี, สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ - แบบการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนบางเสร่

ตอนที่ 3	ข้อคำถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 3.1	ท่านคิดว่าจะนำเสนออะไร ที่เป็นตัวแทนอัตลักษณ์บนพื้นที่ชายหาดบางเสร่และสวนสาธารณะที่เป็นภูมิทัศน์ของชุมชนในเชิงอนุรักษ์	
ข้อที่ 3.2	ท่านมีข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์สิ่งนี้ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้และเรียนรู้ในการอนุรักษ์วิถีชุมชนบางเสร่ของท่าน ได้อย่างไร	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

แบบสอบถามสำหรับบุคคลทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมชุมชนบางเสร่

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ณ สถานที่.....

งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อการอนุรักษ์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ชุมชนประมงบางเสร่กับพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ) นำสู่แนวทางการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะด้วยการออกแบบสร้างสรรค์แบบจำลองดิจิตัลทางสถาปัตยกรรมเพื่อแสดงอัตลักษณ์ชุมชนในบริบทของการอนุรักษ์ภูมิทัศน์และวัฒนธรรมของชุมชนประมง ตำบลบางเสร่

คำอธิบาย: แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงมโนทัศน์ของบุคคลในสังคมภายนอกชุมชนบางเสร่ที่มีมุมมองถึงวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่ วิธีการที่ใช้เฉพาะคือการสร้างแบบสอบถามในเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ทำการสอบถามบุคคลทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมชุมชนบางเสร่จำนวน 40 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ *วัฒนธรรมของชุมชน ใน 7 ด้านเป็นฐานของมโนทัศน์ ได้แก่ 1) ด้านวรรณกรรมพื้นบ้านโดยใช้ภาพแทนเป็นวิถีประมง 2) ด้านศิลปะการแสดงโดยใช้ภาพแทนเป็นหางเครื่อง 3) ด้านประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาลโดยใช้ภาพแทนเป็นประเพณีสงกรานต์ 4) ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สักการะโดยใช้ภาพแทนเป็นวัดหลวงพ่อทองอยู่ 5) ด้านภูมิศาสตร์ทางทะเลโดยใช้ภาพแทนเป็นวิวทะเล 6) ด้านภูมิปัญญาทางอาหารโดยใช้ภาพแทนเป็นปิ้งงบและหมึกน้ำดำ และ 7) ด้านภูมิทัศน์โดยใช้ภาพแทนเป็นค่ายลูกเสือและต้นยางนา(สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่) เป็นตัวแปรอิสระ และใช้ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตัวแปรตาม บันทึกในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนประมงจากมุมมองของบุคคลภายนอก เพื่อการรวบรวมและคำนวณข้อมูลด้านสถิติโดยการใช้ค่าเฉลี่ย (X Bar) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดการกับข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ รวมถึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงความต้องการความสะดวกในการใช้สอยพื้นที่ภูมิทัศน์สาธารณะของชุมชน โดยใช้หลักการสอบถามถึงพฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะและ**มโนทัศน์จากสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะ เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดการกับข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ

*เอกสารอ้างอิง: ปัทวี ลัดยางค์ทิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*; สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

**เอกสารอ้างอิง: วิมลสิทธิ์ หรยางกูร(2537) *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม*; สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง - กรุณาตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในเครื่องหมายวงเล็บ

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 1	เพศของท่าน ( ) ชาย ( ) หญิง	
ข้อที่ ๒	สถานภาพ ( ) โสด ( ) สมรส	
ข้อที่ 3	ที่อยู่อาศัย( )ในชุมชน( ) นอกชุมชน( ) อื่นๆ.....	
ข้อที่ 4	อายุของท่าน ( ) ต่ำกว่า ๒๐ ปี ( ) ๒๐ ปี-๓๐ ปี ( ) ๓๑ ปี-๔๐ ปี ( ) ๔๑ ปี-๕๐ ปี ( ) ๕๑ ปี-๖๐ ปี ( ) ๖๑ ปี ขึ้นไป	
ข้อที่ 5	อาชีพของท่าน ( ) พนักงานบริษัทเอกชน ( ) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) เกษตรกร ( ) รับจ้างทั่วไป ( ) นักเรียน/นักศึกษา ( ) อื่นๆ.....	
ข้อที่ 6	ระดับการศึกษา ( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา/ปวช. ( ) อนุปริญญา/ปวส. ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี ( ) อื่นๆ	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเรื่อง มโนทัศน์ของมุมมองถึงวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่

คำชี้แจง: ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)

ระดับความเห็นชอบของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 ระดับ มีความหมายดังนี้ ระดับ 5 หมายถึงมีความเห็นชอบมากที่สุด,ระดับ 4 หมายถึงมีความเห็นชอบมาก,ระดับ 3 หมายถึงมีความเห็นชอบปานกลาง,ระดับ 2 หมายถึง มีความเห็นชอบน้อยและระดับ 1 หมายถึงมีความเห็นชอบน้อยที่สุด

หลังจากที่ท่านได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่ในชุมชนประมงบางเสร่ ในใจของท่านมีมุมมองถึงวัฒนธรรมในชุมชนบางเสร่ที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนอื่นๆ ท่านมีความเห็นถึง *รูปภาพแทนวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชนประมงบางเสร่ตรงกับรูปใด

ตอนที่ ๒	วัฒนธรรมของชุมชนประมงบางเสร่	ระดับความเห็นชอบ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ข้อที่ 1	วิถีประมง						
ข้อที่ 2	หางเครื่อง						
ข้อที่ 3	ประเพณีสงกรานต์						
ข้อที่ 4	วัดหลวงพ่อทองอยู่						
ข้อที่ 5	วิวทะเล						
ข้อที่ 6	ปิ้งงบและหมึกน้ำดำ						
ข้อที่ 7	ค่ายลูกเสือและต้นยางนา						

*เอกสารอ้างอิง: ปิทวี สัตยวงศ์พิพย์(2564) *รายงานวิจัยการพัฒนางานพิมพ์ผ้าเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี;* สำนักงานวิจัยแห่งชาติ

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเรื่อง พฤติกรรมการใช้พื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

คำชี้แจง - กรุณาตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในเครื่องหมายวงเล็บ

ตอนที่ 3	พฤติกรรมการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะ	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 1	จำนวนครั้งที่ท่านมาพื้นที่แห่งนี้ ( ) เป็นครั้งแรก ( ) สัปดาห์ละครั้ง ( ) สองสัปดาห์มาครั้ง ( ) เดือนละครั้ง ( ) ปีละครั้ง ( ) ไม่แน่นอน	
ข้อที่ 2	โดยปกติท่านเข้าใช้พื้นที่แห่งนี้กับใคร ( ) คนเดียว ( ) สองคน ( ) กลุ่มเพื่อนหลายคน ( ) ครอบครัว ( ) สัตว์เลี้ยง ( ) อื่นๆ ระบุ.....	
ข้อที่ 3	จุดประสงค์ที่ท่านเดินทางมาพื้นที่แห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า1ข้อ) ( ) มาทำธุระส่วนตัว ( ) มาทำงาน ( ) มาท่องเที่ยว ( ) มาออกกำลังกาย ( ) มาพักผ่อน ( ) พบปะ/นัดพบผู้คน ( ) มาเยี่ยมญาติ/เพื่อน ( ) มาทำกิจกรรมทางสังคม เช่นกีฬากระชับความสัมพันธ์ของชุมชน/หน่วยงาน ( ) มาทำกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม เช่น การแสดงดนตรี/อาหารพื้นถิ่น ( ) มาทำกิจกรรมประจำปีเช่นงานปีใหม่ สงกรานต์ ( ) มาทำกิจกรรมบันเทิง เช่นการแสดงดนตรีสด ( ) มาทำกิจกรรมอื่นๆ ระบุ.....	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเรื่อง พฤติกรรมการใช้พื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

คำชี้แจง - กรุณาตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในเครื่องหมายวงเล็บ

ตอนที่ 3	พฤติกรรมการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะ	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 4	เวลาที่ท่านใช้ในพื้นที่แห่งนี้ ( ) เกิน ๓๐ นาทีแต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ( ) เกิน ๑ ชั่วโมงแต่ไม่เกิน ๓ ชั่วโมง ( ) เกิน ๓ ชั่วโมง ( ) ไม่แน่นอน	
ข้อที่ 5	ท่านเข้าใช้พื้นที่แห่งนี้ด้วยวิธีการใด ( ) เดินเท้า ( ) จักรยาน ( ) จักรยานยนต์ ( ) รถยนต์ส่วนตัว ( ) รถรับจ้าง ( ) รถประจำทาง ( ) เรือส่วนตัว ( ) เรือรับจ้าง ( ) อื่นๆ ระบุ.....	
ข้อที่ 6	ท่านมักเข้ามาใช้พื้นที่แห่งนี้ในวันใด ( ) วันธรรมดา ( ) วันเสาร์-อาทิตย์ ( ) วันหยุดนักขัตฤกษ์ ( ) วันหยุดพักร้อนหลายวัน ( ) วันพระ ( ) วันใดก็ได้ที่มีเวลาว่างและสะดวก ( ) อื่นๆ ระบุ.....	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเรื่อง มโนทัศน์จากสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะ

คำชี้แจง - กรุณาตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในเครื่องหมายวงเล็บ

ตอนที่ 3	มโนทัศน์จากสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะ	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 7	ท่านทราบข้อมูลหรือรู้จักพื้นที่แห่งนี้ได้อย่างไร ( ) ไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อพื้นที่นี้มาก่อน ( ) ไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อจากบุคคลหรือสื่อต่างๆ ( ) รู้จักและเคยค้นหาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อ ( ) รู้จักพื้นที่แห่งนี้เป็นอย่างดี ( ) จากแหล่งอื่นๆ ระบุ.....	
ข้อที่ 8	ทัศนคติของท่านที่คิดว่าพื้นที่นี้มีบทบาทหรือลักษณะที่โดดเด่นตรงกับข้อใด (ตอบได้มากกว่า1ข้อ) ( ) รองรับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่นธุระต่างๆ ( ) รองรับการพักผ่อน/ผ่อนคลาย ( ) รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่นการนัดพบ ( ) รองรับกิจกรรมทางสังคม เช่นกีฬากระชับความสัมพันธ์ของชุมชน/หน่วยงาน ( ) รองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ เช่นอบรมงานฝีมือ ( ) รองรับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า/ค้าขาย เช่น ถนนคนเดิน มหกรรมสินค้าราคาถูก ( ) รองรับกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร เช่นใช้เป็นจุดนัดพบ/พักคอย ด้านการเดินทาง ( ) รองรับกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม เช่นการแสดงดนตรี/อาหารพื้นถิ่น ( ) รองรับกิจกรรมประจำปี เช่นงานปีใหม่ สงกรานต์ ( ) รองรับกิจกรรมบันเทิง เช่นการแสดงดนตรีสด ( ) ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่นการออกกำลังกาย ( ) ส่งเสริมทัศนียภาพของเมือง เช่นเป็นจุดหมายตา ( ) อื่นๆ ระบุ.....	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเรื่อง มโนทัศน์จากสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะ

คำชี้แจง - กรุณาตอบแบบสอบถามโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในเครื่องหมายวงเล็บ

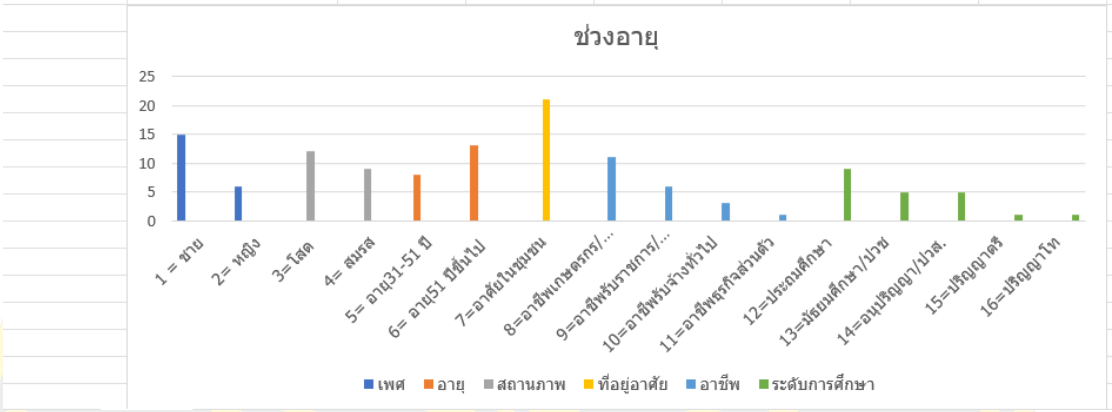
ตอนที่ 3	มโนทัศน์จากสภาพแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะ	ข้อเสนอแนะ
ข้อที่ 13	ท่านคิดว่าพื้นที่แห่งนี้ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ( ) ซ่อมแซมสิ่งเดิม ( ) เพิ่มทางเดินเท้า ( ) เพิ่มหลังคาคลุมทางเดินเท้า ( )เพิ่มป้ายข้อมูล ( ) เพิ่มที่จอดรถยนต์ ( ) เพิ่มที่จอดรถจักรยานยนต์ ( ) เพิ่มทางจักรยาน ( ) เพิ่มทางเดินคนพิการ ( ) เพิ่มที่นั่งพัก ( ) เพิ่มดวงไฟแสงสว่าง ( ) เพิ่มห้องน้ำและห้องอาบน้ำ ( ) อื่นๆ ระบุ.....	
ข้อที่ 14	ท่านคิดว่าพื้นที่แห่งนี้ควรเพิ่มอาคารสถานที่อย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ( ) ซ่อมแซมอาคารเดิม ( ) เพิ่มสิ่งป้องกันกิ่งไม้หัก ( ) เพิ่มอาคารนิทรรศการอาหารทะเล ( ) เพิ่มสวนหย่อม ( )เพิ่มซุ้มรักษาความปลอดภัย ( ) เพิ่มสนามกีฬาในร่ม( ) เพิ่มลานกิจกรรม ( ) เพิ่มซุ้มขายอาหารทะเลในวันหยุด ( ) อื่นๆ ระบุ	
ข้อที่ 15	ท่านคิดว่าพื้นที่แห่งนี้ควรเพิ่มทัศนียภาพและมุมมองอย่างไร (เลือกตอบ 1 ข้อ) ( ) เพิ่มจุดหมายตาเช่นประติมากรรมลอยตัว/สระน้ำ ( ) เพิ่มลักษณะอาคารแบบอนุรักษ์ท้องถิ่น ( ) เพิ่มลักษณะอาคารแบบแปลกใหม่ ( ) อื่นๆ ระบุ.....	
ข้อที่ 16	ท่านคิดว่ามีอุปสรรคในการเข้าใช้พื้นที่แห่งนี้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ( ) ไม่มีอุปสรรค ( )ทางเข้ามีเขื่อนกั้น/พื้นต่างระดับ ( ) มีรถจักรยานยนต์วิ่งบนทางเดิน ( ) อื่นๆระบุ..	

BUU-IRB Approved
27 Mar 2024

ภาคผนวก ข

ผลการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่มกับชาวชุมชน

กลุ่ม:		กลุ่มบุคคลภายในชุมชนประมงบางเสร่ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกกลุ่ม
Criteria:		ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมการวิจัยในการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม

สรุปการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มประมงพาณิชย์ จำนวน 5 ท่าน ทุกท่านเป็นเพศชาย ประกอบอาชีพประมงพาณิชย์ มีอายุตั้งแต่ 31ปี-61ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบางเสร่ มีการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ใช้สถานที่การสัมภาษณ์ในบริเวณสะพานปลากลุ่มประมงบางเสร่

ทุกท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่าชุมชนประมงบางเสร่ มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและความโดดเด่นนี้คือ วีถีประมง และมีหนึ่งท่านรวม วีถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมง เข้าด้วยกัน

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะในความต้องการนำเสนอ วีถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมง ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ด้วยข้อเสนอดังต่อไปนี้

รูปปั้นสัตว์ทะเลหลายๆชนิดและมีป้ายกำกับว่าคือสัตว์ชนิดใดพร้อมประวัติความเป็นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบเรื่องราวชีวิตสัตว์ทะเล

ใช้บ้านปลาที่มีสารพัดพันธ์ปลาและมีการระบุชื่อปลา

ใช้การยกระดับให้สูงขึ้นของฐานอนุสาวรีย์ กรมหลวงชุมพรเขตรอุดมศักดิ์หรือเสด็จเตี่ย ที่ชาวเรือนับถือว่าท่านเป็นชาวเรือเช่นเดียวกัน ให้สูงขึ้นและมีพื้นที่ที่แยกเป็นสัดส่วนให้ชาวประมงรวมทั้งประชาชนทั่วไปมากราบไหว้สักการะได้สะดวก

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะเครื่องมือการสื่อสารถึงวีถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมงของชาวบางเสร่ ต่อสังคมภายนอกและนักท่องเที่ยว มีข้อเสนอดังต่อไปนี้

1. ใช้จอวิดีทัศน์ถ่ายรูปชีวิตสัตว์ทะเลหลายๆชนิดใต้น้ำ นำเสนอต่อนักท่องเที่ยวให้ทราบเรื่องราวชีวิตใต้น้ำ
2. ใช้แผนที่หรือแผนผังติดตั้งในตำแหน่งตั้งแต่ทางเข้าทางถนนสุขุมวิทจนถึงในชุมชน แสดงพื้นที่ทำการประมง พื้นที่สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่พักผ่อนและออกกำลังกาย พื้นที่ร้านอาหาร พื้นที่ขายอาหารทะเลสดและพื้นที่ประเภทที่พักรีสอรท์ พร้อมทั้งป้ายระบุทางที่จะไปยังพื้นที่ต่างๆดังกล่าว
3. ปรับปรุงท่าขึ้นลงเรือเร็วและใช้สัญลักษณ์เป็นรูปเรือใบบริเวณท่าเรือเล็กที่ให้บริการนักท่องเที่ยว
4. สื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อโซเชียลมีเดีย เน้นกิจกรรมท่องเที่ยวทางในลักษณะ one day trip
5. ใช้กิจกรรมทางกีฬาด้วยฟุตบอลชายหาด
6. ใช้การขยายถนนเลียบชายหาดและมีที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ให้เพียงพอ เพื่อการสื่อสารถึงความสะดวกในการท่องเที่ยวและการเยี่ยมชมชุมชน

สรุปการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มประมงพื้นบ้าน จำนวน 5 ท่าน ทุกท่านเป็นเพศชาย ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน มีอายุตั้งแต่ 31ปี-61ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบางเสร่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ใช้สถานที่การสัมภาษณ์บริเวณเพิงพักของกลุ่มประมงพื้นบ้านริมชายหาดบางเสร่ ทุกท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่าชุมชนประมงบางเสร่ มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นและความโดดเด่นนี้คือ วีถีประมง สะพานปลากลุ่มประมง หลวงพ่อทองอยู่ ถนนสายวัฒนธรรม ธนาคารปูไข่ วิวทะเลและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ (ค่ายลูกเสือ)

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะในความต้องการนำเสนอ วีถีประมง วิวทะเลและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่(ค่ายลูกเสือ) ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ด้วยข้อเสนอดังต่อไปนี้

1. เพิ่มไฟฟ้าส่องสว่างลงไปในทะเลและตามทางสัญจรและเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความสดชื่นรื่นรมย์ยามราตรีของชายหาดชุมชนบางเสร่
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่(ค่ายลูกเสือ)ด้วยการค้ำยันลำต้นไม้ ดูแลรักษารากและตกแต่งกิ่งของต้นยางนาในสวนสาธารณะ
3. รื้อซุ้มขายของภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ โดยเปลี่ยนเป็นซุ้มขายอาหารทะเลสดบริเวณชายหาด

4. เพิ่มพื้นที่สำหรับวางโต๊ะรับประทานอาหารภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะเครื่องมือการสื่อสารถึงวีถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมงของชาวบางเสร่ ต่อสังคมภายนอกและนักท่องเที่ยว โดยมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

1. สื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อโซเชียลมีเดีย
2. การขยายถนนเลียบชายหาดและมีที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ให้เพียงพอ เพื่อการสื่อสารถึงความสะดวกในการท่องเที่ยวและการเยี่ยมชมชุมชน
3. ลดระดับเขื่อนกันคลื่นบริเวณสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่(ค่ายลูกเสือ)และชายหาด เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงสวนสาธารณะและชายหาด

สรุปการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มผู้ปกครองท้องถิ่นชุมชนบางเสร่ จำนวน 5 ท่าน เป็นเพศชาย 2 ท่านและเพศหญิง 3 ท่าน ประกอบอาชีพรับราชการ มีอายุตั้งแต่ 41ปี-50ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบางเสร่ มีการศึกษาตั้งแต่อนุปริญญาหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงถึงระดับปริญญาโท ใช้สถานที่การสัมภาษณ์ในห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลบางเสร่

ทุกท่านมีความคิดเห็นว่าชุมชนประมงบางเสร่ มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นทั้ง 4 ท่านและคิดว่ามีแต่ไม่ทราบว่าสิ่งนี้คืออะไรอีก 1 ท่าน และความโดดเด่นนี้คือ เป็นชุมชนที่ยังการรักษาสภาพภูมิทัศน์ธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนในลักษณะอนุรักษ์แตกต่างจากพื้นที่อื่นที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการบริหารพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนทำให้สภาพธรรมชาติของพื้นที่นั้นเปลี่ยนไป วีถีประมง หลวงพ่อทองอยู่ สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ กรมหลวงชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ หรือเสด็จเตี่ย สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบางเสร่ อาหารพื้นถิ่น

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะในความต้องการนำเสนอ วีถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมง ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ด้วยข้อเสนอดังต่อไปนี้

1. ใช้การผสมผสานวิถีประมงกับการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน
2. ใช้สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นพื้นที่ในการนำเสนอด้วยการปลูกต้นไม้เพิ่มและปรับปรุงด้านกายภาพของทางเดินภายในสวนสาธารณะ รวมถึงการมีพื้นที่สร้างซุ้มจัดแสดงชีวิตที่เป็นจริงของชาวประมงในลักษณะเรียลลิตี้ด้วยสื่อวีดีทัศน์ โดยแยกพื้นที่เป็นสัดส่วนภายในสวนสาธารณะเพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบเรื่องราววิถีประมงของชุมชน
3. มีสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าโอทอปและอาหารพื้นถิ่นของชุมชนภายในสวนสาธารณะ
4. มีสิ่งปลูกสร้างแบบแลนด์มาร์คเพื่อเป็นจุดเช็คอินของนักท่องเที่ยวภายในสวนสาธารณะ

5. อนุรักษ์สภาพภูมิทัศน์ธรรมชาติ ชายหาด สัตว์ทะเล เช่น การสร้างปะการังเทียม
6. นำตำนานหรือความเป็นมาของวิถีชุมชนมาเรียบเรียงเป็นบทเนื้อหา(story content)และนำเสนอด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรมเช่นแลนด์มาร์คหรืออาคารแสดงวัฒนธรรมในลักษณะของจุดเด่น(highlight)ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
7. เพิ่มไฟฟ้าส่องสว่างภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
8. เพิ่มรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบางเสร่ภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
9. สร้างจุดเช็คอิน(check-in)โดยมีต้นยางนาเป็นองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
10. ปรับปรุงห้องสุขาและห้องอาบน้ำเดิมและเพิ่มจำนวนให้มากขึ้นโดยการออกแบบให้มีเอกลักษณ์
11. ยกระดับพื้นที่บางส่วนภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ตามความเหมาะสมให้สูงขึ้นเพื่อเปิดมุมมองของวิวทะเล
12. นำนักท่องเที่ยวลงเรือและทำอาหารรับประทานด้วยกันกับชาวประมงโดยมีมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวระหว่างการเดินทางอย่างเคร่งครัด

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะเครื่องมือการสื่อสารถึงวิถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมงของชาวบางเสร่ต่อสังคมภายนอกและนักท่องเที่ยว โดยมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

1. สื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อโซเชียลมีเดียโดยใช้สื่อหลักทางช่องดิจิตอล
2. สื่อสารประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของวิดีทัศน์ด้วยเว็บไซด์ของเทศบาล
3. สื่อสารประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของวิดีทัศน์ด้วยจอแอลอีดีที่ติดตั้งภายในเขตเทศบาล
4. สื่อสารประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของการบอกต่อ
5. ปรับปรุงชายหาดบางเสร่ให้มีทัศนวิสัยในลักษณะชายหาดเปิด สำหรับการออกกำลังกายหรือกีฬาชายหาด และสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อนำเสนอสู่สังคม

สรุปการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มชาวชุมชนบางเสร่ จำนวน 5 ท่าน เป็นเพศชาย 2 ท่าน และเพศหญิง 3 ท่าน ประกอบอาชีพรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไปและไม่ระบุอาชีพ มีอายุตั้งแต่ 51ปีจนถึง61ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบางเสร่ มีการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ใช้สถานที่การสัมภาษณ์บริเวณภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ทุกท่านมีความคิดเห็นว่าชุมชนประมงบางเสร่ มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นทั้ง 5 ท่านคิดว่ามี และความโดดเด่นนี้คือ วิวทะเล สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะในความต้องการนำเสนอ วิวทะเล สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ด้วยข้อเสนอดังต่อไปนี้

1. เพิ่มไฟฟ้าส่องสว่างตามทางเดินเลียบชายหาดและภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์ในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่(ค่ายลูกเสือ)ให้สวยงาม ร่มรื่นด้วย ดูแลรักษาต้นยางนาด้วยการค้ำยันลำต้น รักษารากและตกแต่งกิ่งของต้นยางนาในสวนสาธารณะ
3. เชื่อมต่อพื้นที่ชายหาดหรือมุมมองของวิวทะเลให้สัมพันธ์กับพื้นที่ภายในสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ทุกท่านมีข้อเสนอแนะเครื่องมือการสื่อสารถึง วิวทะเล สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ของชาวบางเสร่ต่อสังคมภายนอกและนักท่องเที่ยว โดยมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

6. สื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อโซเชียลมีเดีย
7. การขยายถนนเลียบชายหาดและมีที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ให้เพียงพอ เพื่อการสื่อสารถึงความสะดวกในการท่องเที่ยวและการเยี่ยมชมชุมชน
8. ลดระดับเขื่อนกันคลื่นบริเวณสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่(ค่ายลูกเสือ)และชายหาด เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงสวนสาธารณะและชายหาด

สรุปการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านด้านประมง จำนวน 1 ท่าน เพศชาย อายุ 93 ปี ประกอบอาชีพประมงพาณิชย์ มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบางเสร่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ใช้สถานที่การสัมภาษณ์ในบ้านพักส่วนตัวของท่าน

ท่านมีความคิดเห็นว่าชุมชนประมงบางเสร่ มีความโดดเด่นและแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นความโดดเด่นและความโดดเด่นนี้คือ วิถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมงบางเสร่ เนื่องจากแต่เดิมเจ้าของสะพานเป็นบุคคลที่เป็นเจ้าของเรือและสะพานปลา จึงมีกลุ่มชาวประมง2-3ท่านรวมทั้งตัวท่านด้วยได้คิดริเริ่มสร้างสะพานที่เป็นโครงสร้างไม้ จึงร่วมกันของบประมาณจากการกู้เงิน

องค์กรสะพานปลา กรมประมงและต่อมาได้พัฒนาเป็นสะพานคอนกรีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างจากชุมชนประมงในพื้นที่อื่นเพราะเป็นสะพานของกลุ่มประมงที่ชาวประมงร่วมกันสร้างขึ้น หลวงพ่อทองอยู่ หางเครื่อง สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ท่านมีข้อเสนอแนะในความต้องการนำเสนอ วิถีประมงและสะพานปลากลุ่มประมงบางเสร่ให้สังคมภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้วิถีชุมชนประมงบางเสร่บนพื้นที่ชายหาดและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ โดยควรนำเสนอ วิวทะเลและสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ให้เป็นสถานที่ในการแสดงถึง น้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำขอบคุณ ที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวบางเสร่ ไว้คอยต้อนรับประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีโอกาสมาเยี่ยมเยือนชุมชน สมกับนามเล่าลือว่า มาบางเสร่หรือเดิมชื่อบางเสน่ห์ที่มาแล้วต้องมาอีก

ท่านมีข้อเสนอแนะในการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ของชาวบางเสร่ ด้วยสื่อของจิตใจที่แท้จริงแสดงถึงความมีน้ำใจของชาวชุมชนบางเสร่และสื่อสารได้ทุกแนวทางเพื่อเป็นเครื่องมือการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ของชาวบางเสร่ต่อสังคมภายนอกและนักท่องเที่ยว

สรุปผลการเก็บข้อมูลในความสัมพันธ์ระหว่างชาวชุมชนบางเสร่กับพื้นที่สวนสาธารณะ เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจและการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นบุคคลภายในชุมชนถึงความสัมพันธ์หลักในการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

ผู้วิจัยเรียบเรียงข้อมูลชั้นปฐมภูมิ พบว่า ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์หลักในการใช้พื้นที่สวนสาธารณะแห่งนี้ทำกิจกรรมทางกีฬาและออกกำลังกายและหลังจากการทำกิจกรรมการออกกำลังกายเสร็จสิ้นจะใช้เวลาผ่อนคลายความเมื่อยล้าจากการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย เพื่อทำกิจกรรมสังสรรค์แลกเปลี่ยนเรื่องทั่วไปทางสังคมซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการสนทนากับกลุ่มบุคคลอื่นที่อยู่ในพื้นที่ด้วย นับเป็นพื้นที่ของสวนสาธารณะที่มีลักษณะของการใช้พื้นที่แบบสังคมรวมกลุ่มของชาวชุมชน ส่วนความสัมพันธ์รองของชาวชุมชนบางเสร่จะให้ความสำคัญกับพื้นที่สวนสาธาระชายหาดบางเสร่ เพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานประเพณีและการแสดงวัฒนธรรมชองชุมชนประจำปี เช่น งานประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น

ในด้านความสัมพันธ์ของชาวประมงในชุมชนกับพื้นที่สวนสาธารณะเป็น การใช้พื้นที่ในการนัดพบระหว่างชาวประมงด้วยกันหรือชาวชุมชนกลุ่มอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการประกอบอาชีพประมงหรือข่าวสารในกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ

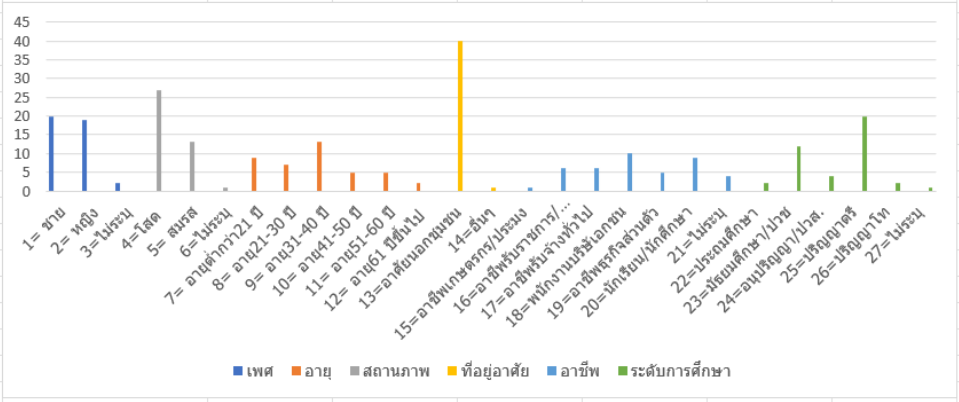
ชาวชุมชนบางเสร่ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะล้วนมีทัศนคติที่ดีต่อสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ ในบริบทของการเป็นเจ้าของพื้นที่(Sense of belonging) ร่วมกับเทศบาลที่เป็นผู้ดูแลบริหารจัดการพื้นที่ และมีความภูมิใจกับภูมิทัศน์สวนต้นยางนาที่ยืนต้นอยู่เป็นจำนวนมากในสวนสาธารณะแห่งนี้แต่ครั้งอดีต ชาวชุมชนบางเสร่รับรู้และเข้าใจในความเป็นพื้นที่(Sense of place) ที่มีสวนต้นยางนาที่ยืนต้นอยู่คู่กับบริเวณชายหาดบางเสร่และทิวทัศน์ในท้อง

ทะเลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นชุมชนประมงที่ยังอนุรักษ์และรักษาสภาพภูมิทัศน์ธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนแตกต่างจากพื้นที่ในชุมชนประมงอื่นๆ ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการบริหารพื้นที่และวิถีชีวิตชุมชนทำให้สภาพธรรมชาติของพื้นที่และวิถีชีวิตในชุมชนนั้นๆเปลี่ยนแปลงไปมากความเป็นมาในอดีต

ภาคผนวก ค

ผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากบุคคลภายนอกชุมชนและนักท่องเที่ยว

กลุ่ม:		กลุ่มตัวอย่างบุคคลภายนอกชุมชนประมงบางเสร่ที่เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม
Criteria:		ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยในการตอบแบบสอบถาม

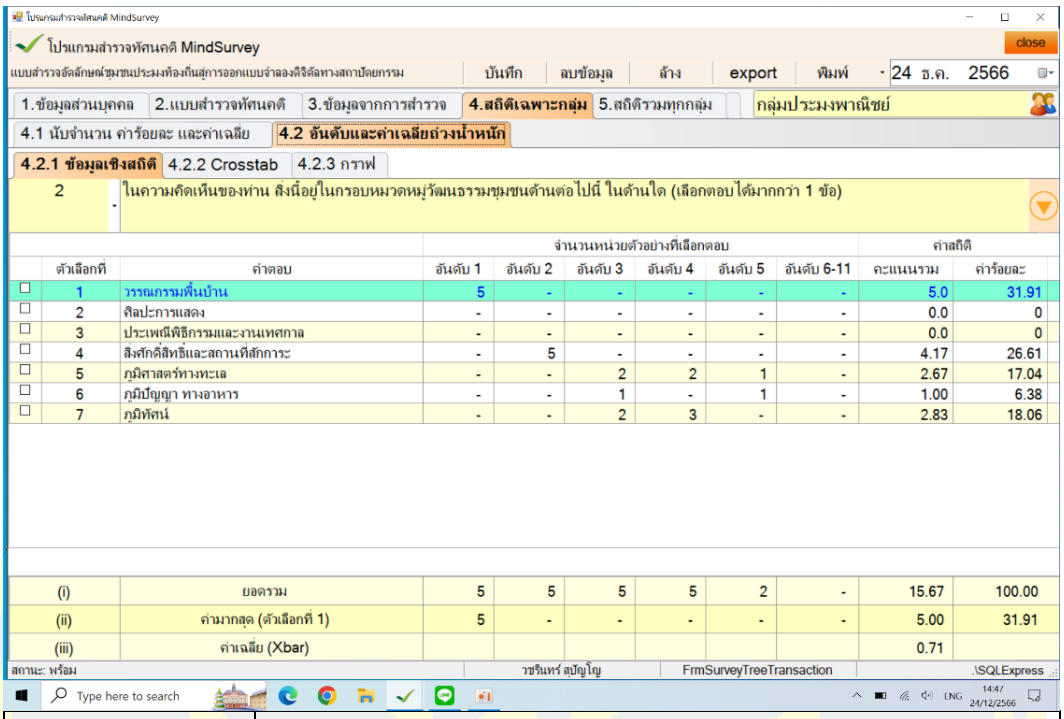

สรุปผลการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนกับพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมการเข้าใช้ประโยชน์และมโนทัศน์ของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนที่มีต่อพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่และสภาพแวดล้อมของพื้นที่สวนสาธารณะแห่งนี้ ดังนี้

1. พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่มีกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาในพื้นที่ชุมชนประมงบางเสร่อย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี
2. พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่มีจำนวนของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่เชิงปริมาณ
3. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนมีจุดประสงค์ในการเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เพื่อมาท่องเที่ยวและพักผ่อน
4. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในช่วงระยะเวลาเกิน ๑ ชั่วโมงและมากกว่า ๓ ชั่วโมงขึ้นไป
5. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนใช้วิธีการเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะด้วยยานพาหนะรถยนต์ส่วนตัวและรถจักรยานยนต์
6. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนสาธารณะในวันเสาร์และอาทิตย์
7. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนส่วนใหญ่รู้จักพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

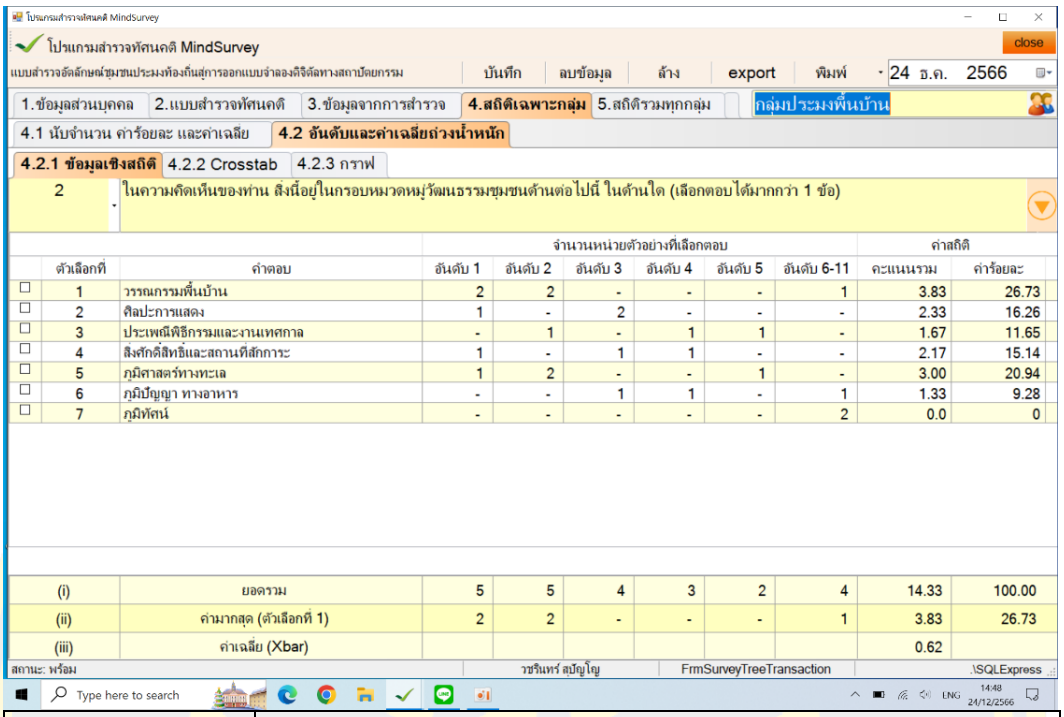
8. พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นพื้นที่ที่สามารถรองรับกิจกรรมได้หลากหลาย โดยเฉพาะบทบาทในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการพักผ่อนหรือการผ่อนคลาย,รองรับกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและรองรับกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม
9. จำนวนของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนส่วนใหญ่มีความผูกพันกับพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ และมีจำนวนของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนส่วนหนึ่งไม่มีความผูกพันกับพื้นที่สวนสาธารณะแห่งนี้
10. พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนว่าเป็นย่านชาวประมง,ย่านทหารเรือและเป็นย่านของทุกคน
11. พื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เป็นพื้นที่ที่มีบรรยากาศของความมีชีวิตชีวามีวิวทะเลและสงบสุขร่มเย็น
12. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเป็นส่วนใหญ่ต้องการให้ปลูกไม้ประดับและไม้ดอกเพิ่มในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ รวมทั้งต้องการให้คงไว้และดูแลรักษาไม้ยืนต้นเดิม แต่มีจำนวนของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนส่วนหนึ่งและเป็นจำนวนน้อยต้องการให้ล้มไม้ยืนต้นเดิมในพื้นที่สวนสาธารณะแห่งนี้
13. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเป็นส่วนใหญ่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยการเพิ่มดวงไฟแสงสว่าง,เพิ่มที่จอดรถยนต์,เพิ่มที่นั่งพัก,ห้องน้ำและห้องอาบน้ำ,ซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกเดิมและเพิ่มที่จอดรถจักรยานยนต์ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
14. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเป็นส่วนใหญ่ต้องการให้อาคารสถานที่ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่มีการบรูณะซ่อมแซมอาคารเดิม,เพิ่มซุ้มรักษาความปลอดภัย,เพิ่มสิ่งป้องกันกิ่งไม้ของต้นยางหัก,เพิ่มลานกิจกรรม
15. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนเป็นส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มลักษณะอาคารแบบอนุรักษ์ท้องถิ่น,มีลักษณะอาคารแบบแปลกใหม่ และมีจำนวนของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนส่วนหนึ่งต้องการให้เพิ่มจุดหมายตาเช่นประติมากรรมลอยตัวหรือสระน้ำ ในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
16. กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนส่วนใหญ่มีมุมมองถึงเขื่อนกั้นหรือพื้นต่างระดับที่ทางเข้าพื้นที่สวนสาธารณะและมีรถจักรยานยนตร์วิ่งบนทางเดินเท้าภายในพื้นที่สวนสาธารณะเป็นอุปสรรคในการเข้ามาใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ และมีจำนวนของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชนส่วนหนึ่งมีอุปสรรคอื่นๆคือ ทางวิ่งของรถลากเรือยนตร์ขนาดเล็กหรือเจ๊ตสกีในการลากขึ้นหรือลงทะเล ขวางทางสัญจรเป็นมุมฉากในการเข้ามาใช้พื้นที่ของกลุ่มบุคคลภายนอกชุมชน

ภาคผนวก ง
ผลการเก็บข้อมูลอัตลักษณ์ชุมชนจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับบุคคลทุกกลุ่ม

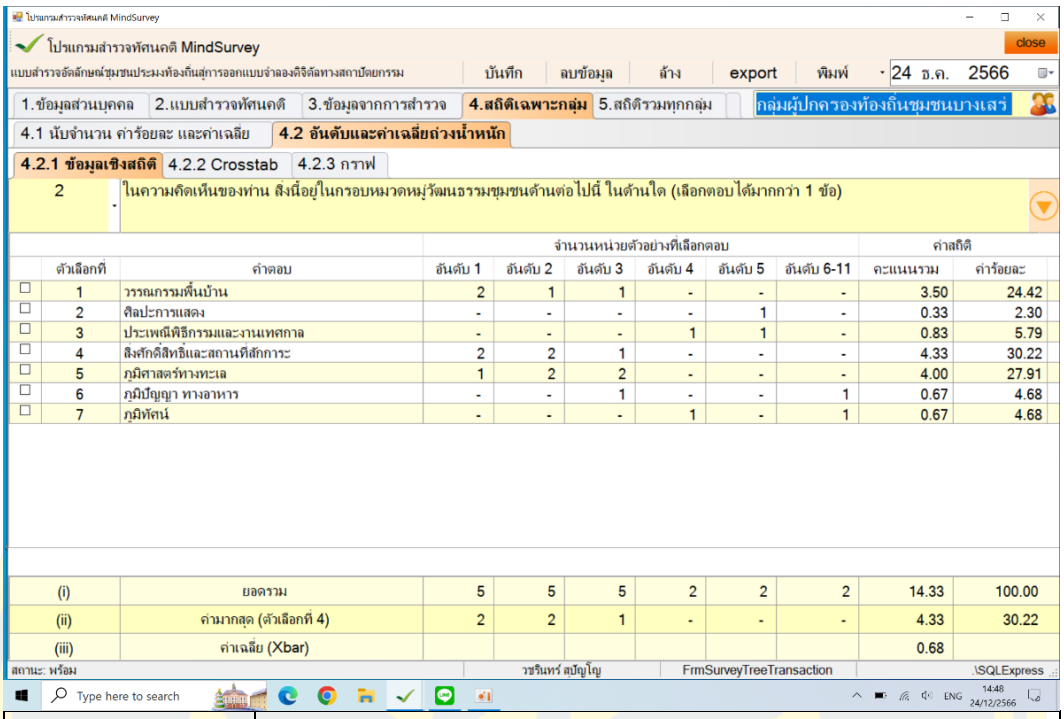
	อันดับในการเลือก						
อันดับ	1	2	3	4	5	6	7
ค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)	1	1-(1/7)	1-(2/7)	1-(3/7)	1-(4/7)	1-(5/7)	1-(6/7)
	1	0.86	0.71	0.57	0.43	0.29	0.14

หมายเหตุ: คะแนนรวมคำนวณจากผลรวมของจำนวนนับคูณด้วยค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)

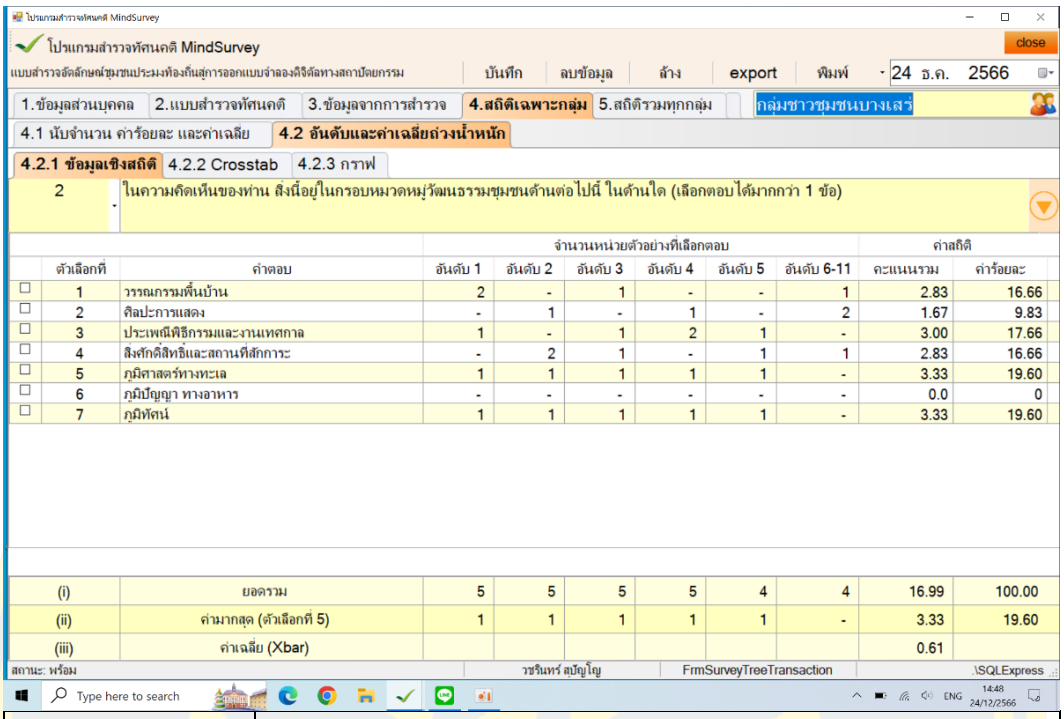
	อันดับในการเลือก						
อันดับ	1	2	3	4	5	6	7
ค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)	1	1-(1/7)	1-(2/7)	1-(3/7)	1-(4/7)	1-(5/7)	1-(6/7)
	1	0.86	0.71	0.57	0.43	0.29	0.14

หมายเหตุ: คะแนนรวมคำนวณจากผลรวมของจำนวนนับคูณด้วยค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)

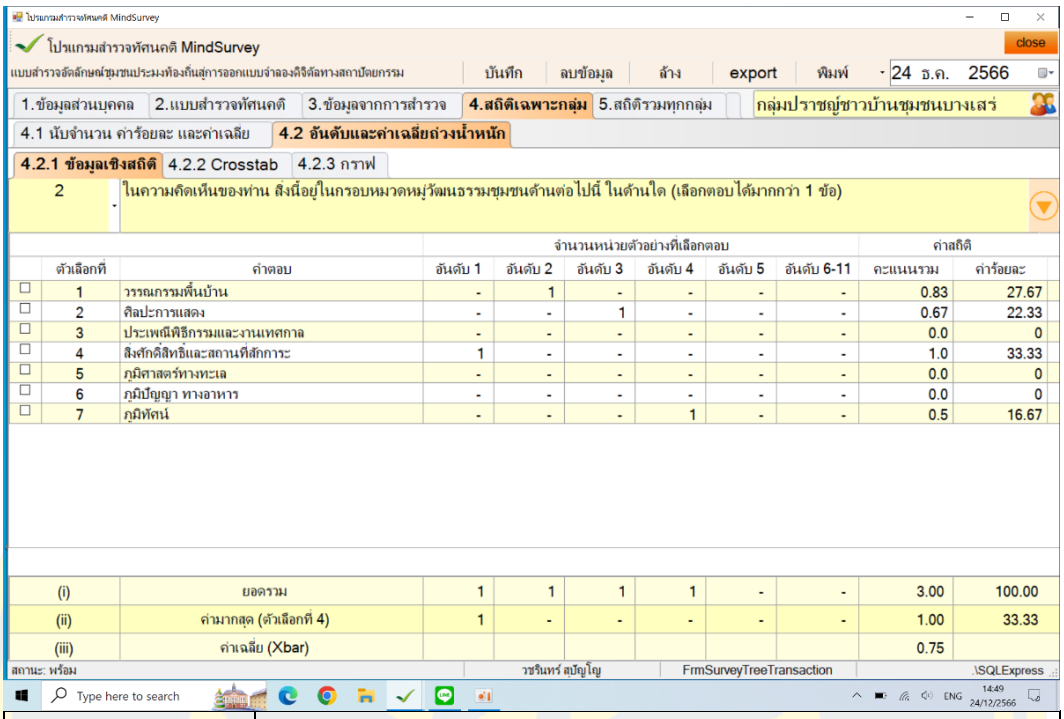
	อันดับในการเลือก						
อันดับ	1	2	3	4	5	6	7
ค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)	1	1-(1/7)	1-(2/7)	1-(3/7)	1-(4/7)	1-(5/7)	1-(6/7)
	1	0.86	0.71	0.57	0.43	0.29	0.14

หมายเหตุ: คะแนนรวมคำนวณจากผลรวมของจำนวนนับคูณด้วยค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)

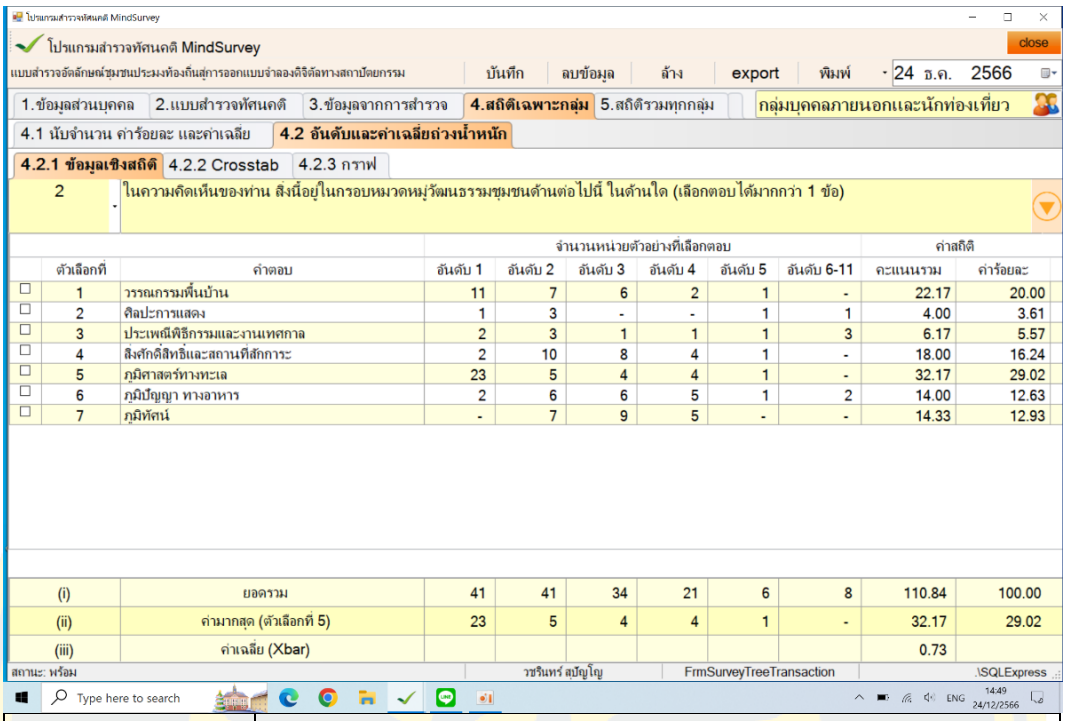
	อันดับในการเลือก						
อันดับ	1	2	3	4	5	6	7
ค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)	1	1-(1/7)	1-(2/7)	1-(3/7)	1-(4/7)	1-(5/7)	1-(6/7)
	1	0.86	0.71	0.57	0.43	0.29	0.14

หมายเหตุ: คะแนนรวมคำนวณจากผลรวมของจำนวนนับคูณด้วยค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)

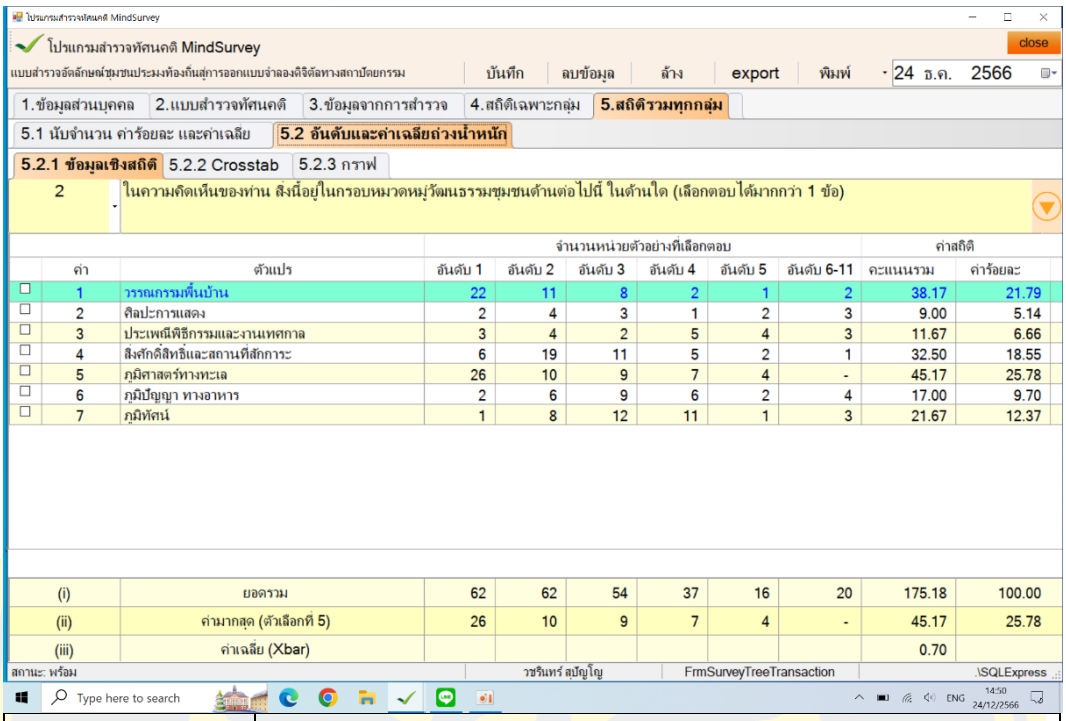
	อันดับในการเลือก						
อันดับ	1	2	3	4	5	6	7
ค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)	1	1-(1/7)	1-(2/7)	1-(3/7)	1-(4/7)	1-(5/7)	1-(6/7)
	1	0.86	0.71	0.57	0.43	0.29	0.14

หมายเหตุ: คะแนนรวมคำนวณจากผลรวมของจำนวนนับคูณด้วยค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)

	อันดับในการเลือก						
อันดับ	1	2	3	4	5	6	7
ค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)	1	1-(1/7)	1-(2/7)	1-(3/7)	1-(4/7)	1-(5/7)	1-(6/7)
	1	0.86	0.71	0.57	0.43	0.29	0.14

หมายเหตุ: คะแนนรวมคำนวณจากผลรวมของจำนวนนับคูณด้วยค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)

	อันดับในการเลือก						
อันดับ	1	2	3	4	5	6	7
ค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)	1	1-(1/7)	1-(2/7)	1-(3/7)	1-(4/7)	1-(5/7)	1-(6/7)
	1	0.86	0.71	0.57	0.43	0.29	0.14

หมายเหตุ: คะแนนรวมคำนวณจากผลรวมของจำนวนนับคูณด้วยค่าน้ำหนักในการเลือกอันดับ (Factor)

ภาคผนวก จ
แบบและผลการประเมินความเป็นไปได้ของโครงการออกแบบสถาปัตยกรรมสะท้อนอัตลักษณ์จากบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

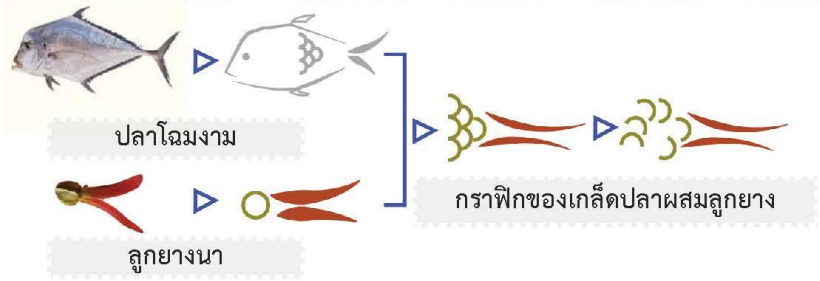
แบบสำรวจความเป็นไปได้ของงานสถาปัตยกรรมแสดงอัตลักษณ์ชุมชน
บนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่

อัตลักษณ์ชุมชนบางเสร่

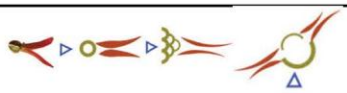
อัตลักษณ์ด้านวิถีประมงเชิงอนุรักษ์ ถ่ายทอดด้วย ครีบเกล็ดปลา	
อัตลักษณ์ด้านภูมิทัศน์ทางบกเชิงอนุรักษ์ ถ่ายทอดด้วย ลูกยางและปีกผล	
อัตลักษณ์ด้านภูมิทัศน์ทางทะเลเชิงอนุรักษ์ ถ่ายทอดด้วย ลอนคลื่นทะเล	
อัตลักษณ์ด้านศาสนาเชิงอนุรักษ์ ถ่ายทอดด้วย เนื้อแท้ของวัสดุคอนกรีต	

แกนสาระในการออกแบบแสดงแสดงอัตลักษณ์ชุมชน (THEME DESIGN)

1. ท่านให้ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในระดับใด

1.1 ลานกิจกรรมทางสังคม

การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรม	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
THEME DESIGN ลูกยางและปีกผล 					

ลานกิจกรรมใช้พื้นที่ภายในสวนสาธารณะใกล้สนามเปตอง

1. ท่านให้ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในระดับใด

1.2 จุด check-in no.1

การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่ แบบปรับปรุงหลังคาอาคารเก่า และทางลาดขึ้นสู่จุดถ่ายรูป	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
THEME DESIGN ลูกยางและปีกผล ผสมกับครีบเกล็ดปลา 					

อาคารเก่าหน้าสวนสาธารณะ

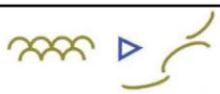

1. ท่านให้ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในระดับใด

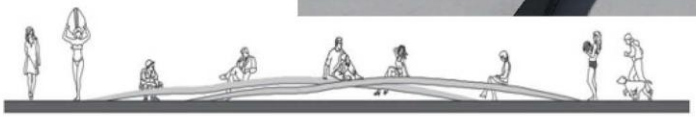
1.3 จุด check-in no.2

การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่ แบบปรับปรุงลานโล่งริมชายหาดด้วยแบบสถาปัตยกรรม เพื่อเป็นจุดถ่ายรูป	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
THEME DESIGN ลอนคลื่นทะเล 					

ลานโล่งหน้าสวนสาธารณะ

1. ท่านให้ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในระดับใด

1.4 แบบแก้ไขบันไดทางขึ้นสวนสาธารณะ

การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่ แบบปรับปรุงบันไดทางขึ้นด้วยแบบสถาปัตยกรรม	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
THEME DESIGN ครีบเกล็ดปลา 					

บันไดเดิมหน้าสวนสาธารณะ

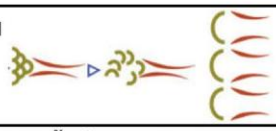
แปลนปรับปรุงบันได

1. ท่านให้ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในระดับใด

1.5 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น

การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรม	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
THEME DESIGN ลูกยางและปีกผล ผสมกับคลื่นทะเล 					

ร้านจำหน่ายสินค้าใช้พื้นที่ริมถนนด้านข้างสนามฟุตบอล

2. ท่านให้ความเป็นไปได้ในแบบสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ในระดับใด

ตำแหน่งของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะ

แบบสถาปัตยกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1

3. ท่านประเมินประโยชน์ที่ท่านหรือบุคคลอื่นจะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
ด้วยความเป็นไปได้ในในระดับใด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1

ลานกิจกรรมทางสังคม

3. ท่านประเมินประโยชน์ที่ท่านหรือบุคคลอื่นจะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
ด้วยความเป็นไปได้ในในระดับใด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1

จุด check-in no.1-2

3. ท่านประเมินประโยชน์ที่ท่านหรือบุคคลอื่นจะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่
ด้วยความเป็นไปได้ในในระดับใด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1

แบบปรับปรุงบันไดทางขึ้นสวนสาธารณะ

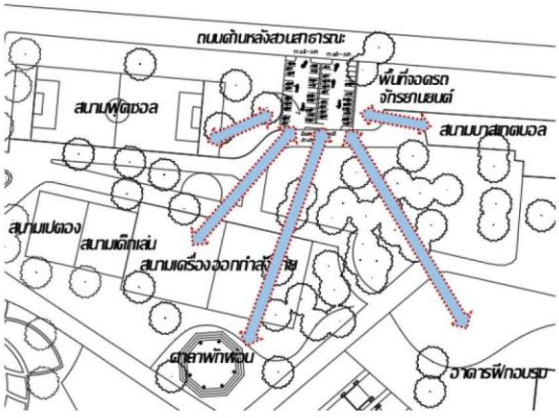
บันไดทางเข้าเดิมด้านหน้าสวนสาธารณะ

ปรับปรุงบันไดทางเข้าด้านหน้าสวนสาธารณะใหม่

ลานพักคอยด้านหน้าสวนสาธารณะ

แบบปรับปรุงเพิ่มที่จอดรถจักรยานยนต์ด้านหลังสวนสาธารณะ

3. ท่านประเมินประโยชน์ที่ท่านหรือบุคคลอื่นจะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่ด้วยความเป็นไปได้ในในระดับใด

ประโยชน์ที่จะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสวนสาธารณะชายหาดบางเสร่	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1

ปรับพื้นที่ใช้ประโยชน์เป็นร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น

ปรับพื้นที่ใช้ประโยชน์เป็นลานอเนกประสงค์

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | สถิติ | 1 | คำถามข้อที่ 1

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ: น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐					ท่านมีความพึงพอใจแบบสถาปัตยกรรมแบบพื้นที่สาธารณะชายหาดบางแสรในระดับใด					
☐	1	1	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	2	2	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	3	3	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	4	4	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	5	5	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	6	6	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	7	7	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	8	8	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	9	9	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	10	10	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	11	11	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	12	12	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	13	13	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	14	14	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	15	15	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	1	23	13
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	3	92	65
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					160

สถานะ: พร้อม | รชินทร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

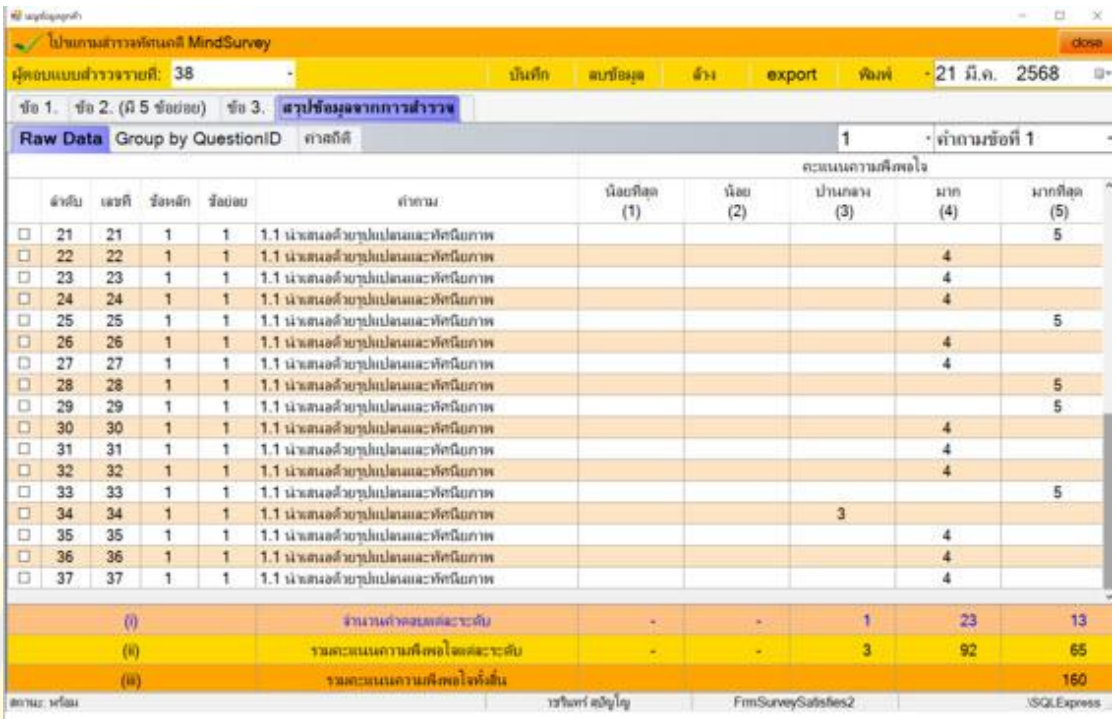
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | สถิติ | 1 | คำถามข้อที่ 1

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ: น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	16	16	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	17	17	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	18	18	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	19	19	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	20	20	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	21	21	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	22	22	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	23	23	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	24	24	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	25	25	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	26	26	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	27	27	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	28	28	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	29	29	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	30	30	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	31	31	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	32	32	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	33	33	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	1	23	13
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	3	92	65
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					160

สถานะ: พร้อม | รชินทร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

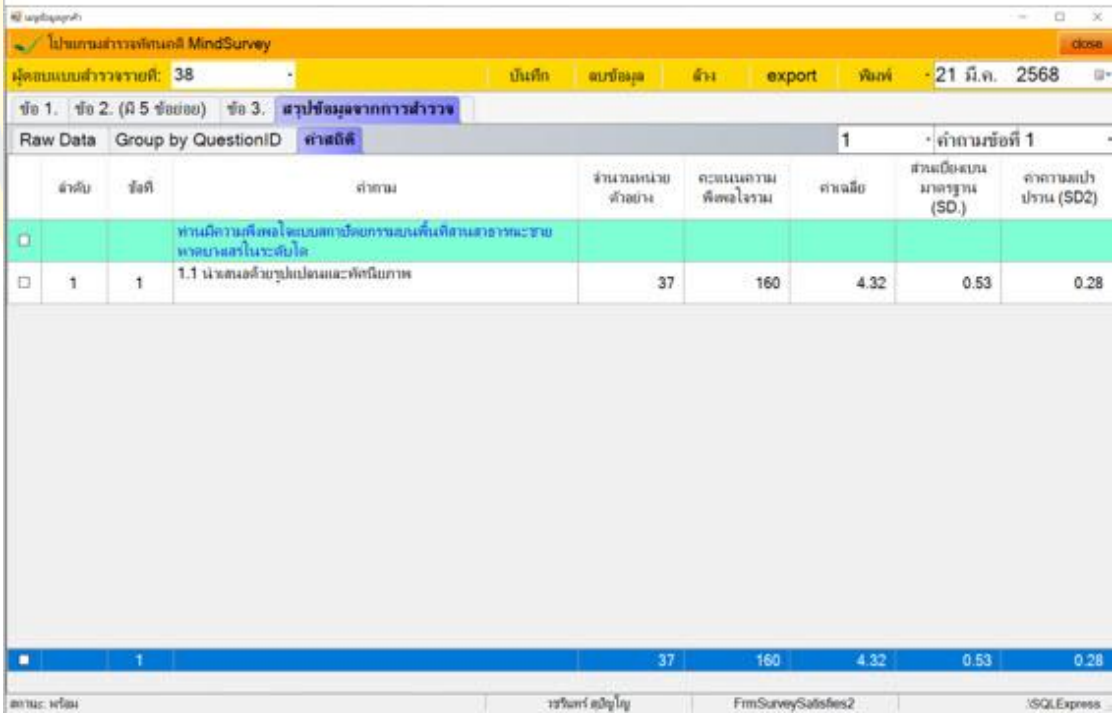
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 1 | คำถามข้อที่ 1

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ: น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	21	21	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	22	22	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	23	23	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	24	24	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	25	25	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	26	26	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	27	27	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	28	28	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	29	29	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	30	30	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	31	31	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	32	32	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	33	33	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ					5
☐	34	34	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ			3		
☐	35	35	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	36	36	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
☐	37	37	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ				4	
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	1	23	13
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	3	92	65
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					160

สถานะ: พร้อม | วรวิทย์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 1 | คำถามข้อที่ 1

	ลำดับ	ข้อที่	คำถาม	จำนวนหน่วยตัวอย่าง	คะแนนความพึงพอใจรวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ค่าความแปรปรวน (SD²)
☐			ท่านมีความพึงพอใจแบบสถาปัตยกรรมสนับสนุนพื้นที่สาธารณะชายหาดบางแสนในระดับใด					
☐	1	1	1.1 น่าสนอด้วยรูปแบบและทัศนียภาพ	37	160	4.32	0.53	0.28
■		1		37	160	4.32	0.53	0.28

สถานะ: พร้อม | วรวิทย์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 2 | คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐					ท่านมีความพึงพอใจการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบสถาปัตยกรรม บนพื้นที่สาธารณะชายหาดบางสะโหนะดับใด					
☐	1	1	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	2	1	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	3	1	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นลงสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	4	1	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	5	1	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	6	2	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน					5
☐	7	2	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	8	2	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นลงสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	9	2	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	10	2	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	11	3	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน					5
☐	12	3	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	13	3	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นลงสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	14	3	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	15	3	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	27	87	71
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	81	348	355
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | วรินทร์ อภิญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 2 | คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	15	3	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	16	4	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	17	4	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	18	4	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นลงสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	19	4	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	20	4	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	21	5	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	22	5	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	23	5	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นลงสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	24	5	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	25	5	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	26	6	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	27	6	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	28	6	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นลงสาธารณะและเพิ่มทาง			3		
☐	29	6	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น			3		
☐	30	6	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	31	7	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	32	7	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	27	87	71
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	81	348	355
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | วรินทร์ อภิญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | แบ่งข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 2 | คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	32	7	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	33	7	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสามสาธารณะและพื้นทาง				4	
☐	34	7	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น			3		
☐	35	7	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	36	8	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	37	8	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	38	8	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสามสาธารณะและพื้นทาง					5
☐	39	8	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	40	8	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	41	9	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	42	9	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	43	9	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสามสาธารณะและพื้นทาง			3		
☐	44	9	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	45	9	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	46	10	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน					5
☐	47	10	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	48	10	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสามสาธารณะและพื้นทาง					5
☐	49	10	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
		(i)			จำนวนคำตอบต่อระดับ	-	-	27	87	71
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจต่อระดับ	-	-	81	348	355
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | วรวิมพร์ อุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | แบ่งข้อมูล | ล้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 2 | คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	49	10	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	50	10	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	51	11	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	52	11	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม			3		
☐	53	11	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสามสาธารณะและพื้นทาง				4	
☐	54	11	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	55	11	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	56	12	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	57	12	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	58	12	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสามสาธารณะและพื้นทาง				4	
☐	59	12	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	60	12	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	61	13	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	62	13	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม			3		
☐	63	13	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสามสาธารณะและพื้นทาง				4	
☐	64	13	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	65	13	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	66	14	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
		(i)			จำนวนคำตอบต่อระดับ	-	-	27	87	71
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจต่อระดับ	-	-	81	348	355
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | วรวิมพร์ อุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | อ้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 2 | คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ: น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	66	14	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดลักษณ์ชุมชน			3		
☐	67	14	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม			3		
☐	68	14	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	69	14	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	70	14	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	71	15	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดลักษณ์ชุมชน				4	
☐	72	15	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	73	15	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	74	15	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	75	15	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	76	16	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดลักษณ์ชุมชน				4	
☐	77	16	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	78	16	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	79	16	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น			3		
☐	80	16	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	81	17	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดลักษณ์ชุมชน				4	
☐	82	17	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	83	17	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
	(i)				จำนวนคำตอบต่อระดับ	-	-	27	87	71
	(ii)				รวมคะแนนความพึงพอใจต่อระดับ	-	-	81	348	355
	(iii)				รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | ราชินทร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

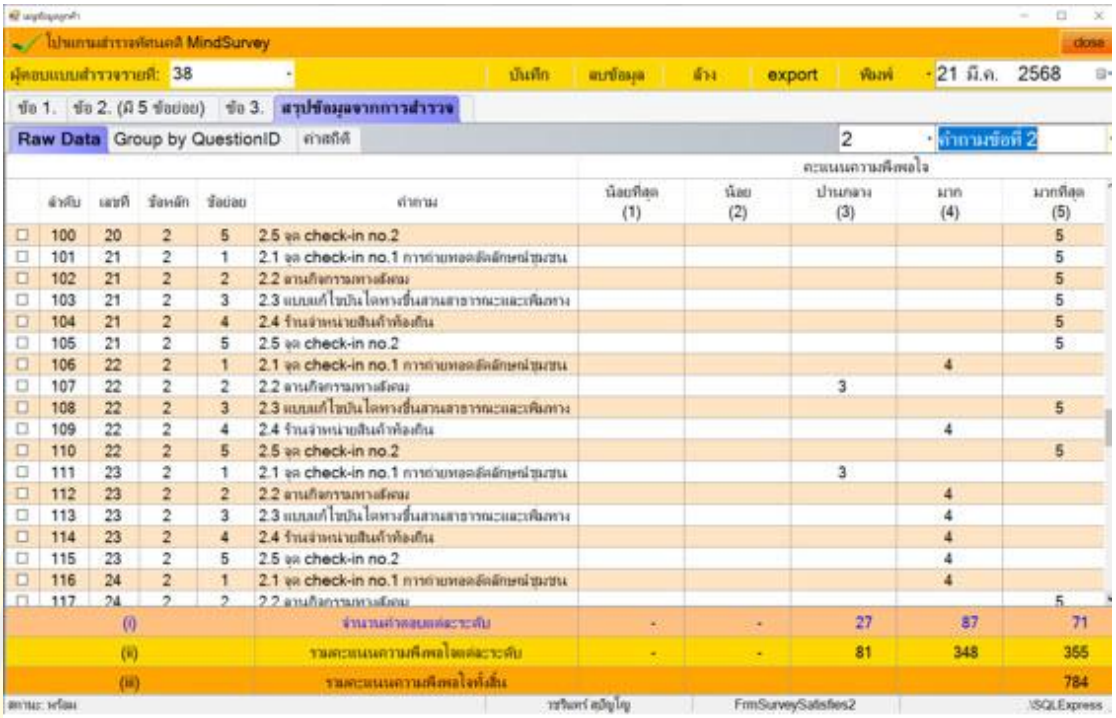
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 | บันทึก | ลบข้อมูล | อ้าง | export | พิมพ์ | 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ | 2 | คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ: น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	83	17	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	84	17	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	85	17	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	86	18	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดลักษณ์ชุมชน				4	
☐	87	18	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	88	18	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	89	18	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	90	18	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	91	19	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดลักษณ์ชุมชน					5
☐	92	19	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	93	19	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	94	19	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	95	19	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	96	20	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดลักษณ์ชุมชน				4	
☐	97	20	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	98	20	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	99	20	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	100	20	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
	(i)				จำนวนคำตอบต่อระดับ	-	-	27	87	71
	(ii)				รวมคะแนนความพึงพอใจต่อระดับ	-	-	81	348	355
	(iii)				รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | ราชินทร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

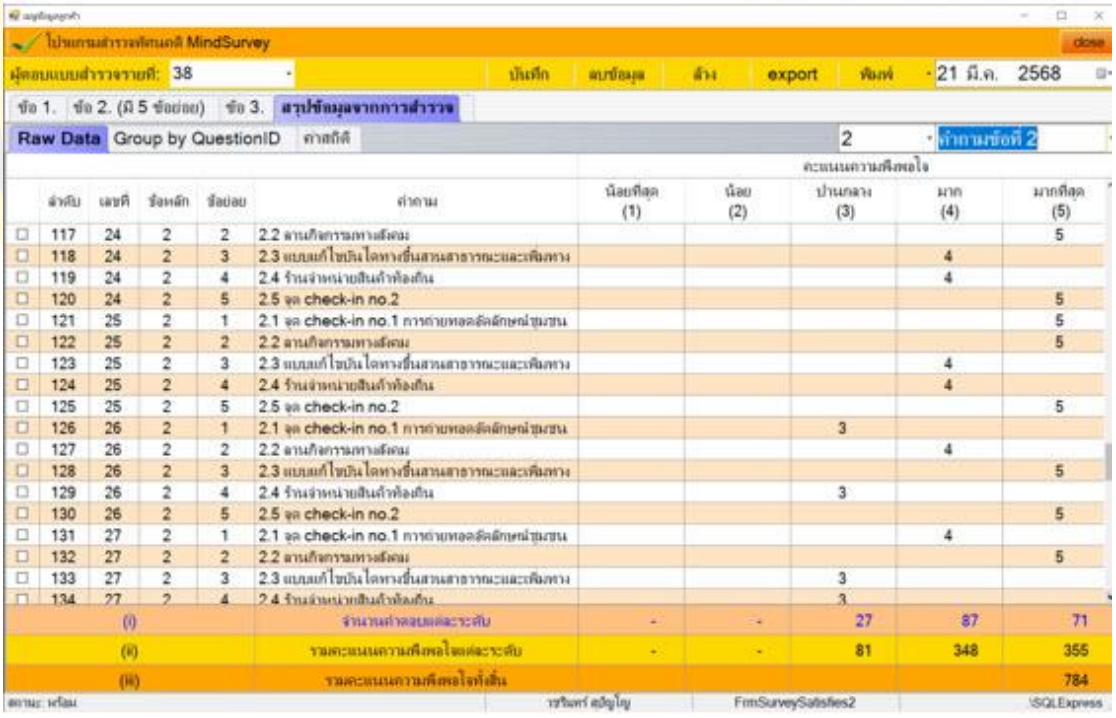
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 บันทึก ลบข้อมูล ล้าง export พิมพ์ 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ 2 คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	100	20	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	101	21	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน					5
☐	102	21	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	103	21	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	104	21	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น					5
☐	105	21	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	106	22	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	107	22	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม			3		
☐	108	22	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	109	22	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	110	22	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	111	23	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	112	23	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	113	23	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	114	23	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	115	23	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	116	24	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	117	24	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
		(i)			จำนวนคำตอบต่อระดับ	-	-	27	87	71
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจต่อระดับ	-	-	81	348	355
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | วรินทร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

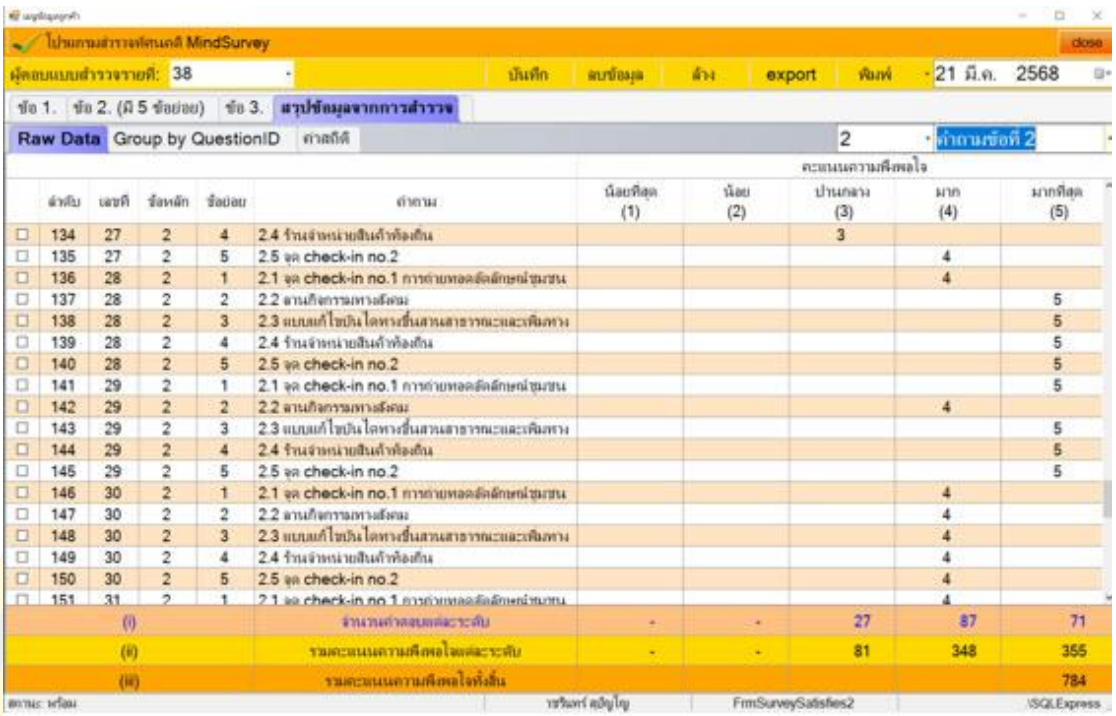
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 บันทึก ลบข้อมูล ล้าง export พิมพ์ 21 มี.ค. 2568

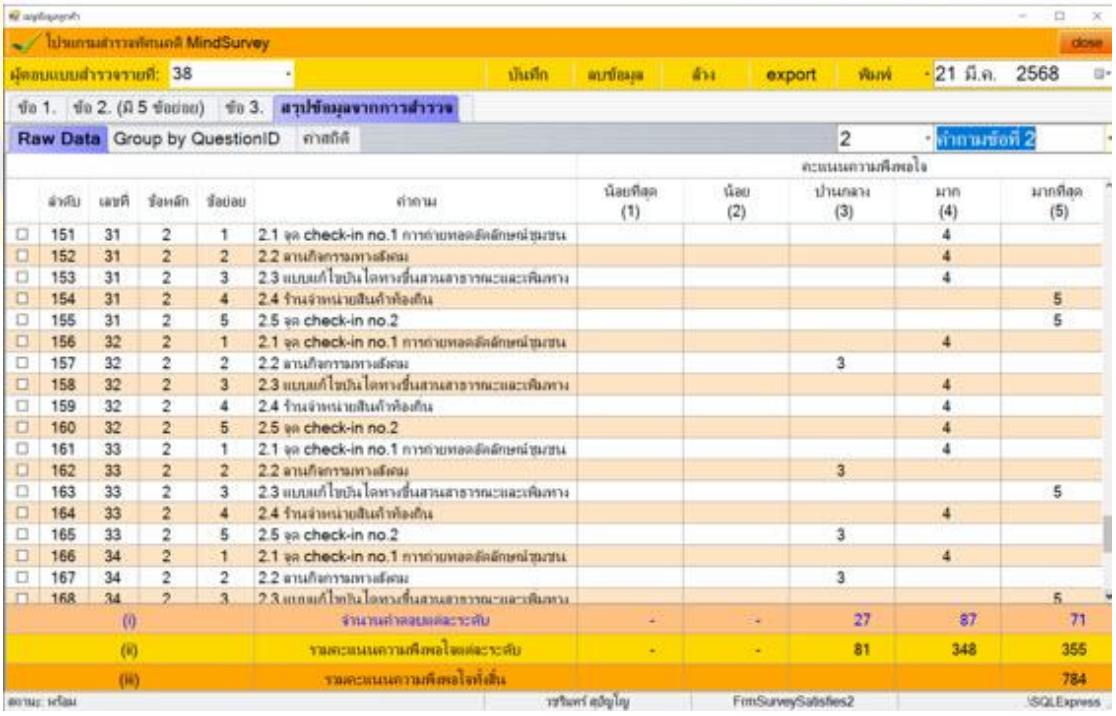
ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

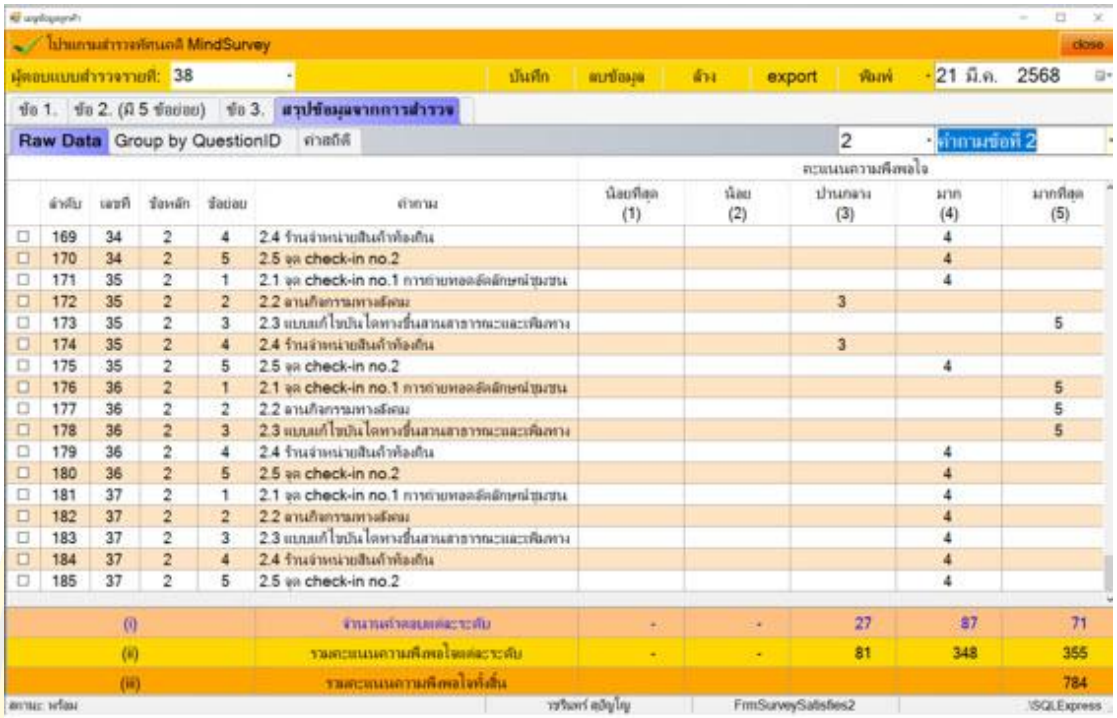
Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ 2 คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	117	24	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	118	24	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	119	24	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	120	24	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	121	25	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน					5
☐	122	25	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	123	25	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	124	25	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	125	25	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	126	26	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน			3		
☐	127	26	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	128	26	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	129	26	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น			3		
☐	130	26	2	5	2.5 จุด check-in no.2					5
☐	131	27	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	132	27	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	133	27	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง			3		
☐	134	27	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น			3		
		(i)			จำนวนคำตอบต่อระดับ	-	-	27	87	71
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจต่อระดับ	-	-	81	348	355
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | วรินทร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey
close
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38
บันทึก
ลบข้อมูล
ล้าง
export
พิมพ์
21 มี.ค. 2568
ข้อ 1.
ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย)
ข้อ 3.
สรุปข้อมูลจากการสำรวจ
Raw Data
Group by QuestionID
ค่าสถิติ
2
คำถามข้อที่ 2
คะแนนความพึงพอใจ
ลำดับ
เลขที่
ข้อหลัก
ข้อย่อย
คำถาม
น้อยที่สุด (1)
น้อย (2)
ปานกลาง (3)
มาก (4)
มากที่สุด (5)
134 27 2 4 2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น 3
135 27 2 5 2.5 จุด check-in no.2 4
136 28 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 4
137 28 2 2 2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม 5
138 28 2 3 2.3 แบบแก้ไขปัญหาทางขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง 5
139 28 2 4 2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น 5
140 28 2 5 2.5 จุด check-in no.2 5
141 29 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 5
142 29 2 2 2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม 4
143 29 2 3 2.3 แบบแก้ไขปัญหาทางขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง 5
144 29 2 4 2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น 5
145 29 2 5 2.5 จุด check-in no.2 5
146 30 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 4
147 30 2 2 2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม 4
148 30 2 3 2.3 แบบแก้ไขปัญหาทางขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง 4
149 30 2 4 2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น 4
150 30 2 5 2.5 จุด check-in no.2 4
151 31 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 4
(i) จำนวนคำตอบแต่ละระดับ - - 27 87 71
(ii) รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ - - 81 348 355
(iii) รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น 784
สถานะ: พร้อม
วรินทร์ สุปัญโญ
FrmSurveySatisfies2
\SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey
close
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38
บันทึก
ลบข้อมูล
ล้าง
export
พิมพ์
21 มี.ค. 2568
ข้อ 1.
ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย)
ข้อ 3.
สรุปข้อมูลจากการสำรวจ
Raw Data
Group by QuestionID
ค่าสถิติ
2
คำถามข้อที่ 2
คะแนนความพึงพอใจ
ลำดับ
เลขที่
ข้อหลัก
ข้อย่อย
คำถาม
น้อยที่สุด (1)
น้อย (2)
ปานกลาง (3)
มาก (4)
มากที่สุด (5)
151 31 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 4
152 31 2 2 2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม 4
153 31 2 3 2.3 แบบแก้ไขปัญหาทางขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง 4
154 31 2 4 2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น 5
155 31 2 5 2.5 จุด check-in no.2 5
156 32 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 4
157 32 2 2 2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม 3
158 32 2 3 2.3 แบบแก้ไขปัญหาทางขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง 4
159 32 2 4 2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น 4
160 32 2 5 2.5 จุด check-in no.2 4
161 33 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 4
162 33 2 2 2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม 3
163 33 2 3 2.3 แบบแก้ไขปัญหาทางขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง 5
164 33 2 4 2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น 4
165 33 2 5 2.5 จุด check-in no.2 3
166 34 2 1 2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน 4
167 34 2 2 2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม 3
168 34 2 3 2.3 แบบแก้ไขปัญหาทางขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง 5
(i) จำนวนคำตอบแต่ละระดับ - - 27 87 71
(ii) รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ - - 81 348 355
(iii) รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น 784
สถานะ: พร้อม
วรินทร์ สุปัญโญ
FrmSurveySatisfies2
\SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

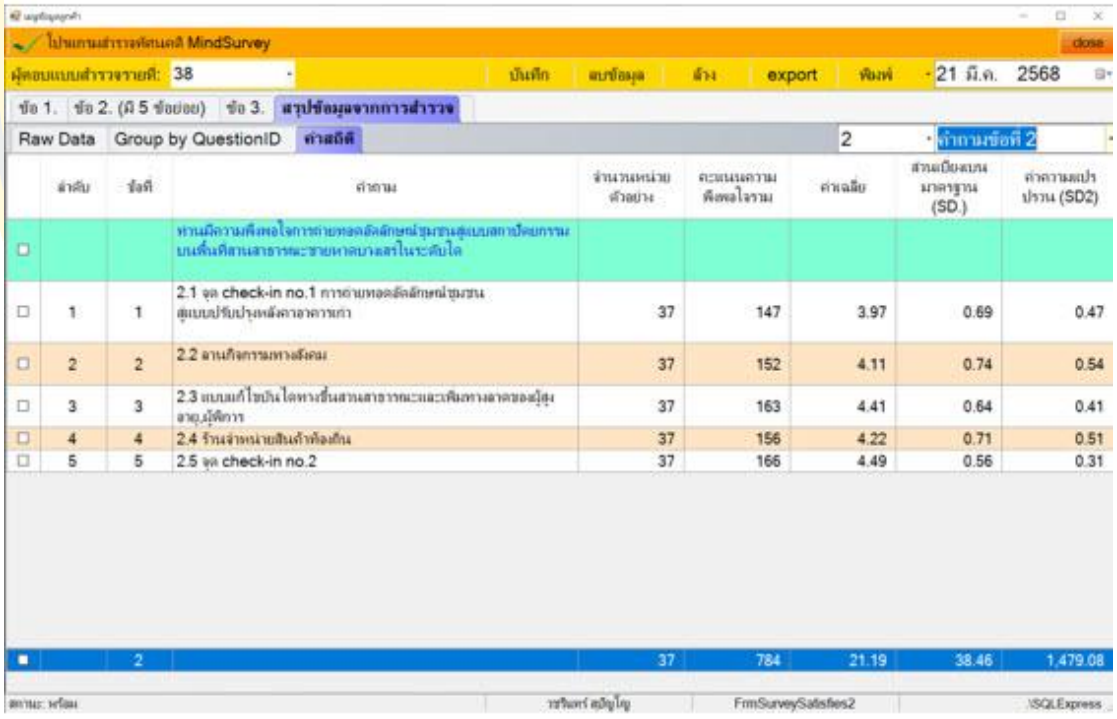
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 บันทึก ลบข้อมูล ล้าง export พิมพ์ 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ 2 คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ: น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	169	34	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	170	34	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	171	35	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	172	35	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม			3		
☐	173	35	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	174	35	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น			3		
☐	175	35	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	176	36	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน					5
☐	177	36	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม					5
☐	178	36	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง					5
☐	179	36	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	180	36	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
☐	181	37	2	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชน				4	
☐	182	37	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม				4	
☐	183	37	2	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทาง				4	
☐	184	37	2	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น				4	
☐	185	37	2	5	2.5 จุด check-in no.2				4	
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	27	87	71
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	81	348	355
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					784

สถานะ: พร้อม | วรวิทย์ อุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

close

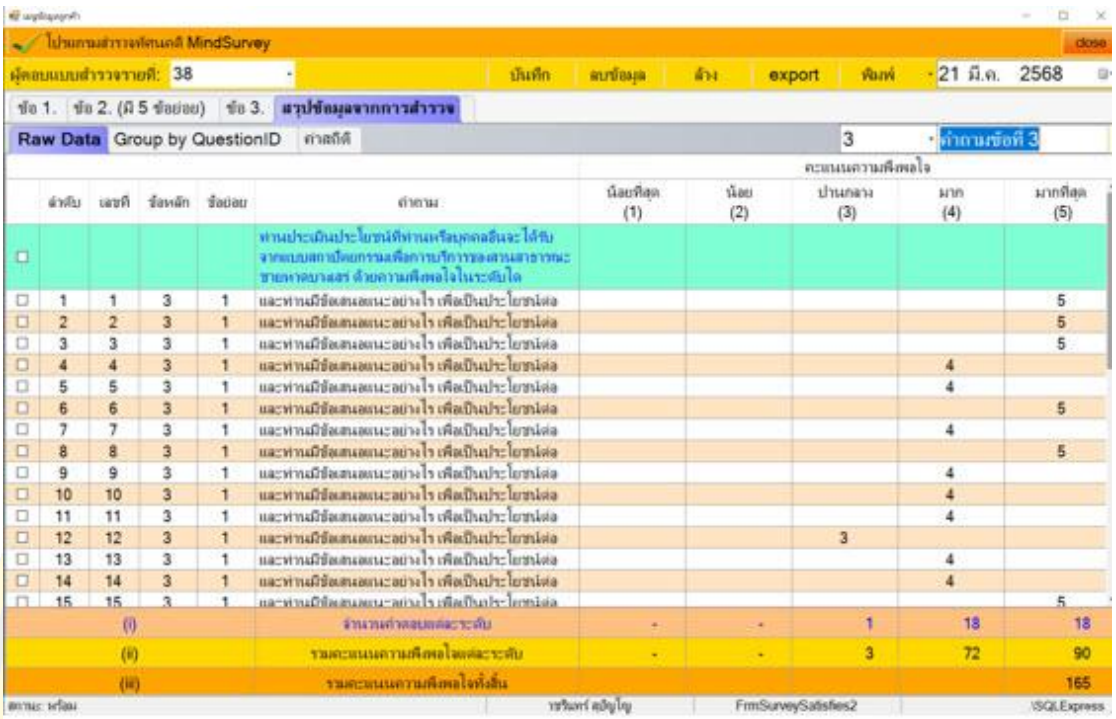
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 บันทึก ลบข้อมูล ล้าง export พิมพ์ 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. | สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ 2 คำถามข้อที่ 2

	ลำดับ	ข้อที่	คำถาม	จำนวนหน่วยตัวอย่าง	คะแนนความพึงพอใจรวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ค่าความแปรปรวน (SD2)
☐			ท่านมีความพึงพอใจการถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบลายปักบนพื้นที่สาธารณะชายหาดบางสระไนระดับใด					
☐	1	1	2.1 จุด check-in no.1 การถ่ายทอดอัตลักษณ์ชุมชนสู่แบบปรับปรุงหลังคาอาคารเก่า	37	147	3.97	0.69	0.47
☐	2	2	2.2 ลานกิจกรรมทางสังคม	37	152	4.11	0.74	0.54
☐	3	3	2.3 แบบแก้ไขปัญหาจราจรขึ้นสถานสาธารณะและเพิ่มทางลาดของผู้สูงอายุ,ผู้พิการ	37	163	4.41	0.64	0.41
☐	4	4	2.4 ร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น	37	156	4.22	0.71	0.51
☐	5	5	2.5 จุด check-in no.2	37	166	4.49	0.56	0.31
■		2		37	784	21.19	38.46	1,479.08

สถานะ: พร้อม | วรวิทย์ อุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

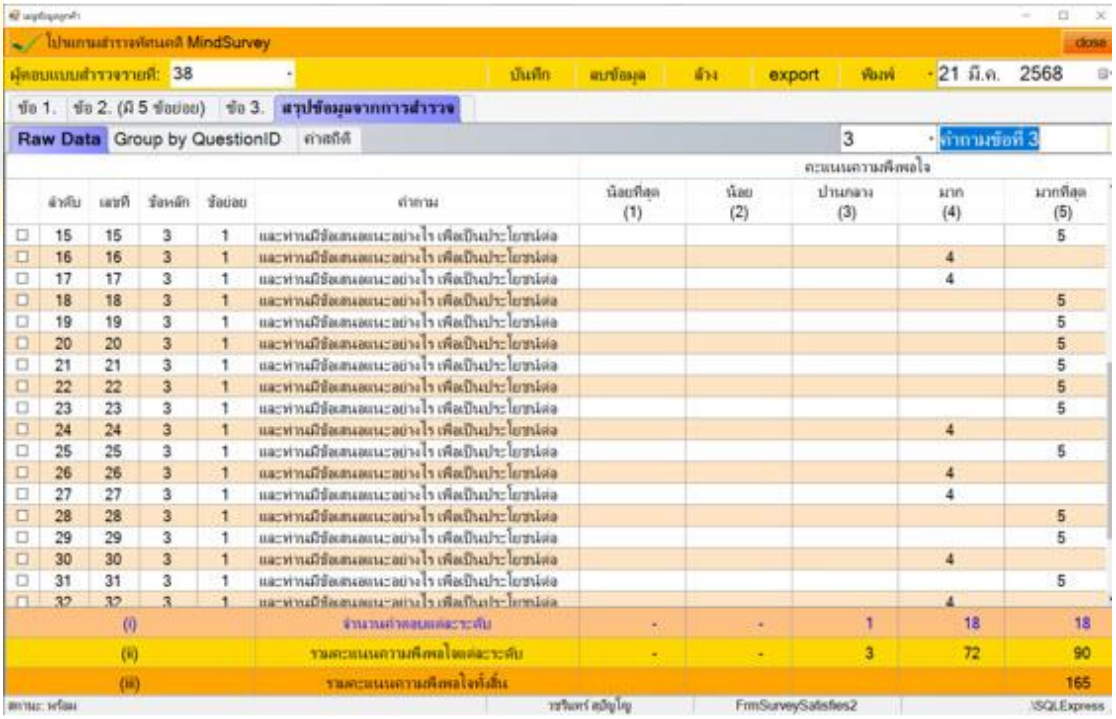
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 บันทึก ลบข้อมูล ล้าง export พิมพ์ 21 มี.ค. 2568

ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ 3 คำถามข้อที่ 3

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐					ท่านประเมินประโยชน์ที่ท่านหรือบุคคลอื่นจะได้รับจากแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการบริการของสถานสาธารณะชายหาดบางแสน ด้วยความพึงพอใจในระดับใด					
☐	1	1	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	2	2	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	3	3	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	4	4	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	5	5	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	6	6	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	7	7	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	8	8	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	9	9	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	10	10	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	11	11	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	12	12	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ			3		
☐	13	13	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	14	14	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	15	15	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	1	18	18
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	3	72	90
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					165

สถานะ: พร้อม | วรวิมพร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey

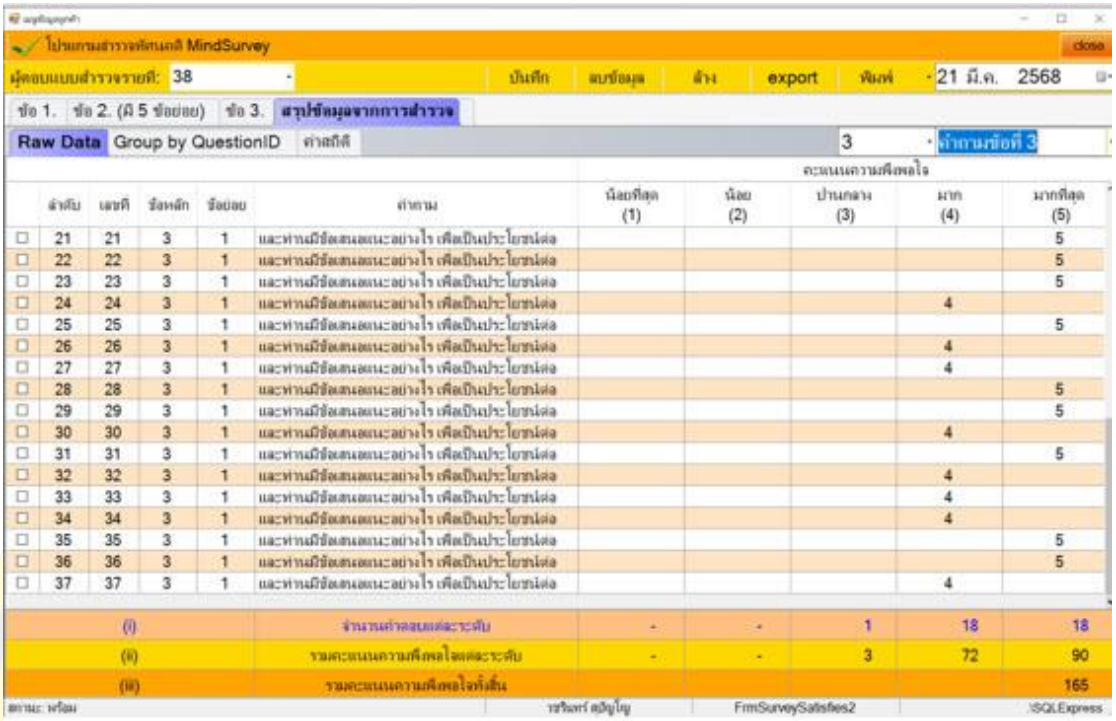
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38 บันทึก ลบข้อมูล ล้าง export พิมพ์ 21 มี.ค. 2568

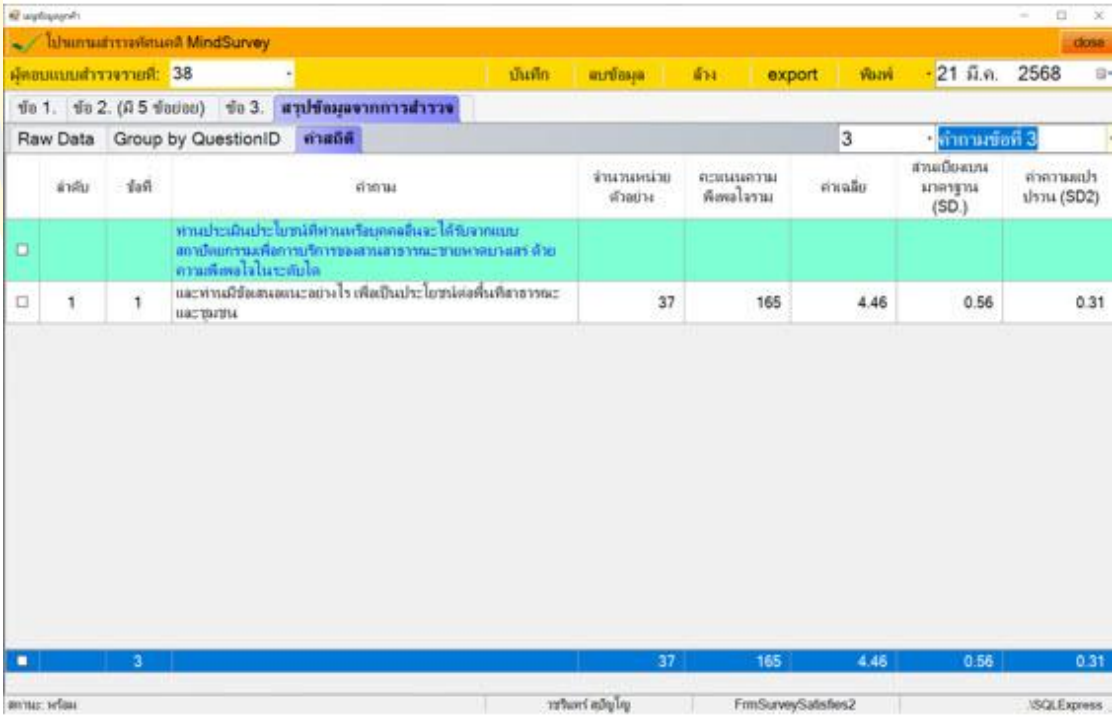
ข้อ 1. | ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย) | ข้อ 3. สรุปข้อมูลจากการสำรวจ

Raw Data | Group by QuestionID | ค่าสถิติ 3 คำถามข้อที่ 3

	ลำดับ	เลขที่	ข้อหลัก	ข้อย่อย	คำถาม	คะแนนความพึงพอใจ น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
☐	15	15	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	16	16	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	17	17	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	18	18	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	19	19	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	20	20	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	21	21	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	22	22	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	23	23	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	24	24	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	25	25	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	26	26	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	27	27	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	28	28	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	29	29	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	30	30	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
☐	31	31	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ					5
☐	32	32	3	1	และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ				4	
		(i)			จำนวนคำตอบแต่ละระดับ	-	-	1	18	18
		(ii)			รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ	-	-	3	72	90
		(iii)			รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น					165

สถานะ: พร้อม | วรวิมพร์ สุปัญโญ | FrmSurveySatisfies2 | \SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey
close
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38
บันทึก
ลบข้อมูล
ล้าง
export
พิมพ์
21 มี.ค. 2568
ข้อ 1.
ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย)
ข้อ 3.
สรุปข้อมูลจากการสำรวจ
Raw Data
Group by QuestionID
ค่าสถิติ
3
ค่าถามข้อที่ 3
คะแนนความพึงพอใจ
ลำดับ
เลขที่
ข้อหลัก
ข้อย่อย
คำถาม
น้อยที่สุด (1)
น้อย (2)
ปานกลาง (3)
มาก (4)
มากที่สุด (5)
21 21 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
22 22 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
23 23 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
24 24 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
25 25 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
26 26 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
27 27 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
28 28 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
29 29 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
30 30 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
31 31 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
32 32 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
33 33 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
34 34 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
35 35 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
36 36 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 5
37 37 3 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ 4
(i) จำนวนคำตอบแต่ละระดับ - - 1 18 18
(ii) รวมคะแนนความพึงพอใจแต่ละระดับ - - 3 72 90
(iii) รวมคะแนนความพึงพอใจทั้งสิ้น 165
สถานะ: พร้อม
วรินทร์ สุปัญโญ
FrmSurveySatisfies2
\SQLExpress

โปรแกรมสำรวจทัศนคติ MindSurvey
close
ผู้ตอบแบบสำรวจรายที่: 38
บันทึก
ลบข้อมูล
ล้าง
export
พิมพ์
21 มี.ค. 2568
ข้อ 1.
ข้อ 2. (มี 5 ข้อย่อย)
ข้อ 3.
สรุปข้อมูลจากการสำรวจ
Raw Data
Group by QuestionID
ค่าสถิติ
3
ค่าถามข้อที่ 3
ลำดับ
ข้อที่
คำถาม
จำนวนหน่วยตัวอย่าง
คะแนนความพึงพอใจรวม
ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)
ค่าความแปรปรวน (SD2)
ทานประเมินประโยชน์ที่ท่านหรือบุคคลอื่นจะได้รับจากแบบสถาปิตยกรรมเพื่อการบริการของสถานสาธารณะชายหาดบางแสร์ ด้วยความพึงพอใจในระดับใด
1 1 และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่สาธารณะและชุมชน 37 165 4.46 0.56 0.31
3 37 165 4.46 0.56 0.31
สถานะ: พร้อม
วรินทร์ สุปัญโญ
FrmSurveySatisfies2
\SQLExpress

ภาคผนวก ช

เอกสารรับรองการตีพิมพ์บทความ

วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม
โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง
572 ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
โทร. 061-5262919 โทรสาร. 075-340-042

วสว. 2567/312

7 พฤศจิกายน 2567

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย

เรียน นายวชรินทร์ สุปัญโญ

ตามที่ **นายวชรินทร์ สุปัญโญ** ได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง **"อัตลักษณ์ชุมชนประมงท้องถิ่นสู่การออกแบบภาพกราฟิกเพื่อการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะชายหาดบางเสร่เชิงสถาปัตยกรรม (LOCAL FISHING COMMUNITY IDENTITY TO GRAPHIC DESIGN FOR ARCHITECTURAL MANAGEMENT OF BANG SARAY BEACH PARK AREA)"** เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารประจำปี พ.ศ.2565 ให้เป็น วารสารที่มีคุณภาพกลุ่มที่ 1 (TCI ฐาน 1) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI จนถึง 31 ธันวาคม 2567 โดยจะดำเนินการจัดพิมพ์ในฉบับต่อไปตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ บัดนี้กองบรรณาธิการวารสารฯ ได้รับบทความของท่านเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น

ในการนี้ วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม สังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอรับรองว่าบทความนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการ โดยกองบรรณาธิการวารสารฯ และผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันและไม่ได้มาจากสถาบันเดียวกันกับผู้ประพันธ์บทความ เสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งมีมติเห็นควรรับตีพิมพ์บทความวิจัยเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะนำบทความของท่านตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช **ในปีที่ 8 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน 2567) นี้**

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความเคารพ

(ดร.ปุญญาดา จงละเอียด)
บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายวชรินทร์ สุปัญโญ
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	สมาชิกระดับ สามัญสถาปนิก สาขา สถาปัตยกรรมหลัก สภาสถาปนิก กรรมการผู้จัดการ บริษัท ต้นศิลป์สอง จำกัด

มหาวิทยาลัยบูรพา BURAPHA UNIVERSITY